

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

ЛІ ЯНАНЬ

УДК 336.71-043.86(477)

**УПРАВЛІННЯ СЕКТОРАЛЬНОЮ ВЗАЄМОДІЄЮ УЧАСНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Лі Янань
(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Науковий керівник:

Небава Микола Іванович, Заслужений економіст України,
кандидат економічних наук, доцент

Вінниця – 2023

АНОТАЦІЯ

Лі Янань. Управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» – Вінницький національний технічний університет Міністерства освіти і науки України, Вінниця, 2023.

Роботу виконано в Вінницькому національному технічному університеті Міністерства освіти і науки України, у якому і відбудеться захист.

У дисертації здійснено теоретичне обґрунтування та запропоновано розв’язання наукового завдання, що полягає у поглибленні теоретико-методичних засад та прикладних аспектів управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності які охоплюють підприємства реального сектору та надавачів фінансових послуг задля створення системних засад забезпечення ефективності взаємоз’вязків між ними.

У *першому* розділі «Теоретико-методичні аспекти управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності» з’ясовано сутність та визначено роль секторальної взаємодії учасників економічної діяльності; виокремлено інструменти забезпечення взаємодії учасників економічної діяльності; розроблено концепцію управління розвитком цифровізації як платформи секторальної взаємодії.

На основі узагальнення вітчизняних та зарубіжних літературних джерел розвинуто категорійний апарат теорії управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності в частині дефініцій «учасники економічної діяльності», «секторальна взаємодія». Для групування підприємств як суб’єктів економічної діяльності взято за основу інституціональний підхід. Особливістю змістового наповнення таких трактувань є встановлення ознак цих категорій, адаптованих до цілей функціонування суб’єктів господарювання, установ і організацій в сучасних економічних умовах, ідентифікація і дотриманням умов управління відкритої системи, що дозволяє структурувати систему

функціонування будь-яких організованих систем та істотно підвищує рівень управління процесом взаємодії для усіх учасників цих систем.

В роботі удосконалено модель забезпечення інформаційно-комунікаційної взаємодії надавачів фінансових послуг і суб'єктів господарювання, яка базується на послідовності процесу конструктивного співробітництва таких учасників, враховує наявні фінансові ресурси і визначає рівень впливу рефлексивності та креативності; за допомогою вибудованих принципів, інструментів і методів впливає на суб'єктів господарювання. Пропонована модель дозволяє визначати напрями стратегічного розвитку як надавачів фінансових послуг так і суб'єктів господарювання в умовах економічної турбулентності і сприяє забезпеченню індивідуального розвитку усіх учасників, зокрема: ефективності роботи; технологічній незалежності і конкурентоспроможності технічного потенціалу; забезпечення належного рівня кадрового потенціалу; якості правової захищеності усіх аспектів діяльності учасників; досягнення належного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх підрозділів та відділів учасників; ефективної організації безпеки персоналу, його капіталу та майна, комерційних інтересів учасників; ефективності управлінської взаємодії.

Набула подальшого розвитку концепція цифровізації як платформи секторальної взаємодії, яка передбачає фундаментальні трансформації у підходах до управління, партнерства і співробітництва на основі креативних індустрій, поєднує міжнародний досвід, чинне законодавство, створює нові можливості співпраці для підприємств реального сектору і надавачів фінансових послуг, внаслідок чого досягаються цілі щодо креативного розвитку інфраструктурних елементів і мультиплікативний ефект щодо підвищення конкурентоспроможності. Запропонована концепція дає можливість комплексно оцінити сектор креативних індустрій і врахувати сучасні тенденції, зокрема: посилення впливу цифровізації як платформи розвитку підприємств різних видів економічної діяльності з метою їх активної взаємодії задля підвищення продуктивності праці працівників, швидкості і спрощеності бізнес-

процесів, якісної організації персоналізованої взаємодії, підвищення рівня задоволеності клієнтів й інноваційних способів розвитку підприємств.

У *другому* розділі «Оцінювання ефективності функціонування та взаємодії підприємств, установ, організацій» досліджено індикатори зовнішнього підприємницького середовища у контексті секторальної взаємодії; проведена діагностика економічного та фінансового потенціалу підприємств; проаналізовано діяльність банківських установ як надавачів фінансових послуг для підприємств реального сектору.

В роботі запропонована семантична модель аналізу ефективності функціонування та взаємодії підприємств реального сектору й надавачів фінансових послуг на основі оцінювання аналітичних показників економічного та фінансового потенціалу. В межах аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища підприємств реального сектору запропоновано дослідження секторів промисловості, сільського, лісового та рибного господарства; оптової та роздрібною торгівлі; транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності та будівництва з позицій формування економічного потенціалу та враховується вплив середовища надавачів фінансових послуг, які формують фінансовий потенціал (інфраструктура, власний капітал, активи, зобов'язання, кредити та концентрація). Доповнює аналіз оцінка результативності та ринку праці. Узагальнення результатів аналізу дає можливість розрахувати інтегральні коефіцієнти та, на основі розходження ознак і властивостей у потенціалі та фінансовому забезпеченні, обумовлює розробку системних засад забезпечення розвитку учасників економічної діяльності у відповідності до головних базисів розвитку таких як креативні індустрії, інформаційно-комунікативне забезпечення, стратегування.

Враховуючи загальноприйняті положення менеджменту запропоновано методичний підхід щодо інтегративної діагностики підприємств за окремими видами економічної діяльності який включає: динамічний аналіз показників діяльності підприємств з ідентифікацією негативних та позитивних аспектів; формування системи параметрів економічного та фінансового потенціалів

підприємств в розрізі стимуляторів та дестимуляторів; оцінку параметрів економічного та фінансового потенціалів підприємств з ідентифікацією негативних та позитивних аспектів; здійснення нормування параметрів економічного та фінансового потенціалів за ідентифікованими мінімальними та максимальними значеннями; розрахунок інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового потенціалів підприємств; побудова матриці економічного та фінансового потенціалу підприємств за окремими видами економічної діяльності; узагальнена оцінка параметрів інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового потенціалів підприємств; співставну оцінку потенціалу підприємств за зведеною матрицею та інтерпретацію отриманих результатів. Особливістю запропонованого методичного підходу є те, що підприємство розглядається як відкрита система, що є підґрунтям до формування наукових засад управління підприємствами задля забезпечення результативності їх діяльності.

На основі проведеного аналізу банківських установ як надавачів фінансових послуг для підприємств реального сектору визначено, що: банківська система характеризується низьким рівнем кредитування реального сектору, дисбалансом кредитування в бік високодохідних, але коротких, ніж кредити реальному сектору, споживчих позик, незадовільною якістю кредитного портфелю, високим рівнем доларизації кредитів та депозитів, переорієнтацією політики банків у бік більш безпечних та надійних операцій з державними цінними паперами, високий рівень відсоткових ставок за кредитами. Загалом це характеризує функціонування банків як надавачів фінансових послуг для підприємств реального сектору в режимі спекулятивного фінансування. Для оцінки взаємозв'язків підприємств реального сектору та надавачів фінансових послуг як представників фінансового сектору використано результати проведеного в роботі аналізу індикаторів зовнішнього підприємницького середовища та аналіз банківських установ як надавачів фінансових послуг. На основі цього визначено змістове наповнення та розраховані інтегральні коефіцієнти економічного та

фінансового розвитку, виявлено вплив взаємообумовлених параметрів та виявлено кореляційні зв'язки між секторами економіки і секторальних взаємозв'язків учасників економічної діяльності.

У *третьому* розділі «Удосконалення секторальної взаємодії учасників економічної діяльності» визначено вплив креативних індустрій на розвиток підприємницького потенціалу України з урахуванням досвіду Китаю; ідентифіковано інформаційно-комунікаційні інструменти управління господарською діяльністю; запропоновано обґрунтування рішень щодо стратегічного розвитку підприємства в контексті секторальної взаємодії.

Враховуючи, що світовий досвід засвідчує позитивні тенденції від впровадження та використання креативних галузей в роботі запропонована модельна формалізація впливу креативних індустрій на учасників економічної діяльності, що враховує економічний та фінансовий потенціал економіки країни, та передові практики креативних індустрій світової економіки, зокрема Китайської Народної Республіки. Це дозволило ідентифікувати складові інформаційно-креативного поля, що характеризують розвиток креативних індустрій (обсяг та структура ВВП), їх результативність (капітальні інвестиції, витрати на інновації, експорт та імпорт), ринок праці (кількість працівників та зайняте населення, кількість суб'єктів господарювання) та фінансове забезпечення (видатки зведеного бюджету (державна підтримка)). Запропонована модельна формалізація уможливорює здійснити оцінку розвитку креативних індустрій: визначити відповідні детермінанти розвитку, сильні та слабкі сторони, можливості та загрози, механізми (нормативно-правові, фінансово-кредитні та інвестиційні, організаційні, інформаційно-технічні, кадрові, консультаційні), організаційно-економічну модель системи господарювання та на їх основі виробити управлінські рішення задля капіталізації креативного потенціалу.

Удосконалено науково-прикладні засади моніторингу взаємодії учасників економічної діяльності які охоплюють кон'юнктурні опитування НБУ (ділові очікування підприємств України, системні ризики фінансового сектору, а також

умови банківського кредитування. Респонденти - 697 підприємств з 22 регіонів) та секторальні опитування (умови банківського кредитування у певному регіоні. Респонденти 32 підприємства Волинської області). Використання ANOVA-аналізу та SWOT-аналізу дозволило виявити взаємозалежності, ідентифікувати переваги та недоліки фінансового сектору. До головних характерних ознак віднесено: асиметричний розвиток, диференціація за регіонами, правові прогалини у сфері захисту авторських прав, відсутність виваженої політики розвитку креативної економіки. Основними сучасними проблемами є: базові соціально-економічні проблеми, перш за все орієнтування на сировинний та індустріальний сектори економіки та відсутність інвестицій, слабкий розвиток малого і середнього підприємництва, нереалізований науково-технологічний потенціал. Рекомендованими напрями розвитку є такі: підвищення капіталізації креативного потенціалу економіки за рахунок модернізації наявної української інтегрованої системи трансферу технологій УкрІНТЕІ, перетворивши її на загальнонаціональну платформу акумулювання ідей, розробок, запитів задля активізації взаємодії влади, науки та бізнесу. Використання опитувань, як інформаційно-комунікаційного інструменту управління, є основою для формування альтернативних варіантів управлінських рішень та прийняття оптимального рішення, здійснення контролю виконання рішення та оцінки ефективності його реалізації.

В роботі розвинуто процесний підхід обґрунтування управлінських рішень щодо стратегічного розвитку підприємства в контексті секторальної взаємодії який розширений SPACE-аналізом за запропонованими критеріями.

Виділяються чотири напрями які характеризують як внутрішнє так і зовнішнє середовище підприємства. Внутрішній середовище через інтегративну діагностику оцінюється в розрізі економічного та фінансового потенціалу підприємства та співставляється зі значеннями за відповідними видом економічної діяльності та переводиться у п'ятибальну шкалу. Зовнішнє середовище характеризується за 5-ти бальною системою методом експертного оцінювання через привабливість галузі та її стабільність

Отримані результати розрахунків наносять на прямокутну систему координат, Утворюється вектор, що вказує на рекомендований тип стратегії. Його початок точка початку координат, а координати кінця вектору визначається як різниця між конкурентними перевагами підприємства і стабільністю галузі (координата x). Координата y визначається як різниця між фінансовою силою підприємства і привабливістю галузі. За рекомендованим типом стратегії розвитку пропонуються рекомендації щодо її формування. Запропонований підхід підвищує об'єктивність та аргументованість управлінського рішення щодо стратегії розвитку підприємства

Ключові слова: учасники економічної діяльності, секторальна взаємодія, управління, банківський сектор, реальний сектор економіки, креативний сектор, цифровізація, розвиток

Li Yanan. Management of Sectoral Cooperation of the Participants of the Economic Activity. – Qualifying scientific work on manuscript rights.

Dissertation for the Doctor of Philosophy degree in specialty 073 "Management".
– Vinnytsia National Technical University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Vinnytsia, 2023.

The work was performed at the Vinnytsia National Technical University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, where the defense will take place.

The dissertation provides a theoretical justification and proposes a solution to the scientific task, which consists in deepening the theoretical and methodological foundations and applied aspects of managing the sectoral interaction of participants in economic activity, which include enterprises of the real sector and providers of financial services in order to create systematic foundations for ensuring the effectiveness of relationships between them.

In the first chapter "Theoretical and methodological aspects of management of sectoral interaction of economic activity participants" the essence and role of sectoral interaction of economic activity participants is clarified; tools for ensuring the interaction of economic activity participants are singled out; the concept of managing the development of digitalization as a platform for sectoral interaction was developed.

Based on the generalization of domestic and foreign literary sources, a categorical apparatus of the theory of management of sectoral interaction of participants in economic activity was developed in terms of the definitions "Participants of economic activity", "Sectoral interaction". For the grouping of enterprises as subjects of economic activity, the institutional approach is taken as a basis. The peculiarity of the content of such interpretations is the establishment of features of these categories, adapted to the goals of the functioning of business entities, institutions and organizations in modern economic conditions, the identification and observance of the conditions of management of an open system, which allows structuring the functioning of any organized systems and significantly

increases the level management of the interaction process for all participants of these systems.

The work improved the model of providing information and communication interaction between providers of financial services and business entities, which is based on the sequence of the process of constructive cooperation of such participants, takes into account the available financial resources and determines the level of influence of reflexivity and creativity; with the help of built-in principles, tools and methods, influences business entities. The proposed model makes it possible to determine the directions of strategic development of both financial service providers and business entities in conditions of economic turbulence and contributes to ensuring the individual development of all participants, in particular: work efficiency; technological independence and competitiveness of technical potential; ensuring the appropriate level of personnel potential; the quality of legal protection of all aspects of the participants' activities; achieving the appropriate level of information support for the work of all divisions and departments of the participants; effective organization of security of personnel, their capital and property, commercial interests of participants; effectiveness of managerial interaction.

The concept of digitization as a platform for sectoral interaction has gained further development, which involves fundamental transformations in approaches to management, partnership and cooperation based on creative industries, combines international experience, current legislation, creates new opportunities for cooperation for real sector enterprises and financial service providers, as a result of which the goals for the creative development of infrastructure elements and the multiplier effect for increasing competitiveness. The proposed concept makes it possible to comprehensively assess the sector of creative industries and take into account modern trends, in particular: strengthening the impact of digitalization as a platform for the development of enterprises of various types of economic activity with the aim of their active interaction in order to increase the productivity of employees, speed and simplification of business processes, high-quality organization of personalized interaction, increasing the level of customer satisfaction and

innovative methods of enterprise development.

In the second chapter "Evaluation of the effectiveness of the functioning and interaction of enterprises, institutions, organizations" the indicators of the external business environment in the context of sectoral interaction are investigated; diagnosis of the economic and financial potential of enterprises was carried out; the activity of banking institutions as providers of financial services for enterprises of the real sector is analyzed.

The work proposes a semantic model of the analysis of the effectiveness of the functioning and interaction of real sector enterprises and financial service providers based on the assessment of analytical indicators of economic and financial potential. As part of the analysis of the external and internal environment of enterprises of the real sector, a study of the sectors of industry, agriculture, forestry and fisheries is proposed; wholesale and retail trade; transport, warehousing, postal and courier activities and construction from the standpoint of economic potential formation, and the influence of the environment of financial service providers that form financial potential (infrastructure, equity capital, assets, liabilities, loans and concentration) is taken into account. The analysis is complemented by an assessment of performance and the labor market. The generalization of the results of the analysis makes it possible to calculate the integral coefficients and, based on the difference in characteristics and properties in the potential and financial support, determines the development of system foundations for ensuring the development of economic activity participants in accordance with the main bases of development, such as creative industries, information and communication support, and strategizing.

Taking into account the generally accepted provisions of management, a methodical approach to the integrative diagnosis of enterprises by individual types of economic activity is proposed, which includes: dynamic analysis of enterprise activity indicators with identification of negative and positive aspects; formation of a system of parameters of the economic and financial potential of enterprises in terms of stimulators and destimulators; assessment of parameters of economic and financial potential of enterprises with identification of negative and positive aspects;

implementation of normalization of the parameters of economic and financial potentials according to the identified minimum and maximum values; calculation of integral coefficients of the economic and financial potential of enterprises; construction of a matrix of the economic and financial potential of enterprises by individual types of economic activity; generalized assessment of parameters of integral coefficients of economic and financial potentials of enterprises; comparative assessment of the potential of enterprises according to the consolidated matrix and interpretation of the obtained results. The peculiarity of the proposed methodological approach is that the enterprise is considered as an open system, which is the basis for the formation of scientific principles of enterprise management in order to ensure the effectiveness of their activities.

Based on the analysis of banking institutions as providers of financial services for real sector enterprises, it was determined that: the banking system is characterized by a low level of lending to the real sector, an imbalance of lending towards high-yield, but shorter than loans to the real sector, consumer loans, unsatisfactory quality of the loan portfolio, high the level of dollarization of loans and deposits, the reorientation of bank policy towards safer and more reliable operations with government securities, the high level of interest rates on loans. In general, this characterizes the functioning of banks as providers of financial services for enterprises of the real sector in the mode of speculative financing. The results of the analysis of indicators of the external business environment and the analysis of banking institutions as financial service providers were used to assess the relationships between real sector enterprises and financial service providers as representatives of the financial sector. Based on this, the content was determined and the integral coefficients of economic and financial development were calculated, the influence of mutually determined parameters was revealed, and the correlations between the sectors of the economy and the sectoral relationships of the participants of economic activity were revealed.

In the third section, "Improving sectoral interaction of participants in economic activity", the influence of creative industries on the development of the

entrepreneurial potential of Ukraine, taking into account the experience of China, is defined; information and communication tools for business management have been identified; the justification of decisions regarding the strategic development of the enterprise in the context of sectoral interaction is proposed.

Taking into account that the world experience shows positive trends from the introduction and use of creative industries in work, a model formalization of the influence of creative industries on participants of economic activity is proposed, which takes into account the economic and financial potential of the country's economy, and the best practices of creative industries of the world economy, in particular, the People's Republic of China. This made it possible to identify the components of the information and creative field that characterize the development of creative industries (volume and structure of GDP), their effectiveness (capital investments, costs for innovations, exports and imports), the labor market (number of workers and employed population, number of economic entities) and financial support (consolidated budget expenditures (state support)). The proposed model formalization makes it possible to evaluate the development of creative industries: to determine the relevant determinants of development, strengths and weaknesses, opportunities and threats, mechanisms (legal and legal, financial and credit and investment, organizational, informational and technical, personnel, consulting), organizational and economic model of the management system and, on their basis, develop management solutions for the capitalization of creative potential.

The scientific and applied principles of monitoring the interaction of participants in economic activity have been improved, which include business surveys of the National Bank of Ukraine (business expectations of Ukrainian enterprises, systemic risks of the financial sector, as well as bank lending conditions. Respondents - 697 enterprises from 22 regions) and sectoral surveys (bank lending conditions in a certain region (respondents 32 enterprises of the Volyn region). The use of ANOVA analysis and SWOT analysis made it possible to identify interdependencies, identify advantages and disadvantages of the financial sector. The main characteristic features include: asymmetric development, differentiation by

region, legal gaps in the field of copyright protection, lack of a balanced policy for the development of the creative economy. The main modern problems are: basic socio-economic problems, primarily focusing on the raw and industrial sectors of the economy and lack of investments, weak development of small and medium-sized enterprises, unrealized scientific and technological potential. The recommended directions of development are as follows: increasing the capitalization of the creative potential of the economy due to the modernization of the existing Ukrainian integrated technology transfer system of UkrINTEI, turning it into a nationwide platform for the accumulation of ideas, developments, and requests in order to intensify the interaction of government, science and business. The use of surveys as an information and communication tool of management is the basis for the formation of alternative options for management decisions and the adoption of the optimal decision, the implementation of control over the implementation of the decision and the evaluation of the effectiveness of its implementation.

The work developed a process approach to the justification of management decisions regarding the strategic development of the enterprise in the context of sectoral interaction, which was expanded by SPACE analysis according to the proposed criteria.

There are four directions that characterize both the internal and external environment of the enterprise. The internal environment through integrative diagnostics is evaluated in terms of the economic and financial potential of the enterprise and is compared with the values for the relevant type of economic activity and translated into a five-point scale. The external environment is characterized according to a 5-point system by the method of expert evaluation due to the attractiveness of the industry and its stability

The obtained calculation results are plotted on a rectangular coordinate system. A vector indicating the recommended type of strategy is formed. Its beginning is the starting point of the coordinates, and the coordinates of the end of the vector are defined as the difference between the competitive advantages of the enterprise and the stability of the industry (coordinate X). The y coordinate is defined as the

difference between the financial strength of the enterprise and the attractiveness of the industry. Based on the recommended type of development strategy, recommendations are offered for its formation. The proposed approach increases the objectivity and reasoning of the management decision regarding the company's development strategy

Keywords: participants of economic activity, sectoral interaction, management, banking sector, real sector of the economy, creative sector, digitization, development

Список опублікованих праць за темою дисертації

Публікації у наукових виданнях, які включено до міжнародних наукометричних баз

- [1] Mykola Nebava, Li Yanan. Determination of the economic role of creative industries in development of the national economy of Ukraine. ASEJ – Scientific Journal of Bielsko-Biala School of Finance and Law Volume 25, No 4 (2021). P. C. 44-48. URL: <https://asej.eu/index.php/asej/article/view/612/573> (0,2 д.а., особистий внесок здобувача: виокремлення головних інфраструктурні елементи розвитку креативного сектору європейських країн – 0,15 д.а.)

Публікації у наукових фахових виданнях України

- [2] Небава М.І., Янань Лі. Напрямки та стратегічні цілі розвитку банківського сектору України в період економічної нестабільності. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Сер. Економічні науки. 2021. Том 1, № 93. С. 114-126. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/22487/1/Ve9302.zax.pdf> (0,6 д.а., особистий внесок здобувача: визначення стратегічних цілей розвитку банківського сектору України – 0,3 д.а.)
- [3] Небава Микола, Янань Лі. Аналіз макроекономічного розвитку України. Журнал науковий огляд. Сер. Економічні науки. 2021. № 7 (79), С. 16-34. URL: <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/2428> (0,8 д.а., особистий внесок здобувача: дослідження впливу змін виробничих сфер у формуванні доданої вартості на галузеву структуру економіки країни. – 0,4 д.а.)
- [4] Небава, М., & Лі, Янань. Порівняльний аналіз розвитку та функціонування креативних індустрій в Україні та Китаї. Економіка та суспільство, (2022). (42). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-60> (0,6 д.а., особистий

внесок здобувача: здійснено порівняльний аналіз розвитку та функціонування креативних індустрій в Україні і Китаї. Доведено той факт, що креативність, знання і доступ до інформації сьогодні є провідним компонентом, що стимулюють економічне зростання, зайнятість, торгівлю та інновації. – 0,3 д.а.)

- [5] Янань Лі., Ціхановська О.М. Сутність, значення і роль секторальної взаємодії учасників економічної діяльності. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Сер. Економічні науки. 2022. № 2 (98). С. 121-135. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/24388/1/Ve9812%20%281%29.pdf>. (0,6 д.а., особистий внесок здобувача: дослідження підходів щодо структуризації економіки у секторальному розрізі. – 0,5 д.а.)

Публікації, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації

- [6] Янань Лі. Види інформаційно-комунікаційної взаємодії учасників національної економіки. Стратегічні орієнтири розвитку економіки країни та регіонів: зб. матер. наук-практ. конф., 25 вересня 2021 р. Львів, 2021. С. 14-18. URL: http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/10151/1/Arestov%20SV_Vohoslovtsev%20YE.%20V_vn-pk_34_2021.pdf (0,3 д.а.)
- [7] Янань Лі. Аналіз розвитку та функціонування креативних індустрій в Україні. Економіка, менеджмент та фінанси: національні особливості та світові тенденції розвитку: зб. матер. Всеукр. наук-практ. конф., 02 жовтня 2021 р. Київ, 2021. С. 14-18. URL: http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/26250/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B9%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8_%D0%9F%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2i_%D0%BFi%D0%BB_%D0%B3%D0%B8_2021.pdf (0,2 д.а.)
- [8] Янань Лі. «Тенденції державно-приватного партнерства у світовій практиці» / М. І. Небава, Янань Лі // в Матеріали конференції «XLVIII

- Наукове-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (2019)», Вінниця, 2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/allvntu/index/pages/view/zbim2019>. (0,05 д.а.)
- [9] Янань Лі. Дослідження умов кредитування сучасних підприємств. Розвиток соціально-економічної системи держави та регіонів зб. матер. наук-практ. конф., 24-25 грудня 2021 р. Одеса, 2021. С. 15-18. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/eko/50dec2021/10.pdf> (0,15 д.а.)
- [10] Янань Лі. Визначення концепції державно-приватного партнерства з урахуванням світового досвіду / М. І. Небава, Янань Лі // Матеріали конференції «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи (МН-2019)», Вінниця, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2019/schedConf/presentations> (0,05 д.а.)
- [11] Небава М. І., Янань Лі. Технологічний та інноваційний розвиток підприємництва КНР // РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК ФАКТОР РОСТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: Матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції 17 листопада 2021 року. Київ: ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2021. С. 74. (0,05 д.а.)
- [12] Янань Лі. Роль державно-приватного партнерства у розвитку територій / М. І. Небава, Янань Лі // Перспективи розвитку територій: теорія і практика: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених, Харків, 22-23 листопада 2019 р. / Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна [та ін.]. — Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019.-262 с. (С. 239- 241). (0,15 д.а.)
- [13] Янань Лі. Вузлові особливості концесійних договорів у сфері державноприватного партнерства / М. І. Небава, Янань Лі // в Матеріали конференції «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи (МН-

- 200), Вінниця, 2020 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2020/paper/view/8644>. (0,05 д.а.)
- [14] Янань Лі. «Визначення концепції державно-приватного партнерства з урахуванням світового досвіду» / М. І. Небава, Янань Лі // в Матеріали конференції «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи (МН-2019), Вінниця, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2019/schedConf>. (0,05 д.а.)
- [15] Янань Лі. Проблеми та перешкоди у становленні та розвитку державноприватного партнерства в Україні / М. І. Небава, Янань Лі // Пріоритетні напрямки розвитку науки і освіти : матеріали I Всеукраїнської науковопрактичної інтернет-конференції з міжнародною участю (10 грудня 2019 року): збірник тез. - Бердянськ : БДПУ, 2019.-110 с. (С.36-38). (0,15 д.а.)

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ.....	2
ВСТУП.....	22
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ СЕКТОРАЛЬНОЮ ВЗАЄМОДІЄЮ УЧАСНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	31
1.1. Сутність та роль секторальної взаємодії учасників економічної діяльності.....	31
1.2. Інструменти забезпечення взаємодії суб'єктів господарювання.....	48
1.3. Концепція управління розвитком цифровізації як платформи секторальної взаємодії..	69
Висновки до розділу 1	81
РОЗДІЛ 2 ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ВЗАЄМОДІЇ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ, ОРГАНІЗАЦІЙ	85
2.1. Дослідження індикаторів зовнішнього підприємницького середовища у контексті секторальної взаємодії	85
2.2. Діагностика економічного та фінансового потенціалу підприємств.....	113
2.3. Аналіз банківських установ, як надавачів фінансових послуг для підприємств реального сектору.....	141
Висновки до розділу 2.....	170
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ СЕКТОРАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	172
3.1. Вплив креативних індустрій на розвиток підприємницького потенціалу України з урахуванням досвіду Китайської народної республіки	172
3.2. Інформаційно-комунікаційні інструменти управління господарською діяльністю	200
3.3. Обґрунтування рішень щодо стратегічного розвитку підприємства в контексті секторальної взаємодії	219
Висновки до Розділу 3.....	228
ВИСНОВКИ	230
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	239
ДОДАТКИ	281

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ ТА СКОРОЧЕНЬ

НБУ – Національний банк України

МФУ – Міністерство фінансів України

МЮУ – Міністерство юстиції України

ФГВФО – Фонд гарантування вкладів фізичних осіб

НКЦПФР – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

НКФП – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг

МВФ – Міжнародний валютний фонд

ЄС – Європейський Союз

ЄБРР – Європейський банк реконструкції та розвитку

BIS – Банк міжнародних розрахунків

IOSCO – Міжнародна організація комісій з цінних паперів

BCBS – Базельський Комітет з питань банківського нагляду при Банку міжнародних розрахунків

ESRB – Entertainment Software Rating Board – недержавна саморегульована організація, яка займається оцінкою і наступним присвоєнням рейтингу програмному забезпеченню

CRR/CRD IV – Закон ЄС, який має на меті зменшити ймовірність банкрутства банків

КІ – Креативні індустрії

НКО – Некомерційні організації

НКОДГ – некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В сучасних ринкових умовах забезпечення можливостей для функціонування підприємств різних видів економічної діяльності безпосередньо пов'язане, з одного боку, з формуванням потенціалу підприємства через забезпечення активами та капіталом, оптимізацією його зобов'язань, з іншого – з веденням господарської та інвестиційної діяльності відповідно до фундаментальних положень економічної теорії, наукових концепції менеджменту та технологій прийняття управлінських рішень. Оптимальне використання наявного потенціалу дозволить досягати поставлених цілей та отримувати запланований фінансовий результат. Водночас, всі підприємства реального сектору у сфері виробництва товарів чи надання послуг взаємодіють з фінансовим сектором який через надавачів фінансових послуг забезпечує їх діяльність та опосередковує відносини з державою, бізнесом і домогосподарствами, які належать до учасників економічної діяльності. Особливої важливості у сьогодишньому динамічному світі (часті зміни факторів зовнішнього середовища, стирання кордонів між країнами світу, збільшення впливу креативних індустрій на ринкове середовище тощо) набувають різні види взаємодії між учасниками економічної діяльності. Важливість цих процесів пов'язана з тим, що окремих учасник являє собою відкриту систему на яку впливають різноманітні чинники зовнішнього підприємницького середовища і відповідно їх розвиток можливий за умови врахування таких впливів. Таким чином, можна визначити, що секторальна взаємодія між реальним сектором який представляють підприємства діяльність яких пов'язана з виробництвом товарів та наданням послуг і фінансовим сектором який представляють надавачі фінансових послуг, через відкриту систему забезпечує між учасниками багатовимірні зв'язки, які спрямовані на використання нових інструментів та інновацій шляхом створення нових знань, що забезпечують досягнення цілей окремих учасників і розвиток підприємництва в цілому. Таким чином така секторальна взаємодія базується

на базових принципах взаємовигідної роботи всіх учасників, які включені в цей процес взаємодії, що призводить до максимального задоволення потреб кінцевих споживачів екосистеми. Тому, основним пріоритетом підприємницького середовища є створення ефективної системи секторальної взаємодії учасників економічної діяльності відповідно до сучасних європейських та світових стандартів.

Дослідженням проблем розвитку взаємодії учасників економічної діяльності займалися вітчизняних вчених, а саме: Г. Атаманчук, А. Большаков, А. Борисов, Г. Вечканов, Г. Вечканова, М. Войнаренко, Л. Горканова, В. Джеджула, І. Єпіфанова, Л. Іллічов, Г. Казначевська, С. Ковальов, І. Кузнецова, Л. Лозовський, О. Матросова, О. Мидюк, М. Небава, Л. Нечаюк, В. Панов, В. Пуляев, Б. Райзберг, Н. Савіна, С. Ситнік, О. Соколова, Е. Стародубцева, Н. Телеш, А. Файоль, П. Федосєєв, І. Чуєв, О. Янгичер та інші. Попри великий внесок науковців, недостатньо дослідженими залишаються проблеми зовнішньої взаємодії, де фінансовий сектор через надавачів фінансових послуг, виступає ключовим базисом взаємодії для підприємств реального сектору тим самим об'єднує учасників економічної діяльності. Необхідність вирішення зазначених проблем зумовила вибір теми та визначила мету й основні завдання дисертаційної роботи, її структуру і зміст.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження Янань Лі використані при виконанні науково-дослідних робіт Вінницького національного технічного університету МОН України, зокрема: «Удосконалення ринкового середовища на постреформеному етапі розвитку аграрного соціуму України» (№ ДР 0116U000959, 2016-2017 рр.), у межах якої здобувачкою розроблено концепцію цифровізації як платформи секторальної взаємодії учасників економічної діяльності, що уможливорює комплексно оцінити сектор креативної економіки і врахувати сучасні тенденції зокрема: посилення впливу цифровізації як платформи розвитку всіх секторів економіки країни, стирання границь між ними з метою їх активної взаємодії задля підвищення продуктивності праці працівників, швидкості і спрощеності бізнес-

процесів, якісної організації персоналізованої взаємодії, підвищення ступеня розвитку інноваційних способів розвитку підприємств. «Сучасні теорії та прикладна реалізація поведінкових моделей розвитку підприємств у вітчизняному та міжнародному бізнес-середовищі» (№ ДР 0121U114653, 2021-2022 рр.), де авторкою розвинуто науково-прикладні засади моніторингу взаємодії суб'єктів економіки як ефективного засобу регулювання їх розвитку.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розробка науково-методичних засад і вироблення на їх основі практичних рекомендацій щодо управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності на засадах рефлексійного підходу та впливу креативних індустрій відповідно до пріоритетних напрямків державної політики цифрового розвитку. Для досягнення поставленої мети в роботі вирішувалися такі завдання:

- розвинути категорійний апарат теорії управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності;
- побудувати модель забезпечення інформаційно-комунікаційної взаємодії надавачів фінансових послуг і суб'єктів господарювання;
- розробити концепцію цифровізації як платформи розвитку секторальної взаємодії;
- сформувати семантичну модель аналізу ефективності функціонування та взаємодії суб'єктів економіки;
- запропонувати методичний підхід до інтегративної діагностики підприємств за окремими видами економічної діяльності;
- здійснити модельну формалізацію впливу креативних індустрій на активність учасників економічної діяльності;
- удосконалити науково-прикладні засади моніторингу взаємодії учасників економічної діяльності, як інформаційно-комунікаційний інструмент управління;
- розвинути процесний підхід обґрунтування управлінських рішень щодо стратегічного розвитку підприємства в контексті секторальної взаємодії.

Об'єктом дослідження є процеси управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності.

Предмет дослідження: теоретичні, методичні та практичні аспекти щодо забезпечення процесів управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності.

Методи дослідження. В процесі виконання дисертаційної роботи застосовано загальнонаукові та спеціалізовані методи дослідження: історично-логічний – для дослідження секторальної взаємодії учасників економічної діяльності, встановлення закономірностей та етапів становлення секторів економіки в Україні (п. 1.1); методи порівняння та групування – для дослідження особливостей методологічних підходів щодо категоріального апарату управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності (п. 1.1); метод теоретичного узагальнення – для дослідження інструментів секторальної взаємодії учасників економічної діяльності, взаємозв'язку та взаємодії її складових (п. 1.2); методи синтезу – для розробки платформи розвитку секторальної взаємодії на основі концепції цифровізації (п. 1.3); метод аналізу, синтезу і порівняння – для дослідження індикаторів зовнішнього підприємницького середовища e (п. 2.1); табличний та графічний – для подання розрахунків і кінцевих результатів діагностики економічного і фінансового потенціалу підприємств (п. 2.2); методи формалізації – для визначення логіки дослідження надавачів фінансових послуг як учасників економічної діяльності (п. 2.3); співставного аналізу – для формування результатів аналізу взаємозв'язків креативних індустрій на активність учасників економічної діяльності (п. 3.1); методи ANOVA-аналізу, SWOT-аналізу – для формування альтернатив та прийняття управлінських рішень і оцінки ефективності їх реалізації (п. 3.2); комбінації інтегративної діагностики та SPACE-аналізу який на основі ідентифікованих критеріїв враховує впливи зовнішнього і внутрішнього середовища для обґрунтування управлінських рішень щодо стратегічного розвитку підприємства в контексті секторальної взаємодії (п. 3.3).

Інформаційну базу проведення дослідження склали законодавчі та нормативно-правові документи з питань функціонування та регулювання діяльності суб'єктів господарювання ; інформація Державної служби статистики України, офіційні матеріали Верховної ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Міністерства культури та інформаційної політики України, Національного банку України, органів місцевого управління та самоврядування; звітно-аналітична інформація вітчизняних та міжнародних організацій; наукові праці вітчизняних та зарубіжних науковців, матеріали особистих досліджень автора.

Теоретико-методичним підґрунтям дослідження стали фундаментальні положення економічної теорії та менеджменту, наукові концепції менеджменту та технології прийняття управлінських рішень, роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, які розглядають закономірності суспільного розвитку, функціонування підприємств на різних стадіях життєвого циклу, а також налагодження секторальної взаємодії між учасниками економічної діяльності й системний підхід до вивчення процесів і явищ у підприємницькому середовищі.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в розробці і обґрунтуванні науково-методичних підходів, теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо забезпечення процесів управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності. Наукову новизну дисертаційної роботи визначають такі положення:

вперше:

- запропоновано методичний підхід до інтегративної діагностики підприємств за окремими видами економічної діяльності, який об'єднує динамічний аналіз показників діяльності та оцінку параметрів їх економічних та фінансових потенціалів з ідентифікацією негативних та позитивних аспектів, що за допомогою інтегральних коефіцієнтів дозволяє побудувати матрицю економічного та фінансового потенціалу підприємств, провести співставну оцінку, виявити місце у ринковому середовищі та тенденції розвитку. Це створює підґрунтя для прийняття економічно обґрунтованих управлінських

рішень стосовно фінансово-економічних процесів суб'єктів господарювання;

удосконалено:

- модель забезпечення інформаційно-комунікаційної взаємодії надавачів фінансових послуг і суб'єктів господарювання, яка базується на наявних ресурсах, на послідовності процесу їх конструктивного співробітництва, визначає рівень впливу рефлексивності та креативності на суб'єктів господарювання. враховує вимоги регуляторів фінансового сектору та за допомогою вибудованих принципів, інструментів і методів взаємодії дозволяє ефективно формувати проекти стратегічного розвитку як надавачів фінансових послуг, так і суб'єктів господарювання;

- семантичну модель аналізу ефективності функціонування та взаємодії підприємств реального сектору й надавачів фінансових послугу, яка враховує показники зовнішнього та внутрішнього середовища, результативність діяльності, умови ринку праці, що дозволяє оцінити поточний рівень економічного і фінансового потенціалів учасників економічної діяльності та здійснити розрахунок інтегральних коефіцієнтів, і на основі розходження ознак і властивостей у потенціалах та фінансовому забезпеченні, обумовлює розробку системних засад розвитку учасників економічної діяльності у відповідності до головних базисів таких як креативні індустрії, інформаційно-комунікативне забезпечення та стратегування;

- науково-прикладні засади моніторингу взаємодії учасників економічної діяльності як інформаційно-комунікаційного інструменту управління, які в розвиток існуючих включають секторальні, кон'юнктурні опитування НБУ із узагальненням результатів через ANOVA-аналіз, SWOT-аналіз з метою формування альтернатив і прийняття управлінських рішень та оцінки ефективності їх реалізації.

набули подальшого розвитку:

- категорійний апарат теорії управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності в частині дефініцій «учасники економічної діяльності», «секторальна взаємодія», що відрізняються від існуючих

трактувань встановленням ознак цих категорій, адаптованих до цілей функціонування підприємств класифікованих за інституціональним підходом в сучасних економічних умовах, ідентифікацією і дотриманням умов управління, що дозволяє структурувати процеси та підвищити рівень секторальної взаємодії всіх її учасників;

- концепція цифровізації як платформи розвитку секторальної взаємодії в Україні, яка базується на пріоритетних напрямках державної політики цифрового розвитку, партнерстві і співробітництві враховує інфраструктурні елементи креативного розвитку, поєднує міжнародну практику, створює через рефлексію, прямі, непрямі та індуковані впливи нові можливості співпраці для учасників реального та фінансового секторів, внаслідок чого досягається мультиплікативний ефект щодо підвищення конкурентоспроможності;

- модельна формалізація впливу креативних індустрій на активність учасників економічної діяльності, базою якої є економічний і фінансовий потенціали економіки країни, передові практики креативних індустрій світової економіки на прикладі КНР, що дозволяє окреслити інформаційно-креативне поле, визначити відповідні детермінанти, сильні та слабкі сторони, можливості та загрози, механізми та на їх основі виробити управлінські рішення задля розвитку капіталізації креативного потенціалу;

- процесний підхід обґрунтування управлінських рішень щодо стратегічного розвитку підприємства в контексті секторальної взаємодії який в доповнення до класичних положень базується на комбінації інтегративної діагностики та SPACE-аналізі який на основі ідентифікованих критеріїв враховує впливи зовнішнього і внутрішнього середовища, що дозволяє виявити стратегічну позицію підприємства та рекомендувати відповідний тип стратегії розвитку. Запропонований підхід підвищує об'єктивність та аргументованість управлінського рішення щодо стратегії розвитку підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні положення, викладені в дисертації, базуючись на адміністративних,

економічних, соціально-психологічних, технологічних методах менеджменту доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій, що дозволило використати їх для координації діяльності підприємств різних видів економічної діяльності, які забезпечують реалізацію державної політики в реальному секторі економіки України.

Основні висновки та рекомендації наукового дослідження застосовуються: Департаментом економіки та інвестицій Вінницької міської ради (довідка № 51-3 від 10.02.2021 р.), зокрема щодо проведених науково-прикладних досліджень Янань Лі в напрямку управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності до сфери управління Департаментом економіки та інвестицій ВМР; ПП «Фотоніка Плюс» (м. Черкаси) в напрямку розвитку концепції цифровізації як платформи секторальної взаємодії учасників економічної діяльності, зокрема: посилення впливу цифровізації як платформи розвитку всіх секторів економіки країни, стирання границь між ними з метою їх активної взаємодії задля підвищення продуктивності праці працівників, швидкості і спрощеності бізнес-процесів, якісної організації персоналізованої взаємодії, підвищення ступеня розвитку інноваційних способів розвитку підприємств.

Результати досліджень і розробок використовувались у навчальному процесі Вінницького національного технічного університету під час викладання дисциплін певних дисциплін «Інноваційне підприємництво», «Управління інноваціями», «Мікроекономіка» (для студентів спеціальності 073 – Менеджмент)

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною науковою працею автора. Усі наукові результати, викладені у дисертації і винесені на захист, здобувач отримав особисто. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертаційній роботі використані лише ті ідеї і положення, які є результатом власних досліджень автора.

Апробація результатів дисертації. Основні положення і результати виконаного наукового дослідження доповідалися, обговорювалися та одержали

позитивну оцінку на 11-ти міжнародних, всеукраїнських і регіональних науково-практичних та науково-методичних конференціях, зокрема: Всеукраїнській науково-практичній конференції «Стратегічні орієнтири розвитку економіки країни та регіонів» (м. Львів, 2021), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Економіка, менеджмент та фінанси: національні особливості та світові тенденції розвитку» (м. Київ, 2021), Міжнародній науково-практичній конференції (Одеса, 2021), Міжнародній науково-практичній конференції (Харків, 2020), XLVIII Науково-технічній конференції підрозділів Вінницького національного технічного університету (Вінниця, 2019), Всеукраїнській науково-практичній конференції (Одеса, 2021), XIX Міжнародній науково-практичній конференції (Київ, 2021), V міжвузівській науково-практичній Інтернет-конференції «Актуальні проблеми соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції» (Вінниця, 2021), Науково-практичній конференції «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи (МН-2019)» (Вінниця, 2019), I Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції з міжнародною участю (и. Бердянськ, 2019).

Публікації. Результати проведених досліджень опубліковано у 15 наукових працях загальним обсягом 3,84 д.а., з яких особисто автору належить 3,4 д.а., зокрема: 4 статті – у наукових фахових виданнях України (загальним обсягом 2,6 д.а., з яких особисто автору належить 1,5 д.а.); 1 стаття у виданнях іноземних держав, які включені до міжнародних наукометричних баз Scopus загальним обсягом 0,2 д.а.; 10 тез доповідей – у матеріалах науково-практичних конференцій (загальним обсягом 1,24 д.а., з яких особисто автору належить 1,9 д.а.).

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальна кількість сторінок складає 386 сторінок, з яких основний зміст дисертації викладено на 280 сторінках комп'ютерного тексту. Робота містить 39 таблиць, 115 рисунків, 20 додатків на 105 сторінках. Список використаних джерел містить 386 джерел на 42 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ СЕКТОРАЛЬНОЮ ВЗАЄМОДІЄЮ УЧАСНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Сутність та роль секторальної взаємодії учасників економічної діяльності

В сучасних ринкових умовах забезпечення тенденцій економічного зростання безпосередньо пов'язане не тільки з системним оновленням основних засобів суб'єктів господарювання, підвищенням конкурентоспроможності продукції, а й зі створенням потужної банківської системи, яка у свою чергу, забезпечує їх діяльність, взаємодіє з державою, бізнесом і домогосподарствами, які належать до учасників (суб'єктів) економічної діяльності. Особливої важливості у сьогоднішньому динамічному світі (часті зміни факторів зовнішнього середовища, стирання кордонів між країнами світу, збільшення впливу креативних індустрій на розвиток економік країн тощо) набувають різні види взаємодії у економічних процесах, у секторах економіки, між учасниками економічної діяльності. Важливість цих процесів пов'язана з формуванням і рівнем розвитку як окремих підприємств, так і підприємницького середовища загалом.

У даному підрозділі ставимо завдання – з'ясувати сутність секторальної взаємодії підприємств, установ, організацій як учасників економічної діяльності в сучасних умовах через дослідження категоріального апарату, зокрема: «учасники економічної діяльності», «секторальна взаємодія», «управління».

Почнемо з елемента категоріального апарату – «управління» як ключового. У сучасному розумінні «управління» часто ототожнюється з поняттям «менеджмент» – вплив на систему або організацію для досягнення певних цілей. Однак, згідно з концепцією дисертаційного дослідження, щоб дослідити поняття «управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності» необхідно розуміти, що управлінська діяльність є

комплексним складним явищем, яке поєднує багато складових, таких як: люди, технічні і матеріальні засоби, фінансові ресурси, інформаційні ресурси тощо. Водночас, колективний характер діяльності на етапах вироблення і ухвалення рішень, контроль за їх виконанням і реалізацією, забезпечує демократичність, чіткість і зрозумілість процесу взаємодії для усіх його учасників.

Оскільки, підґрунтям організації управління соціально-економічною системою будь-якого рівня є принципи, які відображають ринкові умови господарювання, то вільне підприємництво, означає діяльність, де ринок визначає ціни на товари і послуги, регулює попит і пропозицію на них, диктує умови взаємодії між учасниками такої діяльності.

Підприємства самостійно формують програми діяльності та вибирають певних постачальників і споживачів продукції. Які в свою чергу залучають матеріально-технічні, фінансові та інші види ресурсів, використання яких не обмежено чинним законодавством, встановлюють ціни на продукцію і послуги відповідно до закону [241, С. 44].

Отже, функціонування і взаємодія багатьох різноманітних підприємств: великих, середніх, малих є найважливішою характеристикою їх діяльності. Цей факт дає змогу підійти до дослідження поняття «управління» з точки зору системи, оскільки у дисертаційному дослідженні «секторальну взаємодію» ми розуміємо як систему, а саме управління – як вид діяльності у системі створення цінності буд-якого об'єднання.

Тобто, «...управління – вид діяльності, який приводить у дію механізм отримання цінності продукції в ланцюгу її створення і дозволяє підвищити конкурентоспроможність організації» [244, С. 56]. Інший підхід подає Атаманчук Г.В. – «...управління здійснюється в системах "людина – техніка", "людина – технологія", "людина – природа", "людина – техніка (технологія) – природа" тощо, але здійснюється саме тому, що в них у якості первинного, "управляючого" компонента виступає людина» [245, С. 18].

З наведеного переліку трактувань науковців щодо поняття "управління" видно, що вони суттєво відрізняються. Через відсутність єдності у тлумаченні поняття, виникає необхідність додаткового узагальнення їх сутності (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 - Дефініції поняття «управління»

№ з/п	Визначення	Джерело
1	процес розподілу і руху ресурсів в організації з наперед заданими метою, планом, а також з безперервним контролем за результатами діяльності	[246, С. 14]
2	цілеспрямована дія з боку держави, економічних суб'єктів на людей та економічні об'єкти з метою спрямування їхніх дій в потрібному напрямку й отримання бажаних результатів	[247, С. 760]
3	елемент, функція систем, організуються, які забезпечують збереження певної структури із збереженням підтримки режиму діяльності, а також реалізації програми і задач діяльності	[248, С. 376]
4	процес планування, організації, мотивації, який необхідний для формулювання та досягнення цілей та задач організації	[249, С. 194]
5	процес переведення системи в наперед необхідний стан за допомогою певної інформаційної дії,	[250, С. 10]
6	постійна і систематична дія на діяльність його структур для забезпечення злагодженої роботи і досягнення кінцевого позитивного результату	[251, С. 4]
7	сукупність процесів, які спрямовані для забезпечення підтримки системи в необхідному стані і (або) переведення її в новий шляхом розробки й реалізації цілеспрямованих дій	[254[242]]
8	цілеспрямована дія відносно суб'єктів з метою спрямувати їхні дії та отримати бажані результати	[255, С. 349]
9	ієрархічно організована діяльність за допомогою якої визначається необхідний спосіб формування робіт, а також розподілу повноважень і виконання на різних рівнях організації процесу	[256]

Джерело: згруповано автором за даними [246-251, 254-256]

Отже, виходячи із визначень, поданих у табл. 1.1, можна зробити висновок, що на сьогоднішньому етапі наукової думки відсутнє уніфіковане тлумачення даного поняття, проте суттєвої відмінності між ними також не має, оскільки переважна більшість дослідників схиляються до того, що управління – це 1) процес / процеси: руху ресурсів на підприємстві [246, С. 14]; реалізації головних управлінських функцій підприємства [249, С. 194]; 2) дія: суб'єкта управління на об'єкт [255, С. 349; 247, С. 760]; на структурні елементи, що забезпечує узгодженість їхніх дій [251, С. 4]; 3) вид діяльності / функція, що забезпечує цілеспрямованість і стабільність функціонування організаційних систем [248, С. 376]; організована діяльність за допомогою якої визначається необхідний вибір робіт, розподілу повноважень а також розподілу повноважень і виконання на різних рівнях організації процесу [256].

Отже, управління розглядається як вид діяльності у середині системи, за

допомогою якого визначається необхідний вибір робіт, розподілу повноважень, а також розподілу повноважень і виконання на різних рівнях організації процесу.

Будуючи власний підхід до розуміння поняття, варто взяти до уваги усі три підходи: управління як процес, управління як цілеспрямована дія, управління як вид діяльності.

Управління – це цілеспрямована, упорядкована дія на елементи системи, обумовлена неперервною зміною стану системи і здійснювана відповідно до законів об'єктивної реальності. За цим визначенням необхідними умовами реалізації управління слід вважати наступне:

- наявність самої системи управління;
- наявність мети і цілі як кінцевого результату, що може бути досягнутий;
- отримання інформації із зовнішнього та внутрішнього середовища;
- можливість дії на елементи системи;
- упорядкованість цих дій і формування алгоритму таких дій;
- відповідність управлінських дій не суб'єктивним бажанням, а законам реальності, що мають місце у системі.

Процес управління починається з формулювання мети і цілей управління. Відповідно з ними здійснюється збір інформації про стан елементів системи і оточуючого середовища. На підставі обробленої інформації формуються шляхи й альтернативи досягнення цілей. Щодо обраної альтернативи формуються управлінські рішення спрямовані на досягнення поставленої мети. Далі відбувається передача рішень в систему на виконання і, залежно від особливостей, системи здійснюватиме контроль за виконанням рішень та контроль через певний час за досягненням мети. Через корекцію управлінських рішень, за результатами контрольних заходів, відбувається зворотній зв'язок якій є необхідною умовою управління.

Таким чином, відповідно до поведінки та умов економічної діяльності управління може мати місце тоді, коли у відповідності з поставленою метою на підставі збору і обробки інформації, є можливим сформулювати управлінські

рішення реалізація яких призведе до досягнення мети.

Складовими елементами управління є: суб'єкт управління – спеціальна група осіб, яка здійснює цілеспрямоване функціонування об'єкту; об'єкт управління – на що спрямована управлінська дія; мета управління – характер поведінки об'єкта управління у кінцевому результаті; система управління, що об'єднує об'єкт управління і керуючу систему.

Управління забезпечує функціонування і розвиток будь-яких організованих систем, а також чіткість і зрозумілість процесу взаємодії для усіх учасників цих систем.

Перейдемо до дослідження поняття «секторальна взаємодія» і розглядатимемо її через призму наукової економічної літератури і чинного законодавства України [234-240].

На рис. 1.1 подано методологічні підходи щодо структурування економіки у розрізі її секторів.

Перший методологічний підхід щодо класифікації структури економіки запропоновано авторами А. Фішером, К. Кларком і Ж. Фурастьє, які зробили поділ економіки на такі певні сектори, а саме: первинний (сільське господарство), вторинний (промисловість) і третинний (сфера послуг). Висунули гіпотезу про випереджаюче зростання у майбутньому частки третинного сектору та його домінування порівняно з двома першими секторами. Розподіл робочої сили між цими секторами прогресує через різні етапи у такий спосіб:

1. Перший етап – традиційна цивілізація (доіндустріальне суспільство), де розподіл зайнятості визначається таким чином: в первинному секторі склало 70%, у вторинному секторі дорівнює 20%, у третинному дорівнює 10%. Цей етап характеризується, коли суспільство з нерозвинутою наукою, з незначним застосуванням техніки у країнах, що розвиваються.



Рис. 1.1. Методичні підходи щодо структуризації економіки у секторальному розрізі

(згруповано автором за даними [234-240])

2. Другий етап – індустріальне суспільство, розподіл зайнятості в первинному секторі склало 40%, у вторинному секторі дорівнює 40%, в третинному дорівнює 20%. Чим більше розширюється обладнання в первинному секторі, тим більше зменшується кількість необхідних робітників. В результаті попит на техніку виробництва у вторинному секторі зростає. Другий етап починається з індустріалізації: механізація з глибокою переробкою (автоматизації) виробництва, із застосуванням конвеєра. Третинний сектор починає розвиватися у фінансовому і державному секторі. Стан розвитку відповідає розвинутим країнам.

3. Третій етап – постіндустріальне суспільство, розподіл зайнятості: в первинному секторі склало 10%, у вторинному секторі дорівнює 20%, в третинному дорівнює 70%. В первинному і вторинному секторі домінує автоматизація, і у результаті попит на робочу силу падає в цих секторах. Робоча сила перемщується у зростаючий третинний сектор. Ситуація відповідає сучасним високорозвинутим країнам. В економіці постіндустріального суспільства переважає інноваційний сектор з промисловістю з високою продуктивністю, рівнем знань, за всіма видами

економічної діяльності, а також більш високою часткою населення, зайнятого у сфері послуг, аніж в промисловості. Слід зазначити, що у термін «секторальна взаємодія» вагомості набуває банківський сектор, який забезпечує взаємодію в частині надання фінансових послуг.

Другий підхід – за формами власності, який поділяється на приватний, корпоративний і державний сектори. Характерною ознакою структури економіки у цьому підході є чітке визначення прав власності, а специфікація цих прав дає змогу учасникам економічної діяльності ухвалювати раціональні управлінські рішення.

За третім підходом структуризація економіки здійснюється за суспільним поділом праці і поділяється на реальний та фінансовий сектори. Науковці виділяють цей підхід як прогресивний. Реальний сектор економіки індустріального типу базується на машинному виробництві та випуску продукції з високим ступенем обробки. Фінансовий сектор відіграє комунікаційну та забезпечувальну роль, надаючи кредити суб'єктам реального сектору, опосередковуючи здійснення платіжних і господарських зв'язків. У міру того як зростає роль підсектору послуг реального сектору [241, С. 22].

Відмітимо, що банківська система впливає на всі стадії суспільного відтворення і є активними його учасником (рис. 1.2).

Отже, дослідження впливу банківської системи на суспільне виробництво дає можливість констатувати, що банки: прямо впливають на співвідношення і структуру виробництва та споживання; забезпечують неперервність та розширений характер відтворення; стимулюють виробництво; сприяють збалансуванню економічних інтересів у суспільстві, підвищенню економічної і соціальної ефективності системи суспільного відтворення, взаємодіють як з різними суб'єктами господарювання, так і забезпечують взаємодію між ними.

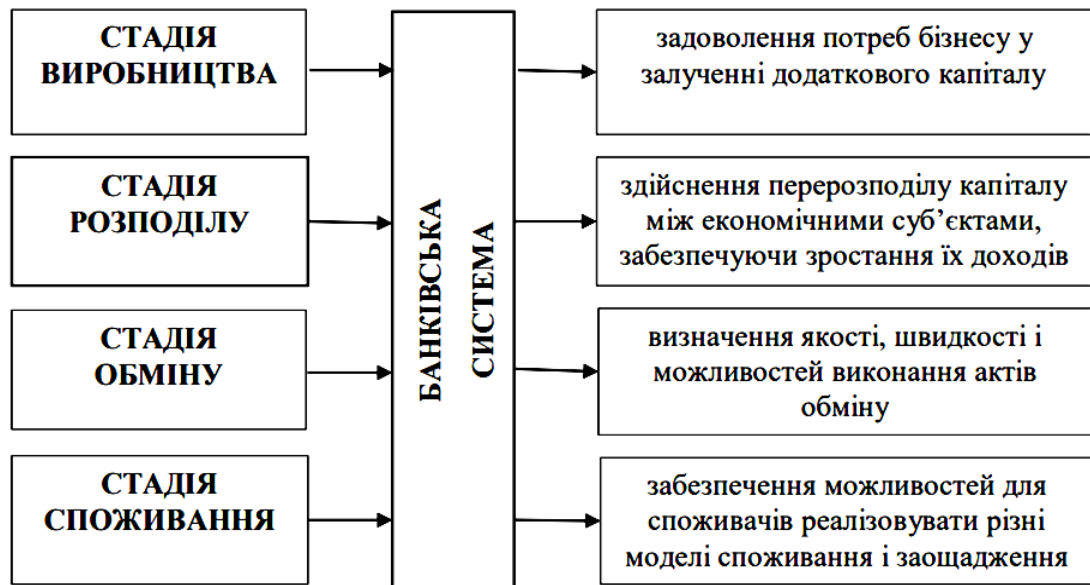


Рис. 1.2. Вплив банківської системи на стадії суспільного відтворення

(побудовано за даними [233[232]])

Таким чином, банки являють собою установи, які здійснюють підприємницьку діяльність, пов'язану з рухом позикових коштів на кожній із стадій суспільного відтворення (виробництво, розподіл, обмін, споживання) і в цьому процесі задіяні учасники всіх секторів економіки (промислові, торговельні, сільськогосподарські, транспортні та інші підприємства). Тобто, можемо стверджувати, що банківський сектор є і активним учасником суспільного відтворення, і важливим сектором, що забезпечує і постійно створює умови для взаємодії між секторами для учасників економічної діяльності. Іншими словами, банківська система є ключовим базисом взаємодії для учасників (суб'єктів) економічної діяльності, від якості її організації і управління взаємодією між секторами залежить функціонування і прибутковість учасників економічної діяльності.

Четвертий підхід – ґрунтується на Класифікації інституційних секторів економіки України. Таким чином, відповідність інституційних одиниць певному сектору економіки визначається такими чинниками: 1) чи є інституційна одиниця ринковим чи неринковим виробником; 2) чи є одиниця частиною органів державного управління чи певним чином знаходиться під державним контролем; 3) чи надає одиниця фінансові послуги.

Логічна схема відповідності інституційних одиниць певному сектору наведена у Додатку А.

Перейдемо безпосередньо до визначення сутності поняття «секторальна взаємодія», що відбувається між учасниками у секторах економіки. Насамперед, розглянемо сутність поняття «взаємодія».

Відмітимо, що в основі даного поняття лежить науковий підхід, котрий базується на філософській категорії «взаємодія» і розуміється, як відображення процесів впливу певних об'єктів один на одного, їх взаємних обумовленостей, зміни станів, взаємопереходів, породженням одним об'єктом іншого. Таким чином, секторальна взаємодія представляє вид безпосередніх або опосередкованих зовнішніх або внутрішніх зв'язків, певних відносин [260, С. 80].

Н.О. Євтушенко обґрунтовує «взаємодію суб'єктів господарювання» як універсальну форму взаємозв'язку між підприємствами з приводу постійного соціально-психологічного взаємовпливу структурних елементів різних рівнів на систему управління з метою забезпечення механізму організаційно-економічного розвитку у довгостроковій перспективі [257, С.45].

У свою чергу, сутність поняття «взаємодія» з економічного огляду визначається як «...постійний взаємовплив залежних галузей, сфер, суб'єктів і єдності наявних відносин і зв'язків. Загальним правилом економічного підходу до взаємодії є те, що чинники впливу не можуть бути випадковими і рівнозначними, оскільки такий підхід є базовим теорії загальної економічної рівноваги і міжнародної економічної інтеграції» [261, С. 40].

З точки зору управлінського підходу стосовно визначення поняття «взаємодія» у науковців не має одностайності [262-264]. Також, науковці визначають дві сторони управлінської взаємодії: 1) «за змістом це ширше поняття аніж поняття «спільна діяльність», 2) це комунікативні процеси в організації [263].

Управлінська взаємодія може реально функціонувати тільки у тому випадку, коли об'єкт управління виконує команди суб'єкта управління, тому

для здійснення управлінського процесу необхідна, з одного боку, наявність у суб'єкта управління конкретної мотивації і можливості, а з другого – наявність у об'єкта управління особистого бажання і можливостей виконати розпорядження так, щоб у цій взаємодії був двосторонній інтерес [263].

Відмітимо, що всі складові елементи секторальної економіки взаємозв'язані і взаємодіють між собою, здатні до змін у процесі свого розвитку.

Отже, під поняттям «взаємодія» ми розуміємо дії, в яких беруть участь дві або більше сторін. Відповідно до структуризації економіки, поняття «секторальна взаємодія» визначаємо як система відносин, зав'язків і дій (управлінська взаємодія) учасників економічної діяльності різних секторів із собою. Саме системні зв'язки визначають ефективність секторальної взаємодії, її стійкість і характер.

Іншими словами, секторальна взаємодія – це інтегрована співпраця учасників усіх секторів з метою досягнення поставлених цілей на засадах ефективної діяльності учасників. Наприклад, сьогодні секторальна взаємодія між учасниками економічних відносин відображається у різних проектах, а саме: розробка секторальних та крос-секторальних стратегій, котра передбачає використання інклюзивного підходу, тобто активної співпраці із бізнес- та галузевими асоціаціями, а також за допомогою міжнародних організацій.

Таким чином, секторальна взаємодія – це складна система, котра складається з великої кількості системних елементів (табл. 1.2).

У нашому дослідженні варто розширити елемент «види взаємодії», оскільки від правильності визначення видів взаємодії залежить ефективне управління у середині системи (табл. 1.3).

Виходячи з поданого групування, виділяють дев'ять основних ознак секторальної взаємодії і визначено їх основний склад. Секторальна взаємодія як система здійснюється на засадах спільної діяльності різних учасників економічних відносин.

Таблиця 1.2 - Складові елементи і характеристика секторальної взаємодії

№ з/п	Назва елемента	Характеристика елементів
1	суб'єкти	реальний сектор: представники великого, середнього, малого бізнесу, мікропідприємства, фізичні особи-підприємці; фінансовий сектор: банківська система: НБУ та інші банки, філії іноземних банків на території України
2	середовище	зовнішнє: національне, регіональне, секторальне, місцеве самоврядування, система секторальних об'єднань
3	види	політична, економічна, соціальна, правова, організаційна, фінансова, ресурсна
4	предмет	стратегія, державна і регіональна політика, державний і місцевий бюджети
5	мета	реалізація місії держави, соціально-економічний розвиток держави та територіальних утворень
6	форми	нормативно-правові, договірні, організаційні
7	типи	систематична, схоластична, підконтрольна, безконтрольна
8	термін	постійно, тимчасово, епізодично
9	схеми	ієрархічні, комунікативні, дво- або багаторівневі
10	структура	система державного управління, координаційні органи, комісії
11	характер	спільна діяльність, спільна участь, регулювання підпорядкування, зовнішній контроль, аудит і оцінювання, допомога, підтримка тощо
12	принципи	верховенство закону, об'єктивність, прозорість, стратегічне мислення, системність, комплексність, доцільність, інноваційність, послідовність, відповідальність, обов'язковість, компромісність, плановість, звітність
13	методи	процедури, методики спільної діяльності, участі, регулювання, організації, фінансування, контролю, аудиту, оцінювання, ведення переговорного процесу, узгодження
14	засоби	управлінські та інформаційні технології, ресурсне забезпечення, інформація
15	процеси	дії з вирішення спільних проблем та завдань, керівництво, переговори, комунікація, консультації, контроль, аналіз, аудит, наукові дослідження, підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації фахівців тощо
16	результати	розвиток економіки, реалізація і підвищення ефективності державної політики, вирішення спільних проблем, розвиток та вдосконалення нормативно-правової бази в різних секторах економіки тощо

Джерело: згруповано автором за даними [257, 260, 261, 262, 263]

Таблиця 1.3 – Групування видів секторальної взаємодії

№ з/п	Ознаки взаємодії	Склад
1	За місцем суб'єктів в ієрархічній системі управління	вертикальні зв'язки (управління, координація); горизонтальні зв'язки між елементами (підсистемами) одного рівня – відносини субординації; змішана (вертикальні, горизонтальні)
2	За місцем реалізації	у межах проекту (платформи), програми; у межах регіону, між регіонами; у межах країни, між країнами; в середині підприємства; у межах об'єднань підприємств
3	За середовищем здійснення	віртуальна; фізична (реальна)
4	За функціональними сферами	секторальна; управлінська; маркетингова; постачання; фінансова; інноваційна; кадрова; інвестиційна; операційна; електронна
5	За характером участі	пряма (безпосередня); опосередкована
6	За ресурсами, що використовуються	матеріальна; інформаційна; фінансова; кадрова; капіталізація даних
7	За єдністю часу і місця виконаної роботи	зовнішня; внутрішня
8	За змістом роботи	виконання; управління; консультування; обмін
9	За типом зв'язків	техніко-економічні; організаційно-економічні; соціально-економічні; промислово-виробничі (галузеві і міжгалузеві системи управління виробничими та іншими процесами)

Джерело: згруповано автором [238-240]

Економічні відносини – відносини і зв'язки між учасниками, що виникають у процесі суспільного виробництва, розподілу, обміну і споживання вироблених благ. В сучасних умовах господарські відносини формуються внаслідок взаємодії трьох відносно самостійних підсистем: техніко-економічних, організаційно-економічних і соціально-економічних відносини.

Таким чином, означене поняття обґрунтоване теорією господарювання, а саме: суб'єктами господарювання є учасники економічних (господарських) відносин (організації зі своїми структурними підрозділами), окремі громадяни, котрі здійснюють підприємництво без створення юридичної особи - підприємства.

Відмітимо, що при здійсненні управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності є ряд важливих умов (рис. 1.3).

Таким чином, управління секторальною взаємодією – це складний багатоелементний поступовий процес, який вимагає врахування великої кількості умов при яких така взаємодія буде ефективною і сприятиме отриманню доходів учасників, задіяних в процесі, і виробленню ними конкурентоспроможних товарів і послуг.

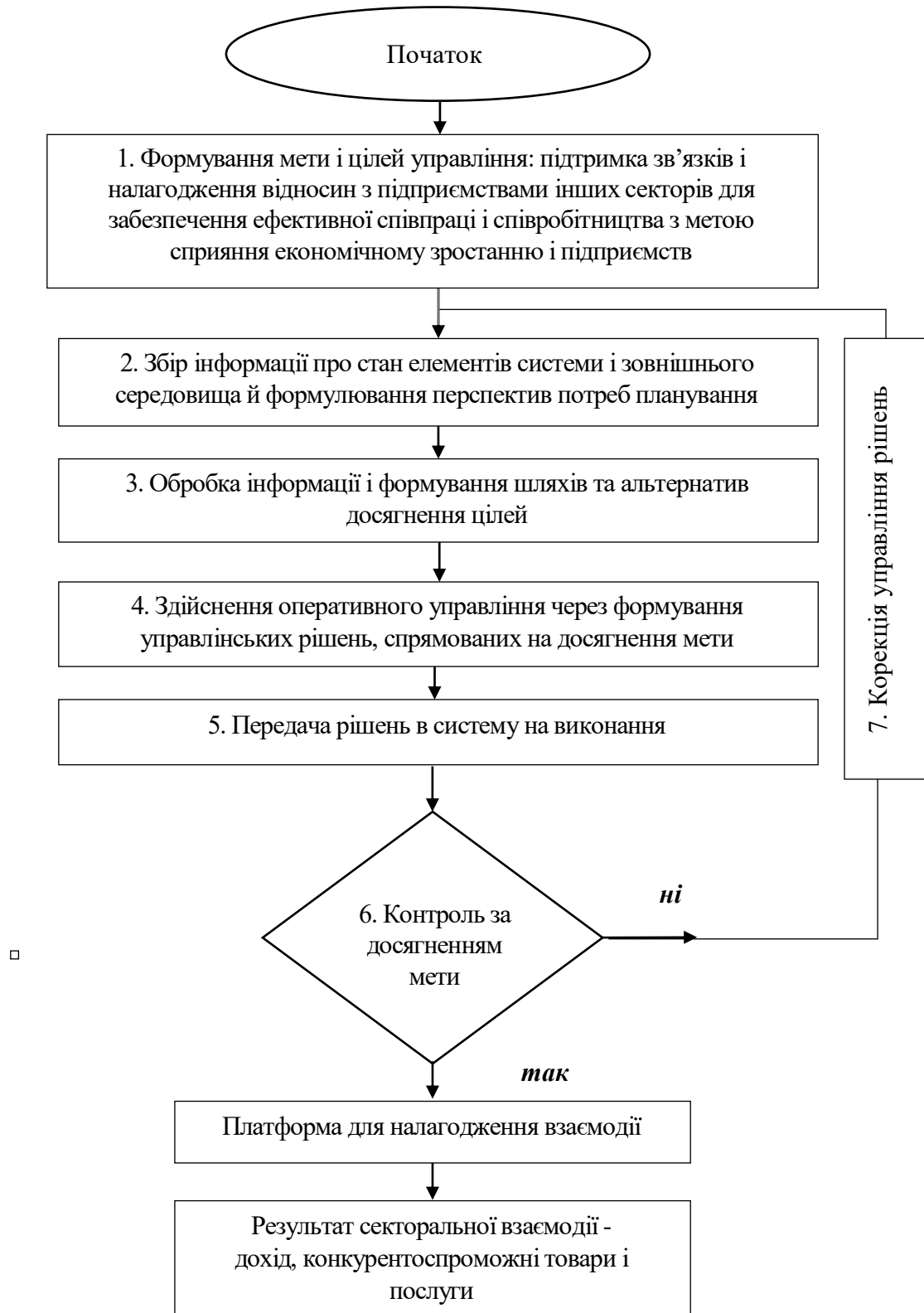


Рис. 1.3. Умови здійснення управління секторальною взаємодією

(розроблено автором)

Умови здійснення управління секторальною взаємодією для учасників економічної діяльності передбачають таку послідовність: формування мети і цілей управління; збір інформації про стан елементів системи і середовища; обробка інформації і формування шляхів та альтернатив досягнення цілей; формування управлінських рішень, спрямованих на досягнення мети; передача рішень в систему на виконання; контроль за досягненням мети.

Якщо умови не досягнуті, то здійснюється коректування управління рішень і повернення процесу до збору інформації про стан елементів системи і середовища етапи 2-6. Якщо ж умови управління на даному етапі досягнуто, то розпочинаються наступні етапи, зокрема: прийняття рішення про необхідність створення секторальної взаємодії, перспективне планування діяльності (створеної взаємодії); здійснення планування етапів взаємодії у середині структури (поточне планування); формування мети для учасників, котра задовольняє їх економічно-господарські потреби; організація – розподіл робіт і узгодження діяльності між окремими учасниками і групами; система мотивації і демотивації, яка влаштовує інтереси всіх учасників; операційне управління секторальною взаємодією – управління процесами взаємодії, за допомогою яких вхідні ресурси (ідеї, інформація, проекти, стратегії) перетворюються на вихідні ресурси (дохід, конкурентоспроможні товари і послуги тощо); контроль за виконанням перспективного плану; координація (відповідно до розробленого учасниками механізму і критеріїв спільних дій); результат секторальної взаємодії для всіх учасників; платформа для налагодження взаємодії, котра б забезпечувала єдине розуміння цінності її і отриманих результатів.

У дисертаційній роботі під поняттям «учасники економічної діяльності» ми розуміємо підприємства великого, середнього, малого бізнесу, мікропідприємства і фізичних осіб-підприємців, а також установи фінансового сектору.

Таким чином узагальнення дослідження наукових положень управління секторальною взаємодією, законодавчих документів та врахування вимог Постанови Ради (ЄЕС) від 15.03.1993 № 696/93 «Про статистичні одиниці

спостереження та аналізу виробничої системи Європейської спільноти», Регламенту (ЄС) № 295/2008 Європейського парламенту і Ради від 11.03.2008 зі структурної статистики підприємств та Регламенту Комісії (ЄС) № 250/2009 від 11.03.2009 дозволило розвинути категорійний апарат теорії управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності (рис. 1.4).

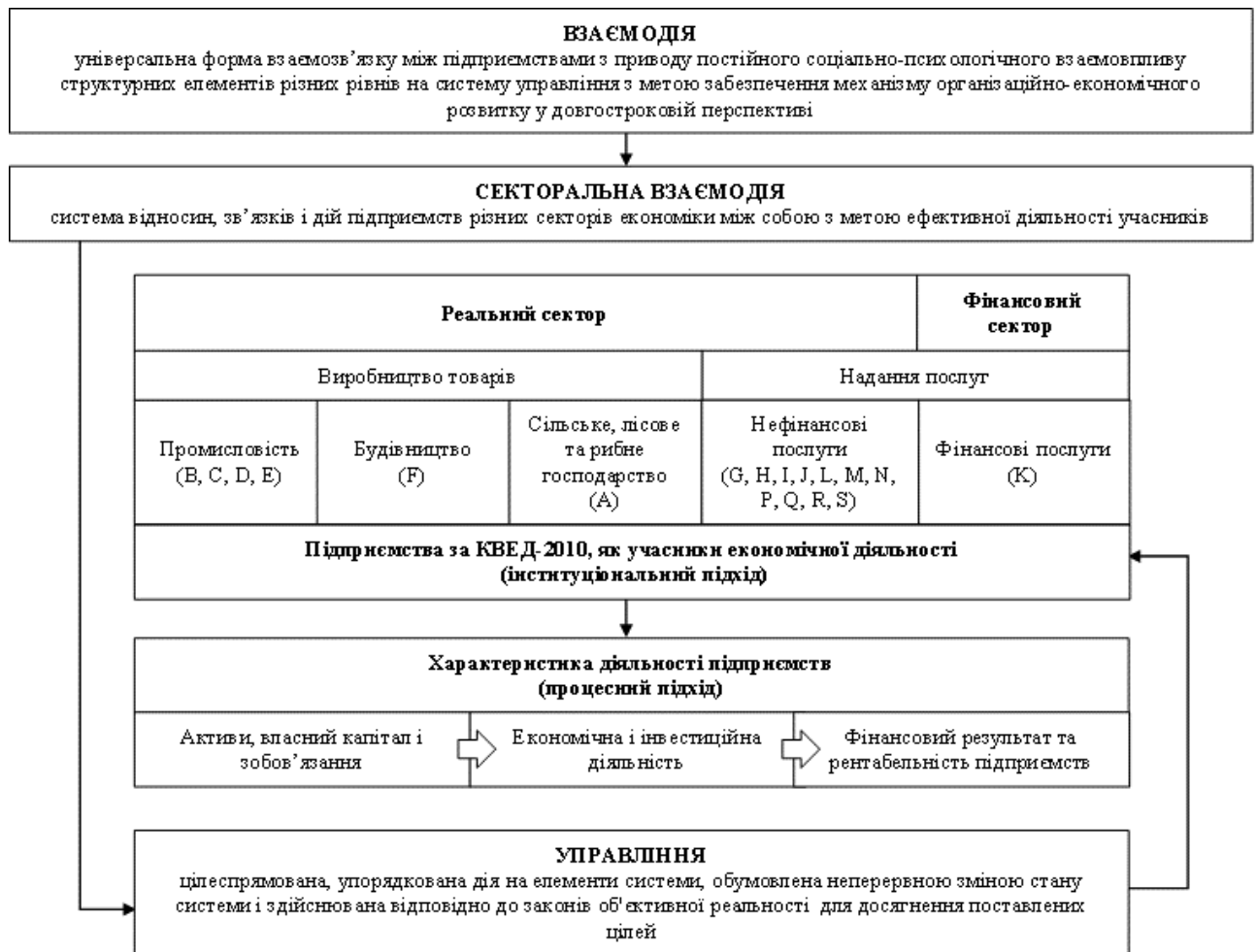


Рис. 1.4. Категорійний апарат теорії управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності

(розроблено автором)

Слід наголосити, що для групування підприємств як суб'єктів економічної діяльності взято за основу інституціональний підхід.

Таблиця 1.4 - Групування підприємств як суб'єктів економічної діяльності
взято за інституціональним підходом

Код	Назва секції	Підприємства
A	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Виробництво
B	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	
C	Переробна промисловість	
D	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	
E	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	
F	Будівництво	
G	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	Нефінансові послуги
H	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	
I	Тимчасове розміщування й організація харчування	
J	Інформація та телекомунікації	
K	Фінансова та страхова діяльність	Фінансові послуги
L	Операції з нерухомим майном	Нефінансові послуги
M	Професійна, наукова та технічна діяльність	
N	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	
O	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	
P	Освіта	
Q	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	
R	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	
S	Надання інших видів послуг	

Джерело: згруповано автором за даними [230]

Слід зауважити, що суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством. До суб'єктів господарювання належать підприємства-юридичні особи та фізичні особи-підприємці.

Підприємство-юридична особа (далі – підприємство) – самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської

діяльності в порядку, передбаченому Господарським кодексом України та іншими законами. Підприємство не має у своєму складі інших юридичних осіб, але має право створювати філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи, які не мають статусу юридичної особи. Фізична особа-підприємець має бути зареєстрована в установленому порядку з метою здійснення підприємницької діяльності.

Основним видом економічної діяльності для підприємств вважається той вид діяльності, що створює найбільшу частку доданої вартості на підприємстві.

Більш детальна характеристика суб'єктів господарювання за кодом, секцією та розділами наведена в Додатку Б.

Запропонований категоріальний апарат теорії управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності повністю узгоджується з Регламентом (ЄС) Європейського парламенту та ради від 20 грудня 2006 року N 1893/2006 (Regulation EC N 1893/2006 of the European Parliament and of the Council of 20 December 2006 establishing the statistical classification of economic activities NACE Revision 2 and amending Council Regulation (EEC) N 3037/90 as well as certain EC Regulations on specific statistical domains); Господарським кодексом України; Законом України "Про державну статистику" та Методологічними положеннями щодо визначення основного виду економічної діяльності підприємства.

Таким чином, потреби реального сектору забезпечує фінансовий у ході секторальної взаємодії. Такими потребами є [93]: нові якісні цифрові продукти; програми підтримки розвитку бізнесу, передбачуваність зовнішнього середовища; послідовність та стабільність курсу/політики регулятора; фінансова інклюзія; доступна бізнес-інформація; асортимент фінансових послуг, поживлення кредитування; партнерство; доступ до світових фінансових ринків; ефективний розвиток ринків капіталу.

Продукти і послуги, які надають надавачі фінансових послуг для підприємств промисловості, будівництва, сільського господарства, транспорту, торгівлі та інших: гроші; спільні стратегії та програми розвитку; екосистемні та

інфраструктурні сервіси; обмін інформацією та обізнаність; відносини та комунікації зі стейкхолдерами та іншими учасниками економічних відносин.

Отже, можна зробити висновок, що секторальна взаємодія ґрунтується на принципах взаємовигідної роботи всіх учасників, урахування зацікавленості усіх сторін процесу, що призводить до максимальної вигоди кінцевих споживачів господарської екосистеми.

1.2. Інструменти забезпечення взаємодії суб'єктів господарювання

В умовах постійної фінансової нестабільності ускладнюється виконання у повній мірі покладених на надавачів фінансових послуг функції щодо забезпечення діяльності суб'єктів господарювання достатньою кількістю фінансових ресурсів: мобілізації тимчасово вільних грошових коштів, кредитування підприємств і населення, випуску кредитних засобів обігу тощо. Кризові стани в країні призводять до раптових змін ринкової кон'юнктури і ставлять під загрозу не лише функціонування банківських установ, а й порушення функціонування підприємств реального сектору та взаємодії між ними. Кон'юнктурі коливання відображаються на діяльності банківських установ, наслідком чого є недостатньо ефективне управління системою платежів і розрахунків, а також призупинення інвестиційно-кредитної діяльності.

Таким чином, робота банківських установ як надавачів фінансових послуг виступає як невід'ємна складова господарювання, котра набуває змін і адаптовується до такої системи фінансових відносин, яка функціонує в країні і має забезпечувати фінансово-економічну безпеку і стабільний соціально-економічний розвиток підприємств, установ, організацій.

Означене дає змогу стверджувати, що підприємства реального сектору і надавачі фінансових які є представниками фінансового сектору є нерозривно пов'язаними і взаємодоповнюючими, тобто володіють певним набором «...вхідних та вихідних індикаторів економіки на основі пропорційного зв'язку» [197, С. 181].

Беручі за основу інституціональний підхід групування суб'єктів господарювання, а також з урахуванням наведеного категоріального апарату теорії управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності (рис. 1.4) категорії «банки», «банківські установи» які традиційно використовуються в практичній діяльності відносимо до суб'єктів, що надають фінансові послуги та відносяться до Секції К – фінансова та страхова діяльність, Розділ 64 – надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення, Група 64.1 – грошове посередництво, Клас 64.19 – інші види грошового посередництва.

Цей клас включає приймання депозитів і/або аналогів депозитів, а також надання кредитів і позик. Надання кредитів може виконуватися в різних формах, таких як позики, іпотечні кредити під заставу, кредитні картки тощо. Грошове посередництво зазвичай здійснюють фінансові установи, крім центрального банку, такі як:

- комерційні банки;
- ощадні банки;
- кредитні спілки;

Цей клас також включає: діяльність, пов'язану з виконанням доручень щодо поштових безготівкових переказів, банківських операцій, у тому числі розрахунково-касове обслуговування населення, включаючи виплату державних пенсій та грошових допомог, іншу фінансову діяльність, що здійснюється операторами поштового зв'язку; надання житлових кредитів спеціалізованими кредитними установами; здійснення готівкових переказів.

Водночас слід зауважити, що цей клас не включає: надання житлових кредитів спеціалізованими некредитними установами, які не приймають депозити, див. 64.92; оброблення трансакцій, які виконують за допомогою кредитних карток, див. 66.19.

Варто зазначити, що між розвитком суб'єктів господарювання та розвитком банківської системи яка обумовлює роботу фінансового сектору існує пропорційний взаємозв'язок, котрий відображається у статистичних показниках, а

їх динаміка відповідає зміні економічної кон'юнктури.

Проведений аналіз наукової літератури [206, 207, 212, 214, 216] дав змогу виокремити три підходи для визначення поняття «банківська система» (рис. 1.5).

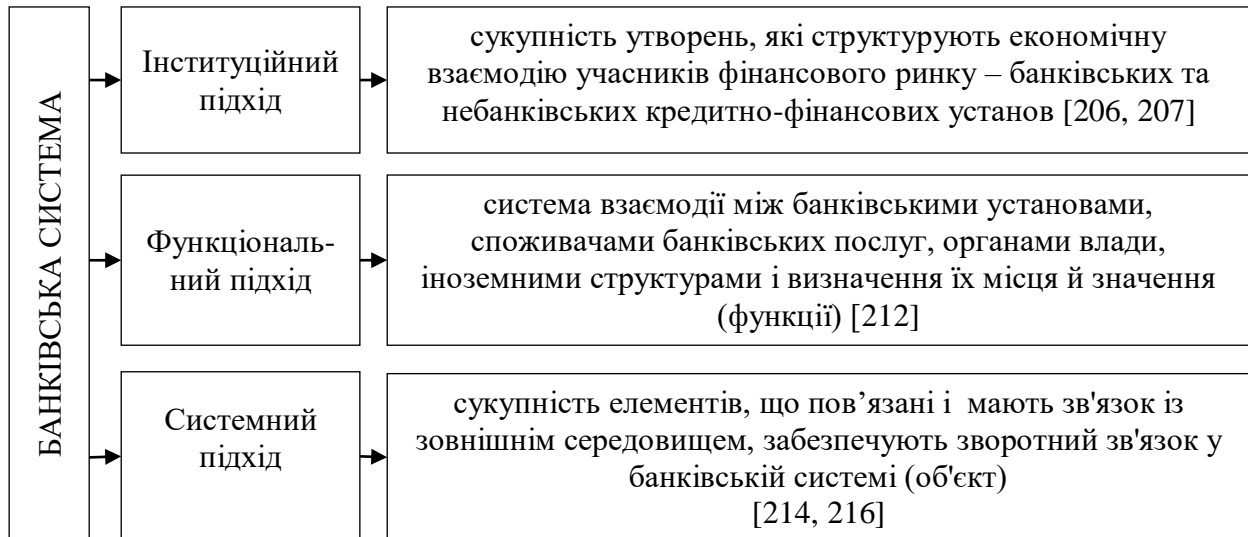


Рис. 1.5. Основні підходи до визначення поняття «банківська система»

(побудовано автором на основі [206, 207, 212, 214, 216])

На рис. 1.5 зроблені узагальнення щодо підходів, показано різносторонність поглядів у самих визначеннях, проте зроблено акцент на однастайності наукової думки щодо трьох ключових підходів, а саме інституційного, функціонального і системного.

Критичний аналіз основних підходів науковців стосовно визначення поняття «банківська система» дає змогу сформулювати власне бачення цього поняття. Вважаємо, що банківська система – це цілісний механізм, котрий поєднує інституційний, функціональний і структурний підходи:

- структурний елемент фінансового сектору, що поєднує сукупність утворень, які структурують економічну взаємодію учасників фінансового ринку, а саме банківських та небанківських кредитно-фінансових установ (інституційний підхід);

- система взаємодії між банківськими установами, споживачами банківських послуг, органами влади, іноземними структурами і визначення їх місця й значення (функції) (функціональний підхід);

- сукупність елементів, що пов'язані і мають зв'язок із зовнішнім середовищем, забезпечують зворотний зв'язок у банківській системі (об'єкт)
- сукупність взаємопов'язаних елементів, що мають «вхід» (мета), «вихід», зв'язок із зовнішнім середовищем, зворотний зв'язок і «процес» у банківській системі (об'єкт) з метою забезпечення та регулювання процесів формування і використання фінансових ресурсів, необхідних для потреб ефективного розвитку економіки (структурний підхід).

Таким чином, банківська система країни взаємодіє з усіма елементами економічної системи, проте має свої специфічні риси. Зв'язки, які виникають між структурними елементами банківської системи утворюють внутрішню і зовнішню взаємодію з багаторівневою економічною структурою, мета яких – забезпечення ефективного функціонування і координованості дій елементів фінансової системи.

Вчені-економісти розрізняють головні типи банківської системи [217-220]: централізована (розподільча), ринкова банківська система; банківська система; система, яка охоплює перехідний період. Також, банківська система має свої чіткі окреслені ознаки функціонування (рис. 1.6).



Рис. 1.6. Типи банківських систем відповідно до їх організаційної структури (складено автором на основі [217-220])

Характеризуючи типи банківських систем відповідно до їх організаційної

структури, науковці відмічають, що розподільча банківська система є характерною для тоталітарних на країн з низьким рівнем фінансового розвитку; ринкова (дворівнева) – відокремлення центробанку та комерційних банків – для країн з розвинутою фінансовою системою; ринкова (трирівнева) складається з резервних системи і комерційних банків і є характерною для США; перехідного періоду (дворівнева) має компоненти ринкової банківської системи, проте їх взаємодія слабо розвинута.

Відмітимо, що в сучасних умовах на фінансово-економічну безпеку держави має величезний вплив макропруденційна політика НБУ як цілісна система превентивних заходів, сфокусованих на максимальну мінімізацію усіх ризиків фінансової кризи, тобто ризиків пов'язаних з виникненням кризових ситуацій.

Об'єднання макропруденційних інструментів, стратегії і тактики – це елементи макропруденційного регулювання (рис. 1.7).

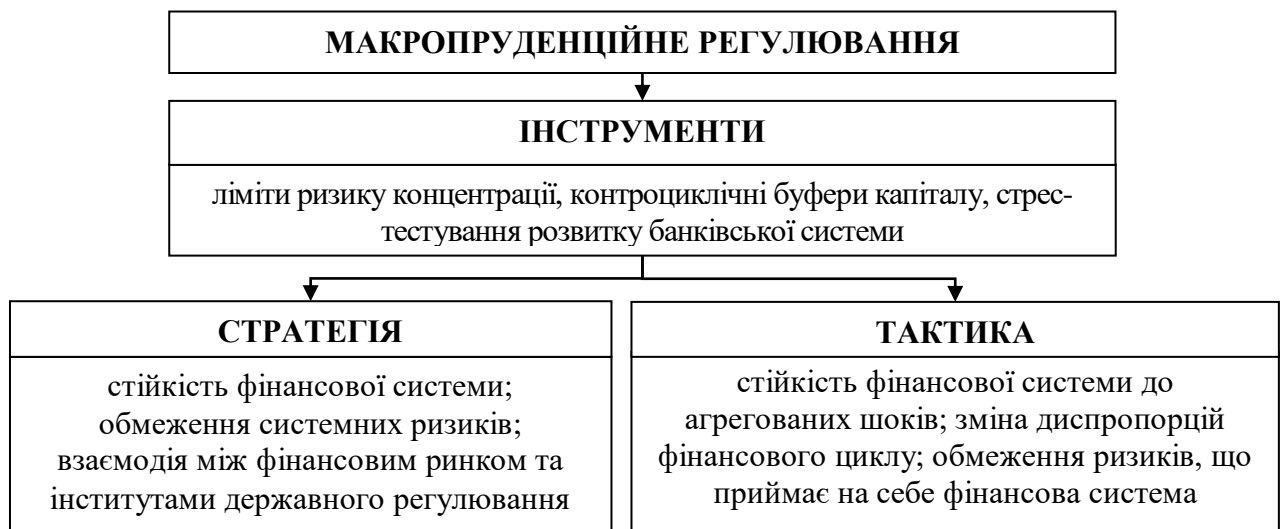


Рис. 1.7. Елементи макропруденційного регулювання та нагляду

(складено автором на основі [165])

Відповідно до статті 6 ЗУ «Про Національний банк України», НБУ – головний суб’єкт проведення макропруденційної політики. Це відповідає нормам ЄС, рекомендаціям Єврокомісії та ESRB [171].

Детальну характеристику типових загроз банківської системи в умовах фінансової нестабільності подано у табл. 1.5.

Таблиця 1.5 - Характеристика умов та ризиків банківського сектору України в умовах фінансової нестабільності

Тип загрози	
<i>НАЦІОНАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ</i>	
<i>Внутрішні умови</i>	<i>Зовнішні умови</i>
Помилки в стратегічному плануванні чи прогнозуванні	Високий рівень інфляції
Неправильне дотримання нормативів банку, яке в свою чергу призводить до зменшення ліквідних активів банку	Фінансові, геополітичні, політичні та інші кризи і нестабільність нормативно-правової бази
Слабкий кадровий потенціал працівників	Зміна нормативів центробанку
Масове неповернення кредитних ресурсів, що стає наслідком недотримання прибутку	Поступове зростання фінансових злочинів, які стосуються банківського сектору
Недостатнє маркетингове дослідження усього ринку банківських послуг	Жорстока конкуренція, яка стосується усього ринку банківських послуг
<i>МІЖНАРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ (зовнішні умови)</i>	
Стан економіки торговельних партнерів та рівень світової торгівлі	
Вплив геополітичних ризиків та міжнародної невизначеності	
Фінансування кризових наслідків урядами та центральними банками країн	
Вливання капіталу до країн, ринки яких розвиваються	
Ціни на сировинні товари та фінансові активи	

Джерело: складено автором на основі [165, 167, 168]

Провівши аналіз умов та ризиків банківського сектору видно, що основні загрози, які впливають на діяльність банківського сектору України поділяються на внутрішні та зовнішні. Проте нові виклики на сьогодні є набагато гостріші і непередбачувані. Варто особливу увагу приділити новітнім кризам, які загрожують роботі і безпеці банківського сектору.

Головні завдання в період кризових ситуацій спрямовуються на зменшення її глибини і тривалості. Для того, щоб забезпечити фінансову стабільність під час кризи (економічної нестабільності або турбулентності), потрібна злагоджена робота всіх учасників фінансового ринку: Національного банку, комерційних банків, небанківських фінансових установ та інших регуляторів, а також дієва підтримка органів державної влади.

Ключові гравці фінансової екосистеми, які сприяють реалізації місії фінансового сектору України зображені у Додатку В. На стабільність і розвиток фінансового сектору України впливають учасники цієї системи, забезпечуючи акумулювання, розподіл та обіг фінансових ресурсів в економіці і, тим самим, забезпечують підвищення добробуту громадян країни.

На основі вищевикладеного, можемо констатувати, що необхідний дієвий механізм розвитку банківської системи, який спроможний окреслити стратегічні напрямки її розвитку, застосовувати засоби попереджувального управління, вчасно реагувати на зміни, що відбуваються у геопросторі і всередині країни (рис. 1.8).

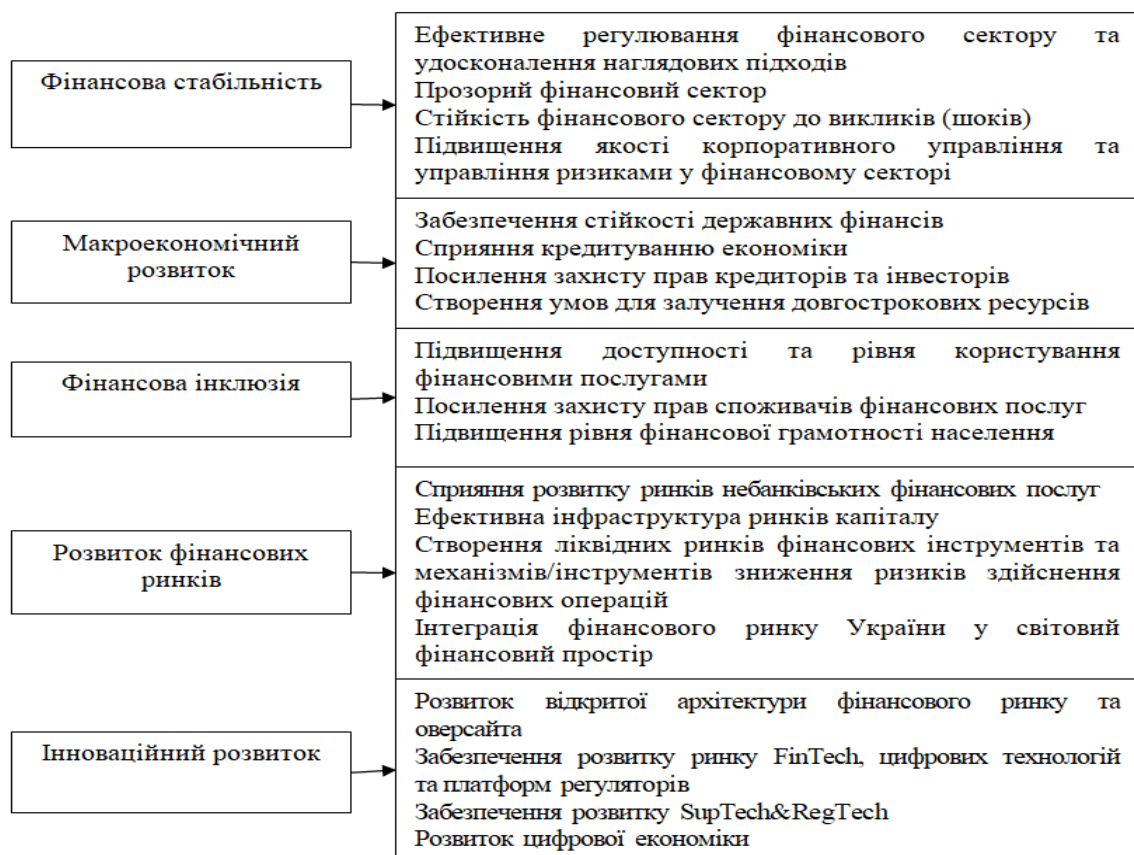


Рис. 1.8. Напрямки розвитку банківської системи та її стратегічні цілі для забезпечення діяльності суб'єктів господарювання

(згруповано автором за даними [169])

Отже, до основних напрямів належать: макроекономічний розвиток, фінансова стабільність та інклюзія, інноваційний розвиток та фінансових ринків. Кожен із зазначених стратегічних напрямків має безпосередній вплив на розвиток банківської системи.

На особливу увагу в сучасному світі заслуговує розгляд такого напрямку як стійкість до викликів (шоків, невизначеності). В науці є узагальнююче поняття, яке називається економічною турбулентністю, що впливає на функціонування та результативність підприємств, установ, організацій. Відмітимо, що економічна турбулентність – це «крайня ступінь нестабільності суспільно-економічної системи. У процесі системної турбулентності (до якої відносимо українську економічну систему від 1991 до сьогодні) порушується логіка і послідовність суспільно-економічних процесів» [169]. У свою чергу, головним завданням НБУ в умовах фінансової нестабільності є розробка певних рекомендацій та визначення планів і намірів для учасників секторальної взаємодії реального і фінансового секторів. У сприянні фінансовій стабільності НБУ орієнтується на рекомендації BCBS, ESRB, норми CRR/CRD IV.

Надавачі фінансових послуг на основі принципів, необхідних для формування ефективної структури банківської системи за допомогою методів правового і фінансово-економічного впливу та інструментів макропруденційного регулювання сприяють забезпеченню функціонування суб'єктів господарювання сталого зростання економіки. Отже, проведені дослідження показали, що потрібне систематичне забезпечення умов при яких банківська система може бути фінансово стабільною.

Г. Дж. Шиназі сформульовано такий підхід у сфері фінансової стабільності: «...фінансова система може вважатися стабільною, якщо виконується низка критеріїв, зокрема, стосовно ефективного розподілу фінансових ресурсів, спроможності оцінювати та управляти ризиками, здатності виконувати основні функції навіть в умовах кризи» [198]. Т. Унковська під фінансовою стабільністю розуміє «...такий стан функціонування банківської системи, коли а) вона перебуває в динамічному стані фінансової рівноваги або б) в разі екзогенних чи ендогенних шоків її відхилення від рівноваги лежить у заданих межах і вона здатна повернутися в режим фінансової рівноваги» [199, С. 22-23].

При фінансовій нестабільності знижується стійкість фінансового ринку, що призводить до негативного впливу на стан і результативність суб'єктів господарювання і на функціонування банківської системи. У науковій

літературі термін «фінансова нестабільність» ототожнюється з такими поняттями, як «фінансова криза», «вразливість фінансової системи», «системний ризик».

Теоретичний аналіз наукових літературних джерел [93; 200-205] показав, що терміни «фінансова стабільність» і «фінансова нестабільність» не мають єдиного визначення (табл. 1.6).

Отже, виходячи з даних табл. 1.6, банківська система є основним рушійним елементом економічного механізму, оскільки забезпечує постійне функціонування і взаємозв'язок банківських установ з державними органами, суб'єктами економічних відносин, інвесторам, домогосподарствами. Тому від її стабільного чи нестабільного стану залежить і розвиток суб'єктів економічної діяльності, особливо цей вплив помітний у період економічної нестабільності.

Таблиця 1.6 – Підходи науковців до визначення понять «фінансова стабільність» і «фінансова нестабільність»

№ з/п	Визначення	Джерело
Фінансова стабільність		
1	стан фінансової системи, за якого вона: здатна належно виконувати свої основні функції – ефективно перерозподіляти ресурси від власників заощаджень до інвесторів; фінансові ризики оцінюються і управляються; здатна абсорбувати шоки без значних негативних наслідків	[205]
2	характеристика стану банківської системи, при якому реалізується її сутність і призначення в економічній системі, адекватно та ефективно виконуються її функції, забезпечується спроможність підтримувати рівновагу та відновлювати стан після зовнішніх потрясінь, будь-яких відхилень від безпечних параметрів, спричинених кризовими явищами	[93]
3	ситуація, коли в банківській системі не відбуваються банкрутства банків; або як ситуація, коли банківська система є стійкою та прибутковою і повністю відповідає чинному законодавству і принципам управління ризиками, встановленими BCBS	
4	вважають стабільною, якщо фінансова система: полегшує ефективний розподіл фінансових ресурсів у просторі та часі; дозволяє здійснювати оцінку, котирування, розподіл та управління фінансовими ризиками; зберігає здатність виконувати ці найважливіші функції навіть за умов зовнішніх потрясінь або посилення диспропорцій.	
Фінансова нестабільність		
5	породжується асиметричністю інформації кредиторів і позичальників внаслідок невизначеності віддачі від інвестиційних проєктів, що посилює нестабільність у реальному секторі економіки через відмову у наданні коштів позичальникам	[200]
6	пов'язується із фінансовими нововведеннями і посиленням взаємозв'язків між фінансовими ринками у світі.	[201]
7	виняткова подія, яка проявляється внаслідок екзогенних шоків, недосконалості ринків і цінової нестабільності	[202]
8	ситуація, що характеризується критеріями: ціни на ключові фінансові активи різко відхиляються від своїх фундаментальних основ; функціонування кредитних ринків порушено, внаслідок чого значно відхиляються від нормального рівня агреговані видатки.	[203]
9	скоректована з макроекономічними циклами і з динамікою сукупної заборгованості в економіці	[204, с. 337–357]

Джерело: сформовано на основі даних [93; 200-205]

У свою чергу, фінансова система вважається стабільною, коли вона характеризується такими головними ознаками: ефективним перерозподілом ресурсів від власників заощаджень до інвесторів; адекватне оцінювання та управління фінансових ризиків; повна відповідність національному законодавству і принципам управління ризиками, встановленими BCBS.

Так, із врахуванням змістовного наповнення категорій «фінансова стабільність» і «фінансова нестабільність», ефективний розвиток банківської системи реалізовується при фінансовій стабільності і має позитивний вплив на розвиток підприємництва, сприяє розвитку виробництва, а також усіх сфер економічної діяльності, а проблеми у банківському секторі виникають при фінансовій нестабільності і сприяють гальмуванню означених процесів, приводячи до спаду діяльності реального сектору економіки (рис. 1.9).

Оскільки ефективний розвиток банківської системи реалізовується при фінансовій стабільності, то він має позитивний вплив на розвиток реального сектора економіки, забезпечує ефективне функціонування учасників економічної діяльності, сприяє розвитку промисловості, аграрного сектору, транспорту, а також усіх сфер економічної діяльності.

Фінансова стабільність в країні залежить не тільки від діяльності банків, а й від небанківських фінансових установ та їх взаємодії між собою. Це зумовлює необхідність організувати ефективну взаємодію між Національним банком України та іншими регуляторами фінансового сектору для реалізації заходів макропруденційної політики. Для цього з 2015 року створено Президентом Раду з фінансової стабільності [170 (Додаток В, рис. В-1).

Головне завдання Ради з фінансової стабільності – це виявлення та нівелювання ризиків для фінансової системи країни. Також, приведена в Додатку В схема є платформою для обговорення загроз для фінансової стабільності на рівні топ менеджменту учасників банківського сектору, яка надає рекомендації стосовно нейтралізації ризиків, де учасники мають дотримуватись її виконання.



Рис. 1.9. Теоретико методичні підходи впливу надавачів фінансових послуг на функціонування суб'єктів господарювання (розроблено автором)

У сприянні фінансовій стабільності, НБУ орієнтується на міжнародні рекомендації. Міжвідомча взаємодія учасників банківського сектору показана в частині регуляторів сектору, відповідно до зазначеного потрібно з'ясувати їх сферу впливу (табл. 1.7).

Таким чином, дослідження дозволило виділити п'ять головних суб'єктів державного регулювання банківського сектору: НБУ, МФУ, Національна (НКЦПФР, Національна комісія, що виконує функції державного регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг) (на даний час знаходиться у стані ліквідації) і Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО), які мають різний правовий статус, виконують різні функції і повноваження, а також різняться сферою впливу.

До сфери впливу цих регуляторів відноситься велика кількість підприємств, організацій і установ, інших органів управління. У дисертаційній роботі під учасниками банківського сектору розуміємо вище перелічені регулятори і підприємства, котрі відносяться до сфери їх впливу.

Між цими учасниками і їх сферами впливу існує взаємозв'язок, а співпраця підтверджується документально. Зокрема існує чинний Меморандум про взаємодію та співробітництво між ключовими учасниками в якому зазначено, що сторони плідно працюватимуть у сфері реалізації реформ фінансового сектору за допомогою таких способів [180]:

- забезпечити реалізацію відповідальними сторонами окремих заходів (проектів), відповідно до принципів проектного менеджменту;
- створити керівний комітет, в якому братимуть участь керівники сторін та координацію діяльності якого здійснюватиме Голова НБУ. Рішення Комітету приймаються за умови згоди всіх сторін;
- з метою впровадження єдиних підходів до моніторингу та підготовки консолідованої статус-звітності за проектами стратегії, сторони надаватимуть щомісячну звітність про стан реалізації проектів на засіданнях комітету;
- організувати та проводити публічні заходи з актуальних питань щодо реалізації стратегії та впровадження реформ у фінансовому секторі України, оприлюднювати інформацію про свою взаємодію на офіційних сайтах сторін.

Таблиця 1.7 - Характеристика регуляторів банківського сектору та їх сфера впливу

№ з/п	Визначення органу / правовий статус	Сфера впливу
<i>Національний банк України (НБУ)</i>		
1	особливий центральний орган державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються Конституцією, ЗУ «Про Національний банк України» та іншими законами	банки, які мають банківську ліцензію та подають звітність до Національного банку України
<i>Міністерство фінансів України (МІНФІН)</i>		
2	Міністерство фінансів України – центральний орган виконавчої влади, який формує і реалізує державну фінансову та бюджетну політику, визначає політику у митній та податковій сферах	центральні органи виконавчої влади (Державна казначейська служба, Державна податкова служба, Державна митна служба, Державна служба фінансового моніторингу); інститути, установи, державні і казенні підприємства, навчальні заклади
<i>Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку (НКЦПФР)</i>		
3	державний колегіальний орган, що здійснює державне регулювання ринку капіталу та нагляд за його учасниками, забезпечує підвищення стабільності, конкурентоспроможності та розвитку ринків капіталу, а також захист інтересів інвесторів, запобігає зловживанням та правопорушенням	емітенти; саморегулювальні організації професійних учасників ринку; інвестори в цінні папери; професійні учасники; споживачі (підприємства, органи влади); постачальники (домогосподарства, підприємства, неприбуткові, інституціональні інвестори – банки, трасти, інвестиційні фонди, пенсійні фонди і страхові компанії); суб'єкти, що обслуговують ринок, органи, що регулюють діяльність учасників ринку (державні та недержавні – фондова біржа, професійні організації суб'єктів ринку)
<i>Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (НАЦКОМФІНПОСЛУГ)</i>		
4	державний колегіальний орган, підпорядкований Президенту України та підзвітним Верховній Раді України	страхові компанії, недержавні пенсійні фонди, кредитні спілки, довірчі товариства, ломбарди, лізингові і факторингові компанії, інститути спільного інвестування
<i>Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО)</i>		
5	установа публічного права, яка від імені держави гарантує повернення вкладів вкладникам у разі ліквідування банку, її мета – захист прав та законних інтересів вкладників банків	вкладники банків

Джерело: згруповано автором за даними [173-179]

Меморандум є підтвердженням того, що взаємодія учасників банківського сектору – це шлях до подальшого зміцнення фінансової стабільності, стимулювання розвитку фінансових ринків, подальше впровадження і розширення фінансової інклюзії, впровадження і охоплення банківського сектору інноваціями.

Суб'єктами економіки є підприємства, організації, установи, домашні господарства, які здійснюють певний вид економічної діяльності і вступають між собою в економічні відносини, які можуть набувати форми різноманітних (вертикальних і горизонтальних зав'язків).

Вважаємо, що питання інструментів взаємодії учасників банківського сектору та суб'єктів економіки потребують більш детальнішого дослідження, оскільки від їх вибору залежить ефективність реалізації стратегії розвитку не тільки окремих гравців на ринку банківських послуг, а й загалом усього банківського сектору.

Важливим інструментом виходу з кризи є підвищення ефективності корпоративного управління та керування ризиками у фінансовому секторі, тобто антикризове управління. Під антикризовим управлінням в банківському секторі розуміють комплекс системних управлінських дій органів державної влади, спрямованих на попередження чи усунення негативних для банківського сектору явищ [78-82] (табл. 1.8).

З приведених даних у табл. 1.8, до головних інструментів антикризового управління в банківському секторі відносяться: ринкові (фінансові, операційні, структурні); неринкові (заходи надзвичайного характеру і заходи щодо обмеження банківської конкуренції та кола діяльності).

Сформулюємо теоретичний підхід щодо формування інструментів інформаційно-комунікаційної взаємодії учасників банківської системи (рис. 1.10).

Таблиця 1.8 - Інструменти антикризового управління в банківському секторі

№	Інструменти	Опис та приклади застосування інструментів
<i>1. Ринкові інструменти</i>		
1	Фінансові	призначені для вирішення проблем з ліквідністю: покращення якості балансу, відновлення платоспроможності банку. Вони не вирішують глибинних причин нестабільності, тому повинні доповнюватись операційними та структурними інструментами. До цих інструментів належать: виконання НБУ функцій кредитора останньої інстанції, надання державних гарантій за вкладками, надання банкам фінансової допомоги державою, вливання приватного капіталу, непрямі методи державної підтримки (перегляд системи оподаткування банків, викуп прострочених зобов'язань учасників перед банками тощо)
2	Операційні	спрямовані на підвищення рівня внутрішнього управління і ефективності, до яких належать: зміна керівництва, зосередження уваги на основному бізнесі та твінінг
3	Структурні	спрямовані на вирішення глибинних причин кризи на рівні фінансового сектору, забезпечення справедливої конкуренції та загальної надійності системи (ліквідація, злиття та поглинання банків, приватизація, управління «поганими» активами, поблагливість до виконання банками регулятивних вимог).
<i>2. Неринкові інструменти</i>		
4	Заходи надзвичайного характеру	з їх допомогою здійснюють призупинення повернення депозитів, може відбуватися у формі «заморожування» депозитів та введення банківських канікул
5	Обмеження банківської конкуренції та кола діяльності	інструменти, з допомогою яких здійснюють регулювання відсоткових ставок і валютних операцій, пряме кредитування пріоритетних секторів, зміцнення учасників банківського сектору, встановлення національних і регіональних бар'єрів у діяльності банків. Вони призводять до високих витрат і концентрації банківської системи

Джерело: складено автором на основі [78-82]

Таким чином, поданий підхід на рис. 1.10 охоплює сім ключових інструментів, таких як інформування, консультування, діалог, партнерство, фінансова конвергенція, інформаційно-дорадча взаємодія і дає змогу детально охарактеризувати структуру кожного з них, зокрема:

1) Інформування – це відкритий доступ до будь-якої наданої для забезпечення відповідальної та прозорої політики. Будь-яка інформація має бути прозорою та доступною для всіх учасників фінансового сектору задля ефективного виконання ними функції контролю.

2) Консультування – це широке обговорення учасниками фінансового сектору різних способів вирішення конкретної проблеми політики, стратегії або рішення.

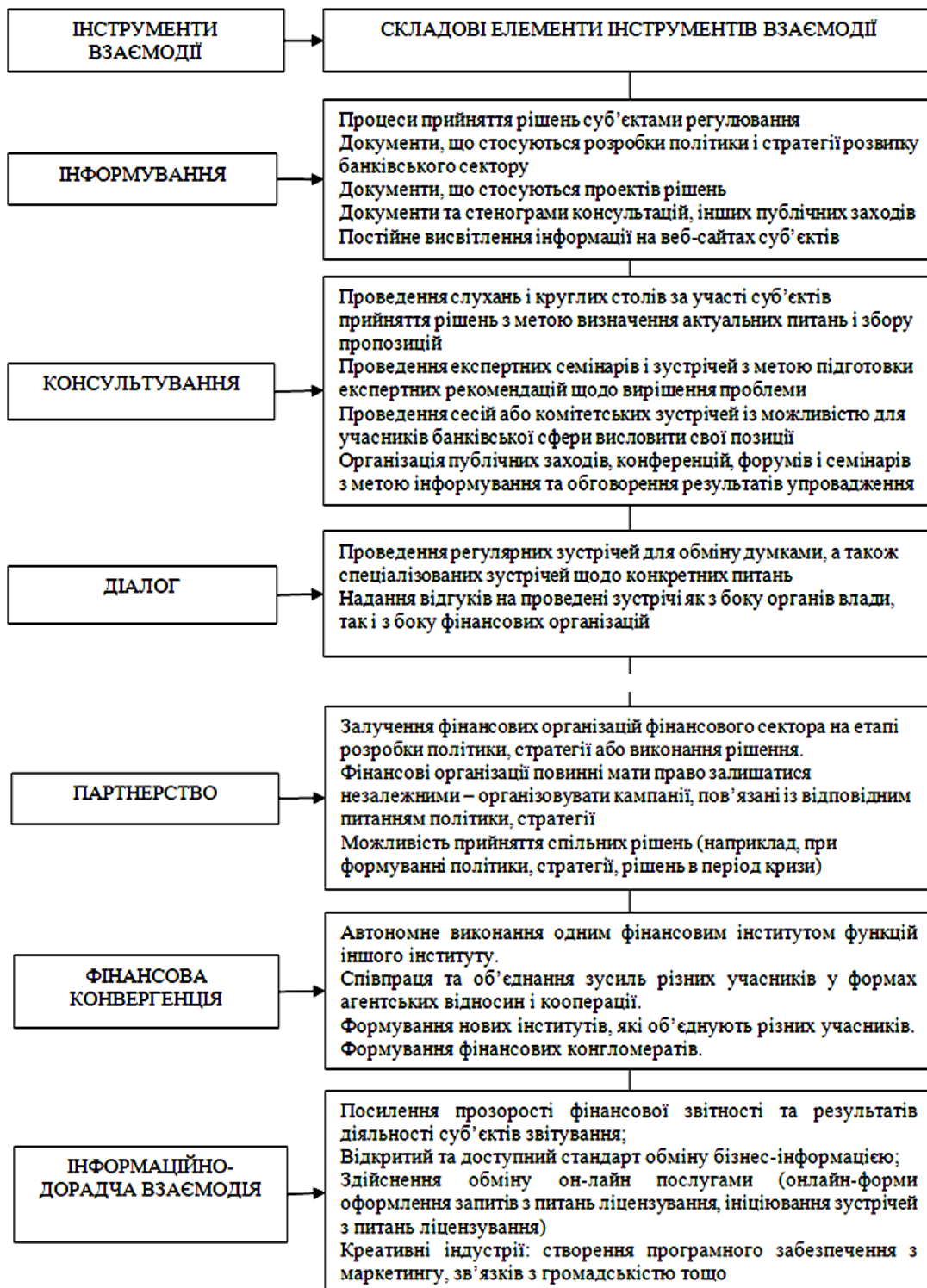


Рис. 1.10. Види інформаційно-комунікаційної взаємодії

(адаптовано на основі [181-185])

3) Діалог – це двостороння комунікація між суб'єктами регулювання і фінансовими організаціями і громадянами. Широкий діалог часто не пов'язаний з актуальним процесом розробки політики чи стратегії – він є загальним способом обговорення питань органами влади та фінансовими організаціями. Діалог-співпраця будується навколо специфічного питання економічного розвитку.

4) Партнерство – передбачає розподіл відповідальності за процес вироблення політики.

5) Фінансова конвергенція – процес зближення, сходження компромісів сторін, характерною ознакою якої є схожість конкретних ніш інститутів або систем, а суть процесу конвергенції полягає у проникненні компонентів однієї системи у сектори інших, яке породжує нові явища, функції та якості.

6) Інформаційно-дорадча взаємодія – це комунікативні системи, що дозволяє обмінюватись доступними он-лайн послугами і відкриває нові можливості і для фінансових установ, і для їх клієнтів. Оскільки ця система є дорадчою, то може лише обговорювати питання, а не вирішувати його.

7) Інформаційно-дорадча взаємодія забезпечує два канали комунікації: 1) взаємодія фінансових установ між собою, де вони мають можливість оптимізувати свої процеси, знизити бюрократичні процедури, запровадити сучасні послуги, підвищити на ринку конкурентоспроможність «головних гравців», 2) взаємодія з споживачем фінансових послуг, яка дозволяє всі фінансові послуги оформити в будь-якому місці з телефону або комп'ютера, а також, що дуже важливо під час пандемії, мінімізація соціальних контактів, яку забезпечує впровадження онлайн-послуг.

Таким чином, інформаційно-комунікаційна взаємодія суб'єктів господарювання діє через застосування в практичній діяльності різних видів інструментів (інформування, консультування, діалог, партнерство, фінансова конвергенція, інформаційно-дорадча взаємодія) з допомогою яких здійснюється виконання конкретних заходів (проектів), передбачених у відповідних документах-меморандумах, договорах про співпрацю, що передбачає втілення

стратегічного бачення подальшого реформування та ефективного розвитку банківського сектору країни відповідно до спільно розроблених учасниками програм і з використанням провідних міжнародних практик, а також імплементації заходів, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС [186], іншими міжнародними зобов'язаннями України. Така взаємодія сприяє створенню ефективної системи комунікацій, котра ґрунтується на положеннях макропруденційної політики і сприяє формуванню очікуваних цільових аудиторій, усвідомленню ризиків громадськістю, підвищенню рівня обізнаності громадян і учасників економічної діяльності.

Дослідження показали, що сьогодні недостатньо лише використовувати інструментарій інформаційно-комунікаційної взаємодії учасників банківської системи та суб'єктів господарювання, а необхідно створити концептуальні положення щодо формування їх механізмів. У період прогресу інформаційних технологій і економічного прориву у багатьох країнах світу, українська економіка досі не демонструє стійких тенденцій зростання. За останні роки Україна пережила різні фінансові потрясіння, що суттєво вплинуло на умови діяльності вітчизняних учасників фінансового сектору. За рахунок поступового знецінення гривні скоротились притоки іноземних капіталів. Фінансовий результат учасників банківського сектора України за попередні роки був від'ємним та становив [113, 115], а за офіційними даними НБУ [113] не всі учасники банківського сектора характеризуються ефективністю. Це відбувається внаслідок високої частки неприбуткових учасників, порушення структури капіталу, зростання фінансових ризиків, та зниження фінансової [128].

Таким чином, учасники фінансового сектору, починаючи з 1991 року і дотепер, потерпали від різного роду криз. Так, економіка зазнала чотири кризи: структурну (1992-1996), боргову (1998-1999), світову фінансову (2008-2009), геополітичну (2014-2015) і глобальна криза, спричинена пандемією коронавірусу COVID-19 (коронакриза) (2019 і дотепер). Коронакриза погіршила фінансовий стан учасників фінансового сектору але кількість

збиткових банків не зростає [187]. В таких умовах необхідною є розробка положень щодо формування розвитку взаємодії учасників банківського сектору економіки в контексті подолання кризових явищ в економічно-соціальной сфері.

Питання розвитку взаємодії надавачів фінансових послуг у науковій літературі сформовані і науково обґрунтовані фрагментарно. Тому пропонується підхід, який розкриває послідовність процесу інформаційно-комунікаційної взаємодії надавачів фінансових послуг і суб'єктів господарювання (рис. 1.11).



Рис. 1.11. Процес інформаційно-комунікаційної взаємодії надавачів фінансових послуг і суб'єктів господарювання

(розроблено автором)

Проведені дослідження послужили основою для побудови моделі забезпечення інструментарію інформаційно-комунікаційної надавачів фінансових послуг і суб'єктів господарювання (рис. 1.12).

Отже, під поняттям «взаємодія учасників банківського сектору» нами розуміється посилення конструктивного співробітництва НБУ, Міністерства фінансів, НКЦПФР, ФГВФО, НКРРФП, підвищення їх ефективності роботи, яка пов'язана з підготовкою та прийняттям рішень з питань розвитку фінансового сектору країни. Дана модель об'єднує в єдину систему економічні відносини між регуляторами фінансового сектору, фінансовими установами і органами державного регулювання, враховує наявні ресурси і визначає рівень впливу рефлексивності та креативності; за допомогою вибудованих принципів державної підтримки взаємодії і контролю дає змогу ефективно здійснювати управління фінансовими ресурсами з допомогою принципів, інструментів і забезпечувати результативність стану розвитку як надавачів фінансових послуг так і суб'єктів господарювання.

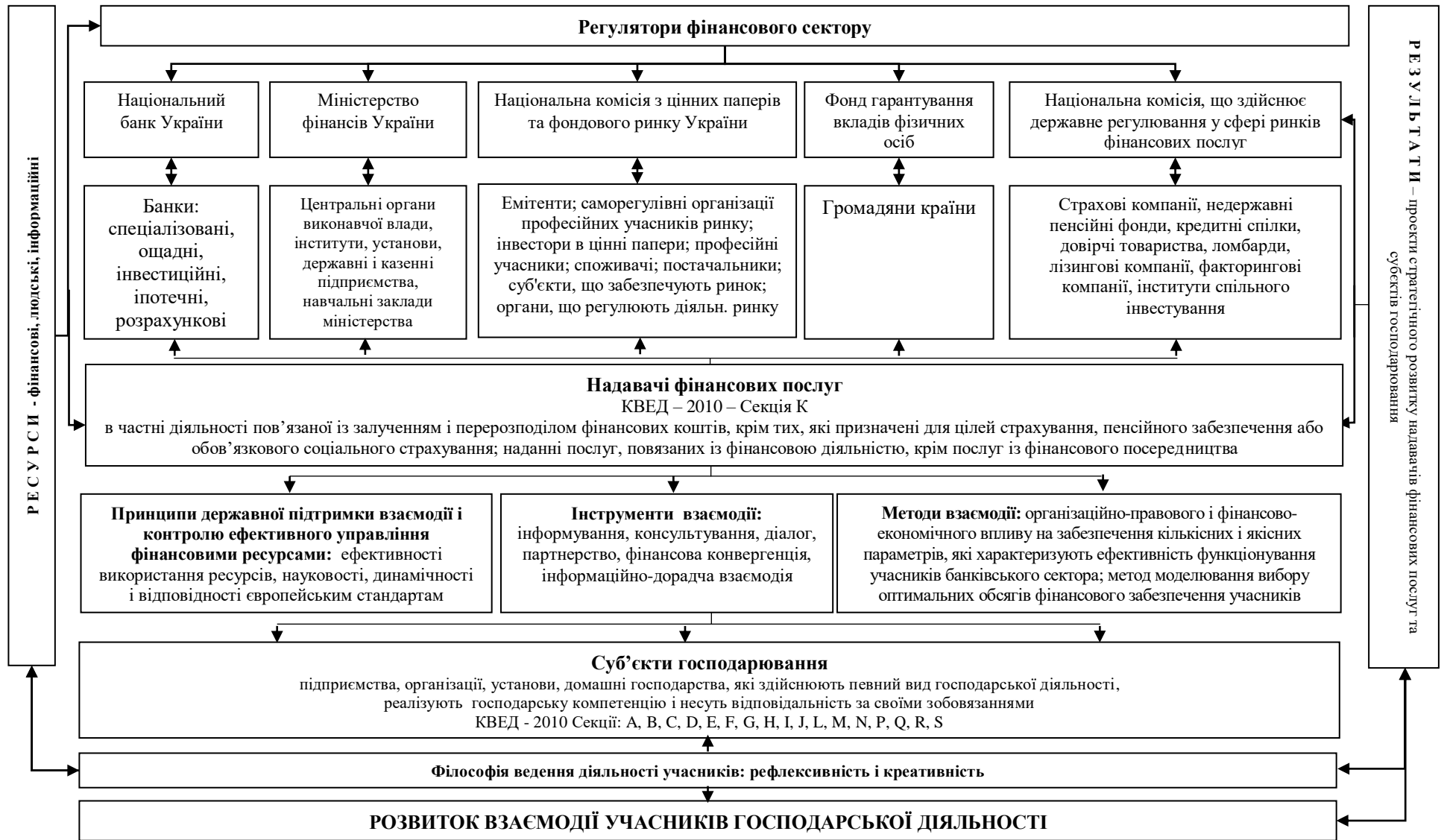


Рис. 1.12. Модель забезпечення інформаційно-комунікаційної взаємодії надавачів фінансових послуг і суб'єктів господарювання (розроблено автором)

З допомогою моделі взаємодії надавачів фінансових послуг і суб'єктів господарювання стало можливим визначати напрями стратегічного розвитку банківського сектору в умовах економічної турбулентності, а також сприяти забезпеченню індивідуального розвитку усіх учасників банківського сектору і суб'єктів господарювання, зокрема: ефективності роботи учасників; технологічній незалежності і конкурентоспроможності технічного потенціалу учасників; забезпечення належного рівня кадрового потенціалу; якості правової захищеності усіх аспектів діяльності учасників; досягнення належного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх підрозділів та відділів учасників; ефективної організації безпеки персоналу, його капіталу та майна, комерційних інтересів учасників; ефективності управлінської взаємодії; зручність способів взаємодії банків (КБ) і Національного банку, зрозумілість регулювання, сприяння розвитку технологій, доступність даних.

Вищезначене говорить про те, що фінансовий сектор зумів реалізувати ряд своїх стратегій і програм, які сприяли ефективній взаємодії учасників не тільки всередині сектору, а й інших секторів підприємництва. Це відбулось через визначені завдання держави щодо ефективного функціонування фінансового сектору. Тобто ефективного функціонування фінансового сектору посилює складові:

- фінансової безпеки реального сектору (кредитна, боргова, страхова);
- широкомасштабне кредитування учасників економічних відносин;
- зміцнення складових безпеки: інвестиційної, виробничої, економічної;
- фінансової інклюзії – покращення доступності спектру фінансових послуг для населення і підприємств як учасників економічної діяльності;
- розвитку фінансових ринків – збільшення місткості і покращення якості функціонування ринків капіталу (стабілізація індикаторів фондової, грошової, податкової складових безпеки);
- інноваційного розвитку – фінансова підтримка створення і впровадження високотехнологічних інновацій, процесів цифрової трансформації бізнесу і суспільства.

1.3. Концепція управління розвитком цифровізації як платформи секторальної взаємодії

Сьогодні впровадження цифрових технологій охоплює і реальний сектор і фінансовий: промисловість, аграрний сектор, будівництво, торгівля, транспорт та інші.

На сьогодні підприємства які обслуговують промисловість, сільське господарство, будівництво, транспорт торгівлю і здійснюють модернізацію завдяки цифровим технологіям, зростають швидшими темпами, стають набагато ефективніші і створюють нову цінність та якість. Водночас, слід зауважити, що цифрова модернізація потребує значно менше фінансових ресурсів, аніж класична технічна і технологічна модернізації. Проте, в Україні є ряд проблем, які стримують розвиток цифровізації (табл. 1. 9).

Таким чином, на основі нормативних стратегічних документів [267-269] і визначених проблем, що стримують розвиток цифровізації в Україні, здійснено їх групування. Нами виділено зокрема на такі групи проблем як інституційні, інфраструктурні, екосистемні, електронного урядування.

У світовій практиці з категорією «цифровізація» тісно пов'язують розвиток креативної економіки. На противагу Україні, розвинуті країни світу поставили креативний сектор на провідне місце в формуванні підприємницького потенціалу своїх країн.

Скористаємось найбільш популярними визначеннями поняття «креативна економіка», що пропонує на сьогодні пошукова система Google (рис. 1.13).

Вважаємо, що термін «креативна економіка» є ширшим у порівнянні з «креативними індустріями», оскільки креативна економіка – це сукупність галузей, які мають значний потенціал для забезпечення прибутку та створення робочих місць внаслідок зачучення інноваційного капіталу та інтелектуальної власності, а креативні індустрії – обмежені конкретними галузями (секторами).

Таблиця 1.9 - Групування проблем, що стримують розвиток цифровізації

№ з/п	Назва групи проблем	Характеристика проблем
1.	Інституційні	<ul style="list-style-type: none"> - низький рівень участі державних установ щодо реалізації Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства; - невідповідність профільного законодавства глобальним викликам та можливостям; - невідповідність національних, регіональних, галузевих стратегій та програм розвитку цифровим можливостям - відсутність транскордонної електронної ідентифікації, автентифікації та долучення до проектів ЄС.
2.	Інфраструктурні	<ul style="list-style-type: none"> - низький рівень покриття території країни цифровими інфраструктурами (показник доступом до Інтернету в країні складає приблизно 60%); - відсутність окремих цифрових інфраструктур (відсутність інфраструктури Інтернету речей, електронної ідентифікації та довіри тощо); - недостатній рівень доступу громадян до цифрових технологій та нових можливостей (цифрові розриви)
3.	Екосистемні	<ul style="list-style-type: none"> - слабка державна політика стимулювання і розвитку інноваційної економіки; - нерозвинутий ринок інвестиційного капіталу; - застаріла система освіти, методик викладання, відсутність фокусу на STEM-освіту, soft skills та підприємницькі навички, недосконалі моделі трансферу технологій та закріплення знань та умінь; - дефіцит висококваліфікованих кадрів для повноцінного розвитку цифрової економіки і цифровізації
4.	Електронного урядування	<ul style="list-style-type: none"> - низький рівень автоматизації та цифровізації державних послуг через слабку мотивацію урядових установ (немає повного розуміння потенційної вигоди від тотальної цифровізації)

Джерело: сформовано автором за даними [267-269]

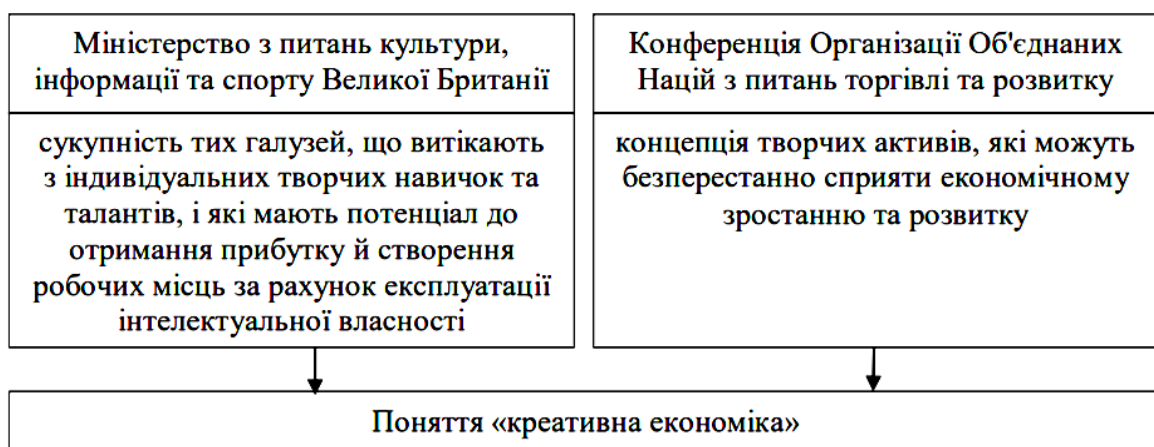


Рис. 1.13. Найбільш цитовані визначення поняття «креативна економіка»

(складено автором на основі джерел: [221, 222])

Таблиця 1.10 - Дефініції поняття «креативні індустрії»

№ з/п	Визначення	Джерело
1	галузі економіки, що ґрунтуються на індивідуальній творчості, майстерності і таланті, мають потенціал для створення доданої вартості та нових робочих місць шляхом генерування, виробництва та експлуатації продуктів інтелектуальної власності	[190]
2	передбачають створення та виробництво товарів та послуг з використанням переважно інтелектуального капіталу, тобто креативні товари та послуги характеризує висока творча та інтелектуальна складова передбачають певний набір науково-обґрунтованих заходів, спрямованих на виробництво матеріальних товарів і нематеріальних інтелектуальних послуг з творчим змістом, економічною цінністю і з комерційними цілями	[192]
3	Культурні галузі промисловості, культурні і артистичні послуги як живого виконання, такі в запису; характеризуються виконанням творчих або артистичних зусиль; створення, виробництво і комерціалізація творчих (креативних) змістів, які є нематеріальними і культурними за своєю природою. Такі змісти захищені правом інтелектуальної власності і можуть отримати форми продукту чи послуги	[193]
4	Організації і компанії, що здійснюють підприємницьку діяльність, при якій економічна цінність вироблених товарів або послуг нерозривно пов'язана з їх існуванням як елемент культури; сукупність поглядів, ідей, тенденцій і напрямів сучасного розвитку економіки, що характеризується органічним поєднанням та використанням знань, інформації та творчості (креативності)	[194]
5	візуальне мистецтво: живопис, графіка, скульптура, фотографія; сценічне мистецтво: жива музика, театр, танець, опера, цирк, ляльковий театр тощо; література, видавнича діяльність та друковані засоби масової інформації; аудіальне мистецтво; аудіовізуальне мистецтво: кіно, телебачення, відео, анімація, мультиплікація; дизайн; мода; нові медіа та інформаційно-комунікаційні технології: програмне забезпечення, відеоігри, цифрові технології в мистецтві (3D-друк; віртуальна, доповнена, змішана реальність тощо) архітектура й урбаністика; реклама, маркетинг, зв'язки з громадськістю та інші креативні послуги; бібліотеки, архіви та музеї	[195]

Джерело: згруповано автором за даними [190, 192-195]

Нині «креативні індустрії» є новітніми інструментами, які у період кризових проявів є надзвичайно затребуваними як у реальному так і у фінансовому секторах. Розглянемо ці поняття детальніше.

Креативні індустрії мають єдину платформу у вигляді інтелектуальних і креативних здібностей всіх учасників економічних відносин і

використовуються при вирішенні соціально-економічних завдань окремих систем [189]. Підходи до визначення креативних індустрій потребують більш глибокого дослідження, яке подано у табл. 1.10.

Отже, основна мета креативних індустрій – створити і реалізувати «творчий продукт». У свою чергу, цілі креативного сектору спрямовані на стимулювання і збільшення ефективності і стійкості функціонування економічних систем шляхом впровадження (проникнення) інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій в усі сфери економічної діяльності (рис. 1.14).

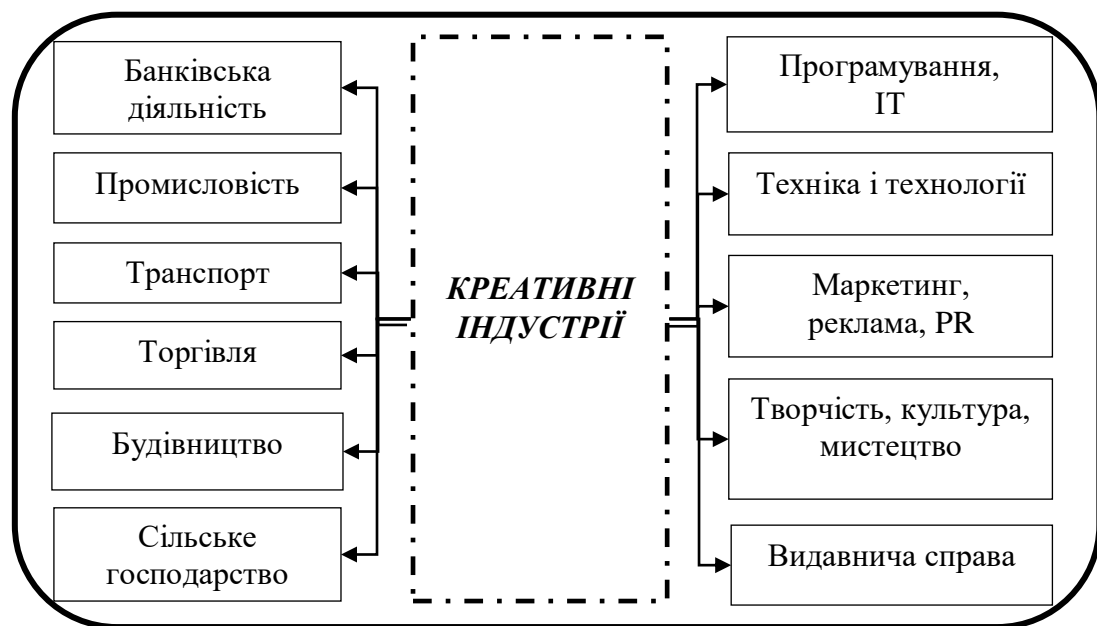


Рис. 1.14. Зв'язок креативного сектору з господарською діяльністю

(побудовано автором за даними [226, С. 245; 233])

Індикаторами розвитку креативного сектору на сьогодні є рівень цифровізації бізнесу, цифрових технологій і процесів, цифрових мереж і комунікацій, цифрової інфраструктури.

Для того, щоб креативний сектор ефективно розвивався, необхідно визначити його складові елементи. Так, у європейських країнах виокремлюють п'ять складових, котрі потрібно враховувати при плануванні креативного розвитку [224]. Візуальну інтерпретацію складових розвитку креативного сектору подано на рис. 1.15.

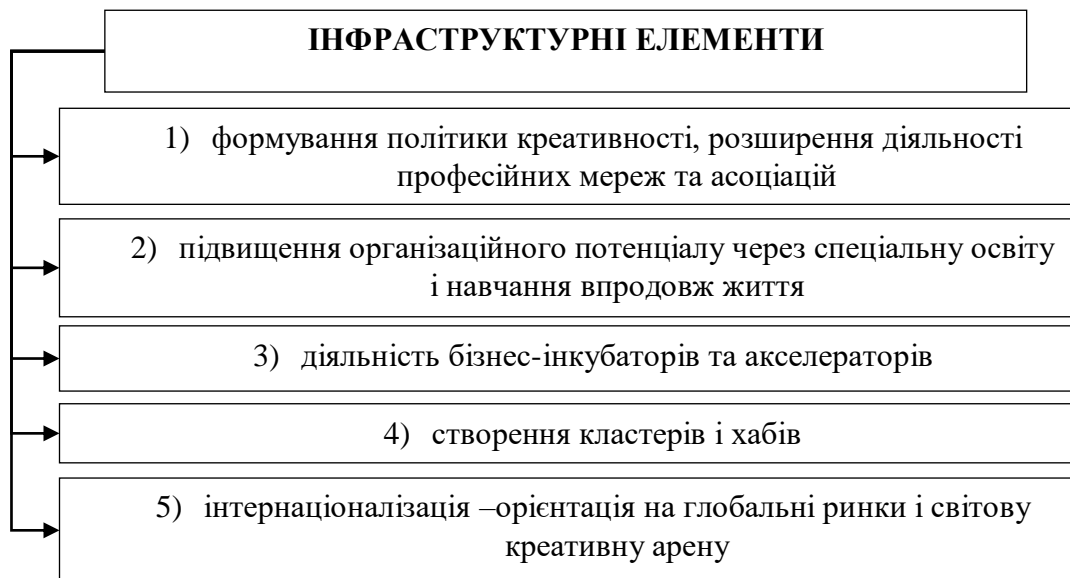


Рис. 1.15. Інфраструктурні елементи розвитку креативного сектору європейських країн

(складено автором на за даними [221-224])

Дана схема показує, що на розвиток п'ятьох нерозривних складових впливають такі фактори: розвиток науки, освіти, технологій, стан і темпи розвитку цифрової інфраструктури, розвиток бізнесів і ринків, вплив державного регулювання, стимулювання і фінансування та інші фактори. Відмітимо, що виокремлення складових елементів розвитку креативного сектору сприяє можливості проведення якісного аналізу його функціонування і подальшого розвитку. Державна підтримка креативного сектору демонструє сьогодні у європейських державах конкретні результати їх розвитку.

Розглянемо приклади найпотужніших регіональних кластерів креативних бізнесів у Європі [225] (табл. 1.11).

Отже, формування креативного сектору – це важлива концептуальна позиція у розвитку економік світу, оскільки розвиток креативності прямо впливає на розвиток підприємництва у тому числі і через сектор креативності як іміджевий інструмент залучення інвестицій до країни. Це складний, синхронний, різноплановий і тривалий у часі процес, який враховує інтереси регіонів країни, креативних індустрій (підприємств, організацій), а також працівників, які задіяні у цій сфері.

Таблиця 1.11 - Характеристика діяльності регіональних кластерів креативних бізнесів в Європі

№ з/п	Регіональні кластери	Основні економічні показники	Характеристика
1.	Внутрішній Лондон	понад 386 тисяч креативних підприємств щороку генерують близько 19 млрд фунтів, що складає 16 % всієї економіки британської столиці	ІТ, розробка програмного забезпечення та ігор; телебачення та виробництво кінофільмів; реклама; видавнича діяльність; музика, мистецтво та інші культурні продукти; архітектура; дизайн і мода; ремесла
2.	Берлін	понад 24 тисячі креативних підприємств з 170 тисячами співробітників.	музична індустрія, книжковий ринок, мистецтво, кіноіндустрія і телебачення, живі виступи, дизайн, архітектура, преса, рекламна індустрія, програмне забезпечення та ігри
3.	Рурська область, Німеччина	понад 170 малих підприємств і організацій, в яких працює понад тисячу осіб, 80% із них безпосередньо належать до сфери креативних індустрій	
4.	Барселона	140 тисяч креативних підприємств, які створюють додану вартість на суму понад 5,7 млрд євро за рік, що становить 3,2% від доданої вартості усієї продукції, яка виробляється Каталонії	

Джерело: [225]

Цей перелік побудовано на основі методології ланцюга доданої вартості креативних індустрій [228], в основі якого лежить той факт, що «креативні індустрії завдячують своєму економічному характеру розгалуженому ланцюгу доданої вартості. Цей ланцюг містить кілька ланок, через які має пройти креативний продукт від ідеї до затребуваного товару чи послуги на ринку. Тому коректний аналіз креативних індустрій має зважати не лише на ланки безпосереднього створення продукту, а і на його виготовлення, розповсюдження, споживання тощо.

Структуру ланцюга доданої вартості креативних індустрій подано на рис. 1.16.



Рис. 1.16. Ланцюг доданої вартості креативних індустрій

(побудовано автором на основі [228])

Перелік, затверджений розпорядженням КМУ, охоплює передовсім ланку створення креативного продукту. Види економічної діяльності, що постачають обладнання та матеріали для креативних індустрій, а також забезпечують їх виробництво, поширення, розповсюдження, споживання та іншу підтримку, належать до ланцюгу доданої вартості креативної економіки і грають важливу роль у забезпеченні економічної (ринкової) спроможності культурних витворів, але самі по собі опосередковано стосуються створення товарів і послуг, тому не зазначені в переліку [195, 229].

Структура Вальної доданої вартості креативних індустрій (КІ) в Україні у 2019 р. подано у Додатку Г.

Для економічних розрахунків дослідники використали перелік кодів ISIC Rev.4, які належать до сфери культури за методикою CDIS, та на його основі розробили перелік відповідних українських класів видів економічної діяльності за КВЕД-2010 (Додаток Д).

Отже, приведені показники дають змогу: визначати перспективні сектори креативних індустрій для подальшого стимулювання, а також вузькі місця, які потребують додаткової уваги й захисту; спостерігати динаміку ефективності державної підтримки креативних індустрій; відстежувати споживацькі тенденції у різних сферах людської діяльності з метою формування попиту на неї.

Згідно з Розпорядженням КМУ «Про затвердження видів господарської діяльності, які належать до креативних індустрій» належать інформаційно-комунікаційні технології: програмне забезпечення, маркетинг, зв'язки з громадськістю та інші послуги.

В період економічної невизначеності варто застосовувати в господарській діяльності рефлексивний підхід. З допомогою такого підходу можна здійснювати оптимізацію внутрішніх зв'язків (взаємодія учасників) та зменшення невизначеності зовнішнього середовища (вплив кризи) шляхом цілеспрямованої організації рефлексивних впливів на регуляторів діяльності, яка дає змогу з більшою точністю прогнозованої їх поведінку.

Для обґрунтування доцільності застосування рефлексивного підходу в діяльності фінансового сектору, виділено головні чинники, котрі повною мірою впливають на ірраціональність процесу прийняття рішень його учасниками, зокрема:

1) регулятори фінансового сектору за підтримки органів державного регулювання ухвалюють рішення в умовах недосконалості інформації на підставі власного сприйняття певних характеристик надавачів фінансових послуг і підприємств реального сектору на підставі набутого досвіду (дієві інструменти). Тобто на результати рішень впливають як раціональні, так і суб'єктивні чинники.

2) рішення ухвалюються в умовах дефіциту часових, інформаційних та інтелектуальних ресурсів. Як правило, більшість рішень учасники економічної діяльності приймають відразу або без детального вивчення проблеми, особливо якщо ці рішення не є принциповими для економічної безпеки банківського сектору.

3) суб'єкти банківської системи і економіки схильні до автоматичного шаблонного мислення. Несвоєчасна трансформація мислення, недостатня «пластичність інтелекту» та швидке реагування на зміни у зовнішньому середовищі, що провокують ускладнення кризових проявів у діяльності учасників економічної діяльності. Тобто, шаблонність та автоматизм у мисленні банків як надавачів фінансових послуг і суб'єктів господарювання стає причиною створення маніпулятором умов для запуску шаблонів автоматичної поведінки.

4) схильність суб'єктів банківської системи і суб'єктів господарювання до поведінки, коли їх реальні наміри не співпадають із зазначеними намірами для попередження негативних наслідків від певного роду дій з боку таких стейкхолдерів.

Проведені дослідження показали, що креативні індустрії мають безпосередній вплив на бізнес у майже всіх галузях діяльності, не тільки в секторі інформаційних та приладобудівних технологій, а й у базових галузях промисловості: в будівництві, сільському господарстві, транспортній галузі торгівлі, тощо. Науковці визначають цей вплив на різних рівнях [223]:

- прямий вплив креативних індустрій на результат діяльності – це кількісний внесок зазначених індустрій у загальне виробництво, доходи та зайнятість, додану вартість;

- непрямий вплив креативних індустрій на результат діяльності – це мультиплікативний ефект на загальну економіку в цілому та окремі сектори (виробництво, доходи, зайнятість), які пов'язані міжгалузевими зв'язками з креативними індустріями через ланцюги постачання і споживання;

- індукований – це поширення знань, концепцій, методів, методик, що сприяє розвитку інноваційних технологій, високотехнологічному прогресу, підвищенню добробуту життя населення країни (вплив на суспільство, економіку, міжгалузеві зв'язки).

Відмітимо, що внесок креативних індустрій зростає швидкими темпами: у 2019 році валова додана вартість креативних індустрій склала 117,2 млрд гривень, (або 3,95% загальної доданої вартості) [227].

Проведений теоретичний аналіз дав змогу сформулювати концепцію розвитку цифровізації як платформи секторальної взаємодії учасників економічної діяльності (рис.1.17).

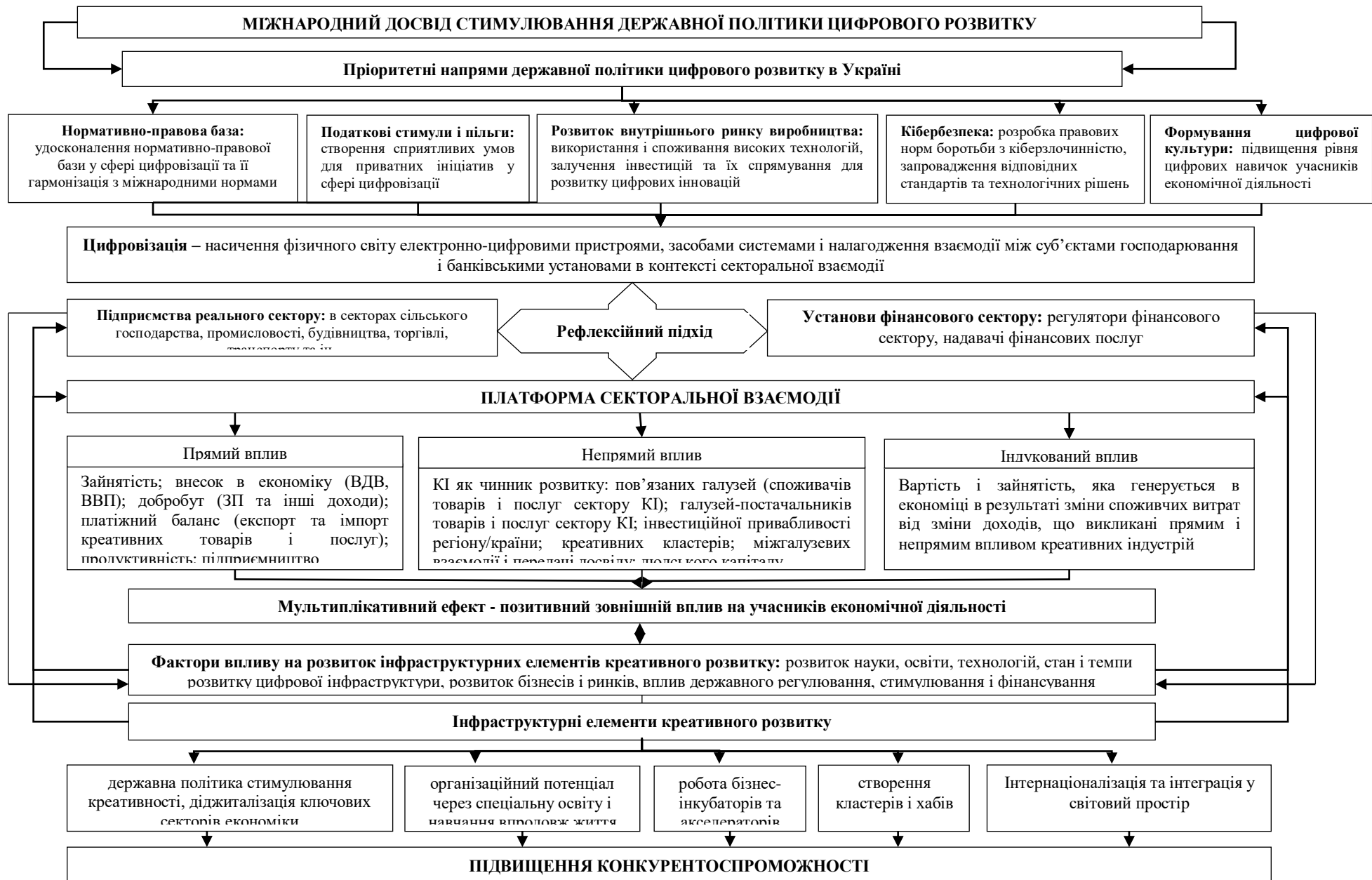


Рис. 1.17. Концепція цифровізації як платформи розвитку секторальної взаємодії (розроблено автором)

Платформа секторальної взаємодії учасників підприємницької діяльності – це бізнес, який базується на створенні цінностей шляхом взаємодії між підприємствами реального сектору і надавачами фінансових послуг, який, у свою чергу, забезпечує відкриту інфраструктуру для всіх учасників підприємницької діяльності. Завдання платформи – об'єднати користувачів і полегшити обмін продуктами (електронні рахунки, електронні контракти, електронні податкові і митні документи, електронні можливості кредитування тощо і, тим самим, створювати цінності для всіх учасників підприємницької діяльності.

Зазначені впливи суттєво впливають і на величину прибутковості підприємств, і на підвищення конкурентоспроможності, і загалом на результативність.

Отже, перенасичення матеріального світу радіотехнічними засобами, системами і, таким чином, налагодження секторальної взаємодії – це найважливіший чинник розвитку:

- економічних та соціальних інновацій (підтримка інших секторів – промислові інновації) через надання креативних ідей для нових продуктів, інноваційних товарів і послуг, що використовуються у виробничих процесах (програмне забезпечення), маркетингова підтримка інноваційних продуктів (інноваційний дизайн).

- гнучких, мобільних та мультидисциплінарних мереж, проектної організації робочих процесів, розвитку людського капіталу;

- впровадженню інноваційних ідей та технологій в різних секторах, підвищенню їхньої ефективності, продуктивності та конкурентоспроможності.

Зовнішні ефекти включають: зростання вартості бренду компаній у секторах, покращення і популяризація міжнародного іміджу країни, сприяння розвитку територій та громад тощо. З-поміж базових, для розвитку і реалізації ініціатив креативного сектору, цільовими в Україні визначено сектори де задіяні підприємства: транспортних технологій, галузевого машинобудування, добувної та переробної промисловості, галузі харчової промисловості, легкої промисловості, енергетики та альтернативної енергетики, інфраструктурні

об'єкти – мережі (газ, нафта), морські та авіапорти, залізниці, автодороги (транспорт), міська інфраструктура, агропереробна галузь, воєнно-промисловий комплекс, аерокосмічна галузь.

Висока швидкість цифровізації у всіх сферах має позитивні чинники впливу на підприємства. Визначимо переваги цифровізації на рівні підприємств окремих секторів економіки:

- на рівні підприємств: цифровізація приводить до того, що дозволяє виробникам самим влаштовувати на своїх сайтах продаж вироблених товарів (послуг) і виходити на потенційних клієнтів; оптимізація витрат, яка знижує рівень витрат на пошук інформації, ідентифікацію, прискорення всіх бізнес-процесів за рахунок зниження часу комунікацій; швидкого реагування на ринкові зміни, зменшення термінів розробки продукції (послуг) і виведення їх на ринок; розуміння своїх споживачів і створення інноваційних продуктів і послуг, підвищення гнучкості пропонувананих продуктів і їх адаптивності під нові очікування та/або потреби споживача;

- на рівні персоналу підприємств: зниження вартості платежів і поява нових джерел доходу; низька вартість Інтернет-послуг за рахунок зменшення витрат на аналіз ринку, що робить послуги доступними; доступність товарів і послуг у будь-якій точці світу будь-якому покупцеві; розширення спектру освітніх, наукових, інформаційних та інших послуг, рівень надання і швидкість яких є значно вищими.

Отже, проведені дослідження показує, що креативність охоплює не тільки сектор креативних індустрій, а й наукові дослідження і розробки, що ефективно впливає на виробництво креативної продукції підприємствами у всіх секторах господарської діяльності. Такий концептуальний підхід дає можливість комплексно оцінити креативну діяльність і врахувати сучасні тенденції зокрема: посилення впливу цифровізації як платформи розвитку підприємств різних секторів, стирання границь між ними з метою їх активної взаємодії задля підвищення продуктивності праці працівників, швидкості і спрощеності бізнес-процесів, якісної організації персоналізованої взаємодії, підвищення рівня задоволеності клієнтів, підвищення ступеня розвитку інноваційних способів розвитку підприємств.

Висновки до розділу 1

1. На основі дослідження наукової літератури і чинного законодавства України обґрунтовано що взаємодія виступає як універсальна форма взаємозв'язку між підприємствами з приводу постійного соціально-психологічного взаємовпливу структурних елементів різних рівнів на систему управління з метою забезпечення механізму організаційно-економічного розвитку у довгостроковій перспективі.

Визначено сутність поняття «секторальна взаємодія» як система відносин, зв'язків і дій підприємств різних секторів економіки між собою з метою ефективної діяльності учасників. Виділено дев'ять основних ознак секторальної взаємодії: за місцем суб'єктів в ієрархічній системі управління, за місцем реалізації, за середовищем здійснення, за функціональними сферами, за характером участі, за використовуваними ресурсами, за єдністю часу і місця виконуваної роботи, за змістом роботи, за типом зв'язків. Доведено, що секторальна взаємодія як система здійснюється на засадах спільної діяльності різних учасників економічних відносин.

2. Виділено умови здійснення управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності, а саме: прийняття рішення про необхідність створення секторальної взаємодії, перспективне планування діяльності (створеної взаємодії); здійснення планування етапів взаємодії у середині структури (поточне планування); формування мети для учасників, котра задовольняє їх економічно-господарські потреби; організація – розподіл робіт і узгодження діяльності між окремими учасниками і групами; система мотивації і демотивації, яка влаштовує інтереси всіх учасників; операційне управління секторальною взаємодією – управління процесами взаємодії, за допомогою яких вхідні ресурси (ідеї, інформація, проекти, стратегії) перетворюються на вихідні ресурси (дохід, конкурентоспроможні товари і послуги тощо); контроль за виконанням перспективного плану; координація (відповідно до розробленого

учасниками механізму і критеріїв спільних дій); результат секторальної взаємодії для всіх учасників; платформа для налагодження взаємодії, котра б забезпечувала єдине розуміння цінності її і отриманих результатів.

3. На основі дослідження категоріального апарату під поняттям «учасники економічної діяльності» ми розуміємо підприємства за КВЕД-2010, що групуються за функціональним підходом. Вони забезпечують роботу реального сектору в промисловості, будівництві, сільському, лісовому та рибному господарстві, наданні нефінансових послуг таких як торгівля, транспорт, зв'язок та інші, а також забезпечують роботу фінансового сектору через фінансову та страхову діяльність. Саме дослідження секторальної взаємодії з управлінських позицій є основою для покращення діяльності підприємств. А саме дозволяє використовувати потенціал підприємства (активи, власний капітал і зобов'язання) найбільш ефективно в процесі його господарської та інвестиційної діяльності і тим самим отримувати запланований фінансовий результат та підвищувати рівень рентабельності.

4. Визначено, що банківська система у ході секторальної взаємодії забезпечує потреби (передбачуваність макроекономічної ситуації; послідовність та стабільність курсу/політики регулятора; доступна інформація; асортимент фінансових послуг, нові якісні цифрові продукти; програми підтримки розвитку бізнесу, поживлення кредитування; партнерство; фінансова інклюзія; доступ до світових фінансових ринків; ефективний розвиток ринків капіталу) і створює продукти і послуги (гроші; спільні стратегії та програми розвитку; екосистемні та інфраструктурні сервіси; обмін інформацією та обізнаність; відносини та комунікації зі стейкхолдерами та іншими учасниками економічних відносин) для реального сектору.

Доведено, що суб'єкти господарювання і надавачі фінансових послуг перебувають у постійній взаємодії і є взаємозалежними, оскільки між розвитком підприємств, установ, організацій та розвитком суб'єктів, що надають фінансові послуги існує сталий взаємозв'язок, котрий відображається у статистичних показниках, а їх динаміка відповідає зміні економічної

кон'юнктури.

5. Сформульовано теоретичний підхід щодо формування інструментів інформаційно-комунікаційної взаємодії надавачів фінансових послуг до складу якого віднесено сім ключових інструментів, таких як інформування, консультування, діалог, партнерство, фінансова конвергенція, інформаційно-дорадча взаємодія. Така взаємодія сприяє створенню ефективної системи комунікацій, котра ґрунтується на положеннях макропруденційної політики і сприяє формуванню очікуваних цільових аудиторій, усвідомленню ризиків громадськістю, підвищенню рівня обізнаності громадян і учасників економічної діяльності. Проведені дослідження лягли в основу побудови моделі забезпечення інформаційно-комунікаційної взаємодії надавачів фінансових послуг і суб'єктів господарювання головна мета якої – забезпечення результативності стану розвитку всіх учасників.

6. Визначено, що на конкурентоспроможність мають суттєві впливи (прямий і непрямий) креативні індустрії. Також, виокремлено цільові сектори для розвитку і реалізації ініціатив креативного сектору: машинобудування, металургія та добувна промисловість, морські та авіапорти, залізниці, автодороги (транспорт), міська інфраструктура – безпека, трафік, будівлі, комунальні та енергомережі, агропереробна галузь, воєнно-промисловий комплекс, аерокосмічна галузь. Дослідження показує, що креативна економіка охоплює не тільки сектор креативних індустрій, а й наукові дослідження і розробки, що ефективно впливає на виробництво креативної продукції. Такий підхід дає можливість комплексно оцінити сектор креативної економіки і врахувати сучасні тенденції такі, як посилення впливу цифровізації, стирання границь між реальним і фінансовим секторами з метою їх активної взаємодії. Тобто цифровізація – це платформа для розвитку всіх секторів економіки країни.

7. Запропонована концепція розвитку цифровізації як платформа секторальної взаємодії – це бізнес, який базується на створенні цінностей шляхом взаємодії між суб'єктами господарювання і надавачами фінансових послуг, який, у свою чергу, забезпечує відкриту інфраструктуру для всіх

учасників підприємницької діяльності. Завдання платформи – об'єднати користувачів і полегшити обмін продуктами (електронні рахунки, електронні контракти, електронні податкові і митні документи, електронні можливості кредитування тощо) і, тим самим, створювати цінності для всіх учасників підприємницької діяльності.

Зазначені прямі, непрямі та індуковані впливи суттєво позначаються і на величині прибутковості підприємств, і на підвищення конкурентоспроможності, і загалом на економічне зростання.

Основні результати, одержані у даному розділі опубліковано автором у таких наукових працях [1, 2, 4, 3, 5, 7, 8, 9, 11, 14, 15]

РОЗДІЛ 2

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ВЗАЄМОДІЇ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ, ОРГАНІЗАЦІЙ

2.1. Дослідження індикаторів зовнішнього підприємницького середовища у контексті секторальної взаємодії

Розробка заходів щодо удосконалення секторальної взаємодії учасників економічної діяльності та прогнозування очікуваних результатів попередньо вимагає ретельного дослідження динаміки основних індикаторів зовнішнього середовища і виявлення тенденцій функціонування системи в якій функціонують підприємства реального сектору. Всебічна оцінка актуальних показників ефективності функціонування та взаємодії суб'єктів економіки потребує урахування нестационарних динамічних загроз зовнішнього та внутрішнього середовища, виявлення факторів, які впливають на фінансово-економічну стійкість суб'єктів господарювання.

Головна проблема конструювання індикаторів зовнішнього середовища у контексті секторальної взаємодії, полягає в тому, що обмежена система показників, з одного боку, має максимально відображати ефективність функціонування та взаємодію суб'єктів господарювання, і з іншого боку, сигналізувати про напрями й інтенсивність змін індикаторів.

Для оцінювання ефективності функціонування та взаємодії учасників економічної діяльності запропонована семантична модель, яка наведена на рис. 2.1. Запропонована семантична модель є дієвим інструментом системного структурування інформації, яка дозволить обґрунтувати закономірності функціонування та взаємодії, оцінити їх поточний рівень та потенціал підприємств реального сектору з урахуванням впливів надавачів фінансових послуг які забезпечують їх фінансовими ресурсами. На основі розходження ознак і властивостей у потенціалі та фінансовому забезпеченні можливим стає розробка системних засад забезпечення ефективності економіки відповідно до головних базисів розвитку таких як креативні індустрії, інформаційно-комунікативне забезпечення, стратегування.

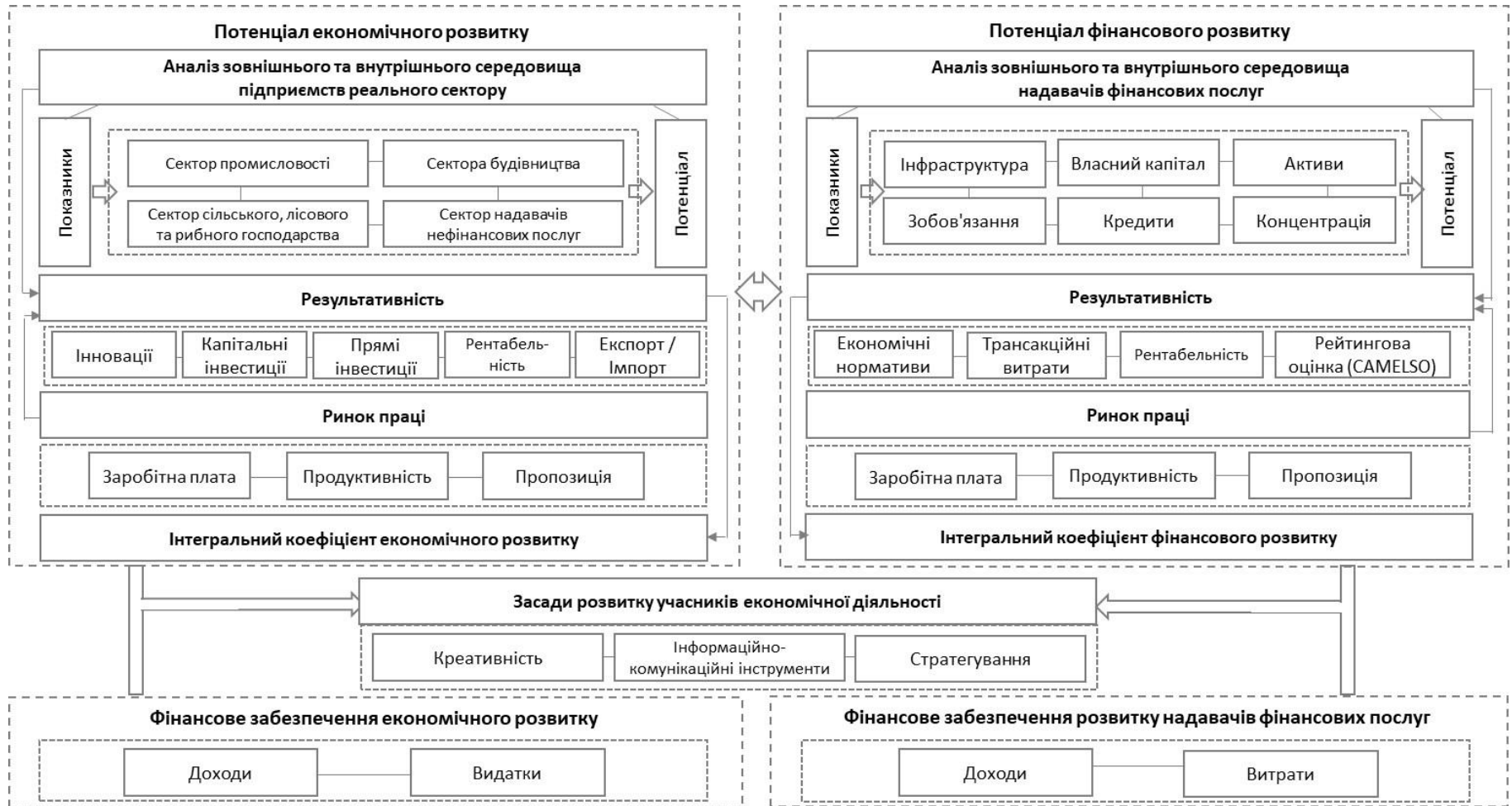


Рис. 2.1. Семантична модель аналізу ефективності функціонування та взаємодії учасників економічної діяльності (складено автором)

Проаналізуємо основні показники, що характеризують діяльність підприємств за 2015-2019 рр. (табл. 2.1) та дамо загальний висновок щодо їх динаміки та тенденцій.

Таблиця 2.1 – Основні показники, що характеризують діяльність підприємств

№	Показники	2015	2016	2017	2018	2019	Відхилення 2019 до 2015	
							абс.	відн., %
1	Кількість підприємств, усього од	343 440	306 369	338 256	355 877	380 597	37 157	10,8
1.1	у % до попереднього року	100,7	89,2	110,4	105,2	106,9	6,2	-
1.2	на 10 тис. осіб наявного населення, од	80,0	72,0	80,0	84,0	91,0	11,0	-
2	Кількість зайнятих працівників, усього тис. осіб	5 889,7	5 801,1	5 812,9	5 959,5	6 407,5	517,8	8,8
2.1	у % до попереднього року	93,5	98,5	100,2	102,5	107,5	14,0	-
3	Кількість найманих працівників, усього тис. осіб	5 778,1	5 713,9	5 714,6	5 870,6	6 241,9	463,8	8,0
3.1	у % до попереднього року	93,3	98,9	100,0	102,7	106,3	13,0	-
4	Кількість найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості, усього тис. осіб	5 246,3	5 227,9	5 245,9	5 412,3	5 777,5	531,2	10,1
4.1	у % до попереднього року	93,0	99,6	100,3	103,2	106,7	13,7	-
5	Витрати на персонал, усього млн.грн	392 558,1	434 790,1	569 937,3	727 110,1	901 245,3	508 687,2	129,6
5.1	у % до попереднього року	110,8	110,8	131,1	127,6	123,9	13,1	-
6	Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), усього млн. грн.	5 159 067,1	6 237 535,2	7 707 935,2	9 206 049,5	9 639 730,6	4 480 663,5	86,9
6.1	у % до попереднього року	123,7	120,9	123,6	119,4	104,7	-19,0	-
7	Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг), усього млн. грн.	3 215 287,9	3 884 617,6	4 872 748,1	5 626 457,3	6 301 412,2	3 086 124,3	96,0
7.1	у % до попереднього року	118,0	120,8	125,4	115,5	112,0	-6,0	-
8	Додана вартість за витратами виробництва, усього млн. грн.	1 329 264,5	1 702 670,5	2 099 504,8	2 310 580,6	2 744 295,8	1 415 031,3	106,5
8.1	у % до попереднього року	107,7	128,1	123,3	110,1	118,8	11,1	-
9	Капітальні інвестиції, усього млн. грн.	213 478,1	281 667,9	359 159,8	471 115,5	524 474,1	310 996,0	145,7
9.1	у % до попереднього року	119,7	131,9	127,5	131,2	111,3	-8,4	-
10	Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування, усього млн. грн.	-348 471,7	69 887,8	236 952,1	369 212,3	613 044,0	961 515,7	-275,9
10.1	у % до попереднього року	x	x	339,0	155,8	166,0	-	-
11	Прибуток до оподаткування, усього млн. грн.	387 652,3	443 012,1	593 168,2	668 893,5	869 642,1	481 989,8	124,3
11.1	у % до попереднього року	165,9	114,3	133,9	112,8	130,0	-35,9	-
12	Збиток до оподаткування, усього млн. грн.	736 124,0	373 124,3	356 216,1	299 681,2	256 598,1	-479 525,9	-65,1
12.1	у % до попереднього року	92,2	50,7	95,5	84,1	85,6	-6,6	-
12.2	Питома вага підприємств, що одержали збиток, у % до загальної кількості	26,3	26,6	27,2	25,7	26,0	-0,3	-
13	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	1,00	7,40	8,80	8,10	10,20	9,20	-

На кінець 2019 загальна кількість підприємств України (без урахування банків) становила 380,6 тис. од. та зросла за період 2015-2019 рр. на 10,8%. З розрахунку на 10 тис. наявного населення кількість підприємств становила 91 од. (+10 од. за період 2015-2019 рр.).

Загалом кількість зайнятих працівників на підприємствах становить у 2019 році становила 6,4 млн. осіб (ріст на 8,8% за період 2015-2019 рр.). У 2019 р. кількість найманих працівників та кількість найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості становило 6,4 млн. осіб (+8,0% за період 2015-2019 рр.) та 5,8 млн. осіб (+10,1% за період 2015-2019 рр.) відповідно.

Витрати на персонал за період 2015-2019 рр. зросли у 2,3 рази з 392,6 млрд. грн. у 2015 р. до 901,2 млрд. грн. у 2019 р. Причому середні витрати на персонал на одного зайнятого працівника у 2019 р. склали 140,7 тис. грн. (або 11,7 тис. грн./міс.). Частка витрат на персонал у доданій вартості за витратами виробництва за 2015-2019 рр. зросла на 3,3 п.п., з 29,5 у 2015 р. до 32,8 у 2019 р.

За період 2015-2019 рр. обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств зріс у 1,9 рази при зростанні обсягу виробленої продукції (товарів, послуг) у 2,0 рази та доданої вартості за витратами виробництва у 2,1 рази.

Протягом 2015-2019 рр. спостерігався ріст капітальних інвестицій з 213,5 млрд. грн. (4,1% до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) до 524,5 млрд. грн. (5,4% до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг), тобто капітальні інвестиції зросли більше ніж у 2,5 рази. Причому якщо у 2015 р. середні капітальні витрати на одне підприємство становили 621,6 тис грн., то у 2019 р. – 1378,0 тис. грн.

На відміну від 2015 року, в 2016 – 2019 рр. прибуток до оподаткування перевищував збиток до оподаткування, і, відповідно, підприємства загалом мали позитивний фінансовий результат (сальдо) до оподаткування. Однак кількість підприємств, що одержали збиток, у % до загальної кількості підприємств протягом 2015 – 2016 рр. практично не змінилося, та знаходилося в межах 25,7% - 27,2%. Рівень рентабельності операційної діяльності

підприємств за 2015-2019 рр. знаходився на відносно низькому рівні та у 2019 р. зафіксовано його найвище значення (10,2%).

Таблиця 2.2 – Діяльність підприємств у 2019 році за максимальними та мінімальними значенням основних показників

№	Показники	2019 рік	Вид економічної діяльності з максимальним значенням	Вид економічної діяльності з мінімальним значенням
1	Кількість підприємств, усього од	380 597	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (26,6%)	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок (0,6%)
2	Кількість зайнятих працівників, усього тис. осіб	6 407,5	Промисловість (32,1%)	Надання інших видів послуг (0,3%)
3	Кількість найманих працівників, усього тис. осіб	6 241,9	Промисловість (32,6%)	Надання інших видів послуг (0,3%)
4	Кількість найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості, усього тис. осіб	5 777,5	Промисловість (32,8%)	Надання інших видів послуг (0,3%)
5	Витрати на персонал, усього млн.грн	901 245,3	Промисловість (37,9%)	Надання інших видів послуг (0,2%)
6	Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), усього млн. грн.	9 639 730,6	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (41,1%)	Освіта (0,05%)
7	Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг), усього млн. грн.	6 301 412,2	Промисловість (45,7%)	Освіта (0,09%)
8	Додана вартість за витратами виробництва, усього млн. грн.	2 744 295,8	Промисловість (36,0%)	Освіта (0,12%)
9	Капітальні інвестиції, усього млн. грн.	524 474,1	Промисловість (48,7%)	Освіта (0,07%)
10	Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування, усього млн. грн.	613 044,0	Промисловість (27,2%)	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок (0,02%)
11	Прибуток до оподаткування, усього млн. грн.	869 642,1	Промисловість (32,6%)	Освіта (0,06%)
12	Збиток до оподаткування, усього млн. грн.	256 598,1	Промисловість (45,6%)	Надання інших видів послуг (0,05%)
13	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	10,20	Операції з нерухомим майном (34,7%)	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок (1,0%)

Джерело: складено автором за [270]

Підприємства за видом економічної діяльності «Промисловість» у переважній більшості основних показників, що характеризують діяльність підприємств (табл. 2.1), містять максимальне значення (табл. 2.2, рис. 2.2).

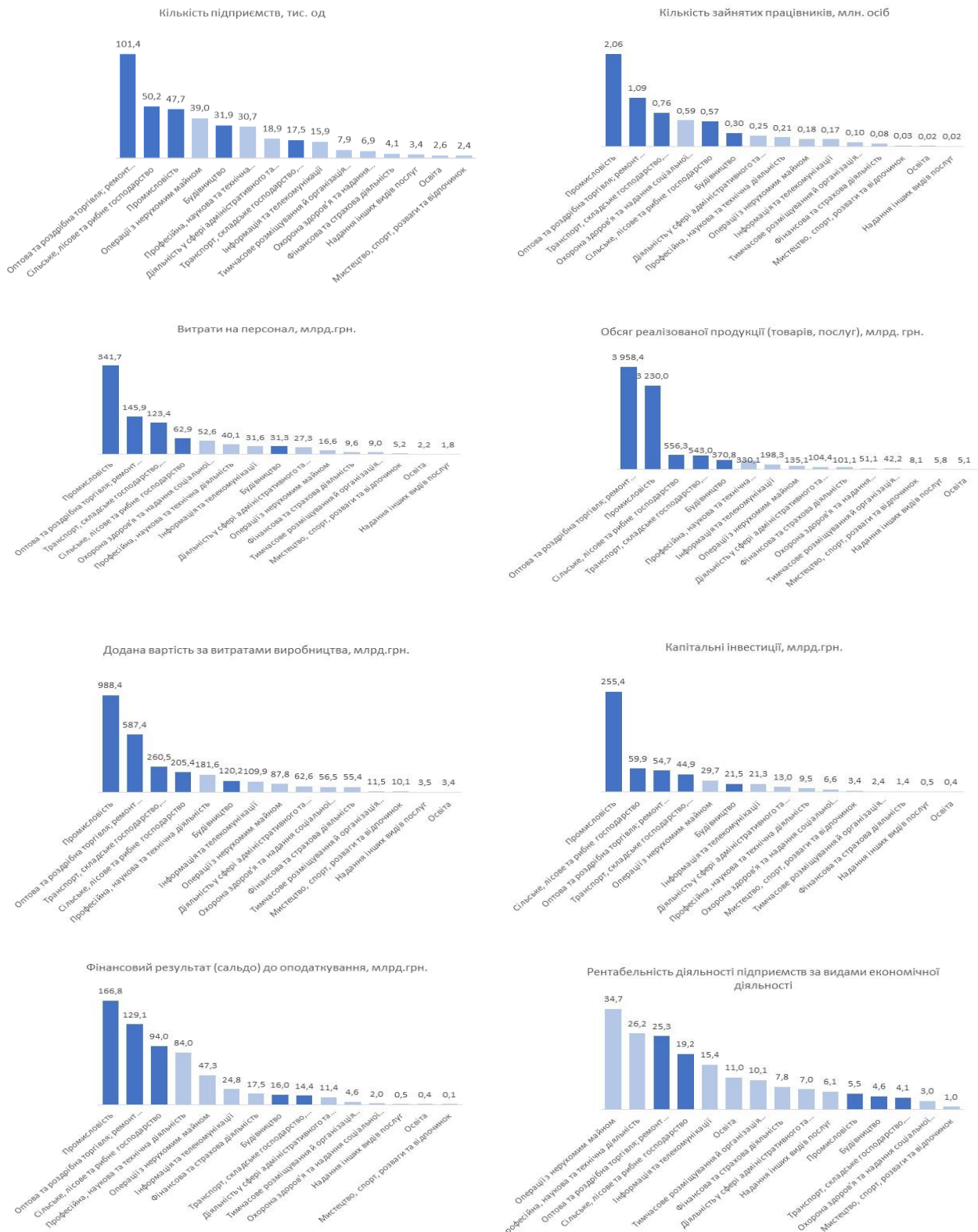


Рис. 2.2. Групування підприємств за видами економічної діяльності за основними показниками у 2019 році (Джерело: складено автором)

Зовнішнє підприємницьке середовище має надмірно споживчий характер [276] (табл. 2.3). Обсяг кінцевих споживчих витрат у 2019 році становив 93,1% від ВВП при тенденції до зростання даного показника (ріст на 9,9 п.п. до рівня 2010 року). Такий високий рівень споживання супроводжувався низьким рівнем інвестицій – валове нагромадження впродовж 2010 – 2019 рр., за виключенням 2012 р. (19,0%), становило менше 18% та зростанням зовнішньоторговельного дефіциту (сальдо торгівлі товарами і послугами у % до ВВП).

Таблиця 2.3 - Головні показники зовнішнього підприємницького середовища

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Реальний ВВП, % зростання	4,1	5,5	0,2	0,0	-6,6	-9,8	2,4	2,5	3,4	3,2
Номинальний ВВП, трлн грн	1,08	1,30	1,40	1,47	1,59	1,99	2,39	2,98	3,56	3,98
Кількість підприємств, установ, організацій, млн.	н/д	н/д	н/д	1,72	1,93	1,97	1,87	1,81	1,84	1,94
Номинальний ВВП, \$ млрд ¹	136,0	163,2	175,8	183,3	133,5	91,0	93,4	112,2	130,9	153,9
Середньомісячна заробітна плата, тис. грн	2,25	2,65	3,04	3,28	3,48	4,20	5,18	7,10	8,87	10,50
Кінцеві споживчі витрати, % ВВП	83,2	84,2	86,9	90,7	90,1	86,7	85,2	87,7	90,1	93,1
Валове нагромадження, % ВВП	17,0	17,6	19,0	16,9	14,1	13,5	15,5	15,8	17,6	17,6
Зростання ІСЦ, %	9,4	8,0	0,6	-0,3	12,1	48,7	13,9	14,4	10,9	7,9
Зміна дефлятора ВВП, %	13,7	14,2	7,8	4,3	15,9	38,9	17,1	22,1	15,4	8,2
Офіційний курс: грн / \$ (середній за період)	7,94	7,97	7,99	7,99	11,89	21,84	25,55	26,60	27,20	25,85
Сальдо торгівлі товарами і послугами, % ВВП	-2,9	-6,2	-8,2	-8,5	-3,5	-2,6	-6,9	-7,8	-8,7	-8,1

¹ розраховано за офіційним курсом грн / \$ (середній за період)

Джерело: складено автором за джерелом [109, 93] та власних розрахунків

Сировино-імпортна модель вітчизняної економіки що формує зовнішнє підприємницьке середовище призводить до «стійкого утримання зовнішньоекономічного дефіциту, на фінансування якого потрібно залучати зовнішні (найчастіше боргові) ресурси» [276]. Водночас інституційні умови ведення господарської діяльності, низька інвестиційна привабливість, слабка

економічна динаміка, зростання зовнішнього боргу, зношена транспортна інфраструктура, високий рівень корупції та бюрократичний тиск перешкоджають залученню та ефективному використанню інвестиційних ресурсів у національній економіці.

Вищезазначене підтверджує вкрай повільна зміна галузевої структури (виробничих сфер) у формуванні доданої вартості, що означає збереження галузевої структури економіки, зовнішніх дисбалансів та глибоких структурних диспропорцій.

Таблиця 2.4 – Структура окремих видів економічної діяльності* у ВВП, % загального (якщо не вказано інше)

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ВВП, млрд грн	1,08	1,30	1,40	1,47	1,59	1,99	2,39	2,98	3,56	3,98
Сільське, лісове та рибне господарство	7,4	8,2	7,8	8,8	10,2	12,1	11,7	10,2	10,1	9,0
Промисловість**	22,6	22,1	21,8	20,2	20,5	19,8	21,2	21,2	21,0	19,9
Роздрібна та оптова торгівля; ремонт транспортних засобів	14,4	14,9	14,3	14,5	14,7	13,8	13,3	13,7	13,3	13,2
Транспорт, складське господарство, кур'єрська та поштова діяльність	7,7	7,9	7,0	7,1	6,4	6,8	6,6	6,4	6,4	6,7
Будівництво	3,3	3,0	2,8	2,5	2,3	2,0	2,0	2,2	2,3	2,7
Разом за окремими сферами і галузями	55,4	56,1	53,7	53,1	54,1	54,4	54,8	53,7	53,1	51,5

Примітка: * у ВВП, % загального (якщо не вказано інше)

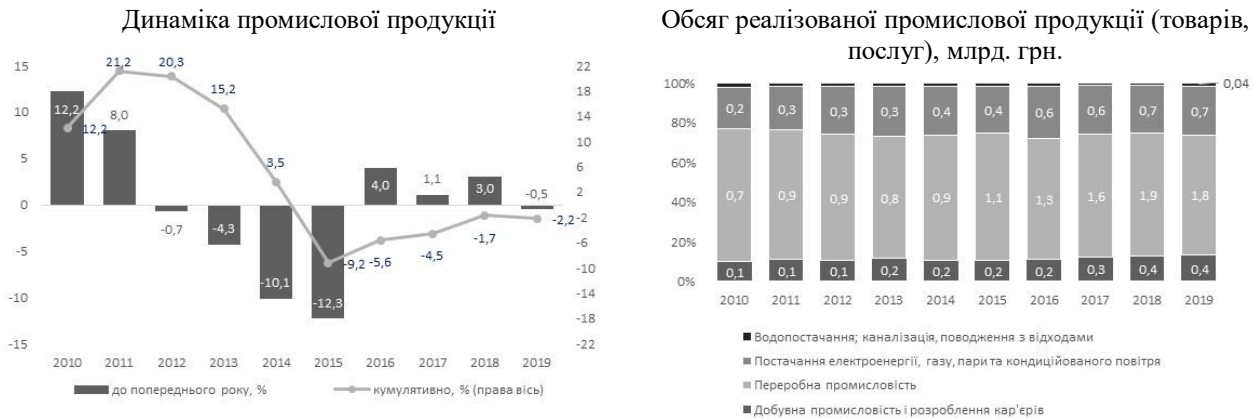
**включає: переробну промисловість; добувну; водопостачання; поводження з побутовими відходами

Джерело: складено автором за джерелом [109] та власних розрахунків

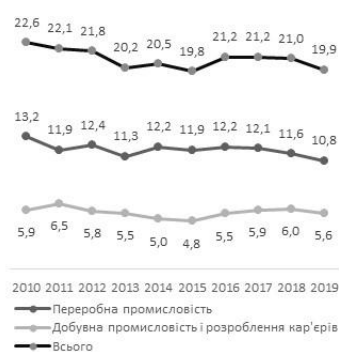
Загалом, впродовж останніх десяти років, частка зазначених основних видів економічної діяльності займає відносно сталу частку у структурі ВВП, і, відповідно, у формуванні доданої вартості. Що свідчить про недостатньо рішучі, а тому і слабкі структурні зміни, розмивання потенціалу зростання та низьку результативність у вияві нових економічних «драйверів» зростання економіки [276].

Усталена динаміка зростання промисловості за останні десять років переважно є спадаючою, що і надалі ускладнюватиме залучення інвестицій, а разом із тим зростання економіки. Негативною є тенденція щодо зміни структури виробництва промислової продукції за рівнем технологічності. Так, частка

виробництва продукції високого технологічного рівня скоротилася з 23% в 2012р. до 17% в 2018 р., тоді як питома вага низько технологічної збільшилася з 37 до 43%, що вказує на подальше посилення процесів зниження конкурентоздатності української промисловості, в т.ч. на міжнародному ринку [281].



Динаміка частки у ВВП, %



Динаміка окремих видів промислової продукції, кумулятивно (до 2010 р.), %

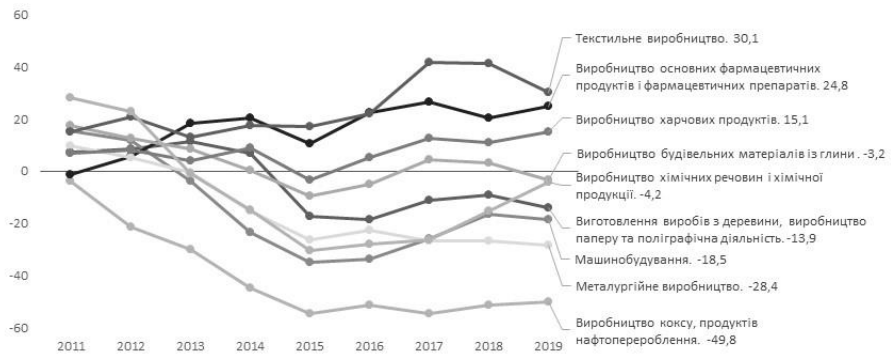


Рис. 2.3. Динаміка промислової продукції у 2010 – 2019 роках

(складено автором за джерелом [109] та власних розрахунків)

Серед основних ознак промислового виробництва можна виокремити:

- диспропорційність та розбалансованість виробництва і збуту продукції;
- зменшення експорту промислової продукції (в основному сировина і напівфабрикати, обсяг якого обмежується квотами);
- малий рівень інтеграції у систему міжнародної виробничої діяльності;
- знос матеріальних активів (59,1% у 2019 р. [109]);
- інноваційна відсталість – у більшості промислових виробництв переважає матеріаломістка та енергоємна продукція (найнижча у Європі енергоефективність [285]) при низькій частці наукоємних та високотехнологічних виробництв [280];

- наднизький рівень забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності необхідними ресурсами [285];

- висока частка низькотехнологічного виробництва – що вказує на подальше посилення процесів зниження конкурентоздатності української промисловості, як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках;

- низький рівень транспортно-логістичного комплексу;

- низька продуктивність факторів виробництва (ефективність використання робочої сили, капіталу та землі між секторами та учасниками економічної діяльності);

- неефективне митне та тарифне регулювання;

- повільна гармонізація нормативної бази з міжнародними стандартами, формування та освоєння нових принципів створення передових техніки і технологій;

- дефіцит фінансових ресурсів для інвестування розвитку (що призвело до подальшого погіршення фінансового стану більшості підприємств. У 2019 р. 27,9% загальної кількості підприємств промисловості є збитковими [109]). Значна вартість банківських ресурсів (ставки по банківським кредитам (17,6% у 2019 р. [93] значно перевищують рентабельність промислової діяльності (3,9% у 2019 р. [109]). Для промислових підприємств характерний не тільки дефіцит ресурсів для інвестицій і надвисока заборгованість, а й перетікання капіталу в тіньовий і офшорний сектори [285];

- загострення екологічних проблем;

- безсистемність реальних інституційних перетворень у промисловості. Не проведення трансформації та інтеграції промислових структур у сучасні комплекси, які об'єднують у собі реалізацію не тільки корпоративної, а й державної політики [285].

Сільське господарство є одним із ключових видів економічної діяльності, який забезпечує близько 40% загального експорту товарів з України. Основу експорту складають традиційні зернові і олійні культури, рослинні олії і шроти, які загалом формують понад 80% обсягів зовнішніх поставок [282].



Рис. 2.4. Динаміка сільськогосподарської продукції у 2010 – 2019 роках

(складено автором за джерелом [109] та власних розрахунків)

Сільське господарство виступає драйвером розвитку пов'язаних із сільським господарством секторів економіки, таких як переробка, торгівля, постачання сировини. Однак Україна дещо поступається розвиненим країнам за рівнем продуктивності праці в сільському господарстві. Це обумовлено факторами деіндустріалізації аграрного виробництва, не найвищої врожайності сільгоспкультур, надлишкової зайнятості, нераціональної організації виробництва, недостатністю складських приміщень і нерозвиненістю

транспортної інфраструктури та логістики [283]. Подальший розвиток сільськогосподарського виробництва потребує: виваженої раціональної політики і сприяння щодо зростання виробництва продукції переробної промисловості; визначення з ринком землі сільськогосподарського призначення; забезпечення справедливої державної підтримки всіх учасників ринку; припливу прямих іноземних інвестицій у сільське господарство [284].

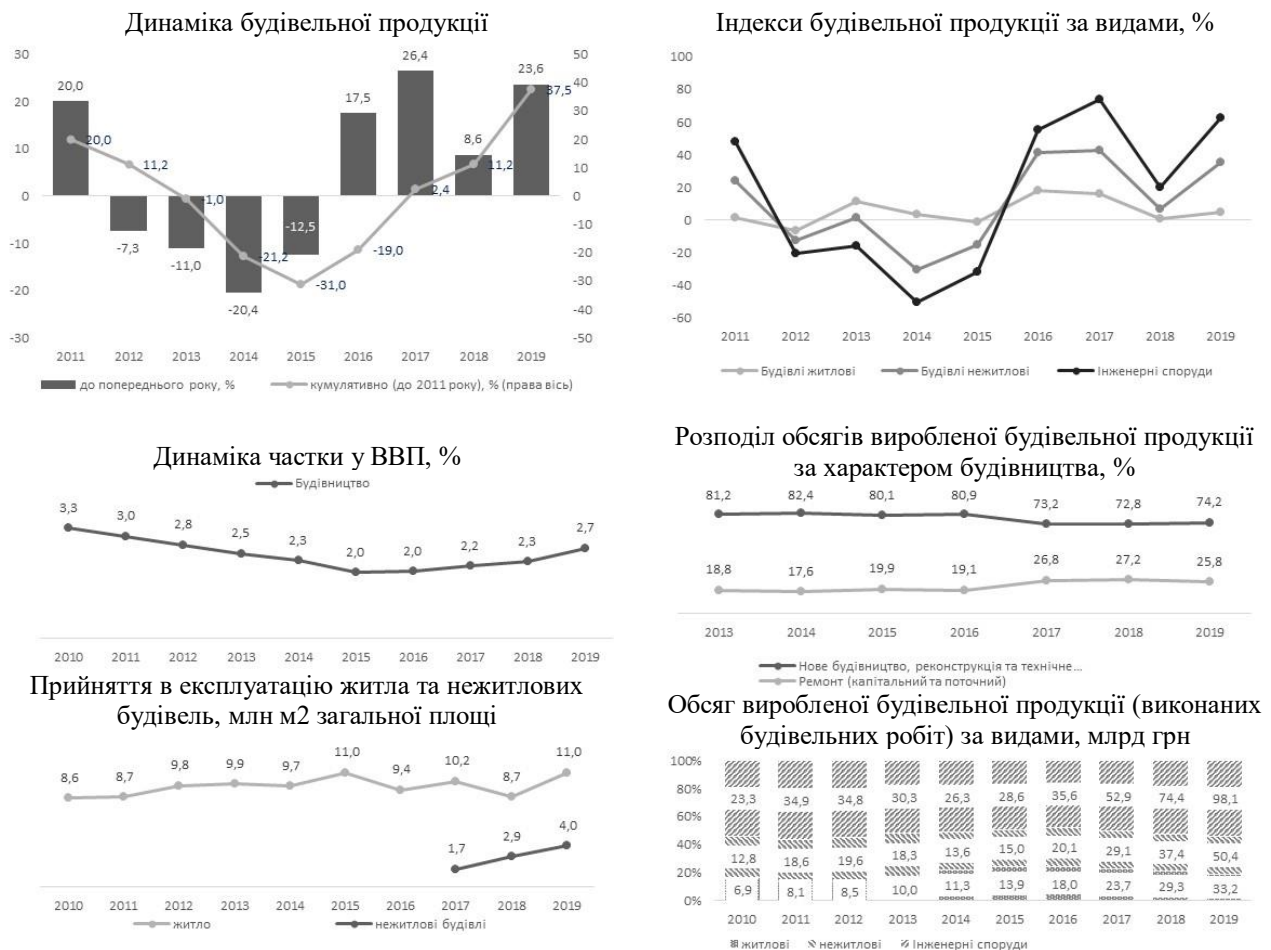


Рис. 2.5. Динаміка будівельної продукції у 2010 – 2019 роках

(складено автором за джерелом [109] та власних розрахунків)

Позитивні тенденції у розвитку будівництва за останні роки (2016 – 2019 рр.) характеризуються зростанням індексу будівельної продукції. Однак частка будівництва у ВВП незначна (2,7% у 2019 році [109], для порівняння у Німеччині – 5,3%, Польщі – 7,9%, Словаччині – 8,7% [287]).

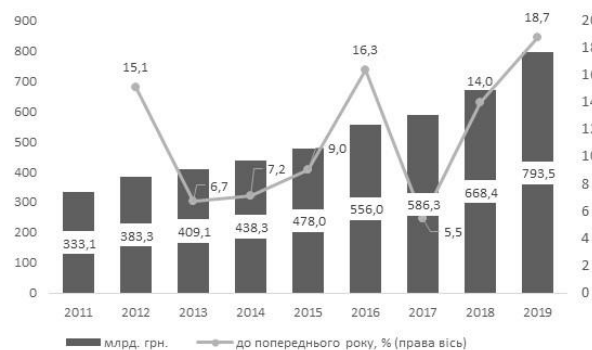
Основними драйверами зростання будівельної галузі є розвиток ринку оренди нерухомості, привабливість капіталовкладень у нерухомість в порівнянні з іншими варіантами інвестування. Основні тренди галузі -

зниження активності в сегменті нового будівництва, підвищення активності в сегменті реконструкції та ремонту, посилення конкурентної боротьби в житловому будівництві [286]. Тому, визначальними напрямками для розвитку підприємств, що працюють за видом економічної діяльності «Будівництво» є залучення інвестицій, зниження витратомісткості, підвищення ефективності використання виробничих потужностей та впровадження інновацій і новітніх технологій у виробництво.

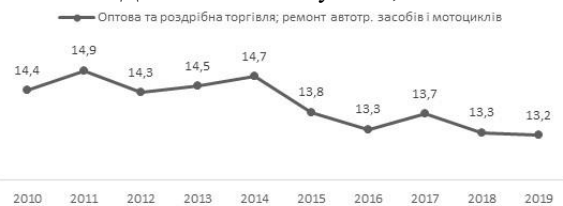
Динаміка фізичного обсягу товарної структури роздрібно-товарообороту підприємств роздрібно-торгівлі



Роздрібний товарооборот підприємств роздрібно-торгівлі (юридичних осіб), млрд грн



Динаміка частки у ВВП, %



Динаміка структури роздрібно-товарообороту, %



Динаміка споживчих цін



Рис. 2.6. Динаміка роздрібно-товарообороту у 2010 – 2019 роках

(складено автором за джерелом [109, 288] та власних розрахунків)

Аналіз динаміки роздрібно-товарообороту свідчить про виражену тенденцію до зростання впродовж 2016 – 2019 рр. Однак частка економічної діяльності за видом «оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів» у ВВП країни має стійку тенденцію до зменшення (рис. 2.6).

Роздрібна торгівля недостатньо розвинена за європейськими стандартами, особливо в умовах значного за обсягом тіньового обороту, за якістю надання торговельних послуг тощо. На внутрішньому ринку працюють переважно малі

підприємства при чому за останнє десятиліття суттєво скоротилася кількість підприємств роздрібної торгівлі [288].

Серед основних чинників які впливали на стан сфери торгівлі загалом та безпосередньо на підприємства роздрібної торгівлі можна виділити, такі як: кризові явища в глобальній та вітчизняній економіках, політична нестабільність, військовий конфлікт з Росією, дефіцит професійних торговельних приміщень і високі орендні ставки на них, деформація внутрішнього ринку праці та зайнятості населення, зниження рівня життя населення і купівельної спроможності, від'ємний темп приросту населення [288].

Динаміка обсягів вантажообігу впродовж 2014 – 2019 рр. супроводжувалася досить значними коливаннями та разом із тим сформувалася тенденція до збільшення вантажообігу. У структурі загального обсягу вантажообігу найбільша частка традиційно припадає на залізничний транспорт (53,6% у 2019 р.) при тенденції перерозподілу транспортних вантажів з залізничного на автотранспорт, що обумовлено промисловим падінням та переорієнтації транспортних потоків за рахунок зменшення виробничого потенціалу східних регіонів.

У сучасному вигляді транспортна система вже не відповідає ні наявній структурі та розміщенню вантажоутворюючих галузей національної економіки, які зумовлюють внутрішні та зовнішні товаропотоки, ні міжнародним вимогам щодо техніко-економічних характеристик, інформаційного забезпечення діяльності [289].

Серед основних проблем транспортної системи можна виділити такі як, необхідність розбудови автомобільної мережі та відновлення дорожнього покриття до сучасних стандартів для забезпечення потенційно зростаючого навантаження та інтенсивності руху; повільна та фрагментарна модернізація транспортної інфраструктури; диспропорції між потужностями залізничної інфраструктури з перероблення вантажів та портів, що стримують нарощування обсягів транзитних вантажних перевезень цим видом транспорту.

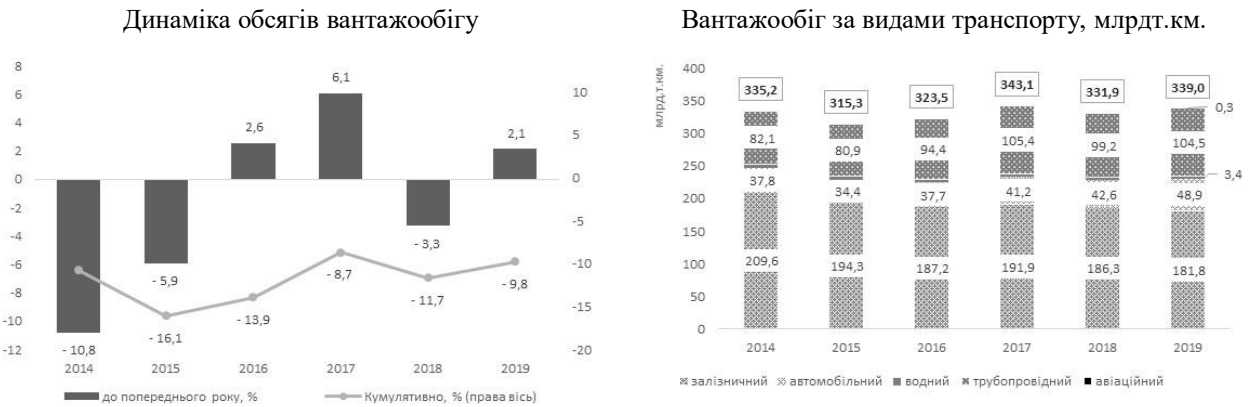


Рис. 2.7. Динаміка обсягів вантажообігу у 2014 – 2019 рр.

(складено автором за джерелом [109] та власних розрахунків)

Зростання обсягів пасажирообігу в останні роки підтримується (5,2% та 2,6% у 2018 р. та 2019 р. відповідно), в значній мірі, завдяки стабільному розвитку авіаційного транспорту, зокрема активного функціонування лоукост-компаній, на фоні збільшення купівельної спроможності населення [290] при скороченні обсягу перевезень іншими видами транспорту. Що вказує на переорієнтацію пасажиропотоку і втрату попиту на послуги залізниць серед населення країни.

Основною проблемою у сфері функціонування пасажирського автотранспорту є низький рівень технологічної та інноваційної складової транспортної галузі, головною причиною якого можна вважати недостатність фінансового забезпечення його модернізації та переоснащення [291], що в цілому задовольняє лише основні потреби населення в перевезеннях за обсягом, але не за якістю.

На основі статистичних даних за 2010-2019 рр. можна зробити висновок про відносно підвищення рівня рентабельності операційної та всієї діяльності вітчизняних підприємств.

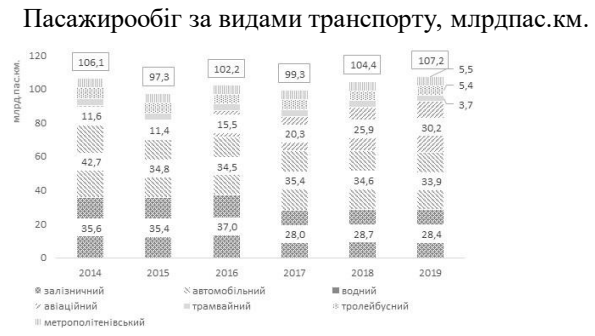


Рис. 2.8. Динаміка обсягів пасажирообігу у 2014 – 2019 рр.

(складено автором за джерелом [109] та власних розрахунків)

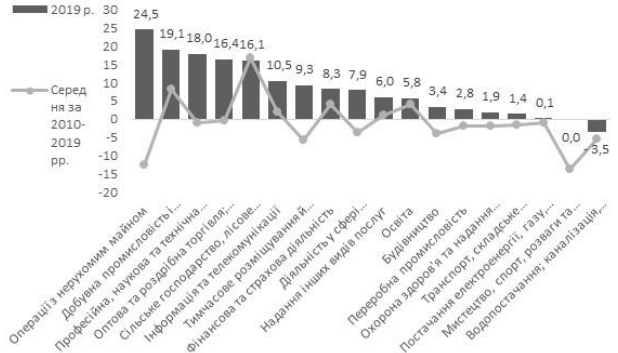


Примітка: середня вартість кредитів обраховано за даними статистичної звітності банків України (без урахування овердрафту) [93]

Чистий прибуток підприємств за видами економічної діяльності у 2019 році, млрд грн



Рівень рентабельності (збитковості) всієї діяльності підприємств, %



Примітка: середня рентабельність розрахована як сума значень рентабельності (збитковості) за період 2010-2019 рр. і ділення одержаної суми на їх кількість (10)

Рис. 2.9. Рівень рентабельності (збитковості) операційної та всієї діяльності підприємств у 2010 – 2019 роках, %

(складено автором за джерелом [109] та власних розрахунків)

Однак, структура чистого прибутку є низько диверсифікованою за видами економічної діяльності (ТОП-5 забезпечують 77,4% чистого прибутку у 2019

р.), а у самій промисловості більше половини чистого прибутку (55,2% у 2019 р.) припадає на добувну промисловість, що приводить до того, що вітчизняна економіка є залежною від кон'юнктури та цін сировинних ринків.

Що стосується динаміки рентабельності за окремими видами економічної діяльності, то, з одного боку, простежується зростання рентабельності за операціями з нерухомим майном, науковою та технічною діяльністю, сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства, добувної промисловості і розроблення кар'єрів, що має створювати підґрунтя для сталого розвитку всієї економічної системи країни, а з іншого - динаміка й рівень змін рентабельності протягом аналізованого періоду, низький рівень та висока волатильність показників рентабельності, що свідчить про високий рівень ризику та, відповідно, низький рівень інвестиційної привабливості країни у цілому [292].

Також, слід відмітити високий рівень відсоткових ставок за кредитами, які значно перевищують рівень рентабельності операційної діяльності підприємств. Що не дозволяє забезпечити підприємства реального сектору необхідними ресурсами для відновлення економічного зростання.

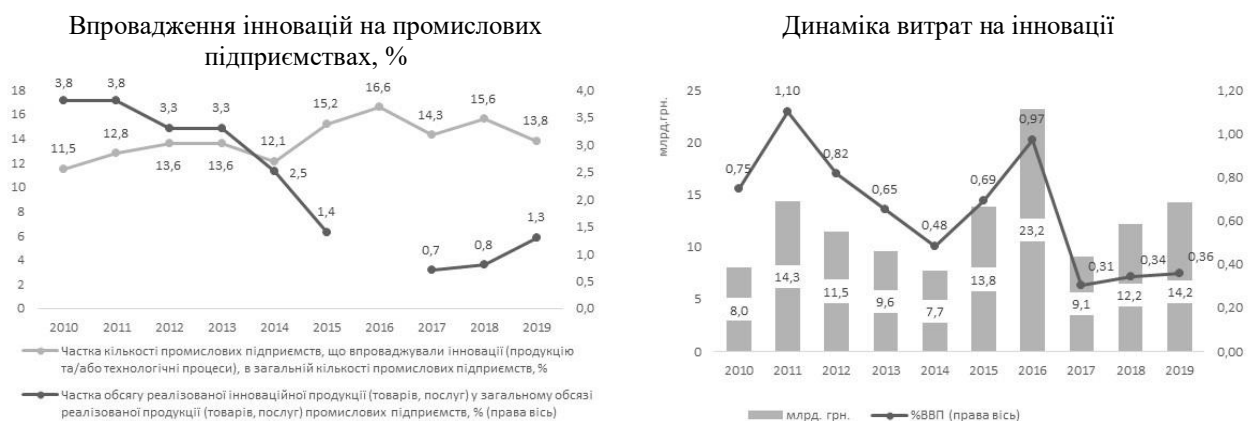


Рис. 2.10. Впровадження інновацій на промислових підприємствах у 2010 – 2019 рр.

(складено автором за джерелом [109] та власних розрахунків)

Сучасний стан підприємницького середовища характеризується наявністю основного капіталу з високим рівнем зносу і низьким обсягом інноваційної

діяльності. У 2019 році витрати на інновації становили 0,36% ВВП, а частка обсягу реалізованої нової продукції у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) промислових підприємств становила лише 1,3% при сталій тенденції до зниження даних показників впродовж останнього десятиліття.

Головним джерелом фінансування інновацій є власні кошти підприємств та організацій (87,7% загальних витрат у 2019 р., з них на м. Київ та Дніпропетровську область припадає 25,9% та 15,6% від загальних витрат на інновації промислових підприємств відповідно; частка витрат на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення становила 71,6%).

Аналіз капітальних інвестицій свідчить, що за видами економічної діяльності найбільша частка припадає на промисловість (40,7% у 2019 р.) та більшість вкладень здійснюється у матеріальні активи (96,2% у 2019 р., із них 49,4% в машини, обладнання та інвентар).

Більшість джерел фінансування капітальних інвестицій – власні кошти підприємств та організацій (65,4% у 2019 р.). Причому збільшення загальних обсягів фінансування капітальних інвестицій, в більшій мірі ($\frac{2}{3}$), відбувається за рахунок збільшення власних коштів при зменшенні частки фінансування кредитів банків та інших позик.

Таким чином, галузева структура капітальних інвестицій та джерел їх фінансування переконливо засвідчує негативні тенденції стосовно розвитку виробничого потенціалу учасників економічної діяльності. Яка потребує, як участі держави в оновленні основних засобів через призму податкового стимулювання, формування позитивного інвестиційного клімату, забезпечення прозорих умов ведення бізнесу, так і участі суб'єктів господарювання у модернізації виробничих процесів за рахунок використання інноваційних технологій та реновації основного капіталу.

Динаміка прямих іноземних інвестицій: протягом 2010 - 2013 рр. - швидка стабілізація економіки, зростання боргових залучень, насамперед державного сектору; 2014 - 2015 рр. – потрійна криза, масштабний тривалий вплив боргового капіталу, майже повна відсутність припливу акціонерного капіталу;

2016 - 2019 рр. - повільне відновлення, істотне звуження потоків капіталу, нарощування боргових залучень.

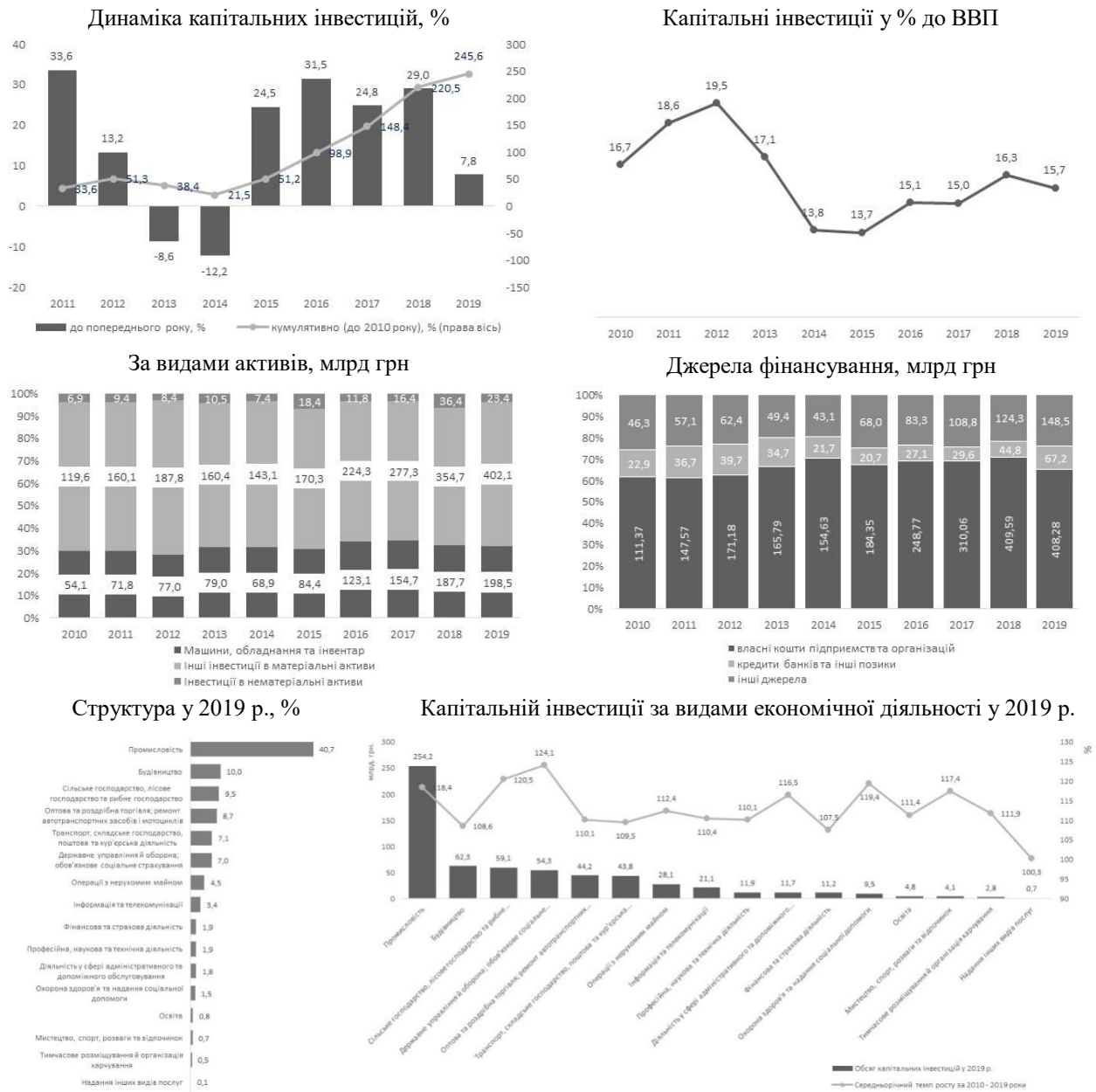


Рис. 2.11. Капітальні інвестиції у 2010 – 2019 рр.

(складено автором за джерелом [109] та власних розрахунків)

Основним напрямком фінансування був реальний сектор економіки, однак у результаті дії низки негативних чинників після 2014 р. потоки істотно звужилися. В даний час інвестори надають перевагу більше борговому, аніж інвестиційному капіталу [293].

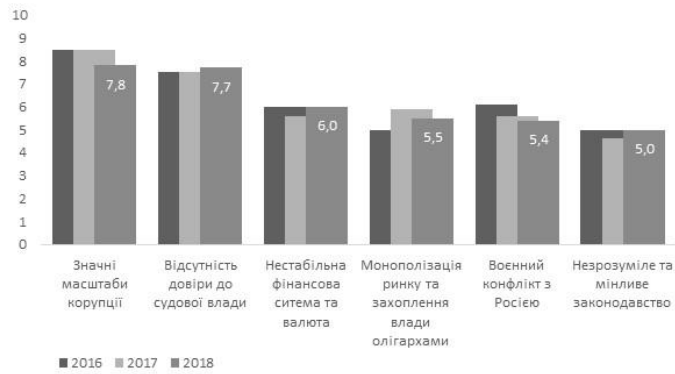


Рис. 2.12. Топ-5 перешкод для іноземних інвестицій в Україну, як джерел фінансування суб'єктів господарювання

(0 – найнижчий ризик, 10 – найвищий)

(складено автором за джерелом [293, 294])

Основними чинниками обмеження припливу прямих іноземних інвестицій, за даними Організації економічного співробітництва та розвитку [293], є бюрократичні аспекти (кількість та термін перевірок) та відсутність ринку землі.

Структура прямих іноземних інвестицій свідчить про їх індустріальний характер розвитку (рис. 2.13), оскільки більше 40% усіх інвестицій (на кінець 2019 р.) спрямовано у промисловість. Водночас частка інвестицій у будівництво (менше 2% на кінець 2019 р.) є значно меншою порівняно з часткою цієї галузі у структурі капітальних інвестицій (10% у 2019 р.).

В Україні частина прямих іноземних інвестицій має свою специфіку [93, 293, 295]:

- повернення в країну у вигляді інвестицій раніше виведеного за кордон капіталу (round tripping операції). За період 2010 - 2019 років обсяг таких інвестицій склав 9,3 млрд дол. США, або ж близько 23,2% від загального обсягу припливу прямих інвестицій в Україну (39,9 млрд дол. США). Найбільші обсяги інвестування спостерігалися впродовж 2010-2013 рр. (82,4% від загального обсягу таких операцій), в середньому на рівні 34,5% від загального обсягу, 87,3% таких інвестицій було спрямовано до підприємств реального сектору.

Прямі інвестиції (крім реінвестування доходів)



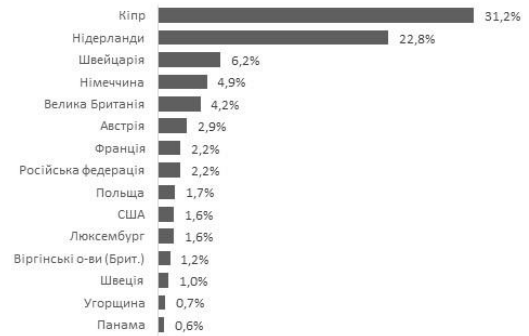
Накопичені запаси прямих іноземних інвестицій



Прямі інвестиції за видами економічної діяльності станом на кінець 2019р., % до загального обсягу



Прямі інвестиції за країнами станом на кінець 2019р., % до загального обсягу



Прямі інвестиції в реальний сектор (крім реінвестування доходів)



Прямі інвестиції в банківську систему (крім реінвестування доходів)



Прямі інвестиції за видами економічної діяльності, млрд дол. США



Прямі інвестиції за країнами, млрд дол. США

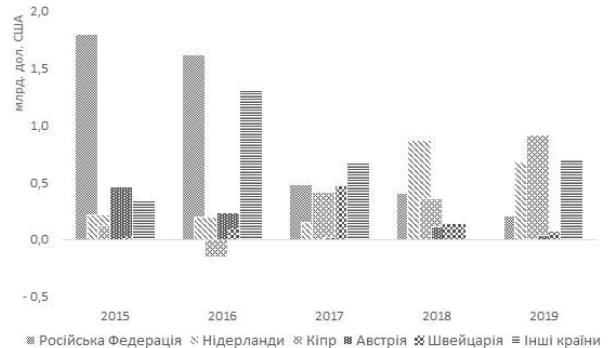


Рис. 2.13. Прямі інвестиції в Україну у 2010 – 2019 рр.

(складено автором за джерелом [93 та власних розрахунків)

В 2014-2015 рр. було зазначено відтік фінансів з України, що пов'язано з політичними змінами в країні, а також початком воєнних дій на Сході. У 2016 – 2019 рр. спостерігається етап поступового наростання чистого притоку коштів. Внаслідок цього в 2016 р. вони забезпечили 4.1%, у 2017 – 12,3%, у 2018 – 22,6, у 2019 – 36,6 % приливу прямих інвестицій в Україну (92,7% обсягу за 2016-2019 рр. – інвестиції до реального сектору економіки). Найбільше операції здійснювалися через Кіпр (50,5%), Нідерланди (21,0%), Швейцарію (10,0%) та Австрію (4,8%);

- переоформлення боргу в акціонерний капітал (debt-to-equity операції). Докапіталізація банків таким методом активно проводилася у 2015-2016 рр. після збільшення вимог НБУ до капіталу банків (найбільше - ВТБ Банк, Промінвестбанк, Сбербанк, Укрсоцбанк, Альфа-Банк);

- портфельні короткострокові інвестиції – найбільш волатильні, визначаються борговим капіталом, зумовлені насамперед високою дохідністю. Останнім часом спостерігаються лише в державному секторі;

- динаміка інших потоків капіталу визначається в основному операціями банківського та реального секторів. З 2014 р. волатильність інших потоків капіталу зумовлюється торговими кредитами.

Економіка України у значній мірі залежить від зовнішнього фінансування, про що свідчить високе значення частки накопичених запасів прямих іноземних інвестицій у ВВП України (33,4% станом на 31.12.19 р.). При цьому, рівень інвестування вітчизняної економіки постійно знижується, про що свідчить спадаюча тенденція показника відношення прямих інвестицій до ВВП (4,8% у 2010 та 2012 рр. та 1,4% і 1,7% у 2018 і 2019 рр. відповідно).

Частка експорту України у світовій торгівлі і ВВП у світовому ВВП складає 0,2% та 0,3% відповідно, частка товарів з використанням високих і середньовисоких технологій в експорті товарів – лише 17% [296]. Україна - країна з відкритою економікою, яка має низько-технологічну та експортно-сировинну економіку.

За обсягами експорту Україна значно відстає від сусідніх країн, таких як Польща, Румунія, Словаччина та Туреччина [281]. В 2018 р. експорт товарів склав 46,1 млрд дол. США, що на 28,5% нижче, ніж в 2012 р. (максимальний обсяг експорту за 2010-2019 рр.).

В товарній структурі експорту переважають продовольчі товари та сировина для їх виробництва – їх частка зросла з 25,6% у 2010 р. до 48,0% у 2019 р.; частка машин, устаткування, транспортних засобів та приладів зменшилася з 16,2% у 2010 р. до 7,4% у 2019 р.

В товарній структурі імпорту переважають мінеральні продукти, частка яких за останні роки скоротилася з 33,7% у 2010 р. до 20,9% у 2019 р., а також машини, обладнання та механізми, частка яких зросла з 19,9% у 2010 р. до 32,1% у 2019 р.

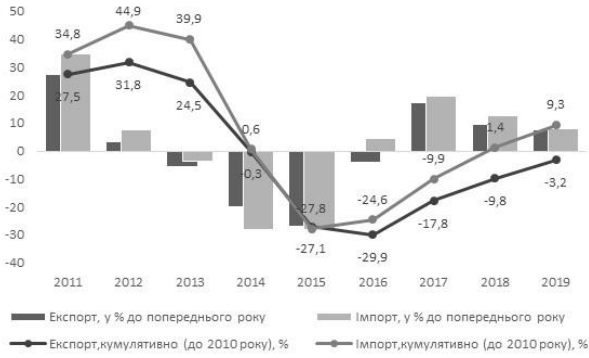
Впродовж 2010-2019 рр. спостерігаються випереджаючі темпи зростання імпорту товарів порівняно з експортом. Відповідно й зростає абсолютна величина від'ємного сальдо платіжного балансу країни (з -4,0 млрд дол. США до -12,5 млрд дол. США у 2019 р.). Баланс послуг впродовж останнього десятиліття був профіцитним.

Сальдо торгівлі товарами і послугами у % до ВВП впродовж 2010-2019 рр. має від'ємні значення, медіанна яких становить (-) 7,4%.

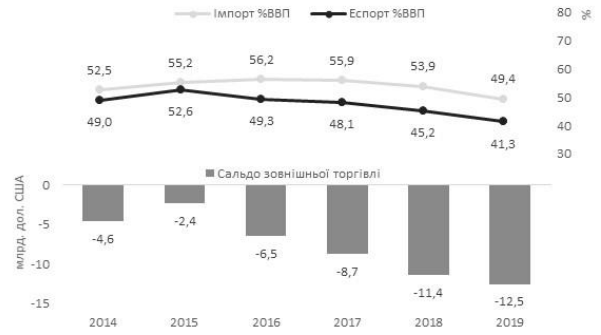
Загалом зовнішньоторговельний оборот товарів і послуг у 2019 р. становить 90,7% ВВП (найнижче значення за 2010 – 2019 рр.) та збільшився на 7,6% у порівнянні з 2018 р., до 139,6 млрд дол. США.

Основними торговельними партнерами України у 2019 р. були Китай (12,1% в загальному обсязі товарообороту), Російська федерація (9,2%), Німеччина (7,1%), Польща (6,1%), Білорусь (5,1%) та сальдо торгівлі товарами і послугами з ними складає (-) 16,7 млрд дол. США.

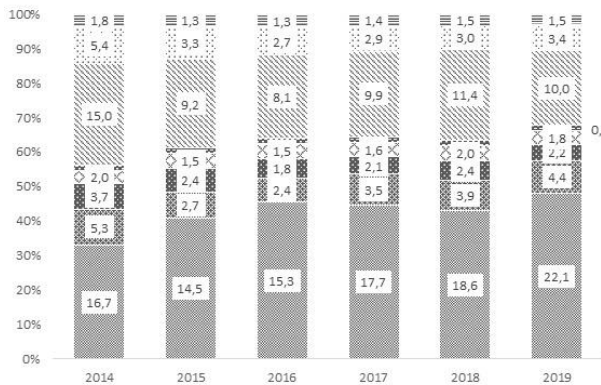
Динаміка вартісних обсягів експорту та імпорту товарів та послуг у 2011 – 2019 рр., %



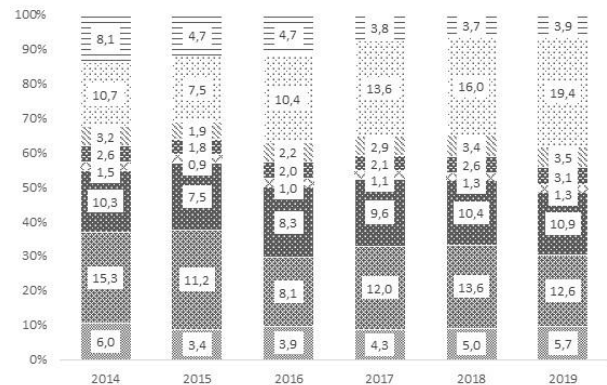
Експорт і імпорт товарів та послуг, у % до ВВП



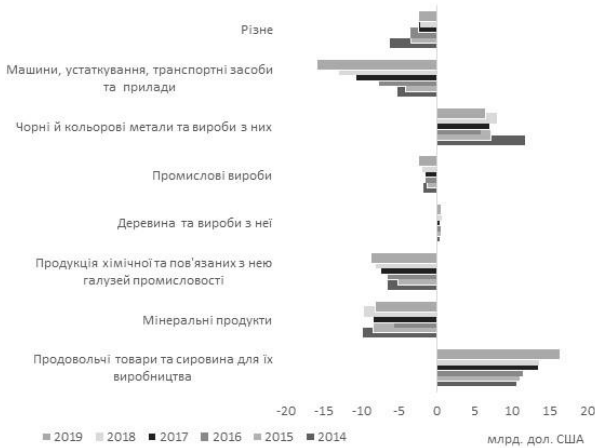
Експорт товарів, млрд дол. США



Імпорт товарів, млрд дол. США



Сальдо зовнішньої торгівлі за групами товарів



Сальдо торгівлі товарами і послугами



Рис. 2.14. Динаміка товарної структури експорту та імпорту у 2014 – 2019 рр. (складено автором за джерелом [93 та власних розрахунків)

Одним з показників розвитку підприємницького середовища та покращення добробуту кожного її громадянина є показник купівельної спроможності населення, який визначає, скільки одиниць товару, послуг може придбати та отримати окремих громадянин за середню заробітну плату.

До 2016 р. середньомісячна мінімальна заробітна плата була нижчою за прожитковий мінімум. Лише з 2017 р. починається перевищення її розміру (основними драйверами її зростання були різке підвищення мінімальної заробітної плати в 2017 році та викликаний трудовою міграцією та кваліфікаційними диспропорціями брак робочої сили [299]), а у 2019 р. мінімальна заробітна плата перевищує прожитковий мінімум у 2 рази. Однак, це менше вимог Європейської соціальної хартії щодо прожиткового мінімуму (2,5 [298]). В цілому можна стверджувати що мінімальна заробітна плата не виконує своїх функцій, а рівень прожиткового мінімуму занижений.

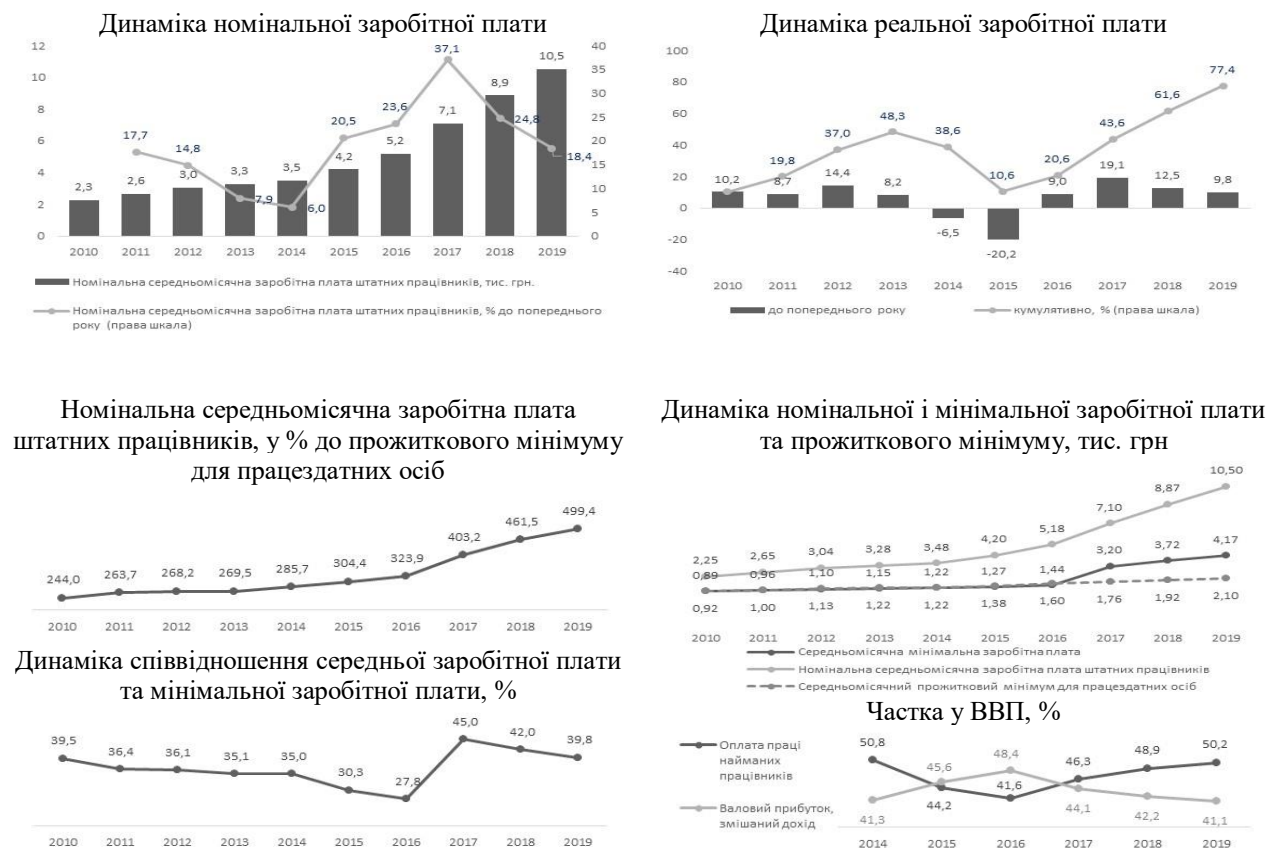


Рис. 2.15. Заробітна плата у 2010 – 2019 рр.

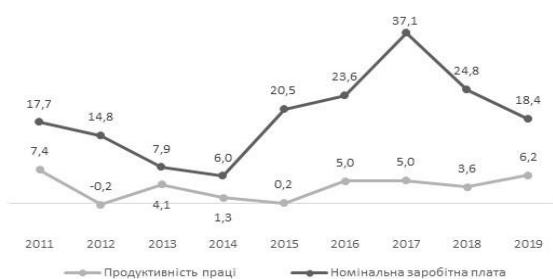
(складено автором за джерелом [109, 297] та власних розрахунків)

Аналізуючи відношення мінімальної заробітної плати до середньої (індекс Кейтса) впродовж 2010 – 2019 рр., можна стверджувати, що в цілому воно має тенденцію до зменшення та не знаходиться в рекомендованих Міжнародною організацією праці межах (48-62% [298]). Таким чином, можна стверджувати, що мінімальна заробітна плата не відповідає у певному значенні своїм соціально-економічним функціям і не служить тією соціальною гарантією в оплаті праці і базовий інструмент її організації. Що призводить до знецінюванні праці більшості найманих працівників, зокрема бюджетної сфери [298].

Згідно офіційних статистичних даних частка оплати праці найманих працівників у структурі ВВП є відносно значною і не постійним значенням і коливається, впродовж 2014-2019 рр., в межах від 42% до 51%. В останні роки простежується тенденція до росту частки оплати праці найманих працівників у структурі ВВП при скороченні частки валового прибутку компаній. Що в цілому знижує рівень конкурентоздатності економіки. Однак пояснюється, одного боку, намаганням компаній зберегти персонал, і іншого, заходами уряду щодо уникнення значних скорочень робочих місць та зниження зарплат у реальному секторі.

Ще одним негативним фактором є факт перевищення темпу зростання заробітної плати над темпом приросту продуктивності праці. Зокрема, за 2010 – 2019 рр. середньорічні темпи приросту номінальної заробітної плати становили 118,7%, а темпи приросту продуктивності праці – 103,6%.

Динаміка продуктивності праці¹ та середньомісячної заробітної плати, у % до попереднього року



Динаміка продуктивності праці² та середньомісячної заробітної плати, кумулятивно, у %, до відповідного періоду попереднього року



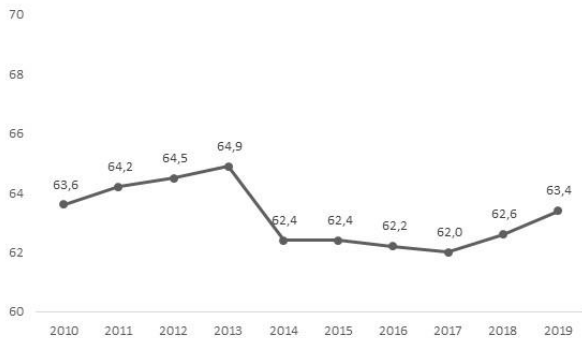
Примітка: ^{1,2} продуктивність праці розраховано як відношення валового внутрішнього продукту у фактичних цінах до середньооблікової кількості штатних працівників відповідного періоду.

Рис. 2.16. Динаміка продуктивності праці у 2010 – 2019 рр.

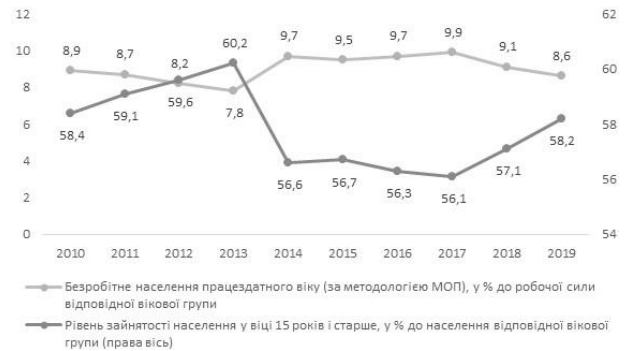
(складено автором за джерелом [109] та власних розрахунків)

Зарплата в підприємницькому середовищі мало чутлива до змін продуктивності праці, що створює проблему: зниження конкурентоздатності реального сектору, підживляє інфляційний тиск. Рівень участі населення у робочій силі зростає впродовж останніх двох років, однак показник нижче рівня 2013 р.

Рівень участі населення в робочій силі у віці 15–70 років, у % до населення відповідної вікової групи



Рівень зайнятості населення та безробіття



Коефіцієнти обороту робочої сили, у % до середньооблікової кількості штатних працівників

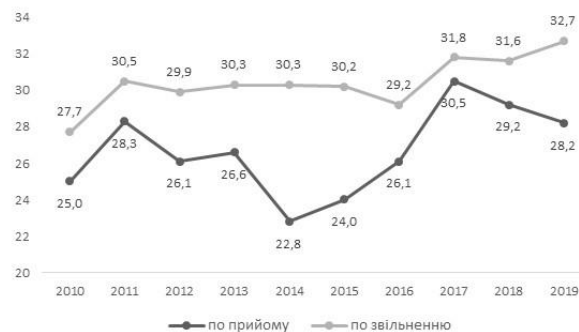


Рис. 2.17. Основні показники ринку праці у 2010 – 2019 рр.

(складено автором за джерелом [272]] та власних розрахунків)

Відповідно до звітів Казначейства про виконання зведеного бюджету впродовж 2010 – 2019 рр. спостерігається дефіцит державного бюджету, значення показника коливаються від оптимального (2% [320]) до небезпечного стану (6% [320]), що свідчить про значну незбалансованість державних фінансів країн (особливо у 2010-2014 рр.). Рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет має тенденцію до зростання, що негативно впливає на темпи економічного розвитку держави.

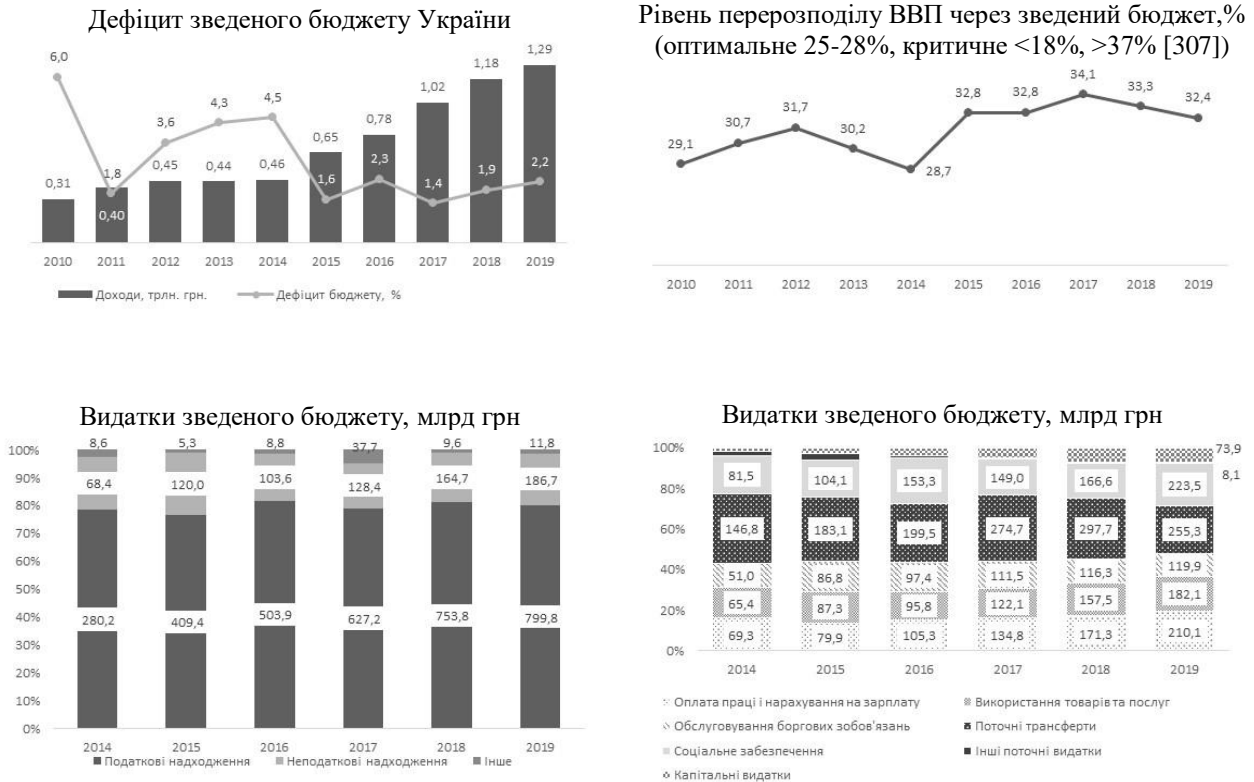


Рис. 2.18. Доходи та видатки зведеного бюджету у 2014 – 2019 рр.

(складено автором за джерелом [279] та власних розрахунків)

Таким чином аналіз зовнішнього підприємницького середовища проведений в розрізі промисловості; сільського, лісового та рибного господарства; будівництва; оптової та роздрібної торгівлі, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів; транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності. Проведена оцінка результативності для підприємств реального сектору індикаторами якої є інновації, капітальні та прямі інвестиції, рентабельність, експорт/імпорт. Ринок праці охарактеризовано за динамікою реальної та номінальної заробітної плати, продуктивності праці, показниками пропозиції на ринку праці.

2.2. Діагностика економічного та фінансового потенціалу підприємств

Аналіз діяльності підприємств надає можливість діагностувати та контролювати тенденції їх розвитку, перспективи і можливості кількісних та якісних параметрів виробничо-господарської діяльності. Належним чином структурована аналітична інформація та розрахунки сприяють вчасному прийняттю економічно обґрунтованих управлінських рішень та впливають на фінансово-економічні процеси суб'єктів господарювання.

Джерелом інформації діагностики підприємств є статистичний збірник «Діяльність суб'єктів господарювання» [270]. В якому наведені дані про стан і тенденції розвитку суб'єктів господарювання за 2019 рік порівняно з попередніми 2015-2018 роками. В даному статистичному збірнику висвітлено показники щодо зайнятості та обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання, а також економічної та інвестиційної діяльності підприємств і їх фінансового стану [270].

З позицій менеджменту діагностика підприємства розглядається як процес розпізнавання відхилень, оцінки фінансово-економічних аспектів та галузевих особливостей суб'єктів господарської діяльності, які включають аналіз виробничо-господарської діяльності, на основі якого здійснюється інтерпретація отриманих результатів та їх узагальнення.

В загальному розумінні діагностика являє собою процес детального та поглибленого аналізу проблем, виявлення факторів, що впливають на них, підготовки всієї необхідної інформації для прийняття рішень, а також виявлення головних аспектів взаємозв'язку між проблемами, загальними цілями та результатами діяльності підприємства [271].

Для розробки методичного підходу щодо діагностики підприємств за окремими видами економічної діяльності за основу візьмемо етапи формування матриці економічного та фінансового потенціалу підприємств, які наведені на рис. 2.19.



Рис. 2.19. Етапи діагностики підприємств за видами економічної діяльності

Джерело: розроблено автором

Завдяки такій послідовності є можливим сформулювати матрицю економічного та фінансового потенціалу підприємств за окремими видами економічної діяльності.

Потенціал та ефективність діяльності підприємств оцінимо на матриці, що поєднує дві характеристики – інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу підприємств (вісь X) та інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу підприємств (вісь Y). Нижня ліва частина матриці відображає найнижчу оцінку економічного та фінансового потенціалу, а верхня права частина – найвищу. З метою інтерпретації результатів розділимо матрицю економічного та фінансового потенціалу підприємств на 9 квадрантів за наступними інтервалами інтегральних коефіцієнтів: 0 – 0,4 – низький рівень інтегрального коефіцієнта; 0,4 – 0,8 - середній рівень інтегрального коефіцієнта; 0,8 – 1,0 – високий рівень інтегрального коефіцієнта (рис. 2.20).

Інтегральні коефіцієнти економічного та фінансового потенціалу підприємств базуються виключно на кількісних методах оцінки діяльності підприємств (без використання методу експертних оцінок), тобто всі показники

мають кількісне відбиття їх якісного значення. Це зменшує суб'єктивізм оцінки діяльності підприємств та визначення стратегічних перспектив діяльності підприємств.

Перелік показників, які обрані нами для обчислення інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового потенціалу підприємства наведено у Додаток 3, табл. 3.1 та 3.2 відповідно. Даний перелік показників є нестандартним, надає додаткову інформацію для аналізу, і характеризується наявністю статистичної інформації що найменш за п'ятирічний період яка дає можливість порівняльної характеристики підприємств різних видів економічної діяльності.

Методологія розрахунку інтегральних коефіцієнтів, що характеризують потенціал підприємства наведено в Додатку II.

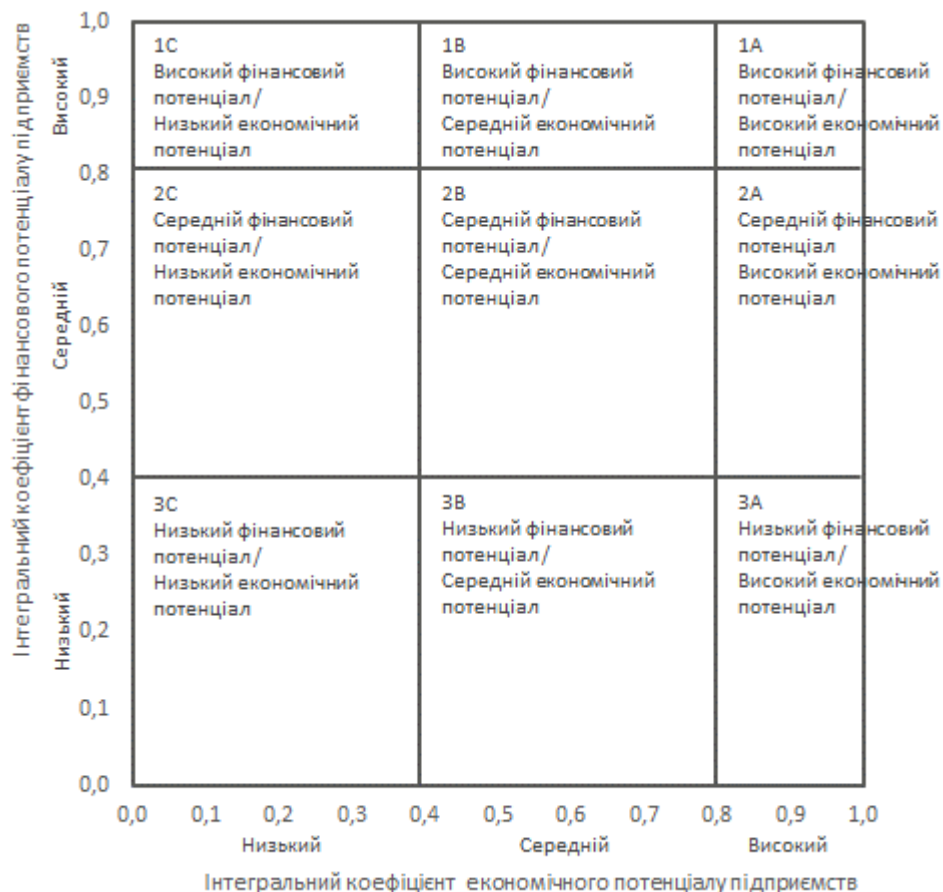


Рис. 2.20. Матриця економічного та фінансового потенціалу підприємств

Джерело: розроблено автором

Змістовий опис квадрантів матриці економічного та фінансового потенціалу підприємств наведено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Квадранти матриці економічного та фінансового потенціалу підприємств

Квадранти матриці	Характеристика	Змістовий опис	Якісна оцінка
1А	Високий фінансовий потенціал / Високий економічний потенціал	Підприємства мають дуже високий рівень фінансово-економічного стану, кризові процеси не впливають на його економічну та фінансову стійкість	Дуже високий (відмінно)
1В	Високий фінансовий потенціал / Середній економічний потенціал	Підприємства мають високий рівень фінансово-економічного стану, наявний потенціал для подальшого зростання за рахунок економічних факторів	Високий (добре)
1С	Високий фінансовий потенціал / Низький економічний потенціал	Підприємства мають низький економічного потенціалу при високому рівні фінансового потенціалу, кризові процеси негативно впливають на їх економічну стійкість	Низький (погано)
2А	Середній фінансовий потенціал / Високий економічний потенціал	Підприємства мають середній рівень фінансово-економічного стану, наявний потенціал для подальшого зростання за рахунок фінансових факторів	Високий (добре)
2В	Середній фінансовий потенціал / Середній економічний потенціал	Підприємства мають середній рівень економічного та фінансового потенціалу, кризові процеси мають середній рівень впливу на їх економічну та фінансову стійкість	Середній (задовільно)
2С	Середній фінансовий потенціал / Низький економічний потенціал	Підприємства мають низький рівень фінансово-економічного стану. Кризові процеси мають суттєвий рівень впливу на їх економічну та фінансову стійкість	Низький (погано)
3А	Низький фінансовий потенціал / Високий економічний потенціал	Підприємства мають низький рівень фінансово-економічного стану, кризові процеси негативно впливають на їх фінансову стійкість	Низький (погано)
3В	Низький фінансовий потенціал / Середній економічний потенціал	Підприємства мають низький рівень фінансово-економічного стану, кризові процеси негативно впливають на їх економічну та фінансову стійкість	Низький (погано)
3С	Низький фінансовий потенціал / Низький економічний потенціал	Підприємства мають дуже низький рівень фінансово-економічного стану, кризові процеси дуже негативно впливають на його економічну та фінансову стійкість, криза	Дуже низький (дуже погано)

Джерело: розроблено автором

Для діагностики підприємств за матрицею економічного та фінансового потенціалу охарактеризуємо їх діяльність за наступними видами економічної діяльності: промисловість; сільське, лісове та рибне господарство; будівництво; оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів; транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність.

Проаналізуємо діяльність підприємств за видом економічної діяльності «Промисловість» за 2015 – 2019 рр. Статистичну інформацію щодо діяльності підприємств за даним видом економічної діяльності (Додаток Е) згруповано у відповідну аналітичну таблицю (Додаток К, табл. К.1.1).

Частка підприємств за видом економічної діяльності «Промисловість» у 2019 році складала 12,5% у загальній кількості усіх підприємств. При цьому, частка зайнятих працівників даного виду економічної діяльності у загальній кількості зайнятих працівників усіх підприємств складала 32,1%, витрати на персонал у загальних витратах на персонал усіх підприємств – 37,9%, обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) – 33,5%, обсяг виробленої продукції (товарів, послуг) – 45,7%, доданої вартості за витратами виробництва – 36,0%, капітальних інвестицій – 48,7%, фінансовий результат (сальдо) до оподаткування – 27,2% та рівня рентабельності операційної діяльності підприємств 5,5% (усього по підприємствам 10,2%).



Рис. 2.21. Динаміка кількості підприємств та фінансового результату (сальдо) до оподаткування підприємств за видом економічної діяльності «Промисловість» за 2015 – 2019 рр.

Джерело: розроблено автором

Аналіз показників та їх динаміки (Додаток К, табл. К.1.1, К.1.2), що характеризують діяльність підприємств за видом економічної діяльності «Промисловість» наведено у табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Діагностика підприємств за видом економічної діяльності
«Промисловість» за 2015-2019 роки

I. Показники діяльності підприємств	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>1. Зменшення кількості зайнятих працівників за 2015-2019 рр. на 195,7 тис. осіб або на 8,7% в динаміці, до 2 056,4 тис. ос. у 2019 р.</p> <p>2. Зменшення питомої ваги зайнятих працівників у загальній кількості зайнятих працівників усіх підприємств на 6,1 п.п. до 32,1% у 2019 р.</p> <p>3. Зменшення питомої ваги обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за 2015-2019 рр. на 3,1 п.п. до 33,5% у 2019 р.</p> <p>4. Зменшення питомої ваги доданої вартості за витратами виробництва у загальній сумі доданої вартості за витратами виробництва усіх підприємств на 0,7 п.п. до 36,0% у 2019 р.</p> <p>5. Ріст питомих витрат на виробництво продукції (товарів, послуг) у обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) у 2019 р., відносно рівня 2018 р., на 1,6 п.п. до 71,6% у 2019 р. (такий же рівень було зафіксовано і у 2015 р.)</p> <p>6. Темп зростання витрат на виробництво продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. дорівнює темпу зростання обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) – 1,71</p> <p>7. Темп зростання витрат на персонал за 2015-2019 рр. перевищує темп зростання обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) – 2,02 до 1,71 відповідно</p> <p>8. Зменшення питомої ваги витрат на оплату праці у загальних витратах на оплату праці усіх підприємств за 2015-2019 рр. на 4,8 п.п. до 37,8% у 2019 р.</p> <p>9. Зниження частки капітальних інвестицій на охорону навколишнього середовища у капітальних інвестиціях на 4,8 п.п. до 4,3% у 2019 р.</p> <p>10. Значна частка дебіторської заборгованості у оборотних активах (більше 50%)</p> <p>11. Частка власного капіталу у 2019 р. складала 25,0% при незначній тенденції до росту (+5,0 п.п. за 2015-2019 рр.)</p> <p>12. Ріст частки підприємств, що одержали збиток за 2015-2019 рр. на 0,8 п.п. до 27,9% у 2019 р. Тобто, кожне четверте підприємство збиткове.</p> <p>13. Темпи зростання поточної кредиторської заборгованості (1,60) за 2015-2019 рр. перевищують темпи зростання дебіторської заборгованості (1,55)</p>	<p>1. Ріст кількості підприємств за 2015-2019 рр. на 12,0% або на 5,1 тис. од., до 47,7 тис. од. у 2019 р.</p> <p>2. Ріст питомої ваги підприємств у загальній кількості усіх підприємств на 0,1 п.п. до 12,5% у 2019р.</p> <p>3. Ріст кількості підприємств на 10 тис. наявного населення за 2015-2019 рр. на 1,5 од. до 11,4 од. у 2019 р.</p> <p>4. Ріст % найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості до кількості зайнятих працівників на 1,9 п.п. до 92,3% у 2019 р.</p> <p>5. Ріст обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. на 71,1% або на 1342,5 млрд. грн. до 3230,0 млрд. грн. у 2019 р. та обсягу виробленої продукції на 81,7% або на 1294,4 млрд. грн. до 2878,5 млрд. грн. у 2019 р.</p> <p>6. Ріст питомої ваги доданої вартості за витратами виробництва у обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) на 4,7 п.п. до 30,6% у 2019 р.</p> <p>7. Ріст питомої ваги витрат на оплату праці у витратах на персонал за 2015-2019 р. на 8,2 п.п. до 82,6% у 2019 р.</p> <p>8. Ріст частки амортизаційних відрахувань у витратах виробництва за 2015-2019 рр. на 0,4 п.п. до 6,3% у 2019 р.</p> <p>9. Ріст коефіцієнта відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. на 0,03 грн/грн до 0,08 грн/грн у 2019 р.</p> <p>10. Ріст частки капітальних інвестицій у загальному обсязі капітальних інвестицій усіх підприємств на 7,5 п.п. до 48,7% у 2019р.</p> <p>11. Ріст капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища на 18,7% або на 1,3 млрд. грн. до 8,6 млрд. грн.</p> <p>12. Ріст питомої ваги активів у загальній сумі активів підприємств за 2015-2019 рр. на 2,5 п.п. до 31,7% у 2019 р.</p> <p>13. Щорічне зростання активів або капіталу</p> <p>14. Зменшення питомої ваги необоротних активів у активах за 2015-2019 рр на 0,8 п.п. до 48,2% у 2019р.</p> <p>15. Зменшення частки дебіторської заборгованості у оборотних активах за 2015-2019 рр. на 0,8 п.п. до 63,1% у 2019 р.</p> <p>16. Темпи зростання власного капіталу (1,90) за 2015-2019 рр. перевищують темпи зростання позикового капіталу (1,45)</p> <p>17. Щорічне зростання власного капіталу</p>

Продовження табл. 2.6

II. Параметри економічного та фінансового потенціалу підприємств	
Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу	
за 2015-2019 роки зріс на 0,22 з 0,23 у 2015 р. до 0,45 у 2019 р. Тенденція до зростання показника	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>1. Зниження коефіцієнта амортизаційної віддачі на 1,24 з 23,50 у 2015 р. до 22,26 грн./грн. у 2019 р. – зниження рівня використання основних засобів</p> <p>2. Зниження показників рентабельності у 2019 р. порівняно із 2018 р.</p> <p>3. Низькі значення рівня рентабельності активів (менше 4%)</p> <p>4. Низьке значення рівня рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств</p>	<p>1. Зростання коефіцієнта фондовіддачі на 17,3% з 1,73 грн/грн у 2015 р. до 2,03 грн/грн у 2019 р. – підвищення ефективності використання ОЗ та НА</p> <p>2. Зниження рівня зносу ОЗ та НА на 17,9 п.п. з 76,9% у 2015 р. до 59,0% у 2019 р. – покращення придатності основних засобів</p> <p>3. Зростання коефіцієнта відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) на 0,03 грн/грн з 0,05 у 2015 р. до 0,08 грн/грн у 2019 р. – позитивний вплив на економічний розвиток підприємств, підвищення конкурентоспроможності</p> <p>4. Ріст продуктивності праці на 99,0% до 1399,8 тис.грн./ос. – підвищення ефективності трудового процесу</p> <p>5. Ріст коефіцієнта оборотності активів (ресурсовіддачі) на 0,09 грн/грн з 0,80 у 2015 р. до 0,89 грн/грн у 2019 р. – ріст ефективності використання оборотних активів</p> <p>5. Ріст рівня рентабельності операційної діяльності підприємств на 4,60 п.п. до 5,50% у 2019 р. – ріст ефективності операційних витрат</p> <p>6. Ріст рівня рентабельності за доданою вартістю за витратами виробництва на 4,70 п.п. з 25,9% у 2015 р. до 30,6% у 2019 р. – відносне зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції</p> <p>7. Ріст рівня рентабельності власного капіталу на 53,98 п.п. до 14,68% у 2019 р. – ріст ефективності використання власного капіталу</p> <p>8. Ріст рівня рентабельності активів на 11,66 п.п. до 3,67% у 2019 р. – ріст ефективності використання усього капіталу</p>
Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу	
за 2015-2019 роки зріс на 0,03 з 0,21 у 2015 р. до 0,24 у 2019 р. Незначна тенденція до зростання показника	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>1. Рівень коефіцієнтів фінансової незалежності та фінансової стабільності значно нижче нормативного рівня</p> <p>2. Зниження коефіцієнта загальної ліквідності на 0,06 з 0,93 у 2015 р. до 0,87 у 2019 р. – зменшення здатності забезпечення поточних зобов'язань за рахунок оборотних активів. Тенденція до зниження показника</p> <p>3. Зниження коефіцієнта поточної ліквідності на 0,06 з 0,71 у 2015 р. до 0,65 у 2019 р. – зниження платіжних можливостей щодо погашення поточних зобов'язань за умови своєчасного здійснення розрахунків з дебіторами. Тенденція до зниження показника</p> <p>4. Зниження коефіцієнта абсолютної ліквідності на 0,02 з 0,07 у 2015 р. до 0,05 у 2019 р. – зниження частки короткотермінових зобов'язань, яка може бути погашена негайно</p> <p>5. Коефіцієнти загальної та абсолютної ліквідності нижче нормативних значень</p> <p>6. Відсутність власних оборотних засобів</p> <p>7. Зростання співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості на 0,03 з 1,07 у 2015 р. до 1,10 у 2019 р. – зменшення обсягу власних коштів, що можуть бути направлені на інтенсифікацію діяльності</p> <p>8. Зниження коефіцієнта Бівера менше 0,2 – що є ознакою формування незадовільної структури балансу. Незначне зростання коефіцієнтів за аналізований період</p>	<p>1. Ріст коефіцієнта фінансової незалежності на 0,05 п.п. з 0,20 у 2015 р. до 0,25 у 2019 р. – збільшення фінансової стійкості, стабільності, незалежності від позикових коштів. Тенденція до зростання показника</p> <p>2. Ріст коефіцієнта фінансової стабільності на 0,07 п.п. з 0,26 у 2015 р. до 0,33 у 2019 р. – зниження ризику втрати платоспроможності</p> <p>3. Зниження коефіцієнта концентрації позикового капіталу на 0,05 з 0,80 у 2015 р. до 0,75 у 2019 р. – відносне покращення фінансової стійкості. Тенденція до зростання показника</p> <p>4. Ріст коефіцієнта покриття необоротних активів власним капіталом на 0,10 з 0,42 у 2015 р. до 0,52 у 2019 р. – ріст рівня фінансування необоротних (довгострокових) активів за рахунок власного капіталу</p> <p>9. Ріст коефіцієнта Бівера на 0,16 п.п. до 0,10 у 2019 р. Значення коефіцієнта Бівера, що рекомендується міжнародними стандартами, знаходиться в інтервалі 0,17 – 0,40</p>

Джерело: розроблено автором

За результати проведених розрахунків інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового потенціалу побудуємо матрицю потенціалу діяльності підприємств, за видом економічної діяльності «Промисловість».

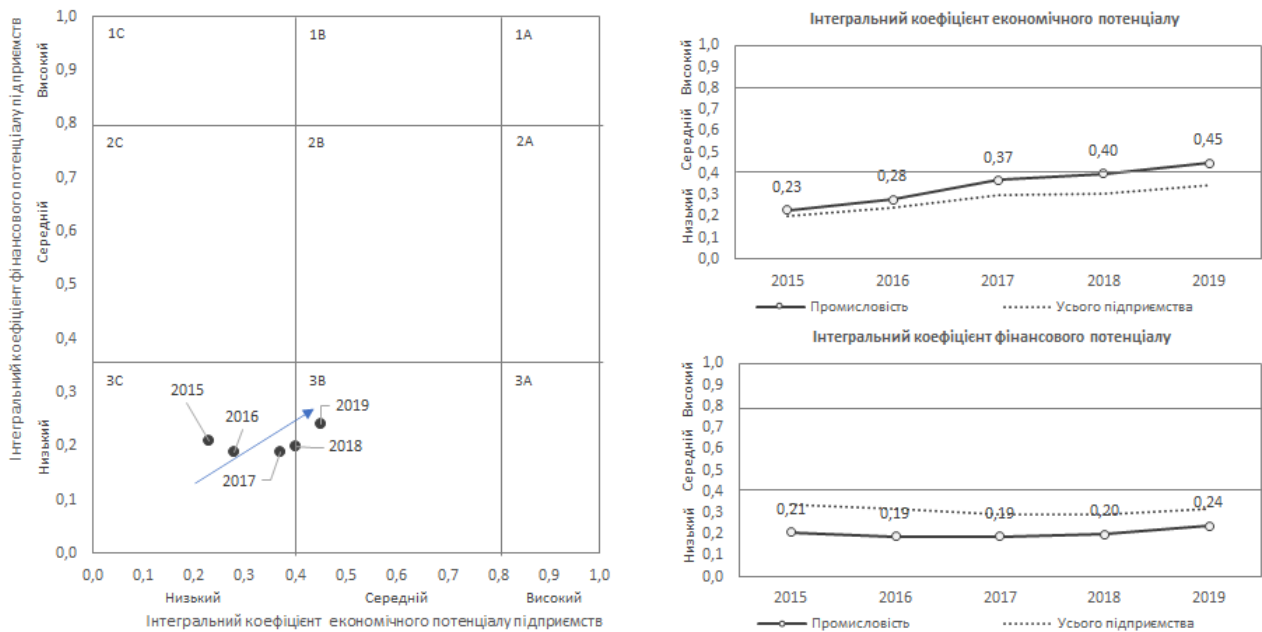


Рис. 2.22. Матриця економічного та фінансового потенціалу підприємств, за видом економічної діяльності «Промисловість»

Джерело: розроблено автором

Таким чином, за своїм економічним та фінансовим потенціалом підприємства за видом економічної діяльності «Промисловість» у 2015-2017 рр. знаходилася у квадранті 3С матриці (низький інтегральний коефіцієнт економічного та фінансового потенціалу), а у 2018-2019 рр. ситуація дещо покращилася – підприємства перемістилися до квадранту 3В (низький економічний потенціал / середній фінансовий потенціал). В цілому можна зробити висновок що підприємства за видом економічної діяльності «Промисловість» мають дуже низький рівень фінансово-економічного стану, кризові процеси дуже негативно впливають на його економічну та фінансову стійкість.

Проаналізуємо діяльність підприємств за видом економічної діяльності «Сільське, лісове та рибне господарство» за 2015 – 2019 рр. Статистичну інформацію щодо діяльності підприємств за даним видом економічної діяльності (Додаток Е) згруповано у відповідну аналітичну таблицю (Додаток К, табл. К.2.1).

Частка підприємств за видом економічної діяльності «Сільське, лісове та рибне господарство» у 2019 році складала 13,2% у загальній кількості усіх підприємств. При цьому, частка зайнятих працівників даного виду економічної діяльності у загальній кількості зайнятих працівників усіх підприємств складала 8,8%, витрати на персонал у загальних витратах на персонал усіх підприємств – 7,0%, обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) – 5,8%, обсяг виробленої продукції (товарів, послуг) – 9,8%, доданої вартості за витратами виробництва – 7,5%, капітальних інвестицій – 11,4%, фінансовий результат (сальдо) до оподаткування – 15,3% та рівня рентабельності операційної діяльності підприємств 19,2% (усього по підприємствам 10,2%).



Рис. 2.23. Динаміка кількості підприємств та фінансового результату (сальдо) до оподаткування підприємств за видом економічної діяльності «Сільське, лісове та рибне господарство» за 2015 – 2019 рр.

Джерело: розроблено автором

Аналіз показників та їх динаміки (Додаток К, табл. К.2.1, К.2.2), що характеризують діяльність підприємств за видом економічної діяльності «Сільське, лісове та рибне господарство» наведено у табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Діагностика підприємств за видом економічної діяльності «Сільське, лісове та рибне господарство» за 2015-2019 роки

I. Показники діяльності підприємств	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>1. Зменшення питомої ваги підприємств у загальній кількості усіх підприємств на 0,4 п.п. з 13,6% у 2015 р. до 13,2% у 2019 р.</p> <p>2. Зменшення кількості зайнятих працівників за 2015-2019 рр. на 30,9 тис. осіб або на 5,2% в динаміці, до 566,7 тис. ос. у 2019 р.</p> <p>3. Зменшення питомої ваги зайнятих працівників у загальній кількості зайнятих працівників усіх підприємств за 2015-2019 рр. на 1,3 п.п. до 8,8%</p> <p>4. Зменшення % найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості до кількості зайнятих працівників за 2015-2019 рр. на 0,4 п.п. до 88,0% у 2019 р.</p> <p>5. Зменшення питомої ваги обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за 2015-2019 рр. на 1,2 п.п. до 5,8% у 2019 р.</p> <p>6. Ріст питомих витрат на виробництво продукції (товарів, послуг) у обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. на 15,5 п.п. до 91,4% у 2019 р. та, як наслідок, зменшення питомої ваги доданої вартості за витратами виробництва у обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) на 13,9 п.п. до 36,9% у 2019 р.</p> <p>7. Темп зростання витрат на виробництво продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. перевищує темп зростання обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) – 1,85 до 1,54 відповідно</p> <p>8. Темп зростання витрат на персонал за 2015-2019 рр. перевищує темп зростання обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) – 2,21 до 1,54 відповідно (2019 р. до 2015 р.)</p> <p>9. Зменшення питомої ваги витрат на оплату праці у загальних витратах на оплату праці усіх підприємств за 2015-2019 рр. на 0,3 п.п. до 6,9% у 2019 р.</p> <p>10. Зниження капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища за 2015-2019 рр. на 1,0 п.п. до 6,8% у 2019 р. Протягом 2015-2019 рр. Частка у загальному обсязі капітальних інвестицій менше 0,1%</p> <p>11. Ріст частки підприємств, що одержали збиток за 2015-2019 рр. на 5,4 п.п. до 17,0% у 2019 р. Тобто, майже кожне 6 підприємство збиткове.</p> <p>12. Темпи зростання необоротних активів (2,27) за 2015-2015 рр. значно перевищують темпи зростання оборотних активів (1,25)</p> <p>13. За 2015-2019 рр. спостерігається відносно зростання запасів (частка запасів у оборотних активах зросла на 19,9 п.п. при темпі зростання обсягу запасів у 2,4 р.), непропорційне зростання обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)</p> <p>14. Темпи зростання поточної кредиторської заборгованості (0,87) за 2015-2019 рр. значно перевищують темпи зростання дебіторської заборгованості (1,33)</p>	<p>1. Ріст кількості підприємств за 2015-2019 рр. на 7,5% або на 3,5 тис. од., до 50,2 тис. од. у 2019 р.</p> <p>2. Ріст кількості підприємств на 10 тис. наявного населення за 2015-2019 рр. на 1,1 од. до 12,0 од. у 2019 р.</p> <p>3. Ріст обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. на 53,5% або на 194,0 млрд. грн. до 556,3 млрд. грн. у 2019 р. та обсягу виробленої продукції на 51,7% або на 211,4 млрд. грн. 620,6 млрд. грн. у 2019 р.</p> <p>4. Ріст питомої ваги витрат на оплату праці у витратах на персонал за 2015-2019 рр. на 7,7 п.п. до 82,4% у 2019 р.</p> <p>5. Ріст амортизаційних відрахувань. Частка амортизаційних відрахувань у витратах виробництва за 2015-2019 рр. зросла на 2,3 п.п. до 7,6% у 2019 р.</p> <p>6. Ріст коефіцієнта відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. на 0,03 до 0,11 грн/грн у 2019 р.</p> <p>7. Ріст питомої ваги активів у загальній сумі активів підприємств за 2015-2019 рр. на 0,5 п.п. до 9,0% у 2019 р.</p> <p>8. Щорічне зростання активів або капіталу</p> <p>9. Ріст питомої ваги необоротних активів у активах за 2015-2019 рр. на 12,8 п.п. до 37,8% у 2019 р.</p> <p>10. Зменшення частки дебіторської заборгованості у оборотних активах за 2015-2019 рр. на 20,2 п.п. до 46,4% у 2019 р. за рахунок скорочення періоду її погашення</p> <p>11. У 2019 р. власний капітал перевищує позиковий.</p> <p>12. Протягом 2015-2018 рр. позиковий капітал перевищував власний. Темпи зростання власного капіталу (1,90) за 2015-2019 рр. перевищують темпи зростання позикового капіталу (1,24) Щорічне зростання власного капіталу</p>

Продовження табл. 2.7

II. Параметри економічного та фінансового потенціалу підприємств	
Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу за 2015-2019 роки зменшився на 0,11 з 0,67 у 2015 р. до 0,56 у 2019 р. Тенденція до зниження показника	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>1. Зниження коефіцієнта фондівдачі на 44,4% з 3,85 грн./грн. у 2015 р. до 2,14 грн./грн. у 2019 р. – зниження ефективності використання ОЗ та НА</p> <p>2. Зниження коефіцієнта амортизаційної віддачі на 10,80 з 25,25 у 2015 р. до 14,46 грн./грн. у 2019 р. – зниження рівня використання основних засобів</p> <p>3. Зниження рівня рентабельності операційної діяльності підприємств на 22,5 п.п. з 41,7% у 2015 р. до 19,20% у 2019 р. – зниження ефективності операційних витрат</p> <p>4. Зниження рівня рентабельності за доданою вартістю за витратами виробництва на 13,82 п.п. з 50,75% у 2015 р. до 36,96% у 2019 р. – ріст витрат на виробництво і реалізацію продукції</p> <p>5. Зниження рівня рентабельності власного капіталу на 19,52 п.п. з 37,36% у 2015 р. до 17,84% у 2019 р. – зниження ефективності використання власного капіталу</p> <p>6. Зниження рентабельності активів на 5,95 п.п. з 15,0 у 2015 р. до 9,05 у 2019 р. – зниження ефективності використання усього капіталу</p>	<p>1. Зниження рівня зносу ОЗ та НА на 4,4 п.п. з 42,4% у 2015 р. до 38,0% у 2019 р. – покращення придатності основних засобів</p> <p>2. Ріст продуктивності праці на 59,9% до 1095 тис.грн./ос. – підвищення ефективності трудового процесу</p> <p>3. Зростання коефіцієнта відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) на 0,03 з 0,08 у 2015 р. до 0,11 у 2019 р. – позитивний вплив на економічний розвиток підприємств та підвищення їх конкурентоспроможності</p> <p>4. Ріст коефіцієнта оборотності активів (ресурсівдачі) на 0,01 з 0,53 у 2015 р. до 0,54 у 2019 р. – ріст ефективності використання оборотних активів</p> <p>5. Відносно високі значення показників рентабельності</p>
Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу за 2015-2019 роки зменшився на 0,05 з 0,76 у 2015 р. до 0,71 у 2019 р. Тенденція до зниження показника	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>1. Зниження коефіцієнта поточної ліквідності на 0,28 з 1,17 у 2015 р. до 0,89 у 2019 р. – ріст платіжних можливостей щодо погашення поточних зобов'язань за умови своєчасного здійснення розрахунків з дебіторами. Тенденція до зниження показника</p> <p>2. Зниження коефіцієнта покриття необоротних активів власним капіталом на 0,27 з 1,61 у 2015 р. до 1,34 у 2019 р. – зниження рівня фінансування необоротних (довгострокових) активів за рахунок власного капіталу</p> <p>3. Зниження коефіцієнта Бівера на 0,03 з 0,29 у 2015 р. до 0,26 у 2019 р. – відносно скорочення частки прибутку, яке направляється на розвиток виробництва. Значення коефіцієнта Бівера, що рекомендується міжнародними стандартами, знаходиться в інтервалі 0,17 – 0,40</p> <p>4. Зростання співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості на 0,21 з 0,40 у 2015 р. до 0,61 у 2019 р. – зменшення обсягу власних коштів, що можуть бути направлені на інтенсифікацію діяльності. Тенденція до росту показника</p> <p>5. Показник співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості менше 1 – неефективна політика комерційного кредитування</p> <p>6. Коефіцієнти ліквідності нижче «нормативних» значень</p> <p>7. Незначне зростання коефіцієнтів за аналізований період 2015 – 2019 рр.</p>	<p>1. Ріст коефіцієнта фінансової незалежності на 0,11 п.п. з 0,40 у 2015 р. до 0,51 у 2019 р. – збільшення фінансової стійкості, стабільності, незалежності від позикових коштів. Тенденція до зростання показника</p> <p>2. Ріст коефіцієнта фінансової стабільності на 0,36 п.п. з 0,67 у 2015 р. до 1,03 у 2019 р. – зниження ризику втрати платоспроможності</p> <p>3. Ріст коефіцієнта загальної ліквідності на 0,05 з 1,50 у 2015 р. до 1,55 у 2019 р. – ріст здатності забезпечення поточних зобов'язань за рахунок оборотних активів</p> <p>4. Ріст коефіцієнта абсолютної ліквідності на 0,01 з 0,05 у 2015 р. до 0,06 у 2019 р. – ріст частки короткотермінових зобов'язань, яка може бути погашена негайно</p> <p>5. Значення коефіцієнта співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості менше 1</p> <p>6. Ріст коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами на 0,01 з 0,20 2015 р. до 0,21 у 2019 р. – ріст здатності фінансувати оборотний капітал за рахунок власних оборотних коштів</p> <p>7. Зменшення коефіцієнта концентрації позикового капіталу на 0,11 з 0,60 у 2015 р. до 0,49 у 2019 р. – покращення фінансової стійкості. Тенденція до зниження показника</p>

Джерело: розроблено автором

За результати проведених розрахунків інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового потенціалу побудуємо матрицю потенціалу діяльності підприємств, за видом економічної діяльності «Сільське, лісове та рибне господарство».

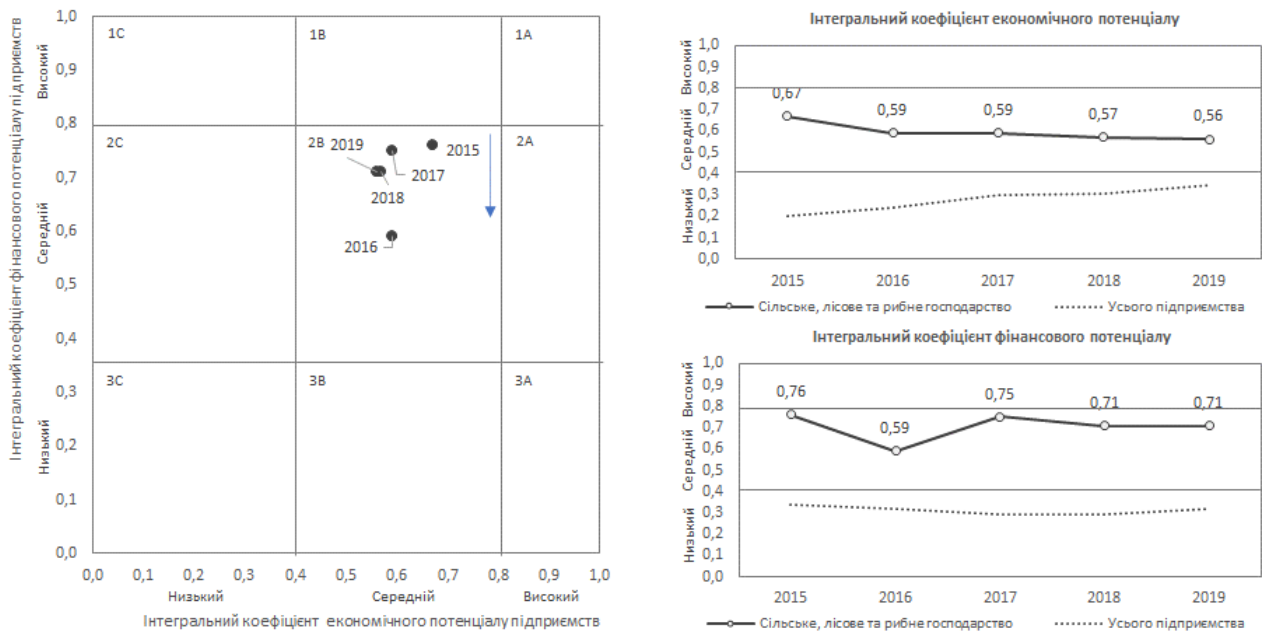


Рис. 2.24. Матриця економічного та фінансового потенціалу підприємств, за видом економічної діяльності «Сільське, лісове та рибне господарство»

Джерело: розроблено автором

Таким чином, за своїм економічним та фінансовим потенціалом підприємства за видом економічної діяльності «Сільське, лісове та рибне господарство» можна віднести до квадранту 2В - підприємства даного виду економічної діяльності мають середній рівень економічного та фінансового потенціалу (кризові процеси мають середній рівень впливу на їх економічну та фінансову стійкість). Однак протягом аналізованого періоду спостерігалася тенденція як до зниження інтегрального коефіцієнта економічного потенціалу, так і інтегрального коефіцієнта фінансового потенціалу. До основних негативних економічних чинників можна віднести - погіршення ефективності використання ресурсів, фінансових – тенденції до формування незадовільної структури балансу.

Проаналізуємо діяльність підприємств за видом економічної діяльності «Будівництво» за 2015 – 2019 рр. Статистичну інформацію щодо діяльності підприємств за даним видом економічної діяльності (Додаток Е) згруповано у відповідну аналітичну таблицю (Додаток К, табл. К.3.1).

Частка підприємств за видом економічної діяльності «Будівництво» у 2019 році складала 8,4% у загальній кількості усіх підприємств. При цьому, частка зайнятих працівників даного виду економічної діяльності у загальній кількості зайнятих працівників усіх підприємств складала 4,7%, витрати на персонал у загальних витратах на персонал усіх підприємств – 3,5%, обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) – 3,8%, обсяг виробленої продукції (товарів, послуг) – 6,3%, доданої вартості за витратами виробництва – 4,4%, капітальних інвестицій – 4,1%, фінансовий результат (сальдо) до оподаткування – 2,63% та рівня рентабельності операційної діяльності підприємств 4,6% (усього по підприємствам 10,2%).



Рис. 2.25. Динаміка кількості підприємств та фінансового результату (сальдо) до оподаткування підприємств за видом економічної діяльності «Будівництво» за 2015 – 2019 рр.

Джерело: розроблено автором

Аналіз показників та їх динаміки (Додаток К, табл. К.3.1, К.3.2), що характеризують діяльність підприємств за видом економічної діяльності «Будівництво» наведено у табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Діагностика підприємств за видом економічної діяльності «Будівництво» за 2015-2019 роки

I. Показники діяльності підприємств	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>1. Зменшення питомої ваги підприємств у загальній кількості усіх підприємств на 0,1 п.п. з 8,5% у 2015 р. до 8,4% у 2019 р.</p> <p>2. Зменшення частки амортизаційних відрахувань у витратах виробництва за 2015-2019 рр. на 0,3 п.п. до 2,2% у 2019р.</p> <p>3. Зменшення коефіцієнта відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. на 0,03 грн/грн до 0,06 грн/грн у 2019р.</p> <p>4. Зменшення питомої ваги капітальних інвестицій у загальному обсязі капітальних інвестицій підприємств на 2,2 п.п. до 4,1% у 2019 р.</p> <p>5. Темп зростання витрат на виробництво продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. перевищує темп зростання обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) – 2,61 до 2,60 відповідно</p> <p>6. Темп зростання витрат на персонал та на оплату праці за 2015-2019 рр. перевищує темп зростання обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) – 2,69 та 2,97 до 2,60 відповідно</p> <p>7. Частка капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища у загальному обсязі капітальних інвестицій менше 0,1%</p> <p>8. За 2015-2019 рр. спостерігається відносно зростання запасів (частка запасів у оборотних активах зросла на 5,9 п.п. до 29,0% при темпі зростання обсягу запасів у 2,33 р.)</p> <p>9. Відсутність власного капіталу протягом 2015-2018 р. Наявний власний капіталу у 2019 році становить лише 2% від капіталу підприємств. Незначний приріст власного капіталу протягом аналізованого періоду</p>	<p>1. Ріст кількості підприємств за 2015-2019 рр. на 9,3% або на 2,7 тис. од., до 31,9 тис. од. у 2019 р.</p> <p>2. Ріст кількості підприємств на 10 тис. наявного населення за 2015-2019 рр. на 0,8 од. до 7,6 од. у 2019р.</p> <p>3. Ріст кількості зайнятих працівників за 2015-2019 рр. на 53,1 тис. осіб або на 21,4% в динаміці, до 301,2 тис. ос. у 2019 р.</p> <p>4. Ріст питомої ваги зайнятих працівників у загальній кількості зайнятих працівників усіх підприємств за 2015-2019 рр. на 0,5 п.п. до 4,7% у 2019 р.</p> <p>5. Ріст % найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості до кількості зайнятих працівників за 2015-2019 рр. на 2,9 п.п. до 87,2% у 2019 р.</p> <p>6. Ріст обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. у 1,6 рази або на 227,9 млрд. грн. до 370,8 млрд. грн. у 2019 р. та обсягу виробленої продукції у 1,9 рази або на 258,2 млрд. грн. 394,6 млрд. грн. у 2019 р.</p> <p>7. Ріст питомої ваги обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за 2015-2019 рр. на 1,0 п.п. до 3,8% у 2019 р.</p> <p>8. Ріст питомої ваги витрат на оплату праці у витратах на персонал за 2015-2019 р. на 7,6 п.п. до 81,8% у 2019 р.</p> <p>9. Ріст питомої ваги витрат на оплату праці та на персонал у загальних витратах на персонал усіх підприємств за 2015-2019 рр. на 0,5 п.п. до 3,4% та 3,5% відповідно</p> <p>10. Ріст питомої ваги доданої вартості за витратами виробництва у обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. на 6,5 п.п. до 32,4% у 2019 р.</p> <p>11. Ріст обсягу капітальних інвестицій за 2015-2019 рр. на 59,5% або на 8,0 млрд. грн. до 21,5 млрд. грн. у 2019 р.</p> <p>12. Суттєвий ріст капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища</p> <p>13. Ріст питомої ваги активів у загальній сумі активів підприємств за 2015-2019 рр. на 0,8 п.п. до 4,7% у 2019 р.</p> <p>14. Щорічне зростання активів або капіталу</p> <p>15. Зменшення частки підприємств, що одержали збиток за 2015-2019 рр. на 2,7 п.п. до 26,2% у 2019 р. Однак, майже кожне 4 підприємство збиткове</p> <p>16. Темпи зростання оборотних активів (1,85) за 2015-2015 рр. перевищують темпи зростання необоротних активів (1,49)</p> <p>17. Зменшення частки дебіторської заборгованості у оборотних активах за 2015-2019 рр. на 4,5 п.п. до 53,2% у 2019 р. за рахунок скорочення періоду її погашення</p> <p>18. Темпи зростання дебіторської заборгованості (1,71) перевищують темпи зростання поточної кредиторської заборгованості (1,59)</p>

Продовження табл. 2.8

II. Параметри економічного та фінансового потенціалу підприємств	
Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу за 2015-2019 роки зріс на 0,25 з 0,37 у 2015 р. до 0,62 у 2019 р. Тенденція до росту показника	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>1. Ріст рівня зносу ОЗ та НА на 3,8 п.п. з 48,9% у 2015 р. до 52,7% у 2019 р. – погіршення стану основних засобів та НА</p> <p>2. Зменшення коефіцієнта відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) на 0,03 грн/грн з 0,09 у 2015 р. до 0,06 грн/грн у 2019 р. – негативний вплив на економічний розвиток підприємств</p> <p>3. Незначний рівень рентабельності операційної діяльності. Протягом 2015-2016 рр. Підприємства отримували збиток від операційної діяльності</p> <p>4. Відсутність власного капіталу протягом 2015-2018рр.</p> <p>5. Відносно низькі значення показників рентабельності операційної діяльності та активів</p>	<p>1. Ріст коефіцієнта фондovіддачі на 77,6% з 4,15 грн./грн. у 2015 р. до 7,37 грн/грн. у 2019 р. – підвищення ефективності використання</p> <p>2. Ріст коефіцієнта амортизаційної віддачі на 8,05 грн/грн з 49,10 у 2015 р. до 57,15 грн./грн. у 2019 р. – підвищення рівня використання основних засобів</p> <p>3. Ріст продуктивності праці у 1,4 рази до 1310,2 тис.грн./ос. – підвищення ефективності трудового процесу</p> <p>4. Ріст коефіцієнта оборотності активів (ресурсовіддачі) на 0,22 з 0,46 у 2015 р. до 0,68 у 2019 р. – ріст ефективності використання оборотних активів</p> <p>5. Ріст рентабельності операційної діяльності підприємств на 12,2 п.п. до 4,60% у 2019 р. – ріст ефективності операційних витрат</p> <p>6. Ріст рівня рентабельності за доданою вартістю за витратами виробництва на 6,46 п.п. з 25,95% у 2015 р. до 32,41% у 2019 р. – відносне зменшення витрат на виробництво і реалізацію продукції</p> <p>7. Ріст рентабельності власного капіталу</p> <p>8. Ріст рівня рентабельності активів на 10,81 п.п. до 2,51% у 2019 р. – відносний ріст ефективності використання усього капіталу</p>
Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу за 2015-2019 роки зменшився на 0,04 з 0,24 у 2015 р. до 0,20 у 2019 р. Тенденція до зниження показника	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>1. Коефіцієнт фінансової незалежності та фінансової стабільності незначний – 2% у 2019 р. – значна залежність від позикових коштів та ризик втрати платоспроможності</p> <p>2. Зниження коефіцієнта загальної ліквідності на 0,07 з 0,96 у 2015 р. до 0,89 у 2019 р. – відносне зменшення здатності забезпечення поточних зобов'язань за рахунок оборотних активів. Тенденція до зниження показника</p> <p>3. Зниження коефіцієнта поточної ліквідності на 0,11 з 0,74 у 2015 р. до 0,63 у 2019 р. – відносне зменшення платіжних можливостей щодо погашення поточних зобов'язань за умови своєчасного здійснення розрахунків з дебіторами. Тенденція до зниження показника</p> <p>4. Зниження коефіцієнта абсолютної ліквідності на 0,04 з 0,12 у 2015 р. до 0,08 у 2019 р. – зменшення частки короткотермінових зобов'язань, яка може бути погашена негайно. Тенденція до зниження показника</p> <p>5. Коефіцієнти ліквідності нижче нормативних значень</p> <p>6. Відсутність власних оборотних коштів. Обмеження фінансування оборотного капіталу за рахунок власних оборотних коштів</p> <p>7. Незначне зростання коефіцієнтів за аналізований період 2015 – 2019 рр.</p> <p>8. Значення та динаміка коефіцієнта Бівера є ознакою формування незадовільної структури балансу та незначну частку прибутку, яка направляється на розвиток виробництва.</p>	<p>1. Ріст коефіцієнта фінансової незалежності до 0,02 у 2019 р.</p> <p>2. Ріст коефіцієнта фінансової стабільності до 0,02 у 2019 р.</p> <p>3. Зменшення коефіцієнта співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості на 0,05 п.п. до 0,70 у 2019 р. та його значення менше 1</p> <p>4. Зменшення коефіцієнта концентрації позикового капіталу за 2015-2019 рр. на 0,07 п.п. до 0,98 у 2019 р.</p> <p>5. Ріст коефіцієнта покриття необоротних активів власним капіталом</p> <p>6. Ріст коефіцієнта Бівера</p>

Джерело: розроблено автором

За результати проведених розрахунків інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового потенціалу побудуємо матрицю потенціалу діяльності підприємств, за видом економічної діяльності «Сільське, лісове та рибне господарство».

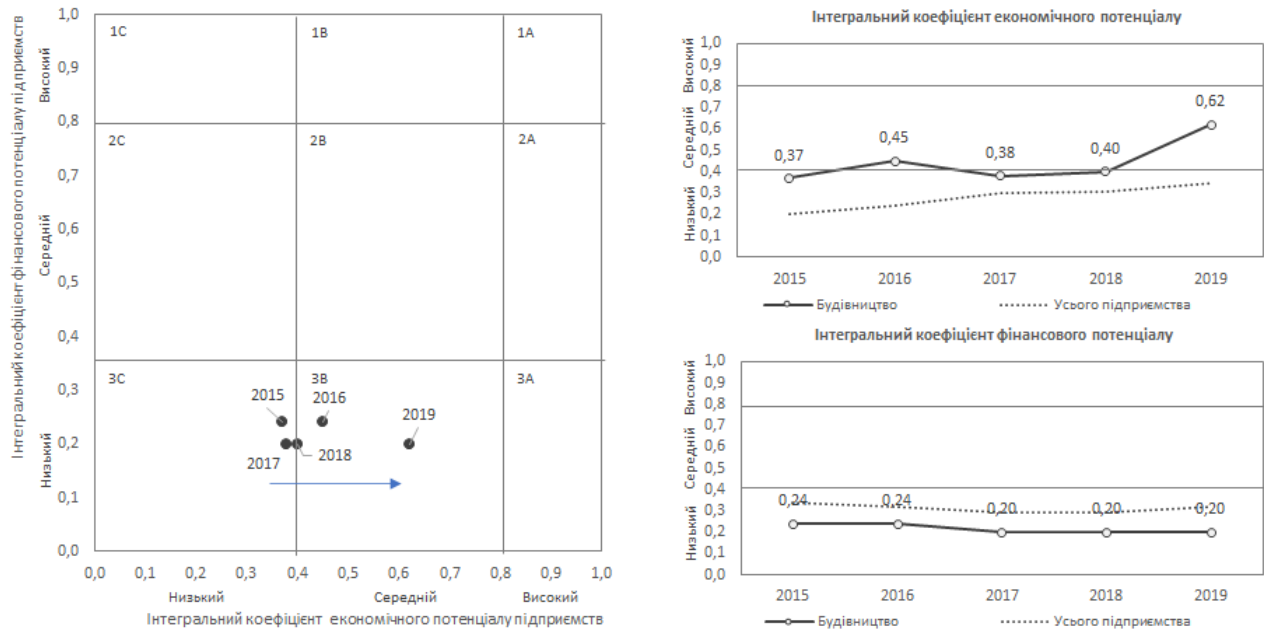


Рис. 2.26. Матриця економічного та фінансового потенціалу підприємств, за видом економічної діяльності «Будівництво»

Джерело: розроблено автором

Таким чином, за своїм економічним та фінансовим потенціалом підприємства за видом економічної діяльності «Будівництво» можна віднести до квадранту 3В - підприємства мають середній рівень економічного потенціалу та низький рівень фінансового потенціалу - кризові процеси мають середній рівень впливу на їх економічну та фінансову стійкість. Серед позитивних тенденцій слід відмітити рух підприємств з квадранту 3С до квадранту 3В. До основних негативних чинників можна віднести фінансові (нестійкий фінансовий стан, низькі значення показників, незначні темпи їх росту, відсутність власного капіталу, нестача власних оборотних коштів, формування незадовільної структури балансу) при високій тенденції розвитку економічних факторів (економічного потенціалу).

Проаналізуємо діяльність підприємств за видом економічної діяльності «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів» за 2015 – 2019 рр. Статистичну інформацію щодо діяльності підприємств за даним видом економічної діяльності (Додаток Е) згруповано у відповідну аналітичну таблицю (Додаток К, табл. К.4.1).

Частка підприємств за даним видом економічної діяльності у 2019 році складала 26,6% у загальній кількості усіх підприємств. При цьому, частка зайнятих працівників даного виду економічної діяльності у загальній кількості зайнятих працівників усіх підприємств складала 17,0%, витрати на персонал у загальних витратах на персонал усіх підприємств – 16,2%, обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) – 33,5%, обсяг виробленої продукції (товарів, послуг) – 41,1%, доданої вартості за витратами виробництва – 21,4%, капітальних інвестицій – 10,4%, фінансовий результат (сальдо) до оподаткування – 21,1% та рівня рентабельності операційної діяльності підприємств 25,3% (усього по підприємствам 10,2%).



Рис. 2.27. Динаміка кількості підприємств та обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) до оподаткування підприємств за видом економічної діяльності «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів» за 2015 – 2019 рр.

Джерело: розроблено автором

Аналіз показників та їх динаміки (Додаток К, табл. К.4.1, К.4.2), що характеризують діяльність підприємств за видом економічної діяльності

«Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів»
наведено у табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Діагностика підприємств за видом економічної діяльності
«Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів»
за 2015-2019 роки

I. Показники діяльності підприємств	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>1. Зменшення питомої ваги підприємств у загальній кількості усіх підприємств на 0,7 п.п. до 26,6% у 2019р.</p> <p>2. Зменшення питомої ваги доданої вартості за витратами виробництва у обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) на 0,5 п.п. до 14,8% у 2019р.</p> <p>3. Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. не змінився та знаходиться на низькому рівні - 0,01 грн/грн</p> <p>4. Ріст питомих витрат на виробництво продукції (товарів, послуг) у обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) на 1,2 п.п. до 12,8% у 2019 р.</p> <p>5. Темп зростання витрат на виробництво продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. перевищує темп зростання обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) – 2,23 та 2,03 відповідно</p> <p>6. Темп зростання витрат на персонал за 2015-2019 рр. перевищує темп зростання обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) – 2,51 та 2,03 відповідно</p> <p>7. Зменшення питомої ваги необоротних активів у активах за 2015-2019 рр на 1,2 п.п. до 13,9% у 2019 р.</p> <p>8. Значна частка дебіторської заборгованості у оборотних активах (більше 60%)</p> <p>9. Частка капітальних інвестицій на охорону природнього навколишнього середовища у капітальних інвестиціях незначна (0,02-0,03%)</p> <p>10. Частка власного капіталу менше 10%</p> <p>11. Відсутність власних оборотних активів</p> <p>12. Ріст частки дебіторської заборгованості у оборотних активах за 2015-2019 рр. на 5,3 п.п. до 64,5% у 2019 р.</p>	<p>1. Ріст кількості підприємств за 2015-2019 рр. на 8,3% або на 7,8 тис. од., до 101,4 тис. од. у 2019 р.</p> <p>2. Ріст кількості підприємств на 10 тис. наявного населення за 2015-2019 рр. на 2,5 од. до 24,3 од. у 2019 р.</p> <p>3. Ріст кількості зайнятих працівників за 2015-2019 рр. на 161,3 тис. осіб або на 17,4% в динаміці, до 1087,0 тис. ос. у 2019 р.</p> <p>4. Ріст питомої ваги зайнятих працівників у загальній кількості зайнятих працівників усіх підприємств на 1,3 п.п. до 17,0% у 2019 р.</p> <p>5. Ріст % найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості до кількості зайнятих працівників на 0,7 п.п. до 90,8% у 2019 р.</p> <p>6. Ріст питомої ваги витрат на оплату праці у загальних витратах на оплату праці усіх підприємств за 2015-2019 рр. на 1,2 п.п. до 16,3% у 2019 р.</p> <p>7. Ріст обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. на 102,7% або на 2005,1 млрд. грн. до 3958,4 млрд. грн. у 2019 р. та обсягу виробленої продукції на 106,1% або на 485,4 млрд. грн. до 942,9 млрд. грн. у 2019 р.</p> <p>8. Ріст питомої ваги обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за 2015-2019 рр. на 3,2 п.п. до 41,1% у 2019 р.</p> <p>9. Ріст питомої ваги витрат на оплату праці у витратах на персонал за 2015-2019 р. на 6,5 п.п. до 83,4% у 2019 р.</p> <p>10. Ріст частки амортизаційних відрахувань у витратах виробництва за 2015-2019 рр. на 2,6 п.п. до 7,7% у 2019 р.</p> <p>11. Ріст частки капітальних інвестицій у загальному обсязі капітальних інвестицій усіх підприємств на 1,2 п.п. до 10,4% у 2019 р.</p> <p>12. Ріст капітальних інвестицій на охорону навколишнього природнього середовища у 3 рази або на 14,2 млн. грн. до 18,9 млн. грн. у 2019 р.</p> <p>13. Зменшення частки підприємств, що одержали збиток за 2015-2019 рр. на 1,1 п.п. до 23,2% у 2019 р. Тобто, кожне четверте підприємство збиткове</p> <p>14. Ріст питомої ваги активів у загальній сумі активів підприємств за 2015-2019 рр. на 4,4 п.п. до 21,7% у 2019 р.</p> <p>15. Щорічне зростання активів (капіталу), власного капіталу</p>

Продовження табл. 2.9

II. Параметри економічного та фінансового потенціалу підприємств	
Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу	
за 2015-2019 роки зріс на 0,05 з 0,54 у 2015 р. до 0,59 у 2019 р. Тенденція до зростання показника	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>1. Коефіцієнт фондівіддачі зменшився на 9,2% з 4,90 грн/грн у 2015 р. до 4,45 грн/грн у 2019 р.</p> <p>2. Зниження коефіцієнта амортизаційної віддачі на 39,7% з 168,03 грн/грн у 2015 р. до 101,36 грн./грн. у 2019 р. – зниження рівня використання основних засобів</p> <p>3. Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) протягом 2015-2019 рр. знаходить на одному та низькому рівні – 0,01 грн/грн</p> <p>4. Зниження рівня рентабельності за доданою вартістю за витратами виробництва на 0,49 п.п. з 15,33% у 2015 р. до 14,84% у 2019 р. – відносний ріст витрат на виробництво і реалізацію. Тенденція до зниження показника</p> <p>5. Низькі значення рівня рентабельності активів (менше 5%)</p> <p>6. Збитковість діяльності у 2015-2016 рр.</p>	<p>1. Зниження рівня зносу ОЗ та НА на 2,3 п.п. з 39,2% у 2015 р. до 36,9% у 2019 р. – покращення придатності основних засобів та НА</p> <p>2. Ріст продуктивності праці на 75,5% до 867,4 тис.грн./ос. – підвищення ефективності трудового процесу</p> <p>3. Ріст коефіцієнта оборотності активів (ресурсівіддачі) на 0,18 з 1,40 у 2015 р. до 1,58 у 2019 р. – ріст ефективності використання оборотних активів</p> <p>4. Ріст рівня рентабельності операційної діяльності підприємств на 26,2 п.п. до 25,3% у 2019 р. – ріст ефективності операційних витрат</p> <p>5. Ріст рівня рентабельності власного капіталу до 57,55% у 2019 р. – ріст ефективності використання власного капіталу</p> <p>6. Ріст рівня рентабельності активів до 4,35% у 2019 р. – ріст ефективності використання усього капіталу</p>
Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу	
за 2015-2019 роки не змінився - 0,23 у 2015 р. та у 2019 р. Зниження у 2015-2018 рр. при рості у 2019 р. (на 0,03 п.п. з 0,20 до 0,23)	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>1. Рівень коефіцієнтів фінансової незалежності, фінансової стабільності значно нижче нормативного рівня. Відсутність власного капіталу у 2015-2016 рр.</p> <p>2. Зниження коефіцієнта абсолютної ліквідності на 0,06 з 0,13 у 2015 р. до 0,07 у 2019 р. – зниження частки короткотермінових зобов'язань, яка може бути погашена негайно. Тенденція до зниження показника</p> <p>3. Коефіцієнти загальної та абсолютної ліквідності нижче нормативних значень</p> <p>4. Відсутність власних оборотних засобів. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами має від'ємне значення</p> <p>5. Зниження коефіцієнта Бівера менше 0,2 – що є ознакою формування незадовільної структури балансу.</p> <p>6. Незначне зростання коефіцієнтів за аналізований період 2015 – 2019 рр.</p>	<p>1. Ріст коефіцієнта фінансової незалежності на 0,13 п.п. до 0,08 у 2019 р. – відносне збільшення фінансової стійкості. Тенденція до зростання показника</p> <p>2. Ріст коефіцієнта фінансової стабільності на 0,13 п.п. до 0,08 у 2019 р. – відносне зниження ризику втрати платоспроможності</p> <p>3. Ріст коефіцієнта загальної ліквідності на 0,06 з 0,98 у 2015 р. до 1,04 у 2019 р. – ріст здатності забезпечення поточних зобов'язань за рахунок оборотних активів. Тенденція до зростання показника</p> <p>4. Ріст коефіцієнта поточної ліквідності на 0,03 з 0,75 у 2015 р. до 0,78 у 2019 р. – відносний ріст платіжних можливостей щодо погашення поточних зобов'язань за умови своєчасного здійснення розрахунків з дебіторами</p> <p>5. Зменшення співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості на 0,08 з 0,97 у 2015 р. до 0,89 у 2019 р. – відносне збільшення обсягу власних коштів, що можуть бути направлені на інтенсифікацію</p> <p>6. Зниження коефіцієнта концентрації позикового капіталу на 0,13 з 1,05 у 2015 р. до 0,92 у 2019 р. – відносне покращення фінансової стійкості. Тенденція до зменшення показника</p> <p>7. Ріст коефіцієнта покриття необоротних активів власним капіталом на 0,86 до 0,54 у 2019 р – ріст рівня фінансування необоротних (довгострокових) активів за рахунок власного капіталу</p> <p>8. Ріст коефіцієнта Бівера на 0,11 п.п. до 0,06 у 2019р.</p>

Джерело: розроблено автором

За результати проведених розрахунків інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового потенціалу побудуємо матрицю потенціалу діяльності підприємств, за даним видом економічної діяльності.

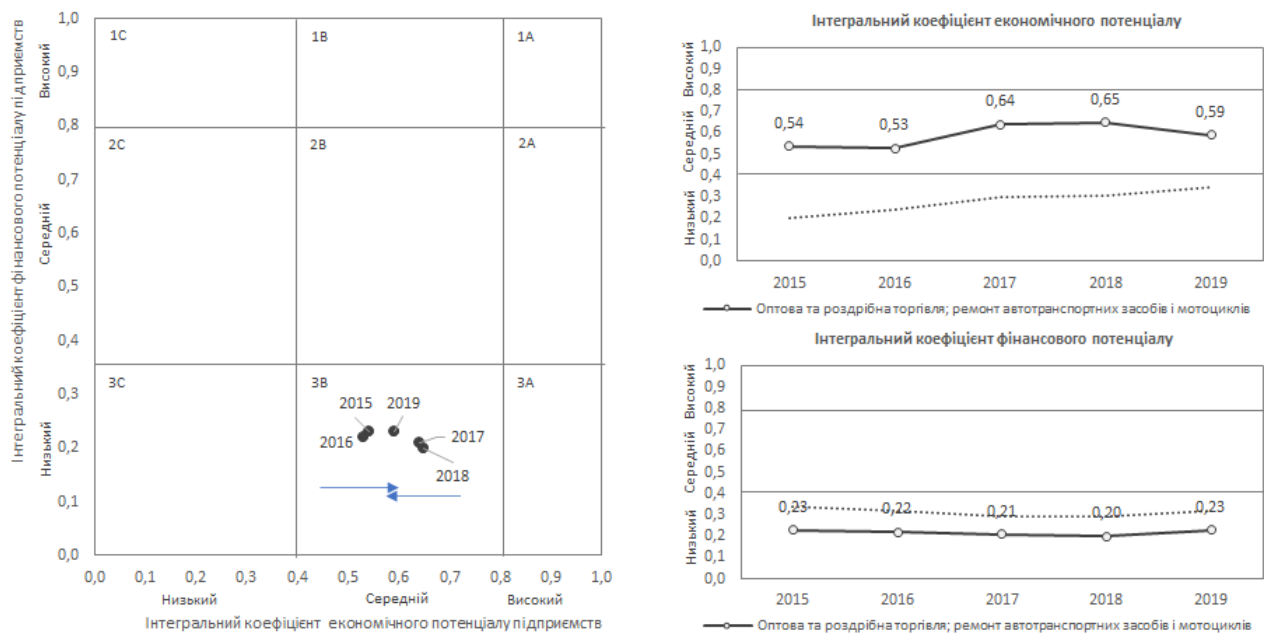


Рис. 2.28. Матриця економічного та фінансового потенціалу підприємств, за видом економічної діяльності «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів»

Джерело: розроблено автором

Таким чином, за своїм економічним та фінансовим потенціалом підприємства за видом економічної діяльності «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів» знаходилися в квадранті 3В – підприємства мають середній рівень економічного потенціалу при низькому рівні фінансового потенціалу - кризові процеси негативно впливають на їх економічну та фінансову стійкість. До основних негативних чинників можна віднести фінансові (нестійкий фінансовий стан, низькі значення показників, незначні темпи їх росту, відсутність власного капіталу, нестача власних оборотних коштів, формування незадовільної структури балансу) при високій тенденції розвитку економічних факторів (економічного потенціалу).

Проаналізуємо діяльність підприємств за видом економічної діяльності «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність» за 2015 – 2019 рр. Статистичну інформацію щодо діяльності підприємств за даним видом економічної діяльності (Додаток Е) згруповано у відповідну аналітичну таблицю (Додаток К, табл. К.5.1).

Частка підприємств за видом економічної діяльності «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність» у 2019 році складала 4,6% у загальній кількості усіх підприємств. При цьому, частка зайнятих працівників даного виду економічної діяльності у загальній кількості зайнятих працівників усіх підприємств складала 11,8%, витрати на персонал у загальних витратах на персонал усіх підприємств – 13,7%, обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) – 5,6%, обсяг виробленої продукції (товарів, послуг) – 9,8%, доданої вартості за витратами виробництва – 8,1%, капітальних інвестицій – 8,6%, фінансовий результат (сальдо) до оподаткування – 2,4% та рівня рентабельності операційної діяльності підприємств 4,1% (усього по підприємствам 10,2%).



Рис. 2.29. Динаміка кількості підприємств та фінансового результату (сальдо) до оподаткування підприємств за видом економічної діяльності «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність» за 2015 – 2019 рр.

Джерело: розроблено автором

Аналіз показників та їх динаміки (Додаток К, табл. К.5.1, К.5.2), що характеризують діяльність підприємств за видом економічної діяльності «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність» наведено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – Діагностика підприємств за видом економічної діяльності «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність» за 2015-2019 роки

I. Показники діяльності підприємств	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>1. Зменшення кількості зайнятих працівників за 2015-2019 рр. на 18,4 тис. осіб або на 2,4% в динаміці, до 758,1 тис. ос. у 2019 р.</p> <p>2. Зменшення питомої ваги зайнятих працівників у загальній кількості зайнятих працівників усіх підприємств за 2015-2019 рр. на 1,4 п.п. до 11,8%</p> <p>3. Зменшення питомої ваги обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за 2015-2019 рр. на 0,1 п.п. до 5,6% у 2019 р.</p> <p>4. Ріст питомих витрат на виробництво продукції (товарів, послуг) у обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. на 9,4 п.п. до 80,7% у 2019 р. та зменшення питомої ваги доданої вартості за витратами виробництва у обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) на 1,3 п.п. до 48,0% у 2019р.</p> <p>5. Темп зростання витрат на виробництво продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. перевищує темп зростання обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) – 2,09 до 1,85 відповідно</p> <p>6. Темп зростання витрат на персонал за 2015-2019 рр. перевищує темп зростання обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) – 2,25 до 1,85 відповідно (2019 р. до 2015 р.)</p> <p>7. Зменшення частки капітальних інвестицій у загальному обсязі капітальних інвестицій усіх підприємств на 0,1 п.п. до 8,6% у 2019</p> <p>8. Зменшення частки амортизаційних відрахувань у витратах виробництва за 2015-2019 рр. зменшилася на 3,0 п.п. до 12,4% у 2019 р.</p> <p>9. Зменшення питомої ваги витрат на оплату праці у загальних витратах на оплату праці усіх підприємств за 2015-2019 рр. на 0,1 п.п. до 13,7% у 2019 р.</p> <p>10. Частка капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища у капітальних інвестиціях незначна (менше 0,5%)</p> <p>11. Зменшення питомої ваги активів у загальній сумі активів підприємств за 2015-2019 рр. на 5,2 п.п. до 8,1% у 2019 р.</p> <p>12. Щорічне зменшення активів (капіталу), крім 2016 р.</p> <p>13. Темп зростання позикового капіталу (1,34) значно перевищують темпи за 2015-2019 рр. зростання власного капіталу (0,64). Внаслідок чого частка власного капіталу зменшилася на 18 п.п.</p> <p>14. Значна частка дебіторської заборгованості у оборотних активах (64,8% у 2019 р.) при тенденції до її зростання (ріст за 2015-2019 рр. на 9,9 п.п.)</p>	<p>1. Ріст кількості підприємств за 2015-2019 рр. на 15,4% або на 2,4 тис. од., до 17,5 тис. од. у 2019 р.</p> <p>2. Ріст кількості підприємств на 10 тис. наявного населення за 2015-2019 рр. на 0,7 од. до 4,2 од. у 2019р.</p> <p>3. Ріст питомої ваги підприємств у загальній кількості усіх підприємств на 0,2 п.п. з 4,4% у 2015 р. до 4,6% у 2019 р.</p> <p>4. Ріст % найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості до кількості зайнятих працівників за 2015-2019 рр. на 3,9 п.п. до 92,0% у 2019 р.</p> <p>5. Ріст обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. на 84,7% або на 249,0 млрд. грн. до 543,0 млрд. грн. у 2019 р. та обсягу виробленої продукції на 84,7% або на 234,6 млрд. грн. 511,4 млрд. грн. у 2019 р.</p> <p>6. Ріст питомої ваги витрат на оплату праці у витратах на персонал за 2015-2019 р. на 8,4 п.п. до 82,9% у 2019 р.</p> <p>7. Ріст коефіцієнта відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) за 2015-2019 рр. на 0,02 грн/грн до 0,08 грн/грн у 2019р.</p> <p>8. Ріст частки капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища у капітальних інвестиціях за 2015-2019 р. на 0,04 п.п. до 0,35% у 2019 р.</p> <p>9. Темп зростання дебіторської заборгованості (1,62) за 2015-2019 рр. перевищує темп зростання поточної кредиторської заборгованості (1,37)</p> <p>10. Темпи оборотних активів (1,37) перевищують темпи зростання необоротних активів (0,76) за 2015-2015 рр.</p> <p>11. Зменшення частки підприємств, що одержали збиток за 2015-2019 рр. на 2,9 п.п. до 26,2% у 2019 р. Тобто, кожне 4 підприємство збиткове</p>

Продовження табл. 2.10

II. Параметри економічного та фінансового потенціалу підприємств	
Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу за 2015-2019 роки зріс на 0,03 з 0,40 у 2015 р. до 0,43 у 2019 р. Тенденція до росту показника	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>1. Ріст рівня зносу ОЗ та НА на 1,2 п.п. з 45,7% у 2015 р. до 46,9% у 2019 р. – погіршення стану основних засобів та НА</p> <p>2. Низьке значення рівня рентабельності операційної діяльності підприємств та активів</p> <p>3. Зниження рівня рентабельності за додану вартістю за витратами виробництва на 1,27 п.п. з 49,25% у 2015 р. до 47,98% у 2019 р. – відносний ріст витрат на виробництво і реалізацію продукції</p> <p>4. Низькі значення показників рівня рентабельності власного капіталу та активів</p> <p>5. Збитковість діяльності у 3 із 5 аналізованих періодів (2015, 2017-2018 рр.)</p>	<p>1. Ріст коефіцієнта фондівіддачі у 1,7 рази з 0,32 грн./грн. у 2015 р. до 0,86 грн./грн. у 2019 р. – ріст ефективності використання основних засобів</p> <p>2. Ріст коефіцієнта амортизаційної віддачі на 0,87 з 9,12 грн./грн у 2015 р. до 9,99 грн./грн. у 2019 р. – покращення рівня використання основних засобів</p> <p>3. Зростання коефіцієнта відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) на 0,02 грн./грн з 0,06 у 2015 р. до 0,08 у 2019 р. – позитивний вплив на економічний розвиток підприємств та підвищення їх конкурентоспроможності</p> <p>4. Ріст продуктивності праці на 89,2% до 674,6 тис.грн./ос. – підвищення ефективності трудового процесу</p> <p>5. Ріст коефіцієнта оборотності активів (ресурсівіддачі) на 0,31 з 0,27 у 2015 р. до 0,58 у 2019 р. – ріст ефективності використання оборотних активів</p> <p>6. Ріст рівня рентабельності операційної діяльності підприємств на 3,0 п.п. до 4,10% у 2019 р. – ріст ефективності операційних витрат</p> <p>7. Ріст рівня рентабельності власного капіталу на 4,28 п.п. до 1,82% у 2019 р. – відносний ріст ефективності використання власного капіталу</p> <p>8. Ріст рівня рентабельності активів на 2,57 п.п. до 0,91% у 2019 р. – відносний ріст ефективності використання усього капіталу</p>
Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу за 2015-2019 роки зменшився на 0,19 з 0,63 у 2015 р. до 0,44 у 2019 р. Тенденція до зниження показника	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>1. Зниження коефіцієнта фінансової незалежності на 0,18 п.п. з 0,68 у 2015 р. до 0,50 у 2019 р. – зменшення фінансової стійкості, стабільності, незалежності від позикових коштів. Тенденція до зменшення показника</p> <p>2. Зниження коефіцієнта фінансової стабільності на 1,09 п.п. з 2,08 у 2015 р. до 0,99 у 2019 р. – відносний ріст втрати платоспроможності</p> <p>3. Зниження коефіцієнта загальної ліквідності на 0,12 з 0,89 у 2015 р. до 0,77 у 2019 р. – зниження здатності забезпечення поточних зобов'язань за рахунок оборотних</p> <p>4. Зниження коефіцієнта поточної ліквідності на 0,11 з 0,75 у 2015 р. до 0,64 у 2019 р. – зниження платіжних можливостей щодо погашення поточних зобов'язань за умови своєчасного здійснення розрахунків з дебіторами. Тенденція до зниження показника</p> <p>5. Зниження коефіцієнта абсолютної ліквідності на 0,06 з 0,17 у 2015 р. до 0,11 у 2019 р. – зменшення частки короткотермінових зобов'язань, яка може бути погашена негайно</p> <p>6. Нестача власних оборотних коштів</p> <p>7. Значення коефіцієнта співвідношення поточної кредит. заборгованості та дебіторської заборгованості більше 1</p> <p>8. Ріст коефіцієнта концентрації позикового капіталу на 0,18 з 0,32 у 2015 р. до 0,50 у 2019 р. – погіршення фінансової стійкості</p> <p>9. Зниження коефіцієнта покриття необоротних активів власним капіталом на 0,13 з 0,82 у 2015 р. до 0,68 у 2019 р. – зниження рівня фінансування необоротних (довгострокових) активів за рахунок власного капіталу</p> <p>10. За коефіцієнтом Бівера ознаки формування незадовільної структури балансу</p>	<p>1. Зниження значення коефіцієнта співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості на 0,18 до 1,02 у 2019 р.</p> <p>2. Ріст коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами на 0,04</p> <p>3. Ріст коефіцієнта Бівера на 0,09 з 0,04 у 2015 р. до 0,13 у 2019 р. Значення коефіцієнта Бівера, що рекомендується міжнародними стандартами, знаходиться в інтервалі 0,17 – 0,40</p>

Джерело: розроблено автором

За результати проведених розрахунків інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового потенціалу побудуємо матрицю потенціалу діяльності підприємств, за видом економічної діяльності «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність».

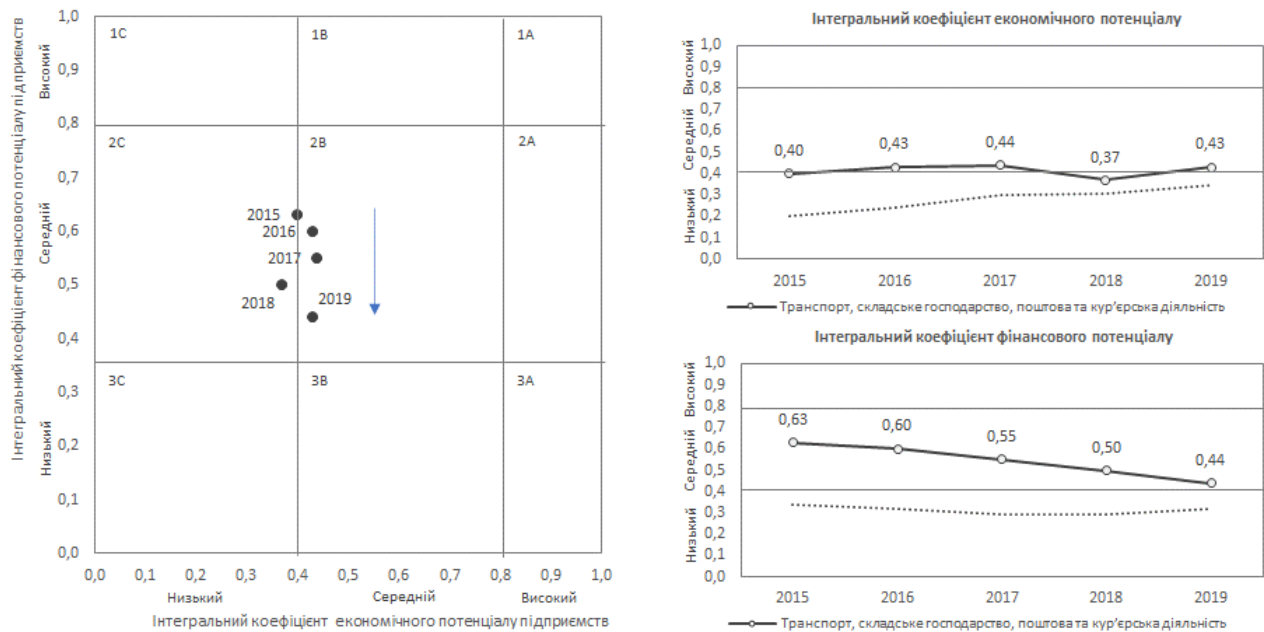


Рис. 2.30. Матриця економічного та фінансового потенціалу підприємств, за видом економічної діяльності «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність»

Джерело: розроблено автором

Таким чином, за своїм економічним та фінансовим потенціалом підприємства за видом економічної діяльності «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність» можна віднести до квадранту 2В - підприємства мають середній рівень економічного та фінансового потенціалу, кризові процеси мають середній рівень впливу на їх економічну та фінансову стійкість. До основних негативних чинників слід відмітити що при відносно незначному зростанні інтегрального коефіцієнта економічного потенціалу спостерігається стрімке зниження інтегрального коефіцієнта фінансового потенціалу (по більшості показників спостерігається зниження їх значень, невідповідність нормативним значенням). Що в цілому свідчить про нестійкий фінансовий стан та наявність кризових процесів.

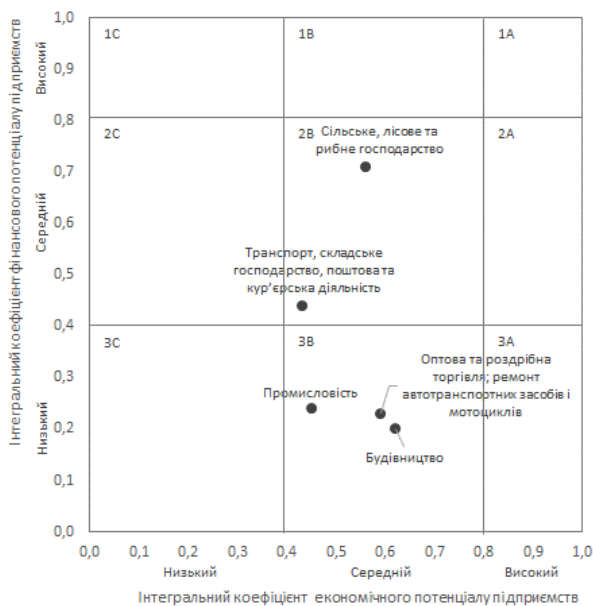
Узагальнимо результати за показниками інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового потенціалів у 2019 р. (рис. 2.31).

Парамери	Промисловість	Сільське, лісове та рибне господарство	Будівництво	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність
Оцінка Параметрів Інтегрального коефіцієнта економічного потенціалу у 2019 р. (1 - найкраще значення, ... 5 - найгірше значення)					
Фондовіддача	4	3	1	2	5
Рівень зносу ОЗ та НА	5	2	4	1	3
Коефіцієнт амортизаційної віддачі	3	4	2	1	5
Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	2	1	4	5	2
Продуктивність праці	1	3	2	4	5
Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача)	2	5	3	1	4
Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	3	2	4	1	5
Рівень рентабельності за доданю вартістю за витратами виробництва	4	2	3	5	1
Рівень рентабельності власного капіталу	4	3	1	2	5
Рівень рентабельності активів	3	1	4	2	5
Кількість "перших" місць	1	2	2	4	1
Оцінка Параметрів Інтегрального коефіцієнта фінансового потенціалу у 2019 р. (1 - найкраще значення, ... 5 - найгірше значення)					
Коефіцієнт фінансової незалежності	3	1	5	4	2
Коефіцієнт фінансової стабільності	3	1	5	4	2
Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття)	4	1	3	2	5
Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності)	3	1	5	2	4
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	5	4	2	3	1
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	4	1	3	2	5
Співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості	5	1	2	3	4
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	3	1	5	4	2
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	4	1	5	3	2
Коефіцієнт Бівера (рівень платоспроможності)	3	1	5	4	2
Кількість "перших" місць		9			1

Рис. 2.31. Місце за значенням параметрів інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового потенціалів підприємств за видами економічної діяльності у 2019 р.

За даними рис. 2.31 видно що за економічними параметрами немає явного «лідера». Водночас за фінансовими – лідерами є підприємства за видами економічної діяльності «Сільське, лісове та рибне господарство».

Зведемо отримані результати оцінки економічного та фінансового потенціалів підприємств за окремими видами економічної діяльності за 2019 рік у загальну матрицю потенціалу (рис. 2.32).



Підприємства за видами економічної діяльності	2015	2016	2017	2018	2019	2019 р. до 2015 р.
Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу						
Сільське, лісове та рибне господарство	0,67	0,59	0,59	0,57	0,56	Зниження
Промисловість	0,23	0,28	0,37	0,40	0,45	Зростання
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	0,54	0,53	0,64	0,65	0,59	Незначне зростання
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	0,40	0,43	0,44	0,37	0,43	Незначне зростання
Будівництво	0,37	0,45	0,38	0,40	0,62	Зростання
Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу						
Сільське, лісове та рибне господарство	0,76	0,59	0,75	0,71	0,71	Зниження
Промисловість	0,21	0,19	0,19	0,20	0,24	Незначне зростання
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	0,23	0,22	0,21	0,20	0,23	Без змін
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	0,63	0,60	0,55	0,50	0,44	Зниження
Будівництво	0,24	0,24	0,20	0,20	0,20	Незначне зростання

Рис. 2.32. Матриця економічного та фінансового потенціалу підприємств за окремими видами економічної діяльності у 2019 р. та динаміка значень інтегральних коефіцієнтів

Джерело: розроблено автором

Таким чином, на підставі проведених розрахунків інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового потенціалів можна зробити висновок, що підприємства за видом економічної діяльності «Сільське, лісове та рибне господарство» мають відносно високий фінансово-економічного стану при негативних тенденціях що впливають на їх економічну та фінансову стійкість.

В цілому по підприємствам спостерігається зниження фінансового потенціалу, найбільше – «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність», незначне зростання фінансового потенціалу у підприємств за видом економічного діяльності «Промисловість» (однак рівень показника вкрай низький). Що стосується економічного потенціалу – його рівень вище відносно фінансового потенціалу, крім «Сільське, лісове та рибне господарство», в інших спостерігається зростання – найбільше «Промисловість».

Аналіз показників діяльності підприємств									
* Кількість підприємств * Кількість зайнятих та найманих працівників * Витрати на персонал * Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) * Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг) * Додана вартість за витратами виробництва * Витрати на виробництво продукції (товарів, послуг) * Капітальні інвестиції * Амортизаційні відрахування * Фінансовий результат до оподаткування * Чистий прибуток (збиток) * Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств * Активи або капітал * Необоротні активи * Оборотні активи * Власний капітал * Поточні зобов'язання і забезпечення									
КВЕД - 2010 А Сільське, лісове та рибне господарство		КВЕД - 2010 В, С, D, E Промисловість		КВЕД - 2010 F Будівництво		КВЕД - 2010 G, H, I, J, L, M, N, P, Q, R, S Нефінансові послуги			
Негативні аспекти					Позитивні аспекти				
Економічний та фінансовий потенціал підприємств									
Система параметрів розрахунку для інтегрального коефіцієнта економічного потенціалу (σ_j)					Система параметрів для розрахунку інтегрального коефіцієнта фінансового потенціалу (σ_j)				
Стимулятори: * Фондовіддача * Коефіцієнт амортизаційної віддачі * Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) * Продуктивність праці * Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача) * Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств * Рівень рентабельності за доданою вартістю за витратами виробництва * Рівень рентабельності власного капіталу * Рівень рентабельності активів Дестимулятори: * Рівень зносу ОЗ та НА					Стимулятори: * Коефіцієнт фінансової незалежності * Коефіцієнт фінансової стабільності * Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття) * Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності) * Коефіцієнт абсолютної ліквідності * Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами * Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом * Коефіцієнт Бівера (рівень платоспроможності) Дестимулятори: * Співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості * Коефіцієнт концентрації позикового капіталу				
Оцінка параметрів економічного та фінансового потенціалу підприємств									
Негативні аспекти					Позитивні аспекти				
Нормування параметрів економічного та фінансового потенціалу підприємств									
Вибір максимального (a_i^{max}) та мінімального (a_i^{min}) значення параметрів інтегрального коефіцієнта									
Параметри-стимулятори $z_{ij} = \frac{a_{ij} - a_i^{min}}{a_i^{max} - a_i^{min}}$					Параметри-дестимулятори $z_{ij} = \frac{a_i^{max} - a_{ij}}{a_i^{max} - a_i^{min}}$				
Розрахунок інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового потенціалу підприємств									
$R_j = \sqrt{\frac{z_{1j}^2 + z_{2j}^2 + \dots + z_{nj}^2}{n}}$									
Побудова матриці економічного та фінансового потенціалу підприємств									
КВЕД - 2010 А		КВЕД - 2010 В, С, D, E		КВЕД - 2010 F		КВЕД - 2010 G, H, I, J, L, M, N, P, Q, R, S			
Узагальнення та оцінка параметрів інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового потенціалів підприємств									
КВЕД - 2010 (A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, L, M, N, P, Q, R, S) 1 - найкраще значення, ..., 5 - найгірше значення									
Побудова матриці потенціалу підприємств									
КВЕД - 2010 (A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, L, M, N, P, Q, R, S) Співставна оцінка потенціалу підприємств та інтерпретація отриманих результатів									
1А Високий фінансовий потенціал / Високий економічний потенціал	1В Високий фінансовий потенціал / Середній економічний потенціал	1С Високий фінансовий потенціал / Низький економічний потенціал	2А Середній фінансовий потенціал / Високий економічний потенціал	2В Середній фінансовий потенціал / Середній економічний потенціал	2С Середній фінансовий потенціал / Низький економічний потенціал	3А Низький фінансовий потенціал / Високий економічний потенціал	3В Низький фінансовий потенціал / Середній економічний потенціал	3С Низький фінансовий потенціал / Низький економічний потенціал	

Рис. 2.33. Методичний підхід до інтегративної діагностики підприємств за окремими видами економічної діяльності

Джерело: розроблено автором

Таким чином, все вищенаведене дозволяє запропонувати методичний підхід до інтегративної діагностики підприємств за окремими видами економічної діяльності, унаочнений на рис. 2.33. Він об'єднує динамічний аналіз показників діяльності та оцінку параметрів їх економічних та фінансових потенціалів з ідентифікацією негативних та позитивних аспектів, що за допомогою інтегральних коефіцієнтів дозволяє побудувати матрицю економічного та фінансового потенціалу, провести співставну оцінку, виявити місце у ринковому середовищі та тенденції розвитку. Це створює підґрунтя для прийняттю економічно обґрунтованих управлінських рішень стосовно фінансово-економічних процесів суб'єктів господарювання.

Запропонований методичний підхід до діагностики підприємств з точки зору оцінки їх економічного та фінансового потенціалів підприємств базується на даних публічної звітності, є універсальним і дозволяє отримувати кількісні оцінки діяльності як окремих підприємств, так і підприємств за окремими видами економічної діяльності в цілому. Він забезпечує співставлення показників з аналогічними плановими, нормативними, середніми або найкращими результатами.

Особливістю проведеної діагностики економічного та фінансового потенціалу підприємств є те, що вона враховує, що в сучасних умовах господарювання підприємства є відкритою системою. На їх функціонування впливає широке коло зовнішніх факторів таких як конкурентне середовище, НТП, попит та пропозиція ринку праці та інше. Водночас, підприємства підпадають під дію різних засобів державного регулювання, зокрема, ліцензування, квотування, оподаткування. Тому методичний підхід до інтегративної діагностики підприємств за окремими видами економічної діяльності враховує відкритість системи і є підґрунтям до формування наукових засад управління підприємствами стосовно активів, власного капіталу і зобов'язань які формують потенціал підприємств, стосовно їх економічної і інвестиційної діяльності, що забезпечує результативність їх діяльності.

2.3. Аналіз банківських установ, як надавачів фінансових послуг для підприємств реального сектору

Відповідно до запропонованої семантичної моделі аналізу ефективності функціонування та взаємодії суб'єктів економіки (рис. 2.1) дослідимо потенціал розвитку надавачів фінансових послуг задля виявлення засад розвитку учасників економічної діяльності з позиції секторальної взаємодії. Станом на 1 січня 2020 р. ліцензію Національного банку України мали 75 банківські установи (в т.ч. 35 банків з іноземним капіталом). За період 2010 – 2019 рр. кількість функціонуючих банківських установ скоротилася на 107 (в т.ч. 16 банків з іноземним капіталом).

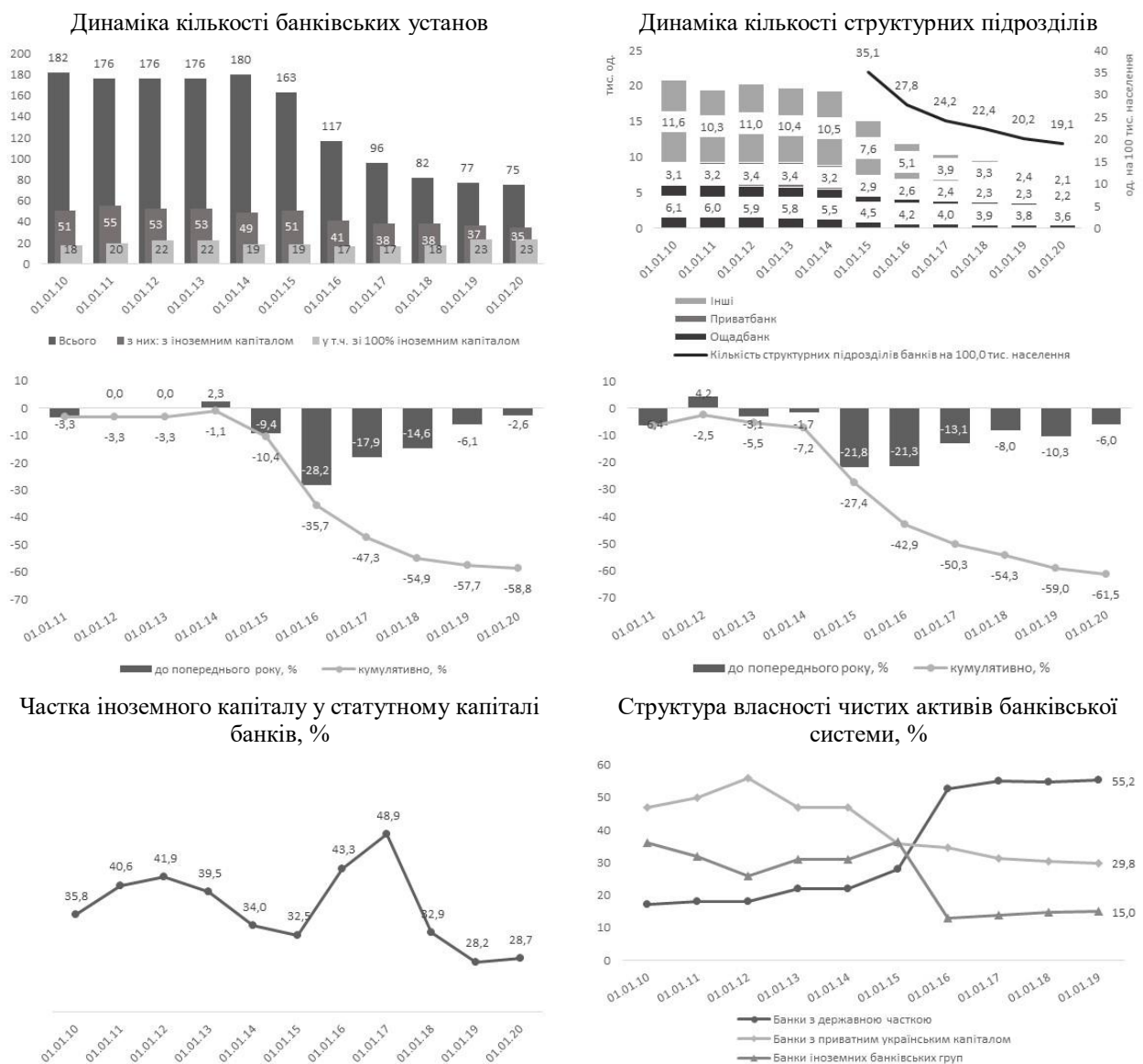


Рис. 2.34. Характеристика середовища надавачів фінансових послуг

(складено автором за джерелом [93, 304] та власних розрахунків)

Як бачимо, спостерігається тенденція до скорочення кількості банківських установ (вітчизняних власників та з іноземним капіталом), причому, банки з 100% іноземним капіталом демонструють приріст у кількості.

У структурі власності активів банківської системи України частки банків іноземних банківських груп та з українським приватним капіталом з 2011 р. зазнали зменшення і становили на кінець 2019 р. 15,0% та 29,8% відповідно. Станом на початок 2017 р. частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків досягла свого максимуму (48,9%) при подальшій тенденції до зниження показника.

Криза 2014-2016 рр. призвела до зростання ваги державних банків, так частка чистих активів державних банків (включно з ПриватБанком) на кінець 2019 р. становила 55,2% та зроста майже у два рази у порівнянні з 01.01.16 р.

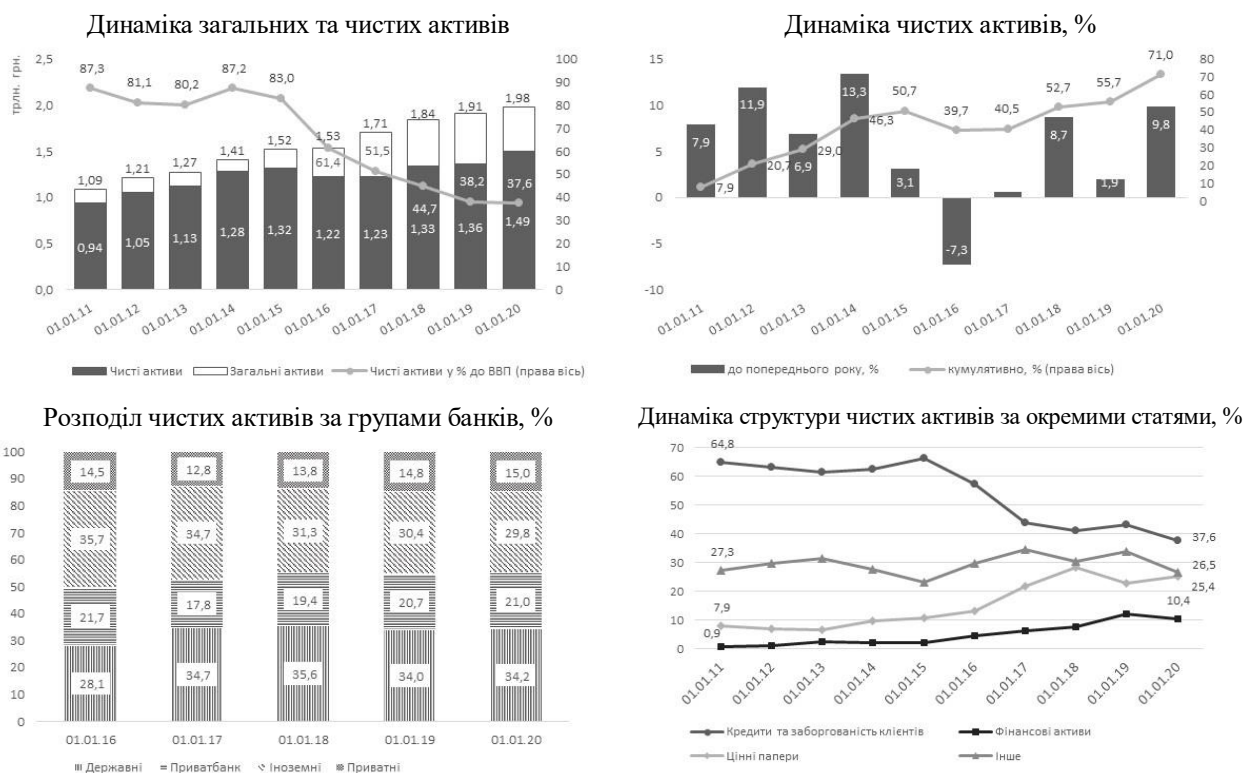


Рис. 2.35. Активи банківських установ, як надавачів фінансових послуг суб'єктам господарювання

(складено автором за джерелом [93] та власних розрахунків)

Таблиця 2.11 - Основні показники банківських установ як надавачів фінансових послуг¹

Показники	01.01.11	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.01.20
Кількість діючих банків	176	176	176	180	163	117	96	82	77	75
Загальні балансові показники, млрд грн										
Загальні активи	1 090,2	1 211,5	1 267,8	1 408,0	1 517,8	1 528,8	1 705,9	1 840,0	1 910,6	1 981,6
Чисті активи	942,1	1 054,3	1 127,2	1 277,5	1 316,7	1 220,3	1 227,5	1 333,8	1 359,7	1 493,3
Валові кредити суб'єктам господарювання ²	489,2	540,5	610,4	732,6	851,4	820,5	838,6	866,0	922,0	826,7
Чисті кредити суб'єктам господарювання			560,8	654,1	727,8	600,4	464,5	458,1	474,6	419,6
Валові кредити фізичним особам	233,9	205,8	197,8	189,0	211,4	174,1	153,8	170,8	196,9	206,7
Чисті кредити фізичним особам			133,6	145,1	145,8	97,3	74,3	91,9	114,0	142,6
Кошти суб'єктів господарювання ³	164,4	214,4	227,7	261,0	295,5	356,4	419,7	426,9	430,2	525,0
Кошти фізичних осіб	275,1	310,5	369,9	441,9	422,7	392,6	428,0	478,1	508,5	552,1
Зміна, p/p %										
Загальні активи	10,5	11,1	4,6	11,1	7,8	0,7	11,6	7,9	3,8	3,7
Чисті активи	7,9	11,9	6,9	13,3	3,1	-7,3	0,6	8,7	1,9	9,8
Валові кредити суб'єктам господарювання	10,5	12,9	5,3	14,0	16,2	-3,6	2,2	3,3	6,5	-10,3
Валові кредити фізичним особам	-12,0	-3,9	-7,1	2,8	11,9	-17,6	-11,7	11,1	15,3	5,0
Кошти суб'єктів господарювання	20,8	30,4	6,2	14,6	13,2	20,6	17,8	1,7	0,8	22,1
Кошти фізичних осіб	28,8	12,9	19,1	19,5	-4,3	-7,1	9,0	11,7	6,3	8,6
Рівень проникнення, %										
Валові кредити суб'єктам господарювання / ВВП	45,3	41,6	43,5	50,0	53,7	41,3	35,2	29,0	25,9	20,8
Чисті кредити суб'єктам господарювання / ВВП			39,9	44,6	45,9	30,2	19,5	15,4	13,3	10,5
Валові кредити фізичним особам / ВВП	21,7	15,8	14,1	12,9	13,3	8,8	6,4	5,7	5,5	5,2
Чисті кредити фізичним особам / ВВП			9,5	9,9	9,2	4,9	3,1	3,1	3,2	3,6
Кошти суб'єктів господарювання / ВВП	15,2	16,5	16,2	17,8	18,6	17,9	17,6	14,3	12,1	13,2
Кошти фізичних осіб / ВВП	25,5	23,9	26,3	30,2	26,6	19,7	17,9	16,0	14,3	13,9
Фінансові результати ⁴ , млрд грн										
Чисті процентні доходи	51,9	53,8	49,3	49,1	54,1	39,1	44,2	53,0	73,0	78,9
Чисті комісійні доходи	12,6	15,4	18,1	21,0	23,4	22,6	24,2	27,5	37,8	44,0
Відрахування в резерви	148,1	157,2	140,7	130,4	201,1	308,4	478,3	506,1	550,9	488,3
Чистий прибуток/збиток	-13,0	-7,7	4,9	1,4	-53,0	-66,6	-159,4	-26,5	22,3	58,4
Ефективність використання ресурсів ⁵ , %										
Рентабельність активів (ROA), %	-1,3	-0,7	0,4	0,1	-3,6	-4,4	-9,9	-1,5	1,2	3,0
Рентабельність капіталу (ROE), %	-10,1	-5,3	3,0	0,8	-31,1	-55,1	-152,6	-19,2	14,1	32,9

Примітки: ¹ за платоспроможними банками на кожну звітну дату;

² суб'єктам господарювання, тут і надалі по тексту розглядаються як учасники економічної діяльності

³ у тому числі кошти небанківських фінансових установ; ⁴ – за рік; ⁵ – за рік. Показники активу та капіталу у середньому

Джерело: складено автором за джерелом [93] та власних розрахунків

Основним драйвером зростання (більше 80%) обсягу чистих активів є вкладення в цінні папери та фінансові активи (ОВДП та депозитні сертифікати НБУ, із них ОВДП 62,5% у 2019 р.) – станом на початок 2020 р., в порівнянні із початком 2011 р., обсяг вкладень в цінні папери зріс більше ніж у п'ять разів, а у фінансові активи на 147,9 млрд грн. Банки орієнтуються, у першу чергу, на показники надійності, обираючи ОВДП як інструмент для довгострокових вкладень, сертифікати НБУ – короткострокових [305]. Частка кредитів в структурі чистих активів зменшилася на 27,2 п.п. зі 64,8% станом на 01.01.11 р. до 37,6% станом на 01.01.20 р. Що обумовлено, перш за все, низьким рівнем банківського кредитування та росту обсягу резервування за активними операціями банків, в т.ч. кредитів, які підприємства перестали обслуговувати. Найбільше їх було зарезервовано у Приватбанку після націоналізації, а також в інших державних банках [306]).



Рис. 2.36. Валові кредити і інвестиції в цінні папери та фінансові активи

(складено автором за джерелом [93] та власних розрахунків)

Кредитування реального сектору економіки скорочується. Так, відношення валових кредитів суб'єктам господарювання до ВВП у 2019 р. становить 20,8% та зменшилася на 24,5 п.п. відносно 2010 р., відношення чистих кредитів суб'єктам господарювання до ВВП у 2019 р. - 10,5% (менше у 3,8 р. порівняно із 2012 р.). Обсяг валових кредитів, наданих клієнтам, за 2019 р., скоротився на 7,6% до 1033,0 млрд грн, а валовий кредитний портфель суб'єктів господарювання скоротився з 922,0 до 826,7 млрд грн, або на 10,3%. При цьому, обсяги валового кредитного портфелю фізичних осіб, за 2019 р., зросли

на 5,0% до 206,7 млрд грн. Натомість, як зазначалося вище, активно продовжували зростати вкладення в цінні папери довгострокові інвестиції. Також, слід зазначити, що за умов скорочення кредитування економіки, досить активно зростали кошти на рахунках клієнтів [310]. Так, за 2019 р., темпи зростання коштів клієнтів склали 14,2%, в т. ч. суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ – 22,1%, коштів фізичних осіб – 8,6%.

Однією із ключових структурних проблем фінансового сектору, яка створює загрозу фінансовій стабільності, є розрив між кредитами, наданих суб'єктам господарювання та коштами, залученими від суб'єктів господарювання (т. зв. «кредитна яма» [310]). Незважаючи на те, що розрив за активно-пасивними операціями суб'єктів господарювання за аналізований період скоротився у 1,7 рази, співвідношення «кредитної ями» до регулятивного капіталу зросло у 1,3 рази.

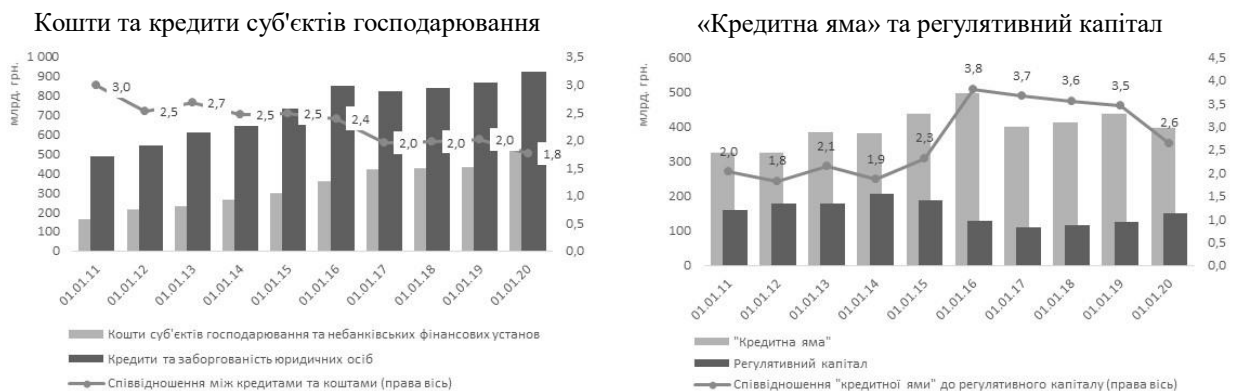


Рис. 2.37. «Кредитна яма» за операціями з суб'єктами господарювання

(складено автором за джерелом [93, 310] та власних розрахунків)

Таким чином, наявність певної «кредитної ями» показує про функціонування банків у режимі спекулятивного фінансування та свідчить про відсутність «здорової» фінансової основи для збалансованого економічного зростання підприємств реального сектору. Що спричинює серйозні ризики в діяльності банків, незважаючи на деякі позитивні структурні зрушення в банківській системі України.

Частка довгострокових кредитів зі строком погашення понад 5 років, які можуть використовуватися для фінансування інвестицій, у 2019 р. склали лише 18,0 % кредитів, наданих нефінансовим корпораціям. Порівняно з початком 2019 р. частка довгострокових кредитів зі строком погашення понад 5 років знизилася на 1,5 п.п., а частка кредитів до 1 року зросла на 2,3 п.п.

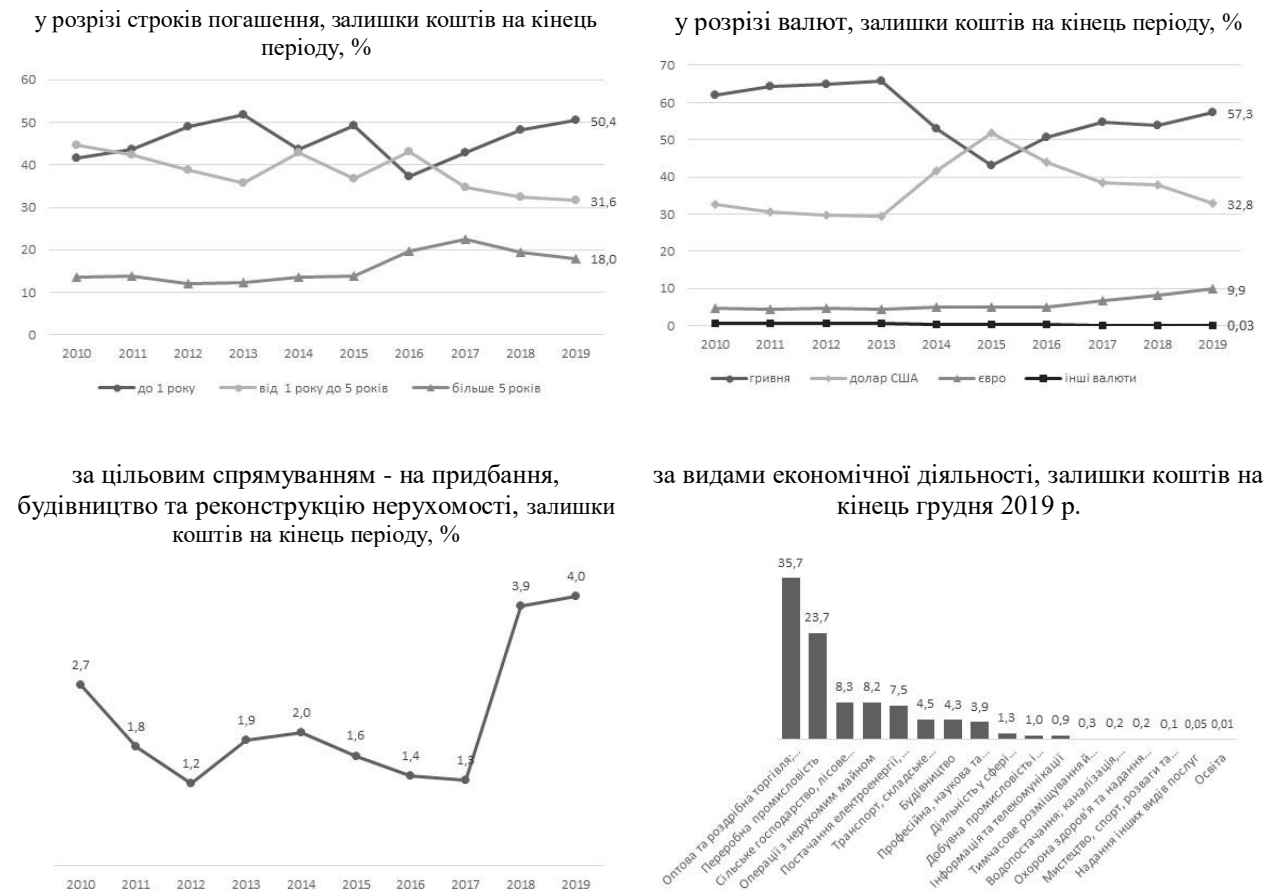


Рис. 2.38. Кредити, надані нефінансовим корпораціям

(складено автором за джерелом [93] та власних розрахунків)

Частка валюти у структурі кредитів, наданих нефінансовим корпораціям, на кінець 2019 р. становила 42,7% та знизилася на 3,3 п.п. порівняно з початком 2019 р. Головною причиною стрімкого зростання частки валютних кредитів у 2019 р. є неконтрольована девальвація національної валюти.

Частка валютних кредитів та депозитів (у депозитах нефінансових корпорацій на кінець 2019 р. становила 38,2% та зросла впродовж 2019 р. на 3,1 п.п.) в Україні суттєво вища, ніж у більшості країн ЄС, що мають власні валюти та вище за вище

за природній рівень фінансової доларизації (20%) [307]. Висока частка кредитів в іноземній валюті суттєво впливає на ефективність і проактивність грошово-кредитної політики НБУ, обмежує функціональність банківської системи та структурну адаптивність підприємств реального сектору, знижує продуктивність економіки з потенційно можливою, підвищує потенційний ризик нестабільності банківської системи [305]. Також, слід зазначити що є високою і частка державного боргу в іноземній валюті (71%). Що робить Україну чутливою до валютного та відсоткового ризиків, а також ризику рефінансування. Це також вимагає постійної присутності на міжнародному борговому ринку та дешевих ресурсів від МФО [307].

Динаміка розподілу активів українських банків між кредитуванням юридичних осіб та купівлею цінних паперів і фінансових активів (в першу чергу державних цінних паперів - ОВДП та депозитних сертифікатів НБУ), демонструє тенденцію поступової переорієнтації політики банків у бік більш безпечних та надійних операцій з державними цінними паперами (станом на 01.01.20 р. частка ОВДП у чистих активах є аномально високою та становить 22,4%). Все це призводить до деформації ринку кредитних ресурсів, на якому значні інституційні ризики (низька платоспроможність та слабка платіжна дисципліна позичальників, низькі темпи зростання реального сектору економіки, значна «тінізація» економіки) поєднується з високою вартістю пропозиції на кредитному ринку (у середньому 17,6% у 2019 р.). Така деформація значною мірою утворюється через екзогенність високого попиту на ресурси банківської системи, обумовленого необхідністю фінансування дефіциту бюджету (через продаж банкам ОВДП) [305].

Станом на 01.01.20 р. питома вага проблемних кредитів (NPL) у кредитному портфелі банків складала 48,4% (у держбанках сконцентровано приблизно 75% NPL системи, близько 45% припадає на Приватбанк [93]). Показник NPL поступово скорочується із 2018 р. та вперше за останні роки опустився нижче 50%. Однак, високий рівень NPL не створює суттєвих ризиків

для банківської системи, оскільки рівень покриття проблемних кредитів резервами на кінець 2019 р. становив 95,2%.

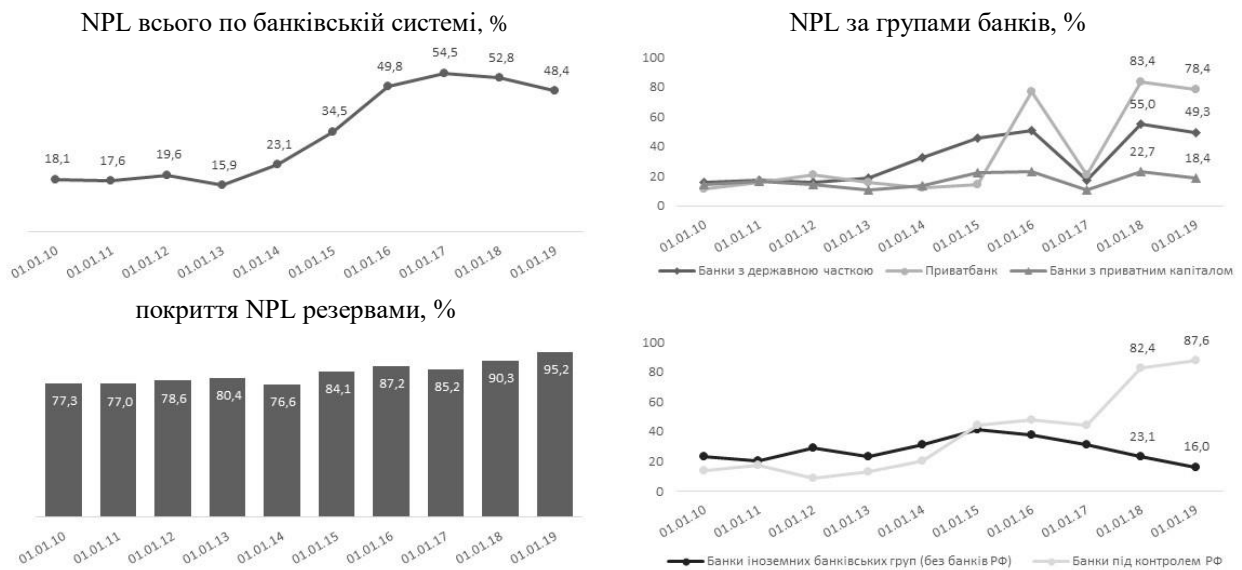


Рис. 2.39. Частка непрацюючих кредитів (NPL) фінансових установ, %
(складено автором за джерелом [93] та власних розрахунків)

Якість кредитних портфелів покращилася у всіх банках, крім банків з російським капіталом (рис. 2.39). Основними факторами покращення ефективності кредитних портфелів є: зростання роздрібного кредитування, значні реструктуризації кредитного портфеля державними банками та значна робота з очищення портфелів, яка здійснюється іноземними банками шляхом продажу NPL та списання за рахунок резервів.

Рівень капіталізації банківської системи (рис. 2.40) є недостатнім та не відповідає в певній мірі тому масштабу задач, які визначені: по-перше, забезпечення максимального збереження заощаджень населення та коштів підприємств, які залучені в реальному секторі економіки [305].

Підвищення рівня капіталізації банківської системи може бути досягнуто за рахунок покращення взаємодії підприємств реального сектору та надавачами фінансових послуг та умов для інвестицій, проведення адекватної політики управління ризиками.

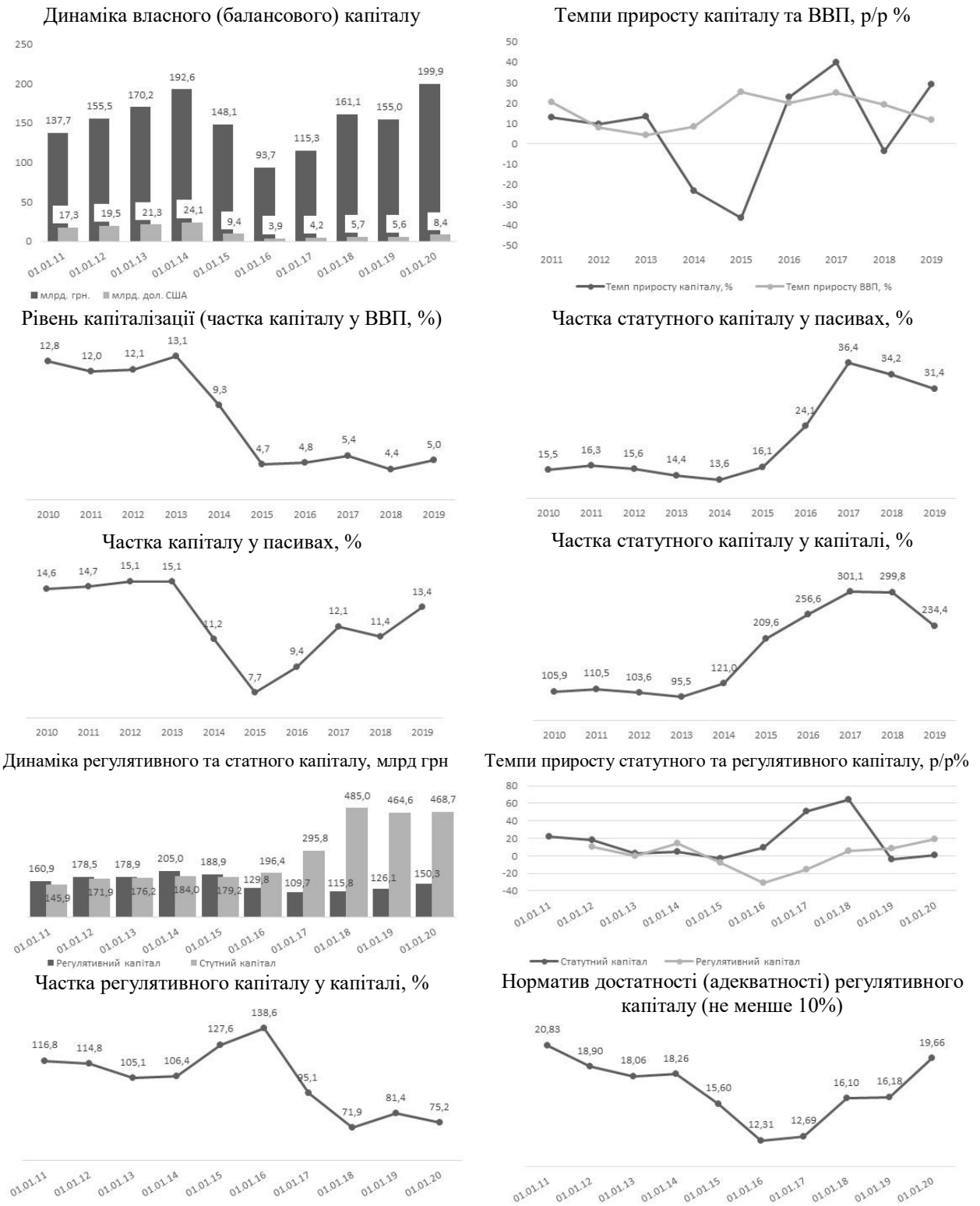


Рис. 2.40. Власний (балансовий) капітал та регулятивний капітал банківських установ, %

(складено автором за джерелом [109, 93])

Станом на 01.01.20 р. власний (балансовий) капітал банківської системи становив 199,9 млрд грн (еквівалент 8,4 млрд дол. США). Значного приросту капіталу банківської системи було досягнуто впродовж 2016 – 2019 рр., при

цьому частка капіталу у пасивах зросла з 7,7% на кінець 2015 р. до 13,4% на кінець 2019 р. Однак рівень капіталізації банківської системи, і, відповідно достатність ресурсного потенціалу, знизився з 12,8% у 2010 р. до 5,0% у 2019 р.

Основну частку в структурі капіталу банків займає статутний капітал, який з 2016 р. суттєво зріс до 468,7 млрд грн, чому сприяла політика НБУ щодо збільшення норм власного капіталу банків (докапіталізація банків), і на кінець 2019 р. більше ніж у 2,3 р. перевищує обсяг власного (балансового) капіталу. Проте варто зазначити, що власний (балансовий) капітал є меншим, ніж статутний, що пояснюється значними обсягами нагромаджених збитків у попередні періоди. Надмірно висока частка держави у власному капіталі банківської системи (ріст з 9,4% на кінець 2016 р. до 45,8% на кінець 2019 р.) може привести до негативного результату, внаслідок того, що зростання в умовах кризи поруч із надмірною капіталізацією, може привести до дезорганізації в секторальному управлінні між усіма державними банками протягом наступних років.

Слід звернути увагу на те, що темпи зростання власного капіталу та ВВП впродовж досліджуваного періоду значно відрізнялися між собою. Це дає змогу зробити висновок про невідповідність між розвитком банківської системи та економіки країни.

Частка регулятивного капіталу, в порівнянні із статутним капіталом, є незначною. Темпи зростання статутного і регулятивного капіталу є нерівномірними, що спричинене збитковою діяльністю банківської системи та виведенням банків з ринку.

Адекватність капіталу впродовж аналізованого періоду залишалася вищою за мінімально необхідний рівень, і при цьому спостерігалось поступове його збільшення в останні роки порівняно з 2011-2015 рр. Даний факт є позитивним з точки зору надійності та стабільності банківської системи та говорить про наявність достатнього запасу власних коштів банків, та свідчить на здатність банків покривати свої зобов'язання. В той же час, якщо виконання вимог регулятора зазвичай є певною позитивною тенденцією, то збільшення нормативного значення

показника на кінець 2019 р. майже у два рази свідчить про надлишкову ліквідність державних банків, і, як, наслідок, показує їх нераціональне використання ресурсів [309].

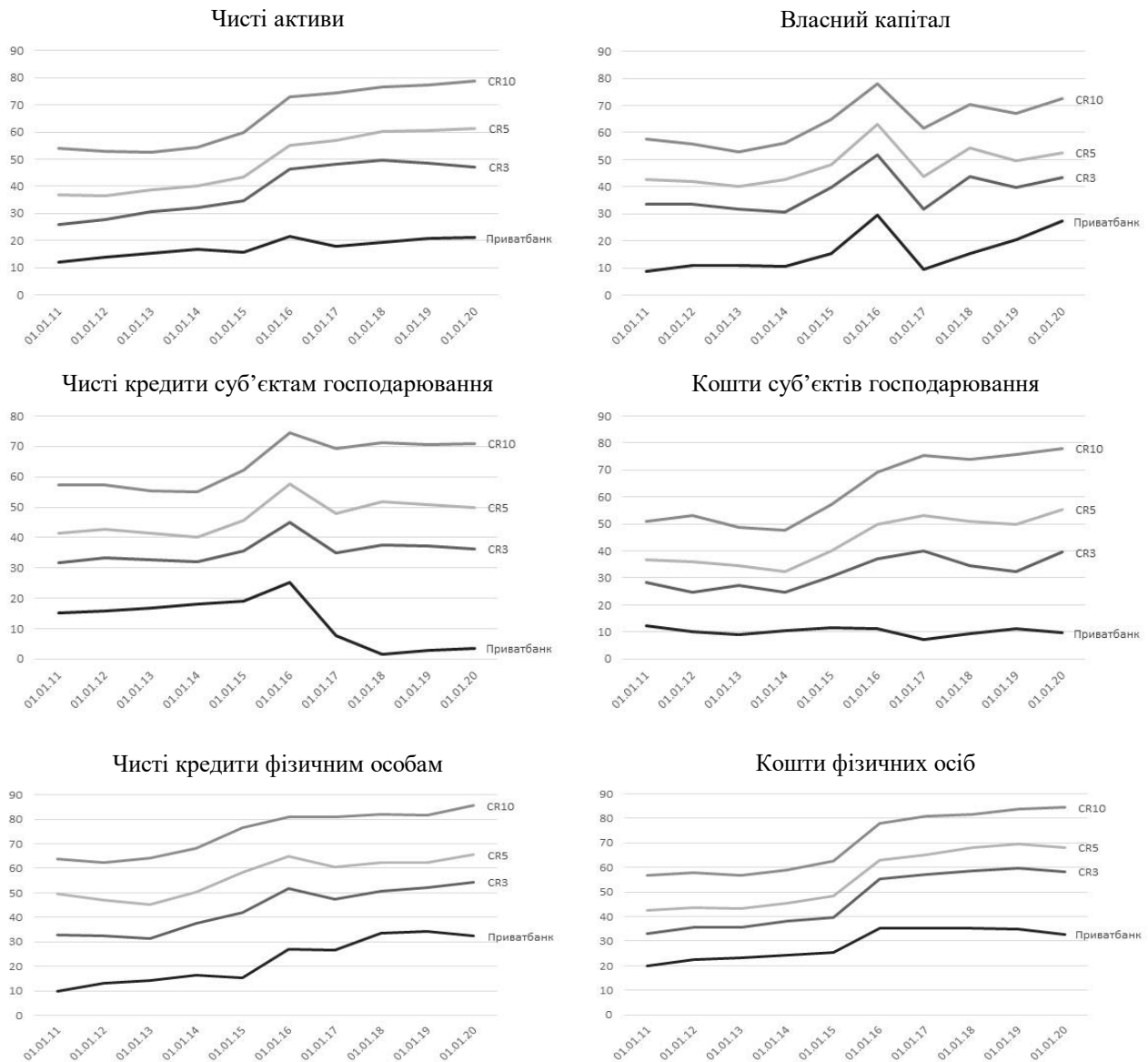


Рис. 2.41. Динаміка коефіцієнта концентрації (CR3, 5, 10) та Приватбанку, %

(складено автором за джерелом [93] та власних розрахунків)

На кінець 2019 р. на найбільші 10 банків припадає:

- близько 79% усіх чистих активів банківської системи;
- 72% – власного капіталу;
- 71% – чистих кредитів суб'єктам господарювання;
- 78% – коштів суб'єктів господарювання;
- 86% – чистих кредитів фізичним особам;
- 84% – коштів фізичних осіб.

Висока частка державних банків у групі ТОП-10 створює загрозу перетворення конкурентного середовища на олігополістичне, накопичення дисбалансів та ризиків, призводить до негативного впливу на фінансову безпеку держави.

Рівень концентрації банківської системи за індексом Херфіндаля-Хіршмана в останні роки поступово зростає, що підтверджує дані коефіцієнтів концентрації. Дані рис. 2.42 свідчать про слабку концентрацію банківської системи у сфері задоволення потреб клієнтів банків у депозитних і кредитних операціях, за активами та власним капіталом.

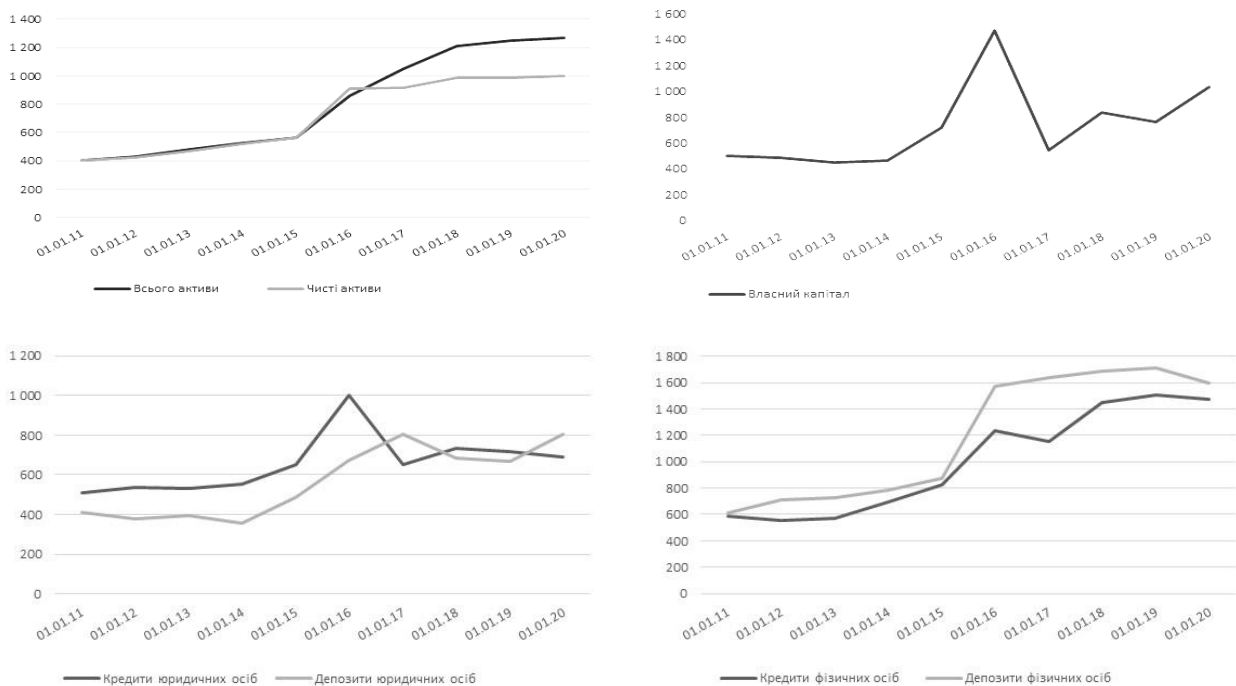


Рис. 2.42. Рівень концентрації банківської системи за показником ННІ¹

Примітка: ¹Індекс Херфіндаля-Хіршмана (ННІ) - індикатор концентрації на банківському ринку. Розраховується як сума квадратів часток окремих банків у загальному обсязі. Може набувати значень від 0 до 10 000 (до 1 000 – ринок є слабо концентрованим, від 1000 до 1800 – середній рівень концентрації, понад 1800 – високий рівень концентрації).

(складено автором за джерелом [93] та власних розрахунків)

Після кризових 2014-2015 рр. банківська системи поступово відновлюється. Однак, наявність суттєвих диспропорцій послаблює функціональність банківської системи, а зовнішні чинники (такі як: динаміка світових цін, динаміка надходжень приватних грошових переказів фізичних осіб); тенденція відпливу кредитних коштів з ринків, що розвиваються; динаміка ділової активності за

кордоном тощо) посилюють існуючі дисбаланси та проблеми банківської системи [305].

В структурі сукупних пасивів банківської системи зобов'язання впродовж аналізованого періоду знаходилися в межах 85 – 92%. В структурі сукупних зобов'язань банківської системи переважають кошти клієнтів (частка зросла 54,6% станом на 01.01.11 р. до 84,8% станом 01.01.20 р.), з них 50,3% кошти фізичних осіб (за останні роки спостерігається зниження частки).

На кінець 2019 р. в структурі сукупних депозитів частка коштів фізичних осіб складає 50,6% (зниження частки за аналізований період на 14,4 п.п.) й в 1,8 рази (на кінець 2010 р. – 2,7) переважає частку коштів приватних нефінансових корпорацій (28,5%, ріст частки за аналізований період на 4,0 п.п.). Вкладам фізичних осіб притаманна підвищена волатильність, яка безпосередньо впливає на фондування комерційних банків [305].

Впродовж аналізованого періоду спостерігається збільшення частки депозитів на вимогу та до 1 року при зменшенні часток довгострокових депозитів. Серед сукупних депозитів частка депозитів на кінець 2019 р. сягає 55,1% (домогосподарств – 41,7%), а разом з строковими депозитами терміном до 1 року – 87,6% (домогосподарств – 82,9%). На кінець 2010 р. ці показники склали відповідно 36,6% (24,1%) та 68,6% (60,4%). Відтак і інституціалізована частка заощаджень фізичних осіб впродовж аналізованого періоду стала значно більш волатильною та ризиковою з точки зору фінансової стабільності [305].

Частка депозитів у іноземній валюті все ще залишається високою (40% на кінець 2019 р., що знижує фінансову стійкість банківської системи на тлі можливої девальвації гривні) при незначній тенденції до зниження впродовж останніх років.

Депозити фізичних осіб у 2010 р. були еквівалентними 25,5% ВВП, у 2019 р. цей показник зменшився на 11,0 п.п. – при тому, що частка кінцевих споживчих витрат домашніх господарств, за цей період, знаходилася в межах 75 – 79%.

Сумарний обсяг депозитів резидентів (крім депозитних корпорацій) у 2019 р. становить 26,9% ВВП та зменшився на 11,7 п.п. відносно 2010 р. Таким чином, значно менша частка заощаджень населення є інституціалізованою через інструменти банківських депозитів, а відтак ці незв'язані заощадження потенційно можуть активно впливати на розбалансування фінансової стійкості економіки [305].

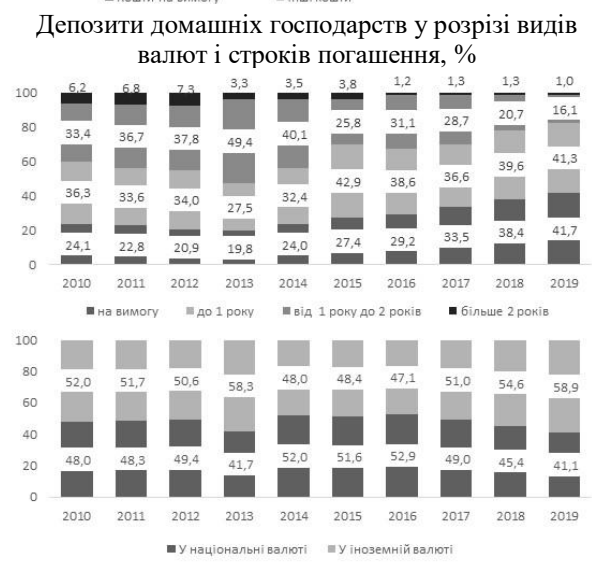
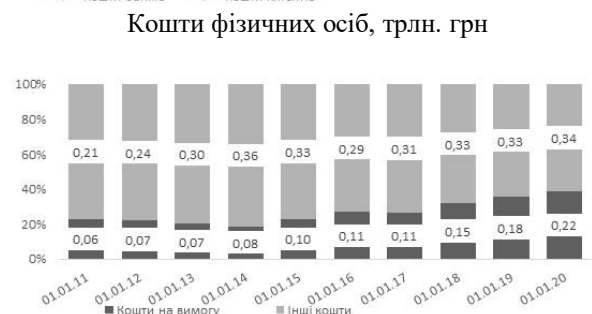
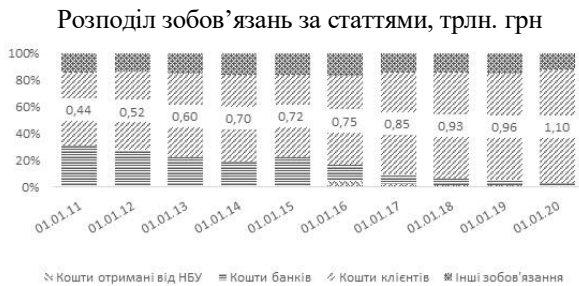


Рис. 2.43. Зобов'язання банківської системи та фондування (складено автором за джерелом [93] та власних розрахунків)

Банківська система у 2019 р. після багаторічної (2014-2017 рр.) збитковості обумовленої збройним конфліктом на Сході країни та втратою урядового контролю над частиною території держави, девальвацією гривні, скороченням промислового виробництва, погіршенням стану на ринку праці, скороченням зайнятості, і, відповідно, погіршення фінансового стану значної частки як корпоративних, так і приватних позичальників, необхідністю значних додаткових витрат на формування страхових резервів [305] отримала найбільший прибуток (58,4 млрд грн) за весь період функціонування банківської системи, починаючи з 1991 р. Слід зазначити, що фінансовий результат діяльності банківської системи значною мірою обумовлені діяльністю Приватбанку та витратами на покриття ризиків за активними операціями.

Таблиця 2.12 - Декомпозиційний аналіз рентабельності капіталу банківських установ, як надавачів фінансових послуг, %

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Чистий прибуток (збиток)										
Всього по банківській системі, млрд грн	-13,0	-7,7	4,9	1,4	-53,0	-66,6	-159,4	-26,5	22,3	58,4
в т.ч. Приватбанк, млрд грн	1,4	1,4	1,5	1,9	0,7	-216,1	-135,3	-23,9	12,8	32,6
у % до загального результату	10,5	18,5	31,3	130,5	1,4	324,5	84,9	90,3	57,3	55,9
Частка витрат на відрахування в резерви в сукупних витратах, %	30,8	24,3	16,1	16,7	39,3	43,1	56,6	24,1	13,0	5,8
Середній прибуток (збиток) по банківській системі, млн грн	-74,0	-43,8	27,8	8,0	-324,9	-569,2	-1 660,3	-323,1	290,1	778,1
Ефективність використання ресурсів										
Рентабельність активів (ROA) ¹ , %	-1,3	-0,7	0,4	0,1	-3,6	-4,4	-9,9	-1,5	1,2	3,0
Рентабельність капіталу (ROE) ² , %	-10,1	-5,3	3,0	0,8	-31,1	-55,1	-152,6	-19,2	14,1	32,9
Мультиплікатор капіталу (МК) ³	8,1	7,9	7,6	7,4	8,6	12,6	15,5	12,8	11,9	11,0
Чиста маржа прибутку (NPM) ⁴ , %	-9,5	-5,4	3,3	0,9	-25,2	-33,4	-83,6	-14,9	10,9	24,0
Доходність активів (DA) ⁵ , %	13,2	12,4	12,1	12,6	14,4	13,1	11,8	10,0	10,9	12,5

Примітки: ¹Рентабельність активів (ROA) - відношення чистого прибутку до середньої вартості загальних активів банківської системи * 100

²Рентабельність капіталу (ROE) - відношення чистого прибутку до середнього власного капіталу банківської системи * 100

³Мультиплікатор капіталу (МК) - відношенням середньої вартості загальних активів до середньої вартості власного капіталу

⁴Чиста маржа прибутку (NPM) – відношення чистого прибутку до валових доходів * 100

⁵Доходність активів (DA) – відношення валових доходів до середньої вартості загальних активів * 100

Середня визначена як сума показників на початок періоду і кінець періоду та розділена на 2

Джерело: складено автором за джерелом [93] та власних розрахунків

У 2019 р. показники рентабельності становили ROE = 32,9% (у 2018 р. 14,1%) та ROA = 3,0% (у 2018 р. – 1,2%).

Декомпозиційний аналіз рентабельності капіталу за результатами 2019 р. показав, що високого результату було досягнуто завдяки росту рентабельності активів, ROA = 3,0% (у 2018 р. – 1,2%), маржі прибутку, NPM = 24,0% (у 2018 р. – 10,9%) та дохідності активів, DA = 12,5% (у 2018 р. – 10,9%).

Операційна ефективність (CIR) банківської системи покращилася на 8,3 п.п. з 58,1% у 2018 р. до 49,8% у 2019 р. Це одне з найкращих значень у світі, де банківський бізнес зазвичай прибутковий, але низькомаржинальний вид діяльності [311].

Слабка ланка банківської системи – державні банки: Ощадбанк та Укресімбанк. Обидва вони працюють менше прибутково від інших банків та двох великих державних фінансових установ: ПриватБанку та Укргазбанку (Показник CIR Ощадбанку становить близько 100%, у Укресімбанку перевищує 100%, NPL обох установ перевищує 50%).

Ключовими факторами прибутковості банківської системи у 2018-2019 рр. стали: активне нарощування корпоративного та роздрібного кредитування; зростання процентних доходів від інвестицій у цінні папери (зокрема, ОВДП); скорочення обсягів витрат на формування страхових резервів [312].

Що стосується структури доходів банківської системи, то найбільшу частку в ньому займають процентні (у 2019 р. – 62,9% при стійкій тенденції до зниження частки) та комісійні (у 2019 р. – 25,5% при стійкій тенденції до зростання частки). Що, з одного боку, свідчить про певну сталість структури доходів банківської системи, з іншого, про зміну характеру функціонування банківської системи, а саме перехід від виконання традиційних функцій, пов'язаних із забезпеченням перерозподілу коштів між вкладниками та кредиторами, до концентрації своєї діяльності на обслуговуванні фінансових потоків державного бюджету [313].

Таблиця 2.13 - Доходи та витрати банківських установ

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Всього доходи, млрд грн	136,8	142,8	150,4	168,9	210,2	199,2	190,7	178,1	204,6	243,1
Доходи до ВВП, %	12,7	11,0	10,7	11,5	13,2	10,0	8,0	6,0	5,7	6,1
Структура доходів, %										
процентні доходи	82,8	79,4	78,1	76,9	72,0	67,8	71,2	69,6	68,8	62,9
комісійні доходи	11,2	12,9	14,1	14,8	13,5	14,3	16,4	20,9	24,9	25,5
результат від торговельних операцій, переоцінки та від операцій купівлі-продажу	1,6	2,8	2,1	2,0	7,4	10,8	4,3	4,1	0,9	6,7
інше	4,4	4,9	5,7	6,3	7,2	7,1	8,0	5,4	5,3	4,9
Витрати до доходів, %	109,5	105,4	96,7	99,1	125,2	133,4	183,6	114,9	89,1	76,0
Структура витрат, %										
процентні витрати	41,0	39,5	46,9	48,3	36,9	36,1	26,2	34,7	37,2	40,1
комісійні витрати	1,8	2,0	2,1	2,4	1,9	2,2	2,1	4,7	7,2	9,8
відрахування в резерви	30,8	24,3	16,1	16,7	39,3	43,1	56,6	24,1	13,0	5,8
загальні адміністративні витрати	19,4	22,8	25,6	24,3	17,0	13,8	11,2	21,6	29,5	34,1
інше	7,1	11,3	9,3	8,3	5,0	4,7	3,9	14,9	13,1	10,3

Джерело: складено автором за джерелом [93] та власних розрахунків

В структурі витрат упродовж аналізованого періоду найбільшу частку займають процентні витрати, відрахування в резерви та загальні адміністративні витрати (надалі враховано як трансакційні витрати).

Рівень трансакційних витрат до загальних активів



Рівень трансакційних витрат до загальних доходів та витрат

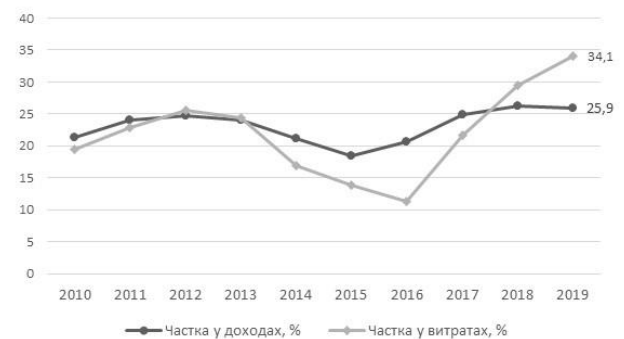


Рис. 2.44. Рівень трансакційних витрат банківських установ, як надавачів фінансових послуг

(складено автором за джерелом [93] та власних розрахунків)

В цілому по банківській системі за аналізований період рівень трансакційних витрат має зростаючу тенденцію. Що в цілому свідчить про відносне зростання витрат на функціонування банків при зменшенні кількості структурних підрозділів та зниження ефективності діяльності банків України та потребує зміни бізнес-моделі для окремих банків.

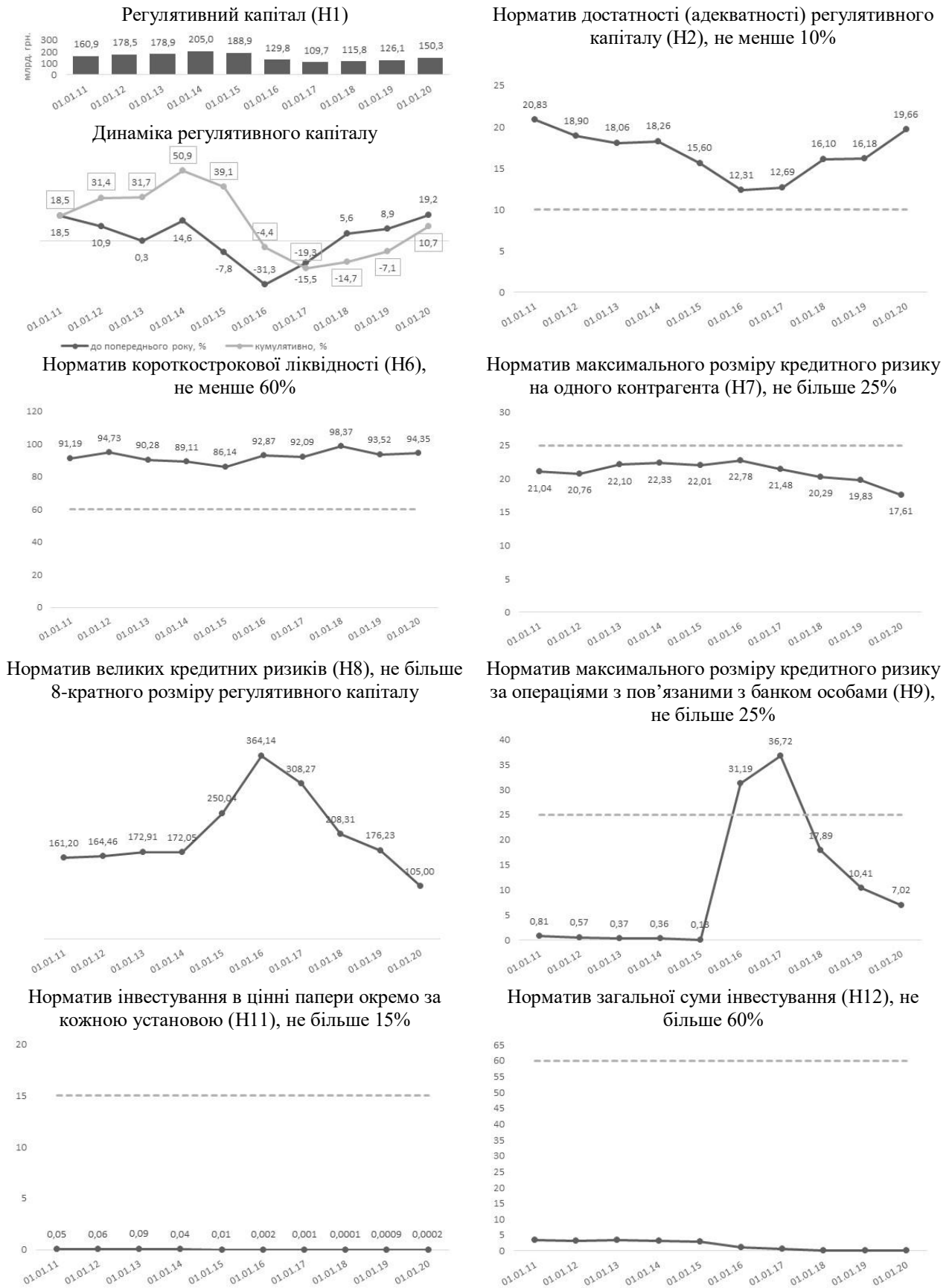


Рис. 2.45. Значення економічних нормативів банківських установ, як надавачів фінансових послуг
(складено автором за джерелом [93] та власних розрахунків)

Економічні нормативи по банківській системі в цілому відповідають їх нормативним значенням. Однак, чинні на сьогодні нормативи не дають змоги проводити ефективний безвиїзний банківський нагляд, оскільки тільки 4 нормативи (Н1, Н2, Н7 та Н8) дають більш-менш адекватне уявлення про стан справ у банківській системі [314].

Згідно офіційних статистичних даних рівень номінальної заробітної плати за видом економічної діяльності «Фінанси та страхова діяльність» є одним із найвищих (ТОР-2) протягом аналізованого періоду. Причому темпи зростання номінальної середньомісячної заробітної плати штатних працівників за видом економічної діяльності (у % до попереднього року) є одними із найнижчих серед усіх видів економічної діяльності.

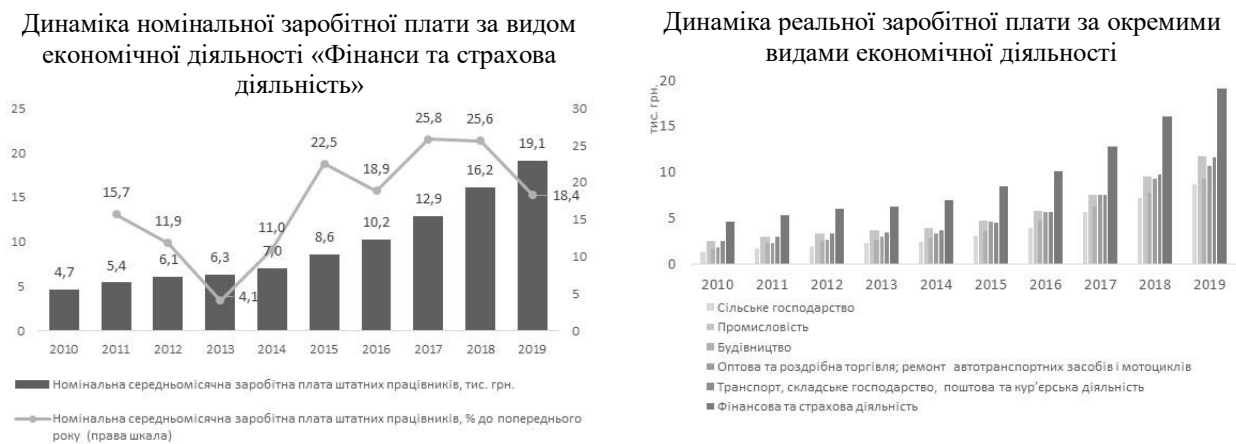
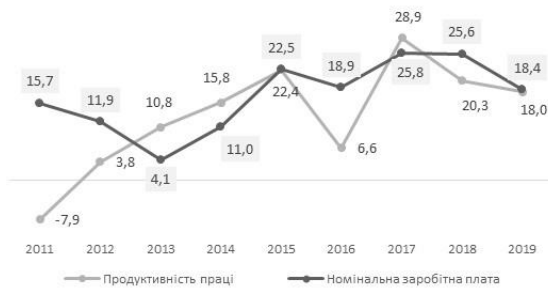


Рис. 2.46. Заробітна плата у фінансовому секторі за 2010-2019 роки

(складено автором за джерелом [109, 93] та власних розрахунків)

За період 2010 - 2019 рр. середньорічні темпи приросту номінальної заробітної плати за видом економічної діяльності «Фінанси та страхова діяльність» становили 116,9%, а темпи приросту продуктивності праці за даним видом економічної діяльності – 112,7% (рис. 2.47). Що є негативним фактором. Однак коефіцієнт випередження темпів зростання продуктивності праці над темпами зростання середньої заробітної плати за видом економічної діяльності «Фінанси та страхова діяльність» є дещо вищим ніж в цілому по економіці України, та за окремими видами економічної діяльності.

Динаміка продуктивності праці¹ та середньомісячної заробітної плати, у % до попереднього року



Динаміка продуктивності праці² та середньомісячної заробітної плати, кумулятивно, у %, до відповідного періоду попереднього року



Примітка: ^{1,2} продуктивність праці розраховано як відношення валового внутрішнього продукту у фактичних цінах за видом економічної діяльності «Фінанси та страхова діяльність» до середньооблікової кількості штатних працівників відповідного періоду за даним видом економічної діяльності.

Рис. 2.47. Динаміка продуктивності праці у фінансовому секторі

(складено автором за джерелом [109, 93] та власних розрахунків)

Протягом аналізованого періоду 2010-2019 рр. тривають тенденції до зменшення рівня зайнятого населення у віці 15-70 років за видом економічної діяльності «Фінанси та страхова діяльність». За результатами 2019 р. кількість зайнятого населення становила 211,6 тис. осіб при зменшенні протягом аналізованого періоду частки у загальній чисельності зайнятого населення протягом аналізованого періоду на 0,3 п.п.

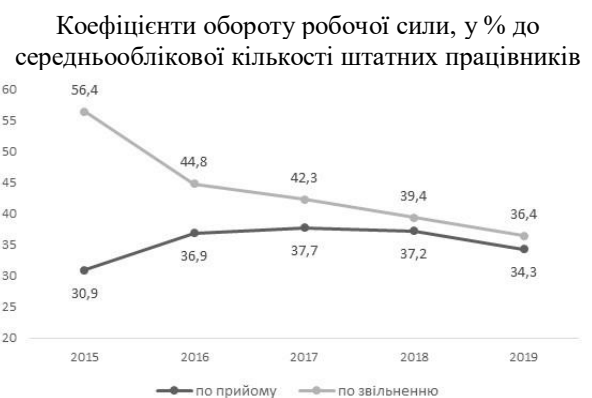


Рис. 2.48. Основні показники ринку праці у фінансовому секторі за 2012-2019 роки

(складено автором за джерелом [109, 93] та власних розрахунків)

У 2019 р. коефіцієнт валового обороту робочої сили за видом економічної діяльності «Фінанси та страхова діяльність» склав 70,7% проти 87,3% у 2015 р.

що в першу чергу було пов'язано із скороченням рівня звільнення працівників, обумовленою відносною стабілізацією фінансового сектору.

Упродовж 2019 р. НБУ продовжував упроваджувати ризик орієнтований щодо інтеграції інспектування банків (62 перевірки 58 банків, активи яких сумарно становлять 97,5% активів банківської системи [315]) і рейтингової оцінки за оновленою рейтинговою системою CAMELSO в SREP (станом на кінець 2019 р. комплексну рейтингову оцінку отримали 68 банків, або 90,7% від загальної кількості діючих банків).

Усереднена комплексна рейтингова оцінка банків за рейтинговою системою CAMELSO у 2018 та 2019 рр. становила «2», а у 2017 р. «3» (згідно 4-х бальної системи оцінки, де «1» – найвища, а «4» – найнижча [315]). Зокрема банки, що були об'єктом інспекційних перевірок у 2019 р., отримували вищі оцінки порівняно з 2018 р. за компонентами «А» (Активи). За рештою компонентів оцінки не змінились.

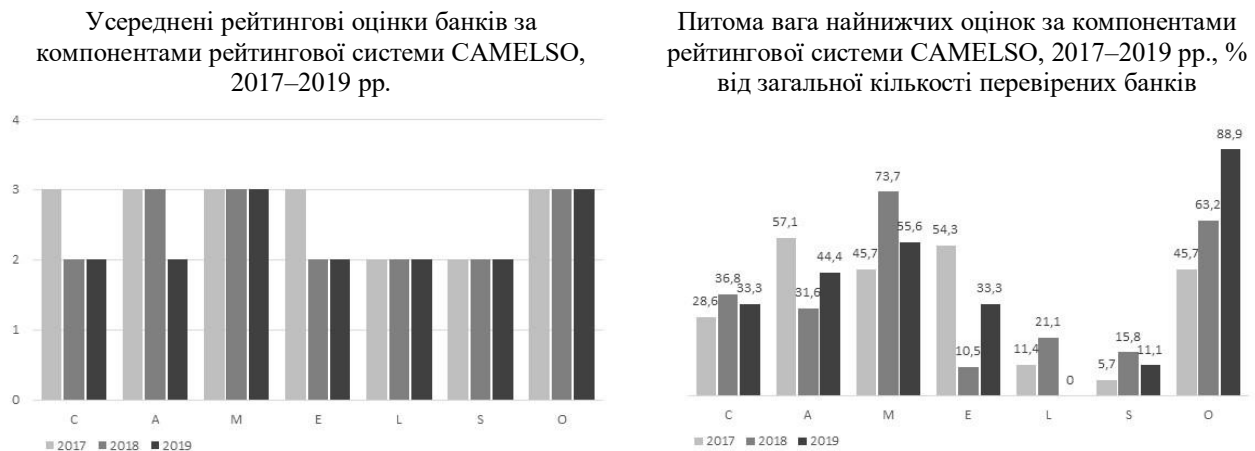


Рис. 2.49. Усереднені рейтингові оцінки банківських установ за компонентами рейтингової системи CAMELSO, 2017–2019 рр.

(складено автором за джерелом [315])

Таким чином, незважаючи на певні позитивні зрушення, банківська система, яка створює умови для надавачів фінансових послуг, характеризується слабкою функціональністю та дисбалансами.

Динаміку основних показників, що характеризують економічний розвиток підприємств реального сектору та функціонування надавачів фінансових послуг, подано на рис. 2.50.

Як свідчать дані рис. 2.50 динаміка показників у 2010 – 2019 рр. є вкрай нестабільною. Кризові явища 2014-2015 рр. призвели до істотного скорочення показників та суперечливої динаміки (зростання ВВП при скороченні промислової продукції та банківського кредитування реального сектору економіки).

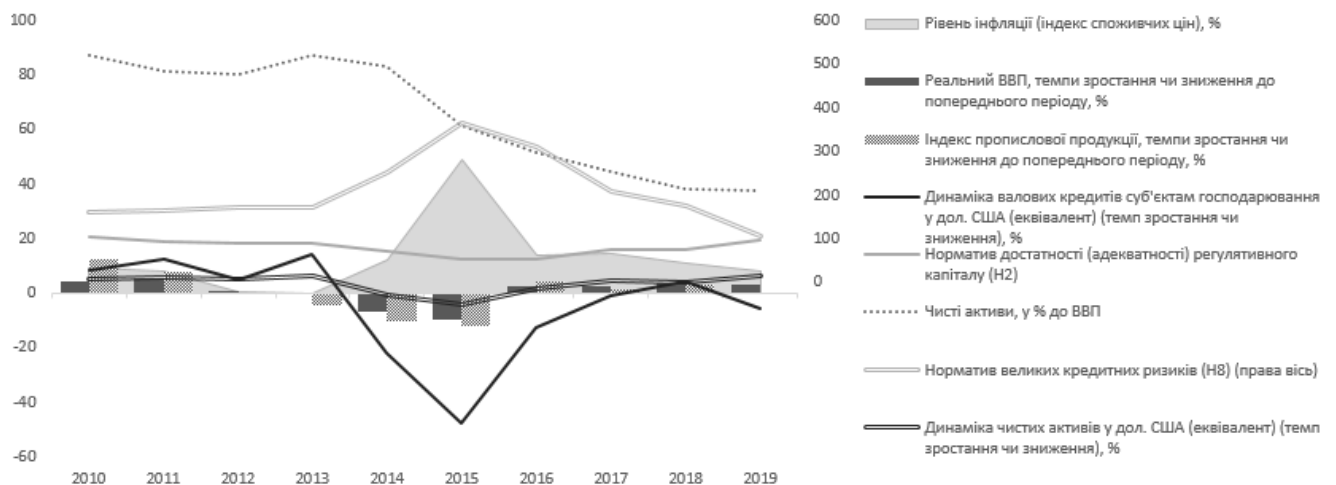


Рис. 2.50. Динаміка основних показників, що характеризують економічний розвиток підприємств реального сектору та функціонування надавачів фінансових послуг за 2010 – 2019 рр.

(складено автором за джерелом [93, 109, 322] та власних розрахунків)

Взаємозв'язок між досліджуваними показниками, наведеними на рис. 2.50, ілюструють дані табл. 2.14. На основі даних табл. 2.14 можна зробити наступні висновки:

- найбільш щільний зв'язок існує між динамікою показників зростання економіки (реального ВВП та промислової продукції), що вказує на взаємозамінність цих змінних;
- значний позитивний зв'язок встановлено між динамікою реального ВВП та активами банківської системи (чисті загальні, в екв. дол. США),
- значний позитивний – між ВВП та кредитами суб'єктам господарювання (в екв. дол. США);
- негативний – між ВВП та нормативом великих кредитних ризиків (H8);

- зниження системних ризиків банківської системи стимулює розвиток реального сектору економіки та сприяє росту ВВП. Дані щодо ризиків банківської системи та їх динаміки наведено на рис. 2.51.

Таблиця 2.14 - Матриця парних коефіцієнтів кореляції між показниками, що характеризують економічний розвиток підприємств реального сектору та функціонування надавачів фінансових послуг, за період 2010 – 2019 рр.*

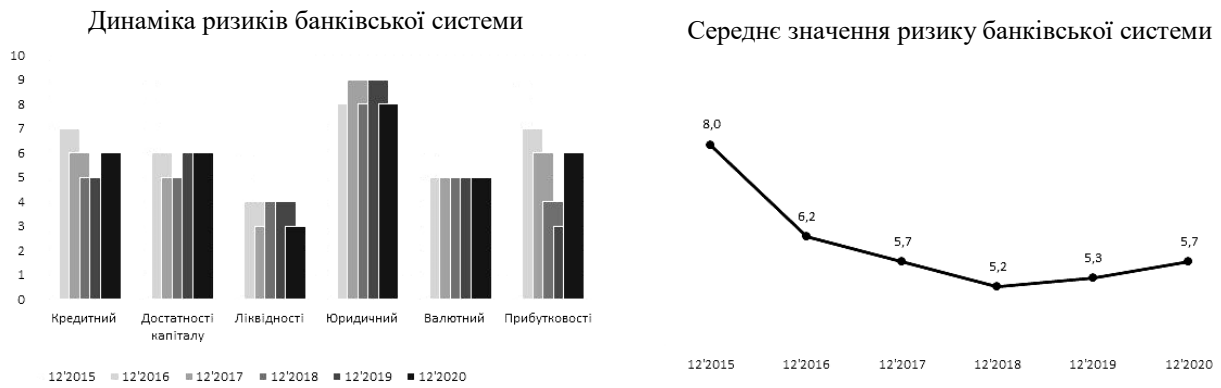
Змінні	Реальний ВВП ¹	Індекс промислової продукції ²	Загальні активи ³	Чисті активи ⁴	Чисті активи, у % до ВВП	Кредити суб'єктам господарювання ⁵	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (H2) ⁶	Норматив великих кредитних ризиків (H8) ⁸
Реальний ВВП ¹	1,00							
Індекс промислової продукції ²	0,90	1,00						
Загальні активи ³	0,92	0,75	1,00					
Чисті активи ⁴	0,87	0,66	0,98	1,00				
Чисті активи, у % до ВВП	-0,18	0,01	0,01	0,01	1,00			
Кредити суб'єктам господарювання ⁵	0,84	0,71	0,95	0,93	0,23	1,00		
Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (H2) ⁶	0,60	0,55	0,75	0,80	0,34	0,76	1,00	
Норматив великих кредитних ризиків (H8) ⁷	-0,71	-0,52	-0,84	-0,90	-0,04	-0,82	-0,92	1,00

Примітка: напівжирним шрифтом виділено найбільш значущі і точні.

¹, ² - темпи зростання чи зниження до попереднього періоду; ³, ⁴, ⁵ - у дол. США (еквівалент), темпи зростання чи зниження до попереднього періоду; ⁷, ⁸ - абсолютне значення

Джерело: складено автором за джерелом [109, 93 – щорічні дані, [321]] та власних розрахунків

Зростання активів банківської системи спричиняє ріст економічної активності та розвиток промислового виробництва. Однак, за [322] банківська система на сучасному етапі не забезпечує довгострокове зростання економіки ресурсами, а навпаки – стан банківської системи залежить від економічного зростання чи спаду.



Примітка: ¹ НБУ оцінює ризики за шкалою від 0 до 10, де 0 – найнижчий рівень ризику, 10 – найвищий рівень ризику. Оцінка ілюструє очікуваний стан на наступні 6 місяців

Рис. 2.51. Ризики банківської системи у 2015 – 2019 рр.¹

(складено автором за джерелом [93])

Оцінимо економічний та фінансовий розвиток учасників економічної діяльності за 2010 – 2019 рр. на основі агрегованого показника – інтегрального коефіцієнта.

Побудова інтегрального коефіцієнта дає можливість ураховувати вплив різноманітних чинників на економічні процеси за певний період часу (2010 – 2019 рр.), динаміку коефіцієнта в порівняльному виді й виявити вплив на інтегральний коефіцієнт окремих показників.

Методика побудови інтегрального коефіцієнта (Додаток І) базується виключно на кількісних методах оцінки (без використання методу експертних оцінок) та на результатах проведеного аналізу індикаторів зовнішнього підприємницького середовища (розділ 2.1, Додаток П) та функціонування надавачів фінансових послуг (розділ 2.3, Додаток Р), тобто всі показники мають кількісне відбиття їх якісного значення.

Розраховані інтегральні коефіцієнти описуються поліноміальними рівняннями, що визначає хвилеподібний вигляд кривих та характеризуються високою волатильністю динаміки коефіцієнтів.

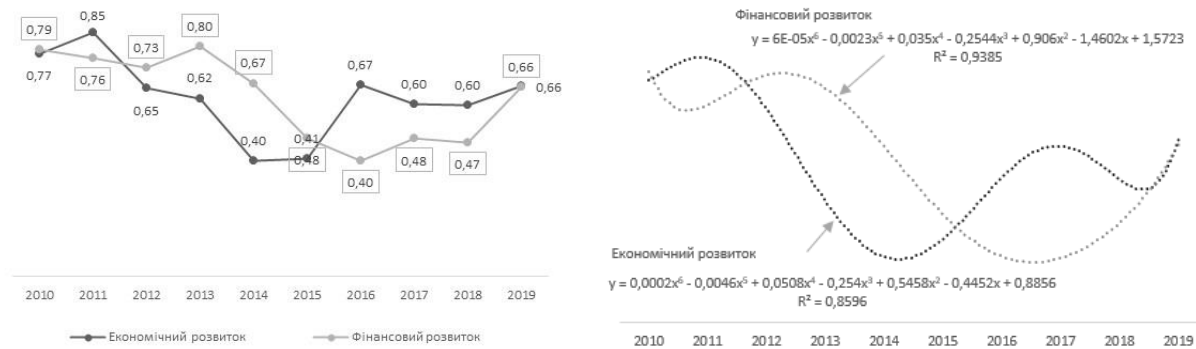


Рис. 2.52. Інтегральні коефіцієнти економічного та фінансового розвитку 2010-2019 рр.

(складено автором)

Інтегральний коефіцієнт фінансового розвитку у 2010-2013 рр. мав нестійку тенденцію до зростання та у 2013 р. досягнув свого найвищого значення (0,80), впродовж 2014-2016 рр. коефіцієнт стрімко знизився до верхньої межі «кризового рівня», досягнувши у 2016р. свого мінімального рівня (0,40). Протягом 2016-2019 рр. коефіцієнт поступово зростає, що свідчить про часткове відновлення банківської системи.

Інтегральний коефіцієнт економічного розвитку після зростання у 2011 р., де він досягнув свого максимального значення за період дослідження (0,85), мав стійку спадаючу тенденцію, досягнувши своїх мінімальних значень у 2014-2015 рр. Після стрімкого зростання коефіцієнта у 2016 р., надалі тенденція щодо його зростання є нестійкою.

Кореляція між інтегральними коефіцієнтами загальноекономічного розвитку та функціонування банківської системи становить 0,41. Що свідчить про наявність прямого помірною зв'язку між коефіцієнтами.

Водночас, в останні роки значення інтегрального коефіцієнта економічного розвитку перевищує значення інтегрального коефіцієнта фінансового розвитку. Слід зазначити, що у 2019 р. значення інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового розвитку однакові. Це, на нашу думку, підтверджує попередні висновки, що в Україні економічний розвиток підприємств реального сектору впливає на функціонування банківських установ, як надавачів фінансових послуг, і, навпаки. Тобто, економічне зростання сприятиме підвищенню ефективності функціонування банківської

системи, зниженню процентних ставок, які в свою чергу забезпечують покращення фінансування підприємств реального сектору економіки.

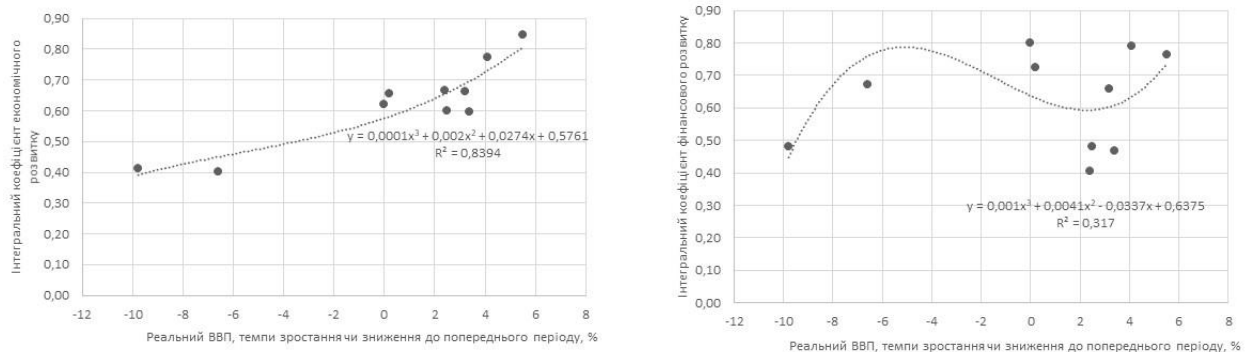


Рис. 2.53. Кореляційне поле залежності між темпами зростання чи зниження реального ВВП і інтегральними коефіцієнтами економічного та фінансового розвитку

(складено автором)

Оцінювання статистичного зв'язку між значеннями інтегрального коефіцієнта економічного розвитку підприємств реального сектору і темпами зростання чи зниження реального ВВП показало високу щільність. З іншого боку, зв'язок між інтегральним коефіцієнтом фінансового розвитку і темпами зростання чи зниження реального ВВП, виявився значно слабшим.

В цілому існуючі структурні дисбаланси та негативні тенденції розвитку підприємств за окремими видами економічної діяльності обумовлюють спадаючу тенденцію інтегрального коефіцієнта економічного розвитку.

Основними драйверами росту інтегрального економічного розвитку є ріст рівня рентабельності всієї діяльності підприємств, сальдо платіжного балансу (у % до ВВП), темпи росту сільськогосподарської та будівельної продукції, ріст обсягу роздрібного товарообороту.

Показники	Динаміка за 2010-2019 рр.
Рівень рентабельності (збитковості) всієї діяльності підприємств, %	
Витрати на інновації, у % до ВВП	
Капітальні інвестиції, у % до ВВП	
Прямі інвестиції в Україну (крім реінвестування доходів), у % до ВВП	
Експорт товарів, у % до ВВП	
Рівень безробіття, %	
Співвідношення між темпами росту продуктивності праці та заробітної плати	
Сальдо платіжного балансу, у % до ВВП	
Рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет, %	

Показники	Динаміка за 2010-2019 рр.
Реальний ВВП, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	
Промислова продукція, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	
Сільськогосподарська продукція, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	
Будівельна продукція, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	
Роздрібний товарооборот підприємств роздрібно́ї торгівлі, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	
Вантажообіг, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	
Пасажирообіг, темпи зростання чи зниження зростання до попереднього періоду	

кумулятивно за 2010 – 2019 рр., %

2019 р. до 2010 р., п.п.



Рис. 2.54. Динаміка параметрів інтегрального коефіцієнта економічного розвитку за 2010-2019 рр.

(складено автором)

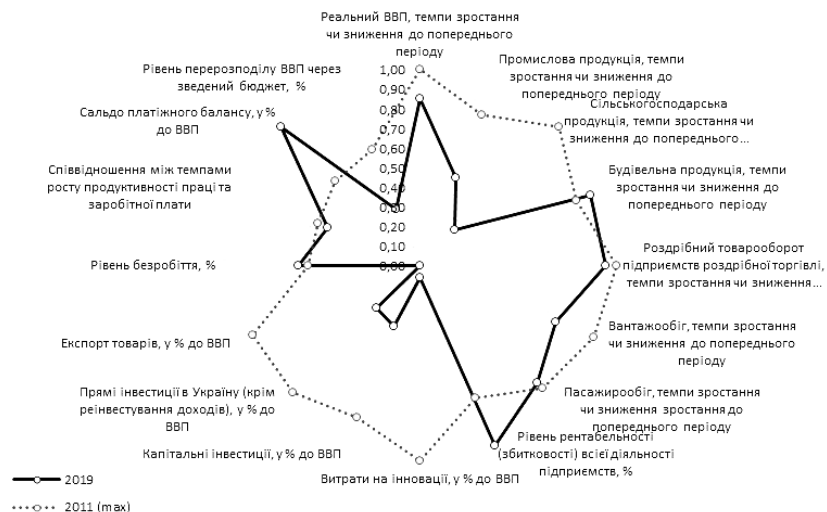


Рис. 2.55. Візуалізація стандартизованих значень параметрів інтегрального коефіцієнта економічного розвитку

(складено автором)



Рис. 2.56. Динаміка параметрів інтегрального коефіцієнта фінансового розвитку за 2010-2019 рр. (складено автором)

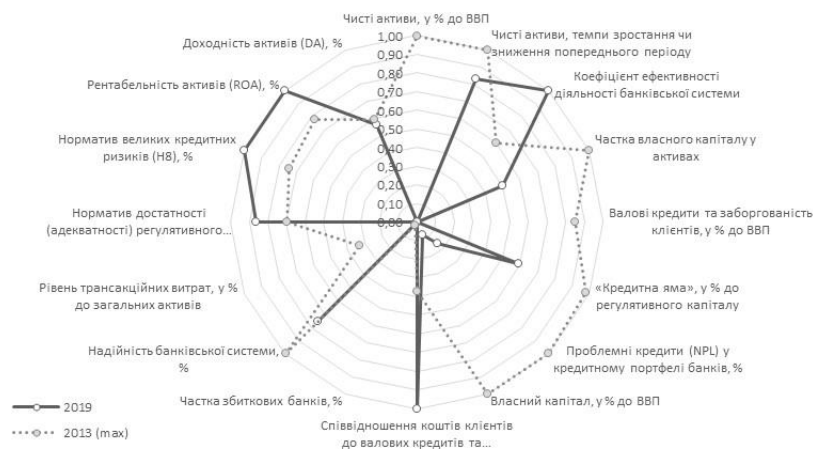


Рис. 2.57. Взуалізація стандартизованих значень параметрів інтегрального коефіцієнта фінансового розвитку (складено автором)

Динаміка інтегрального коефіцієнта фінансового розвитку свідчить про наявність позитивних тенденцій у розвитку надавачів фінансових послуг в останні роки. Основними драйверами росту інтегрального коефіцієнта є ріст ефективності та надійності банківської системи, зниження ризиків та ріст достатності (адекватності) регулятивного капіталу, зниження проблемності кредитного портфелю.

Розвиток суб'єктів господарювання та функціонування надавачів фінансових послуг нерозривно пов'язані між собою та потребують низки заходів, спрямованих на нівелювання кризових явищ задля підвищення ефективності функціонування та секторальної взаємодії суб'єктів економіки. Показники ефективності роботи фінансового сектору і темпів його розвитку визначальним чином залежать від реального сектору, а динаміка економічного розвитку підприємств реального сектору – від фінансового сектору.

Висновки до розділу 2

1. Індикатори зовнішнього підприємницького середовища демонструють спадну динаміку основних загальноекономічних показників і нестабільність розвитку. Серед основних чинників повільних темпів економічного розвитку підприємництва виокремимо низьку ефективність суспільного виробництва, спадаючу динаміку зростання промисловості, макроекономічну невизначеність, високий рівень корупції, військові дії на Сході, низьку інвестиційну привабливість вітчизняних підприємств, низьким рівнем припливу прямих іноземних інвестицій, які носять, в основному, індустріальний характер, зношеність та невідповідність потребам галузей транспортної інфраструктури, слабку економічну динаміку, застарілу технічну базу виробництва при низькому рівні капітальних вкладень, низький рівень технологічності, інноваційної діяльності та продуктивності праці.

2. В роботі запропоновано методичний підхід до інтегративної діагностики підприємств за окремими видами економічної діяльності. Він об'єднує динамічний аналіз показників діяльності та оцінку параметрів їх економічних та фінансових потенціалів з ідентифікацією негативних та позитивних аспектів, що за допомогою інтегральних коефіцієнтів дозволяє побудувати матрицю економічного та фінансового потенціалу, провести співставну оцінку, виявити місце у ринковому середовищі та тенденції розвитку. Це створює підґрунтя для прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень стосовно фінансово-економічних процесів суб'єктів господарювання.

3. Співставність проведеної оцінки економічного та фінансового потенціалів підприємств за окремими видами економічної діяльності дозволили звести результати у загальну матрицю потенціалу. Загальні висновки свідчать, що спостерігається зниження фінансового потенціалу, найбільше – «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність», незначне зростання фінансового потенціалу у підприємств за видом економічної діяльності «Промисловість» (однак рівень показника вкрай низький). Що стосується економічного потенціалу – його рівень вище відносно фінансового потенціалу,

крім «Сільське, лісове та рибне господарство», в інших спостерігається зростання – найбільше «Промисловість».

4. Банківські установи, як надавачі фінансових послуг для підприємств реального сектору характеризується наявністю великої частки державних банків (55,2% за чистими активами), послабленням міжбанківської конкуренції, обумовленої виходом значної кількості банків з національним капіталом у 2014 – 2015 рр., зменшенням прибутковості банків, низьким рівнем кредитування реального сектору (зменшення відношення чистих кредитів суб'єктів господарювання до ВВП до 10,6%, більше ніж як у 3 р., ріст співвідношення «кредитної ями» до регулятивного капіталу), дисбалансом кредитування в бік високодохідних, але коротких, ніж кредити реальному сектору, споживчих позик, незадовільною якістю кредитного портфелю (частка непрацюючих кредитів на 01.01.20 р. склала 48,4%), високим рівнем доларизації кредитів (42,7%) та депозитів (38,2%), переорієнтацією політики банків у бік більш безпечних та надійних операцій з державними цінними паперами, високий рівень відсоткових ставок за кредитами.

5. Загалом відсутність здорової фінансової основи, функціонування банків, як надавачів фінансових послуг для підприємств реального сектору, у режимі спекулятивного фінансування для збалансованого економічного зростання та розвитку в Україні приводить до того, що це спричинює серйозні ризики в діяльності банків, незважаючи на певні позитивні структурні зрушення в банківській системі України.

6. Проведені розрахунки інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового розвитку та їх взаємозв'язки свідчать про наявність секторальної взаємодії, а саме, що економічний розвиток підприємств реального сектору впливає на функціонування банківських установ, як надавачів фінансових послуг, і, навпаки. Тобто, економічне зростання сприятиме підвищенню ефективності функціонування банківської системи, зниженню процентних ставок, які в свою чергу забезпечують покращення фінансування підприємств реального сектору економіки.

Основні результати, одержані у даному розділі опубліковані автором у таких наукових працях [1,3,5,7,8,9,10]

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ СЕКТОРАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Вплив креативних індустрій на розвиток підприємницького потенціалу України з урахуванням досвіду Китайської народної республіки

Підвищення конкурентоспроможності підприємств вітчизняної економіки вимагає переходу від виробництва продукції із низькою додатною вартістю (сировино-імпортна продукція) до нової моделі розвитку, яка б охоплювала економічні, культурні, технологічні та соціальні аспекти розвитку. Головним елементом нової парадигми є той факт, що креативність, знання і доступ до інформації все частіше стають провідним компонентом що стимулюють економічне зростання, зайнятість, торгівлю та інновації [326]. Ще однією із важливих складових засад розвитку підприємництва є її креативність.

Досвід світового бізнесу засвідчує позитивні наслідки від впровадження та використання креативних галузей. Тому виникає необхідність пошуку засад реалізації компетенцій та потенціалу креативних індустрій задля забезпечення загального економічного зростання, зокрема банківської системи.

Креативні галузі є одними з найбільш динамічних секторів економіки, що робить їх привабливою сферою для інвестицій як на приватному, так і на державному рівнях, а креативна економіка є ефективною моделлю прискорення соціально-економічного розвитку [326].

В рамках даної роботи набула подальшого розвитку модельна формалізація впливу креативних індустрій на активність учасників економічної діяльності, базою якої є економічний і фінансовий потенціали країни. При дослідженні економічного потенціалу виділено такі складові як створений підприємствами ВВП, інноваційний потенціал, інвестиційне забезпечення, трудові ресурси, доходи та видатки зведеного бюджету. Серед основних складових фінансового потенціалу ідентифіковано фінансові ресурси, капітал,

активи, трудові ресурси, доходи та витрати. Врахування передових практик креативних індустрій світової економіки та стан економічного та фінансового потенціалів у економіці країни дозволяє окреслити інформаційно-креативне поле, визначити відповідні детермінанти розвитку, сильні та слабкі сторони, можливості та загрози, механізми та на їх основі виробити управлінські рішення задля покращення умов підприємницького середовища та соціально-економічного розвитку (рис. 3.1).

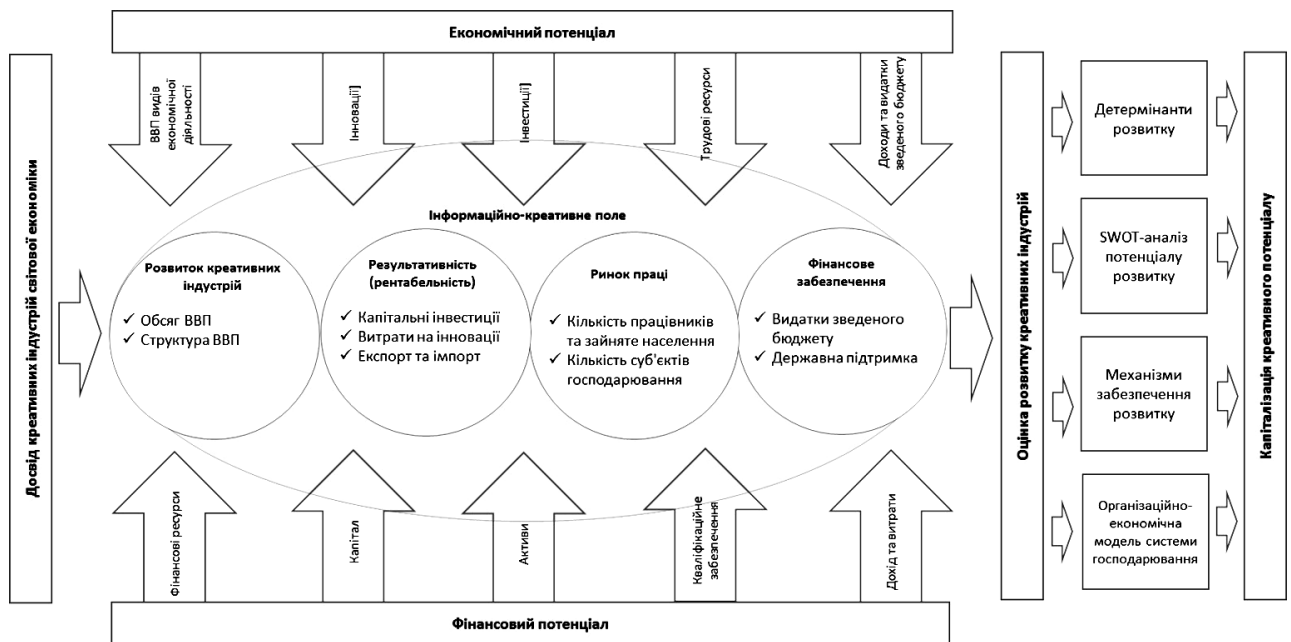


Рис. 3.1. Модельна формалізація впливу креативних індустрій на активність учасників економічної діяльності

Джерело: розроблено автором

Відповідно до запропонованої модельної формалізації впливу креативних індустрій на активність учасників економічної діяльності використаємо класичні методи економічного аналізу для виявлення взаємозв'язку між розвитком креативних індустрій та економічним розвитком.

За даними ООН на частку креативної економіки припадає 3% світового ВВП [336], в середньому від 2 до 7% національного ВВП по всьому світу [337], або близько 2,25 трлн. дол. США доходу (з них 20,9% телебачення) і забезпечує

30,0 млн робочих місць по всьому світу (з них 21,5% образотворче мистецтво) [336, 338].



Рис. 3.2. Вклад креативних індустрій в світову економіку

Джерело: [338]

Наочне зображення світової креативної економіки наведено на рис. 3.3.

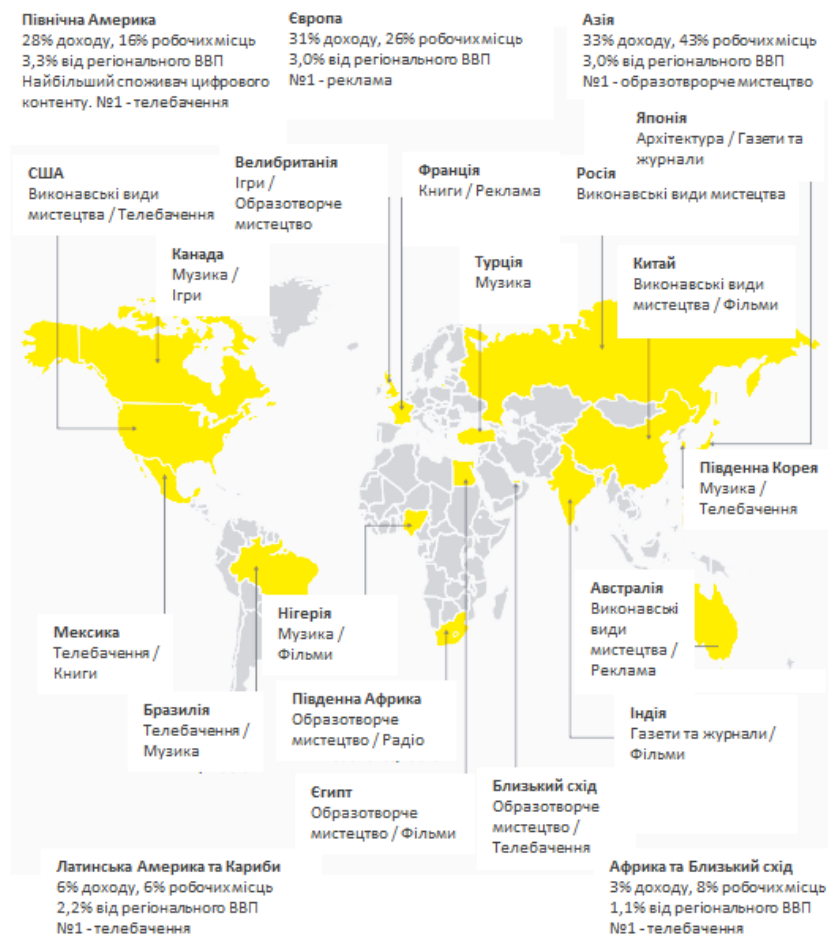


Рис. 3.3. Креативні індустрії країн світу

Джерело: допрацьовано автором за [338]

Креативні індустрії спричиняють прямий, непрямий та індукований вплив на економіку (рис. 3.4) [327]. Прямий вплив полягає у збільшенні обсягу виробництва товарів (продуктів). Що, в свою чергу, призводить до зростання обсягу виробництва у інших, пов'язаних з креативними індустріями, галузях за рахунок позитивного мультиплікативного ефекту (непрямий вплив). Це призводить до формування індукованого впливу розширення споживання домогосподарств, задіяних у креативних індустріях та пов'язаних з ними галузей економіки.

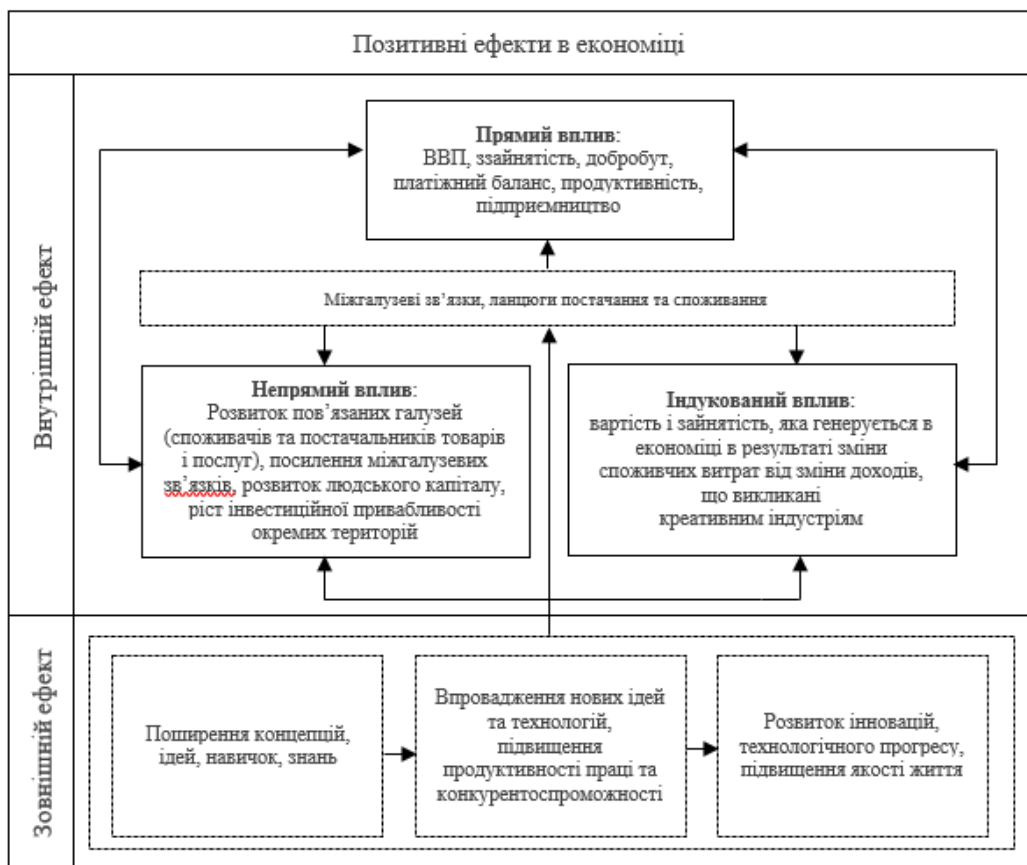


Рис. 3.4. Вплив креативних індустрій на підприємництво

Джерело: розроблено автором за [327, 328]

Визначення креативних індустрій дано в Законі України «Про культуру», а саме як види економічної діяльності, метою яких є створення доданої вартості і робочих місць через культурне (мистецьке) та/або креативне вираження [329]. Розпорядженням КМУ від 24.04.2019 № 265-р [195] визначено базові види економічної діяльності, які належать до креативних індустрій (Додаток С). Які відповідно до Національного класифікатору України ДК 009:2010 [335] умовно

можна віднести до таких видів економічної діяльності, як «інформація та телекомунікації» (код J), «професійна, наукова та технічна діяльність» (код M), «мистецтво, спорт, розваги та відпочинок» (код R). Причому, до цих секцій також належить економічна діяльність, що не відповідає сутності поняття «креативні індустрії» [357] (близько $\frac{2}{3}$ від обсягу ВВП за даними видами економічної діяльності).

Специфіка формування та подання статистичної інформації Державної службою статистики за видами економічної діяльності не дозволяє в повній мірі провести аналіз розвитку як креативних індустрій, так і, відповідно, креативного сектору економіки. Виходячи з цього, дослідження впливу креативних індустрій будемо вести за двома напрямками – за видами економічної діяльності, які віднесено до сфери креативних індустрій (за даними Держкомстату України) та креативних індустрій (при наявності відповідної аналітичної інформації).

Таблиця 3.1 - Обсяг створюваного суб'єктами господарювання ВВП України за видами економічної діяльності, які віднесені до сфери креативних індустрій, за 2010-2019 рр., млрд грн (у фактичних цінах)

Склад валового внутрішнього продукту	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Інформація та телекомунікації	33,0	38,4	43,4	48,4	52,7	72,6	89,3	110,3	138,8	182,7
у % до ВВП	3,1	3,0	3,1	3,3	3,3	3,7	3,7	3,7	3,9	4,6
Професійна, наукова та технічна діяльність	27,3	30,5	42,0	47,7	47,1	55,8	68,5	86,5	113,4	141,5
у % до ВВП	2,5	2,3	3,0	3,3	3,0	2,8	2,9	2,9	3,2	3,6
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	6,1	7,2	9,7	12,7	12,3	12,4	13,6	17,4	20,4	24,1
у % до ВВП	0,6	0,6	0,7	0,9	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Разом за видами економічної діяльності	66,4	76,0	95,1	108,8	112,2	140,7	171,3	214,2	272,6	348,8
у % до ВВП	6,1	5,8	6,8	7,4	7,1	7,1	7,2	7,2	7,7	8,8

Джерело: складено автором за джерелом [328, 357, 93] та власних розрахунків

Дані табл. 3.1 демонструють сталу тенденцію до зростання внеску видів економічної діяльності, що відображають активність креативних індустрій України у загальному обсязі ВВП. Найбільшу частку у загальному обсязі ВВП займає «інформація та телекомунікації» - 4,6% у 2019 р. при рості на 1,5 п.п. до 2010 р.

ВВП креативних індустрій України зростає достатньо швидкими темпами та, в цілому, перевищує темп зростання номінального ВВП. Якщо у 2013 р. ВВП креативних індустрій склав 30,8 млрд грн (2,1% від загального ВВП), то у 2019 р. – 117,2 млрд грн (2,9% від загального ВВП). Однак, ВВП креативних індустрій України у розрахунку на одну особу становить лише 23% показника Китаю (у 2019 р.), а частка ВВП креативних індустрій України у загальному обсязі ВВП менша у 1,5 – 2 рази показника Китаю.

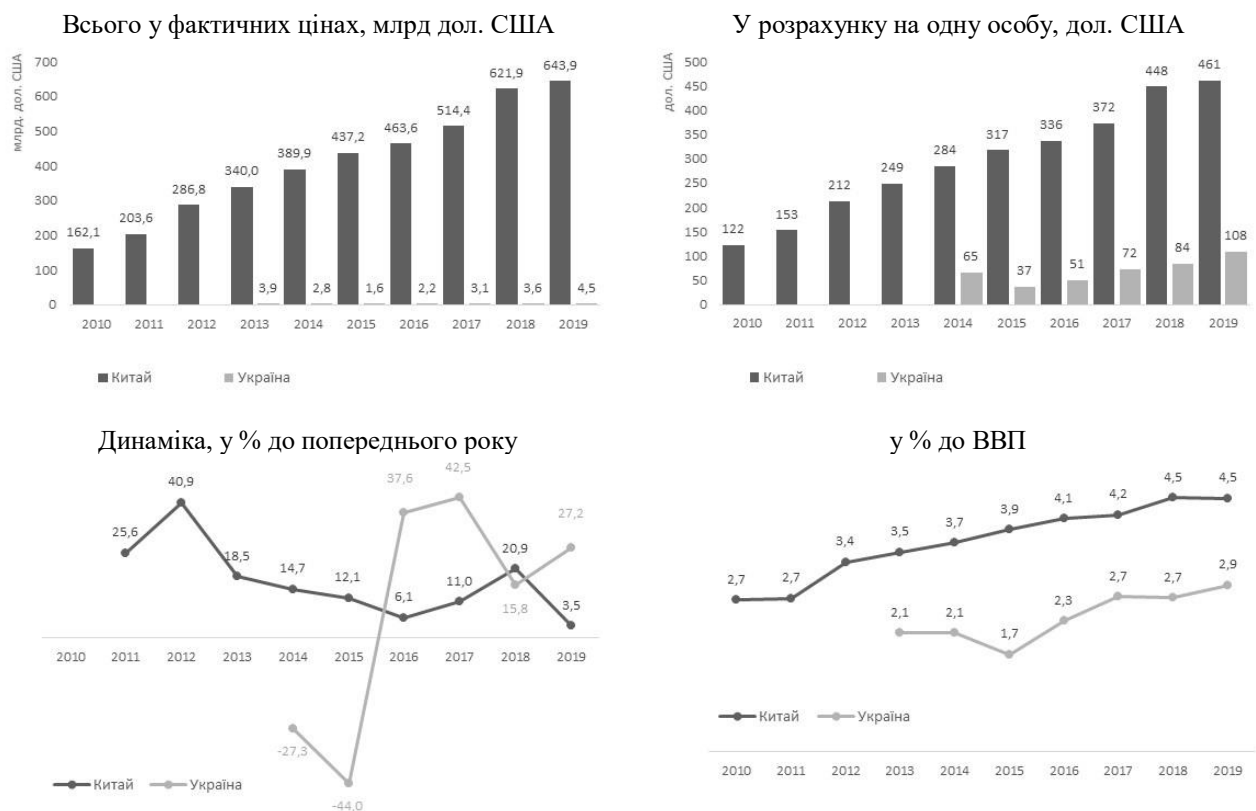


Рис. 3.5. ВВП креативних індустрій України та Китаю

Джерело: складено автором за джерелом [328, 334, 335, 349] та власних розрахунків

Більшу частину ВВП креативних індустрій України створює ІТ-індустрія – у 2019 р. майже 54% від загального обсягу. До TOP-5 найбільших видів економічної креативних індустрій також відносяться реклама, маркетинг, PR; аудіовізуальне мистецтво; архітектура; література та видавнича справа (рис. 3.6). На відміну від України, у Китаю частка виробництва культурних товарів та обладнання і радіо, телебачення і кіно у ВВП креативних індустрій становить близько 50%. Що свідчить про суттєві відмінності між креативними індустріями України та Китаю.

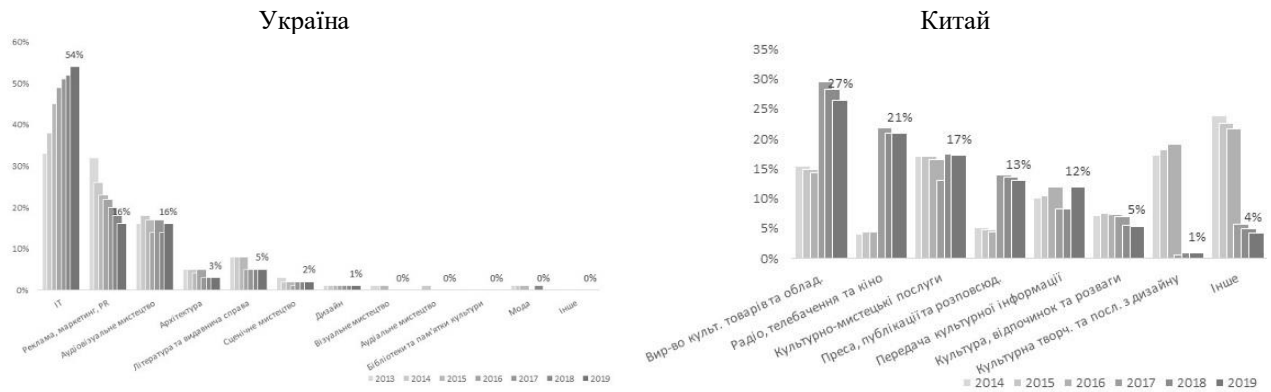


Рис. 3.6. Структура ВВП креативних індустрій України та Китаю

Джерело: складено автором за джерелом [328, 328, 339, 340] та власних розрахунків

На сьогодні Китай успішно розвиває креативну економіку та сприяє росту такої економіки у всьому світі. За останнє десятиліття китайська креативна індустрія збільшилася майже у 4 рази досягнув 4,4% ВВП і надавши вплив на інші сектори економіки. Китай лідирує в торгівлі креативними товарами і послугами в області культури і творчості. Завдяки Китаю Азія в цілому утримує першість в креативній економіці серед всіх регіонів світу (рис. 3.3.).

Оцінимо роль держави, з деякою долею умовності, у підтримці креативних індустрій України за динамікою видатків зведеного бюджету (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Видатки зведеного бюджету України за видами економічної діяльності, які віднесені до сфери креативних індустрій за 2010-2019 рр., млрд грн

Найменування згідно з бюджетною класифікацією	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Зв'язок, телекомунікації та інформатика	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	1,0	1,3	1,4
у % до загальної суми видатків	0,05	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,05	0,09	0,10	0,10
у % до ВВП	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,03	0,04	0,03
Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки в галузях економіки	1,2	1,4	1,3	1,0	0,8	0,8	1,0	1,4	1,5	1,4
у % до загальної суми видатків	0,31	0,33	0,26	0,19	0,16	0,12	0,12	0,13	0,12	0,10
у % до ВВП	0,11	0,10	0,09	0,07	0,05	0,04	0,04	0,05	0,04	0,04
Фізична культура і спорт	4,3	3,0	3,9	3,9	4,3	6,1	4,5	7,0	8,5	9,7
у % до загальної суми видатків	1,14	0,72	0,80	0,76	0,82	0,90	0,54	0,66	0,68	0,71
у % до ВВП	0,40	0,23	0,28	0,26	0,27	0,31	0,19	0,23	0,24	0,24
Культура та мистецтво	6,0	6,6	8,0	8,4	8,5	8,7	10,6	15,4	18,0	19,6
у % до загальної суми видатків	1,60	1,59	1,63	1,67	1,62	1,28	1,26	1,46	1,44	1,43
у % до ВВП	0,56	0,51	0,57	0,58	0,53	0,44	0,44	0,52	0,50	0,49
Засоби масової інформації	1,1	1,1	1,6	1,2	1,0	1,4	1,8	1,8	2,0	2,1
у % до загальної суми видатків	0,30	0,26	0,33	0,25	0,20	0,20	0,21	0,17	0,16	0,15
у % до ВВП	0,11	0,08	0,11	0,09	0,06	0,07	0,07	0,06	0,06	0,05
Разом	12,8	12,2	15,0	14,7	14,8	17,3	18,2	26,6	31,3	34,2
у % до загальної суми видатків	3,40	2,94	3,06	2,91	2,83	2,54	2,18	2,51	2,50	2,49
у % до ВВП	1,19	0,94	1,07	1,00	0,93	0,87	0,76	0,89	0,88	0,86

Джерело: складено автором за джерелом [93, 357, 359] та власних розрахунків

Аналіз даних табл. 3.2 показує, що загалом частка видатків зведеного бюджету у підтримці економічної діяльності, які віднесено до сфери креативних індустрій незначна (менше 3% у загальній сумі видатків та менше 1% у ВВП) та має тенденцію до зниження, при цьому найменші видатки, у відносному вимірі, були у 2016 р.

Україна, за видами економічної діяльності, які віднесені до сфери креативних індустрій



Креативних індустрій – Китай та Україна

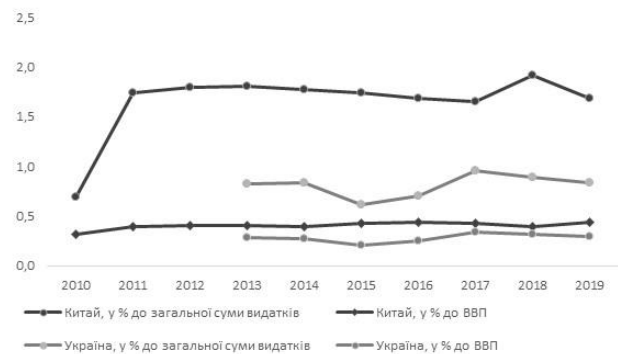


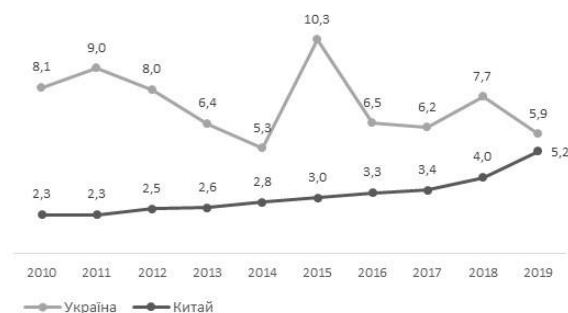
Рис. 3.7. Державна підтримка креативних індустрій України та Китаю

Примітка: державна підтримка креативних індустрій України розрахована за видатками зведеного бюджету України за статтями витрат, які віднесені до сфери креативних індустрій, які скориговано на частку ВВП креативних індустрій у ВВП за видами економічної діяльності, які віднесені до сфери креативних індустрій

Джерело: складено автором за джерелом [93, 328, 341, 350, 357] та власних розрахунків

Успішний розвиток креативних індустрій є неможливим без поживлення інвестиційних процесів, одним із дієвих важелів якого є капітальні інвестиції. Оскільки вони є фундаментальним параметром відтворювального процесу, що визначає можливості оновлення основного капіталу, стало економічного зростання.

Частка капітальних інвестицій креативних індустрій у загальному обсязі капітальних інвестицій, %



Частка капітальних інвестицій креативних індустрій у загальному обсязі капітальних інвестицій, у % до ВВП

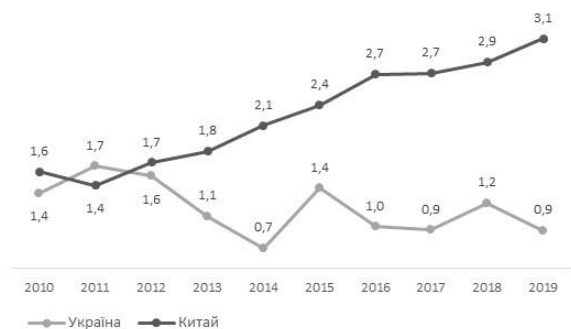


Рис. 3.8. Капітальні інвестиції України та Китаю

Примітка: до креативних індустрій України та Китаю віднесено – інформація та телекомунікація, професійна, наукова та технічна діяльність та мистецтво, спорт, розваги та відпочинок

Джерело: складено автором за джерелом [93, 351, 352] та власних розрахунків

Таблиця 3.3 – Капітальні інвестиції в Україні за видами економічної діяльності, які віднесені до сфери креативних індустрій за 2010-2019 рр., млрд грн

Найменування	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Інформація та телекомунікації	8,6	9,7	10,2	9,9	8,2	23,0	15,7	18,4	29,9	21,1
у % до загальних КІ	4,8	4,0	3,7	3,9	3,7	8,4	4,4	4,1	5,2	3,4
у % до ВВП	0,80	0,75	0,72	0,67	0,52	1,16	0,66	0,62	0,84	0,53
Професійна, наукова та технічна діяльність	5,0	10,5	9,0	3,6	2,9	4,1	6,6	8,0	10,8	11,9
у % до загальних КІ	2,8	4,3	3,3	1,4	1,3	1,5	1,8	1,8	1,9	1,9
у % до ВВП	0,46	0,81	0,64	0,25	0,18	0,20	0,28	0,27	0,30	0,30
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	1,0	1,4	2,6	2,5	0,5	1,0	1,0	1,6	3,7	4,1
у % до загальних КІ	0,5	0,6	1,0	1,0	0,2	0,4	0,3	0,4	0,6	0,7
у % до ВВП	0,09	0,11	0,18	0,17	0,03	0,05	0,04	0,06	0,10	0,10
Разом	14,6	21,7	21,8	16,0	11,6	28,1	23,2	28,0	44,3	37,1
у % до загальних КІ	8,1	9,0	8,0	6,4	5,3	10,3	6,5	6,2	7,7	5,9
у % до ВВП	1,35	1,67	1,55	1,09	0,73	1,41	0,97	0,94	1,25	0,93
Капітальні інвестиції у нематеріальні активи	6,9	9,4	8,4	10,5	7,4	18,4	11,8	16,4	36,4	23,4
у % до загальних КІ	3,8	3,9	3,1	4,2	3,4	6,7	3,3	3,7	6,3	3,8
у % до ВВП	0,64	0,72	0,60	0,72	0,47	0,92	0,50	0,55	1,02	0,59

Джерело: складено автором за джерелом [93, 357] та власних розрахунків

Дані табл. 3.3 демонструють, що в Україні наявна тенденція до зменшення частки капітальних інвестицій за видами економічної діяльності, які віднесені до сфери креативних індустрій, у загальному обсязі капітальних інвестицій з 8,1% у 2010 р. до 5,9% у 2019 р. Більша частина з яких (в середньому, за 2010-2019 рр., більше 60%) займають капітальні інвестиції в «інформацію та телекомунікації». Відношення обсягу капітальних інвестицій за видами економічної діяльності, які віднесені до сфери креативних індустрій, протягом аналізованого періоду не перевищувало 1,7% та має стійку тенденцію до зниження (рис. 3.8).

Частка капітальних інвестицій України у нематеріальні активи, у загальному обсязі капітальних інвестицій, протягом 2010 – 2019 рр. у більшості періодів знаходилася в межах 3 – 4%. Що певною мірою характеризує відсутність відповідної державної стратегії економічного розвитку, низький рівень просування об'єктів інтелектуальної власності на ринок, що не дає повною мірою реалізувати наявний інтелектуальний потенціал.

У 2019 році інноваційною діяльністю в промисловості займалися 782 українських підприємств (15,8% обстежених промислових підприємств) та 188,0 тис. китайських (49,6%). При цьому, кількість інноваційно активних промислових підприємств в Україні за 2010 – 2019 роки зменшилася на 680, або на 46,5% в динаміці, в Китаю, навпаки, ріст на 37,9% в динаміці. В 2019 р. українськими підприємствами було впроваджено 2148 інноваційних видів продукції, з яких 35,4% – нові та/або вдосконалені види машин (Китай – 69,3%), обладнання, з яких 22,5% нових для ринку (Китай – 31,7%) [93, 342].

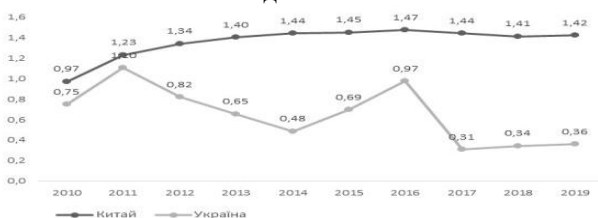
Таблиця 3.4 – Витрати на інновації українських промислових підприємств та витрати на виконання наукових досліджень і розробок в Україні за 2010-2019 рр., млрд грн

Найменування	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Витрати на інновації промислових підприємств	8,0	14,3	11,5	9,6	7,7	13,8	23,2	9,1	12,2	14,2
у % до ВВП	0,75	1,10	0,82	0,65	0,48	0,69	0,97	0,31	0,34	0,36
Витрати на виконання наукових досліджень і розробок	8,1	8,5	9,4	10,2	9,5	11,0	11,5	13,4	16,8	17,3
у % до ВВП	0,75	0,65	0,67	0,70	0,60	0,55	0,48	0,45	0,47	0,43

Джерело: складено автором за джерелом [93] та власних розрахунків

Протягом 2010-2019 рр. витрати на інновації промислових підприємств в Україні зросли у 1,76 рази (до 14,2 млрд грн) у 2019 р. При цьому, відношення витрат на інновації промислових підприємств до ВВП зменшилося більше як 2 рази (з 0,75% у 2010 р. до 0,36% у 2019 р.).

Витрати на інновації промислових підприємств, у % до ВВП



Витрати на виконання наукових досліджень і розробок, у % до ВВП

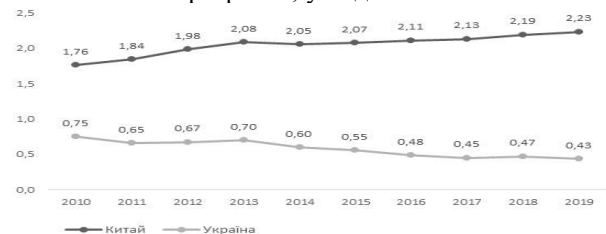


Рис. 3.9. Динаміка витрат на інновації та на виконання наукових досліджень і розробок України та Китаю за 2010 – 2019 рр.

Джерело: складено автором за джерелом [93, 342, 343] та власних розрахунків

Упродовж 2019 р. в Україні наукові та науково-технічні роботи в 950 організаціях (у 1,4 р. менше ніж у 2010 р.; по 43% належить підприємницького та державного сектору) виконували 79,3 тис. працівників (у 2,3 р. менше ніж у 2010 р.; 64,5% - дослідники; 38,1% та 45,1% підприємницький та державний сектори відповідно). У 2019 р. найбільше витрат на виконання НДР було направлено на науково-технічні (експериментальні) розробки (із 17,2 - 9,9 млрд грн, або 57,3%) та технічні (63,3%) і природничі (21,8%) науки. У Китаю в 2019 р. наукові та науково-технічні роботи виконували 129,0 тис. організацій, з яких 73,9% належить до підприємницького і державного сектору та 4,8 млн працівників, з яких 11,0% дослідники та 65,6% підприємницький та державний сектори. При цьому, частка витрат на науково-технічні (експериментальні) розробки у загальному обсязі НДР в 2019 р. склала 6,03% (із 133,56 млрд дол. США), а на технічні та і природничі науки 82,7% та 11,3% відповідно [342].

Низька ефективність державної науково-технологічної політики в Україні, особливо в частині недостатнього рівня фінансування наукової сфери, призводить до втрат ряду конкурентних позицій на світовому ринку, а наукова сфера невпинно втрачає свій людський і матеріально-технічний потенціал. Так, частка витрат на наукову сферу України у ВВП (наукоємність ВВП) має спадаючу тенденцію та значення менше 1% (табл. 3.4). При цьому, слід зазначити, що частка витрат на виконання НДР у ВВП по ЄС28 у 2018 р. становила 2,12% при зростаючій тенденції (1,92% у 2010 р.).

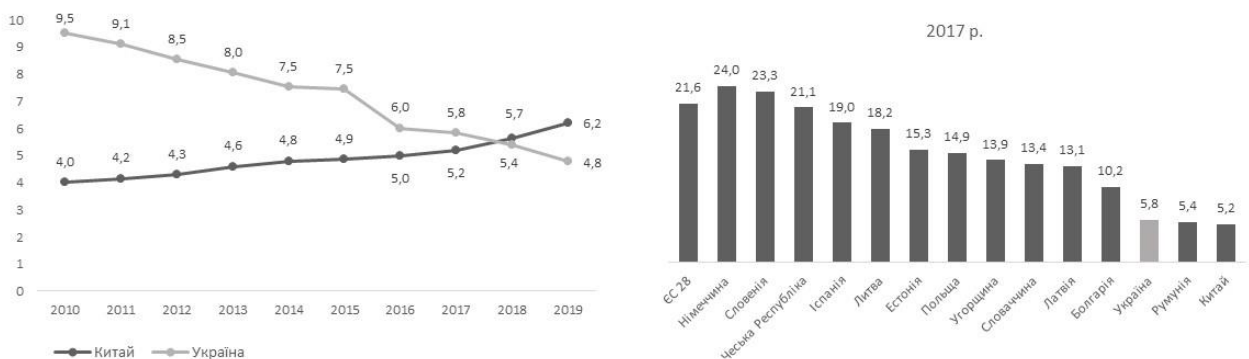


Рис. 3.10. Кількість працівників, задіяних у виконанні НДР у розрахунку на 1000 осіб зайнятого населення

Джерело: складено автором за джерелом [93, 342] та власних розрахунків

Кількість працівників задіяних у виконанні НДР (дослідники, техніки та допоміжний персонал) у розрахунку на 1000 осіб зайнятого населення (у віці 15-70 років) в Україні одна із найнижчих у Європі та характеризується негативною динамікою (рис. 3.10). Що обумовлено, в першу чергу, недостатнім технологічним рівнем економіки та обсягом фінансування науково-дослідної сфери, стагнацією інноваційної діяльності.

Креативні індустрії в Україні здебільшого представлені малим і середнім бізнесом. На кінець 2019 р. в Україні було зареєстровано 1,94 млн суб'єктів господарювання, з яких 80,4% фізичні особи-підприємці (1,56 млн, з яких справжню операційну діяльність веде лише третина [330]) та 18,3% (356,1 тис.) за видами економічної діяльності, які віднесено до сфери креативних індустрій. В Україні малий бізнес переважно асоціюється з роздрібною торгівлею або сферою обслуговування [330].

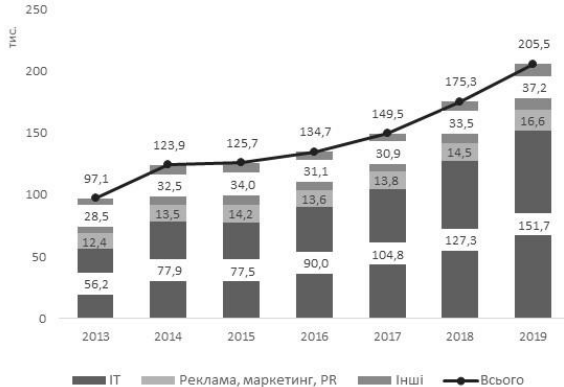
Суб'єкти господарювання за видами економічної діяльності, які віднесено до сфери креативних індустрій



Зайняте населення, за видами економічної діяльності, які віднесено до сфери креативних індустрій



Суб'єкти господарювання креативних індустрій



Зайняте населення креативних індустрій

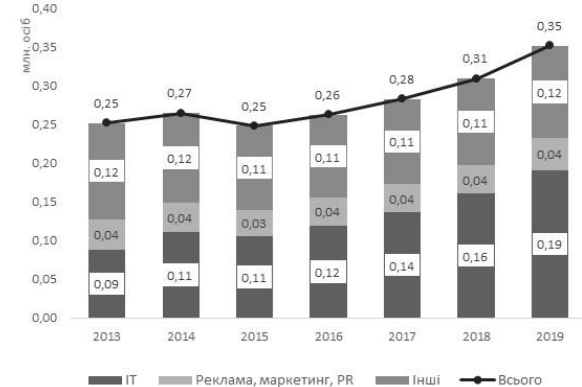


Рис. 3.11. Кількість суб'єктів господарювання та зайняте населення

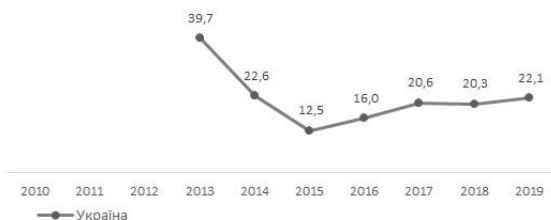
України за видами економічної діяльності, які віднесено до сфери креативних індустрій та креативних індустрій

Джерело: складено автором за джерелом [93, 328] та власних розрахунків

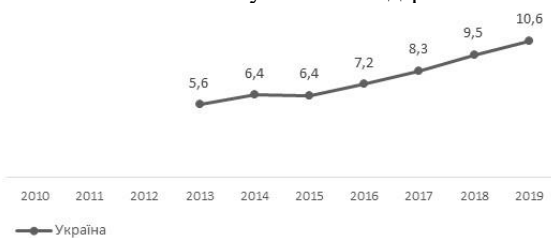
У 2019 р. в Україні за видами економічної діяльності які можна віднести до креативних індустрій було задіяно 5,5% зайнятого населення (908,4 тис. осіб, із яких 46,4% зайнято за видом економічної діяльності «професійна, наукова та технічна діяльність»), які привносять країні 8,6% ВВП, в т. ч. безпосередньо у креативних індустріях України у 2019 р. було задіяно 205,5 тис. суб'єктів господарювання (10,6% суб'єктів господарювання) та зайнято 351,9 тис. осіб (2,1% зайнятих) [328].

На кінець 2019 р. в Китаю було зареєстровано 190,0 млн суб'єктів господарювання, з яких 18,5% фізичні особи-підприємці (35,16 млн). При цьому, обсяг виробленої продукції (товарів, послуг) суб'єктами малого підприємництва у 2019 р. склав 83,3% від загального обсягу виробленої продукції (товарів, послуг). У Китаю в сферах креативної економіки зайнято 1,5 млн осіб (0,3%, із яких більше 29% працює в ІТ-індустрії), які привносять країні 4,2% ВВП [344].

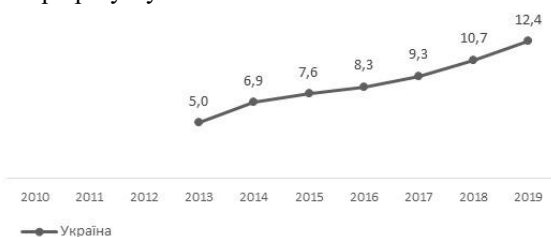
ВВП креативних індустрій у середньому на один суб'єкт господарювання креативних індустрій, тис. дол. США



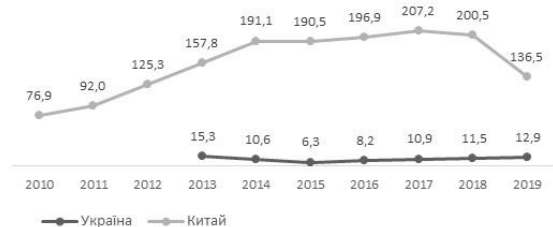
Суб'єкти господарювання креативних індустрій, у % до загальної кількості суб'єктів господарювання



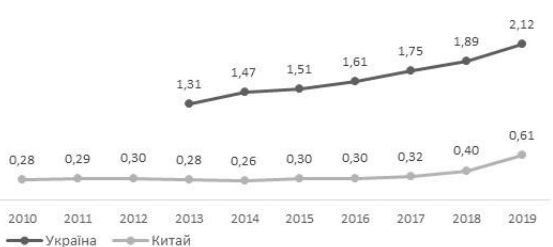
Суб'єкти господарювання креативних індустрій, у розрахунку на 1000 осіб зайнятого населення



ВВП креативних індустрій у середньому на одну зайняту особу креативних індустрій, тис. дол. США



Зайняте населення креативних індустрій, у % до зайнятого населення



Зайняте населення креативних індустрій, у розрахунку на 1000 осіб зайнятого населення

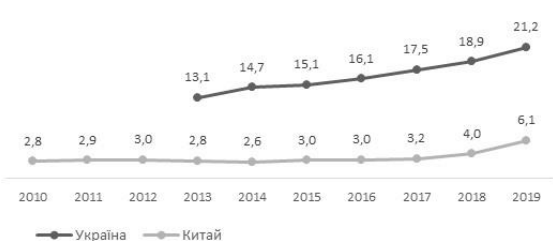


Рис. 3.12. Зайнятість креативних індустрій України та Китаю

Джерело: складено автором за джерелом [328, 344] та власних розрахунків

Ринкові процеси в Україні характеризуються слабким розвитком малого і середнього підприємництва (частка великих і середніх підприємств у ВВП більше 70%, а малих і мікропідприємств – менше 20% [331]), низьким рівнем ефективності і результативності ведення діяльності. Що потребує ефективних інституцій та механізмів забезпечення доступу до фінансів та ринків.

В рейтингу за «Глобальним індексом інновацій» Україна протягом 2012 – 2019 рр. Україна поступово покращує свої позиції, посівши у 2019 р. 47 місце зі 129 країн, в тому числі за субіндексами інноваційні ресурси та результати інновацій 82 та 36 місце відповідно. Тобто, реалізація досить високого інтелектуального потенціалу України носить обмежений характер через відсутність реальної інноваційної політики.

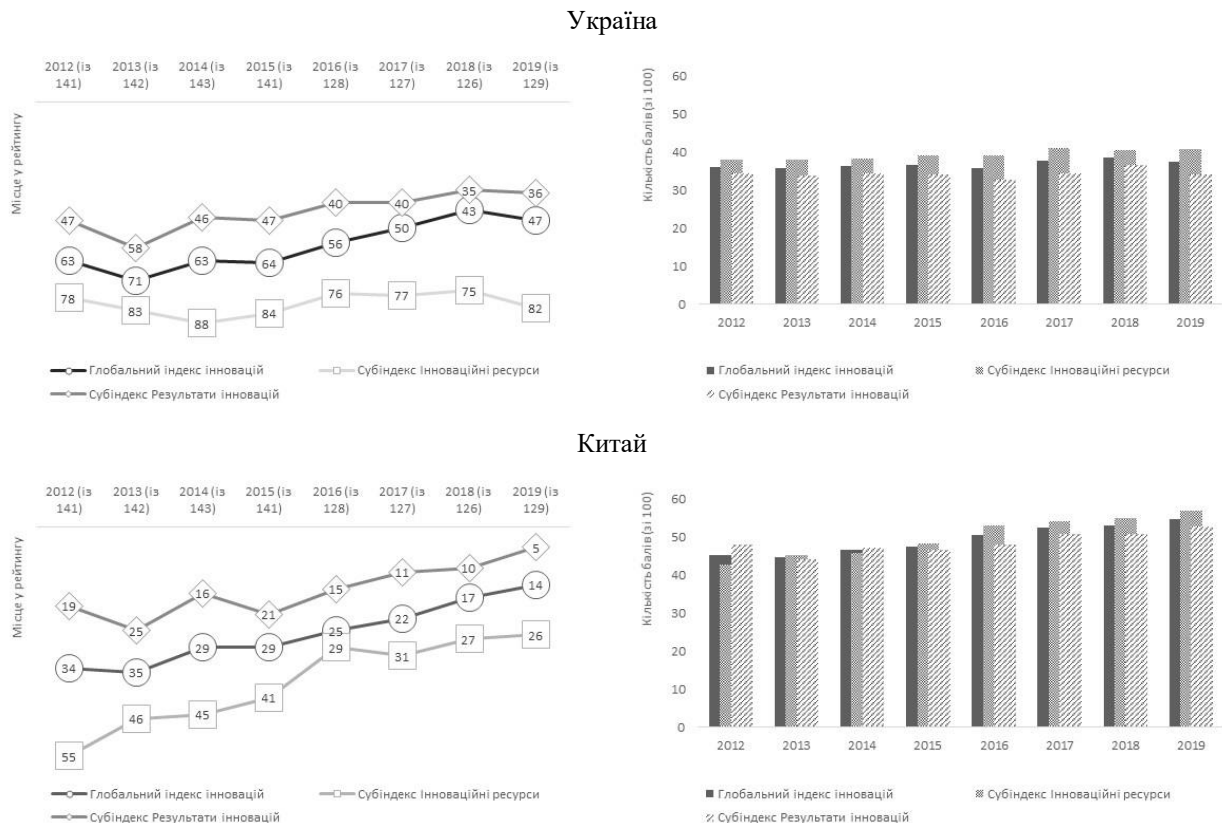


Рис. 3.13. Місце та оцінка України і Китаю за «Глобальним індексом інновацій» та субіндексами у 2012 – 2019 рр.

Джерело: складено автором за джерелом [362] та власних розрахунків

Визначимо сильні і слабкі сторони України в Глобальному індексі інновацій за показником «Результати креативної діяльності» для оцінювання креативного потенціалу національної економіки.

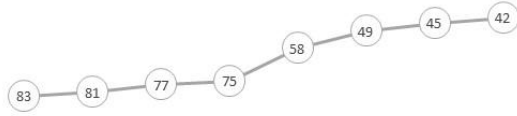
Згідно позицій України в Глобальному індексу інновацій за показником «Результати креативної діяльності» (рис. 3.14) та їх динаміки, можемо зробити висновок, що в Україні склалася певна невідповідність між порівняно високим рівнем показників, які характеризують матеріальні активи та низьким рівнем показників, що відносяться до онлайн-креативності та, особливо, виробництва креативних товарів та послуг. Таким чином, можна зробити висновок про високий рівень креативного потенціалу України, однак через відсутність систематизованої державної політики вплив креативного потенціалу на розвиток національної економіки вкрай низький.

Відповідно до даних Європейського інноваційного табло (European Innovation Scoreboard 2019) [367] Україна відноситься до країн так званих «скромних» інноваторів (*modest innovators*). Зокрема інноваційна активність України за період 2012-2019 рр. відносно ЄС зменшилася з 37% у 2012 р. до 36% у 2019 р., при найнижчому показнику у 2014 р. (34%). Зокрема, Україна характеризується сприятливим для інновацій середовищем, займає високі місця за зайнятістю у наукомісткій діяльності, експортом наукомістких послуг. Показники з низьким балом включають розробку, витрати на НДР у державному секторі, маркетингові та організаційні інновації, міжнародні наукові співпублікації. До найслабших інноваційних вимірів віднесено фінанси та підтримка, дослідницькі системи та інтелектуальні активи.

За даними StartupBlink (інтерактивна система підраховування стартапів, коворкерів та акселераторів, з базою даних понад 70,0 тис. стартапів, розташованих по всій планеті [358]), рівень креативності в Україні є одним з найвищих в Європі. Статистичні дані свідчать, що в Україні більше 450 стартапів, з них близько 90% – у Києві (м. Київ по кількості стартапів входить у десятку найкращих по європейському регіону та в TOP40 по всій планеті, що в межах сучасних українських реалій є позитивним результатом, в Китаю – 101 [344]).

Позиції України у рейтингу за показником «Результатами креативної діяльності»

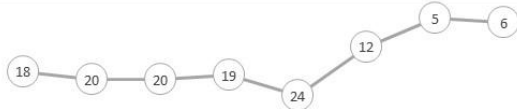
2012 (із 141)	2013 (із 142)	2014 (із 143)	2015 (із 141)	2016 (із 128)	2017 (із 127)	2018 (із 126)	2019 (із 129)
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------



Сильні сторони України за групою показників «Результати креативної діяльності»

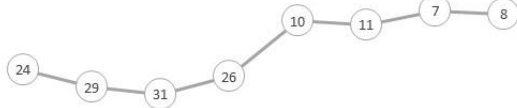
7.1.1. Реєстрація торгових марок / млрд \$ ВВП

2012 (із 141)	2013 (із 142)	2014 (із 143)	2015 (із 141)	2016 (із 128)	2017 (із 127)	2018 (із 126)	2019 (із 129)
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------



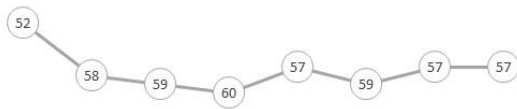
7.1.2. Реєстрація промислових зразків / млрд \$ ВВП

2012 (із 141)	2013 (із 142)	2014 (із 143)	2015 (із 141)	2016 (із 128)	2017 (із 127)	2018 (із 126)	2019 (із 129)
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------



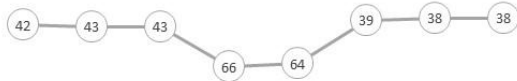
7.3.1. Загальні домени верхнього рівня (ДВР) / тис. нас. 15-69 рр.

2012 (із 141)	2013 (із 142)	2014 (із 143)	2015 (із 141)	2016 (із 128)	2017 (із 127)	2018 (із 126)	2019 (із 129)
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------



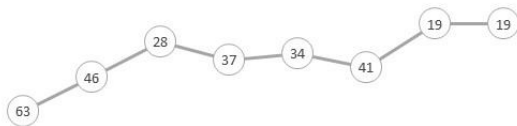
7.3.3. Редагування Вікіпедії / млн нас. 15-69 рр.

2012 (із 141)	2013 (із 142)	2014 (із 143)	2015 (із 141)	2016 (із 128)	2017 (із 127)	2018 (із 126)	2019 (із 129)
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------



7.3.4. Створення мобільних додатків / млрд \$ ВВП

2012 (із 141)	2013 (із 142)	2014 (із 143)	2015 (із 141)	2016 (із 128)	2017 (із 127)	2018 (із 126)	2019 (із 129)
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------



Позиції України за складовими показника «Результатами креативної діяльності»

2012 (із 141)	2013 (із 142)	2014 (із 143)	2015 (із 141)	2016 (із 128)	2017 (із 127)	2018 (із 126)	2019 (із 129)
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------



Слабкі сторони України за групою показників «Результати креативної діяльності»

7.1.3. ІКТ і створення бізнес-моделей

2012 (із 141)	2013 (із 142)	2014 (із 143)	2015 (із 141)	2016 (із 128)	2017 (із 127)	2018 (із 126)	2019 (із 129)
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------



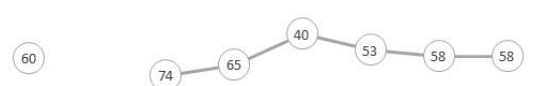
7.1.4. ІКТ і створення організаційних моделей

2012 (із 141)	2013 (із 142)	2014 (із 143)	2015 (із 141)	2016 (із 128)	2017 (із 127)	2018 (із 126)	2019 (із 129)
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------



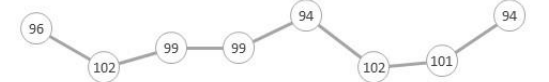
7.2.1. Експорт культурних та творчих послуг, % від загальної торгівлі

2012 (із 141)	2013 (із 142)	2014 (із 143)	2015 (із 141)	2016 (із 128)	2017 (із 127)	2018 (із 126)	2019 (із 129)
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------



7.2.2. Національні художні фільми / млн нас. 15-69 рр.

2012 (із 141)	2013 (із 142)	2014 (із 143)	2015 (із 141)	2016 (із 128)	2017 (із 127)	2018 (із 126)	2019 (із 129)
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------



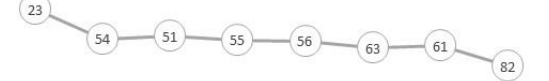
7.2.4. Друкована видавнича продукція, % виробництва

2012 (із 141)	2013 (із 142)	2014 (із 143)	2015 (із 141)	2016 (із 128)	2017 (із 127)	2018 (із 126)	2019 (із 129)
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------



7.2.5. Експорт креативних товарів, % від загальної торгівлі

2012 (із 141)	2013 (із 142)	2014 (із 143)	2015 (із 141)	2016 (із 128)	2017 (із 127)	2018 (із 126)	2019 (із 129)
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------



7.3.2. Код-країни ДВР / тис. населення 15-69 рр.

2012 (із 141)	2013 (із 142)	2014 (із 143)	2015 (із 141)	2016 (із 128)	2017 (із 127)	2018 (із 126)	2019 (із 129)
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

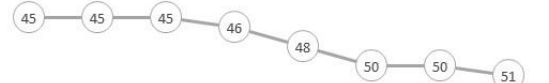


Рис. 3.14. Позиції України в Глобальному індексу інновацій за показником «Результатами креативної діяльності»

Джерело: складено автором за джерелом [357, 362] та власних розрахунків

Українські стартапи часто є переможцями конкурсів, залучають міжнародне фінансування [357]. Однак, слід зазначити, що політична й макроекономічна нестабільність, відсутність повноцінної судової реформи негативно впливає на розвиток стартапів в Україні та їх комунікацій з венчурними фондами.

Згідно з даними Доповіді про стан людського розвитку [360] Україна у 2019 р. посіла 74 позицію зі 189 країн і територій (значення показника Індексу людського розвитку становило 0,779) та продемонструвала повільний, але стабільний прогрес у розвитку (за період 2010 – 2019 рр. значення показника Індексу людського розвитку зросло на 0,069, або на 9,7%). Це відносить Україну в глобальному масштабі до категорії країн високого людського розвитку, в той же час показник нижче від середнього у межах регіону Європи і Центральної Азії. Найнижчі результати України стосуються рівня життя. Якщо в інших сферах показники України приблизно однакові з рейтингами інших країн подібного розміру та рівня розвитку або кращі за них, то показником валового національного доходу Україна найбільше відстає від європейських країн [332]. Що свідчить про низький рівень використання потенціалу людського розвитку в Україні при поглибленні розриву з іншими країнами.

Динаміка показників Індексу людського розвитку та показників, що визначають рівень достатку в державі (валовий національний дохід у розрахунку на одну особу) і розвитку банківського сектору (загальні активи банківської системи у розрахунку на одну особу) наведено на рис. 3.15.

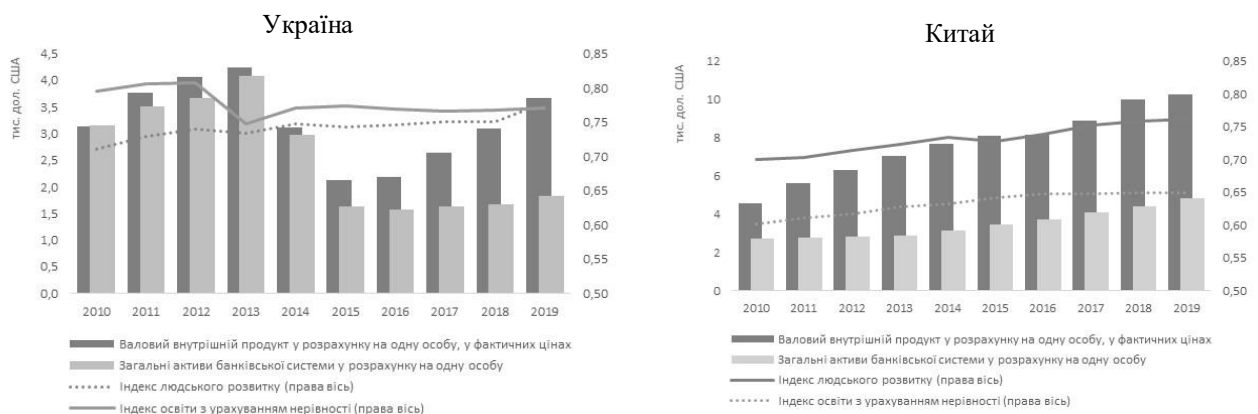


Рис. 3.15. Динаміка окремих показників людського і загальноєкономічного розвитку України та Китаю

Джерело: складено автором за джерелом [93, 345, 357, 363] та власних розрахунків

За рівнем охоплення робочої сили вищою освітою (повною, базовою та неповною) Україна значно випереджає більшість розвинених країн (53,6% у 2019 р.) [361]). З однієї сторони, Україна має високий показник питомої ваги випускників вищих навчальних закладів з природничо-наукових та інженерних спеціальностей, з іншої, слабку орієнтацію вищої освіти на потреби інноваційного розвитку країни.

Однак, система вищої освіти незбалансована за потребами економіки, а напрямки вищої освіти не відповідають економічній структурі при неналежній якості вищої освіти (у 2016 та 2018 рр. Україна посіла 45 та 44 місце з оцінкою 16,6 та 23,7 відповідно) за рейтингом QS Higher Education System Strength Rankings, який включає країни з найефективнішими системами вищої освіти [364]). Що в цілому свідчить про низький рівень ефективності використання ресурсів в освітній сфері (людських, матеріальних, фінансових), гальмування процесів нагромадження інтелектуальних активів людського потенціалу. TOP-3 країн з найефективнішою системою освіти у 2018 р. є США (100 балів), Великобританія (98,6) та Австралія (93,8). Китай в даному рейтингу у 2016 р. та 2018 р. займав 8 місце (83,5 та 84,5 бали відповідно).

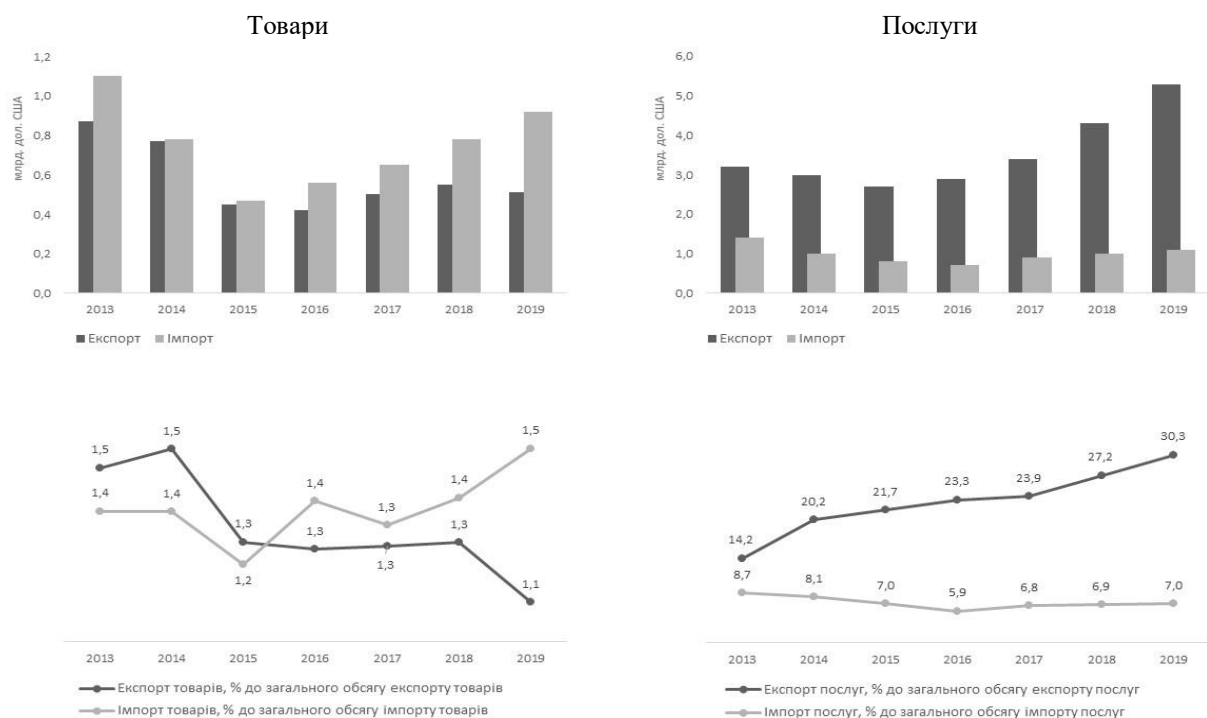


Рис. 3.16. Експорт та імпорт креативних товарів та послуг в Україні

Джерело: складено автором за джерелом [328] та власних розрахунків

В Україні зовнішньоторговельний оборот креативними товарами та послугами невідмінно зростає, у 2019 р. він склав 7,8 млрд дол. США (ріст на 19,2% відносно зовнішньоторговельного обороту 2013 р., в т.ч. експорт 5,8 млрд дол. США, імпорт 2,0 млрд дол. США; товари – 1,4 млрд дол. США, послуги – 6,4 млрд дол. США). У структурі торгівлі частка креативних товарів є незначною – 1,1% у загальному експорті товарів та 1,5% у загальному імпорті товарів. В той же час експорт креативних послуг в 2019 р. склав 30,3% у загальному експорті товарів та 7,0% у загальному імпорті товарів. Тобто, в Україні зміщено фокус креативних індустрій від матеріальних форм виробництва до нематеріальних. Зростання торговельного обороту креативними товарами та послугами відкриває нові горизонти для майбутнього розвитку торгівлі та інвестицій.

Динаміка відносних показників експорту та імпорту креативних товарів та послуг України та Китаю наведена на рис. 3.17.

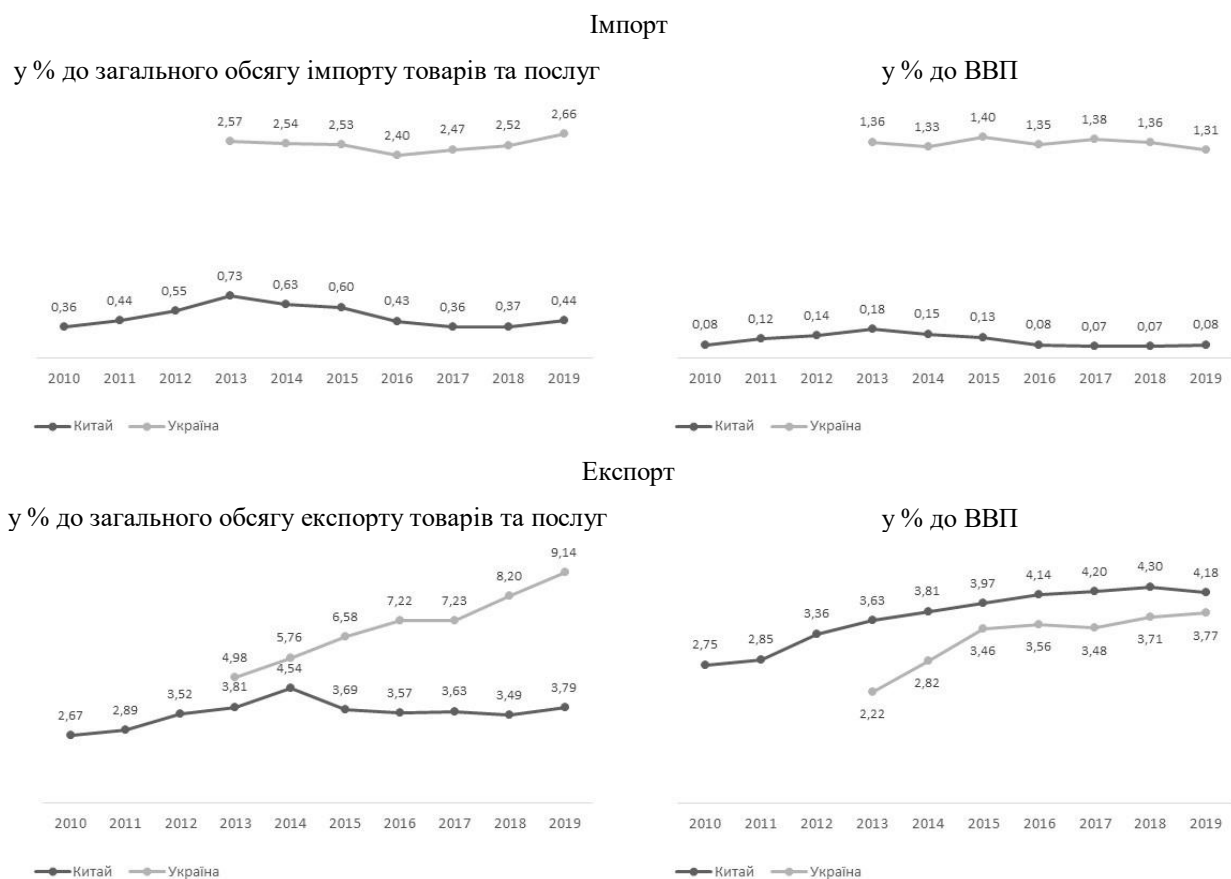


Рис. 3.17. Динаміка відносних показників експорту та імпорту креативних товарів та послуг України та Китаю

Джерело: складено автором за джерелом [93, 328, 346, 347] та власних розрахунків

Частка креативних товарів та послуг в загальному обсязі експорту та імпорту в Україні вища ніж у Китаю, особливо в експорті при зростаючій тенденції (рис. 3.17). Однак, у Китаю експорт креативних товарів та послуг у % до ВВП вище ніж у України. В той же час у України імпорт креативних товарів та послуг у % до ВВП значно вище ніж у Китаю.

Передовою сферою креативної економіки України нині є ІТ-індустрія (у 2019 р. частка комп'ютерних послуг у експорті та імпорті склала 77% та 52% відповідно [328]), яка переважно працює на експорт та працює за технологією аутсорсингу, виконуючи замовлення крупних іноземних компаній [365].

Обсяг експорту комп'ютерних послуг у 2019 р. в Україні склав 4,2 млрд дол. США [328]), (або 24,0% від загального обсягу експорту послуг), у Китаю - 56,9 млрд дол. США (23,5%) [348]).

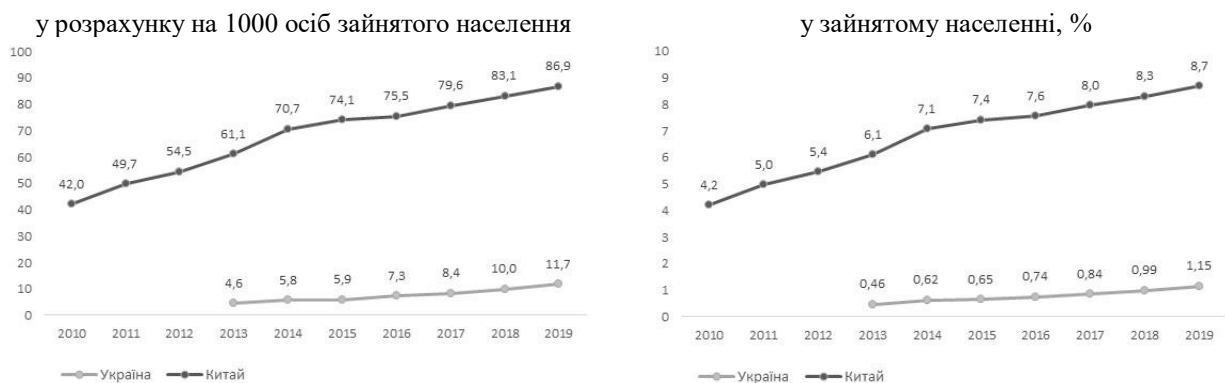


Рис. 3.18. Кількість ІТ-спеціалістів України і Китаю

Джерело: складено автором за джерелом [338, 352, 354] та власних розрахунків

Потужним потенціалом ІТ-ринку є технологічні та продуктивні стартапи. У 2019 р. до світового рейтингу The Global Outsourcing 100, увійшло 17 компаній, центри розвитку яких знаходяться в Україні, що у 1,4 рази більше ніж у 2017 р. [366] (з Китаю 2 компанії) [348]).

Кількість ІТ-спеціалістів в Україні у 2019 р. становить 151,7 тис. осіб (1,2% у зайнятому населенні або 11,7 на 1000 осіб зайнятого населення), причому їх кількість зросла майже у тричі протягом 2013-2019 рр. Кількість ІТ-спеціалістів Китаю на кінець 2019 р. становила 67,3 млн осіб (86,9 на 1000 осіб зайнятого населення).

Оцінимо розвиток креативних індустрій України та Китаю на основі агрегованого показника – інтегрального коефіцієнта (рис. 3.19). Вихідні дані для розрахунку інтегральних коефіцієнтів та результати обчислень наведено в Додатку Т.

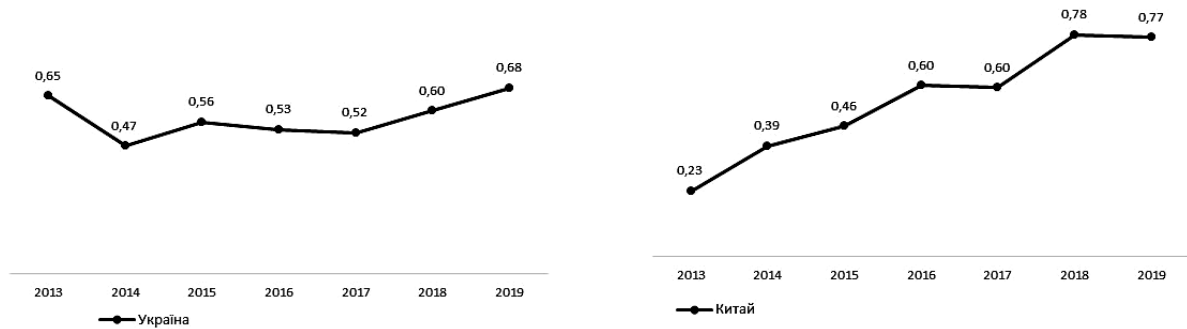


Рис. 3.19. Інтегральний коефіцієнт розвитку креативних індустрій України та Китаю

Джерело: складено автором

Розрахований інтегральний коефіцієнт розвитку креативних індустрій України, на відміну від Китаю, характеризується значно меншою динамікою зростання та нестабільністю.

Таблиця 3.5 – Узагальнена оцінка розвитку креативних індустрій України

Найменування	Узагальнена оцінка
ВВП креативних індустрій та зайнятість	Креативні індустрії в Україні генерують близько 3,0% ВВП і забезпечують 2% зайнятості. Більше частину ВВП (43% у 2019 р.) забезпечує комп'ютерне програмування, що і забезпечує стрімке зростання зайнятості та кількості суб'єктів господарювання. Помірний внесок у ВВП можна порівняти з середнім світовим показником (3% світового ВВП). Однак він є суттєво нижчим за середній показник у провідних країнах світу.
Міжнародна торгівля	Тенденція до росту експорту креативних послуг, значну частину яких становлять комп'ютерні послуги. В структурі торгівлі креативні товари не відіграють суттєвої ролі.
Видатки зведеного бюджету	Низький рівень видатків за статтями витрат, які віднесені до сфери креативних індустрій, особливо у сфері культури (менше 2%). У структурі видатків переважає оплата праці та поточні видатки. Необхідність у якісних змінах механізмів державного фінансування сфери креативних індустрій.
Капітальні інвестиції	Частка капітальних інвестицій держави в секторі є низькою, що вказує на недостатнє державне фінансування порівняно з іншими галузями. Що зумовлює зменшення обсягів доступних фінансових ресурсів для розвитку та уповільнює ріст валового продукту креативних індустрій
Витрати на інновації промислових підприємств	Тенденція до зменшення витрат на інновації (у % до ВВП). Низький рівень інноваційної активності та недостатність фінансових ресурсів Рівень розвитку інноваційної інфраструктури залишається на низькому рівні у порівнянні із провідними країнами світу. Що обмежує можливості держави у підтримці креативних індустрій
Витрати на виконання наукових досліджень і розробок	Тенденція до зменшення витрат на НДР (у % до ВВП). Темпи приросту ВВП перевищують темпи приросту витрат на НДР, що свідчить про екстенсивний характер розвитку та нереалізований науково-технологічний потенціал вітчизняних підприємств.

Джерело: складено автором

Стан розвитку вітчизняного креативного сектору характеризується асиметричним розвитком та диференціацією за регіонами, прогалинами у сфері захисту авторських прав, відсутністю виваженої політики розвитку креативної економіки. Основними перешкодами є базові соціально-економічні проблеми, перш за все орієнтування на сировинний та індустріальний сектори економіки та відсутність інвестицій, слабкий розвиток малого і середнього підприємництва.

SWOT-аналіз потенціалу розвитку креативної економіки в Україні наведено в табл. 3.6.

Інтенсифікація розвитку креативних індустрій потребує якісних структурних змін та розробки ефективних стратегічних господарсько-економічних, соціальних та культурних перетворень та механізмів їх реалізації. Необхідно впроваджувати систему індикаторів рівня національного розвитку креативних індустрій, що забезпечить розробку, прийняття та реалізацію ефективних управлінських рішень.

Детермінанти розвитку креативних індустрій		
	Формування	Використання
Соціально-економічні	<ul style="list-style-type: none"> - Попит на продукцію / послуги - Рівень доходів споживачів - Розвиток громадського сектору - Інвестиції в розвиток людського капіталу 	<ul style="list-style-type: none"> - Розвиток креативного суспільства та креативної освіти - Розвиток інноваційної культури - Ріст реальних доходів населення - Інвестиції в інтелектуальні та креативні види економічної діяльності
Науково-технологічні	<ul style="list-style-type: none"> - Рівень освіти і компетентності - Наявність відповідних навичок - Інтелектуальний капітал - Впровадження нових технологій, розвиток інформаційних систем 	<ul style="list-style-type: none"> - Підвищення культурного, естетичного і технологічного рівня населення - Підвищення креативної та інноваційної активності
Організаційно-правові	<ul style="list-style-type: none"> - Створення інфраструктури, яка необхідна для повноцінної реалізації знань, креативних ідей - Удосконалення нормативно-правового забезпечення - Впровадження стратегії розвитку креативних індустрій 	<ul style="list-style-type: none"> - Удосконалення організаційних форм креативного середовища - Формування креативних колективів - Організація креативної освіти - Ефективні комунікаційні зв'язки - Створення креативної та інноваційної інфраструктури

Рис. 3.20 - Детермінанти розвитку креативних індустрій

Джерело: допрацьовано автором за джерелом [365]

Таблиця 3.6 - SWOT-аналіз потенціалу розвитку креативного підприємництва

	<p>Сильні сторони</p> <ul style="list-style-type: none"> Угода про асоціацію з Європейським союзом. Зона вільної торгівлі між Україною та Європейським союзом Допомога Європейського союзу Україні (технічна допомога, секторальна бюджетна підтримка, фінансова допомога, макрофінансова допомога, гуманітарна допомога) Прийняття нового законодавства (технічні регламенти, стандартизацію, метрологію, ліцензування), зниження технічних бар'єрів, адаптація та гармонізація національних стандартів до вимог ЄС, зменшення кількості регуляторних процедур Поліпшення ділового клімату (реформи у сфері дерегуляції, ліцензування, створення функціональних центрів надання державних послуг, послуги електронного уряду та ін.) Високий науково-освітній, дослідницький та інноваційний потенціал. Висока ефективність наукових досліджень у сфері технологічного розвитку, що підтверджується показником поданих патентних заявок на винаходи, корисні моделі і промислові зразки Наявність інституційних умов функціонування базових елементів інноваційної інфраструктури / формування креативних кластерів у пріоритетних напрямках розвитку креативних індустрій 	<p>Слабкі сторони</p> <ul style="list-style-type: none"> Недосконале законодавство у сфері креативних індустрій та захисту авторських прав Нерозвиненість інноваційної інфраструктури в частині комерціалізації креативних ідей Низька ефективність інституцій та механізмів фінансово-кредитного, страхового, інвестиційного та інформаційного забезпечення, державної підтримки кластерних ініціатив / креативного бізнесу та інновацій Відсутність комплексної стратегії розвитку малого бізнесу на регіональному і місцевому рівнях Відсутність стратегії розвитку креативних індустрій / креативної економіки України Структурна слабкість економіки, технологічна обмеженість виробництва, необхідність переозброєння та модернізації Недостатній рівень конкурентоспроможності національної економіки Низький платоспроможний попит населення Ускладнений доступ до фінансових ресурсів Відсутність ринку авторської та патентної продукції
<p>Можливості</p> <ul style="list-style-type: none"> Децентралізація в регіонах країни, що дає можливість для реалізації сучасної культурної політики й активізації місцевих громад до інклюзивних інновацій Конкурентоспроможна і достатньо освічена робоча сила Розвиток сучасної інноваційної інфраструктури, що забезпечує безперервний цикл «дослідження – розробки – продукт – ринкова реалізація» Відносно розвинений приватний ринок послуг для бізнесу (наприклад, приватні бізнес-інкубатори, інноваційні центри, консалтинг) Стратегічне географічне положення Участь у рамкових програмах ЄС з наукових досліджень та інновацій 	<p>Стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> Підтримка участі представників креативних індустрій в міжнародних виставках, конгресах, форумах Консультаційна підтримка креативних індустрій Створення системи відкритого моніторингу результатів діяльності креативних індустрій з оцінкою кількісних і якісних показників роботи Грантова підтримка проектів креативних індустрій Формування фондів цільового капіталу Стимулювання участі креативних підприємців в технологічному оновленні металургійних підприємств, розвитку АПК, харчової та переробної промисловості, розвитку телекомунікаційного ринку 	<p>Стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> Інформаційно-комунікаційний супровід розвитку креативних індустрій: проведення форумів, ярмарок, виставок креативних індустрій, створення комунікаційних і презентаційних майданчиків, регіональних і міжнародних культурних і ділових заходів, публікація в центральних і регіональних ЗМІ результатів креативних індустрій Створення єдиної інформаційної платформи, що забезпечує відкритий та вільний доступ професійного співтовариства креативних індустрій, влади та інвесторів Співпраця з вищими навчальними закладами у напрямі створення практико-орієнтованих освітніх програм у сфері креативних індустрій Розвиток професійної бізнес-освіти для креативних підприємців. Проведення навчальних бізнес-семінарів
<p>Загрози</p> <ul style="list-style-type: none"> Низька наукоємність ВВП, тенденція фінансування до скорочення науки з бюджету Зменшення людського і матеріально-технічного потенціалу науки Скорочення інвестицій у нематеріальні активи Недостатня кількість нових власних макротехнологій Військовий конфлікт на Сході України, анексія РФ АР Крим та м. Севастополя Низький рівень зовнішніх інвестицій в країну, спричинений внутрішніми дестабілізуючими факторами Великий неформальний сектор економіки Відсутність статистичних даних, які дозволяють в повній мірі отримати дані про реальний стан розвитку креативних індустрій й повній мірі ідентифікувати креативну економіку Інституційна нестабільність при формуванні соціальної, економічної та культурної політики Низький рівень впровадження новітніх власних технологій Недостатня обізнаність підприємців з чинним законодавством, оподаткуванням, відсутність управлінського досвіду Відтік за кордон конкурентоспроможної і добре освіченої робочої сили (відтік робочих рук) 	<p>Стратегія</p> <ul style="list-style-type: none"> Формування мережі банків і ділових центрів для фінансування і державної підтримки креативних проектів та індустрій, високотехнологічних і наукоємних виробництв. Впровадження системи гарантій та страхування Сприяння на державному рівні залученню прямих іноземних інвестицій в сфері виробництва, зокрема які відносяться до 6-го та 7-го технологічного укладу Взаємоузгодження стратегій розвитку креативних індустрій на регіональному та державному рівнях Підтримка вітчизняних виробників високотехнічної та наукоємної продукції Утворення територіальних науково-виробничих систем – інкубаторів, технологічних парків, регіонів креативних індустрій, науки та технологій 	<p>Стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> Реалізація двосторонніх програм транскордонного співробітництва, як на державному, так і регіональному рівнях Формування спеціального режиму інвестиційної діяльності креативних індустрій, сектору високотехнологічних і наукоємних виробництв Організація особливих умов стимулювання НДДКР, інновацій у пріоритетних напрямках діяльності, в т.ч. креативних індустрій Диференційоване оподаткування креативних індустрій, високотехнологічних та наукоємних виробництва Розробка програм розвитку креативних індустрій, високотехнологічних та наукоємних виробництва Випуск щорічного аналітичного звіту про стан і перспективи креативних індустрій і креативної економіки в Україні

Джерело: допрацьовано автором за джерелом [357, 368, 369]

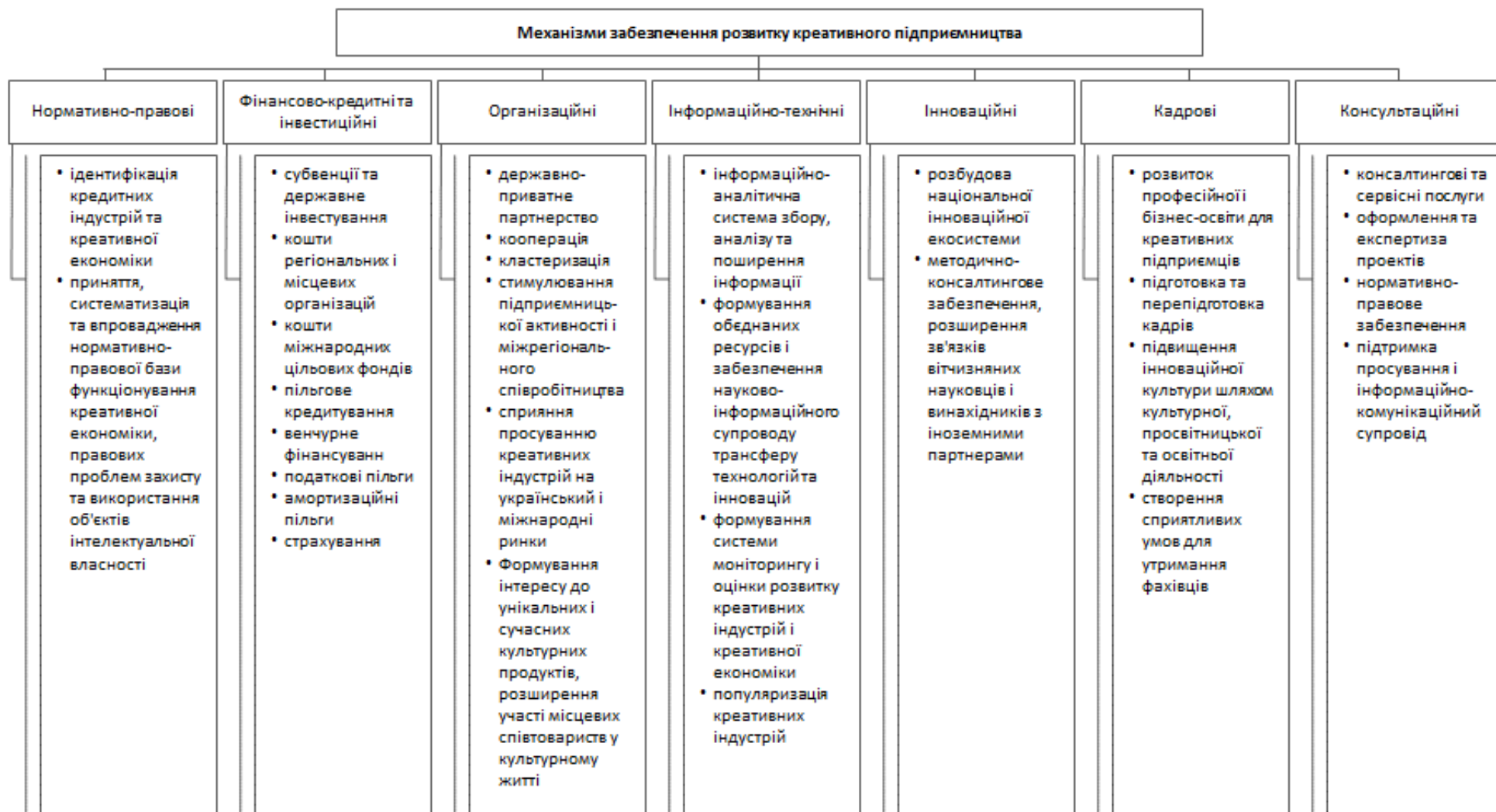


Рис. 3.21. Механізми забезпечення розвитку креативного підприємництва

Джерело: дорацьовано автором за джерелом [357]

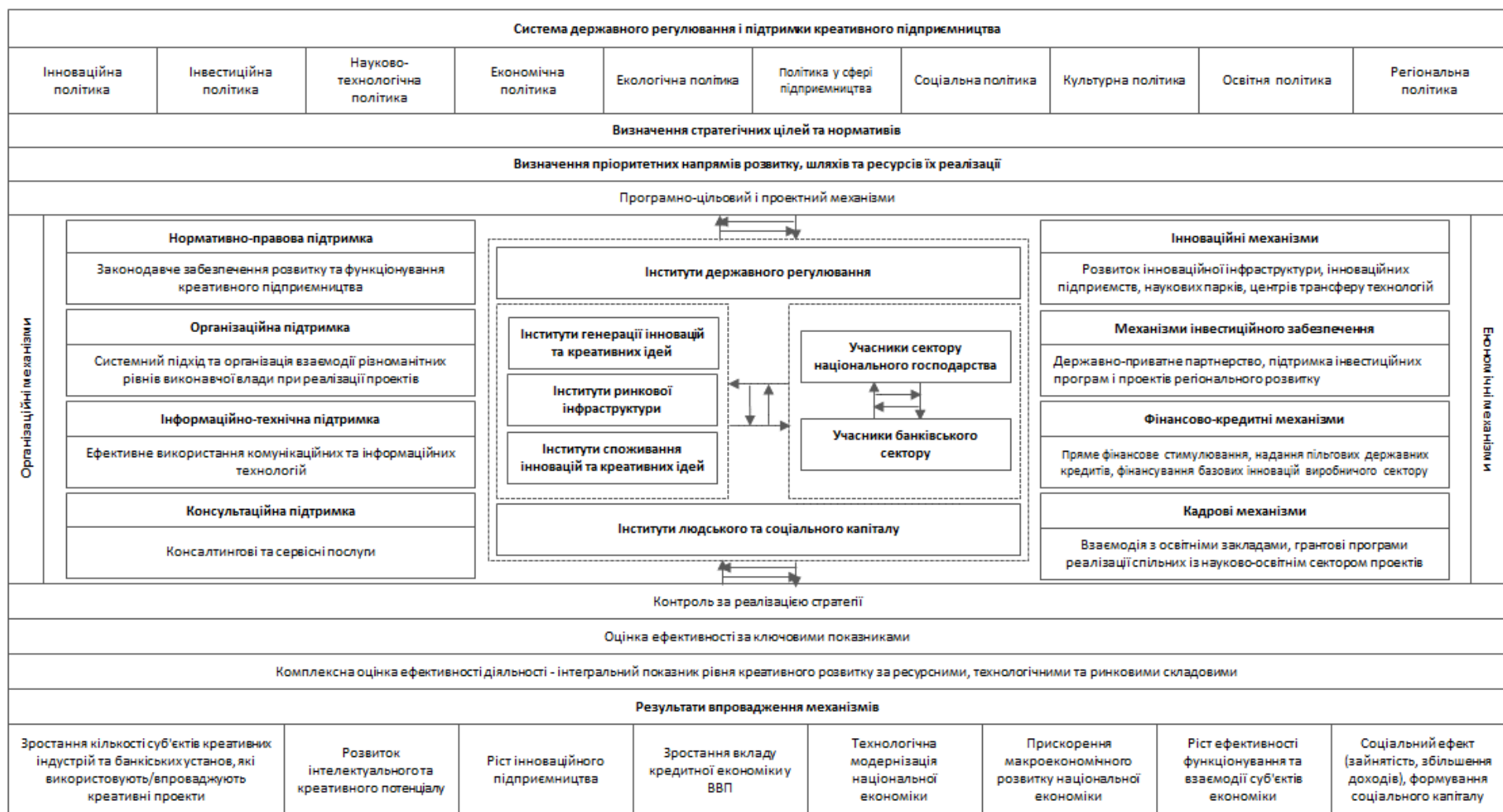


Рис. 3.22. Організаційно-економічна модель системи господарювання на основі креативного підприємництва

Джерело: дорацьовано автором за джерелом [357]

Ефективність механізмів забезпечення розвитку креативної економіки в Україні (рис. 3.21) може гарантуватися лише у разі активного використання комплексу наведених інструментів та постійного моніторингу їх дієвості. Разом з тим запропоновані механізми забезпечення розвитку креативної економіки можуть розглядатися як невід’ємна частина комплексу механізмів управління національним господарством вцілому.

У загальному виді організаційно-економічна модель системи господарювання на основі креативного підприємництва (рис. 3.22) утворює комплексну систему функціональних зв’язків між об’єктами, суб’єктами, механізмами та іншими складовими креативної діяльності і може використовуватися для досягнення стратегічних цілей розвитку національного господарства.

Проведений аналіз розвитку та функціонування креативних індустрій в Україні дає можливість зробити висновок, що, незважаючи на високі місця країни у рейтингу результатів креативної діяльності, інновацій, стартапів, окремих показників людського розвитку креативний потенціал залишається некапіталізованим.

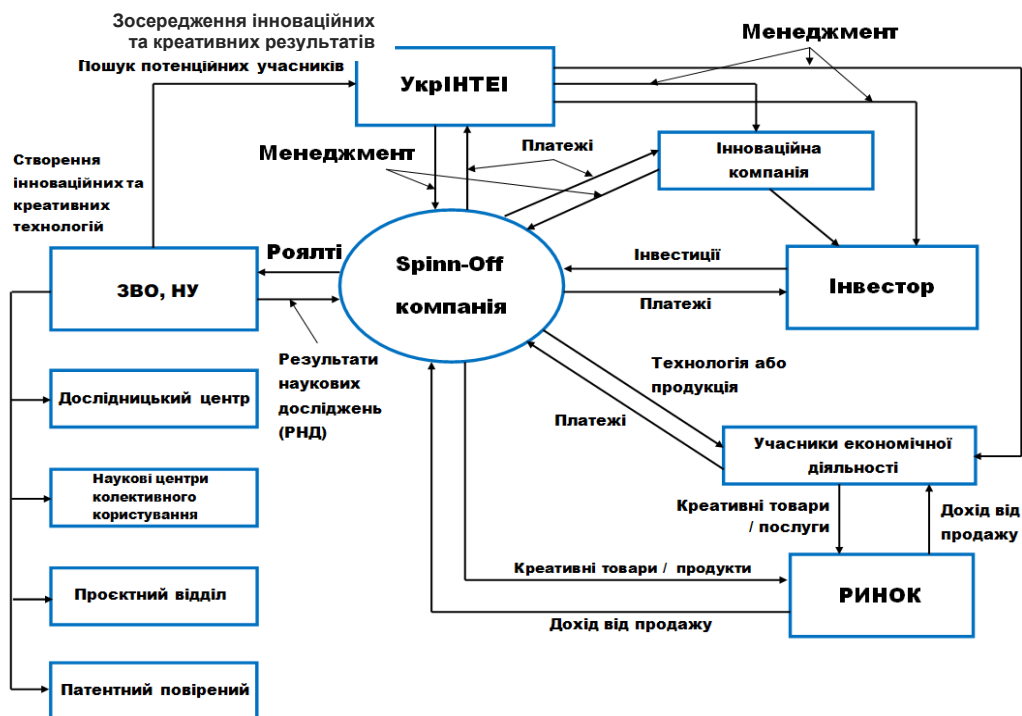


Рис. 3.23. Взаємовідносини суб’єктів, щодо капіталізації креативного потенціалу

Джерело: розроблено автором

Для підвищення капіталізації креативного потенціалу рекомендується модернізувати наявну українську інтегровану систему трансферу технологій УкрІНТЕІ, перетворивши її на загальнонаціональну платформу акумулювання ідей, розробок, запитів задля активізації взаємодії влади, науки та бізнесу. УкрІНТЕІ забезпечуватиме зосередження інноваційних та креативних технологів та сприятиме подальшому інформаційному забезпеченню процесу їх просування, пошуку потенційних партнерів та інвесторів, консультуванню та наданню правової допомоги учасникам.

Академічне підприємництво, яке є способом передачі знань і технологій із сфери науки та вищої освіти в сектор підприємництва, є недостатньо розвиненим через неефективну інфраструктуру його підтримки. Необхідно посилити співробітництво наявних об'єктів інфраструктури і закладів вищої освіти з метою посилення ефективності їх діяльності, заохочення та підтримки академічного підприємництва шляхом урізноманітнення форм їхньої роботи, розширення арсеналу послуг, пошуку потенційних інвесторів та ринків збуту наукових розробок.

Класична схема трансферу інновацій і технологій – бізнес-інкубато-spin-off компанія – промислове виробництво в Україні характеризується слабкою ефективністю. Основною формою наукової роботи університетів, пов'язаною з отриманням фінансових ресурсів, залишається виконання фундаментальних і прикладних держбюджетних наукових тем, госпдоговірної тематики, міжнародних грантів.

На базі окремих закладів вищої освіти необхідно створити власні фонди наукових досліджень, акумулювавши в них фінансові ресурси від діяльності науково-практичних центрів, оренди землі, надання консультаційних послуг тощо. Необхідно посилити участь закладів вищої освіти у конкурсах на отримання міжнародних грантів, що дасть можливість залучити фінансові ресурси іноземних донорів для оновлення матеріально-технічної бази й лабораторного обладнання

На рівні держави потребує створення системи індустріальних парків, мотиваційних преференцій для реалізації завдань програми Індустрія 4.0, впровадження сучасних інформаційних технологій у промисловість, програми навчання та трансферу техногій, а саме застосування інноваційних практик з IT-сектору та цифрових індустрій в промислові сектори. Створення інноваційних кластерів та технопарків, дасть можливість суттєво вплинути на промислові інновації, розвиток наукових та інноваційних робіт.

Необхідно створити на загальнодержавному та місцевому рівнях систему податкових стимулів і преференцій для МСП, які співпрацюють з науковими установами у сфері інноваційних технологій та виробляють інноваційну продукцію. Залучати бізнес, регіональні органи влади та органи місцевого самоврядування до процесу визначення переліку проблем, успішне розв'язання яких потребує інноваційних рішень і зусиль науковців.

Креативні індустрії можуть стати драйвером економічного розвитку країни, головною вимогою її конкурентоспроможності та сприятимуть формуванню інноваційних ринків. Цілком очевидно, це потребуватиме якісних структурних змін, імплементації нового формату культурної політики, розробки та затвердження цілісної програми господарсько-економічних перетворень, заходів державної підтримки, спрямованої на фінансове та інформаційне забезпечення малого та середнього бізнесу, організаційні, технологічні та маркетингові інновації в креативному бізнесі, внутрішні інвестиції в розвиток креативних індустрій. Необхідна стандартизація поняття «креативні індустрії», як на національному, так і на міжнародному рівні, та підходів до їх класифікації, що вимагає подальшої уваги з боку теоретиків та практиків креативної економіки.

Розвиток креативних індустрій забезпечить інтенсифікацію розвитку технології та інновацій, людських ресурсів, підприємницького потенціалу, конкуренції та мобільності населення.

3.2. Інформаційно-комунікаційні інструменти управління господарською діяльністю

Сучасні суб'єкти господарювання функціонують у складному та мінливому соціально-економічному середовищі, потребують підвищення інформаційної забезпеченості, доступу до нових технологій, інвестиційних, матеріально-технічних, інтелектуальних ресурсів. Створення ефективних комунікаційних стратегій дає можливість підвищення рівня інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності вітчизняних підприємств, ефективності та компетентності управлінських рішень, формувати раціональні стратегічні програми.

Ефективним засобом регулювання розвитку учасників економічної діяльності є моніторинг зв'язку між ними шляхом опитування задля узгодження попиту та пропозиції на продукт праці. Опитування є потужним комунікативним, гнучким та дієвим інструментом прогнозування показників розвитку підприємств реального сектору.

Автор пропонує застосування кон'юнктурних опитувань НБУ (ділові очікування підприємств України, системні ризики фінансового сектору та умови банківського кредитування) та секторальних опитувань, для моніторингу економічної активності, аналізу економічної ситуації та визначення ефективних механізмів регулювання розвитку учасників економічної діяльності (рис. 3.24). Узагальнення результатів опитувань здійснюється з використанням інструментів менеджменту, а саме: секторальних опитувань учасників економічної діяльності відбувається через ANOVA-аналіз з відповідною систематизацією варіантів та виявленням взаємозалежностей, а кон'юнктурних опитувань НБУ проводимо через SWOT-аналіз фінансового сектору для побудови матриці SWOT-аналізу фінансового сектору, виявлення взаємозв'язку переваг та недоліків фінансового сектору та встановлення взаємозв'язку ідентифікованих сторін матриці SWOT-аналізу фінансового сектору.

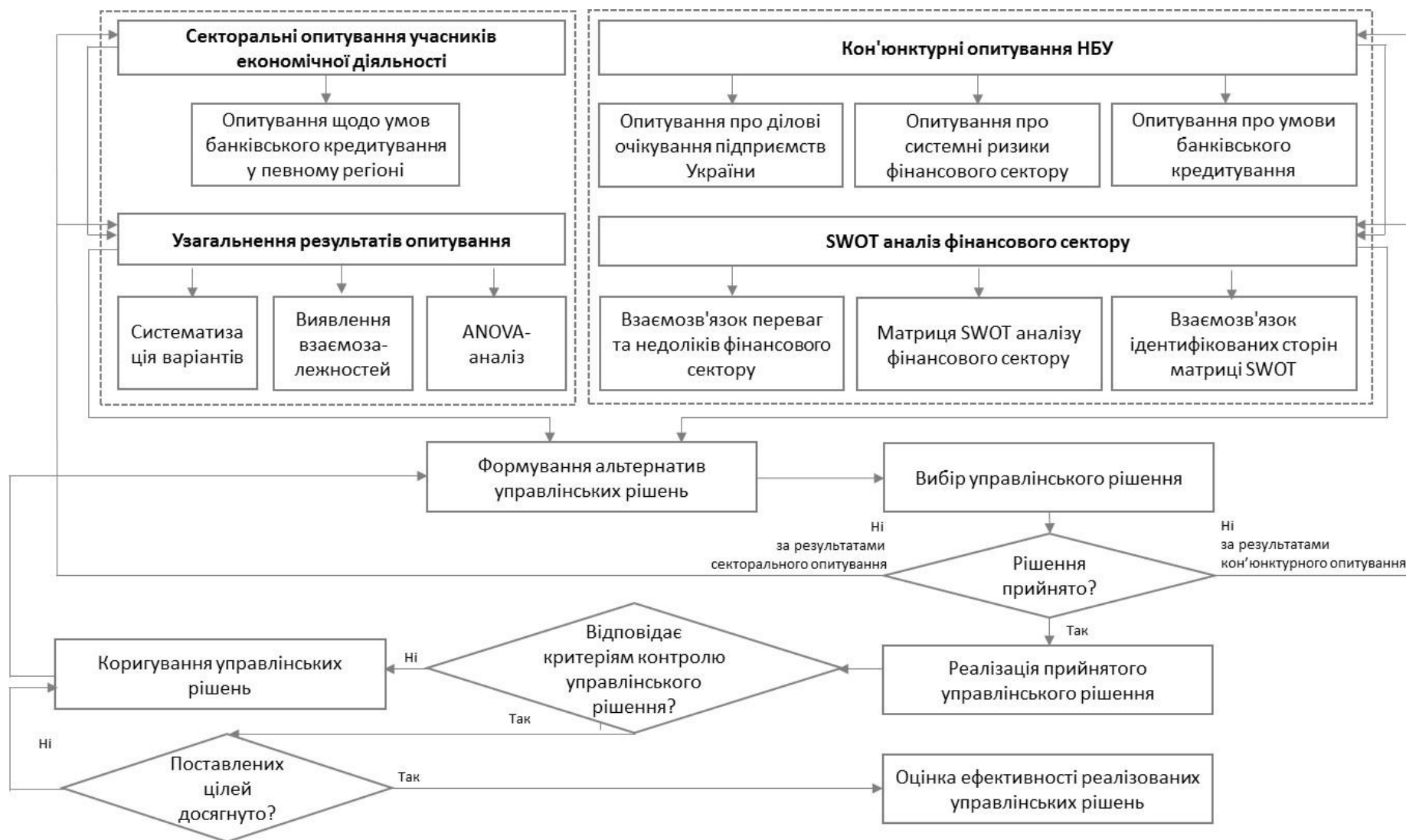


Рис. 3.24. Науково-прикладні засади моніторингу взаємодії учасників економічної діяльності

Джерело: складено автором

Використання опитувань, як інформаційно-комунікаційного інструменту управління господарською діяльністю, дозволяє формування альтернативних варіантів управлінських рішень та прийняття оптимального рішення, контроль виконання рішення та оцінки ефективності його реалізації.

Застосування опитувань, як інформаційно-комунікаційного інструменту управління господарською діяльністю, проведемо за результатами кон'юнктурних опитувань НБУ що включатиме:

- ділові очікування підприємств реального сектору (результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств України в IV кварталі 2019 року і не є прогнозами та оцінками НБУ). Мета опитування – оцінка респондентами ділових очікувань бізнесу;

- опитування про системні ризики фінансового сектору (листопад 2019 р., результати ґрунтуються на оцінках топ-менеджерів фінансового сектору і не є прогнозами та оцінками НБУ). Мета опитування – відстежування сприйняття учасниками ринку системних ризиків фінансового сектору;

- опитування про умови банківського кредитування у IV кварталі 2019 р. (оцінка стану банківського кредитного ринку кредитними менеджерами і не є оцінками чи прогнозами НБУ). Мета опитування – поглиблення розуміння стану й тенденцій розвитку кредитного ринку НБУ.

Опитування ділових очікувань підприємств України було проведено НБУ з 4 листопада по 3 грудня 2019 р. та було опитано 697 підприємств у 22 регіонах України [370].

В цілому у IV кварталі 2019 р. бізнес позитивно оцінював економічне зростання в Україні.

Основними чинниками, що стримують розвиток підприємств є занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали, брак кваліфікованих кадрів. Вартість трудових ресурсів, витрати на виробництво – основний фактор впливу на зростання цін.

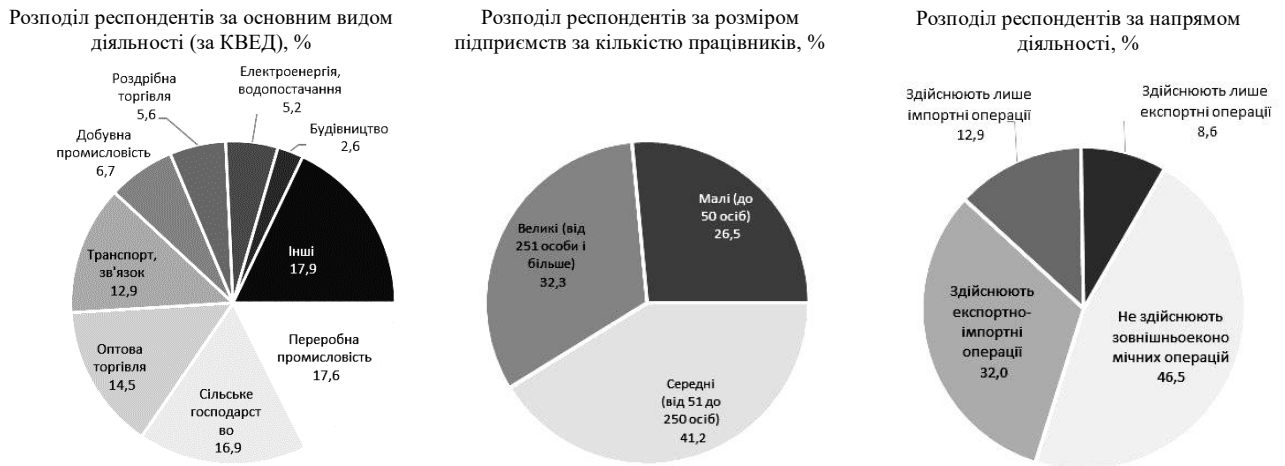


Рис. 3.25. Паспорт вибірки опитування ділових очікувань підприємств у IV кварталі 2019 р.

Джерело: складено автором за джерелом [370]

Поточний фінансово-економічний стан респондентами оцінюється як задовільний при дефіциті власних виробничих потужностей та низькому рівні залишків готової продукції. Умови доступу до кредитів стали менш жорсткими та зросла потреба підприємств в позикових коштах. Однак, основними факторами на прийняття рішення про відкладення залучення кредиту залишаються незмінними – занадто високі ставки за кредитами та надмірні вимоги до застави.

Опитування про системні ризики фінансового сектору проводилося НБУ з 11 по 22 листопада 2019 р. Участь у ньому взяли керівники 18 банків, 6 страхових та 2 інвестиційних компанії [371].

Респонденти вказали на покращення оцінки фінансового сектору при вищому за середній рівень загального ризику в системі та нижчу за середню стійкість системи до значних негативних дій. Керівники банків та небанківських фінансових установ визначили головним джерелом ризику загальний рівень корупції та діяльність правоохоронних органів та судової системи в країні, фактор шахрайства та кібернетичних загроз. Фактори динаміки та волатильності обмінного курсу, поточної та очікуваної інфляції назвали з найменш значимих ризиків для фінансової системи.

Опитування про умови банківського кредитування проводилося НБУ з 17 грудня 2019 р. до 10 січня 2020 р. серед кредитних менеджерів 49 банків (частка в загальному обсязі активів банківської системи становить 99%) та стосувалося оцінки стану банківського кредитного ринку у IV кварталі 2019 р. та очікувань на I квартал 2020 р. Результати опитування відображають думку респондентів і не є оцінками чи прогнозами НБУ [372].

Респонденти очікують швидшого зростання фондування від корпоративних клієнтів, збільшення корпоративного кредитування, покращення якості кредитного портфеля корпоративного сектору та зростання конкурентного тиску з боку інших банків. У IV кварталі 2019 р. (до IV кварталу 2018 р.) загальний рівень ризиків несуттєво зменшився за рахунок зниження кредитного, валютного та ризику ліквідності. В цілому банки несуттєво пом'якшили стандарти кредитів бізнесу при зниженні відсоткових ставок та зміні строковості кредитів.

З метою оцінки конкурентних позицій фінансового сектору України та їх перспектив нами було проведено SWOT-аналіз. Основою для якого стали результати кон'юнктурних опитувань НБУ (рис. 3.26).

На початковому етапі сформуємо систему взаємозв'язку між перевагами та недоліками фінансового сектору України. Унаочнення результатів наведено на рис. 3.27.

Наступним етапом проведення аналізу є побудова базової матриці SWOT-аналізу фінансового сектору України (табл. 3.7).

Для ґрунтовного аналізу фінансового сектору України проведемо дослідження взаємозв'язку ідентифікованих сильних сторін та можливостей, слабких сторін та можливостей, сильних сторін та загроз, слабких сторін та загроз.

Оцінка респондентів щодо найбільш впливових факторів, які можуть змусити їх підприємства уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, % відповідей



Оцінка респондентами найбільш впливових факторів, що обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, % відповідей



Рівень ризику, що існує в фінансовому секторі України через дію наведених факторів (високий та дуже високий), %



Планують у наступні 12 місяців щодо запозичень коштів для фінансування діяльності їх підприємств за рахунок залучень за кордоном, % відповідей



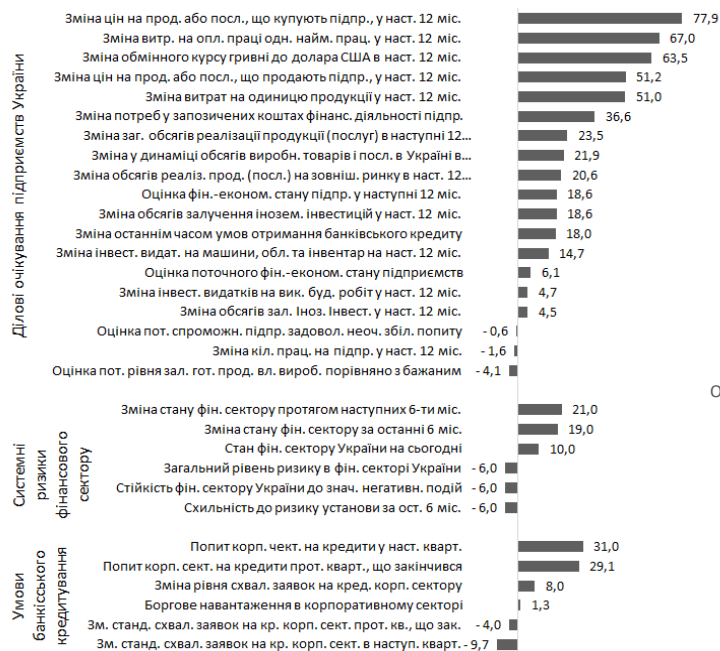
Плани респондентів щодо наступних



Плани респондентів щодо національної валюти аступного кредиту, % відповідей



Баланс відповідей*, %



Оцінка респондентів найбільш впливових факторів, що обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво. % відповідей



Оцінка респондентів щодо найбільш впливових факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на товари та послуги, що продає їх підприємство, % відповідей



*Баланс відповідей

Ділові очікування підприємств України

Баланс відповідей є різницею між відсотком відповідей респондентів "збільшилося"/"погіршилося"/"добре" та відсотком відповідей "зменшилося"/"погіршилося"/"погано"

Системні ризики фінансового сектору України

Баланс відповідей може набувати значень в діапазоні ±100%. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що в цілому респонденти оцінюють, що показник покращився або ризик знизився

Умови банківського кредитування

Баланс відповідей може набувати значень в діапазоні ±100%. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що респонденти в цілому оцінюють/очікують збільшення показника (стандартів схвалення кредитних заявок/рівня схвалення кредитних заявок/попиту на кредитні продукти/ризиків тощо) у бік збільшення/посилення порівняно з попереднім кварталом

Рис. 3.26. Результати опитування щодо ділових очікувань підприємств (IV квартал 2019 р.), системних ризиків фінансового сектору (листопад 2019 р.), умов банківського кредитування (IV квартал 2019 р.)

Джерело: складено автором за джерелом [370-372] та власних розрахунків

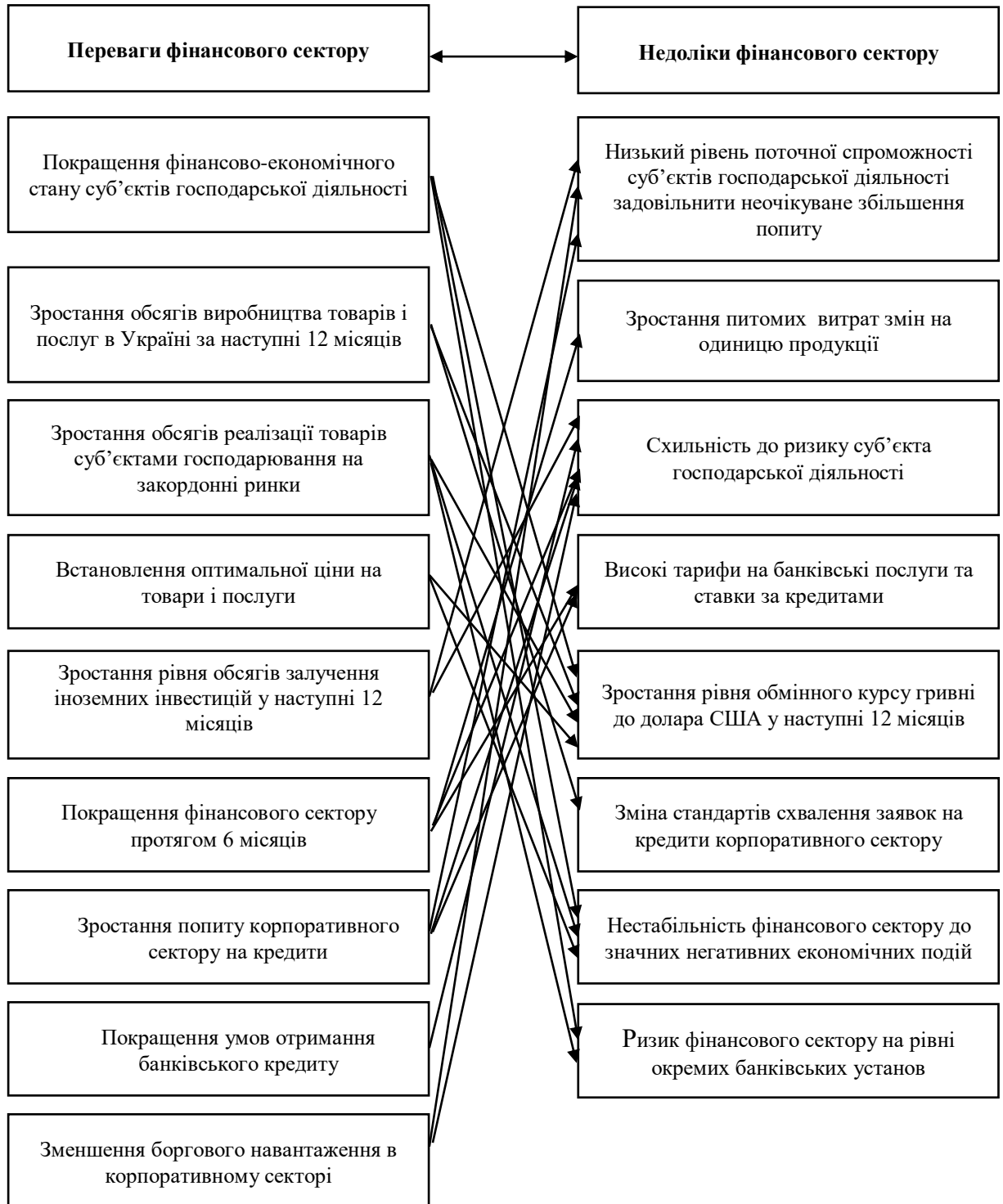


Рис. 3.27. Взаємозв'язок переваг та недоліків фінансового сектору

Джерело: складено автором

Таблиця 3.7 - Матриця SWOT-аналізу фінансового сектору у взаємодії з підприємствами реального сектору

	Сильні сторони (S)	Ваги	Слабкі сторони (W)	Ваги
	Внутрішнє середовище	1. Покращення фінансово-економічного стану суб'єктів господарської діяльності	0,28	1. Низький рівень поточної спроможності суб'єктів господарської діяльності задовільнити неочікуване збільшення попиту
2. Зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні за наступні 12 місяців		0,31	2. Зростання питомих витрат змін на одиницю продукції	0,23
3. Зростання обсягів реалізації товарів суб'єктами господарювання на закордонні ринки		0,25	3. Схильність до ризику суб'єкта господарської діяльності	0,25
4. Встановлення оптимальної ціни на товари і послуги		0,16	4. Високі тарифи на банківські послуги та ставки за кредитами	0,26
Зовнішнє середовище	Потенційні можливості (O)	Ваги	Наявні загрози (T)	Ваги
	1. Зростання рівня обсягів залучення іноземних інвестицій у наступні 12 місяців	0,29	1. Зростання рівня обмінного курсу гривні до долара США у наступні 12 місяців	0,28
2. Покращення фінансового сектору протягом 6 місяців	0,28	2. Зміна стандартів схвалення заявок на кредити корпоративного сектору	0,23	
3. Зростання попиту корпоративного сектору на кредити	0,07	3. Нестабільність фінансового сектору до значних негативних економічних подій	0,25	
4. Покращення умов отримання банківського кредиту	0,11	4. Ризик фінансового сектору на рівні окремих банківських установ	0,24	
5. Зменшення боргового навантаження в корпоративному секторі	0,25			

Джерело: складено автором

Ідентифікація сильних сторін та можливостей (табл. 3.8) забезпечує виявлення взаємозв'язку між перевагами досліджуваного об'єкта та його можливостями, що забезпечує розвиток. Аналізуючи наявні можливості можна акцентувати увагу на них уникаючи слабких сторін. Наприклад за нашими дослідженнями покращення фінансово-економічного стану суб'єктів господарської діяльності сприятиме зростанню рівня обсягів залучення іноземних інвестицій у наступні 12 місяців, відповідно у перетині цих точок поставлено 1.

Таблиця 3.8 - Взаємозв'язок ідентифікованих сильних сторін та можливостей фінансового сектору у взаємодії з підприємствами реального сектору

Сильна сторона (СС) / Можливість	СС 1	СС 2	СС3	СС4	Ваги	Кількість інтерацій	Коефіцієнт ваг інтерацій
Можливість 1	1	1	0	1	0,29	3	0,87
Можливість 2	0	1	1	0	0,28	2	0,56
Можливість 3	1	1	1	0	0,07	3	0,21
Можливість 4	1	0	0	0	0,11	1	0,11
Можливість 5	1	0	1	1	0,25	2	0,50
Ваги	0,28	0,31	0,25	0,16			
Кількість інтерацій	4	3	3	2		23/2	
Коефіцієнт ваг інтерацій	1,12	0,93	0,75	0,32			5,37

Джерело: складено автором

За результатами табл. 3.8 кількість інтерацій становить 23 з врахуванням суми сильних сторін та можливостей, відповідно сума коефіцієнт ваг інтерацій становить 5,37. Отже, вчасне виявлення сильних сторін та можливостей забезпечує досягнення мети, вказує на переваги, які доцільно використати, щоб отримати внутрішню віддачу.

Поле слабких сторін та можливостей показує, за рахунок яких факторів зовнішнього середовища можна попереджати про свою слабкість (табл. 3.9).

Таблиця 3.9 - Взаємозв'язок ідентифікованих слабких сторін та можливостей фінансового сектору у взаємодії з підприємствами реального сектору

Слабка сторона (СС) / Можливість	СС 1	СС 2	СС3	СС4	Ваги	Кількість інтерацій	Коефіцієнт ваг інтерацій
Можливість 1	1	0	1	0	0,29	2	0,58
Можливість 2	0	1	1	1	0,28	3	0,84
Можливість 3	1	0	1	1	0,07	3	0,21
Можливість 4	0	0	1	0	0,11	1	0,11
Можливість 5	1	0	0	1	0,25	2	0,50
Ваги	0,26	0,23	0,25	0,26			
Кількість інтерацій	3	1	4	3		22/2	
Коефіцієнт ваг інтерацій	0,78	0,23	1,0	0,78			5,03

Джерело: складено автором

За результатами табл. 3.9 встановлено, що за рахунок можливості зростання рівня обсягів залучення іноземних інвестицій у наступні 12 місяців можна подолати низький рівень поточної спроможності суб'єктів господарської діяльності задовільнити неочікуване збільшення попиту, а також зменшити

рівень ризику суб'єкта господарської діяльності. Зростання попиту корпоративного сектору на кредити сприятиме забезпеченню захисту прав і законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності, що надасть можливість усунути слабку сторону фінансового сектору України. За результатами встановлення взаємозв'язку ідентифікованих слабких сторін та можливостей фінансового сектору України обґрунтовано 22 інтеракції, коефіцієнт ваг яких становить 5,03.

Наступним етапом проведення SWOT-аналізу є обґрунтування взаємозв'язку ідентифікованих сильних сторін та загроз фінансового сектору України (табл. 3.10).

Таблиця 3.10 - Взаємозв'язок ідентифікованих сильних сторін та загроз фінансового сектору з підприємствами реального сектору

Сильна сторона (СС) / Загроза	СС 1	СС 2	СС 3	СС 4	Ваги	Кількість інтеракцій	Коефіцієнт ваг інтеракцій
Загроза 1	1	0	1	1	0,28	3	0,84
Загроза 2	0	1	0	0	0,23	1	0,23
Загроза 3	1	0	1	1	0,25	3	0,75
Загроза 4	1	0	1	0	0,24	2	0,88
Ваги	0,28	0,31	0,25	0,16			
Кількість інтеракцій	3	1	3	2		18/2	
Коефіцієнт ваг інтеракцій	0,84	0,31	0,75	0,32			4,92

Джерело: складено автором

Табл. 3.10 взаємозв'язку сильних сторін і загроз вказує, як переваги можна використовувати для нейтралізації зовнішніх загроз. За результатами проведеного дослідження встановлено, що зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні за наступні 12 місяців може впливати на рівень обмінного курсу гривні до долара США у наступні 12 місяців, та може його зміцнити певним чином, а також підвищити рівень купівельної спроможності населення. Сума кількості інтеракцій та сильних сторін та загроз становить 20, а відповідно коефіцієнт ваг 4,92.

Наступним етапом проведення SWOT-аналізу є обґрунтування взаємозв'язку ідентифікованих слабких сторін та загроз фінансового сектору

України (табл. 3.11), тобто вказує на те, від чого потрібно позбутися, щоб мінімізувати негативні чинники в зовнішньому середовищі.

Таблиця 3.11 - Взаємозв'язок ідентифікованих слабких сторін та загроз фінансового сектору з підприємствами реального сектору

Слабка сторона (СС) / Загроза	СС 1	СС 2	СС3	СС4	Ваги	Кількість інтеракцій	Коефіцієнт ваг інтеракцій
Загроза 1	1	0	1	1	0,28	3	0,84
Загроза 2	0	1	0	0	0,23	1	0,23
Загроза 3	0	1	0	0	0,25	1	0,25
Загроза 4	1	1	1	1	0,24	4	0,96
Ваги	0,26	0,23	0,25	0,26			
Кількість інтеракцій	2	3	2	2		18/2	
Коефіцієнт ваг інтеракцій	0,52	0,69	0,50	0,52			4,51

Джерело: складено автором

За результатами табл. 3.11 можемо зробити висновки, що високі тарифи на банківські послуги можуть сприяти зростанню ризиків фінансового сектору на рівні окремих банківських установ. Сума кількості інтеракцій та слабких сторін та загроз становить 18, а відповідно коефіцієнт ваг 4,51.

Загалом результати проведених досліджень (табл. 3.8 - 3.11) ми систематизували у вигляді зведеної таблиці результатів SWOT-аналізу фінансового сектору України (табл. 3.12) та показали кількість інтеракцій та їх коефіцієнт ваг в межах сильних та слабких сторін, а також можливостей та загроз.

Таблиця 3.12 - Результати SWOT-аналізу фінансового сектору з підприємствами реального сектору

	Можливості	Загрози
Сильні сторони	Кількість інтеракцій- 23/2 Коефіцієнт ваг інтеракцій – 5,37	Кількість інтеракцій- 18/2 Коефіцієнт ваг інтеракцій – 4,92
Слабкі сторони	Кількість інтеракцій - 22/2 Коефіцієнт ваг інтеракцій – 5,03	Кількість інтеракцій - 18/2 Коефіцієнт ваг інтеракцій – 4,51

Джерело: складено автором

За результатами SWOT-аналізу фінансового сектору можна зробити висновок про те, що фінансовий сектор, який обслуговує підприємства реального сектору має ряд слабких сторін та загроз, на які потрібно звернути

особливу увагу. Зокрема серед загроз та слабких сторін переважно ті, які над якими не можна достатньою мірою здійснювати контроль, скільки ці чинники залежать не тільки від внутрішнього становища в країні, а й від зовнішньодержавного впливу. Зокрема серед таких чинників: зростання рівня обмінного курсу гривні до долара США; нестабільність фінансового сектору до значних негативних економічних подій та зміна стандартів схвалення заявок на кредити корпоративного сектору. Відтак за результатами проведених досліджень можна сформувати два напрями пропозицій: для надавачів фінансових послуг та для суб'єктів господарської діяльності. Проте все ж таки у надавачів фінансових послуг є ряд переваг, на яких можна зацентувати увагу та ефективно використовувати. Зокрема зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні за наступні 12 місяців; зростання обсягів реалізації товарів суб'єктами господарювання на закордонні ринки.

Для надавачів фінансових послуг доцільно зацентувати увагу на:

1) зменшенні тарифів на банківські послуги наприклад, знизити комісійні за деякими видами розрахунково-касовим послуг. Переважно послуги банком аналізуються клієнтами комплексно, тому високі комісії навіть в мінімальній кількості послуг можуть викликати відмову від банку;

2) залученні депозитів від населення шляхом підвищення депозитної ставки;

3) необхідності регулярних розрахунків економічних нормативів (такі як норматив достатності капіталу, норматив миттєвої ліквідності й інші), що дозволить вчасно виявити наявні проблеми, усунути їх;

4) пошуку джерел додаткових фінансових коштів. У цей випадку банк вирішує два завдання: по-перше, зможе працювати з новим сегментом (великі юридичні підприємства), а по-друге, збільшити бюджет на маркетингові дослідження і кампанії;

5) розширенні спектру методів маркетингового просування і стимулювання. Це допоможе банкам знайти найбільш ефективні способи, а також найбільш повно заявити про себе ринку банківських послуг.

б) підвищенні маловідомості банку за рахунок нових методів стимулювання і просування;

7) розширенні своїх можливостей, домагатися пільг і субсидій від держави;

8) пом'якшенні впливу зовнішніх загроз.

Для суб'єктів господарської діяльності пропонуємо зацентувати увагу на застосуванні:

1) спрощеної системи оподаткування господарської діяльності;

2) краудфандингу, як добровільному соціальному колективному фінансуванню через інтернет-платформи;

3) мезонінного фінансування, що передбачає поєднання боргового фінансування та фінансування на умовах участі у власному капіталі.

Автором з 02 грудня до 13 грудня 2019 р. було проведено опитування серед керівників та управлінців 32 підприємств Волинської області щодо умов банківського кредитування.

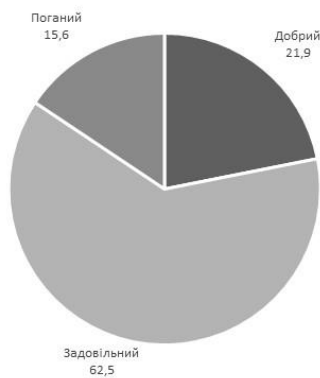
За результатами проведених досліджень встановлено, що серед 32 підприємств - 20 підприємств (62,5%) вважають свій поточний фінансово-економічний стан задовільним, 7 – добрим (21,9%) та 5 – поганим (15,6%).

Прогнозуючи свій стан на майбутнє (на 12 місяців) переважна більшість респондентів передбачають, що їх фінансово-економічний стан залишиться без змін - 62,6%, 28,0% передбачають покращення свого фінансового стану та 9,4% прогнозують погіршення.

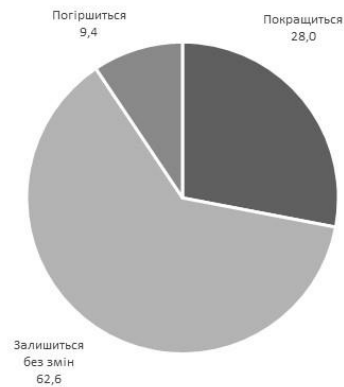
Досліджуючи очікування респондентів щодо змін потреб у запозичених коштах для фінансування діяльності їх підприємств найближчим часом, відмітимо що переважна більшість респондентів вважають, що ситуація «залишиться без змін» і таких підприємств налічується 18 од., що становить 56,3% опитаних, 13 підприємств (40,6%) вважають, що виникне потреба у запозиченні грошових коштів і тільки 1 підприємство прогнозує зменшення потреб у запозичених коштах.

Дослідження показали, що тільки незначна частина підприємств (3 підприємства серед 32) планують позичати кошти за кордоном. Досліджуючи зміни умов отримання банківського кредиту їх підприємствами, встановлено, що 65,2% опитаних, вважають, що умови отримання кредиту не змінилися, 26,4% - стверджують, що умови стали більш жорсткими, та тільки 8,4% вважають, що умови пом'якшилися

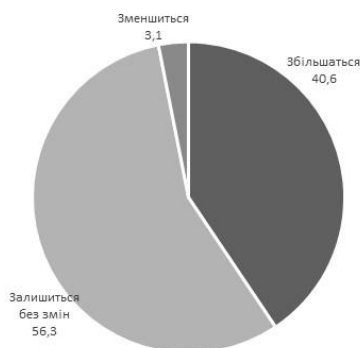
Відповідь респондентів щодо їх поточного фінансово-економічного стану підприємства



Відповідь респондентів щодо прогнозування фінансово-економічного стану підприємства на 12 місяців



Відповідь очікування респондентів щодо змін потреб у запозичених коштах для фінансування діяльності їх підприємств найближчим часом



Опитування щодо зміни умов отримання банківського кредиту їх підприємствами

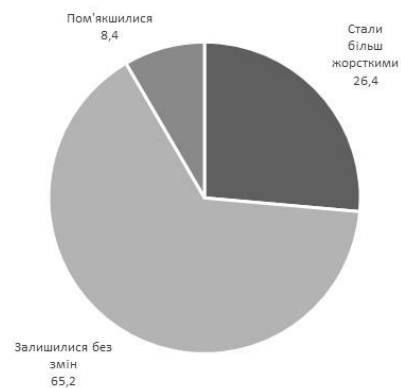


Рис. 3.28. Результати опитування респондентів щодо умов банківського кредитування у Волинській області

Джерело: складено автором

Для обробки маркетингових досліджень використано програму SPSS, яка забезпечує обробку та рішення складних дослідних і бізнес-задач, здійснює швидкий аналіз великих і складних наборів даних за допомогою розширених

статистичних методів, що забезпечують високу точність результатів для прийняття якісних рішень.

Встановлено, що більшість опитаних не планує брати кредити. За ситуації якщо умови будуть більш жорсткими то 7 підприємств (N=7) категорично не планує залучати кредитні кошти у наступні 12 місяців для фінансування діяльності їх підприємств (рис. 3.29).



Рис. 3.29. Плани респондентів щодо отримання кредитних коштів за більш жорстких умов

Джерело: складено автором

Показано, що 3 підприємства у наступні 12 місяців, навіть якщо будуть пом'якшені умови отримання банківського кредиту, не планують залучати фінансові ресурси (рис. 3.30).



Рис. 3.30. Плани респондентів на наступні 12 місяців щодо отримання кредитних коштів за пом'якшених умов

Джерело: складено автором

За умов, якщо ситуація буде критичною, то 19 підприємств не планують залучати кредитні кошти у наступні 12 місяців для забезпечення діяльності (рис. 3.31).

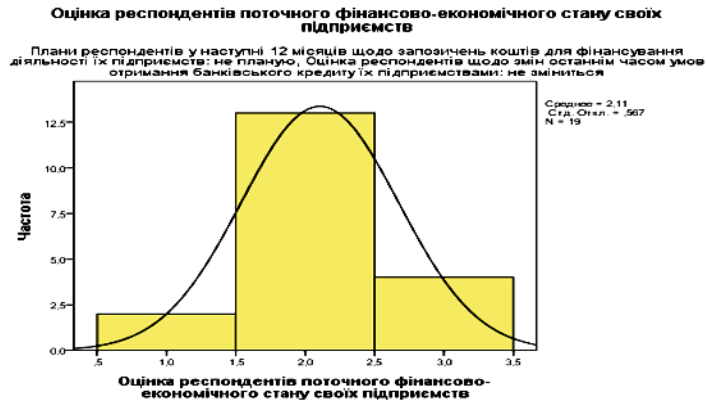


Рис. 3.31. Плани респондентів на наступні 12 місяців щодо отримання кредитних коштів за незмінної ситуації

Джерело: складено автором

Загальне представлення всіх можливих варіантів щодо отримання банківських кредитів за різних умов систематизовано програмою у вигляді рис. 3.32.

Варіант А

Варіант Б

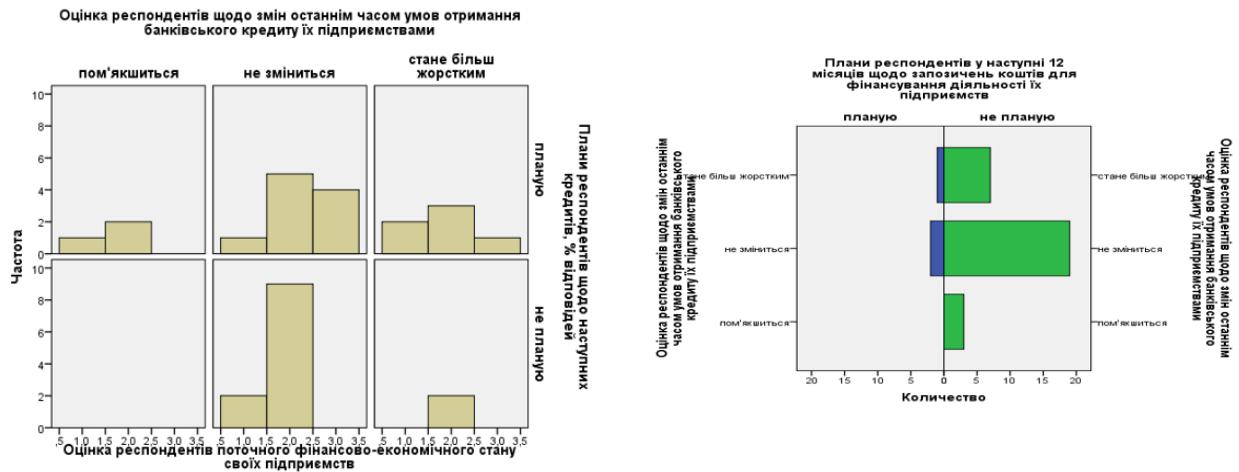


Рис. 3.32. Систематизація варіантів отримання кредитів підприємствами за різних умов

Джерело: складено автором

Загалом провівши маркетингове дослідження встановлено, що серед 32 підприємств Волинської області 29 за будь-яких умов не готові отримувати кредити в наступні 12 місяців. Поведінка підприємств пов'язана кількома

причинами серед яких: економічна невизначеність як самого підприємства так і держави загалом, недостатній рівень державної підтримки сучасних підприємств; висока кредитна ставка та не вигідні умови кредитування.

За результатами проведених досліджень встановлено, що підприємства готові брати позики за умови «без змін» їх фінансово-економічного стану, що підтверджується розрахунками прогнозної моделі (рис. 3.33).

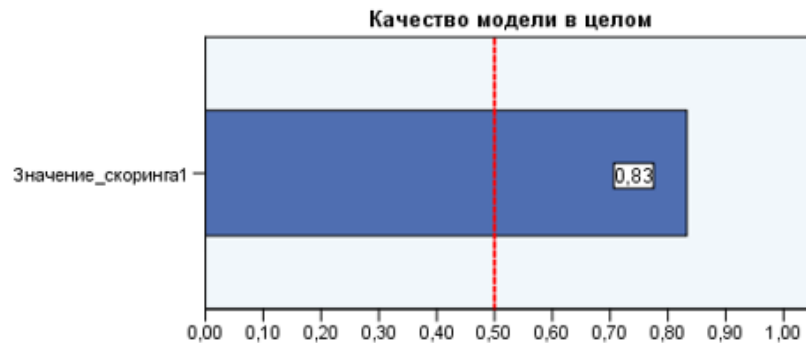


Рис. 3.33. Прогнозна модель «Чи планують запозичувати підприємства кошти за умови «без змін фінансово-економічного стану»

Джерело: складено автором

Розрахунки такої прогнозної моделі становлять 0,83, що значить досить високий рівень виконання прогнозних показників, оскільки, за умови, якщо розрахунок моделі становить більше за 0,50, то великі шанси практичної реалізації пропонованої ситуації.

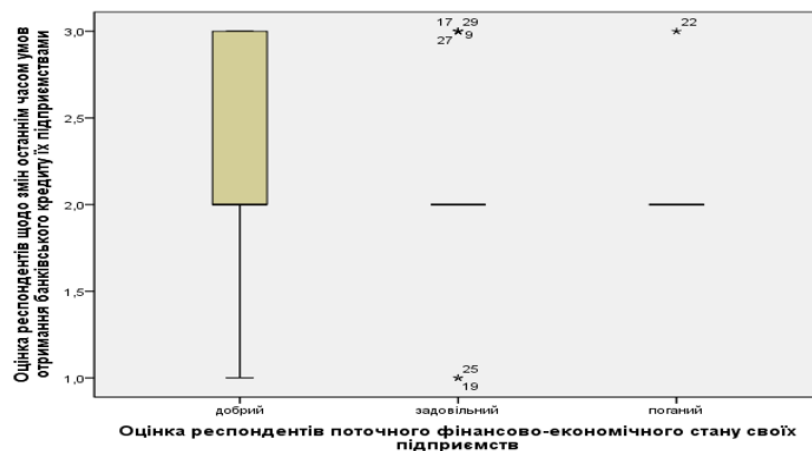


Рис. 3.34. Взаємозалежність фінансового стану підприємств та змін умов отримання банківського кредиту

Джерело: складено автором

Встановлено, якщо фінансово-економічний стан підприємства «добрий», то підприємства готові подавати заявки на отримання кредиту. Але таку ситуацію прогнозують не на найближчі 12 місяців, а загалом на стратегічну перспективу (рис. 3.34).

Вивчаючи більш детально ситуацію щодо можливості отримання кредитів підприємствами встановлено, що навіть ті, які оцінюють власний стан «задовільний» готові брати кредити на стратегічну перспективу і таких підприємств загалом є 10 одиниць (рис. 3.35).

				Оцінка респондентів поточного фінансово-економічного стану своїх підприємств	
Плани респондентів щодо наступних кредитів, % відповідей	планують	Всього	N		
	1			19	добрий
	2				поганий
	3				задовільний
	4				добрий
	5				задовільний
	6				поганий
	7				задовільний
	8				поганий
	9				добрий
	10				задовільний
	11				добрий
	12				задовільний
	13				поганий
	14				задовільний
	15				поганий
	16				задовільний
	17				задовільний
	18				задовільний
	19				задовільний

продовження

				Оцінка респондентів поточного фінансово-економічного стану своїх підприємств	
не планують	Всього	N			
	1		13	добрий	
	2			задовільний	
	3			задовільний	
	4			задовільний	
	5			задовільний	
	6			задовільний	
	7			задовільний	
	8			задовільний	
	9			задовільний	
	10			добрий	
	11			задовільний	
	12			задовільний	
	13			задовільний	
Всього	N		32		

Рис. 3.35. Детальний аналіз можливості сучасних підприємств отримувати кредити

Джерело: складено автором

Здійснено дисперсійний аналіз (ANOVA-аналіз) для перевірки гіпотез про зв'язок між певною ознакою та досліджуваними факторами. На підставі проведених розрахунків встановлено, що між обізнаністю респондентів щодо діяльності Національного банку України та планів респондентів щодо отримання кредитів немає зв'язку, оскільки R^2 становить -0,009.

Відповідно рівняння регресії виходячи із рис. 3.36 матиме вигляд

$$Y = 1,79x + 1,698$$

Сводка для модели

Модель	R	R-квадрат	Скорректиро- ванный R- квадрат	Стандартная ошибка оценки
1	,152 ^a	,023	-,009	,501

a. Предикторы: (константа), Оцінка респондентами власної
обізнаності з діяльністю Національного банку України

ANOVA^a

Модель		Сумма квадратов	ст.св.	Средний квадрат	F	Знач.
1	Регрессия	,179	1	,179	,713	,405 ^b
	Остаток	7,540	30	,251		
	Всего	7,719	31			

a. Зависимая переменная: Плани респондентів щодо наступних кредитів, % відповідей

b. Предикторы: (константа), Оцінка респондентами власної обізнаності з діяльністю
Національного банку України

Коэффициенты^a

Модель	Нестандартизованные коэффициенты		Стандартизо- ванные коэффициент- ы	t	Знач.
	B	Стандартная Ошибка	Бета		
1 (Константа)	1,698	,357		4,754	,000
Оцінка респондентами власної обізнаності з діяльністю Національного банку України	-,151	,179	-,152	-,844	,405

a. Зависимая переменная: Плани респондентів щодо наступних кредитів, % відповідей

Рис. 3.36. Складові лінійного рівняння регресії на основі використання програми SPSS

Джерело: складено автором

Обґрунтовуючи плани респондентів на наступні 12 місяців встановлено, що «час від часу» респонденти відслідковують діяльність Національного банку, та за умови «без змін» фінансового стану підприємств. Останні планують отримати кредитні кошти (рис. 3.37).

Описательные статистики

	N	Диапазон	Среднее значение	Стандартная отклонения	Асимметрия		Эксцесс	
	Статистика	Статистика	Статистика	Статистика	Статистика	Стандартная Ошибка	Статистика	Стандартная Ошибка
Плани респондентів у наступні 12 місяців щодо запозичень коштів для фінансування діяльності їх підприємств	32	1	1,91	,296	-2,926	,414	6,999	,809
Оцінка респондентами власної обізнаності з діяльністю Національного банку України	32	2	1,94	,504	-,139	,414	1,350	,809
Оцінка респондентів поточного фінансово-економічного стану своїх підприємств	32	2	1,97	,595	,005	,414	,107	,809
N валидных (по списку)	32							

Рис. 3.37. Результати описової статистики щодо майбутніх планів сучасних підприємств

Джерело: складено автором

Отже, провівши маркетингове дослідження щодо проблем, умов кредитування сучасних підприємств встановлено, що вони стикнулися з проблемами кредитування та переважна більшість підприємств не готові отримувати кредити на короткострокову перспективу. Все ж таки на довгострокову перспективу підприємці розглядають умови кредитування та не достатньою мірою відслідковують діяльність Національного банку України.

3.3. Обґрунтування рішень щодо стратегічного розвитку підприємства в контексті секторальної взаємодії

Формування стратегії розвитку, яка спрямована на посилення конкурентоспроможності в довгостроковій перспективі є досить актуальною задачею. Оскільки, на даний час спостерігається потреба в суттєвому підвищенню темпів економічного розвитку. Однак, розвиток підприємств реального сектору економіки гальмується поступовим низькою ефективністю, технологій і обладнання, недостатнім рівнем валового нагромадження основного капіталу, відсутністю коштів для технічного та технологічного переозброєння виробництва, загальною політичною та економічною нестабільністю, недостатнім рівнем прямих іноземних інвестицій, відсутністю інноваційних проектів та заходів, корупція. Все це призводить до зниження фінансового та економічного потенціалів суб'єктів господарювання, зниження інвестиційного потенціалу, втрачання конкурентних переваг.

Забезпечення сталого економічного розвитку потребує впровадження принципово нових технологій та застосуванні нових знань, перегляду механізмів та інструментів управління розвитком господарюючих суб'єктів. Все це потребує переходу до стратегічного управління розвитком підприємства.

Стратегією розвитку суб'єкта господарювання є сукупністю цілей, завдань, методів їх досягнення спрямованих на посилення конкурентоспроможності підприємства та ефективного його функціонування в довгостроковому періоді шляхом дії на чинники, які забезпечують стале економічне зростання. Концепція стратегічного управління забезпечує виконання глобальних цілей з оптимальним поєднанням внутрішніх чинників та можливостей зовнішнього ринку в умовах динамічного, мінливого та непевного економічного і політичного середовища [379].

Основні етапи процесу планування стратегії економічного розвитку представлені на рис. 3.38.

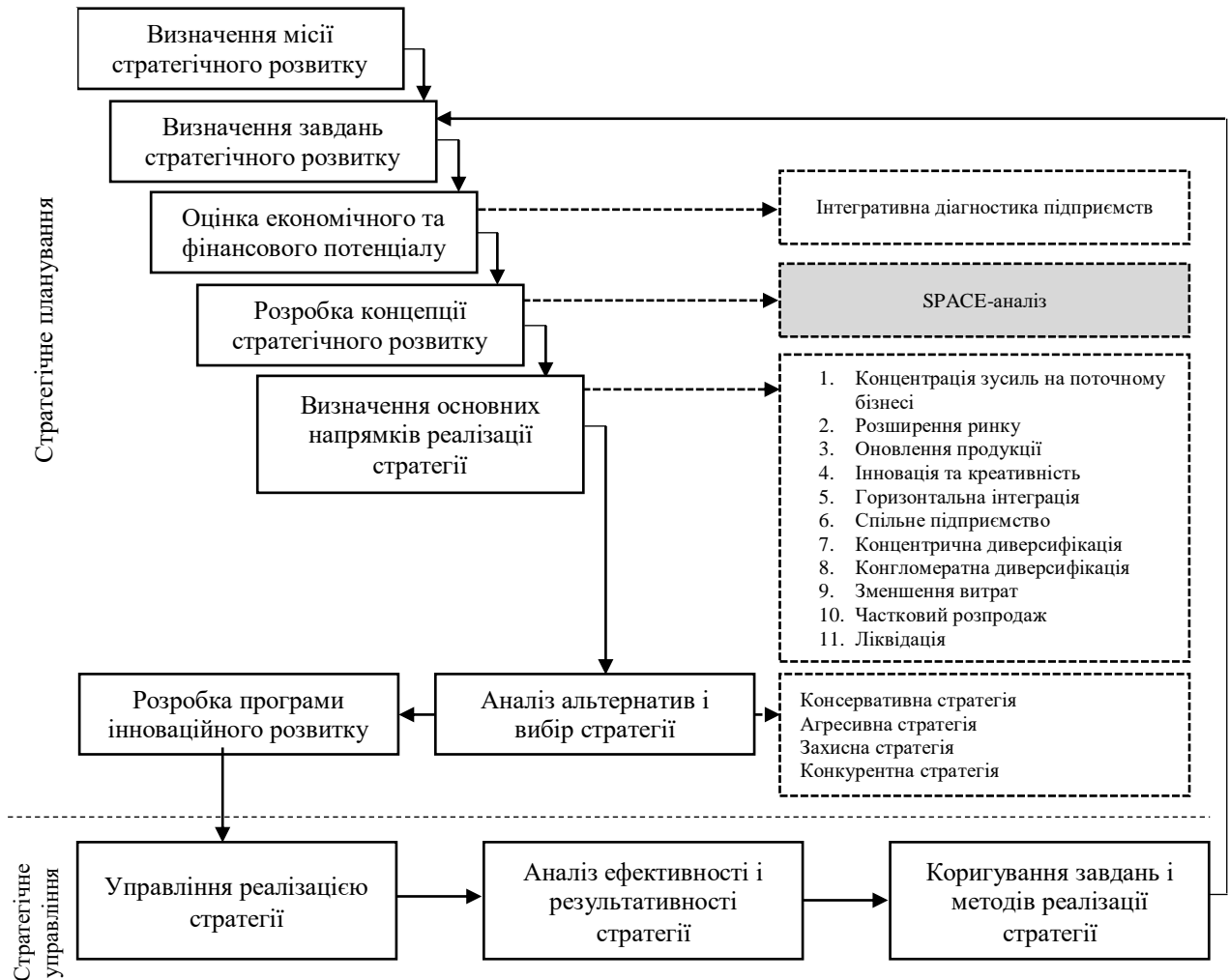


Рис. 3.38. Основні етапи процесу генерування управлінських рішень щодо стратегічного розвитку підприємства

Джерело: доопрацьовано автором за [380, 381]

Необхідність довгострокової стратегії розвитку підприємства обумовлена постійними змінами зовнішнього середовища, що потребує оперативного реагування зміни та залучення коштів та інвестицій, необхідних для функціонування суб'єкта господарювання. При виборі механізму використання конкурентних переваг підприємства для усунення загроз і зменшення впливу слабких сторін необхідно враховувати поточний стан підприємства, його економічний та фінансовий потенціал. Одним із методів такого аналізу є матриця стратегічного положення і оцінки дій або SPACE-аналіз (Strategic Position and Action Evaluation). Це комплексний метод, призначений для оцінювання ситуації та вибору стратегій. Його перевагами є те, що метод дає

можливість проаналізувати наявну стратегію підприємства навіть тоді, коли вона існує у неявному вигляді [382]. Що дає змогу обрати, класифікувати та провести аналіз найбільш важливих характеристик внутрішнього та зовнішнього середовища підприємств, за результатами якого рекомендувати варіант стратегії розвитку [383].

SPACE-аналіз є матричним методом стратегічного аналізу, що полягає у побудові матриці, у якій відображають фактори зовнішнього середовища (привабливість галузі та стабільність навколишнього середовища) та внутрішнього середовища (фінансова сила та конкурентні переваги).

До показників, якими оцінюється фінансова сила підприємства віднесено параметри інтегрального коефіцієнта фінансового потенціалу (див. розділ 2.2). Конкурентні переваги вимірюються за параметрами економічного потенціалу (див розділ 2.2).

Стабільність галузі вимірюється за показниками, що характеризують: стабільність прибутку, рівень розвитку інноваційної діяльності, маркетингові і рекламні можливості, ступінь впливу іноземного капіталу, рівень технологічних змін (частота оновлення), рівномірність забезпечення послугами територій, бар'єри входу на ринок, подорожчання ресурсів та виробництва, поява нових конкурентів, агресивність конкурентів.

Привабливість галузі вимірюється за показниками: рівень прибутку, потенціал зростання, стадія життєвого циклу галузі, ефективність використання ресурсів, капіталоємність, залежність розвитку галузі від кон'юнктури, державна підтримка, конкурентна ситуація, інвестиційна привабливість галузі, темпи зростання ринку.

Кожному з обраних критеріїв у межах однієї групи виставляється експертна оцінка за 5-ти бальною системою. «Вага» визначає значущість кожного критерію та знаходиться в межах від 0% до 100%, сума значень ваг по всім критеріям в межах однієї групи має становити 100%. Після визначення оцінок за кожним показником (оцінка перемножується на вагу), визначається сумарна оцінка за кожною групою.

Отримані результати розрахунків наносять на прямокутну систему координат, де кожна піввісь є поданням загального критерію за групою. Кожний із вихідних критеріїв зображується як точка на відповідній півосі матриці SPACE-аналізу. Після цього утворюється точка з координатами $P(x, y)$ в одному з квадрантів вибраної системи координат. У результаті сполучення цієї точки з початком координат утворюється вектор, що вказує на наявний чи доступний у перспективі тип стратегії. Початок вектора знаходиться в точці початку координат, кінець вектора знаходиться в точці з координатами [384]:

x = конкурентні переваги підприємства – стабільність галузі;

y = фінансова сили підприємства – привабливість галузі.

Апробуємо запропонований підхід обґрунтування для обґрунтування рішень стратегічного розвитку для досліджуваного підприємства за видом економічної діяльності «Промисловість».

Досліджуване підприємство використовує сучасні новітні технології, випускає сучасну і високоякісну продукцію, яка має значний попит не лише на території України, але і за її межами. Підприємство постійно удосконалює своє виробництво, ретельно відбирає постачальників сировини, контролює технологічні процеси виготовлення всіх видів продукції. Продукція підприємства надійно захищена від підробок та копіювання індивідуальним маркуванням: електроди, що виготовляються на підприємстві, мають надійну тришарову упаковку.

Статистичну інформацію щодо діяльності досліджуваного підприємства наведено в Додатку Ф.

Оцінка економічного та фінансового потенціалу досліджуваного підприємства наведено у табл. 3.13 (Додаток Ф, табл. Ф.2).

Матриця економічного та фінансового потенціалу за 2015-2019 роки наведена на рис. 3.39.

Таблиця 3.13 - Діагностика досліджуваного підприємства за 2015-2019 роки

II. Параметри економічного та фінансового потенціалу досліджуваного підприємства	
Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу за 2015-2019 роки зменшився на 0,10 з 0,88 у 2015 р. до 0,78 у 2019 р. Тенденція до зниження показника	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>6. Зниження коефіцієнта фондовіддачі на 7,5% з 2,01 грн/грн у 2015 р. до 1,86 грн/грн у 2019 р. – зниження ефективності використання ОЗ та НА</p> <p>7. Зниження коефіцієнта амортизаційної віддачі на 3,44 грн/грн з 31,49 у 2015 р. до 28,05 грн/грн. у 2019 р. – зниження рівня використання основних засобів</p> <p>8. Зниження коефіцієнта відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) на 0,06 грн/грн з 0,11 у 2015 р. до 0,05 грн/грн у 2019 р. – негативний вплив на економічний розвиток підприємств, відносно зниження конкурентоспроможності</p> <p>9. Зниження рівня рентабельності операційної діяльності на 13,22 п.п. до 11,07% у 2019 р. – зниження ефективності операційних витрат</p> <p>10. Зниження рівня рентабельності за валовим прибутком на 14,33 п.п. з 36,50% у 2015 р. до 22,17% у 2019 р. – відносний ріст витрат на виробництво і реалізацію продукції</p> <p>11. Зниження рівня рентабельності власного капіталу на 2,64 п.п. до 23,60% у 2019 р. – зниження ефективності використання власного капіталу</p> <p>12. Зниження рівня рентабельності активів на 4,57 п.п. до 4,26% у 2019 р. – зниження ефективності використання усього капіталу</p> <p>13. Негативні тенденції до зниження параметрів інтегрального коефіцієнта</p>	<p>9. Зниження рівня зносу ОЗ та НА на 0,4 п.п. з 21,8% у 2015 р. до 21,4% у 2019 р. – покращення придатності основних засобів</p> <p>10. Ріст продуктивності праці на 44,9% до 708,8 тис.грн./ос. – підвищення ефективності трудового процесу</p> <p>11. Ріст коефіцієнта оборотності активів (ресурсовіддачі) на 0,13 грн/грн з 0,90 у 2015 р. до 1,03 грн/грн у 2019 р. – ріст ефективності використання оборотних активів</p> <p>12. Значення більшості параметрів інтегрального коефіцієнта економічного потенціалу знаходиться вище середньогалузевих значень (за видом економічної діяльності «Промисловість»)</p>
Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу за 2015-2019 роки зменшився на 0,32 з 0,66 у 2015 р. до 0,34 у 2019 р. Тенденція до зниження показника	
Негативні аспекти	Позитивні аспекти
<p>10. Зниження коефіцієнта фінансової незалежності на 0,16 п.п. з 0,34 у 2015 р. до 0,18 у 2019 р. – зниження фінансової стійкості, стабільності, незалежності від позикових коштів. Тенденція до зменшення показника</p> <p>11. Зниження коефіцієнта фінансової стабільності на 0,29 п.п. з 0,51 у 2015 р. до 0,22 у 2019 р. – ріст ризику втрати платоспроможності</p> <p>12. Рівень коефіцієнтів фінансової незалежності та фінансової стабільності значно нижче нормативного рівня</p> <p>13. Зниження коефіцієнта загальної ліквідності на 0,27 з 0,88 у 2015 р. до 0,61 у 2019 р. – зменшення здатності забезпечення поточних зобов'язань за рахунок оборотних активів. Тенденція до зниження показника</p> <p>14. Зниження коефіцієнта поточної ліквідності на 0,22 з 0,63 у 2015 р. до 0,41 у 2019 р. – зниження платіжних можливостей щодо погашення поточних зобов'язань за умови своєчасного здійснення розрахунків з дебіторами. Тенденція до зниження показника</p> <p>15. Зниження коефіцієнта абсолютної ліквідності на 0,04 з 0,05 у 2015 р. до 0,01 у 2019 р. – зниження частки короткотермінових зобов'язань, яка може бути погашена негайно</p> <p>16. Коефіцієнти загальної та абсолютної ліквідності нижче нормативних значень</p> <p>17. Відсутність власних оборотних засобів</p> <p>18. Зростання співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості на 0,27 з 0,71 у 2015 р. до 0,98 у 2019 р. – зменшення обсягу власних коштів, що можуть бути направлені на інтенсифікацію діяльності</p> <p>19. Зростання коефіцієнта концентрації позикового капіталу на 0,16 з 0,66 у 2015 р. до 0,82 у 2019 р. – відносно погіршення фінансової стійкості. Тенденція до зростання показника</p> <p>20. Коефіцієнта Бівера менше 0,2 – що є ознакою формування незадовільної структури балансу. Незначне зростання коефіцієнтів за аналізований період</p>	

Джерело: власні розрахунки

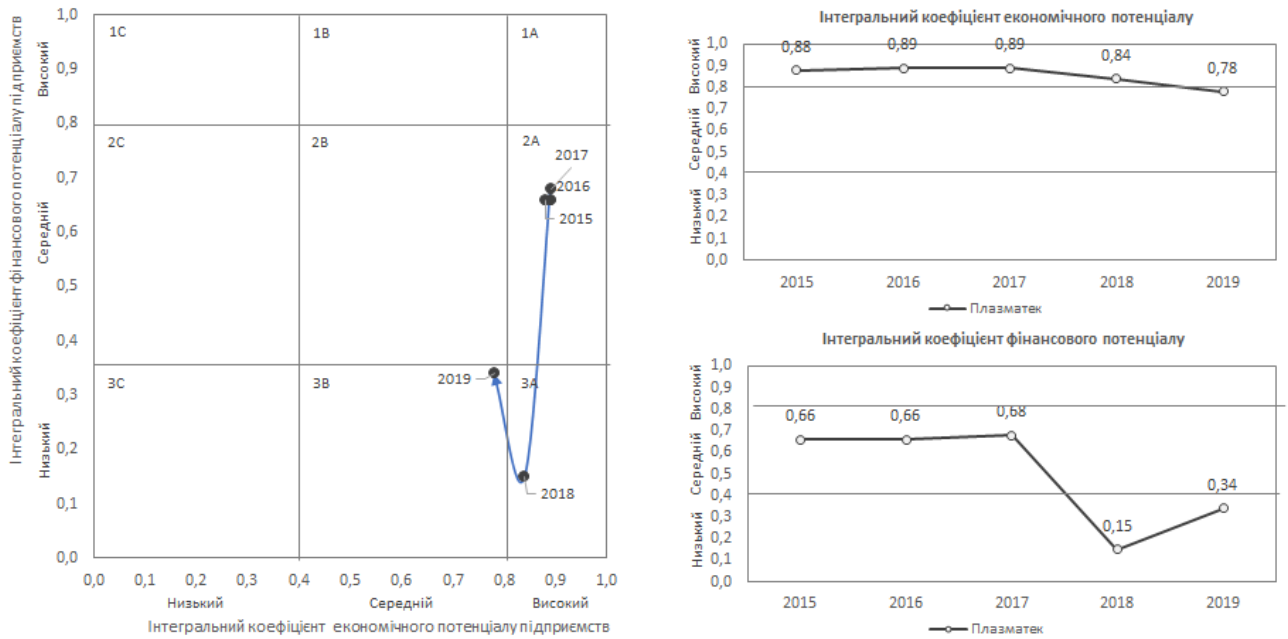


Рис. 3.39. Матриця економічного та фінансового потенціалу досліджуваного підприємства

Джерело: розроблено автором

Таким чином, за своїм економічним та фінансовим потенціалом досліджуване підприємство у 2019 році перемістилося з квадранту 2А до квадранту 3В (низький рівень фінансового потенціалу при середньому рівні економічного потенціалу). Що свідчить про посилення кризових процесів на економічну та фінансову стійкість. До основних негативних чинників слід відмітити що при відносно незначному зменшенні інтегрального коефіцієнта економічного потенціалу спостерігається стрімке зниження інтегрального коефіцієнта фінансового потенціалу (по більшості показників спостерігається зниження їх значень, невідповідність нормативним значенням). Що в цілому свідчить про нестійкий фінансовий стан та потребує вжиття відповідних стратегічних заходів.

Таблиця 3.14 – Результати експертного оцінювання досліджуваного підприємства за методом SPACE-аналізу

Критерії	Досліджуване підприємство 2019р.	Усього по "Промисловості" 2019р.	Нормативне значення	Оцінка (max 5)	Вага, %	Узагальнена оцінка балів
Фінансова сила підприємства (фінансовий потенціал)						
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,18	0,25	0,50	1,8	10	0,2
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,22	0,33	0,70	1,6	10	0,2
Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття)	0,61	0,87	1,50	2,0	10	0,2
Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності)	0,41	0,65	0,60	3,2	10	0,3
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,05	0,20	0,3	10	0,0
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	-0,84	-0,45	0,10	0,0	10	0,0
Співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості	0,98	1,10	1,00	4,9	10	0,5
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,82	0,75	0,40	2,6	10	0,3
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	0,33	0,52	0,00	3,1	10	0,3
Коефіцієнт Бівера (рівень платоспроможності)	0,10	0,10	0,20	2,5	10	0,3
Загальна оцінка фінансової сили				x	100	2,3
Конкурентоспроможність (економічний потенціал)						
Фондовіддача	1,86	2,03		5,0	10	0,5
Рівень зносу ОЗ та НА	21,40	59,00		5,0	10	0,5
Коефіцієнт амортизаційної віддачі	28,05	22,26		5,0	10	0,5
Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	0,05	0,08		3,0	10	0,3
Продуктивність праці	709	1 400		3,0	10	0,3
Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача)	1,03	0,89		5,0	10	0,5
Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	11,07	5,50		5,0	10	0,5
Рівень рентабельності за валовим прибутком	22,17	30,60		4,0	10	0,4
Рівень рентабельності власного капіталу	23,60	14,68		5,0	10	0,5
Рівень рентабельності активів	4,26	3,67		5,0	10	0,5
Загальна оцінка конкурентоспроможності				x	100	4,5
Привабливість галузі						
Рівень прибутку	Експертна оцінка			3,0	10	0,3
Потенціал зростання	Експертна оцінка			4,0	10	0,4
Стадія життєвого циклу галузі	Експертна оцінка			4,0	10	0,4
Ефективність використання ресурсів	Експертна оцінка			2,0	10	0,2
Капіталоємність	Експертна оцінка			2,0	10	0,2
Залежність розвитку галузі від кон'юнктури	Експертна оцінка			3,0	10	0,3
Державна підтримка	Експертна оцінка			2,0	10	0,2
Конкурентна ситуація	Експертна оцінка			4,0	10	0,4
Інвестиційна привабливість галузі	Експертна оцінка			4,0	10	0,4
Темпи зростання ринку	Експертна оцінка			4,0	10	0,4
Загальна оцінка привабливості галузі				x	100	3,2
Стабільність галузі						
Стабільність прибутку	Експертна оцінка			2,0	10	0,2
Рівень розвитку інноваційної діяльності	Експертна оцінка			2,0	10	0,2
Маркетингові і рекламні можливості	Експертна оцінка			4,0	10	0,4
Ступінь впливу іноземного капіталу	Експертна оцінка			4,0	10	0,4
Рівень технологічних змін (частота оновлення)	Експертна оцінка			3,0	10	0,3
Рівномірність забезпечення послугами територій	Експертна оцінка			2,0	10	0,2
Бар'єри входу на ринок	Експертна оцінка			2,0	10	0,2
Подорожчання ресурсів та виробництва	Експертна оцінка			4,0	10	0,4
Поява нових конкурентів	Експертна оцінка			4,0	10	0,4
Агресивність конкурентів	Експертна оцінка			2,0	10	0,2
Загальна оцінка стабільності галузі				x	100	2,9

Джерело: розраховано автором

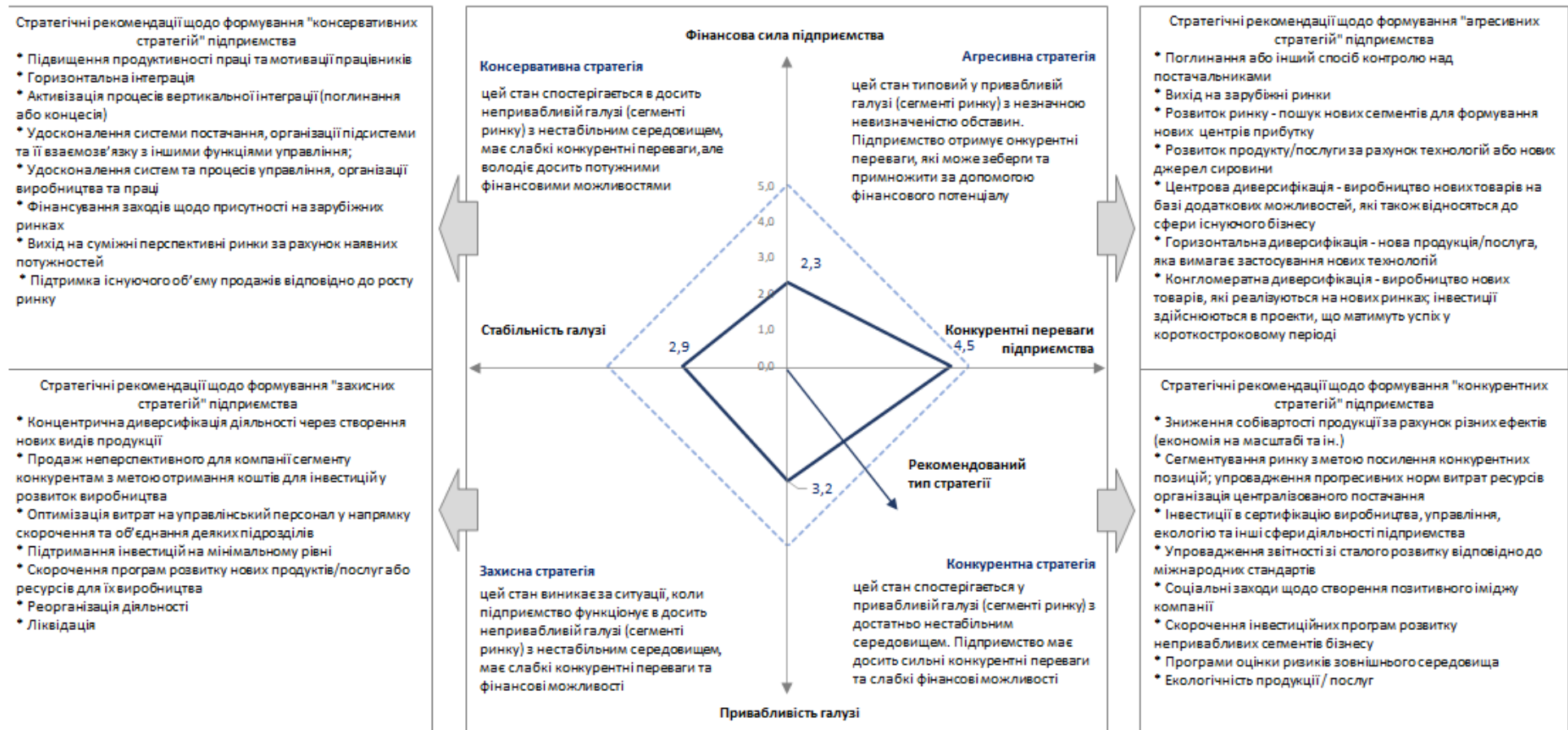


Рис. 3.40. Використання методу SPACE-аналізу для ідентифікації стратегічних позицій досліджуваного підприємства

Джерело: власні розрахунки, [384, 385]

Наступним кроком визначимо стратегію досліджуваного підприємства на основі його стратегічного потенціалу. Отримавши координати точки, що визначає стратегічний потенціал досліджуваного підприємства, на основі вектору побудованого при поєднанні двох точок визначимо рекомендовані доцільні стратегії за методом побудови SPACE-матриці (рис. 3.41).



Рис. 3.41. Визначення стратегії досліджуваного підприємства SPACE-методом

Джерело: власні розрахунки та [386]

За результатами проведених розрахунків отримано рекомендації, щодо доцільної стратегії досліджуваного підприємства:

- зниження собівартості продукції – за рахунок різних ефектів (економія на масштабі та ін.);
- інвестиції в сертифікацію виробництва, управління, екології та інших сфер діяльності підприємства.

Таким чином, визначена стратегія на основі SPACE-аналізу, виходячи із розрахованого вектору стратегічного потенціалу досліджуваного підприємства, дозволило комплексно оцінити його стратегічні позиції і потенціал (фінансовий та економічний) та визначити найбільш ефективний напрям довгострокової стратегії.

Висновки до Розділу 3

1. ВВП креативних індустрій зростає достатньо швидкими темпами та демонструє сталу тенденцію до зростання внеску підприємницької діяльності, що відображають активність креативних індустрій України у загальному обсязі ВВП. Більшу частину ВВП креативних індустрій України створює ІТ-індустрія. Однак, ВВП креативних індустрій України у розрахунку на одну особу становить лише 23% показника Китаю (у 2019 р.), а частка ВВП креативних індустрій України у загальному обсязі ВВП менша у 1,5 – 2 рази показника Китаю.

2. Стан розвитку вітчизняного креативного сектору характеризується асиметричним розвитком та диференціацією за регіонами, прогалинами у сфері захисту авторських прав, відсутністю виваженої політики розвитку креативної економіки. Основними перешкодами є базові соціально-економічні проблеми, перш за все орієнтування на сировинний та індустріальний сектори економіки та відсутність інвестицій, слабкий розвиток малого і середнього підприємництва, нереалізований науково-технологічний потенціал.

3. Підвищення капіталізації креативного потенціалу економіки рекомендується може бути забезпечено за рахунок модернізації наявної української інтегрованої системи трансферу технологій УкрІНТЕІ, перетворивши її на загальнонаціональну платформу акумулювання ідей, розробок, запитів задля активізації взаємодії влади, науки та бізнесу.

4. Для моніторингу економічної активності, аналізу економічної ситуації та визначення ефективних механізмів регулювання розвитку учасників економічної діяльності запропоновано використання кон'юнктурних опитувань НБУ та секторальних опитувань. Використання ANOVA-аналізу та SWOT-аналіз фінансового сектору дозволяє виявляти взаємозалежності, ідентифікувати переваги та недоліки, встановлювати взаємозв'язок.

5. Задля прийняття управлінських рішень щодо стратегічного розвитку підприємства в контексті секторальної взаємодії запропоновано процесний

підхід який базується на комбінації інтегративної діагностики та SPACE-аналізі. Підприємство досліджується за чотирма напрямками які характеризують як його внутрішнє так і зовнішнє середовище. Внутрішній середовище оцінюється в розрізі економічного та фінансового потенціалу підприємства та співставляється зі значеннями за відповідними видом економічної діяльності та переводиться у п'ятибальну шкалу. Зовнішнє середовище характеризується за 5-ти бальною системою методом експертного оцінювання через привабливість галузі

6. Методику SPACE-аналізу опробовано на досліджуваному підприємстві що відноситься до виду економічної діяльності «Промисловість». За результатами проведеної діагностики зроблено висновок що досліджуване підприємство має досить сильні конкурентні переваги та слабкі фінансові можливості. Запропоновано конкурентну стратегію для досліджуваного підприємства з відповідними заходами.

Основні результати, одержані у даному розділі опубліковані автором у таких наукових працях [1, 2, 3, 5, 7,8, 9, 11, 12, 13]

ВИСНОВКИ

1. На основі узагальнення вітчизняних та зарубіжних літературних джерел розвинуто категорійний апарат щодо розуміння сутності управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності, як поєднання в єдину площину комплексу підходів і встановленням ознак до понять: «секторальна взаємодія» (інтегрована співпраця усіх секторів економіки на засадах спільної діяльності різних учасників економічних відносин); «учасники економічної діяльності» (реальний сектор – підприємства великого, середнього, малого бізнесу, мікропідприємства і фізичні особи-підприємці, а також фінансовий сектор – надавачі фінансових послуг які реалізують свою діяльність через банківську систему). Для групування підприємств як суб'єктів економічної діяльності взято за основу інституціональний підхід.

Визначено, що секторальна взаємодія – це відкрита система, учасники якої мають багатовимірні зв'язки, котрі базуються на конкретних умовах і правилах взаємодії як функції управління, спрямовані на розвиток фінансової інфраструктури, надання різноманітних фінансових послуг, розвиток нових фінансових інструментів та інновацій, створення нових знань, сприяння професійному розвитку учасників. У свою чергу здійснення управління секторальною взаємодією для учасників економічної діяльності вимагає дотримання конкретних умов: прийняття рішення про створення взаємодії; здійснення планування етапів взаємодії у середині структури; формування мети для учасників, котра задовольняє їх економічно-господарські потреби; здійснення організаційних заходів; операційне управління процесами взаємодії за допомогою яких вхідні ресурси (ідеї, інформація, проекти, стратегії) перетворюються на вихідні ресурси (дохід, конкурентоспроможні товари і послуги тощо); контроль за виконанням перспективного плану; координація (відповідно до розробленого учасниками механізму і критеріїв спільних дій); результат секторальної взаємодії для всіх учасників; платформа для налагодження взаємодії, котра б забезпечувала єдине розуміння цінності її і отриманих результатів.

Використання зазначеного категорійного апарату дозволяє структурувати систему функціонування будь-яких організованих систем та істотно підвищує рівень управління процесом взаємодії для усіх учасників цих систем.

2. На основі теоретичних та наукових засад, організаційно-правових документів побудовано модель забезпечення інструментарію інформаційно-комунікаційної взаємодії надавачів фінансових послуг і суб'єктів господарювання. Комунікаційна взаємодія забезпечує посилення конструктивного співробітництва регуляторів фінансового сектору з відповідними контрагентами, підвищення їх ефективності роботи, яка пов'язана з підготовкою та прийняттям управлінських рішень. Для цього визначено принципи державної підтримки взаємодії (ефективності використання ресурсів, науковості, динамічності і відповідності європейським стандартам) та методи взаємодії (організаційно-правового і фінансово-економічного впливу на забезпечення кількісних і якісних параметрів, які характеризують ефективність функціонування учасників банківського сектора; метод моделювання вибору оптимальних обсягів фінансового забезпечення учасників). Модель включає різні видів інструментів: інформування, консультування, діалог, партнерство, фінансова конвергенція, інформаційно-дорадча взаємодія за допомогою яких здійснюється виконання конкретних заходів/проектів, передбачених у меморандумах, договорах про співпрацю, метою яких є втілення стратегічного бачення подальшого ефективного розвитку як надавачів фінансових послуг так й суб'єктів господарювання відповідно до спільно розроблених учасниками програм і з використанням провідних міжнародних практик, а також імплементації заходів, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, іншими міжнародними зобов'язаннями України.

Пропонована модель дозволяє визначати напрями індивідуального розвитку усіх учасників, зокрема: ефективності роботи; технологічній незалежності і конкурентоспроможності технічного потенціалу учасників; забезпечення належного рівня кадрового потенціалу; якості правової

захищеності усіх аспектів діяльності учасників; досягнення належного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх задіяних підрозділів та відділів; ефективної організації безпеки персоналу, його капіталу та майна, комерційних інтересів учасників; ефективності управлінської взаємодії.

3. Розробка концепції цифровізації як платформи розвитку секторальної взаємодії підприємств реального сектору і надавачів фінансових послуг враховувала основну мету цифровізації спрямовану на цифрову трансформацію існуючих та створення нових учасників креативних індустрій з урахуванням інституційних, інфраструктурних проблем, викликів екосистеми та електронного урядування задля підвищення результативності діяльності.

На основі міжнародного досвіду розвитку креативного сектору у європейських країнах, визначено його інфраструктурні елементи такі, як розвиток науки, освіти, технологій, стан і темпи розвитку цифрової інфраструктури (цифровізації), розвиток бізнесів і ринків, вплив державного регулювання, стимулювання і фінансування.

Доведено, що в період економічної невизначеності доцільно застосовувати в діяльності учасників рефлексивний підхід, який забезпечує здійснення оптимізації внутрішніх зв'язків (взаємодія учасників) і зменшує ступінь невизначеності зовнішнього середовища (вплив кризи) шляхом цілеспрямованої організації рефлексивних впливів на регуляторів.

Побудована концепція цифровізації як платформи розвитку секторальної взаємодії дає можливість комплексно оцінити сектор креативних індустрій і врахувати сучасні тенденції зокрема: посилення впливу цифровізації як платформи розвитку підприємств різних видів економічної діяльності, стирання границь між ними з метою їх активної взаємодії задля підвищення продуктивності праці працівників, швидкості і спрощеності бізнес-процесів, якісної організації персоналізованої взаємодії, підвищення рівня задоволеності клієнтів, підвищення ступеня розвитку інноваційних способів розвитку підприємств.

4. Розроблена семантична модель аналізу ефективності функціонування

та взаємодії учасників економічної діяльності в межах якої розраховуються та оцінюються аналітичні показники економічного та фінансового потенціалу. В рамках аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища підприємств реального сектору запропоновано дослідження таких секторів промисловості; сільського, лісового та рибного господарства; оптової та роздрібною торгівлі; транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності та будівництва з позицій формування економічного потенціалу (динаміка промислової сільськогосподарської, будівельної продукції, динаміка роздрібного товарообороту, динаміка обсягів вантажо- та пасажиро- обігу). Аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища надавачів фінансових послуг пропоновано проводити за напрямками, які формують фінансовий потенціал, а саме: інфраструктура, власний капітал, активи, зобов'язання, кредити та концентрація. Доповнює аналіз оцінка результативності за показниками інновації, капітальні та прямі інвестиції, експорт/імпорт, рентабельність для підприємств реального сектору, а також за економічними нормативами, трансакційними витратами, рентабельністю та рейтинговою оцінкою (CAMELSO) для надавачів фінансових послуг. Ринок праці охарактеризовано за динамікою реальної та номінальної заробітної плати, продуктивності праці, показниками пропозиції на ринку праці. В моделі фінансове забезпечення оцінюється з точки зору доходів - видатків для реального сектору та доходами - витратами фінансового сектору. Узагальнення результатів аналізу дає можливість розрахувати інтегральні коефіцієнти економічного розвитку суб'єктів господарювання та функціонування надавачів фінансових послуг і виявити вплив взаємообумовлених індикаторів на його значення. Визначені аналітичні обрахунки дозволяють визначити системні засади розвитку учасників економічної діяльності.

Таким чином, семантична модель, ув'язуючи аналітико-оціночні характеристики та прикладні засади, дозволяє здійснити оцінку ефективності функціонування та взаємодії суб'єктів економіки

5. Відповідно до загальноприйнятих положень менеджменту для

розробки методичного підходу щодо інтегративної діагностики підприємств за окремими видами економічної діяльності за основу взято процес який включає:

- динамічний аналіз показників діяльності підприємств з ідентифікацією негативних та позитивних аспектів;
- формування системи параметрів економічного та фінансового потенціалів підприємств в розрізі стимуляторів та дестимуляторів;
- оцінку параметрів економічного та фінансового потенціалів підприємств з ідентифікацією негативних та позитивних аспектів;
- здійснення нормування параметрів економічного та фінансового потенціалів за ідентифікованими мінімальними та максимальними значеннями;
- розрахунок інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового потенціалів підприємств;
- побудова матриці економічного та фінансового потенціалу підприємств за окремими видами економічної діяльності;
- узагальнена оцінка параметрів інтегральних коефіцієнтів економічного та фінансового потенціалів підприємств;
- співставну оцінку потенціалу підприємств за зведеною матрицею та інтерпретацію отриманих результатів.

Аналіз діяльності підприємств охоплює систему показників: кількість підприємств, кількість зайнятих та найманих працівників, витрати на персонал, обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), обсяг виробленої продукції (товарів, послуг), додана вартість за витратами виробництва, витрати на виробництво продукції (товарів, послуг), капітальні інвестиції, амортизаційні відрахування, фінансовий результат до оподаткування, чистий прибуток (збиток), рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств, активи або капітал, необоротні активи, оборотні активи, власний капітал, поточні зобов'язання і забезпечення.

До системи параметрів економічного потенціалу віднесено фондівіддачу, коефіцієнт амортизаційної віддачі, коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг), продуктивність

праці, коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача), рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств, рівень рентабельності за доданою вартістю за витратами виробництва, рівень рентабельності власного капіталу, рівень рентабельності активів, рівень зносу ОЗ та НА

Фінансовий потенціал характеризують коефіцієнти фінансової незалежності, фінансової стабільності, коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття), поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності), абсолютної ліквідності, забезпеченості власними оборотними засобами, покриття необоротних активів власним капіталом, Бівера (рівень платоспроможності), співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості та коефіцієнт концентрації позикового капіталу.

Особливістю запропонованого методичного підходу є розгляд підприємства як відкритої системи, що є підґрунтям до формування наукових засад управління підприємствами стосовно активів, власного капіталу і зобов'язань які формують потенціал підприємств, їх економічної і інвестиційної діяльності задля забезпечення фінансових результатів і рентабельності.

б. З урахуванням світового досвіду який засвідчує позитивні тенденції від впровадження та використання креативних галузей виявлено необхідність пошуку засад реалізації компетенцій та потенціалу креативних індустрій у сучасному підприємстві.

В роботі розвинуто модельну формалізацію впливу креативних індустрій на активність учасників економічної діяльності, виходячи з економічного і фінансового потенціалів країни. При дослідженні економічного потенціалу виділено такі складові як ВВП за видами економічної діяльності, інноваційний потенціал, інвестиційне забезпечення, трудові ресурси, доходи та видатки зведеного бюджету. Серед основних складових фінансового потенціалу ідентифіковано фінансові ресурси, капітал, активи, трудові ресурси, доходи та витрати. Врахування передових практик креативних індустрій світової економіки, зокрема Китайської Народної Республіки та стан економічного та фінансового потенціалів економіки країни дозволяє розрахувати інтегральний

коефіцієнт розвитку креативних індустрій України та КНР, ідентифікувати складові інформаційно-креативного поля, що характеризують розвиток креативних індустрій, їх результативність, ринок праці та фінансове забезпечення. Це уможливило здійснити оцінку розвитку креативних індустрій: визначити відповідні детермінанти розвитку, сильні та слабкі сторони, можливості та загрози потенціалу розвитку креативного підприємництва, механізми забезпечення розвитку креативного підприємництва, організаційно-економічну модель системи господарювання та на їх основі виробити управлінські рішення задля капіталізації креативного потенціалу.

7. В роботі розвинуто науково-прикладні засади моніторингу взаємодії суб'єктів економіки як ефективного засобу регулювання їх розвитку. Серед можливих способів моніторингу взаємодії запропоновано секторальне опитування учасників економічної діяльності (зокрема опитування щодо умов банківського кредитування у певному регіоні) та кон'юнктурні опитування НБУ (опитування про ділові очікування підприємств України, опитування про системні ризики фінансового сектору та опитування про умови банківського кредитування). Опитування базувалося на відповідях 697 підприємств з 22 регіонів.

Узагальнення отриманих результатів секторального опитування учасників економічної діяльності проведено на засадах дисперсійного аналізу (ANOVA) з подальшою систематизацією різних варіантів та виявленням взаємозалежностей між отриманими результатами.

За результатами SWOT-аналізу кон'юнктурних опитувань НБУ побудована базова матриця SWOT-аналізу фінансового сектору (ідентифіковано блоки сильних та слабких сторін, потенційних можливостей та наявних загроз), оцінено взаємозв'язок сильних / слабких сторін та можливостей фінансового сектору України, сильних / слабких сторін та загроз фінансового сектору України.

Результати проведеного опитування 32 підприємств Волинської області

щодо умов банківського кредитування оброблено з використанням програми SPSS дозволило зробити систематизацію варіантів отримання кредитів підприємствами за різних умов.

Використання опитувань, як інформаційно-комунікаційного інструменту управління економічною діяльністю, дозволяє формування альтернативних варіантів управлінських рішень та прийняття оптимального рішення, контроль виконання рішення та оцінки ефективності його реалізації.

8. Задля прийняття управлінських рішень щодо стратегічного розвитку підприємства в контексті секторальної взаємодії запропоновано процесний підхід який базується на комбінації інтегративної діагностики та SPACE-аналізі.

Підприємство досліджується за чотирма напрямками які характеризують як його внутрішнє так і зовнішнє середовище. Внутрішній середовище оцінюється в розрізі економічного та фінансового потенціалу підприємства та співставляється зі значеннями за відповідними видом економічної діяльності та переводиться у п'ятибальну шкалу. Зовнішнє середовище характеризується за 5-ти бальною системою методом експертного оцінювання через привабливість галузі (рівень прибутку, потенціал зростання, стадія життєвого циклу галузі, ефективність використання ресурсів, капіталоемність, залежність розвитку галузі від кон'юнктури, державна підтримка, конкурентна ситуація, інвестиційна привабливість галузі, темпи зростання ринку) та її стабільність (стабільність прибутку, рівень розвитку інноваційної діяльності, маркетингові і рекламні можливості, ступінь впливу іноземного капіталу, рівень технологічних змін (частота оновлення), рівномірність забезпечення послугами територій, бар'єри входу на ринок, подорожчання ресурсів та виробництва, поява нових конкурентів, агресивність конкурентів).

Отримані результати розрахунків наносять на прямокутну систему координат, де кожна піввісь є поданням загального критерію за групою. Кожний із вихідних критеріїв зображується як точка на відповідній півосі матриці SPACE-аналізу. Утворюється вектор, що вказує на наявний чи

доступний у перспективі тип стратегії. Його початок точка початку координат, а кінець вектора точка $P(x, y)$. Координата x визначається як різниця між конкурентними перевагами підприємства і стабільністю галузі. Координата y визначається як різниця між фінансовою силою підприємства і привабливістю галузі. За рекомендованим типом стратегії розвитку пропонуються рекомендації щодо її формування. Запропонований підхід підвищує об'єктивність та аргументованість управлінського рішення щодо стратегії розвитку підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Єгоричева С. Б., Гасій О. В. Сучасний механізм функціонування регіональної банківської системи : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2016. 217 с.
- [2] Великий словник української мови : словник / упоряд. Т. В. Ковальова ; худож.-оформлювач Б. П. Бублик. Харків : Фоліо, 2005. 767 с.
- [3] Реверчук О. Банківський сектор та його структура в Україні. Формування ринкової економіки в Україні. 2009. Вип. 19. С. 420–424.
- [4] Цапиева О. К. Взаимодействие банковского сектора и реальной экономики. Деньги и кредит. 2003. № 7. С. 35–38.
- [5] Лещенко В. В. Організаційно-правовий режим державного регулювання системи банківського нагляду в Україні: дис. канд. наук з держ. управл.: 25.00.02 / Національна академія державного управління при президентові України. Київ, 2016. 225 с.
- [6] Бойченко К. С. Методичний інструментарій оцінювання розвитку підприємства. *Вісник ЖДТУ*. 2014. №3 (69). С. 18–25.
- [7] Патріац Л., Бойчук М. Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків. *Вісник Національного банку України*. 2006. №12. С. 16–19.
- [8] Ричка М. Роль банківського сектора України в умовах фінансової глобалізації. *Збірник наукових праць з досліджень міжнародної економіки*. Вип. 54 / відп. ред. В. Є. Новицький. Київ : Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, 2007. С. 118–126.
- [9] Уманців Ю. М. Банківська система України в умовах глобалізації фінансового сектору. *Фінанси України*. 2006. № 12. С. 88–100.
- [10] Аржевітін С. М. Банківська система: стан і прогнози. *Криза банківської системи: причини і шляхи виходу* : матер. наук-практ. конф., м. Київ, 10 черв. 2015 р. / Асоціація українських банків ; Університет банківської справи НБУ. Київ : УБС НБУ, 2015. 143 с.

- [11] Лобозинська С. М. Державне регулювання банківської системи України : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 416 с.
- [12] Мороз А. М. Іноземні банки та іноземна валюта: окремі аспекти їх функціонування в Україні. Фінанси, облік і аудит : зб. наук. праць / ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; відп. ред. А. М. Мороз. Київ : КНЕУ, 2009. Вип. № 13. С. 88–92.
- [13] Міщенко В. І., Яценюк А. П., Коваленко В. В., Коренева О. Г. Банківський нагляд : навч. посіб. Київ : Знання, 2004. 406 с.
- [14] Науменкова С. В., Міщенко С. В. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 532 с.
- [15] Регулювання діяльності банків в умовах глобальних викликів : монографія / Л. О. Примостка та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. О. Примостки. Київ : КНЕУ, 2012. 459 с.
- [16] Савлук С. М. Власний капітал комерційного банку : монографія. Київ : КНЕУ, 2012. 459 с.
- [17] Yerifanova I. Yu., Dzhedzhulla V. V. Financial support of industrial enterprise`s innovative directions of energy saving : Monograph [Electronic resource]. Vinnytsia: VNTU, 2022. 138 p.
- [18] Лященко И. Кредитное бюро: новый этап развития финансово-банковского сектора экономики Казахстана. Специализированный ежемесячный журнал «Юрист». 2005. №5. URL: <https://journal.zakon.kz/203744-kreditnoe-bjuro-novyjj-jetap-razvitija.html> (дата звернення 19.12.2019).
- [19] Lott T., Loosvelt D. Vault Career Guide to Investment Banking. New York : Vault Inc., 2005. 5 p.
- [20] Банковский словарь. Список всех терминов. banker : веб сайт. URL: <https://banker.ua/glossarys/list/> (дата звернення 19.13.2020).
- [21] Пантелеєва Н. М. Вплив фінансових інновацій на ризики банківської діяльності. Наука й економіка. 2013. Вип. 4 (2). С. 55–65.

[22] Азаренкова Г., Головка О. Новий підхід до визначення оцінки стабільності розвитку банку. Вісник Національного банку України. 2009. № 9. С. 18–21.

[23] Барановський О. І. Стійкість банківської системи. Фінанси України. 2007. № 9. С. 75–81.

[24] Єпіфанова І. Ю. Управління інноваційною діяльністю промислових підприємств: теоретико-методологічні аспекти фінансового забезпечення : монографія / І. Ю. Єпіфанова. – Вінниця : ВНТУ, 2019. – 384 с.

[25] Довгань Ж. Фінансова стійкість банківських установ у період економічної кризи. Вісник Національний банк України. 2009. № 4. С. 20–26.

[26] Примостка Л. О. Державний капітал у банківській системі України. Збірник наукових праць «Фінанси, облік і аудит». 2014. Випуск (2) 4. С. 107–120.

[27] Джеджула В. В. Сучасні альтернативні джерела фінансового забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств / Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю. // Сучасні підходи до соціально-економічного, інформаційного та науково-технічного розвитку суб'єктів національного господарства: монографія/за ред. Л.М. Савчук, Л.М.Бандоріної. – Дніпро: Пороги, 2020. – 520 с. – С. 190-205

[28] Дзюблюк О., Стечишин Т. Соціальна відповідальність банківської системи: теоретичний та практичний аспект. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2015. Вип. 2. С. 101–112. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2015_2_10 (дата звернення 11.10.2019).

[29] Ткаленко С. Фінансова безпека держави в умовах посилення глобалізаційних процесів. Міжнародна економічна політика. 2013. Вип. 1 (18). С. 101–122. URL: <http://journals.uran.ua/jiep/article/view/27756> (дата звернення 08.12.2019).

[30] Єпіфанов А. О., Сало І. В. Регіональна економіка : навч. посіб. для студ. екон. ф-тів вузів. Київ : Наукова думка, 1999. 343 с. Бібліогр.: С. 340-341.

[31] Семенов А. Ю. Взаємодія банківського і реального секторів економіки України: основні тенденції. *Финансы, учет, банки*. 2010. №1 (16). С. 181–188.

[32] Васильченко К. Г. Агентний метод у моделюванні соціально-економічних відносин на підприємстві. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Економіка і менеджмент*. 2013. Вип. 5. С. 93–96. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvmgu_eim_2013_5_20.Pdf. (дата звернення 10.10.2019).

[33] Боднарюк І. Л. Прогнозування фондових індексів ПФТС та УХ засобами MS EXCEL. Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер.: Економіка і управління. 2013. Вип. 26. С. 201–206. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpdetut_eiu_2013_26_30 (дата звернення 08.04.2020).

[34] Козьменко О. В., Абрамітова Д. Р. Аналіз функціонування страхових об'єднань в Україні та світі. *Економіка. Фінанси. Право*. 2014. № 4. С. 3–7.

[35] Корнилюк Р. В. Банківська паніка в Україні: причини, динаміка, наслідки. *Економіка і регіон*. 2015. № 4. С. 116–123.

[36] Осадчий Є. С. Чинники капіталізації банківської системи України. *Економіка: теорія та практика*. 2016. № 1. С. 47–53.

[37] Філонова І. Б. Стратегічні аспекти сталого розвитку банківської системи України під впливом глобалізаційних процесів. *Регіональна економіка*. 2011. № 2. С. 96–102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2011_2_13 (дата звернення 21.02.2020).

[38] Барановський О. Боротьба з «відмиванням» грошей у банківському секторі економіки. *Вісник Національного банку України*. 2002. № 5. С. 10–14. URL: <https://old.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=20008552> (дата звернення 09.03.2020).

[39] Зарицька І. Передумови та особливості прояву сучасної світової банківської кризи. *Вісник НБУ*. 2009. № 6. С. 20–29.

[40] Чуб О. О. Транспарентність діяльності центральних і ділових банків. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2012. Вип. 2 (45). С. 304–310.

[41] Геєць В. Довіри немає не до банківських інститутів. Довіри немає до влади. *Економічна правда* : веб сайт. 2009. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2009/06/9/195780/> (дата звернення 12.12.2019).

[42] Савлук С. М. Посилення стабілізаційної ролі власного капіталу банків. *Економіка України*. 2013. № 3. С. 38–46.

[43] Dziobek C., Pazarbasioglu C. Lessons From Systemic Bank Restructuring: A Survey of 24 Countries. *IMF Working Paper*. 1997. No 97 (161). URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/wp97161>. (Accessed on 10.12.2019).

[44] Другов О. О. Інвестиційне забезпечення інтелектуалізації економіки України: монографія / Університет банківської справи Національного банку України (м. Київ); НАН України. Інститут регіональних досліджень. Київ : УБС НБУ, 2010. 284 с.

[45] Грудзевич У. Я., Грудзевич Я. В. Сучасні підходи до аналізу якості активів банків. *Управління якістю активів у банках* : монографія / Р. А. Слав'юк, О. І. Білик, М. О. Гасюк та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Р. А. Слав'юка. Київ : УБС НБУ, 2013. С. 95–118.

[46] Рисін М. В. Зарубіжний досвід розвитку співпраці банків і страхових компаній. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір* / НАН України. Ін-т регіональних досліджень ; відп. ред. В. С. Кравців. Львів, 2013. Вип. 1 (99). С. 253–260.

[47] Сніжко О. В. Фінансовий розвиток трансформаційних економік: структурно-функціональний аналіз : монографія. Київ : ВПЦ Київський університет, 2009. 815 с.

[48] Школьник І. О., Дехтяр Н. А., Люта О. В. Фінанси : практикум / ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України». Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 218 с.

[49] Джеджула В. В. Модель оцінки ефективності механізму управління фінансовим забезпеченням інноваційної діяльності промислових підприємств/ В. В. Джеджула, І. Ю. Єпіфанова //Існуюча практика та новітні тенденції в управлінні суб`єктами господарювання різних організаційно-правових форм: монографія /за ред. Л.М. Савчук, Л.М. Бандоріної. – Дніпро: Пороги, 2020. – 532 с. - С. 300-314.

[50] Варода Л. Резервний капітал: роль та значення у формуванні власного капіталу банківської установи. *Вісник Тернопільського державного економічного університету*. 2006. № 4. С. 20–25.

[51] Д'яконова І. І. Теоретико-методологічні основи функціонування банківської системи України : монографія. Суми : Університетська книга. 2007. 400 с.

[52] Єріс Л. М. Теоретичні засади управління грошовими потоками банку в сучасних умовах розвитку банківського бізнесу. *Вісник Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського*. 2014. Вип. 2. С. 1062–1066. URL: <http://global-national.in.ua/archive/2-2014/219.pdf> (дата звернення 16.06.2020).

[53] Козьменко О. В. Визначення конкурентного середовища банку. *Маркетинг у банку : навчальний посібник / за ред. проф. Т. А. Васильєвої ; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України»*. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2013. 318 с.

[54] Корнилюк Р. В. Банківська система Україна під впливом іноземних фінансових інститутів: геоекономічний контекст. *Світ фінансів*. Тернопіль : ТНЕУ. 2009. №3 (20). С. 74–80.

[55] Мещеряков А. А. Організація діяльності комерційного банку : навч. посібн. Київ : Центр учбової л-ри, 2007. 608 с.

[56] Державне управління в Україні : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. Б. Авер'янова. 350 с.

[57] Маєвська О. О. Економічний зміст механізму стимулювання інноваційної активності учасників легкої промисловості. *Вісник ПолтНТУ «Економіка і регіон»*. 2001. №3 (30). С. 147–151.

[58] Дороніна М. С. Управління економічними та соціальними процесами підприємства : монографія. Харків : ХДЕУ, 2002. 431с.

[59] Джеджула В. В. Місце ефективності в фінансовій стратегії підприємства / Джеджула В. В., Спіфанова І. Ю.//Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку суб'єктів національного господарства / [монографія/за ред. Л.М. Савчук, А.В. Череп.]. - - Дніпро: Журфонд. 2019. – С. 191-205

[60] Крупка М. І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2001. 608 с.

[61] Павлишин О. П., Козоріз М. А., Хмелярчук М. І. Механізм стимулюючого впливу кредиту на розвиток економіки регіону : монографія. Київ : УБС НБУ, 2007. 159 с.

[62] Плющ І. С. Місцеве самоврядування та економіка (до проблеми ефективності законодавчих механізмів). *Економіка АПК*. 2002. №1. С. 3–9.

[63] Вожжов А. П. Природа і механізм трансформації банківських ресурсів : автореф. дис. ... д-ра. екон. наук : 08.00.08. Суми, 2007. 41 с.

[64] Марцин В. С. Проблеми і шляхи підвищення капіталізації банківських установ в управлінні капіталом банку. *Фінанси України*. 2007. № 2. С. 77–88.

[65] Коваль С. Теоретичні основи механізму формування власного капіталу банку. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2009. № 1. С. 106–116.

[66] Теорія фінансової стійкості підприємства : монографія / М. С. Заюкова та ін. ; за ред. М. С. Заюкової. Вінниця, 2004. 155 с.

[67] Центральний банк і грошово-кредитна політика : підручник / А. В. Сілакова, Г. І. Лановська, Н. І. Климаш та ін. ; за заг. ред. Т. А. Говорушко. Львів, «Магнолія 2006», 2015. 224 с.

[68] Вовчак О. Д., Руцишин Н. М., Андрейків Т. Я. Кредит і банківська справа : підручник. Київ : Знання, 2008. 564 с.

[69] Лазебник Л. Л. Менделєєва В. Р. Підвищення ефективності корпоративного управління як елемент вдосконалення стратегії. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2013. № 3. С. 122–126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvfb_i_2013_3_26 (дата звернення 03.12. 2020).

[70] Чухно А. А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України : монографія. Київ : Логос, 2003. 631 с.

[71] Брітченко І. Г, Котковський В. С. Роль і взаємозв'язок інструментів фінансового контролінгу та управлінського циклу банк. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2015. № 2. С. 21–33.

[72] Суховірський Б. І. Регіональна стратегія економічного розвитку України (теоретичні та прикладні основи геоekonomіки) : монографія. Київ : КНЕУ, 2000. 154 с.

[73] Бочарова А. С. Теоретичні аспекти функціонування банківського сектору національного господарства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. Випуск 11. Частина 1. 2015, С. 129–132.

[74] Мордань Є. Ю. Сутність, роль та значення банківської системи на сучасному етапі. *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Сталий розвиток економіки»*. 2012. № 14 (4). С. 339–344.

[75] Індикатори фінансової стабільності. *Національний банк України* : веб сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability> (дата звернення 12.06.2019).

[76] Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків» : схвал. постановою Правління Національного банку України 15.03.2004 р. № 104 ; втрата чинності 15.06.2018 № 22-0006/33086. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/PB04001> (дата звернення 18.03.2020).

[77] Д'яконова І. Пошук стратегії розвитку банківської системи України в умовах глобалізації фінансових ринків. *Вісник НБУ*. 2008. № 2. С. 26–31.

- [78] Арісова А, Мазур Г. Інструментарій державного антикризового управління у банківському секторі. *Вісник КНЕУ*. 2010. № 2. С. 88–102.
- [79] Laeven L., Valencia F. Systemic Banking Crises: A new Database. *IMF Working Paper*. 2008. № 224. 78 p.
- [80] Dziobek C. Market-Based Policy Instruments for Systemic Bank Restructuring. *IMF Working Paper*. 1998. 113. 25 p.
- [81] Dziobek C., Pazarbasioglu C. Lessons From Systemic Bank Restructuring. *IMF Working Paper*. 1998. 24 p.
- [82] Барановський О. Антикризові заходи урядів і центральних банків зарубіжних країн. *Вісник НБУ*. 2009. № 4. С. 8–19.
- [83] Васюренко О. В. Банківські операції : навч. посіб. для студ. екон. спец. Київ : Знання, 2000. 244 с.
- [84] Мишкін Ф. С. Економіка грошей, банківська справа, фінансовий ринок : монографія. Київ : Основи, 1998. 963 с.
- [85] Сенищ П. М. Правові інструменти регулювання розвитку банківської діяльності в Україні. *Бізнес Інформ*. 2014. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_3_55 (дата звернення 17.11.2019).
- [86] Стельмах В. С., Єпіфанов А. О., Гребеник Н. І., Міщенко В. І. Грошово-кредитна політика в Україні : монографія. 2-ге вид. Київ, 2003. 421 с.
- [87] Джеджула В. В. Перспективи забезпечення фінансової стійкості підприємств будівельної промисловості в умовах кризи / Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю, // Управління соціально-економічним розвитком країни, регіону, підприємства в умовах кризи (виробнича, будівельна та транспортна галузі) : моногр. / за ред. Л.М. Савчук. – Дніпро : Видавець Біла К.О., 2019. – С, 386-400
- [88] Організаційно-економічний механізм енергозбереження: монографія / Ю. В. Дзядикевич, В. Я. Брич, В. В. Джеджула [та ін.]. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 154 с.
- [89] Лакшина О. А. Центральний банк и межбанковский кредитный рынок. *Деньги и кредит*. 1997. № 4. С. 40–48.

[90] Гальчинський А. С. Теорія грошей: монографія. Київ : Основи, 1998. 413 с.

[91] Мишкін Ф. С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків : монографія / пер. з англ. Київ : Основи, 1998. 963 с.

[92] Габбард Р. Г. Гроші, фінансова система та економіка : підручник / пер. з англ. Київ : КНЕУ, 2004. 889 с.

[93] Національний банк України: офіційний сайт. URL: https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123667 (Дата звернення 13.05.2020).

[94] Єпіфанова І. Ю. Інноваційний потенціал як передумова сталого розвитку підприємства [Текст] / І. Ю. Єпіфанова, Д. О. Гладка // Інформаційно-методичне забезпечення функціонування соціально-економічних систем різного рівня : колективна монографія / за заг. ред. д-ра економ. наук, проф. О. К. Єлісеєва. – Дніпро : ЛІРА, 2018. – С. 20-31.

[95] Лакшина О. А. Центральний банк и межбанковский кредитный рынок. *Деньги и кредит*. 1997. № 4. С. 40–48.

[96] Лобозинська С. М. Особливості застосування НБУ резервних вимог у регулюванні банківництва. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. Ужгород, 2010. Спеціальний випуск 29 (частина 2). С. 292–296.

[97] Коваленко М. М. Особливості організації механізму державного регулювання банківського сектора із застосуванням положень тектології. *Актуальні проблеми державного управління*. 2016. №1 (49). С. 25–31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2016_1_6 (Дата звернення 13.05.2020).

[98] Єпіфанова І. Ю. Інноваційний потенціал як передумова сталого розвитку підприємства [Текст] / І. Ю. Єпіфанова, Д. О. Гладка // Інформаційно-методичне забезпечення функціонування соціально-економічних систем різного рівня : колективна монографія / за заг. ред. д-ра економ. наук, проф. О. К. Єлісеєва. – Дніпро : ЛІРА, 2018. – С. 20-31.

[99] Особливості формування інноваційної стратегії вітчизняними підприємствами [Текст] / [авт.-уклад. : І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула // Інноваційні, фінансові та технічні аспекти діяльності підприємств: колективна монографія / за заг. ред. Л. М. Савчук, Maria Fic. – Дніпро : Пороги, 2017. – С. 33-42.

[100] Кльоба Л. Г., Кльоба В. Л. Методологічні підходи до визначення сутності банків і банківської діяльності. *Економіка і держава*. 2013. №10. С. 55–58.

[101] Єпіфанова І. Ю. Внутрішні джерела активізації інноваційної діяльності [Текст] / І. Ю. Єпіфанова // Процесне та соціально-компетентне управління інноваційним розвитком підприємницьких систем : монографія / за наук. ред. О. М. Полінкевич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – Розд. 5.3. – С. 174-183.

[102] Войтко С. В., Гавриш О. А., Згуровський О. М., Нараєвський С. В. Економіка зарубіжних країн : монографія. Київ : Вид-во «Політехніка», 2017. 400 с.

[103] Холодна Ю. Є., Рац О. М. Банківська система : навчальний посібник. Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. 316 с.

[104] Обельницька Х. В. Основні риси сучасного корпоративного управління в Україні. *Економічний аналіз*. 2014 рік. № 3, Том 15. С. 94–99.

[105] Косова Е. В. Формалізація фінансового механізму управління власним капіталом банків. *Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво*. 2014 р. № 6 (81). С. 100–104. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2014_6_21 (дата звернення 25.04.2020).

[106] Степаненко О. П. Моделювання процесів функціонування та розвитку банківської системи України : дис. ... д-ра екон. н. : 08.00.11. Київ. 2015. 513 с.

[107] Зянько В. В. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України [Текст] :

монографія / В. В. Зянько, І. Ю. Єпіфанова, В. В. Зянько. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 172 с. - ISBN 978-966-641-609-7.

[108] Зянько В. В., Стасюк Н. Л., Дун Сінбін. Сутність та джерела фінансового забезпечення інноваційної діяльності малих учасників. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2015. № 4 С. 57–62.

[109] Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

[110] Кузьмак О. М. Рефінансування як дієвий інструмент грошово-кредитного ринку України. *Науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка»*. 2014. № 3 (52). С. 193–195.

[111] Чукіна І. В. Організаційно-економічний механізм у системі управління виробничо-господарською діяльністю аграрних учасників. *Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет ; Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка»*. 2014. Том 15. № 3. С. 230–236.

[112] Задорожнюк Н. О. Проблеми та перспективи розвитку банківського сектора національної економіки України. *Молодий вчений*. 2015 р. № 1 (16). С. 85–87.

[113] Дані наглядової статистики. Основні показники діяльності банків України. *Національний банк України* : веб сайт. URL: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/> (дата звернення 11.05.2019).

[114] Кластеризація як чинник та джерело конкурентоспроможності національної економіки [Текст] / [авт.-уклад. І. Ю. Єпіфанова] // Кластери в економіці України : кол. монографія / за наук. ред.. М. П. Войнаренка. – Хмельницький : ХНУ, ФОП Мельник А. А., 2014. - С. 70-79.

[115] Коваленко М. М. Особливості організації механізму державного регулювання банківського сектора із застосуванням положень тектології. *Актуальні проблеми державного управління*. 2016. №1 (49) С. 25-31.

[116] Козоріз М. А. Методологічні засади дослідження впливу іноземного капіталу на розвиток банківської системи України. *Фінанси України*. 2007. № 11. С. 95–102.

[117] Карчева Г. Особливості функціонування банківської системи України в умовах фінансово-економічної кризи. *Вісник НБУ*. 2009. № 11. С. 10–16.

[118] Дзюблюк О., Прийдун Л. Розвиток банківської системи в умовах інтеграції економіки України у світове господарство і лібералізації міжнародного руху капіталу. *Світ фінансів*. 2008. № 2. С. 8–19.

[119] Д'яконова І. Пошук стратегії розвитку банківської системи України в умовах глобалізації фінансових ринків. *Вісник НБУ*. 2008. № 2. С. 26–31.

[120] Kuzemin A., Lyashenko V. Fuzzy Set Theory Approach as the Basis of Analysis of Financial Flows in the Economical Security System. *International Journal Information Theories & Applications*. 2006. Vol. 13. Is. 1. P. 45–51.

[121] Kots G. P., Lyashenko V. V. Banking Sectors of the Economies of European Countries in the Representation of Statistical Interrelation Between Indices That Characterize Their Development. *European Applied Sciences*. 2012. № 1. С. 461–465.

[122] Лобозинська С. М. Державне регулювання банківської системи України : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 416 с.

[123] Д'яконова І. І. Державне регулювання банківської діяльності: вивчення моделей, обґрунтування категорійного апарату. *Вісник Української академії банківської справи*. 2007. № 2 (23). С. 9–16.

[124] Дудка І. М. Державне регулювання банківських відносин як ключовий компонент державної політики в цій сфері. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 4. С. 162–168.

[125] Шершньова З. Є. Стратегічне управління : підручник. 2-ге вид., доп. Київ : КНЕУ, 2004. URL://studentbooks.com.ua/ (дата звернення 21.10.2019).

[126] Дехтяр Я. Р., Білопольська В. М. Концептуальні і організаційні основи створення ефективного механізму фінансування соціального захисту населення України в умовах соціально-орієнтованих реформ. Вісник студентського наукового товариства Донецького національного університету / ред. Беспалова С. В. та ін. Донецьк : ДонНУ, 2013. Т.2. С. 81–87.

[127] Цурік О. В. Концептуальні принципи стратегічного розвитку учасників телекомунікаційної галузі. Вісник Донецького національного університету. Сер. В: Економіка і право. 2013. Вип. 2. С. 255–258.

[128] Банки-банкрути України. Чому фінустанови банкрутують одна за одною? Аналітичний портал «Слово і діло» : веб сайт. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2015/05/14/statija/finansy/banky-bankrutyy-ukrayiny.-chomu-finustanovy-bankrutuyut-odyn-za-inshym> (дата звернення 01.03.2019).

[129] Войнаренко М. П. Управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств [Текст] : монографія / М. П. Войнаренко, І. Ю. Єпіфанова. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 188 с.

[130] Бабицький А. Ф. Методологія аналізу економічних процесів і управління : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : МАУП, 2003. 128 с.

[131] Ціпуринда В. Системні основи економічних трансформаційних процесів. *Вісник КНТЕУ «Гуманітарні дослідження»*. 2011. № 1. С. 121–128.

[132] Калиніченко Ю. Стратегічний розвиток підприємства: теоретичні та практичні аспекти. *Галицький економічний вісник*. 2010. №4 (29). С. 106–115.

[133] Єпіфанова І. Ю. Кластерний механізм зростання конкурентоспроможності економічних систем [Текст]/ Єпіфанова І. Ю. / Кластери в економіці України : монографія / за наук. ред.. М. П. Войнаренка. – Хмельницький : ХНУ, ФОП Мельник А. А., 2014 - С. 363-371.

[134] Єпіфанова І. Ю. Досвід Казахстану у реалізації кластерної політики [Текст]/ Єпіфанова І. Ю. / Кластери в економіці України : монографія / за наук. ред.. М. П. Войнаренка. – Хмельницький : ХНУ, ФОП Мельник А. А., 2014 - С. 282-291.

[135] Білецька Л. В., Білецький Л. В., Савич В. І. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка : навчальний посібник / М-во освіти і науки України. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 651 с.

[136] Горячева К. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки. *Економіст*. 2003. № 8. С. 65–67.

[137] Сусіденко О. В. Методи та критерії формування і підвищення фінансової безпеки підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». 2014. Вип. 2 (43). С. 129–133.

[138] Сусіденко О. В. Фінансова безпека підприємства: теорія, методи, практика : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 128 с.

[139] Lynch D. Measuring Financial Sector Development: a Study of Selected Asia-Pacific Countries. *The Developing Economies*. 1996. XXXIV-1. P. 3–33.

[140] Mihelis G., Grigoroudis E., Siskos Y., Politis Y., Malandrakis Y. Customer Satisfaction Measurement in the Private Bank Sector. *European Journal of Operational Research*. 2001. № 130 (2). P. 347–360.

[141] Loayza N., Schmidt-Habbel K., Serven L. Savings in Development Countries: An Overview. *The World Bank Review*. 2000. Vol. 14, No. 3. P. 393–414.

[142] Баланюк М. В. Ефективність механізмів розвитку підприємств банківського сектору національної економіки. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2019. № 3 (65). С. 34–38.

[143] Sosale S. Trends in Private Sector Development in World Bank Education Projects. Policy Research Working Paper / The World Bank. 2000. P. 2–62.

[144] Bonin J., Wachtel P. Financial sector development in transition economies: Lessons from the first decade. BOFIT Discussion Paper. 2002. No.9. P.1–61.

[145] Cottarelli C., Dell’Aricca G., Vladkova-Hollar I. Early Birds, Late Risers, and Sleeping Beauties: Bank Credit Growth to the Private Sector in Central and

Eastern Europe and the Balkans. *Journal of Banking & Finance*. 2005. Vol. 29, No 1. P. 83–104. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0378426604001165> (Accessed on 09.12.2019).

[146] Ang J. B., McKibbin, Warwick J. Financial Liberalization, Financial sector Development and Growth: Evidence from Malaysia. *Journal of Development Economics*. 2007. Vol. 84, No 1. P. 215–233. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304387806001982> (Accessed on 12.06.2019).

[147] Баланюк М. В. Показники ефективності механізмів розвитку підприємств банківського сектору. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2019. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?op=1&z=6964> (дата звернення: 07.02.2021). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.3.150.

[148] Kim S.-J., Wu E. Sovereign Credit Ratings, Capital Flows and Financial Sector Development in Emerging Markets. *Emerging Markets Review*. 2008. Vol. 9, No 1. P. 17–39. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1566014107000404> (Accessed on 19.03.2019).

[149] Firth M., Lin Ch., Liu P., Wong S. M. L. Inside the Black Box: Bank Credit Allocation in China's Private Sector. *Journal of Banking and Finance*. 2008. Vol.33, No 6, P. 1–37. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0378426608002987> (Accessed on 25.03.2020).

[150] Асоціація банків України. URL: <http://aub.org.ua/>.(дата звернення 19.04.2020).

[151] Савіна Н. Б., Баланюк М. В. Формування засад розвитку підприємств учасників банківського сектору національної економіки. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. №3 (71). С. 114–121. http://www.psaе-jrnl.nau.in.ua/journal/3_71_1_2019_ukr/17.pdf (дата звернення 13.02.2020). DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2019-3-17>.

[152] Відкриті дані Світового банку. Україна. *data.worldbank.org* : веб сайт. URL: <http://data.worldbank.org/country/ukraine?locale=uk> (дата звернення 13.02.2020).

[153] Статистика діючих банків. *Stakeholder* : спеціалізоване електронне видання. URL: <http://www.stakeholder.com.ua/banki/statistika-diyuchix-bankiv.html> (дата звернення 11.08.2019).

[154] Савіна Н. Б., Баланюк М. В. Потенціал креативних індустрій у розвитку банківського сектору національної економіки. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Сер. Економічні науки*. 2019. Вип. № 1 (85). С. 31–43.

[155] Bell D. *The Coming of Post-Industrial Society*. New York : Harper Colophon Books, 1974. 507 p.

[156] Glaeser E. Review of Richard Florida's «The Rise of the Creative Class». *Regional Science & Urban Economies*. 2005. Vol. 35 (5). P. 593–596. URL: https://scholar.harvard.edu/files/glaeser/files/book_review_of_richard_floridas_the_rise_of_the_creative_class.pdf (Accessed on 18.02.2019).

[157] Tsvok D., Balanyuk M. Ensuring Competitive Advantage of the Enterprises. *Eurasian Academic Research Journal*. 2017. № 9 (15). С.44–48. URL: http://www.earj.org/wp-content/uploads/2017/11/2017_15_EARJ.pdf (Accessed on 23.08.2019).

[158] Florida R. *Cities and the Creative Class*. New York : Routledge, 2004. 26 p.

[159] Pratt A. C. Creative Cities: The Cultural Industries and the Creative Class. *Geografiska Annaler. Series B, Human Geography*. 2008. Vol. 90, No 2. P. 107–117. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1111/j.1468-0467.2008.00281.x> (Accessed on 15.02.2019).

[160] Eikhof D. R., Haunschild A. Lifestyle Meets Market: Bohemian Entrepreneurs in Creative Industries. *Creativity & Innovation Management*. 2006. Vol. 15, No 3. P. 234–241. URL: <https://eprints.gla.ac.uk/223612/> (Accessed on 23.08.2019).

[161] Potts J., Cunningham St. Four Models of the Creative Industries. *Revue d'Economie Politique*. 2010. Vol. 120 (1). P. 163–180. URL: <https://www.cairn.info/revue-d-economie-politique-2010-1-page-163.htm> Scott (Accessed on 18.04.2019).

[162] Lazzeretti L., Boix R., Capone Fr. Do Creative Industries Cluster? Mapping Creative Local Production Systems in Italy and Spain. *Industry and Innovation*. 2008. Vol. 15, No 5. P. 549–567. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13662710802374161> (Accessed on 09.03.2019).

[163] Soros G. *The Alchemy of Finance*. New York : John Wiley & Sons, 2003. 13 p.

[164] Цьвок Д., Баланюк М. Ідентифікація конкурентних переваг підприємства. *Eurasian Academic Research Journal*. 2017. № 10 (16), С. 65–69. URL: http://www.earj.org/wp-content/uploads/2017/11/2017_16_EARJ.pdf (дата звернення 24.09.2019).

[165] Зверяков М. І., Коваленко В. В., Сергєєва О. С. *Управління фінансовою стійкістю банків : підручник*. Київ : «Центр учбової літератури», 2016. 520 с.

[166] Столярчук М. Особливості антикризового управління підприємством з позиції теоретико-методологічного аналізу. *Вісник Львівського університету*. 2008. № 40. С. 230–232.

[167] Звіт про фінансову стабільність, грудень 2020. *Національний банк України* : веб сайт. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2020-H2.pdf?v=4 (дата звернення: 09.02.2021).

[168] Cassim Z., Handjiski B., Schubert J., Zouaoui Y. *The \$10 Trillion Rescue: How Governments Can Deliver Impact : Public Sector Practice*. McKinsey&Company, 2020. URL : <https://www.mckinsey.com/~media/McKinsey/Industries/Public%20Sector/Our%20Insights/The%2010%20trillion%20dollar%20rescue%20How%20governments%20c>

[an%20deliver%20impact/The-10-trillion-dollar-rescue-How-governments-can-deliver-impact-vF.pdf](#). (дата звернення: 09.02.2021).

[169] Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. *Національний банк України* : веб сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku-7686> (дата звернення: 09.02.2021).

[170] Стратегія макропруденційної політики / Національний банк України. URL : <https://old.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=83019081>. (дата звернення: 09.02.2021).

[171] Про макро-пруденційний нагляд Європейського Союзу за фінансовою системою та про встановлення Європейської ради з аналізу системних ризиків : Регламент ЄС (EU) від 24.11.2010 р. № 1092/2010. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_45881 (дата звернення 25.10.2019).

[172] Регламент (EU) № 1092/2010: «Національні центральні банки повинні відігравати провідну роль у макропруденційному нагляді з огляду на їх знання та досвід, а також наявні повноваження в галузі фінансової стабільності»; Рекомендація ESRB від 22.12.2011 (ESRB/2011/3) стосовно макропруденційних мандатів національних органів, рекомендація В.3: «забезпечити провідну роль центральних банків у макропруденційній політиці...».

[173] Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 29, ст. 238. Оновлено 01.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14/page#Text> (дата звернення: 17.02.2021).

[174] Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання сфері ринків фінансових послуг : Указ Президента України від 23.11.2011 № 1070. Втрата чинності 07.07.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1070/2011#Text> (дата звернення: 17.02.2021).

[175] Про припинення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг : Указ Президента України від

30.06.2020 р. № 259/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/259/2020#Text> (дата звернення: 17.02.2021).

[176] Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку : Указ Президента України від 23.11.2011 р. № 1063/2011. Оновлено 07.07.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011#Text> (дата звернення: 17.02.2021).

[177] Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб : Закон України від 20.09.2001 р. № 2740-III. Втрата чинності 21.09.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2740-14#Text> (дата звернення: 17.02.2021).

[178] Про систему гарантування вкладів фізичних осіб : Закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI. Оновлено 16.08.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text> (дата звернення: 17.02.2021).

[179] Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України : Постанова Кабінету міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.02.2021).

[180] Про взаєморозуміння та співробітництво між Національним банком України, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Фондом гарантування вкладів фізичних осіб та Міністерством фінансів України з питань підготовки та впровадження стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року : Меморандум від 28.05.2019 р. № 101215. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0397500-19#Text> (дата звернення: 18.02.2021).

[181] Інструменти взаємодії та комунікації влади і громадськості : брошура / Львівська обласна державна адміністрація ; Департамент міжнародної технічної допомоги та міжнародного співробітництва ; Центр громадських ініціатив. Львів, 2017. 8 с. URL: https://loda.gov.ua/upload/users_files/23/upload/Brosh-1_Communications_DR.pdf. (дата звернення: 18.02.2021).

[182] Писаренко Ж. В., Кузнецова Н. П. Формирование механизма страхового посредничества в финансовых конгломератах. *Вестн. С.-Петербургского ун-та. Сер. 5: Экономика*. 2011. Вып. 4. С. 76–87.

[183] Шакура О. О. «Bancassurance» як перспективна форма конвергенції банків та страховиків. *Інноваційна економіка*. 2013. № 8. С. 275–280.

[184] Звітність фінансового сектору переходить на міжнародний стандарт. *Національний банк України* : веб сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvitnist-finansovogo-sektoru-perehodit-na-mijnarodniy-standart> (дата звернення: 21.02.2021).

[185] НБУ та Мінцифри спільно працюють над цифровізацією банківської системи України. *Національний банк України* : веб сайт. URL : <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nbu-ta-mintsifri-spilno-pratsyuyut-nad-tsifrovizatsiyeyu-bankivskoyi-sistemi-ukrayini> (дата звернення: 21.02.2021).

[186] Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16.09.2014 р. № 1678-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-18#n2> (дата звернення: 21.02.2021).

[187] Прибуток банківської системи у 2020 році – 41 млрд грн. *Національний банк України* : веб сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/koronakriza-pomirno-vplivula-na-dohodi-bankiv-pributok-bankivskoyi-sistemi-u-2020-rotsi-ctanoviv-41-mlrd-grn> (Дата звернення: 21.02.2021).

[188] Давимука С. А., Федулова Л. І. Креативний сектор економіки: досвід та напрями розбудови : монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2017. 528 с. URL : <https://ird.gov.ua/irdp/p20170702.pdf> (дата звернення: 21.02.2021).

[189] Нікіфорова Л. О., Білоконь Я. В. Тімблдинг як основа ефективного розвитку колективу, *Економічний простір*: 2012, № 59, С. 218 – 225.

[190] Експортна стратегія для сектору креативних індустрій (дослідження). *Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України* : веб сайт. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=b8db9113-2a3f-45fd-9677-71f9fc9170b6&title=EksportnaStrategiiaDliaSektoruKreativnikhIndustrii-doslidzhennia-UkrainskoiuMovoiu> (дата звернення: 21.02.2021).

[191] Оцінювання ефективності споживання енергетичних ресурсів промислових підприємств [Текст] / [авт.-уклад. : І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула // Стан та проблеми функціонування підприємницьких структур в умовах перманентної економіки : кол. монографія / під ред. Ю.О. Нестерук. – Умань : Сочінський М. М., 2016. – С. 97-103.

[192] Creative Economy Report 2008: The Challenges of Assessing the Creative Economy Towards Informed Policy-making. UNCTAD, 2008 рік, 4 с. URL: http://www.unctad.org/en/docs/ditc20082cer_en.pdf (дата звернення: 21.02.2021).

[193] UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. *United Nations* : web site. URL: <https://www.un.org/youthenvoy/2013/08/unesco-united-nations-educational-scientific-and-cultural-organization/> (дата звернення: 21.02.2021)

[194] Креативні індустрії. *Українська Вікіпедія* : веб сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Креативні_індустрії. (дата звернення: 21.02.2021).

[195] Про затвердження видів господарської діяльності, які належать до креативних індустрій : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.04.2019 р. № 265–р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhnoyi-diality-yaki-nalezhat-dokreativnih-industrij> (дата звернення: 21.02.2021).

[196] Кізима Т., Шаманська О. Фінансова грамотність населення і фінансова поведінка домогосподарств: аспекти взаємовпливу. *Світ фінансів*. 2014. Вип. 1. С. 16–26. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/svitfin_2014_1_4. (Дата звернення: 21.02.2021).

[197] Потапова Н. А. Синергетичний розвиток складних економічних систем. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Львів : Львівська політехніка, 2012. № 725: Проблеми економіки та управління. С. 180-186.

[198] Що таке фінансова стабільність, та як центральні банки можуть її забезпечувати. Експертна платформа. URL : https://expla.bank.gov.ua/expla/news_0026.html (Дата звернення: 02.07.2021).

[199] Унковська Т. Системне розуміння фінансової стабільності : розв'язання парадоксів . *Економічна теорія*. 2009. № 1. С. 14–33.

[200] Guttentag J.M. and Herring R.J. (1984), 'Credit rationing and financial disorder' . *Journal of Finance*, 39. P. 1359–82.

[201] David Colander, Hans Follmer, Armin Haas, Michael Goldberg, Katarina Juselius, Alan Kirman, Thomas Lux, and Brigitte Sloth. The Financial Crisis and the Systemic Failure of Academic Economics . Kiel Working Paper 1489. 2009. February.

[202] S. Shroeder. Schroeder S. Defining and detecting financial fragility: New Zealand's experience . *International Journal of Social Economics*. 2009. Vol. 36, № 3. P. 287–307.

[203] Remarks by Governor Roger W. Ferguson, Prepared for delivery at the East Hanover Area Chamber of Commerce, East Hanover, New Jersey, January 15.

[204] Fisher I. The Debt-Deflation Theory of Great Depression . *Econometrica*. 1933. Vol.1, October. P. 337–357.

[205] Стратегія макропруденційної політики НБУ. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_MaP.pdf?v=4 (Дата звернення: 05.06.2021).

[206] Орлюк О.П. Банківська система України. Правові засади організації. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 240 с.

[207] Мороз А.М., Савлук М. І., Пуховкіна М.Ф. Банківські операції : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ: КНЕУ, 2002. 476 с.

[208] Dzhedzhula V., Hurochkina V., Yepifanova I, Telnov A. Fuzzy Technologies for Modeling Social Capital in the Emergent Economy. WSEAS Transactions on Business and Economics. 2022. vol. 19, pp. 915-923.

[209] Єпіфанова І. Ю., Гладка Д. О. Методичні підходи до оцінювання інноваційного потенціалу підприємства. *Innovation and Sustainability*. 2022. №3. С. 152-158.

[210] Енциклопедія банківської справи України .уклад. В. С. Стельмах та ін. Київ : Молодь, Ін Юре, 2001. 680 с.

[211] Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Мотрук Д. А. Управління власним капіталом підприємств мобільного зв'язку. Вісник Хмельницького національного технічного університету. 2022. №1. С. 301-304.

[212] Матвієнко В., Матвієнко П. Філософсько-економічні погляди. Київ : «Наукова думка», 2003. 304 с.

[213] Управління інвестиційним потенціалом підприємств харчової промисловості [Текст] / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула, О. М. Косарук, А. В. Сауляк // *Innovation and Sustainability*. – 2022. – № 2. – С. 8-17.

[214] Сенищ І. П. Еволюція банківської системи України . Регіональна економіка. 2007. № 2. С. 209-215.

[215] Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю. Енергозбереження як напрям підвищення безпеки критичних систем житлових будинків. Вісник Хмельницького національного університету. 2022. №2. Т. 1. С. 72-76.

[216] Шпикуляк О.Г Економічні інституції та інститути у розвитку теорії ринку . *Економіка АПК*. 2010. № 1. С. 159-165.

[217] Катан Л.І., Демчук Н.І., Бабенко-Левада В.Г., Журавльова Т.О. Банківська система : навч.посіб. Дніпро: Пороги, 2017. 444 с.

[218] Міщенко В. І. Центральні банки : організаційно-правові засади . Київ : Знання, 2004. 372 с.

[219] Скаско О.І., Смовженко Т.С., Могильницька М.П. Банківський нагляд : підручник ; за заг. ред. д-ра екон. наук., проф. Т.С. Смовженко. Київ : УБС НБУ, 2011. 432 с.

[220] Коваленко В. В. Банківський нагляд : навч. посібник . Суми : УАБС НБУ, 2007. 262 с.

[221] CREATIVE ECONOMY OUTLOOK Trends in international trade in creative industries COUNTRY PROFILES 2002–2015 2005–2014. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ditcted2018d3_en.pdf (Дата звернення: 29.07.2021).

[222] Launch of the global report 2018 Unesco. URL: https://en.unesco.org/creativity/sites/creativity/files/global_report_fact_sheet_en.pdf (Дата звернення: 29.07.2021).

[223] MEASURING THE ECONOMIC CONTRIBUTION OF CULTURAL INDUSTRIES A review and assessment of current methodological approaches URL : http://www.lacult.unesco.org/docc/2012_Measuring_economic_contribution_cult_industries_UNESCO.pdf. (Дата звернення: 29.07.2021).

[224] Креативна економіка в Європі: 5 кроків для злету. Культура і креативність : офіційний сайт. URL: <https://www.culturepartnership.eu/ua/more-doc>. (Дата звернення: 30.07.2021).

[225] Консорціумом PwC Netherlands і PwC Luxembourg на замовлення Європейської комісії у межах програми Unit D5 – SMEs: Clusters & Emerging Industries. URL: https://www.emergingindustries.eu/Upload/CMS/Docs/Emerging_industries_methodology.pdf/ (Дата звернення : 30.07.2021).

[226] Проскуріна М.О. Креативні індустрії як середовище економічної діяльності . Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Вип. 8. С. 242-245.

[227] Креативні індустрії : вплив на розвиток економіки України. Trade+, International Trade Research Center. URL: <https://www.facebook.com/TradeCenterKSE/>. (Дата звернення : 30.07.2021).

[228] Міністерство культури та інформаційної політики України : офіційний сайт. URL: <https://mkip.gov.ua/content/statistika-kreativnih-industriy.html>. (Дата звернення : 30.07.2021).

[229] «Мапування креативних ланцюгів вартості: дослідження економіки культури в цифрову добу». URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4737f41d-45ac-11e7-aea8-01aa75ed71a1>. (Дата звернення : 30.07.2021).

[230] Класифікація видів економічної діяльності дк 009:2010 : ержавний комітет україни з питань технічного регулювання та споживчої політики № 530 з 1 січня 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10?lang=uk#Text>. (Дата звернення : 30.07.2021).

[231] Drones and the Creative Industry Innovative Strategies for European SMEs. Virginia SantamarinaCampos,. Marival Segarra-Oña (Editors). p. 26. URL: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-3-319-95261-1.pdf> (Дата звернення : 01.08.2021).

[232] ESSnet-CULTURE. European Statistical System Network on Culture. Final Report, 2012, pp. 373-375. URL: https://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/reports/ess-net-report_en.pdf 373-375 (Дата звернення : 01.08.2021).

[233] Гуляєва Л.П. Роль банків у системі розширеного відтворення ВВП . Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. Науково-дослідний економічний інститут. 2008. № 11(90). С. 96–101. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Hulyaeva_2008_1.pdf

[234] Про затвердження Класифікації інституційних секторів економіки України : Наказ Державної служби статистики України від 03.12.2014 № 378. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0378832-14>.

[235] Скірка К.Я. Структурні зміни в економіці України та стратегічні напрями державного регулювання . *Держава та регіони. Економіка та підприємництво*. 2013. № 4. С. 3–5.

[236] Трубнік Т. Методологічні аспекти статистичного аналізу розвитку секторальної структури національної економіки. *Економічний аналіз*. 2012. Вип. 10. Ч. 2. С. 76–82.

[237] Старостіна А., Прушківська Е. Економічний зміст поняття національної економіки та її структури в умовах економічної нестабільності . *Економіст*. 2013. № 6. С. 29–32.

[238] Кривак А.П. Теоретичні принципи секторального структурування національної економіки . *Економіка АПК*. 2010. № 13. С. 3–5.

[239] Павлюк А.П., Покришка Д.С., Белінська Я.В. Структурні перетворення в Україні : передумови модернізації економіки . Київ : НІСД, 2012. 104 с.

[240] Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. (дата звернення: 25.10.2021).

[241] Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>. (дата звернення: 25.10.2021).

[242] Соколова О.М. Категоріальний апарат дослідження секторальних Anatoly Telnov, Viktoriya Hurochkina, Svitlana Reshmidilova, Iryna Yерifanova, Andrii Yakivchenko. Ergodesing as a method for the design of the quality of products on the basis of benchmarking. *Journal of Hygienic Engineering and Design*. 2022. Vol. 40. P. 27-35

[243] Управління інвестиційним потенціалом підприємств харчової промисловості [Текст] / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула, О. М. Косарук, А. В. Сауляк // *Innovashion and sustainability*. – 2022. – № 2. – С. 8–17.

[244] Кузнєцова І. Визначення сутності дефініції "технологія управління". *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2009. № 1. С. 55–62.

[245] Єпіфанова І.Ю., Панкова В. В. Удосконалення системи мотивації персоналу промислових підприємств України. *Економіка та суспільство*. 2021. №23.

[246] Shyian A.A., Azarova A.A., Nikiforova L.O., Tkachuk L.M., Azarova V.V. Modeling Communication Between the Public and the Authorities while

Implementing Innovative Projects in the Context of E-Democracy and Public Administration, Наука та інновації, 2020, Т. 16, № 6, С. 18-27.

[247] Нікіфорова Л.О., Мороз О.В. Регулювання міжособової взаємодії в колективах, Економічний простір, 2008, №10, С. 163 – 170.

[248] Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., Бурачек І.В. та ін.; Менеджмент : Підручник / під заг. ред. Т.П. Остапчук. – Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». – Житомир: Вид-во «Рута», 2021. – 856 с.

[249] Економічний словник-довідник за ред. С.В. Мочерного. Київ : Феміна, 1995. 368 с.

[250] Подсолонко А.О. Менеджмент: теорія і практика: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2003. 370 с.

[251] Михайлов С.І. Менеджмент : навч. посіб. Вінниця : НОВА КНИГА, 2006. 416 с.

[252] Heyets V. Models and strategies for financing innovative energy saving activities / Heyets V., Voynarenko M., Dzhedzhula V., Yepifanova I., Trocikowski T. // IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. - 2021. - 628.

[253] Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. Прибутковість підприємств машинобудівної промисловості України як показник ефективності їх функціонування. Modern Economics. 2021. № 25(2021). С. 58-63. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V25\(2021\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V25(2021)-09).

[254] Adizes I. Corporate Lifecycles: How and Why Corporations Grow and Die and What to Do about it. Englewood Cliffs., N.J.: Prentice Hall, 1989. 384 p.

[255] Anthony R., Govindarajan V. Management Control Systems. Chicago, Mc-Graw-Hill : IRWIN, 2007. 320 p.

[256] Wolniak R. Main functions of operations management. Production Engineering Archives. 2020. № 26(1). Pp. 11-14.

[257] Євтушенко Н. О. Компаративний аналіз поняття «консалтингова взаємодія». Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2017. № 1. С. 42-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/естебі_2017_1_9 (дата звернення: 26.12.2021).

[258] Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Надольний О. В. Планування в системі менеджменту. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2021. № 1. С. 39-43.

[259] Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Коваль К. С. Сучасні методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств. Вісник Хмельницького національного університету. Серія економічна науки. 2021. №2. С. 80-85.

[260] Ареф'єва О.В., Кондратюк О.І. Стратегічне забезпечення життєвого циклу підприємства. Актуальні проблеми економіки, № 3. С. 43–49.

[261] Апопій В.В. Внутрішня торгівля та АПК України : теорія і практика економічної взаємодії: дис...докт. екон.наук: 08.00.03. Донецьк : 2008. С. 44.

[262] Кравченко Ю.Ф. Теорія управління органами внутрішніх справ : підручник . Київ : Нац. акаСитнік С.В. Комунікативний компонент в структурі управлінської взаємодії . Наука і освіта. 2012. № 6. С. 182-186.

[263] Ситнік С.В. Комунікативний компонент в структурі управлінської взаємодії . Наука і освіта. 2012. № 6. С. 182-186.

[264] Безгін К. С. РАЦІОНАЛЬНІСТЬ УПРАВЛІНСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ: ПОВЕДІНКОВА ПАРАДІГМА. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/651296-13080-1-10-20190513%20(1).pdf. (дата звернення: 26.12.2021).

[265] Енциклопедичний словник з державного управління. Уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. Київ, НАДУ, 2010, 820 с. URL: academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Encycloped_vydanniy/14ff57eb-06bd-4b2b-8bfb-ead7f286d5dd.pdf (дата звернення: 28.12.2021).

[266] Про затвердження Положення про порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання. Положення про концентрацію. Антимонопольний комітет, Розпорядження № 33-р від 19.02.2002 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-02#Text>. (дата звернення: 25.12.2021).

[267] Цифрова адженда України – 2020. Концептуальні засади (версія 1.0) : проект. Грудень. 2016. URL: <https://uccci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (дата звернення: 25.12.2021).

[268] Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою: український інститут майбутнього. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html> (дата звернення: 25.12.2021).

[269] Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження КМУ від 20 вересня 2017 р. №649-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text> (дата звернення 25.12.2021).

[270] Діяльність суб'єктів господарювання. Статистичний збірник. Київ - 2020. Режим доступу:
https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/11/DSG_2019.pdf

[271] Верба В.А., Решетняк Т.І. Організація консалтингової діяльності. – Київ, 2000. – 241 с.

[272] Семешко Т.О., Домрачев В.М. Україна та світ: порівняння макроекономічних показників розвитку // Mechanism of Economic Regulation, 2017, No 2. – Режим доступу: https://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/stories/author/ua/Forma01_MER_Doc_Template_ukr_110.pdf

[273] Реальний ВВП України в 2013 році не змінився. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/news/2014/01/31/417556/> - Назва з екрану

[274] Фатюха Н.Г., Макушина Т.П. Аналіз динаміки ВВП України. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4634> – Назва з екрану Дефлятор цін ВВП // Фінансова енциклопедія. Режим доступу: <https://ua.nesrakonk.ru/gdppricedeflator/> - Назва з екрану

[275] Дефлятор цін ВВП // Фінансова енциклопедія. Режим доступу: <https://ua.nesrakonk.ru/gdppricedeflator/> - Назва з екрану

[276] Соціально-економічний вимір України в період зміни політичних еліт. / Юрчишин В. – Київ: Разумков центр, 2019. – Режим доступу: <https://razumkov.org.ua/statti/sotsialnoekonomichniy-vymir-ukrainy-v-period-zminy->

politychnykh Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/>

[277] Мадяр Р.О. Пріоритетні заходи з стабілізації обсягів ВВП та прогнозування його динаміки / Р. О. Мадяр // Молодий вчений. - 2014. - № 6(1). - С. 165-168. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_6%281%29_45

[278] Томашевська А.В., Смиковчук Т.В. Рівень ВВП України: Аналіз та динаміка розвитку // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – Режим доступу: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/20_3_2018ua/21.pdf

[279] Видатки держбюджету України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/expense/> - Назва з екрану

[280] Ірина Ю. Штулер. Аналіз промислового виробництва України // Actual Problems of economics, #10 (220), 2019. – Режим доступу: https://economics.net/archive/2019/APE-10-2019/10.19_topic_Shtuler%20I.Yu..pdf

[281] Дашко І.М. Аналіз сучасного стану розвитку промислової галузі України. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/3_2020/88.pdf

[282] Прес-служба Мінагрополітики. 2019. Сільське господарство залишається одним із ключових рушіїв української економіки. – Режим доступу: <https://agro.me.gov.ua/ua/news/silске-gospodarstvo-zalishayetsya-odnim-iz-klyuchovih-rushiyiv-ukrayinskoyi-ekonomiki-kovalova>

[283] Гаряча агрополітика [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://agropolit.com/news/12029-ekspert-nazvav-osnovni-problemi-yaki-galmuyut-rozvitok-silskogo-gospodarstva-v-ukrayini> - Назва з екрану

[284] Босак А. О., Мустафаєва Л. А. Поточний стан та перспективи розвитку АПК України: Пошук нових ринків збуту // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Випуск, 24, частина 1, 2019. – Режим доступу: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/24_1_2019ua/12.pdf

[285] Антикризова рада громадських організацій України. Нова індустріалізація – реальний шанс для України. Київ, 2018. – Режим доступу: https://uspp.ua/assets/doc/maket_nov_2019.pdf

[286] Pro Consulting. Аналіз ринку будівництва і будматеріалів України. 2019 рік. – Режим доступу: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-stroitelstva-i-strojmaterialov-ukrainy-2019-god-1>

[287] Будівельний портал №1. Обсяги будівництва та виробництва будівельних матеріалів в Україні: реальна ситуація. – Режим доступу: <http://budport.com.ua/news/15423-obsyagi-budivnictva-ta-virobnictva-budivelnih-materialiv-v-ukrajni-realna-situaciya>

[288] Коптева Г.М. Сучасний стан та тенденції розвитку підприємств роздрібною торгівлі // Приазовський економічний вісник. Випуск 6(17), 2019. – Режим доступу: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2019/6_17_ukr/29.pdf

[289] Трифонова О.В., Трушкіна Н.В. Стан, проблеми та тенденції розвитку транспортної логістики в Україні // Вісник економічної науки України. 2019. №1. – Режим доступу: <http://www.venu-journal.org/download/2019/23-Tryfonova.pdf>

[290] Урядовий портал [Електронний ресурс]. Звіт про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України у 2019 році. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/news/zvit-pro-hid-i-rezultati-vikonannya-programi-diyalnosti-kabinetu-ministriv-ukrayini-u-2019-roci>

[291] Кальченко О. М., Ющенко Ю. А. Ризики й загрози стратегічного планування розвитку міського пасажирського транспорту // Фінансові дослідження № 2 (7) 2019. – Режим доступу: <http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/20270/%d0%9a%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d1%87%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

[292] Чемчикаленко Р.А., Майборода О.В., Сокольченко В.І. Рентабельність діяльності вітчизняних підприємств: оцінка сучасного стану // Глобальні та національні проблеми економіки, випуск 23, 2018. – Режим

доступу: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/113.pdf>

[293] Туча О., Чепурнова Н., експерти НБУ. Грудень 2019. Іноземні інвестиції в Україні: де знайти дані, як читати платіжний баланс, про що говорять останні цифри. – Режим доступу: <https://expla.bank.gov.ua/expla/src/files/Publication126.pdf>

[294] Dragon Capital. Опитування іноземних інвесторів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dragon-capital.com/ua/media/foreign-investor-survey/>

[295] Національний банк України. Оцінка обсягів прямих іноземних інвестицій, в яких кінцевим контролюючим інвестором є резидент (round tripping) за 2010р. - 2019р.

[296] Міністерство економіки України. Інвестиції, розвиток ринків та реформа трудових відносин: що необхідно зробити для розвитку економіки? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=160247a0-39ee-40e4-b6c3-379cf3557ae7&title=Investitsii-RozvitokRinkivTaReformaTrudovikhVidnosin-SchoNeobkhidnoRobitiDliaRozvitkuEkonomiki->

[297] Мінфін. Мінімальна зарплата в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/min/>

[298] Лаговський В. В. Статистичний аналіз динаміки рівня заробітної плати в Україні // Ефективна економіка № 6, 2017. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5643>

[299] Національний банк України. Інфляційний звіт. Жовтень 2019.

[300] Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Огляд ринку праці в Україні (II квартал 2019 року).

[301] Сьомченко В.В. Доходи та видатки бюджету в системі соціально-економічного розвитку України // Приазовський економічний вісник. Випуск 4(15), 2019. – Режим доступу: http://www.pev.kpu.zp.ua/journals/2019/4_15_uk/4_15_2019.pdf

[302] Шеремет А.Д., Негашев Е.В. Методика фінансового аналізу. – М.:

ИНФРА-М, 1999. – 208 с.

[303] Белов О.В., Кириченко Л.М. Методичні підходи до оцінки рівня конкурентоспроможності торговельного підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету, Спецвипуск 33, частина 1, 2011. УДК 658.114. 009.12 (477)

[304] Кулиняк І. Банки з іноземним капіталом: рейтингування та роль у забезпеченні сталого розвитку фінансового сектору України // Вісник АПСВТ, 2018, №3. – Режим доступу: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_3_2018-36-50.pdf

[305] Національний інститут стратегічних досліджень. Проблеми та перспективи зміцнення стійкості фінансової системи України. – Режим доступу: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-05/rozgornuta-versiya-dopovidishemaevoi-l.g.pdf>

[306] Звіт НБУ про фінансову стабільність. Червень 2019 р.

[307] Національний банк України. Тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України. Львів, квітень 2019 р. – режим доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/DS_Lviv_pr_2019-04.pdf?v=4

[308] Ільчук П., Коць О., Кудь А. Показники капіталізації банківської системи України: Фактичний стан та порівняльна характеристика із показниками Польщі, Швейцарії та Німеччини. РОЗДІЛ V. Гроші, фінанси та кредит. 1, 2020.

[309] Дмитренко І.Б. Сучасні підходи до оцінки достатності (адекватності) капіталу банків в Україні // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 30 (69), №4, 2019. – Режим доступу:

https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/30_69_4/30_69_4_1/23.pdf

[310] Карчева Г.Т. Фінансовий стан банків України в умовах загрози світової фінансово-економічної кризи // Ефективна економіка № 3, 2020. - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7708>

[311] Дубогриз Є. Банківський сектор: згори униз // Український тиждень

№ 4 (636) від 23 січня 2020. - Режим доступу:
<https://tyzhden.ua/Economics/239822>

[312] Національний інститут стратегічних досліджень // Моніторинг відділу фінансової політики «Фінансовий тиждень» 7-15 лютого 2019 року. – Режим доступу: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/monitoring-viddilu-finansovoi-politiki-finansoviy-tizhden-7-15-lyutogo-0>

[313] Бурковська А. В., Кушнарєва А.А. Аналіз фінансових результатів діяльності банківської системи України // Наукові праці. Економіка. Випуск 290. Том 302, 2017. – Режим доступу:
<http://economy.chdu.edu.ua/article/view/130744>

[314] Васильчишин О.Б. Економічний аналіз в діяльності банківських установ // Економічний аналіз. Том 25. № 2, 2016. – Режим доступу:
<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/8329/1/3.pdf>

[315] Річний звіт Національного банку України за 2019 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/richniy-zvit-natsionalnogo-banku-ukrayini-za-2019-rik>

[316] Всесвітній економічний ресурс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.weforum.org/reports?year=2010...20195#filter>

[317] Купе Т., Махоніна Ю. Економічна політика. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://voxukraine.org/uk/evaluating-ukraine-top-40-of-the-global-competitiveness-index-ua/> - Назва з екрану

[318] Побоченко Л.М. Вплив інноваційного середовища на конкурентоспроможність економіки України // Науковий журнал «Стратегія розвитку України» № 2, 2019. – Режим доступу:
<https://jrnl.nau.edu.ua/index.php/SR/article/view/14504>

[319] Федченко К. А. Аналіз теоретико-методичних підходів до оцінювання рівня економічної нестабільності країни // Науковий вісник Полісся № 2 (18), 2019. УДК 658.1.012.8. – Режим доступу:
<http://nvp.stu.cn.ua/article/view/203230>

[320] Дахнова О. Є., Городецька Т.Е. Оцінка стану бюджетної безпеки

України // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. - 2018. - Вип. 1. - С. 345-352. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2018_1_42

[321] Тропіна В.Б. Макрофінансова стабільність: Теоретичні підходи та емпіричний аналіз // Світ фінансів. – 2016, 1. – Режим доступу: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/913>

[322] Зверяков М. І. Банківський та реальний сектори економіки України: оцінка взаємозв'язків і детермінанти розвитку / М. І. Зверяков, Л. В. Жердецька // Економіка України. - 2017. - № 10. - С. 31-48. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2017_10_4

[323] Хмелярчук М.І. Соціально-економічне значення банківського кредитування в Україні / М. І. Хмелярчук, В. І. Алексєєв // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. - 2014. - Вип. 1. - С. 337-345. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2014_1_43

[324] Задорожня Т.М., Параниця Н.В. Функціонування механізму взаємодії банківського та реального секторів в Україні // Економіка і суспільство. – 2018. - Випуск # 15. – Режим доступу: http://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/144.pdf,

[325] Державний комітет статистики України. Наказ № 114 від 15.04.2003 «Про затвердження Методики розрахунку інтегральних регіональних індексів економічного розвитку». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0114202-03#Text>

[326] Кукса І.М., Петухова Т.О. Креативна економіка як елемент інноваційної та стійкої стратегії розвитку України // Ефективна економіка № 12, 2017. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6555>

[327] Contribution of the arts and culture industry to the UK economy // A Cebr report for Arts Council England, May 2020. – Режим доступу: https://www.artscouncil.org.uk/sites/default/files/download-file/CEBR%20Main%20Report%20Contribution%20of%20the%20arts%20and%20culture%20industry%20to%20the%20UK%20economy_0.pdf

[328] Центр аналітики зовнішньої торгівлі Trade+. Креативні індустрії:

вплив на розвиток економіки України. – Режим доступу: <https://kse.ua/ua/kse-research/kreativni-industriyi-vpliv-na-rozvitok-ekonomiki-ukrayini/>

[329] Закон України «Про культуру». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>

[330] Економічна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2018/05/15/636754/>

[331] АППУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://appu.org.ua/main-news/problemi-malogo-ta-serednogo-biznesu-poglyad-eksperta/>

[332] Економічна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/columns/2017/04/13/623821/>

[333] Карасьова Н.А. Креативні індустрії як джерело зростання експорту // Економіка та держава. – 2019. - № 12. – С. 19-23. – Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/12_2019/6.pdf

[334] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://knoema.ru/atlas/%D0%9A%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%B9/%D0%92%D0%92%D0%9F>

[335] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.statista.com/statistics/555243/china-cultural-industry-share-of-gdp/>

[336] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://en.unesco.org/commemorations/international-years/creativeeconomy2021>

[337] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.thepolicycircle.org/minibrief/the-creative-economy/>

[338] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2015-12-28/the-world-s-biggest-creative-economies>

[339] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://xw.qq.com/amhtml/20210118A0G0F200>

[340] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.stats.gov.cn/tjsj/zxfb/202001/t20200121_1724242.html

- [341] [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://www.mof.gov.cn/gkml/caizhengshuju/> 中华人民共和国财政部
- [342] [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<https://data.worldbank.org.cn/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS?locations=CN> 世界
 银行
- [343] [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
http://www.stats.gov.cn/tjsj/zxfb/202008/t20200827_1786198.html 国家统计局
- [344] [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://www.stats.gov.cn/tjsj/ndsjs/> 国家统计局
- [345] [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://wzdig.pbc.gov.cn:8080/search/pcRender?pageId=fa445f64514c40c68b1c8ffe859c649e&ext=-siteId%3A3688005&ty=&dr=true&w=&f=&rp=&sr=score+desc&q=>
 金融业机构总资产 央行数据
- [346] [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<https://www.ciie.org/zbh/bqxwbd/20200318/21501.html> 中国国际进口博览会
- [347] [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
http://www.gov.cn/shuju/2018-02/12/content_5266021.htm 中华人民共和国中央人
 民政府
- [348] [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://data.chinabaogao.com/it/2018/0a3642a2018.html> 中国观研报告
- [349] [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
http://www.stats.gov.cn/tjsj/zxfb/201709/t20170926_1537729.html 国家统计局
- [350] [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
http://gks.mof.gov.cn/tongjishuju/202002/t20200210_3467695.htm
- [351] National Bureau of Statistics of China. China Statistical Yearbook. –

Режим доступу: <http://www.stats.gov.cn/tjsj/ndsj/>

[352] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.chinabaogao.com/gonggongfuwu/2021/02K323032021.html?>

[353] Віблій П. І. Емпіричне дослідження потенціалу інвестування у креативні індустрії в Україні / П. І. Віблій, Ю. О. Гандзюк // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. – № 875. – С. 195-201. – Режим доступу: <https://ena.lpnu.ua/handle/ntb/43838>

[354] Елисеєва І.І. Статистика, Издательство: Проспект (ТК Велби), ISBN: 978-5-392-16743-22018

[355] Надь Н. М. Застосування багатofакторного регресійного аналізу у моделюванні економічних процесів / Н. М. Надь // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Економіка / редкол.: В.П. Мікловда (голов. ред.), М.І. Пітюлич, Н.М. Надь та ін. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2010. – Вип. 30. – С. 63–66. – Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/7380>

[356] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://subject.com.ua/sociology/dict/14.html>

[357] Давимука С. А., Федулова Л. І. Креативний сектор економіки: досвід та напрями розбудови : монографія / С. А. Давимука, Л. І. Федулова / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». – Львів, 2017. – 528 с.

[358] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.startupblink.com/>

[359] Державна казначейська служба України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.treasury.gov.ua/>

[360] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/presscenter/pressreleases/2020/Ukraine-inches-forward-in-human-development.html>

[361] Рівень освіти в Україні: дослідження динаміки у контексті забезпечення якості робочої сили / Т.П. Гітіс, А.В. Євсейчик, А.С. Спірато, М.Є. Андрійчук // Економічний вісник Донбасу. – 2020. – № 3 (61). – С. 222-228. – Режим доступу: [http://www.evd-journal.org/download/2020/3\(61\)/25-Gitis.pdf](http://www.evd-journal.org/download/2020/3(61)/25-Gitis.pdf)

[362] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org/about-gii#reports>

[363] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en/global-reports>

[364] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.topuniversities.com/system-strength-rankings/2016>

[365] Карасьова Н.А. Креативні індустрії як джерело зростання експорту // Економіка та держава. – 2019. - №12. – С.19-23. – Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/12_2019/6.pdf

[366] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dou.ua/lenta/news/outsourcing-top-100-2019/>

[367] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/growth/content/2019-innovation-scoreboards-innovation-performance-eu-and-its-regions-increasing_en

[368] Федулова Л.І. Перспективність розвитку креативної економіки в Україні / Л. І. Федулова // Економічний вісник університету. - 2018. - Вип. 37(1). - С. 63-68. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/escvu_2018_37%281%29__11

[369] Кошевий М. М. Забезпечення розвитку наукоємних виробництв об'єднань підприємств : дис. канд. економ. наук : 08.00.04 / Кошевий М. М. - Захищений 27.11.15. - Київ : Інститут економіки промисловості, 2015. - 295 с. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/3254>

[370] Національний банк України. Ділові очікування підприємств України. – IV квартал 2019 року. - Випуск № 4(56). – Режим доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/BOS_2019-Q4.pdf?v=4

[371] Національний банк України. Опитування про системні ризики фінансового сектору. - листопад 2019 р. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/opituvannya-pro-sistemni-riziki-finansovogo-sektoru-listopad-2019-roku>

[372] Національний банк України. Опитування про умови банківського кредитування. – I квартал 2020 року. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/BLS_Q4-2020.pdf?v=4

[373] Breiman, Leo (2001). "Random Forests". Machine Learning 45 (1): 5–32. DOI:10.1023/A:1010933404324

[374] Ho, Tin Kam (1995). Random Decision Forests Proceedings of the 3rd International Conference on Document Analysis and Recognition, Montreal, QC, 14–16 August 1995. pp. 278-282.

[375] O'Brien, R. M. "A Caution Regarding Rules of Thumb for Variance Inflation Factors". Quality & Quantity. (2007). 41 (5): 673–690. doi:10.1007/s11135-006-9018-6.

[376] Безус А.М. Менеджмент: навчальний посібник. К.: АМУ, 2015. 268 с.

[377] Савіна Н.Б. Аналіз показників фінансових інвестицій на основі методу відносних відхилень // Проблеми економіки та управління: Вісник ДУ “Львівська політехніка”. – 1998. - № 353. – С. 100 – 104.

[378] Шеннон К. Работы по теории информации и кибернетики. – К.: ИЛ, 1963.

[379] Каримова Э. Р. Управление социально-экономической системой муниципального образования / Э. Р. Каримова // Региональная экономика : теория и практика. – 2007. – № 7. – С. 78-82.

[380] Стратегія розвитку та посилення конкурентоспроможності муніципального утворення. Пакулін С. Л. ТРАЕКТОРИЯ НАУКИ www.pathofscience.org Электронный научный журнал . – 2016. – № 4(9)

[381] Особливості розвитку стратегічного управління в Україні. Ефективна економіка № 8, 2011. – Режим доступу:

<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=646>

[382] Овсієнко Н.В. Методичні підходи маркетингового стратегічного аналізу діяльності підприємств / Н.В. Овсієнко // Моделювання та інформаційні системи в економіці. – 2013. – Вип. 88. – С. 12–23. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mise_2013_88_4.

[383] Носонова Л.В. Визначення рівня стратегічного потенціалу машинобудівних підприємств. Економіка і суспільство. Випуск # 9 / 2017. – Режим доступу: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/94.pdf

[384] Бродюк І.В. Стратегічний аналіз інвестиційного розвитку підприємства. Економічна наука. – Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/4_2015/32.pdf

[385] Балан В., Тимченко І. Формування стратегії розвитку підприємства на основі динамічного SPACE-аналізу. Економічні науки. СХІД № 4 (144) липень-серпень 2016 р.

[386] Нусінов В.Я. Стратегічний аналіз гірничо-збагачувальних комбінатів за моделлю SPACE та визначення напрямів підвищення ефективності їх діяльності. Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід № 9/2015

ДОДАТКИ

Додаток А

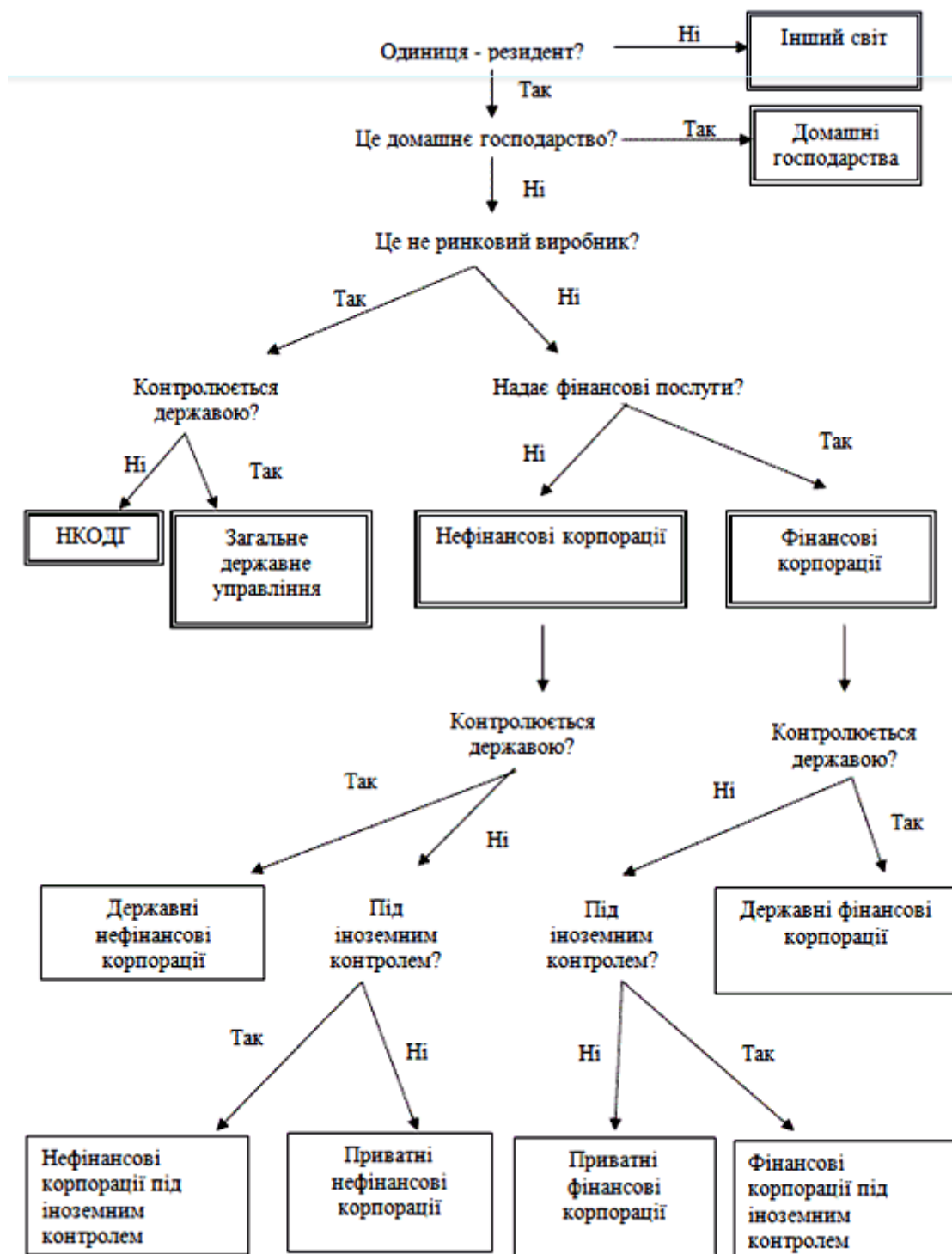


Рис. А.1. Віднесення одиниць до відповідного інституційного сектору економіки

Додаток Б

Таблиця Б.1 – Групування підприємств за розділами КВЕД-2010

Код	Назва секції, розділу
A	Сільське, лісове та рибне господарство
01	Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг
02	Лісове господарство та лісозаготівлі
03	Рибне господарство
B	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів
05	Добування кам'яного і бурого вугілля
06	Добування сирої нафти та природного газу
07	Добування металевих руд
08	Добування інших корисних копалин і розроблення кар'єрів
09	Надання допоміжних послуг у сфері добувної промисловості та розроблення кар'єрів
C	Переробна промисловість
10	Виробництво харчових продуктів
11	Виробництво напоїв
12	Виробництво тютюнових виробів
13	Текстильне виробництво
14	Виробництво одягу
15	Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів
16	Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння
17	Виробництво паперу та паперових виробів
18	Поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації
19	Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення
20	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції
21	Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів
22	Виробництво гумових і пластмасових виробів
23	Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції
24	Металургійне виробництво
25	Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування
26	Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції
27	Виробництво електричного устаткування
28	Виробництво машин і устаткування, н.в.і.у.
29	Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів
30	Виробництво інших транспортних засобів
31	Виробництво меблів
32	Виробництво іншої продукції
33	Ремонт машин і устаткування
D	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря
35	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря
E	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами
36	Збір, очищення та постачання води
37	Каналізація, відведення й очищення води
38	Збирання, оброблення й видалення відходів; відновлення матеріалів
39	Інша діяльність щодо поводження з відходами
F	Будівництво
41	Будівництво будівель
42	Будівництво споруд
43	Спеціальні будівельні роботи
G	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів
45	Оптова та роздрібна торгівля автотранспортними засобами та мотоциклами, їх ремонт
46	Оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами
47	Роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами
H	Транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність
49	Наземний і трубопровідний транспорт
50	Водний транспорт
51	Авіаційний транспорт

Продовження таблиці Б.1

52	Складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту
53	Поштова та кур'єрська діяльність
I	Тимчасове розміщування й організація харчування
55	Тимчасове розміщування
56	Діяльність із забезпечення стравами та напоями
J	Інформація та телекомунікації
58	Видавнича діяльність
59	Виробництво кіно-та відеофільмів, телевізійних програм, видання звукозаписів,
60	Діяльність у сфері радіо та телевізійного мовлення
61	Телекомунікації (електрозв'язок)
62	Комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність
63	Надання інших інформаційних послуг
K	Фінансова та страхова діяльність
64	Надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення
65	Страхування, перестрахування та недержавне пенсійне забезпечення, крім обов'язкового соціального страхування
66	Допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування
L	Операції з нерухомим майном
68	Операції з нерухомим майном
M	Професійна, наукова та технічна діяльність
69	Діяльність у сферах права та бухгалтерського обліку
70	Діяльність головних управлінь (хед-офісів); консультування з питань керування
71	Діяльність у сферах архітектури та інжинірингу, технічні випробування та дослідження
72	Наукові дослідження та розробки
73	Рекламна діяльність і дослідження кон'юнктури ринку
74	Інша професійна, наукова та технічна діяльність
75	Ветеринарна діяльність
N	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування
77	Оренда, прокат і лізинг
78	Діяльність із працевлаштування
79	Діяльність туристичних агентств, туристичних операторів, надання інших послуг із бронювання та пов'язана з цим діяльність
89	Діяльність охоронних служб та проведення розслідувань
81	Обслуговування будинків і територій
82	Адміністративна та допоміжна офісна діяльність, інші допоміжні комерційні послуги
O	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування
84	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування
P	Освіта
85	Освіта
Q	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги
86	Охорона здоров'я
87	Надання послуг догляду із забезпеченням проживання
88	Надання соціальної допомоги без забезпечення проживання
R	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок
90	Діяльність у сфері творчості, мистецтва та розваг
91	Функціонування бібліотек, архівів, музеїв та інших закладів культури
92	Організування азартних ігор
93	Діяльність у сфері спорту, організування відпочинку та розваг
S	Надання інших видів послуг
94	Діяльність громадських організацій
95	Ремонт комп'ютерів, побутових виробів і предметів особистого вжитку
96	Надання інших індивідуальних послуг
T	Діяльність домашніх господарств
97	Діяльність домашніх господарств як роботодавців для домашньої прислуги
98	Діяльність домашніх господарств як виробників товарів для власного споживання
U	Діяльність екстериторіальних організацій і органів
99	Діяльність екстериторіальних організацій і органів

Додаток В

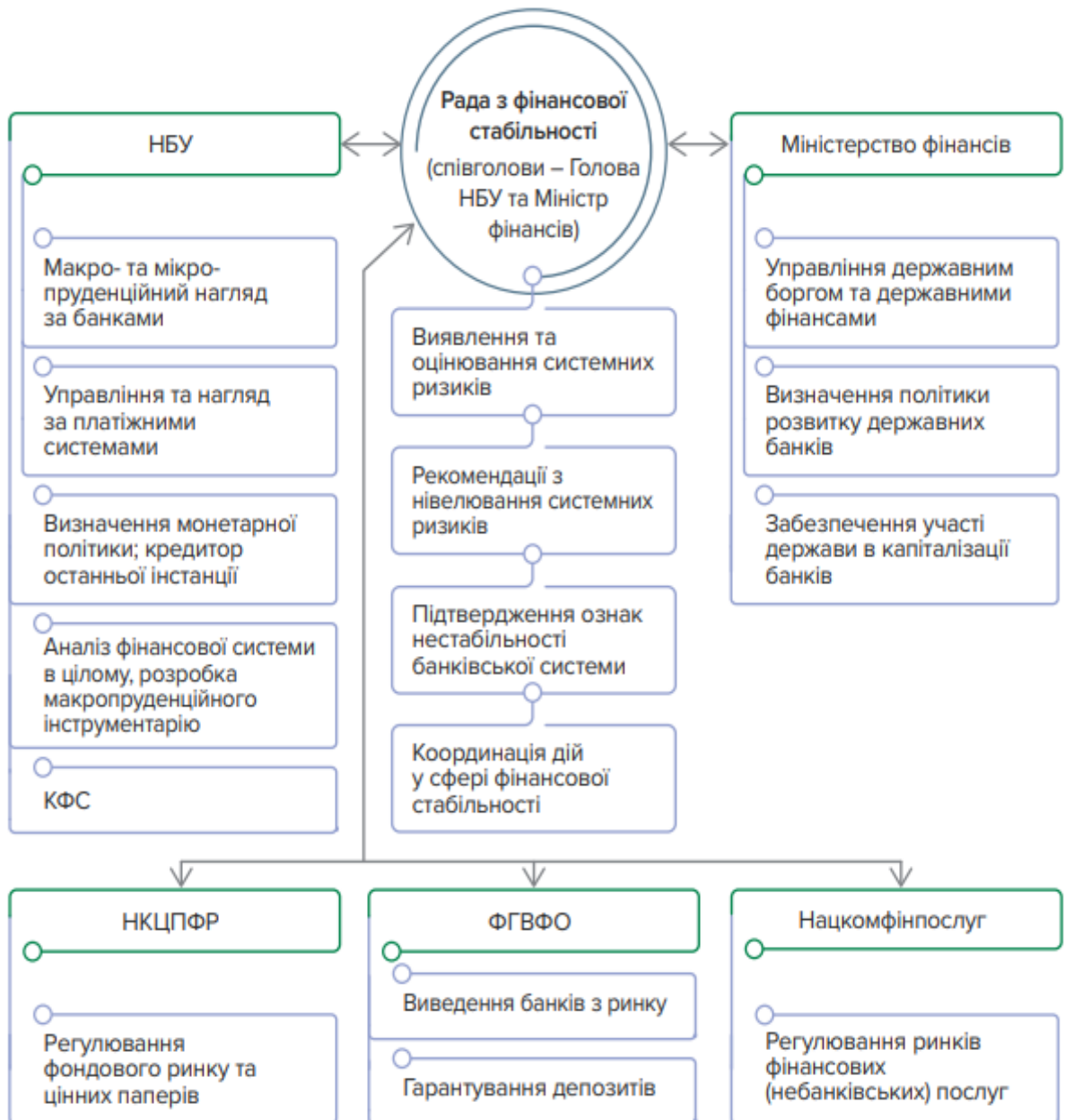


Рис. В.1 - Органи регулювання міжвідомчої взаємодії учасників банківського сектору (згруповано за даними [170])

Продовження додатку В

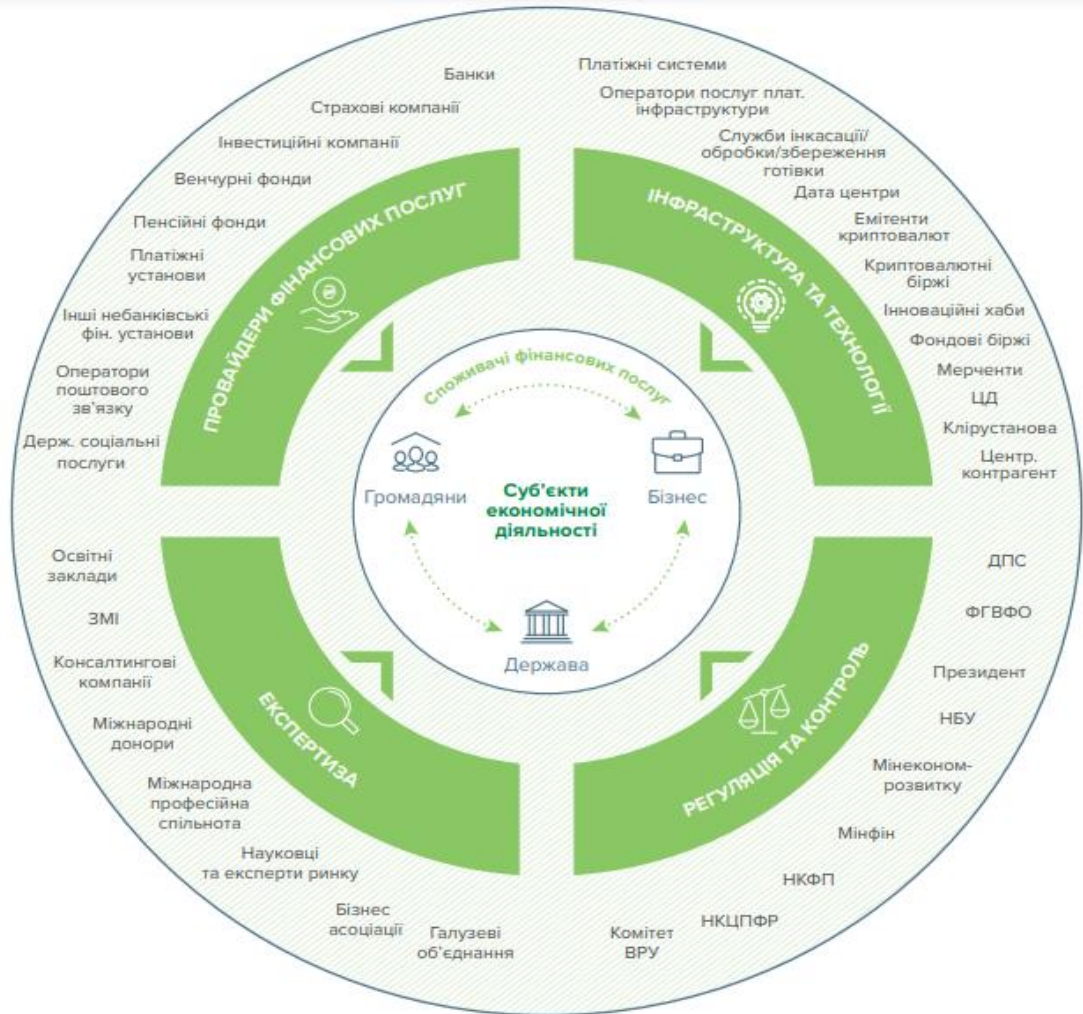
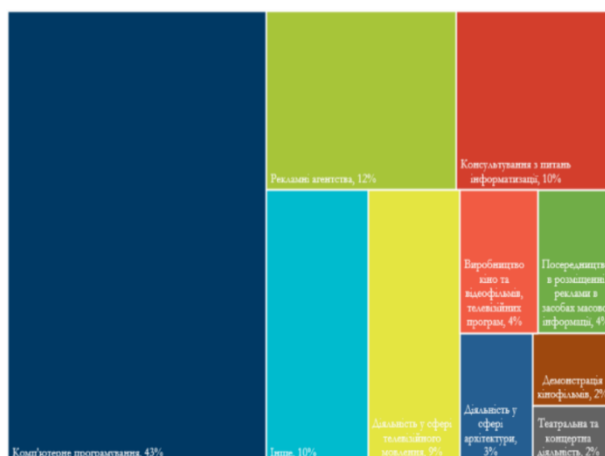


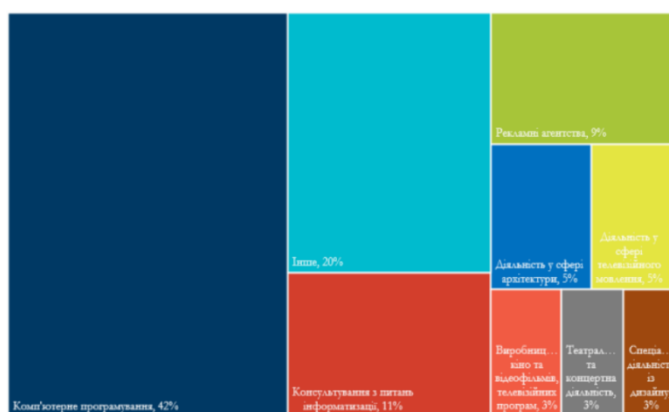
Рис. В.2 – Ключові елементи фінансової системи
(згруповано за даними [169])

Додаток Г

Структура суб'єктів економічної діяльності КІ в Україні, 2019



Зайнятість в КІ в Україні, 2019



Додаток Д

Перелік українських класів видів економічної діяльності за КВЕД-2010

6391	News agency activities	63.91	Діяльність інформаційних агентств
7110	Architectural and engineering activities and related technical consultancy	71.11	Діяльність у сфері архітектури
		71.12	Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах
7220	Research and experimental development on social sciences and humanities	72.20	Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук
7310	Advertising	73.11	Рекламні агентства
		73.12	Посередництво в розміщенні реклами в засобах масової інформації
7410	Specialized design activities	74.10	Спеціалізована діяльність із дизайну
7420	Photographic activities	74.20	Діяльність у сфері фотографії
7722	Renting of video tapes and disks	77.22	Прокат відеозаписів і дисків
8542	Cultural education	85.52	Освіта у сфері культури
9000	Creative, arts and entertainment activities	90.01	Театральна та концертна діяльність
		90.02	Діяльність із підтримки театральних і концертних заходів
		90.03	Індивідуальна мистецька діяльність
		90.04	Функціонування театральних і концертних залів
9101	Library and archives activities	91.01	Функціонування бібліотек і архівів
9102	Museums activities and operation of historical sites and buildings	91.02	Функціонування музеїв
		91.03	Діяльність із охорони та використання пам'яток історії, будівель та інших пам'яток культури
9103	Botanical and zoological gardens and nature reserves activities	91.04	Функціонування ботанічних садів, зоопарків і природних заповідників
ДОПОМІЖНІ (такі, що обслуговують чи постачають обладнання й матеріали) види економічної діяльності, які належать до сфери культури за методикою CDIS			
1811	Printing	18.11	Друкування газет
		18.12	Друкування іншої продукції
1812	Service activities related to printing	18.13	Виготовлення друкарських форм і надання інших поліграфічних послуг
		18.14	Брошурувально-палітурна діяльність і надання пов'язаних із нею послуг
1820	Reproduction of recorded media	18.20	Тиражування звуко-, відеозаписів і програмного забезпечення
2640	Manufacture of consumer electronics	26.40	Виробництво електронної апаратури побутового призначення для приймання, записування та відтворення звуку й зображення
4742	Retail sale of audio and video equipment in specialized stores	47.43	Роздрібна торгівля в спеціалізованих магазинах електронною апаратурою побутового призначення для приймання, записування, відтворення звуку й зображення
5820	Software publishing	58.21	Видання комп'ютерних ігор
		58.29	Видання іншого програмного забезпечення
6110	Wired telecommunications activities	61.10	Діяльність у сфері провідного електрозв'язку
6120	Wireless telecommunications activities	61.20	Діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку
6130	Satellite telecommunications activities	61.30	Діяльність у сфері супутникового електрозв'язку
6312	Web portals	63.12	Веб-портали
Код ISIC Rev.4	Назва	Код за КВЕД-2010	Назва виду економічної діяльності
ЦЕНТРАЛЬНІ види економічної діяльності, які належать до сфери культури за методикою CDIS			
3211	Manufacture of jewelry and related articles	32.11	Карбування монет
		32.12	Виробництво ювелірних і подібних виробів
3220	Manufacture of music instruments	32.20	Виробництво музичних інструментів
4761	Retail sale of books, newspapers and stationary in specialized stores	47.61	Роздрібна торгівля книгами в спеціалізованих магазинах
		47.62	Роздрібна торгівля газетами та канцелярськими товарами в спеціалізованих магазинах
4762	Retail sale of music and video recordings in specialized stores	47.63	Роздрібна торгівля аудіо- та відеозаписами в спеціалізованих магазинах
5811	Book publishing	58.11	Видання книг
5813	Publishing of newspapers, journals and periodicals	58.13	Видання газет
		58.14	Видання журналів і періодичних видань
5819	Other publishing activities	58.19	Інші види видавничої діяльності
5911	Motion picture, video and television programme production activities	59.11	Виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм
5912	Motion picture, video and television programme post-production activities	59.12	Компонування кіно- та відеофільмів, телевізійних програм
5913	Motion picture video and television programme distribution activities	59.13	Розповсюдження кіно- та відеофільмів, телевізійних програм
5914	Motion picture projection activities	59.14	Демонстрація кінофільмів
5920	Sound recording and music publishing activities	59.20	Видання звукозаписів
6010	Radio broadcasting	60.10	Діяльність у сфері радіомовлення
6020	Television programming and broadcasting activities	60.20	Діяльність у сфері телевізійного мовлення

Додаток Е

Таблиця Е.1 - Кількість підприємств, кількість зайнятих та найманих працівників на підприємствах, кількість найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості за видами економічної діяльності (без урахування банків)

	Код за КВЕД-2010	Кількість підприємств					Кількість зайнятих працівників					З них кількість найманих працівників					Кількість найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
		од	од	од	од	од	тис. осіб	тис. осіб	тис. осіб	тис. осіб	тис. осіб	тис. осіб	тис. осіб	тис. осіб	тис. осіб	тис. осіб	тис. осіб	тис. осіб	тис. осіб	тис. осіб	тис. осіб
Усього		343 440	306 369	338 256	355 877	380 597	5 889,7	5 801,1	5 812,9	5 959,5	6 407,5	5 778,1	5 713,9	5 714,6	5 870,6	6 241,9	5 246,3	5 227,9	5 245,9	5 412,3	5 777,5
Сільське, лісове та рибне господарство	A	46 744	44 998	50 115	50 504	50 239	597,6	614,3	593,0	581,1	566,7	569,4	583,4	558,1	545,7	535,0	528,4	537,8	519,5	507,5	498,6
Промисловість	B+C+D+E	42 564	38 555	42 026	44 425	47 679	2 252,1	2 176,9	2 151,6	2 110,0	2 056,4	2 241,4	2 168,4	2 142,6	2 101,4	2 037,1	2 034,8	1 989,9	1 971,4	1 945,5	1 897,1
Будівництво	F	29 165	24 333	27 468	29 590	31 869	248,1	247,0	257,8	272,2	301,2	239,2	241,7	251,9	268,0	285,6	209,1	217,0	229,0	247,2	262,7
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	93 643	82 192	89 538	93 590	101 427	925,7	927,8	989,4	1 032,4	1 087,0	899,9	912,8	971,3	1 017,8	1 051,2	834,0	841,9	899,7	943,8	986,7
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	15 148	13 716	15 252	16 085	17 487	776,5	765,2	764,2	762,3	758,1	772,7	762,2	760,9	760,0	751,8	684,4	702,4	695,7	702,9	697,5

Джерело: [270]

Таблиця Е.2 - Витрати на персонал підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків) економічної діяльності (без урахування банків)

	Код за КВЕД-2010	Витрати на персонал					у тому числі									
		2015	2016	2017	2018	2019	витрати на оплату праці					відрахування на соціальні заходи				
		млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Усього		392 558,1	434 790,1	569 937,3	727 110,1	901 245,3	295 806,6	360 831,3	472 764,7	601 661,2	746 979,8	96 751,5	73 958,8	97 172,6	125 448,9	154 265,5
Сільське, лісове та рибне господарство	A	28 502,2	32 994,3	43 799,3	55 058,8	62 933,9	21 264,8	27 093,9	36 028,2	45 243,1	51 830,7	7 237,4	5 900,4	7 771,1	9 815,7	11 103,2
Промисловість	B+C+D+E	169 362,1	182 065,5	230 500,6	288 885,3	341 740,4	126 115,0	150 162,0	190 349,4	238 331,7	282 339,1	43 247,1	31 903,5	40 151,2	50 553,6	59 401,3
Будівництво	F	11 628,1	12 612,7	18 167,2	24 325,0	31 282,3	8 625,4	10 402,2	14 925,3	19 757,3	25 596,2	3 002,7	2 210,5	3 241,9	4 567,7	5 686,1
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	58 078,4	67 878,9	94 807,2	119 504,6	145 881,1	44 688,5	56 735,8	79 120,1	99 243,4	121 729,1	13 389,9	11 143,1	15 687,1	20 261,2	24 152,0
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	54 842,9	62 259,1	82 313,5	106 426,0	123 414,3	40 870,0	51 521,6	68 108,7	88 006,2	102 333,1	13 972,9	10 737,5	14 204,8	18 419,8	21 081,2

Джерело: [270]

Таблиця Е.3 - Показники балансу підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків)

	Код за КВЕД-2010	АКТИВ														
		Необоротні активи					Оборотні активи					необоротні активи та групи вибуття				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
		млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.
Усього		3 960 148,9	4 212 813,1	4 303 282,8	4 584 315,5	4 844 512,9	4 108 602,7	5 772 816,5	5 650 817,4	6 285 066,6	6 640 282,4	5 031,8	6 161,6	7 678,9	8 668,5	10 180,1
Сільське, лісове та рибне господарство	A	171 147,0	218 567,8	272 513,7	329 310,7	389 245,1	514 624,6	1 318 667,2	639 025,2	654 180,7	640 995,1	73,3	84,1	75,2	102,2	126,5
Промисловість	B+C+D+E	1 154 166,1	1 272 826,8	1 360 974,5	1 516 634,8	1 753 918,0	1 201 590,5	1 516 831,9	1 781 004,4	1 914 514,4	1 883 722,4	729,7	740,8	660,7	787,6	1 376,9
Будівництво	F	98 109,7	106 877,6	115 884,1	133 976,9	146 165,6	213 041,2	212 002,4	253 823,1	328 063,3	394 884,6	610,1	590,8	738,3	1 420,8	765,2
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	210 930,3	243 226,1	276 868,8	299 291,9	347 600,0	1 186 489,7	1 546 403,3	1 715 815,4	2 013 853,7	2 149 443,6	539,2	687,8	672,7	603,5	1 279,1
Транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність	H	888 430,3	960 118,2	784 171,7	765 461,8	677 962,7	184 204,0	279 795,1	217 451,3	262 213,0	252 287,6	48,2	111,1	197,9	161,8	137,4

Продовження табл. Е.3

	Код за КВЕД-2010	ПАСИВ																			
		Власний капітал					Довгострокові зобов'язання і забезпечення					поточні зобов'язання і забезпечення					зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття та чиста вартість активів недержавного				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
		млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.
Усього		2 288 741,4	2 445 803,7	2 458 527,6	2 708 576,9	3 092 765,8	1 668 158,0	1 696 870,6	1 730 977,4	1 757 580,6	1 633 717,6	4 114 903,2	5 846 688,7	5 769 539,0	6 408 553,7	6 764 591,8	1 980,8	2 428,2	2 735,1	3 339,4	3 900,2
Сільське, лісове та рибне господарство	A	275 303,8	369 370,9	436 337,7	482 978,7	522 778,7	68 127,2	61 898,2	59 080,3	82 254,0	92 966,3	342 359,0	1 105 991,9	416 146,2	418 283,2	414 566,5	54,9	58,1	49,7	77,7	55,2
Промисловість	B+C+D+E	479 066,6	526 911,9	549 427,2	644 984,9	910 495,9	584 261,0	561 140,4	588 838,0	600 979,8	574 404,2	1 293 137,5	1 702 316,0	2 004 358,3	2 185 865,2	2 154 072,3	21,2	31,2	16,1	106,9	44,9
Будівництво	F	-16 038,1	-14 347,2	-20 102,4	-7 080,1	12 461,6	105 550,8	108 333,8	104 965,0	110 989,2	86 435,0	222 228,6	225 471,6	285 343,0	359 278,8	442 842,0	19,7	12,6	239,9	273,1	76,8
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	-67 325,4	-27 173,6	26 231,7	101 913,6	188 646,7	253 026,1	274 372,8	295 140,6	249 429,5	240 634,2	1 212 225,4	1 543 044,3	1 671 853,9	1 962 176,7	2 068 352,1	33,1	73,7	130,7	229,3	689,7
Транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність	H	724 823,9	788 803,3	612 569,1	559 163,5	463 819,1	141 661,5	159 811,6	143 404,2	169 440,7	139 758,3	206 186,6	291 396,4	245 836,5	299 220,5	326 789,8	10,5	13,1	11,1	11,9	20,5

Продовження табл. Е.3

	Код за КВЕД-2010	БАЛАНС				
		2015	2016	2017	2018	2019
		млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.
Усього		8 073 783,4	9 991 791,2	9 961 779,1	10 878 050,6	11 494 975,4
Сільське, лісове та рибне господарство	A	685 844,9	1 537 319,1	911 614,1	983 593,6	1 030 366,7
Промисловість	B+C+D+E	2 356 486,3	2 790 399,5	3 142 639,6	3 431 936,8	3 639 017,3
Будівництво	F	311 761,0	319 470,8	370 445,5	463 461,0	541 815,4
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	1 397 959,2	1 790 317,2	1 993 356,9	2 313 749,1	2 498 322,7
Транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність	H	1 072 682,5	1 240 024,4	1 001 820,9	1 027 836,6	930 387,7

Джерело: [270]

Таблиця Е.4 - Необоротні активи підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків)

	Код за КВЕД-2010	Необоротні активи, усього					у тому числі										
							основні засоби та нематеріальні активи										
							Залишкова вартість					Знос					
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	
млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.			
Усього		3 960 148,9	4 212 813,1	4 303 282,8	4 584 315,5	4 844 512,9	2 661 539,5	2 771 578,6	2 769 964,2	2 986 957,3	3 271 396,9	4 598 432,6	4 385 298,9	3 887 643,5	5 117 175,8	4 723 750,9	
Сільське, лісове та рибне господарство	A	171 147,0	218 567,8	272 513,7	329 310,7	389 245,1	106 332,6	146 363,6	184 137,9	232 273,7	289 535,9	78 332,8	93 051,6	112 341,9	139 873,2	177 457,2	
Промисловість	B+C+D+E	1 154 166,1	1 272 826,8	1 360 974,5	1 516 634,8	1 753 918,0	916 730,5	998 731,6	1 075 710,6	1 183 246,8	1 416 962,3	3 053 695,0	2 091 131,6	1 479 734,6	2 060 784,3	2 040 596,2	
Будівництво	F	98 109,7	106 877,6	115 884,1	133 976,9	146 165,6	32 860,4	41 045,1	38 168,4	46 905,4	53 558,0	31 444,7	22 912,8	52 847,3	56 342,5	59 739,0	
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	210 930,3	243 226,1	276 868,8	299 291,9	347 600,0	93 411,1	127 045,3	141 329,1	157 576,4	212 090,1	60 122,5	84 279,6	92 267,6	104 022,3	124 159,4	
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	888 430,3	960 118,2	784 171,7	765 461,8	677 962,7	855 892,3	920 527,0	723 063,2	696 626,3	596 191,1	720 736,1	756 565,1	587 914,0	1 064 940,7	527 193,9	

Продовження табл. Е.4

	Код за КВЕД-2010	у тому числі																								
		інвестиційна нерухомість залишкова вартість					довгострокові біологічні активи залишкова вартість					незавершені капітальні інвестиції					довгострокові фінансові інвестиції				інші необоротні активи					
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.
Усього		47 840,3	48 948,3	52 713,2	57 675,5	76 288,7	8 421,6	9 419,3	10 936,4	12 357,0	13 811,7	271 716,4	315 736,7	389 531,0	481 724,2	487 222,9	806 295,4	889 612,9	872 238,8	814 802,6	755 972,2	164 335,7	177 517,3	207 899,2	230 798,9	239 820,5
Сільське, лісове та рибне господарство	A	7,7	6,4	44,5	86,3	113,9	8 099,7	8 959,2	10 472,5	11 996,3	13 436,0	10 254,8	13 183,2	18 134,4	21 861,5	20 318,3	41 334,4	42 593,1	49 813,7	50 236,6	50 243,0	5 117,8	7 462,3	9 910,7	12 856,3	15 598,0
Промисловість	B+C+D+E	3 376,0	3 189,2	2 163,1	3 618,6	4 680,8	207,5	234,6	195,8	195,4	218,8	122 067,7	146 384,3	173 187,0	226 720,5	225 228,2	67 387,1	64 061,2	47 843,8	43 127,4	43 461,8	44 397,3	60 225,9	61 874,2	59 726,1	63 366,1
Будівництво	F	1 576,3	1 463,4	937,8	1 178,2	3 024,2	1,7	1,8	2,1	7,4	7,5	43 406,7	43 176,9	54 574,9	62 493,4	65 744,6	16 493,6	17 763,0	17 743,6	18 239,1	17 374,9	3 771,0	3 427,4	4 457,3	5 153,4	6 456,4
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	1 355,9	1 807,6	2 085,8	951,9	2 678,5	96,5	162,2	174,1	92,6	82,0	14 578,9	15 789,3	22 318,6	23 002,1	21 225,1	74 959,1	73 018,7	85 005,5	90 055,7	81 559,6	26 528,8	25 403,0	25 955,7	27 613,2	29 964,7
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	1 153,5	1 350,5	455,3	645,9	2 469,9	4,5	4,9	4,6	6,9	7,2	18 551,1	24 922,9	30 314,2	37 922,5	36 347,5	8 333,7	8 076,4	10 928,8	9 347,4	16 302,4	4 495,2	5 236,5	19 405,6	20 912,8	26 644,6

Джерело: [270]

Таблиця Е.5 - Оборотні активи підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків)

	Код за КВЕД-2010	Оборотні активи, усього					у тому числі														
							запаси					поточні біологічні активи					дебіторська заборгованість				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.
Усього		4 108 602,7	5 772 816,5	5 650 817,4	6 285 066,6	6 640 282,4	850 835,4	1 046 468,0	1 294 619,9	1 548 095,0	1 624 162,4	15 782,4	18 925,4	21 488,7	26 613,5	28 826,1	2 517 203,5	3 945 631,4	3 459 248,2	3 873 246,9	4 072 113,0
Сільське, лісове та рибне господарство	A	514 624,6	1 318 667,2	639 025,2	654 180,7	640 995,1	114 924,9	160 251,5	203 408,0	255 983,4	270 742,5	14 259,0	16 972,2	18 448,5	23 698,8	25 311,0	342 782,5	1 092 111,3	365 703,9	325 880,5	297 732,6
Промисловість	B+C+D+E	1 201 590,5	1 516 831,9	1 781 004,4	1 914 514,4	1 883 722,4	289 901,2	349 754,1	417 778,5	480 254,4	481 775,1	1 451,9	1 744,4	2 785,4	2 657,0	2 514,8	767 422,2	990 702,4	1 166 430,7	1 222 998,7	1 189 155,4
Будівництво	F	213 041,2	212 002,4	253 823,1	328 063,3	394 884,6	49 170,1	54 350,7	69 447,4	93 895,7	114 321,2	13,6	4,4	3,4	3,3	12,4	122 948,0	115 496,3	136 438,4	171 690,1	210 159,6
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	1 186 489,7	1 546 403,3	1 715 815,4	2 013 853,7	2 149 443,6	278 657,2	342 263,3	431 912,7	517 346,2	545 877,2	37,3	174,6	150,6	191,1	379,0	702 986,9	997 460,4	1 063 046,5	1 281 652,5	1 386 925,5
Транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність	H	184 204,0	279 795,1	217 451,3	262 213,0	252 287,6	28 884,7	37 724,3	45 997,1	54 495,9	44 091,9	7,3	14,0	58,5	14,3	12,0	101 217,3	196 186,7	126 947,8	150 508,8	163 477,2

Продовження табл. Е.5

	Код за КВЕД-2010	у тому числі																			
		поточні фінансові інвестиції					грошові кошти					витрати майбутніх періодів					інші оборотні активи				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.
Усього		225 269,6	189 081,8	167 440,7	151 808,8	156 364,1	301 587,2	334 528,3	365 615,9	377 118,5	463 514,8	82 562,2	93 097,0	87 395,0	84 323,2	69 778,5	115 362,4	145 084,6	255 009,0	223 860,7	225 523,5
Сільське, лісове та рибне господарство	A	1 396,4	2 122,9	2 160,9	1 876,2	1 751,9	16 770,9	19 475,9	20 093,6	21 948,6	23 602,4	4 540,4	5 820,8	6 794,8	6 948,3	7 371,8	19 950,5	21 912,6	22 415,5	17 844,9	14 482,9
Промисловість	B+C+D+E	22 809,8	16 013,6	11 650,1	13 580,8	16 333,3	69 070,5	80 668,4	87 973,8	92 047,2	98 703,1	24 671,6	40 256,4	31 789,2	27 703,6	22 240,4	26 263,3	37 692,6	62 596,7	75 272,7	73 000,3
Будівництво	F	17 454,2	15 029,2	13 466,6	12 613,3	12 505,2	8 332,2	9 835,1	12 195,0	20 383,8	22 769,8	3 726,4	4 581,4	4 929,7	5 163,5	4 972,7	11 396,7	12 705,3	17 342,6	24 313,6	30 143,7
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	60 256,1	42 610,6	41 714,2	38 503,7	32 104,4	95 898,4	102 820,9	112 288,4	92 575,0	110 301,5	18 343,2	18 883,2	18 823,2	19 837,3	11 793,8	30 310,6	42 190,3	47 879,8	63 747,9	62 062,2
Транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність	H	3 533,6	2 034,7	939,5	2 968,7	3 583,7	30 798,3	33 053,6	34 109,0	44 610,7	31 391,6	15 358,4	5 771,2	2 968,0	2 749,5	2 069,0	4 404,4	5 010,6	6 431,4	6 865,1	7 662,2

Джерело: [270]

Таблиця Е.6 - Дебіторська заборгованість підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків)

Код за КВЕД-2010	Дебіторська заборгованість, усього					у тому числі															
						за товари, роботи, послуги: чиста реалізаційна вартість					за розрахунками з бюджетом					інша поточна дебіторська заборгованість					
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	
	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	
Усього	2 517 203,5	3 945 631,4	3 459 248,2	3 873 246,9	4 072 113,0	1 059 630,0	1 251 394,5	1 497 545,9	1 701 718,8	1 738 202,3	114 525,1	116 496,7	121 240,6	142 290,7	142 506,7	1 343 048,4	2 577 740,2	1 840 461,7	2 029 237,4	2 191 404,0	
Сільське, лісове та рибне господарство	A	342 782,5	1 092 111,3	365 703,9	325 880,5	297 732,6	114 882,4	111 360,1	93 521,0	90 130,5	91 442,1	5 252,1	6 731,4	7 285,4	10 009,9	10 001,4	222 648,0	974 019,8	264 897,5	225 740,1	196 289,1
Промисловість	B+C+D+E	767 422,2	990 702,4	1 166 430,7	1 222 998,7	1 189 155,4	431 852,6	549 123,8	710 933,4	729 467,9	687 932,3	56 456,7	54 047,1	59 078,1	64 379,3	61 645,9	279 112,9	387 531,5	396 419,2	429 151,5	439 577,2
Будівництво	F	122 948,0	115 496,3	136 438,4	171 690,1	210 159,6	35 470,8	31 668,3	38 961,1	48 435,6	61 059,1	5 409,0	5 182,3	5 725,9	7 785,0	8 432,4	82 068,2	78 645,7	91 751,4	115 469,5	140 668,1
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт транспортних засобів і мотоциклів	G	702 986,9	997 460,4	1 063 046,5	1 281 652,5	1 386 925,5	277 018,3	338 764,6	421 335,7	585 344,5	615 327,8	25 991,2	29 597,9	29 948,9	36 473,4	36 081,0	399 977,4	629 097,9	611 761,9	659 834,6	735 516,7
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	101 217,3	196 186,7	126 947,8	150 508,8	163 477,2	45 292,1	61 375,4	54 232,2	58 582,9	67 043,6	7 361,5	7 311,6	5 287,3	7 894,8	7 962,2	48 563,7	127 499,7	67 428,3	84 031,1	88 471,4

Джерело: [270]

Таблиця Е.7 - Власний капітал підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків)

Код за КВЕД-2010	Власний капітал, усього																														
	зарегстрований капітал										додаковий капітал					нерозподілений прибуток (непокритий збиток)					неоплачений та вичуканий капітал					резервний капітал					
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	
	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	
Усього	2 288 741,4	2 445 803,7	2 458 527,6	2 708 576,9	3 092 765,8	1 655 966,1	1 618 369,6	1 711 956,4	1 869 428,0	2 230 171,4	1 590 838,1	1 781 941,0	1 660 607,4	1 674 844,7	1 529 050,2	54 810,8	61 851,9	68 372,2	76 346,4	71 219,3	-893 834,4	-889 070,3	-854 316,4	-764 579,3	-356 644,2	119 039,2	127 288,5	128 092,0	147 462,9	381 030,9	
Сільське, лісове та рибне господарство	A	275 303,8	369 370,9	436 337,7	482 978,7	522 778,7	33 582,2	40 053,5	43 762,0	54 397,9	55 255,3	36 836,9	46 327,4	48 778,0	59 440,1	59 369,1	18 674,7	24 443,1	28 649,0	32 807,8	34 516,9	189 692,1	262 375,6	318 501,0	340 613,3	376 904,7	3 480,1	3 828,7	3 352,3	4 280,4	3 267,3
Промисловість	B+C+D+E	479 066,6	526 911,9	549 427,2	644 984,9	910 495,9	414 702,7	430 716,3	457 585,1	482 296,5	549 087,0	357 998,3	418 185,0	428 317,1	478 029,3	531 350,9	17 977,4	17 962,4	18 107,4	19 536,7	12 692,8	-289 212,7	-316 537,2	-326 807,6	-308 201,6	-124 648,6	22 399,1	23 414,6	27 774,8	26 676,0	57 986,2
Будівництво	F	-16 038,1	-14 347,2	-20 102,4	-7 080,1	12 461,6	54 065,9	50 216,5	50 736,2	54 512,7	56 423,9	14 082,8	18 561,9	12 892,1	15 020,6	16 223,7	815,1	738,4	867,8	857,2	694,5	-70 322,6	-72 041,7	-75 504,5	-67 680,4	-52 331,3	14 679,3	11 822,3	9 094,0	9 790,2	8 549,2
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт транспортних засобів і мотоциклів	G	-67 325,4	-27 173,6	26 231,7	101 913,6	188 646,7	136 837,7	146 071,2	161 505,7	200 663,5	215 951,2	25 122,1	46 206,7	47 694,7	38 463,0	42 501,5	2 266,0	3 964,1	4 237,7	5 196,6	3 997,4	-216 299,3	-204 423,0	-166 820,2	-122 043,0	-55 967,4	15 251,9	18 992,6	20 386,2	20 366,5	17 836,0
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	724 823,9	788 803,3	612 569,1	559 163,5	463 819,1	286 822,1	290 128,3	306 658,5	311 999,2	321 581,0	516 229,0	581 037,6	433 358,6	427 288,5	298 070,1	1 450,8	1 240,0	1 189,6	1 260,4	1 262,0	-74 034,4	-78 190,1	-125 723,2	-172 574,1	-148 584,0	5 643,6	5 412,5	2 914,4	8 810,5	8 510,0

Джерело: [270]

Таблиця Е.8 - Поточні зобов'язання і забезпечення підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків)

Код за КВЕД-2010	Поточні зобов'язання і забезпечення, усього																														
	короткострокові кредити банків										поточна кредиторська заборгованість					інші поточні забезпечення					доходи майбутніх періодів та відстрочені комісійні доходи від перестраховиків					інші поточні зобов'язання					
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	
	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	
Усього	4 114 903,2	5 846 688,7	5 769 539,0	6 408 553,7	6 764 591,8	455 709,4	496 947,2	541 109,3	557 949,1	458 668,7	2 196 263,4	2 587 426,8	2 928 507,6	3 327 258,9	3 486 716,1	30 456,8	59 387,8	104 852,3	121 182,4	152 363,7	31 486,1	37 109,7	40 690,3	54 966,6	76 548,2	1 400 987,5	2 665 847,2	2 154 379,5	2 347 196,7	2 590 295,1	
Сільське, лісове та рибне господарство	A	342 359,0	1 105 991,9	416 146,2	418 283,2	414 566,5	27 849,1	29 058,0	48 855,5	54 847,4	52 426,7	136 982,5	172 120,3	186 827,6	176 088,4	182 410,2	640,3	689,9	773,0	1 159,4	1 621,5	1 828,3	2 193,4	2 645,5	2 879,1	3 571,6	173 058,6	901 930,3	179 046,6	183 308,9	174 536,5
Промисловість	B+C+D+E	1 293 137,5	1 702 316,0	2 004 358,3	2 183 865,2	2 154 072,3	166 652,0	233 199,7	232 273,2	233 944,2	163 331,5	817 584,1	1 042 354,8	1 179 731,2	1 316 963,4	1 309 531,6	16 478,8	27 344,8	47 795,3	70 569,0	79 588,4	8 362,2	9 384,9	9 032,0	14 290,1	17 654,1	284 060,4	390 031,8	335 526,6	550 098,3	583 966,7
Будівництво	F	222 228,6	225 471,6	285 343,0	359 278,8	442 842,0	11 625,8	7 767,4	13 065,8	13 520,8	24 755,7	92 315,0	79 404,6	95 385,1	122 713,0	146 530,0	606,6	339,2	587,5	608,6	648,6	3 216,4	5 138,7	4 617,1	5 638,7	4 815,9	114 464,8	132 801,7	171 687,5	216 797,7	266 091,8
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт транспортних засобів і мотоциклів	G	1 212 225,4	1 543 044,3	1 671 853,9	1 962 176,7	2 068 352,1	137 989,1	135 286,0	152 284,4	154 047,6	135 342,9	684 618,1	795 128,7	945 228,0	1 159 851,4	1 238 386,0	6 102,9	6 590,3	9 741,0	12 432,6	17 482,6	3 779,5	3 665,9	5 815,5	7 708,2	379 735,8	602 375,4	562 588,6	630 029,6	669 432,4	
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	206 186,6	291 396,4	245 836,5	299 220,5	326 789,8	11 284,5	6 906,6	7 234,3	13 546,0	14 028,7	121 431,5	145 076,6	136 308,6	146 438,3	166 446,4	3 185,3	6 461,5	8 321,3	13 136,0	12 240,9	4 043,6	6 267,7	5 154,9	6 253,5	12 356,3	66 239,7	126 684,0	88 817,4	119 846,7	121 717,5

Джерело: [270]

Таблиця Е.9 - Поточна кредиторська заборгованість підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків)

	Код за КВЕД-2010	Поточна кредиторська заборгованість, усього					у тому числі																								
							за товари, роботи, послуги					за розрахунками з бюджетом					зі страхування					з оплати праці					інша поточна кредиторська заборгованість				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Усього		млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.
Сільське, лісове та рибне господарство	A	136 982,5	172 120,3	186 827,6	176 088,4	182 410,2	47 435,0	54 236,4	65 847,0	88 161,5	94 807,3	78 848,1	86 582,5	100 052,0	107 077,6	111 054,3	11 981,2	11 265,7	13 178,5	14 336,7	16 284,7	14 348,8	17 111,9	21 861,9	26 994,1	31 713,3	688 549,0	879 988,1	912 704,7	964 997,0	981 203,5
Промисловість	B+C+D+E	817 584,1	1 042 354,8	1 179 731,2	1 316 963,4	1 309 531,6	484 890,0	602 057,6	726 254,9	824 044,6	851 245,2	44 144,9	51 165,3	54 456,4	63 495,0	56 243,5	7 926,2	7 782,5	8 770,6	10 166,6	11 700,8	7 477,6	8 177,0	11 184,1	13 688,5	15 785,4	273 145,4	373 172,4	379 065,2	405 568,7	374 556,7
Будівництво	F	92 315,0	79 404,6	95 385,1	122 713,0	146 530,0	55 381,5	54 483,6	67 397,5	84 327,1	103 810,9	2 034,9	2 157,8	2 952,8	4 068,9	4 332,8	488,2	436,7	987,3	355,7	378,0	657,3	703,8	925,0	1 101,0	1 349,6	33 753,1	21 622,7	23 122,5	32 860,3	36 638,7
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	684 618,1	795 128,7	943 228,0	1 159 851,4	1 238 386,0	537 728,8	603 542,1	720 689,6	921 472,4	967 900,8	9 599,8	10 443,4	12 212,3	14 642,0	15 304,8	558,6	530,2	641,9	822,6	923,9	1 461,7	1 964,0	2 503,3	3 314,2	4 232,6	135 269,2	178 649,0	207 180,9	219 600,2	230 023,9
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	121 431,5	145 076,6	136 308,6	146 438,3	166 446,4	73 638,9	82 605,9	84 754,3	85 274,4	110 113,5	5 521,0	4 439,5	4 716,0	4 981,7	5 221,0	1 023,3	697,7	839,7	1 020,3	1 122,4	1 973,3	2 490,5	3 056,1	3 697,4	4 294,6	39 275,0	54 843,0	42 942,5	51 464,5	45 694,9

Джерело: [270]

Таблиця Е.10 - Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків)

	Код за КВЕД-2010	За інституціональним підходом					За функціональним підходом				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
		млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.
Усього		5 159 067,1	6 237 535,2	7 707 935,2	9 206 049,5	9 639 730,6	5 159 067,1	6 237 535,2	7 707 935,2	9 206 049,5	9 639 730,6
Сільське, лісове та рибне господарство	A	362 310,0	403 645,8	454 380,1	525 096,9	556 325,9	332 647,4	359 356,2	430 834,2	495 588,5	533 095,4
Промисловість	B+C+D+E	1 887 535,4	2 305 695,9	2 817 768,9	3 248 378,6	3 230 045,2	1 776 603,7	2 158 030,0	2 625 862,7	3 045 201,9	3 019 383,1
Будівництво	F	142 871,9	169 705,3	221 404,9	302 718,0	370 760,6	133 449,7	160 647,2	215 100,4	294 543,3	366 236,0
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	1 953 257,7	2 385 691,5	3 061 652,9	3 764 364,9	3 958 371,1	2 126 926,0	2 607 912,6	3 302 847,1	4 023 091,4	4 214 502,8
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	293 959,4	365 332,7	437 226,5	502 228,6	542 968,2	282 228,6	340 806,4	410 384,0	468 282,4	510 259,3

Джерело: [270]

Таблиця Е.11 – Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків)

	Код за КВЕД–2010	Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг)					Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг) (за функціональним підходом)				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
		млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.
Усього		3 215 287,9	3 884 617,6	4 872 748,1	5 626 457,3	6 301 412,2	3 215 287,9	3 884 617,6	4 872 748,1	5 626 457,3	6 301 412,2
Сільське, лісове та рибне господарство	A	409 113,1	465 002,9	511 162,8	600 954,9	620 551,3	385 321,8	433 152,4	495 132,0	580 276,4	604 597,6
Промисловість	B+C+D+E	1 584 154,5	1 888 595,2	2 420 301,4	2 746 608,1	2 878 536,9	1 580 459,0	1 880 625,4	2 381 568,8	2 712 708,6	2 846 226,8
Будівництво	F	136 384,5	170 708,0	215 275,6	264 477,3	394 620,2	141 305,5	170 464,7	222 171,9	274 472,4	409 412,2
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	457 529,0	495 979,4	700 763,6	835 092,9	942 864,3	464 090,5	518 799,6	729 886,4	853 825,0	946 953,8
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	276 835,7	344 397,8	405 081,9	458 916,7	511 391,1	280 877,7	346 455,0	404 729,3	458 805,4	515 009,9

Джерело: [270]

Таблиця Е.12 - Додана вартість за витратами виробництва підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків)

	Код за КВЕД–2010	Додана вартість за витратами виробництва				
		2015	2016	2017	2018	2019
		млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.
Усього		1 329 264,5	1 702 670,5	2 099 504,8	2 310 580,6	2 744 295,8
Сільське, лісове та рибне господарство	A	183 874,4	186 933,1	195 447,8	201 937,8	205 441,9
Промисловість	B+C+D+E	488 256,8	651 913,4	812 468,5	868 069,9	988 440,1
Будівництво	F	37 068,2	48 267,6	58 500,9	71 230,6	120 159,2
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	299 500,7	334 384,0	455 270,9	524 664,7	587 415,1
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	144 777,8	186 532,6	211 441,2	220 744,4	260 517,0

Джерело: [270]

Таблиця Е.13 – Витрати на виробництво продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків)

	Код за КВЕД–2010	Витрати на виробництво продукції (товарів, послуг), млн.грн					З них за складовими витрат									
							матеріальні витрати та витрати на оплату послуг, використані у виробництві					амортизація				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	
Усього		2 434 303,8	2 759 943,0	3 525 187,9	4 262 964,0	4 675 307,9	1 805 572,5	2 047 986,8	2 644 464,9	3 165 253,1	3 336 960,0	171 416,2	224 558,4	247 062,4	287 080,0	341 595,3
Сільське, лісове та рибне господарство	A	274 981,6	326 544,7	388 918,7	481 539,7	508 633,7	225 958,4	267 680,8	311 618,3	384 681,5	393 459,4	14 343,3	17 280,7	23 301,0	31 113,5	38 475,8
Промисловість	B+C+D+E	1 351 983,4	1 498 586,8	1 879 666,1	2 242 650,4	2 313 033,6	1 058 919,9	1 195 143,8	1 509 485,8	1 780 071,4	1 778 600,3	80 332,1	93 983,2	100 314,9	120 166,4	145 098,6
Будівництво	F	114 847,8	126 832,0	180 816,4	248 663,7	299 903,5	99 143,9	109 842,4	156 560,2	216 698,5	257 115,5	2 909,9	2 952,6	4 935,0	5 581,0	6 487,1
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	226 357,1	248 525,9	363 565,5	424 118,5	504 879,0	154 289,4	163 196,4	247 596,4	276 973,9	311 576,9	11 624,6	14 103,6	19 289,7	22 108,1	39 052,5
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	209 631,8	261 280,4	344 884,7	410 193,7	438 292,7	120 852,2	149 223,2	198 694,8	238 483,9	253 031,2	32 239,4	45 371,6	59 561,2	61 524,3	54 374,5

Продовження табл. Е.13

	Код за КВЕД–2010	З них за складовими витрат														
		витрати на оплату праці					відрахування на соціальні заходи					інші витрати				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	
Усього		295 806,6	360 831,3	472 764,7	601 661,2	746 979,8	96 751,5	73 958,8	97 172,6	125 448,9	154 265,5	64 757,0	52 607,7	63 723,3	83 520,8	95 507,3
Сільське, лісове та рибне господарство	A	21 264,8	27 093,9	36 028,2	45 243,1	51 830,7	7 237,4	5 900,4	7 771,1	9 815,7	11 103,2	6 177,7	8 588,9	10 200,1	10 685,9	13 764,6
Промисловість	B+C+D+E	126 115,0	150 162,0	190 349,4	238 331,7	282 339,1	43 247,1	31 903,5	40 151,2	50 553,6	59 401,3	43 369,3	27 394,3	39 364,8	53 527,3	47 594,3
Будівництво	F	8 625,4	10 402,2	14 925,3	19 757,3	25 596,2	3 002,7	2 210,5	3 241,9	4 567,7	5 686,1	1 165,9	1 424,3	1 154,0	2 059,2	5 018,6
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	44 688,5	56 735,8	79 120,1	99 243,4	121 729,1	13 389,9	11 143,1	15 687,1	20 261,2	24 152,0	2 364,7	3 347,0	1 872,2	5 531,9	8 368,5
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	40 870,0	51 521,6	68 108,7	88 006,2	102 333,1	13 972,9	10 737,5	14 204,8	18 419,8	21 081,2	1 697,3	4 426,5	4 315,2	3 759,5	7 472,7

Джерело: [270]

Таблиця Е.14 – Капітальні інвестиції підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків)

	Код за КВЕД–2010	усього					у тому числі																		
							капітальні інвестиції у нематеріальні активи					з них													
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	у концесій, патенти, ліцензії, торговельні марки і аналогічні права					у придбання програмного забезпечення								
млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.		
Усього		213 478,1	281 667,9	359 159,8	471 115,5	524 474,1	17 077,9	9 867,0	14 311,0	33 687,5	20 010,8	12 228,2	3 896,3	5 341,3	23 617,9	7 105,2	3 297,2	3 908,3	5 504,6	5 379,7	5 865,2				
Сільське, лісове та рибне господарство	A	29 798,5	50 319,6	64 084,1	66 576,3	59 910,1	179,0	271,4	608,2	1 322,9	1 424,0	4,0	2,6	11,0	5,4	41,3	25,6	36,9	50,9	58,1	39,2				
Промисловість	B+C+D+E	87 961,4	114 656,8	144 184,1	200 908,5	255 397,4	1 902,1	2 048,3	4 042,2	3 285,8	4 182,4	780,7	598,9	795,7	859,0	1 240,2	637,3	696,0	1 955,7	1 220,7	1 589,9				
Будівництво	F	13 462,1	14 709,9	16 381,8	18 286,9	21 466,1	57,1	38,7	99,8	95,3	109,6	4,6	5,0	56,7	4,2	23,2	16,7	12,4	21,9	39,4	28,7				
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	19 704,3	27 722,8	32 546,0	48 367,8	54 669,7	1 151,1	1 457,4	1 218,6	9 282,3	2 383,2	212,3	607,1	311,6	8 107,3	929,4	849,2	684,1	635,9	821,0	858,6				
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	18 493,2	25 339,9	38 862,3	51 457,3	44 850,0	194,3	212,3	545,2	668,3	1 259,1	11,8	20,0	23,9	208,4	89,4	109,0	126,6	400,7	398,6	380,1				

Продовження табл. Е.14

	Код за КВЕД–2010	у тому числі																								
		капітальні інвестиції у матеріальні активи					з них																			
		у землі					в існуючі будівлі та споруди					у будівництво та перебудову будівель					у машини та обладнання									
2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019		
млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	
Усього		196 400,2	271 800,9	344 848,8	437 428,0	504 463,3	1 148,9	1 577,1	1 894,0	1 629,0	2 312,9	4 958,3	7 962,5	6 203,6	10 417,6	10 477,2	85 729,5	105 562,3	120 791,4	166 163,2	204 848,9	96 254,0	145 248,5	200 888,0	241 157,5	244 636,0
Сільське, лісове та рибне господарство	A	29 619,5	50 048,2	63 475,9	65 253,4	58 486,1	52,4	96,0	153,2	193,1	317,8	987,2	574,3	402,3	2 165,3	1 087,6	5 763,6	7 659,1	9 893,2	12 473,3	12 160,4	19 880,4	38 224,5	48 934,5	45 460,4	37 835,1
Промисловість	B+C+D+E	86 059,3	112 608,5	140 141,9	197 622,7	251 215,0	181,1	283,7	242,6	420,1	454,5	901,4	1 470,8	1 185,4	3 408,9	2 244,5	43 064,8	52 096,3	58 264,7	87 561,1	120 432,6	39 427,6	55 676,2	76 197,2	101 051,1	119 485,3
Будівництво	F	13 405,0	14 671,2	16 282,0	18 191,6	21 356,5	20,2	105,3	135,3	58,8	29,3	87,4	200,3	240,8	198,6	183,3	11 515,3	10 934,3	10 545,4	11 835,3	13 218,8	1 636,5	3 195,6	5 036,3	5 639,5	5 632,7
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	18 553,2	26 265,4	31 327,4	39 085,5	52 286,5	288,7	295,0	428,3	252,4	615,6	629,3	1 427,2	1 015,2	817,2	1 805,3	6 454,7	6 803,7	6 616,9	9 778,3	11 488,6	10 071,1	15 619,2	20 624,0	24 947,0	23 986,3
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	18 298,9	25 127,6	38 317,1	50 789,0	43 590,9	116,1	84,0	74,7	37,9	194,5	623,3	264,6	214,3	217,8	818,6	7 147,4	10 097,8	11 793,1	15 674,6	14 082,1	9 771,7	13 836,8	24 750,9	33 480,7	25 783,5

Джерело: [270]

Таблиця Е.15 – Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища підприємств за видами економічної діяльності

	Код за КВЕД–2010	Інвестиції в обладнання та устаткування для контролю за забрудненням навколишнього середовища та приладдя для запобігання забрудненню (в основному, очисного обладнання)																									
		Усього					з них					збір та ліквідація стічних вод					збір та ліквідація відходів					інші природо-охоронні види діяльності					
							захист оточуючого повітря та клімату					збір та ліквідація стічних вод					збір та ліквідація відходів					інші природо-охоронні види діяльності					
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	
млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.	
Усього		2 316,5	5 027,2	5 683,2	5 465,9	5 471,0	975,9	1 960,3	2 301,2	2 950,3	2 950,2	609,5	819,5	853,3	1 109,0	1 114,2	658,3	2 120,1	2 403,3	1 081,6	1 081,6	72,8	127,3	125,4	325,0	325,0	
Сільське, лісове та рибне господарство	A	5,7	38,4	41,2	5,5	5,6	1,5	0,9	1,9	0,1	0,1	4,1	36,8	39,2	1,7	1,8	0,1	0,5	0,1	3,7	3,7	–	0,2	–	–	–	
Промисловість	B+C+D+E	2 267,9	4 876,7	5 487,9	5 294,5	5 161,7	970,9	1 939,4	2 260,6	2 934,2	2 928,7	590,9	741,3	766,6	1 033,3	905,7	633,3	2 068,9	2 335,5	1 027,5	1 027,8	72,8	127,1	125,2	299,5	299,5	
Будівництво	F	0,3	0,0	0,5	12,9	12,7	–	–	0,4	–	–	–	–	0,1	–	–	–	0,3	–	0,0	12,9	12,7	–	–	–	–	
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	3,7	30,3	58,1	10,2	14,8	3,4	14,0	29,2	6,6	12,2	0,1	13,4	24,0	2,3	1,3	0,2	2,9	4,9	1,3	1,3	–	–	–	–	–	
Транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність	H	7,3	12,9	13,5	33,4	33,2	0,1	6,0	9,1	4,4	4,2	3,3	2,5	1,7	18,9	18,9	3,9	4,4	2,5	9,3	9,3	–	–	0,2	0,8	0,8	

Продовження табл. Е.15

	Код за КВЕД–2010	Інвестиції в обладнання та устаткування, що пов'язані з екологічно більш чистими технологіями (комплексна технологія)																									
		Усього					з них					збір та ліквідація стічних вод					збір та ліквідація відходів					інші природо-охоронні види діяльності					
							захист оточуючого повітря та клімату					збір та ліквідація стічних вод					збір та ліквідація відходів					інші природо-охоронні види діяльності					
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	
млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.	
Усього		4 952,2	7 783,7	4 183,4	3 519,4	3 519,4	436,0	528,9	300,1	514,1	514,1	95,0	142,2	250,1	304,8	304,9	54,0	55,2	40,1	44,5	44,5	4 367,2	7 057,4	3 593,1	2 656,0	2 655,9	
Сільське, лісове та рибне господарство	A	2,1	3,3	1,7	1,2	1,2	1,4	–	–	0,1	0,1	–	–	–	–	–	–	–	–	1,1	1,1	0,7	3,3	1,7	–	–	
Промисловість	B+C+D+E	4 889,0	7 686,5	4 108,7	3 336,4	3 336,5	422,5	501,9	287,4	398,8	398,8	94,5	141,1	247,0	294,7	294,8	53,6	50,3	35,5	29,4	29,4	4 318,4	6 993,2	3 538,8	2 613,5	2 613,5	
Будівництво	F	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	1,0	0,5	0,4	0,3	4,1	1,0	0,4	0,4	0,3	4,1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,1	–	–	–	
Транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність	H	49,2	82,0	47,5	125,7	121,9	10,0	25,4	12,0	114,0	110,2	–	1,1	3,1	0,2	0,2	0,4	4,9	4,6	10,7	10,7	38,8	50,6	27,8	0,8	0,8	

Продовження табл. Е.15

	Код за КВЕД–2010	Загальні поточні витрати на захист навколишнього середовища																									
		Усього					з них					збір та ліквідація стічних вод					збір та ліквідація відходів					інші природо-охоронні види діяльності					
							захист оточуючого повітря та клімату					збір та ліквідація стічних вод					збір та ліквідація відходів					інші природо-охоронні види діяльності					
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	
млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.		млн. грн.	
Усього		16 511,8	18 271,7	19 409,5	23 383,3	23 369,2	1 512,6	1 755,4	2 086,9	2 877,5	2 871,6	6 622,5	7 570,9	7 978,0	9 520,4	9 519,8	6 778,1	6 695,4	7 485,9	8 801,3	8 797,3	1 598,6	2 250,0	1 858,7	2 184,1	2 180,5	
Сільське, лісове та рибне господарство	A	198,1	318,1	355,0	402,8	400,7	4,3	9,2	6,4	7,0	7,0	8,7	19,3	7,3	14,9	15,0	16,3	22,7	13,8	16,8	17,2	168,8	266,9	325,5	364,1	361,5	
Промисловість	B+C+D+E	14 477,8	15 800,0	16 834,1	21 543,6	20 756,1	1 429,6	1 694,9	2 030,1	2 810,1	2 803,4	6 512,6	7 426,8	7 805,5	9 235,3	8 453,1	5 220,9	5 334,1	5 817,2	8 042,0	8 041,3	1 314,7	1 344,2	1 181,3	1 456,2	1 458,3	
Будівництво	F	11,9	14,3	20,3	90,1	63,5	0,3	0,4	0,4	1,4	1,4	3,0	2,9	0,7	1,0	0,4	8,4	10,2	18,8	87,0	60,9	0,2	0,8	0,4	0,7	0,8	
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	1 225,2	1 146,3	1 353,7	318,9	324,5	7,6	11,5	12,6	10,9	11,2	3,3	19,8	21,2	26,2	28,0	1 210,6	1 108,5	1 313,1	278,5	281,8	3,7	6,5	6,8	3,3	3,5	
Транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність	H	244,8	728,2	510,1	634,8	636,6	60,3	32,4	31,8	41,9	41,8	49,0	70,3	110,2	197,2	197,3	38,1	26,2	66,4	100,1	101,9	97,4	599,3	301,7	295,6	295,6	

Джерело: [270]

Таблиця Е.16 - Фінансові результати до оподаткування підприємств (без урахування банків)

	Код за КВЕД-2010	Фінансовий результат					Підприємства, які одержали прибуток					Фінансовий результат підприємств, які одержали прибуток					Підприємства, які одержали збиток					Фінансовий результат підприємств, які одержали збиток				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
		млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	%	%	%	%	%	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	%	%	%	%	%	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.
Усього	7	-348 471,7	69 887,8	236 952,1	369 212,3	613 044,0	73,7	73,4	72,8	74,3	74,0	387 652,3	443 012,1	593 168,2	668 893,5	869 642,1	26,3	26,6	27,2	25,7	26,0	736 124,0	373 124,3	356 216,1	299 681,2	256 598,1
Сільське, лісове та рибне господарство	8 А	103 137,6	91 109,5	69 344,1	71 478,5	94 041,4	88,5	87,8	86,2	86,3	83,1	128 880,2	103 942,2	89 876,7	94 402,3	116 561,3	11,5	12,2	13,8	13,7	16,9	25 742,6	12 832,7	20 532,6	22 923,8	22 519,9
Промисловість	9 В+С+D+E	-181 360,9	-7 569,6	87 461,7	154 138,2	166 753,2	72,9	72,8	71,8	72,8	72,1	90 315,9	141 475,3	232 213,1	277 850,4	283 690,5	27,1	27,2	28,2	27,2	27,9	271 676,8	149 044,9	144 751,4	123 712,2	116 937,3
Будівництво	10 F	-25 074,1	-9 342,9	-3 535,8	6 433,9	15 974,8	71,1	70,8	71,5	72,8	73,8	5 648,1	8 446,6	10 300,0	15 411,8	24 958,7	28,9	29,2	28,5	27,2	26,2	30 722,2	17 789,5	13 835,8	8 977,9	8 983,9
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	11 G	-80 564,3	7 277,0	39 296,3	86 290,5	129 113,3	76,1	75,8	75,2	77,2	77,1	56 898,4	74 418,1	89 285,4	116 641,6	159 827,3	23,9	24,2	24,8	22,8	22,9	137 462,7	67 141,1	49 989,1	30 351,1	30 714,0
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	12 H	-13 921,8	12 819,7	-16 532,6	-22 661,6	14 414,8	70,9	71,7	71,5	74,1	73,8	23 093,7	28 278,0	28 509,1	31 475,4	44 391,5	29,1	28,3	28,5	25,9	26,2	37 015,5	15 458,3	45 041,7	54 137,0	29 976,7

Джерело: [270]

Таблиця Е.17 - Чистий прибуток (збиток) підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків)

	Код за КВЕД-2010	Чистий прибуток (збиток)					Підприємства, які одержали прибуток					Фінансовий результат підприємств, які одержали прибуток					Підприємства, які одержали збиток					Фінансовий результат підприємств, які одержали збиток				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
		млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	%	%	%	%	%	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	%	%	%	%	%	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.
Усього	7	-373 516,0	29 705,0	168 752,8	288 305,5	523 779,0	73,3	73,0	72,4	73,9	73,6	352 980,4	396 745,4	515 460,6	584 358,0	772 019,6	26,7	27,0	27,6	26,1	26,4	726 496,4	367 040,4	346 707,8	296 052,5	248 240,6
Сільське, лісове та рибне господарство	8 А	102 849,1	90 613,2	68 858,5	71 002,6	93 255,4	88,4	87,7	86,2	86,2	83,0	128 592,3	103 459,8	89 411,9	93 935,8	115 781,7	11,6	12,3	13,8	13,8	17,0	25 743,2	12 846,6	20 553,4	22 933,2	22 526,3
Промисловість	9 В+С+D+E	-188 267,9	-24 724,7	56 124,0	109 288,8	133 701,6	72,6	72,5	71,4	72,4	71,7	75 334,3	117 202,7	195 352,2	233 568,7	243 493,0	27,4	27,5	28,6	27,6	28,3	263 602,2	141 927,4	139 228,2	124 279,9	109 791,4
Будівництво	10 F	-25 861,9	-10 553,0	-5 014,3	4 414,1	13 590,6	70,8	70,4	71,0	72,4	73,5	4 877,4	7 349,7	8 925,9	13 510,5	22 615,5	29,2	29,6	29,0	27,6	26,5	30 739,3	17 902,7	13 940,2	9 096,4	9 024,9
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	11 G	-88 161,0	-4 841,8	25 874,2	68 809,8	108 561,5	75,7	75,4	74,9	76,9	76,8	48 155,0	62 762,9	75 740,6	99 052,5	139 165,7	24,3	24,6	25,1	23,1	23,2	136 316,0	67 604,7	49 866,4	30 242,7	30 604,2
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	12 H	-17 847,8	7 408,7	-16 796,7	-24 265,4	8 421,8	70,5	71,1	71,1	73,6	73,5	18 969,9	23 614,2	23 399,0	25 870,6	37 412,8	29,5	28,9	28,9	26,4	26,5	36 817,7	16 205,5	40 195,7	50 136,0	28 991,0

Джерело: [270]

Таблиця Е.18 - Рентабельність діяльності підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків)

	Код за КВЕД-2010	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств				
		2015	2016	2017	2018	2019
		%	%	%	%	%
Усього	7	1,0	7,4	8,8	8,1	10,2
Сільське, лісове та рибне господарство	8 А	41,7	32,4	22,4	18,3	19,2
Промисловість	9 В+С+D+E	0,9	4,2	6,8	6,3	5,5
Будівництво	10 F	-7,6	-0,4	1,6	3,0	4,6
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	11 G	-0,9	15,8	18,8	23,3	25,3
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	12 H	1,1	5,1	-1,0	-1,6	4,1

Джерело: [270]

Додаток Ж

Таблиця Ж.1 - Валовий внутрішній продукт

Рік	У фактичних цінах		У цінах попереднього року		Індекси фізичного обсягу			Індекси-дефлятори
	валовий внутрішній продукт млн грн	валовий внутрішній продукт у розрахунку на одну особу грн	валовий внутрішній продукт млн грн	валовий внутрішній продукт у розрахунку на одну особу грн	валовий внутрішній продукт відсотків до попереднього року	валовий внутрішній продукт у розрахунку на одну особу відсотків до 2016 р. ¹	валовий внутрішній продукт відсотків до попереднього року	
За методологією СНР 2008								
(без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та з 2014 року – також без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях)								
2010	1079346	24798	949619	21817	104,1	104,5	109,5	113,7
2011	1299991	29980	1138338	26252	105,5	105,9	115,5	114,2
2012	1404669	32480	1303094	30132	100,2	100,5	115,8	107,8
2013	1465198	33965	1404293	32553	100,0	100,2	115,8	104,3
2014	1586915	36904	1369190	31841	93,4	93,7	108,2	115,9
2015	1988544	46413	1431826	33419	90,2	90,6	97,6	138,9
2016	2385367	55899	2037084	47738	102,4	102,9	100,0	117,1
2017	2983882	70233	2444191	57530	102,5	102,9	102,5	122,1
2018	3560596	84235	3085492	72995	103,4	103,9	106,0	115,4
2019	3978400	94661	3675300	87449	103,2	103,8	109,4	108,2

Примітки:

¹ Для розрахунку наведених даних вартісні показники використані без округлення

Джерело: [109]

Таблиця Ж.2 - Склад валового внутрішнього продукту (за виробничим методом)

млн грн

Найменування	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Податки на продукти	127 358	179 296	195 450	183 586	206 336	302 344	367 786	473 084	550 472	565 943
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	154 994	193 357	200 763	212 090	233 702	273 989	318 075	409 994	471 844	526 299
Переробна промисловість	142 700	154 675	173 912	165 055	194 050	236 692	291 471	359 867	411 467	430 228
Сільське, лісове та рибне господарство	80 385	106 555	109 785	128 738	161 145	239 806	279 701	303 949	361 173	356 795
Транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність	83 027	103 179	98 859	104 483	100 889	134 978	156 745	191 209	227 256	264 866
Операції з нерухомим майном	57 699	69 035	83 502	95 272	99 144	123 021	145 984	171 674	206 085	241 493
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	63 436	84 872	81 660	81 259	79 120	95 141	131 650	177 170	214 260	222 352
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	49 863	53 464	59 752	68 225	78 731	95 085	123 065	163 798	212 789	266 656
Освіта	53 462	59 377	71 771	77 986	76 068	82 778	88 996	133 213	158 620	172 645
Інформація та телекомунікації	33 011	38 390	43 379	48 372	52 724	72 596	89 268	110 296	138 828	182 667
Фінансова та страхова діяльність	61 263	58 213	61 055	66 232	70 601	67 512	65 445	81 369	97 807	114 658
Професійна, наукова та технічна діяльність	27 265	30 471	41 966	47 712	47 139	55 789	68 460	86 537	113 354	141 523
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	30 295	39 994	43 491	42 366	44 836	53 385	73 809	85 970	111 856	124 908
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	38 555	41 855	49 234	48 247	46 250	51 480	58 858	76 140	77 130	95 435
Будівництво	35 366	39 575	39 049	36 902	36 876	38 928	47 457	64 431	81 259	107 430
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	11 832	14 300	16 135	17 715	18 061	21 624	29 584	35 471	48 571	62 238
Надання інших видів послуг	8 577	10 527	12 282	13 731	13 881	14 356	17 053	22 490	29 010	38 837
Тимчасове розміщування й організація харчування	8 932	10 256	10 122	10 150	9 927	11 946	15 551	18 727	25 112	35 311
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	6 074	7 161	9 727	12 704	12 339	12 357	13 554	17 376	20 375	24 053
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	7 736	7 302	6 625	6 573	7 236	7 924	8 502	9 880	11 394	14 436
Субсидії на продукти	-2 484	-1 863	-3 850	-2 200	-2 140	-3 187	-5 647	-8 763	-8 066	-10 373
Всього	1 079 346	1 299 991	1 404 669	1 465 198	1 586 915	1 988 544	2 385 367	2 983 882	3 560 596	3 978 400

Джерело: [109]

Таблиця Ж.3 - Валовий внутрішній продукт за категоріями кінцевого використання, у фактичних цінах; млн грн

Найменування	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Кінцеві споживчі витрати	897583	1094231	1221163	1329632	1429959	1723629	2032328	2618126	3209292	3704903
у тому числі:										
домашніх господарств	680164	858905	950212	1047096	1120876	1331526	1569702	1977640	2438778	2918278
некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства	8155	9619	8984	10265	12873	15788	18899	23865	30977	39841
сектору загального державного управління	209264	225707	261967	272271	296210	376315	443727	616621	739537	746784

Примітки: Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та з 2014 року – також без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях Джерело: [109]

Таблиця Ж.4 - Валове нагромадження основного капіталу в розрізі видів нефінансових активів, у фактичних цінах; млн грн

Найменування	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Валове нагромадження основного капіталу	183867	229403	266795	247054	224327	269422	368691	470327	628296	700617
Житлові будівлі	30043	28044	33048	39106	43365	55198	61201	77154	87613	91451
Інші будівлі та споруди	78034	101215	117338	102333	87048	94129	123271	151726	224797	280817
Машини та обладнання	65206	89216	103087	94101	83317	103189	164867	217162	274197	283810
Системи озброєння	365	272	891	686	644	4459	5552	6660	18421	19203
Культивовані біологічні ресурси	1003	1079	1709	2131	985	2421	2589	2512	3221	4914
Витрати, пов'язані з передачею прав власності на невироблені активи	30	18	7	0	5	4	4	7	3	6
Продукти інтелектуальної власності	9186	9559	10715	8697	8963	10022	11207	15106	20044	20416

¹Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та з 2014 року – також без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях Джерело: [109]

Таблиця Ж.5 - Індекси споживчих цін на товари та послуги, до попереднього року; відсотків

Рік	Індекс споживчих цін	Продукти харчування та безалкогольні напої	Алкогольні напої, тютюнові вироби	Одяг і взуття	Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива	Предмети домашнього вжитку, побутова техніка та поточне утримання житла	Охорона здоров'я	Транспорт	Зв'язок	Відпочинок і культура	Освіта	Ресторани та готелі	Різні товари та послуги
2010	109,4	110,9	125,6	103,7	109,4	103,2	107,9	109,6	93,6	104,0	113,1	107,4	109,2
2011	108,0	106,4	116,0	101,6	117,1	102,9	106,7	117,6	100,6	103,7	108,9	107,8	107,3
2012	100,6	97,9	107,5	98,9	102,6	101,9	103,7	108,2	102,0	101,5	105,1	104,6	103,6
2013	99,7	97,8	108,4	97,0	100,3	99,7	102,3	102,0	101,2	99,7	103,4	101,9	102,0
2014 ¹	112,1	112,2	116,7	102,0	116,2	111,7	116,5	124,5	100,9	110,7	103,2	106,7	111,4
2015 ²	148,7	145,9	133,2	133,1	215,8	145,9	137,6	136,8	105,9	142,7	117,9	124,3	138,6
2016 ²	113,9	109,0	112,6	116,1	135,1	109,4	111,7	106,5	103,9	112,2	116,5	113,1	110,3
2017 ²	114,4	112,9	126,2	102,4	126,7	102,9	106,2	114,2	108,7	104,3	111,9	113,6	105,4
2018 ²	110,9	111,1	118,5	101,8	106,8	106,1	108,8	115,7	111,0	104,4	114,6	115,3	109,5
2019 ²	107,9	108,0	115,6	100,2	108,0	102,9	106,7	104,1	115,5	102,4	113,4	111,1	109,8
2020 ²	102,7	102,7	110,7	95,4	97,0	99,3	105,3	98,1	106,5	98,2	113,6	105,9	106,4

Примітки:

¹ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя

² Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях

Джерело: [109]

Таблиця Ж.6 - Основні показники ринку праці за 2010 – 2019 рр.¹

Рік	Робоча сила				у тому числі							
	у віці 15-70 років		працездатного віку		зайняте населення				безробітне населення (за методологією МОП)			
	у середньому, тис. осіб	у % до населення відповідної вікової групи	у середньому, тис. осіб	у % до населення відповідної вікової групи	у віці 15-70 років		працездатного віку		у віці 15-70 років		працездатного віку	
					у середньому, тис. осіб	у % до населення відповідної вікової групи	у середньому, тис. осіб	у % до населення відповідної вікової групи	у середньому, тис. осіб	у % до робочої сили відповідної вікової групи	у середньому, тис. осіб	у % до робочої сили відповідної вікової групи
2010	20 894,1	63,6	19 164,0	71,9	19 180,2	58,4	17 451,5	65,5	1 713,9	8,2	1 712,5	8,9
2011	20 893,0	64,2	19 181,7	72,6	19 231,1	59,1	17 520,8	66,3	1 661,9	8,0	1 660,9	8,7
2012	20 851,2	64,5	19 317,8	72,9	19 261,4	59,6	17 728,6	66,9	1 589,8	7,6	1 589,2	8,2
2013	20 824,6	64,9	19 399,7	72,9	19 314,2	60,2	17 889,4	67,3	1 510,4	7,3	1 510,3	7,8
2014	19 920,9	62,4	19 035,2	71,4	18 073,3	56,6	17 188,1	64,5	1 847,6	9,3	1 847,1	9,7
2015	18 097,9	62,4	17 396,0	71,5	16 443,2	56,7	15 742,0	64,7	1 654,7	9,1	1 654,0	9,5
2016	17 955,1	62,2	17 303,6	71,1	16 276,9	56,3	15 626,1	64,2	1 678,2	9,3	1 677,5	9,7
2017	17 854,4	62,0	17 193,2	71,5	16 156,4	56,1	15 495,9	64,5	1 698,0	9,5	1 697,3	9,9
2018	17 939,5	62,6	17 296,2	72,7	16 360,9	57,1	15 718,6	66,1	1 578,6	8,8	1 577,6	9,1
2019	18 066,0	63,4	17 381,8	74,0	16 578,3	58,2	15 894,9	67,6	1 487,7	8,2	1 486,9	8,6

Примітки:

¹ Дані за 2010-2014 роки наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, з 2015 року – також без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

² Дані наведено по юридичних особах та відокремлених підрозділах юридичних осіб із кількістю найманих працівників 10 і більше осіб.

³ Показник розраховано до розміру прожиткового мінімуму, що діяв у грудні відповідного року.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.7 - Основні показники ринку праці за 2010 – 2019 рр.¹

Рік	Середньооблікова кількість штатних працівників, тис. осіб ²	Коефіцієнт обороту робочої сили ²		Середньомісячна заробітна плата ²		
		по прийому	по звільненню	номінальна		реальна
		у % до середньооблікової кількості штатних працівників		гривень	у % до прожиткового мінімуму для працездатних осіб ³	у % до попереднього року
2010	10 262	25,0	27,7	2 250	244,0	110,2
2011	10 083	28,3	30,5	2 648	263,7	108,7
2012	10 123	26,1	29,9	3 041	268,2	114,4
2013	9 720	26,6	30,3	3 282	269,5	108,2
2014	8 959	22,8	30,3	3 480	285,7	93,5
2015	8 065	24,0	30,2	4 195	304,4	79,8
2016	7 868	26,1	29,2	5 183	323,9	109,0
2017	7 679	30,5	31,8	7 104	403,2	119,1
2018	7 661	29,2	31,6	8 865	461,5	112,5
2019	7 443	28,2	32,7	10 497	499,4	109,8

Примітки

¹ Дані за 2010-2014 роки наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, з 2015 року – також без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

² Дані наведено по юридичних особах та відокремлених підрозділах юридичних осіб із кількістю найманих працівників 10 і більше осіб.

³ Показник розраховано до розміру прожиткового мінімуму, що діяв у грудні відповідного року.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.8 - Динаміка платіжного балансу України: аналітична форма представлення

Статті платіжного балансу	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Баланс товарів та послуг	-3 982	-10 145	-14 346	-15 634	-4 606	-2 362	-6 453	-8 744	-11 378	-12 511
Баланс товарів	-9 597	-18 031	-21 846	-22 128	-7 128	-3 455	-6 942	-9 663	-12 714	-14 261
Експорт товарів	47 299	62 383	64 427	59 106	50 552	35 420	33 560	39 701	43 341	46 091
Імпорт товарів	56 896	80 414	86 273	81 234	57 680	38 875	40 502	49 364	56 055	60 352
Баланс послуг	5 615	7 886	7 500	6 494	2 522	1 093	489	919	1 336	1 750
Експорт послуг	18 327	21 269	22 089	22 613	14 884	12 442	12 448	14 243	15 836	17 465
Імпорт послуг	12 712	13 383	14 589	16 119	12 362	11 349	11 959	13 324	14 500	15 715

Примітки:

1. Дані з торгівлі послугами та первинні доходи за 2017 – 2019 були переглянуті з урахуванням послуг з фінансового посередництва, що вимірюються непрямим шляхом (FISIM).
3. Дані за окремими статтями платіжного балансу за 2017-2019 було скориговано у зв'язку з уточненням звітної інформації.
4. Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [93]

Таблиця Ж.9 - Динаміка товарної структури експорту та імпорту, млн дол. США

Найменування груп товарів	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Динаміка товарної структури експорту											
УСЬОГО	37134	47299	62383	64427	59106	50552	35420	33560	39701	43341	46091
Продовольчі товари та сировина для їх виробництва	9510	9936	12804	17906	17040	16670	14478	15250	17739	18594	22123
Мінеральні продукти	3033	5076	6951	6304	6306	5291	2672	2391	3517	3883	4405
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	3317	4000	6041	6028	5070	3730	2436	1832	2052	2381	2171
Деревина та вироби з неї	1169	1467	1855	1852	2004	1954	1540	1510	1647	1965	1781
Промислові вироби	472	616	795	830	846	704	503	463	575	649	697
Чорні й кольорові метали та вироби з них	12605	17044	21836	18490	16793	14953	9164	8099	9890	11402	9995
Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади	6007	8530	10722	11181	8537	5432	3339	2748	2862	3002	3426
Різне	1021	630	1379	1836	2510	1818	1288	1267	1419	1465	1493
Динаміка товарної структури імпорту											
УСЬОГО	42477	56896	80414	86273	81234	57680	38875	40502	49364	56055	60352
Продовольчі товари та сировина для їх виробництва	4936	5761	6347	7513	8181	6025	3413	3863	4265	5020	5697
Мінеральні продукти	14306	19247	26514	26440	21180	15254	11186	8075	11971	13587	12638
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	7969	10116	12505	13155	13042	10310	7540	8297	9575	10439	10871
Деревина та вироби з неї	1545	1877	2094	2071	2199	1466	935	1033	1148	1321	1253
Промислові вироби	1894	2880	2951	3982	3881	2615	1750	1957	2128	2575	3108
Чорні й кольорові метали та вироби з них	2587	3988	5522	5079	4552	3208	1898	2192	2878	3430	3516
Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади	8453	11799	19208	21012	18154	10724	7502	10353	13569	15991	19361
Різне	787	1228	5273	7021	10045	8078	4651	4732	3830	3692	3908

Примітки:

Різне - *3 урахуванням неформальної торгівлі.

Примітки:

Дані з 2014 року наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Дані за 2019 рік було скориговано у зв'язку з уточненням звітної інформації.

Джерело: [93]

Таблиця Ж.10 - Індекси промислової продукції за видами економічної діяльності у 2010 - 2019 рр., відсотків до попереднього року

Найменування	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Промисловість	112,2	108	99,3	95,7	89,9	87,7	104	101,1	103	99,5
Добувна та переробна промисловість	112,6	108,7	99,0	95,2	89,3	87,9	104,1	102,4	103,0	100,2
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	105,0	106,7	101,5	100,8	86,3	89,8	101,1	96,5	103,4	98,4
Переробна промисловість	116,3	109,7	98,0	92,7	90,7	86,9	105,6	105,2	102,9	100,9
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	109,7	103,1	100,9	98,9	93,4	87,0	103,1	94,0	103,0	95,6

За видами діяльності:

Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	123,2	128,0	96,0	80,7	85,8	81,9	103,2	102,3	115,3	112,9
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	110,0	107,4	101,0	102,7	96,0	77,4	98,7	108,8	102,2	94,8
Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	102,7	96,4	81,6	89,2	78,7	82,7	106,8	93,4	106,8	103,1
Машинобудування	142,4	115,4	96,7	86,4	79,4	85,2	101,8	111,7	112,4	97,8
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	115,9	98,6	107,3	111,8	101,9	91,9	110,4	103,6	95,0	103,7
Металургійне виробництво	113,8	109,9	95,9	94,4	85,3	86,9	105,2	94,5	99,9	97,8
Виробництво будівельних матеріалів із глини	106,1	117,6	95,6	96,4	92,6	90,4	104,8	109,8	99,0	93,7
Виробництво харчових продуктів	105,6	106,9	101,0	96,4	104,6	88,6	108,9	107,1	98,5	103,9
Текстильне виробництво	120,5	115,2	105,0	93,4	103,9	99,7	104,2	116,2	99,6	92,2

Примітка:

за 2010-2012 роки дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м.Севастополя

за 2013 – 2019 роки дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м.Севастополя, за 2014-2019 рр. також без урахування частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.11 - Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) за видами економічної діяльності у 2010 - 2019 рр.¹, млн грн

Найменування	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Промисловість²	1043110,8	1305308,0	1367925,5	1322408,4	1428839,1	1776603,7	2158030,0	2625862,7	3045201,9	3019383,1
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	104081,5	143747,7	143941,9	151575,3	154700,8	191599,3	240150,3	323530,4	391471,1	402232,7
Переробна промисловість	703340,0	852537,4	871146,6	817734,3	903735,3	1139213,2	1312729,0	1627504,3	1885406,2	1828327,3
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	217430,1	289016,2	333248,2	333400,6	351803,2	424705,2	580354,1	646568,0	736102,5	749798,5
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	18259,2	20006,7	19588,8	19698,2	18599,8	21086,0	24796,6	28260,0	32222,1	39024,6

Примітка:

¹Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя, за 2014–2019рр. - також без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

² Дані сформовані за функціональним підходом (спосіб узагальнення даних, за яким показники діяльності підприємств формуються за однорідними видами економічної діяльності).

Джерело: [109]

Таблиця Ж.12 - Індеси сільськогосподарської продукції, у постійних цінах 2016 р.; % до попереднього року

Рік	Господарства усіх категорій			У тому числі					
	продукція сільського господарства	з неї		підприємства			господарства населення		
		продукція рослинництва	продукція тваринництва	продукція сільського господарства	з неї		продукція сільського господарства	з неї	
					продукція рослинництва	продукція тваринництва		продукція рослинництва	продукція тваринництва
2010	98,6	96,4	104,3	97,5	94,6	109,8	99,9	99,4	100,8
2011	120,2	128,7	99,8	128,3	134,9	104,5	110,4	119,2	96,6
2012	96,1	93,3	104,9	94,1	91,0	108,1	99,0	97,2	102,5
2013	113,6	117,1	103,9	120,5	123,6	108,6	104,3	106,4	100,3
2014	102,2	103,1	99,5	103,8	103,9	103,4	99,7	101,4	96,3
2015	95,2	94,8	96,4	94,8	94,5	96,5	95,8	95,5	96,3
2016	106,3	109,1	97,3	109,7	112,4	97,5	100,9	102,8	97,2
2017	97,8	97,1	100,2	97,0	96,2	101,0	99,3	99,1	99,6
2018	108,2	110,2	101,2	112,0	113,6	104,5	101,7	103,3	98,1
2019	101,4	101,8	100,2	102,7	102,5	103,8	99,1	100,2	96,7

Примітка:

Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.13 - Уточнена посівна площа сільськогосподарських культур, тис. га

Рік	культури зернові та зернобобові	буряк цукровий фабричний	соняшник	картопля	культури овочеві	Площа насаджень культур плодових та ягідних (загальна) ¹
2014 ³	14801	331	5257	1348	467	239
2015 ³	14739	237	5105	1291	446	235
2016 ³	14401	292	6073	1312	447	224
2017 ³	14624	316	6034	1323	445	226
2018 ³	14839	276	6117	1319	439	228
2019 ³	15318	222	5928	1309	452	225

Примітки: ¹ Без урахування площі ягідників у міжряддях садів.

² Овочі відкритого ґрунту.

³ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.14 - Обсяг виробництва (валовий збір) сільськогосподарських культур, тис. т

Рік	культури зернові та зернобобові ¹	буряк цукровий фабричний	соняшник ¹	картопля	культури овочеві	культури плодові та ягідні ²
2014 ³	63859	15734	10134	23693	9638	1999
2015 ³	60126	10331	11181	20839	9214	2153
2016 ³	66088	14011	13627	21750	9415	2007
2017 ³	61917	14882	12236	22208	9286	2048
2018 ³	70057	13968	14165	22504	9440	2571
2019 ³	75143	10205	15254	20269	9688	2119

Примітки:

¹ У масі після доробки.

² Із загальної площі насаджень.

³ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.15 – Кількість сільськогосподарських тварин на 1 січня, тис. голів

Рік	велика рогата худоба		свині	вівці та кози	птиця, млн голів
	усього	у т. ч. корови			
2015 ¹	3884,0	2262,7	7350,7	1371,1	213,3
2016 ¹	3750,3	2166,6	7079,0	1325,3	204,0
2017 ¹	3682,3	2108,9	6669,1	1314,8	201,7
2018 ¹	3530,8	2017,8	6109,9	1309,3	204,8
2019 ¹	3332,9	1919,4	6025,3	1268,6	211,7
2020 ¹	3092,0	1788,5	5727,4	1204,5	220,5

Примітка:

¹ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.16 – Виробництво основних видів продукції тваринництва

Рік	м'ясо (у забійній масі), тис.т	молоко, тис.т	яйця, млншт	вовна, т
2014 ¹	2359,6	11132,8	19587,3	2602
2015 ¹	2322,6	10615,4	16782,9	2270
2016 ¹	2323,6	10381,5	15100,4	2072
2017 ¹	2318,2	10280,5	15505,8	1967
2018 ¹	2354,9	10064,0	16132,0	1908
2019 ¹	2492,4	9663,2	16677,5	1734

Примітка:

¹ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.17 – Індеси будівельної продукції за видами¹

Рік	Будівництво, усього	Будівлі	У тому числі		Інженерні споруди
			житлові	нежитлові	
2011	120,0	114,9	101,7	122,1	124,4
2012	92,7	93,9	93,5	94,1	91,7
2013	89,0	96,6	111,3	90,0	82,8
2014	79,6	79,6	103,5	66,3	79,7
2015	87,5	91,7	98,9	85,8	83,7
2016	117,5	120,8	117,8	123,7	114,0
2017	126,4	121,5	116,3	126,1	131,7
2018	108,6	103,5	100,9	105,7	113,6
2019	123,6	119,1	104,8	130,3	127,7

Примітки: ¹ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя, за 2014-2019 рр. також без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Індеси за 2015-2019 рр. Переглянуті у зв'язку зі зміною базисного року (2016=100%).

Джерело: [109]

Таблиця Ж.18 - Обсяг виробленої будівельної продукції (виконаних будівельних робіт) за видами¹

Будівництво, усього	Будівлі	У тому числі		Інженерні споруди
		житлові	нежитлові	
2010	42918,1	19659,1	6876,5	12782,6
2011	61671,7	26745,4	8137,1	18608,3
2012	62937,2	28104,8	8523,0	19581,8
2013	58586,2	28257,3	9953,1	18304,2
2014	51108,7	24856,5	11292,4	13564,1
2015	57515,0	28907,5	13908,8	14998,7
2016	73726,9	38106,4	18012,8	20093,6
2017	105682,8	52809,6	23730,0	29079,6
2018	141213,1	66791,6	29344,8	37446,8
2019	181697,9	83589,3	33208,8	50380,5

Примітки:

¹ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя, за 2014-2019 рр. також без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.19 - Розподіл обсягів виробленої будівельної продукції за характером будівництва¹, %

Рік	Усього	Нове будівництво, реконструкція та технічне переоснащення	Ремонт (капітальний та поточний)
2013	100	81,2	18,8
2014	100	82,4	17,6
2015	100	80,1	19,9
2016	100	80,9	19,1
2017	100	73,2	26,8
2018	100	72,8	27,2
2019	100	74,2	25,8

Примітки:

¹ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя, за 2014-2019 рр. також без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.20 - Індекси будівельної продукції за видами, відсотків¹

Види продукції	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Будівництво	120,0	92,7	89,0	79,6	87,5	117,5	126,4	108,6	123,6
Будівлі	114,9	93,9	96,6	79,6	91,7	120,8	121,5	103,5	119,1
Будівлі житлові	101,7	93,5	111,3	103,5	98,9	117,8	116,3	100,9	104,8
Будівлі нежитлові	122,1	94,1	90,0	66,3	85,8	123,7	126,1	105,7	130,3
Інженерні споруди	124,4	91,7	82,8	79,7	83,7	114,0	131,7	113,6	127,7

Примітки:

¹ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя, за 2014-2019 рр. також без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.21 - Індекси фізичного обсягу товарної структури роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі^{1,2}

Найменування	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Усього	110,1	113,2	112,3	106,1	90,0	80,2	104,5	106,0	105,8	111,4
Продовольчі товари	106,0	112,7	116,6	107,2	95,9	105,5	111,2	105,8
Непродовольчі товари	112,9	113,6	109,6	105,3	85,9	78,7	106,5	106,4	102,1	115,6

Примітки:

1 За даними підприємств (юридичних осіб), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля.

2 2014 – 2019 рр. дані без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.22 - Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності за 2010-2019 рр.¹, млн грн.

Найменування	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Усього	180575,5	241286,0	273256,0	249873,4	219419,9	273116,4	359216,1	448461,5	578726,4	623978,9
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	11062,6	16466,0	18883,7	18587,4	18795,7	30154,7	50484,0	64243,3	66104,1	59129,5
Промисловість	55384,4	78725,8	91598,4	97574,1	86242,0	87656,0	117753,6	143300,0	199896,0	254196,2
Будівництво	29767,0	31990,8	40760,3	40796,2	36056,7	43463,7	44444,0	52176,2	55993,9	62346,6
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	18550,4	24067,9	24531,6	22190,3	20715,7	20662,9	29956,8	33664,8	51817,6	44173,7
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	19322,4	25498,2	32413,0	18472,6	15498,2	18704,0	25107,8	37943,5	50078,3	43792,8
Тимчасове розміщення й організація харчування	1033,2	1572,7	2264,9	1476,8	1482,0	1393,1	1477,9	2133,5	2675,1	2832,2
Інформація та телекомунікації	8625,8	9730,0	10167,7	9864,0	8175,1	22975,0	15651,2	18395,2	29884,9	21063,4
Фінансова та страхова діяльність	5861,5	5972,3	7353,3	6646,8	6214,5	6448,0	7678,7	8055,3	10652,3	11246,3
Операції з нерухомим майном	9861,0	14598,9	12368,6	13550,4	11230,2	11899,0	19665,0	22505,6	27556,8	28147,2
Професійна, наукова та технічна діяльність	4991,7	10491,9	9021,3	3621,3	2921,5	4065,2	6579,4	7965,3	10798,2	11912,4
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	2973,8	3928,8	4973,9	4013,9	3565,1	6535,2	10009,2	12747,3	11837,8	11741,1
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	7769,9	11437,6	11692,8	7546,2	5808,0	13942,4	22380,8	32843,9	44597,8	54305,5
Освіта	1818,4	2090,7	1463,5	1030,5	820,9	1540,1	2257,3	3492,5	4460,0	4788,7
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1920,1	2113,2	2707,2	1746,2	1223,9	2367,2	4479,0	6708,3	8138,8	9484,6
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	976,7	1437,3	2598,0	2544,5	508,7	1044,3	969,9	1649,2	3663,2	4146,2
Надання інших видів послуг	656,6	1163,9	457,8	212,2	161,7	265,6	321,5	637,6	571,6	672,5

Примітка:

1 Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та за 2014-2019 роки без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.23 - Капітальні інвестиції за джерелами фінансування за 2010-2019 рр.¹, млн грн.

Найменування	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Усього	180575,5	241286,0	273256,0	249873,4	219419,9	273116,4	359216,1	448461,5	578726,4	623978,9
у т.ч. за рахунок										
коштів державного бюджету	10223,3	17376,7	16288,3	6174,9	2738,7	6919,5	9264,1	15295,2	22814,1	30834,5
коштів місцевих бюджетів	5730,8	7746,9	8555,7	6796,8	5918,2	14260,0	26817,1	41565,5	50355,5	56480,0
власних коштів підприємств та організацій	111371,0	147569,6	171176,6	165786,7	154629,5	184351,3	248769,4	310061,7	409585,5	408275,7
кредитів банків та інших позик	22888,1	36651,9	39724,7	34734,7	21739,3	20740,1	27106,0	29588,9	44825,4	67232,6
коштів інвесторів-нерезидентів	3723,9	5038,9	4904,3	4271,3	5639,8	8185,4	9831,4	6206,4	1795,5	4663,9
коштів населення на будівництво житла	18885,9	17589,2	22575,5	24072,3	22064,2	31985,4	29932,6	32802,5	34645,7	32422,0
інших джерел фінансування	7752,5	9312,8	10030,9	8036,7	6690,2	6674,7	7495,5	12941,3	14704,7	24070,2

Примітка:

¹ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та за 2014-2019 роки без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.24 - Капітальні інвестиції за видами активів за 2010-2019 р.¹, млн грн.

Вид активів	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Усього	180575,5	241286,0	273256,0	249873,4	219419,9	273116,4	359216,1	448461,5	578726,4	623978,9
інвестиції в матеріальні активи	173662,8	231910,2	264853,7	239393,6	212035,1	254730,9	347390,5	432039,5	542335,1	600568,1
будівлі житлові	25753,7	26582,3	34256,0	36128,9	33177,0	45609,8	44864,9	53371,8	57395,9	58014,9
будівлі нежитлові	37156,6	49113,5	54772,7	45252,3	40859,7	43330,9	59398,3	65605,2	88846,1	100468,0
інженерні споруди	39062,6	57935,2	61380,3	51844,2	46599,3	50948,7	67517,1	78563,5	111314,8	149153,5
машини, обладнання та інвентар	54059,2	71771,4	77015,4	79032,9	68948,8	84423,2	123133,3	154721,7	187650,4	198455,3
транспортні засоби	11025,3	17014,0	27015,9	16246,8	13830,4	19650,0	36685,7	60123,9	73926,2	65870,8
земля	1182,2	2270,1	1755,4	1018,6	999,3	1441,8	1915,8	1994,0	1673,1	2230,0
довгострокові біологічні активи рослинництва та тваринництва	1797,2	2889,9	1780,1	2358,4	2034,2	2762,6	3162,7	3727,9	4528,3	5999,8
інші матеріальні активи	3626,0	4333,8	6877,9	7511,5	5586,4	6563,9	10712,7	13931,5	17000,3	20375,8
інвестиції в нематеріальні активи	6912,7	9375,8	8402,3	10479,8	7384,8	18385,5	11825,6	16422,0	36391,3	23410,8
з них										
права на комерційні позначення, об'єкти промислової власності, авторські та суміжні права, патенти, ліцензії, концесії тощо	3044,0	4101,9	3655,9	5631,5	2974,3	12457,8	4180,8	5717,7	23804,4	7309,4
програмне забезпечення та бази даних	2802,4	3254,0	3409,1	3477,6	3207,3	4908,4	6315,5	8196,4	9476,4	10215,3

Примітка:

¹ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та за 2014-2019 роки без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.25 - Рентабельність (збитковість) операційної діяльності підприємств за видами економічної діяльності за 2010-2019 рр.^{1, 2}, відсотків

Вид економічної діяльності	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	22,9	23,2	21,7	11,3	20,6	41,7	32,4	22,4	18,3	19,2
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	14,8	17,3	14,7	12,5	21,4	6,4	16,7	34,0	38,1	30,2
Переробна промисловість	2,3	2,9	1,8	2,1	-0,6	0,7	3,0	4,6	3,6	3,4
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	2,0	4,5	3,3	1,3	-0,1	-0,8	2,1	1,5	0,8	1,1
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	-6,2	-6,7	-1,5	-6,6	-4,9	-5,7	-8,0	-3,0	-7,0	-5,0
Будівництво	-1,5	0,2	-0,1	0,0	5,8	-7,6	-0,4	1,6	3,0	4,6
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	9,8	15,0	12,2	10,2	-12,8	-0,9	15,8	18,8	23,3	25,3
Транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність	5,6	6,1	5,4	3,5	-1,7	1,1	5,1	-1,0	-1,6	4,1
Тимчасове розміщення й організація харчування	-1,8	-0,1	-1,1	-2,8	-25,8	-17,3	-0,8	7,8	8,6	10,1
Інформація та телекомунікації	7,4	7,6	10,5	11,8	-1,6	0,5	8,5	13,8	13,1	15,4
Фінансова та страхова діяльність	3,5	6,2	6,1	5,9	-15,2	-8,9	-4,8	2,8	1,2	7,8
Операції з нерухомим майном	0,3	-3,6	2,8	3,1	-46,9	-33,4	-8,1	6,2	16,3	34,7
Професійна, наукова та технічна діяльність	-6,6	0,5	0,3	-1,3	-29,1	-1,1	17,6	19,4	8,9	26,2
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	-3,3	-2,7	-2,9	-2,5	-13,6	-11,9	-3,9	2,6	0,1	7,0
Освіта	4,9	7,4	8,2	8,4	5,5	5,7	5,6	3,7	5,8	11,0
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	4,0	2,6	2,7	3,1	-3,7	-0,6	4,5	3,3	3,7	3,0
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	-26,9	-24,4	-17,6	-8,0	-11,8	-25,3	-16,5	-15,5	-1,5	1,0
Надання інших видів послуг	4,3	3,1	2,6	-0,9	-1,0	7,3	5,1	-0,4	2,7	6,1
Усього	4,0	5,9	5,0	3,9	-4,1	1,0	7,4	8,8	8,1	10,2

Примітки:

¹ Без урахування результатів діяльності банків. За 2014-2019 роки без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

² Рівень рентабельності операційної діяльності розрахований як відношення фінансового результату від операційної діяльності до витрат операційної діяльності підприємств.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.26 - Рентабельність (збитковість) всієї діяльності підприємств за видами економічної діяльності за 2010-2019 рр.^{1,2}, відсотків

Вид економічної діяльності	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	16,3	18,0	15,6	8,0	8,9	29,5	24,7	16,0	13,7	16,1
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	8,9	9,4	5,1	4,4	-4,6	-8,1	6,1	18,0	23,0	19,1
Переробна промисловість	-0,3	0,3	-1,1	-1,1	-11,3	-7,8	-2,2	0,4	1,4	2,8
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	0,3	2,8	1,5	-0,2	-5,9	-6,9	-0,9	-1,6	-0,6	0,1
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	-6,9	-7,0	-1,2	-6,0	-8,2	-7,8	-6,7	-1,9	-5,1	-3,5
Будівництво	-4,2	-2,7	-0,6	-3,2	-13,5	-12,7	-5,0	-2,0	1,3	3,4
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	1,7	2,6	0,0	-3,6	-23,7	-13,5	-1,0	5,0	11,4	16,4
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	0,7	1,2	1,3	-0,6	-9,1	-4,9	1,8	-3,5	-4,3	1,4
Тимчасове розміщування й організація харчування	-3,8	-3,7	-4,7	-6,8	-28,9	-22,6	-6,5	5,0	5,8	9,3
Інформація та телекомунікації	2,7	2,2	4,2	5,9	-14,9	-8,2	1,3	8,3	8,6	10,5
Фінансова та страхова діяльність	4,2	2,3	3,9	3,2	-3,6	-4,9	-0,5	14,3	13,9	8,3
Операції з нерухомим майном	-8,9	-12,2	-8,0	-9,3	-53,6	-22,8	-23,4	-10,1	-0,8	24,5
Професійна, наукова та технічна діяльність	-8,6	2,7	-0,5	-3,7	-24,7	-16,9	8,9	9,4	5,9	18,0
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	-4,1	-4,9	5,7	-3,0	-14,8	-12,5	-6,3	-4,0	-0,5	7,9
Освіта	3,2	4,1	6,0	6,2	3,5	3,6	2,9	3,2	3,3	5,8
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	-1,4	-2,5	-0,8	-1,5	-12,8	-7,5	1,3	0,8	2,6	1,9
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	-22,9	-20,0	-19,6	-7,9	-13,5	-22,4	-10,7	-16,4	-3,7	0,0
Надання інших видів послуг	-1,0	-0,2	-1,9	-1,2	-1,3	5,5	4,5	-0,5	2,0	6,0
Усього	0,5	1,8	1,0	-0,7	-14,2	-7,3	0,6	3,0	4,5	7,6

Примітки:

¹ Без урахування результатів діяльності банків. За 2014-2019 роки без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

² Рівень рентабельності усієї діяльності розрахований як відношення чистого прибутку (збитку) до всіх витрат діяльності підприємств.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.27 - Чистий прибуток (збиток) підприємств за видами економічної діяльності за 2010-2019 рр.¹, тис. грн

Вид економічної діяльності	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	17 170 562	25 341 328	26 787 230	14 984 443	21 481 347	102 849 068	90 613 154	68 858 525	71 002 592	93 255 373
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	15 652 996	20 535 693	8 826 597	9 022 444	-9 967 592	-23 124 932	18 028 522	59 852 793	85 160 552	74 231 414
Переробна промисловість	-3 152 222	4 294 894	-11 571 917	-10 920 415	-142 546 983	-127 625 237	-35 229 367	8 130 767	30 935 956	60 128 963
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	746 506	9 208 828	5 651 659	-611 924	-23 823 328	-35 191 684	-5 332 101	-11 066 169	-4 296 637	1 158 756
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	-1 652 561	-2 077 828	-313 901	-1 671 191	-2 393 023	-2 326 023	-2 191 726	-793 366	-2 511 091	-1 817 542
Будівництво	-5 095 689	-4 580 097	-1 012 733	-5 893 164	-27 948 844	-25 861 950	-10 553 010	-5 014 330	4 414 074	13 590 642
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	7 547 351	12 070 812	210 567	-13 248 478	-133 219 450	-88 161 013	-4 841 818	25 874 157	68 809 790	108 561 473
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1 348 692	2 839 835	3 127 681	-1 423 457	-22 591 575	-17 847 818	7 408 711	-16 796 740	-24 265 433	8 421 788
Тимчасове розміщування й організація харчування	-633 564	-692 364	-984 254	-1 416 725	-6 641 837	-6 874 870	-1 983 089	1 773 481	2 350 862	4 245 604
Інформація та телекомунікації	2 081 754	2 068 582	3 739 120	4 881 531	-17 137 089	-12 590 232	1 750 581	12 029 276	14 676 085	20 617 272
Фінансова та страхова діяльність	11 145 067	7 916 908	10 769 362	5 157 132	-5 550 303	-9 573 444	-670 847	16 806 566	23 096 197	15 165 639
Операції з нерухомим майном	-7 172 531	-12 852 255	-9 337 990	-10 192 145	-105 425 718	-64 369 011	-43 900 172	-17 551 177	-1 551 590	44 953 485
Професійна, наукова та технічна діяльність	-20 279 066	8 267 580	-1 820 240	-8 390 350	-100 347 173	-48 656 046	22 842 036	32 356 151	20 304 383	69 037 811
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	-1 802 854	-2 490 669	3 576 362	-1 555 228	-9 543 240	-9 860 586	-5 094 404	-3 624 165	-493 054	9 854 199
Освіта	56 278	75 420	112 827	119 029	62 500	80 644	76 814	96 088	138 323	318 395
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	-99 821	-218 060	-77 280	-149 745	-1 185 292	-1 042 259	186 174	144 996	1 022 046	1 675 239
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	-1 930 285	-1 904 263	-2 547 609	-1 495 210	-3 244 017	-3 566 270	-1 599 480	-2 300 388	-597 112	-3 689
Надання інших видів послуг	-24 485	-6 445	-68 203	-36 293	-45 328	225 649	195 043	-23 676	109 526	384 182
Усього	13 906 130	67 797 899	35 067 277	-22 839 744	-590 066 945	-373 516 013	29 705 020	168 752 793	288 305 468	523 779 002

¹ Без урахування результатів діяльності банків. За 2014-2019 роки без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.28 - Впровадження інновацій на промислових підприємствах^{1,2,3}

Рік	Частка кількості промислових підприємств, що впроваджували інновації (продукцію та/або технологічні процеси), в загальній кількості промислових підприємств, %	Кількість упроваджених у виробництво нових технологічних процесів, одиниць	З них нових або суттєво поліпшених маловідходних, ресурсозберігаючих технологічних процесів	Кількість упроваджених у звітному році видів інноваційної продукції (товарів, послуг), одиниць	З них нових видів машин, обладнання	Частка обсягу реалізованої інноваційної продукції (товарів, послуг) у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) промислових підприємств, %
2010	11,5	2043	479	2408	663	3,8
2011	12,8	2510	517	3238	897	3,8
2012	13,6	2188	554	3403	942	3,3
2013	13,6	1576	502	3138	809	3,3
2014	12,1	1743	447	3661	1314	2,5
2015	15,2	1217	458	3136	966	1,4
2016	16,6	3489	748	4139	1305	... ⁴
2017	14,3	1831	611	2387	751	0,7
2018	15,6	2002	926	3843	920	0,8
2019	13,8	2318	857	2148	760	1,3

Примітки

¹ Дані за 2000-2014 роки наведені по юридичних особах та їх відокремлених підрозділах, які здійснювали промислову діяльність

² Дані за 2014-2019 роки наведені без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

³ Дані за 2015-2019 роки наведені по юридичних особах, які здійснювали промислову діяльність, із середньою кількістю працівників 50 осіб і більше.

⁴ Розрахунок показника не здійснювався.

Джерело: [109]

Таблиця Ж.29 - Джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств^{1,2,3}

Рік	Витрати на інновації, млн грн	У тому числі за рахунок							
		власних коштів підприємств		коштів державного бюджету		коштів інвесторів-нерезидентів		коштів інших джерел	
		млн грн	у % до загального обсягу витрат на інновації	млн грн	у % до загального обсягу витрат на інновації	млн грн	у % до загального обсягу витрат на інновації	млн грн	у % до загального обсягу витрат на інновації
2010	8045,5	4775,2	59,4	87,0	1,1	2411,4	30,0	771,9	9,6
2011	14333,9	7585,6	52,9	149,2	1,0	56,9	0,4	6542,2	45,6
2012	11480,6	7335,9	63,9	224,3	2,0	994,8	8,7	2925,6	25,5
2013	9562,6	6973,4	72,9	24,7	0,3	1253,2	13,1	1311,3	13,7
2014	7695,9	6540,3	85,0	344,1	4,5	138,7	1,8	672,8	8,7
2015	13813,7	13427,0	97,2	55,1	0,4	58,6	0,4	273,0	2,0
2016	23229,5	22036,0	94,9	179,0	0,8	23,4	0,1	991,1	4,3
2017	9117,5	7704,1	84,5	227,3	2,5	107,8	1,2	1078,3	11,8
2018	12180,1	10742,0	88,2	639,1	5,2	107,0	0,9	692,0	5,7
2019	14220,9	12474,9	87,7	556,5	3,9	42,5	0,3	1147,0	8,1

Примітки:

¹ Дані за 2000-2014 роки наведені по юридичних особах та їх відокремлених підрозділах, які здійснювали промислову діяльність

² Дані за 2014-2019 роки наведені без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях

³ Дані за 2015-2019 роки наведені по юридичних особах, які здійснювали промислову діяльність, із середньою кількістю працівників 50 осіб і більше
Джерело: [109]

Таблиця Ж.30 - Оцінка обсягу прямих іноземних інвестицій, в яких кінцевим контролюючим інвестором є резидент (round tripping)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015 *	2016 *	2017 *	2018 *	2019 *
ПРЯМІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНУ (крім реінвестування доходів), млн дол. США										
УСЬОГО	6 495	7 207	8 401	4 499	410	2 961	3 284	2 202	1 858	2 610
банки	2 039	1 529	475	469	499	2 384	2 257	635	477	173
інші сектори	4 456	5 678	7 926	4 030	- 89	577	1 027	1 567	1 381	2 437
Round-tripping, млн дол. США	1 296	3 429	2 908	1 055	- 1 038	- 162	134	270	419	956
банки	13	883	71	0	49	99	139	54	40	26
інші сектори ¹	1 283	2 546	2 837	1 055	- 1 087	- 261	- 5	216	379	930
Round-tripping, у % до загального обсягу	20	48	35	23	-	-	4,1	12,3	22,6	36,6
банки	1	58	15	0	10	4	6	8	8	15
інші сектори ¹	29	44,8	36	26	-	-	-	14	27	38
1. Інструменти участі в капіталі, крім реінвестування доходів²										
УСЬОГО	5 550	6 121	6 248	3 668	712	4 003	3 550	1 535	1 472	1 659
банки	2 039	1 529	475	469	499	2 384	2 257	635	477	173
інші сектори	3 511	4 592	5 773	3 199	213	1 619	1 293	900	995	1 486
Round-tripping³, млн дол. США	924	2 119	1 448	1 116	- 965	181	208	299	300	614
банки	13	883	71	0	49	99	139	54	40	26
інші сектори ¹	911	1 236	1 377	1 116	- 1 014	82	69	245	260	588
Round-tripping, у % до загального обсягу	17	35	23	30	-	5	6	19	20	37
банки	1	58	15	0	10	4	6	8	8	15
інші сектори ¹	26	27	24	35	-	5	5	27	26	40
2. Боргові інструменти										
УСЬОГО	945	1 086	2 153	831	- 302	- 1 042	- 266	667	386	951
з них: кредити прямого інвестора ¹	945	1 086	1 585	103	- 80	- 1 015	- 167	204	356	1 210
Round-tripping, млн дол. США	372	1 310	1 460	- 61	- 73	- 343	- 74	- 29	119	342
Round tripping, у % до загального обсягу	39	121	68	-	24	33	28	-	31	36

Примітки:

1. Без урахування обсягів торгових кредитів підприємств з прямими інвестиціями по відношенню до прямих інвесторів-нерезидентів
2. Інформація банків/підприємств про фінансові операції з нерезидентами
3. Інформація про залучення та обслуговування кредиту за договором з нерезидентом (з урахуванням кредитів, що фінансуються за рахунок випуску єврооблігацій)

*- розрахунки здійснювались за інструментами участі в капіталі, крім реінвестування доходів та борговими інструментами

Джерело: [93]

Таблиця Ж.31 - Прямі інвестиції за принципом спрямованості (запаси)¹

	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019
L Прямі інвестиції в Україну (L1 + L2)	52 872	58 654	65 121	67 031	49 835	43 780	45 195	45 179	44 009	51 387
<i>L1 Інструменти участі в капіталі</i> ^{2,3}	46 979	50 715	54 831	56 019	40 961	35 562	37 054	36 310	35 391	41 663
<i>L2 Боргові інструменти (L2.2 - L2.1)</i>	5 893	7 939	10 290	11 012	8 874	8 218	8 141	8 869	8 618	9 724

Примітка:

1. Починаючи з 2014 р. дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

2. Здійснено перерахунок запасів прямих іноземних інвестицій, врахованих за ціною останньої операції, з урахуванням їх ринкової вартості: за кордон - з 31.03.2015 р., в Україні - з 31.12.2010 р.

3. З 2015 дані наведено з урахуванням обсягів реінвестування доходів.

Джерело: [93]

Таблиця Ж.32 - Прямі інвестиції за принципом спрямованості (запаси) за окремими видами економічної діяльності¹

	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019
Прямі інвестиції в Україну	49 835	43 780	45 195	45 179	44 009	51 387
Інструменти участі в капіталі	40 961	35 562	37 054	36 310	35 391	41 663
Боргові інструменти	8 874	8 218	8 141	8 869	8 618	9 724
В тому числі:						
СІЛЬСЬКЕ, ЛІСОВЕ ТА РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО		2 082,6	786,3	935,8	982,6	768,1
ПРОМИСЛОВІСТЬ		15 195,5	14 485,8	16 192,6	16 636,2	20 989,9
БУДІВНИЦТВО		1 012,5	1 159,8	1 137,5	893,1	852,8
ОПТОВА ТА РОЗДРІБНА ТОРГІВЛЯ; РЕМОНТ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ І МОТОЦИКЛІВ		6 549,0	6 983,4	6 903,7	6 423,2	7 330,8
ТРАНСПОРТ, СКЛАДСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО, ПОШТОВА ТА КУР'ЄРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ		1 454,0	1 533,2	1 653,2	1 504,8	2 007,3

Примітка:

1. Починаючи з 2014 р. дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [93]

Таблиця Ж.33 - Доходи Зведеного бюджету* за класифікацією доходів бюджету, млн грн

	код бюджетної класифікації	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Разом доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів)		314 506,3	398 553,6	445 525,3	442 788,7	456 067,3	652 031,0	782 859,5	1 016 969,5	1 184 290,8	1 289 849,2
Податкові надходження	10000000		334 691,9	360 567,2	353 968,1	367 511,9	507 635,9	650 781,7	828 158,8	986 348,5	1 070 321,8
Неподаткові надходження	20000000		60 003,7	80 923,3	84 981,0	80 612,8	140 154,4	125 502,9	154 552,1	192 716,6	212 858,5
Доходи від операцій з капіталом	30000000		2 347,5	2 985,8	1 637,0	2 015,8	1 799,5	1 594,0	2 160,5	2 801,0	3 111,9
Від Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	42000000		481,4	222,9	1 529,3	5 383,0	1 882,2	4 198,2	1 631,2	1 559,0	1 184,2
Цільові фонди	50000000		1 029,1	826,1	673,3	543,9	558,9	782,8	30 467,0	865,6	2 372,8

* Дані наведено згідно із річними звітами Казначейства про виконання бюджету.

Джерело: [93]

Таблиця Ж.34 - Видатки Зведеного бюджету* за економічною класифікацією видатків **, млн грн

	код бюджетної класифікації	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Усього видатків		377 842,8	416 853,6	492 454,7	505 843,8	523 125,7	679 871,4	835 832,1	1 056 973,1	1 250 189,5	1 372 350,6
Поточні видатки	2000		374 906,7	451 709,4	476 463,6	502 926,0	633 118,8	762 702,5	957 083,1	1 106 010,3	1 216 377,4
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	2100		135 076,6	157 484,6	167 676,5	162 453,2	185 565,7	221 664,1	263 710,0	326 119,0	389 343,0
Використання товарів і послуг	2200		86 489,9	99 767,1	99 110,8	107 949,7	142 694,7	157 659,6	247 934,1	302 464,0	302 205,3
Обслуговування боргових зобов'язань	2400		25 631,5	27 000,1	35 904,2	52 483,5	88 484,0	97 687,4	111 592,9	116 936,9	120 777,6
Поточні трансферти	2600		24 988,1	43 777,0	29 712,6	37 248,8	27 217,2	25 353,1	46 730,3	52 854,3	83 288,0
Соціальне забезпечення	2700		100 575,0	118 958,3	139 515,0	133 825,4	170 411,2	253 084,5	280 045,4	300 737,4	312 336,3
Інші поточні видатки	2800		2 145,6	4 722,3	4 544,5	8 965,4	18 746,0	7 253,7	7 070,3	6 898,7	8 427,2
Капітальні видатки	3000		41 946,9	40 745,2	29 380,2	20 199,7	46 752,6	73 129,6	99 890,0	144 179,2	155 973,3
Придбання основного капіталу	3100		20 891,9	21 770,5	17 061,8	14 626,0	35 758,2	51 958,1	60 305,3	85 883,2	90 186,2
Капітальні трансферти	3200		21 055,0	18 974,7	12 318,4	5 573,6	10 994,4	21 171,5	39 584,6	58 296,1	65 787,1

* Дані наведено згідно із річними звітами Казначейства про виконання бюджету.

** Видатки за 2011-2012 роки наведено згідно із структурою видатків за економічною класифікацією, що діє з 2013 року

Джерело: [93]

Таблиця Ж.35 – Кредитування Зведеного бюджету, млн грн

	код бюджетної класифікації	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Усього кредитування	4000	1 348,4	4 757,9	3 856,3	535,2	4 972,1	3 057,8	1 841,3	2 122,1	1 893,0	4 762,7
Надання кредитів	4110		7 109,2	6 188,3	6 115,4	6 825,4	7 415,7	7 387,9	8 229,2	8 871,5	12 241,7
Повернення кредитів	4120		-2 351,3	-2 332,0	-5 580,2	-1 853,3	-4 357,9	-5 546,6	-6 107,0	-6 978,4	-7 479,0
ФІНАНСУВАННЯ (дефіцит «+» / профіцит «-»)		64 684,9	23 057,9	50 785,7	63 590,3	72 030,5	30 898,2	54 813,9	42 125,7	67 791,8	87 264,2

Джерело: [93]

Додаток 3

Таблиця 3.1 - Система параметрів інтегрального коефіцієнта економічного потенціалу

№	Найменування параметра	Характеристика параметра	Параметр	Розрахунок інтегрального коефіцієнта
1	Фондовіддача	Обсяг виробленої продукції / зал. вартість ОЗ та НА	Стимулятор	<p>Методика розрахунку інтегрального коефіцієнта наведено у Додатку И.</p> <p>По кожному показнику знаходиться значення максимальне (a_i^{max}) та мінімальне значення (a_i^{min}) за показниками усіх підприємств за видами економічної діяльності; або при аналізі діяльності підприємств – серед аналізованих підприємств</p>
2	Рівень зносу ОЗ та НА	Знос ОЗ та НА / Залишкова вартість ОЗ та НА * 100	Дестимулятор	
3	Коефіцієнт амортизаційної віддачі	Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) / Амортизація	Стимулятор	
4	Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	Капітальні інвестиції / Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)	Стимулятор	
5	Продуктивність праці	Обсяг виробленої продукції / к-сть зайнятих працівників	Стимулятор	
6	Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача)	Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) / Активи балансу	Стимулятор	
7	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	Фінансовий результат від операційної діяльності / Витрати операційної діяльності * 100	Стимулятор	
8	Рівень рентабельності за доданою вартістю за витратами виробництва	Додана вартість за витратами виробництва / Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) * 100	Стимулятор	
9	Рівень рентабельності власного капіталу	Чистий прибуток (збиток) / Власний капітал * 100	Стимулятор	
10	Рівень рентабельності активів	Чистий прибуток (збиток) / Активи * 100	Стимулятор	

Джерело: складено автором

Таблиця 3.2 - Система параметрів інтегрального коефіцієнта фінансового потенціалу

№	Найменування параметра	Характеристика параметра	Параметр	Розрахунок інтегрального коефіцієнта
1	Коефіцієнт фінансової незалежності	Власний капітал / Капітал	Стимулятор	<p>Методика розрахунку інтегрального коефіцієнта наведено у Додатку И.</p> <p>По кожному показнику знаходиться значення максимальне (a_i^{max}) та мінімальне значення (a_i^{min}) за показниками усіх підприємств за видами економічної діяльності; або при аналізі діяльності підприємств – серед аналізованих підприємств</p> <p>У випадку якщо нормативне значення (при наявності) більше максимального значення за показниками усіх підприємств (аналізованих підприємств) або мінімальне значення за показниками усіх підприємств (аналізованих підприємств) більше нормативного значення то за максимальне (a_i^{max}) та мінімальне значення (a_i^{min}) приймається нормативне значення</p>
2	Коефіцієнт фінансової стабільності	Власний капітал / (Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення)	Стимулятор	
3	Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття)	Оборотні активи / Поточні зобов'язання і забезпечення	Стимулятор	
4	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності)	(Оборотні активи - Запаси) / Поточні зобов'язання і забезпечення	Стимулятор	
5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(Грошові кошти + Поточні фінансові інвестиції) / Поточні зобов'язання і забезпечення	Стимулятор	
6	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	Власні оборотні кошти / Оборотні активи	Стимулятор	
7	Співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості	Поточна кредиторська заборгованість / Дебіторська заборгованість	Дестимулятор	
8	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	(Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення) / Активи	Дестимулятор	
9	Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	Власний капітал / Необоротні активи	Стимулятор	
10	Коефіцієнт Бівера (рівень платоспроможності)	[Чистий прибуток (збиток) + Амортизація] / Зобов'язання	Стимулятор	

Джерело: складено автором

Додаток И

Розрахунок інтегрального коефіцієнта

Методика оцінки ефективності функціонування досліджуваної системи та розрахунок інтегрального коефіцієнта передбачає реалізацію декількох етапів.

1. Формування системи інформаційного простору оцінки ефективності досліджуваної системи.

Вихідні дані представляються у вигляді матриці вихідних даних $X = (x_{ij})$, де x_{ij} – значення i -го параметра ($i = 1, 2, 3 \dots n$) для j -го періоду ($j = 1, 2, 3 \dots m$).

По кожному параметру знаходиться значення максимальне (a_i^{max}) та мінімальне значення (a_i^{min}).

2. Матриця стандартизованих значень ознак.

Оскільки параметри є іменованими величинами, необхідною процедурою вимірювання попереднє нормування відібраних параметрів, яке забезпечує порівнянність та співставність сформованої інформаційної бази. Нормування виконується за різними формулами для параметрів-стимуляторів та параметрів-дестимуляторів. Це пов'язано з необхідністю уніфікації тих складових, по яких ранжування здійснюється від максимального до мінімального значень, та тих, по яких воно виконується в протилежному напрямку [325]:

- для параметрів-стимуляторів

$$z_{ij} = \frac{a_{ij} - a_i^{min}}{a_i^{max} - a_i^{min}} \quad (1)$$

- для параметрів-дестимуляторів

$$z_{ij} = \frac{a_i^{max} - a_{ij}}{a_i^{max} - a_i^{min}} \quad (2)$$

де z_{ij} – стандартизовані параметри стану j -го періоду

3. Розрахунок інтегрального коефіцієнта проводимо за формулою середнього квадратичного за Колмогоровим:

$$R_j = \sqrt{\frac{z_{1j}^2 + z_{2j}^2 + \dots + z_{nj}^2}{n}} \quad (3)$$

де R_j – інтегральний коефіцієнт j -го періоду, $z_{1j}, z_{2j}, \dots, z_{nj}$ – стандартизовані параметри j -го періоду, n – кількість параметрів.

Отриманий таким чином інтегральний коефіцієнт знаходиться в межах від 0 до 1. Даний інтегральний коефіцієнт дасть уявлення про відносні результати функціонування досліджуваної системи певного періоду відносно його найкращого рівня та загальні тенденції розвитку досліджуваного об'єкту.

Додаток К

Таблиця К.1.1 – Основні показники, що характеризують діяльність підприємств за видом економічної діяльності «Промисловість»

№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітного періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
1	Кількість підприємств	од.	42 564	38 555	42 026	44 425	47 679	-4 009,0	3 471,0	2 399,0	3 254,0	-9,4	9,0	5,7	7,3	табл. 2.4
1.1	у % до загальної кількості підприємств	%	12,4	12,6	12,4	12,5	12,5	0,2	-0,2	0,1	0,0					р. 1 / загальна кін-сть підпр. (табл. 2.2) * 100
1.2	на 10 тис. осіб наявного населення, од	од	9,9	9,1	9,9	10,5	11,4	-0,8	0,8	0,6	0,9					р. 1 / наявне населення * 10000
2	Кількість зайнятих працівників	тис. ос.	2 252,1	2 176,9	2 151,6	2 110,0	2 056,4	-75,2	-25,3	-41,6	-53,6	-3,3	-1,2	-1,9	-2,5	табл. 2.4
2.1	у % до загальної кількості зайнятих працівників	%	38,2	37,5	37,0	35,4	32,1	-0,7	-0,5	-1,6	-3,3					р. 2 / загальна зайнятих прац. (табл. 2.2) * 100
2.2	% найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості	%	90,4	91,4	91,6	92,2	92,3	1,0	0,2	0,6	0,1					К-сть найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості / р. 2 (табл. 2.2) * 100
3	Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	1 887 535,4	2 305 695,9	2 817 768,9	3 248 378,6	3 230 045,2	418 160,5	512 073,0	430 609,7	-18 333,4	22,2	22,2	15,3	-0,6	табл. 2.16
3.1	% реалізованої продукції у обсязі виробленої	%	119,2	122,1	116,4	118,3	112,2	2,9	-5,7	1,9	-6,1					р. 3 / р. 4 * 100
3.2	у % до усього обсягу реал. прод. (товар., посл.)	%	36,6	37,0	36,6	35,3	33,5	0,4	-0,4	-1,3	-1,8					р. 3 / усього обсяг реал. прод. (товар., посл.) (табл. 2.16)
4	Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	1 584 154,5	1 888 595,2	2 420 301,4	2 746 608,1	2 878 536,9	304 440,7	531 706,2	326 306,7	131 928,8	19,2	28,2	13,5	4,8	табл. 2.17
5	Додана вартість за витратами виробництва	млн. грн.	488 256,8	651 913,4	812 468,5	868 069,9	988 440,1	163 656,6	160 555,1	55 601,4	120 370,2	33,5	24,6	6,8	13,9	табл. 2.18
5.1	у % усього дод. варт-ті за вит-ми вир-ва підпр-в	%	36,7	38,3	38,7	37,6	36,0	1,6	0,4	-1,1	-1,6					р. 5 / усього дод. варт. за витр. вир. підпр. (табл. 2.18)*100
5.2	у % до обсягу реаліз. продукції (товарів, послуг)	%	25,9	28,3	28,8	26,7	30,6	2,4	0,5	-2,1	3,9					р. 5 / р. 3
6	Витрати на виробництво продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	1 351 983,4	1 498 586,8	1 879 666,1	2 242 650,4	2 313 033,6	146 603,4	381 079,3	362 984,3	70 383,2	10,8	25,4	19,3	3,1	табл. 2.20
6.1	у % до усього витрат виробництва підприємств	%	55,5	54,3	53,3	52,6	49,5	-1,2	-1,0	-0,7	-3,1					р. 6 / усього витрати виробництва (табл. 2.20)
6.2	у % до обсягу реаліз. прод. (товарів, послуг)	%	71,6	65,0	66,7	69,0	71,6	-6,6	1,7	2,3	2,6					р. 6 / р. 3
7	Витрати на оплату праці	млн. грн.	126 115	150 162	190 349	238 332	282 339	24 047,0	40 187,4	47 982,3	44 007,4	19,1	26,8	25,2	18,5	табл. 2.6
7.1	у % до витрат на персонал	%	74,5	82,5	82,6	82,5	82,6	8,0	0,1	-0,1	0,1					р. 7 / витрати на персонал (табл. 2.6)
7.2	у % до усього витрат на оплату праці підприємств	%	42,6	41,6	40,3	39,6	37,8	-1,0	-1,3	-0,7	-1,8					р. 7 / усього витрати на персонал (табл. 2.6)
8	Амортизація	млн. грн.	80 332,1	93 983,2	100 314,9	120 166,4	145 098,6	13 651,1	6 331,7	19 851,5	24 932,2	17,0	6,7	19,8	20,7	табл. 2.20
8.1	у % до витрат виробництва	%	5,9	6,3	5,3	5,4	6,3	0,4	-1,0	0,1	0,9					р. 8 / р. 6
9	Капітальні інвестиції	млн. грн.	87 961,4	114 656,8	144 184,1	200 908,5	255 397,4	26 695,4	29 527,3	56 724,4	54 488,9	30,3	25,8	39,3	27,1	табл. 2.22
9.1	у % до усього капітальних інвестицій підприємств	%	41,2	40,7	40,1	42,6	48,7	-0,5	-0,6	2,5	6,1					р. 9 / усього капітальних інвестицій (табл. 2.22) * 100
9.2	коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	грн. / грн.	0,05	0,05	0,05	0,06	0,08	0,00	0,00	0,01	0,02					р. 9 / р. 3
9.3	Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища	млн. грн.	7 156,9	12 563,2	9 596,6	8 630,9	8 498,2	5 406,3	-2 966,6	-965,7	-132,7	75,5	-23,6	-10,1	-1,5	табл. 2.23
9.4	у % до усього капітальних інвестицій	%	8,14	10,96	6,66	4,30	3,33	2,82	-4,30	-2,36	-0,97	34,6	-39,2	-35,4	-22,6	р. 9.2 / р. 9
10	Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування	млн. грн.	-181 360,9	-7 569,6	87 461,7	154 138,2	166 753,2	173 791,3	95 031,3	66 676,5	12 615,0	-95,8	-1 255,4	76,2	8,2	табл. 2.25
10.1	Прибуток до оподаткування	млн. грн.	90 315,9	141 475,3	232 213,1	277 850,4	283 690,5	51 159,4	90 737,8	45 637,3	5 840,1	56,6	64,1	19,7	2,1	табл. 2.25
10.2	Збиток до оподаткування	млн. грн.	271 676,8	149 044,9	144 751,4	123 712,2	116 937,3	-122 631,9	-4 293,5	-21 039,2	-6 774,9	-45,1	-2,9	-14,5	-5,5	табл. 2.25
10.3	% підприємств, що одержали збиток	%	27,1	27,2	28,2	27,2	27,9	0,1	1,0	-1,0	0,7					табл. 2.25
11	Чистий прибуток (збиток)	тис. грн.	-188 267,9	-24 724,7	56 124,0	109 288,8	133 701,6	163 543,2	80 848,7	53 164,8	24 412,8	-86,9	-327,0	94,7	22,3	табл. 2.26
11.1	% підприємств, що одержали збиток	%	27,4	27,5	28,6	27,6	28,3	0,1	1,1	-1,0	0,7					табл. 2.26
12	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	%	0,9	4,2	6,8	6,3	5,5	3,3	2,6	-0,5	-0,8					табл. 2.27



Продовження табл. К.1.1

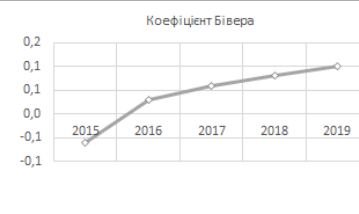
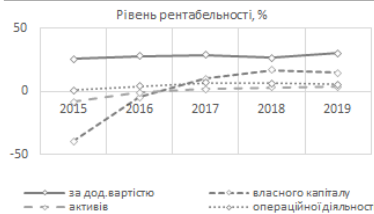
№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітного періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
13	Кількість підприємств	од.	42 564	38 555	42 026	44 425	47 679	-4 009,0	3 471,0	2 399,0	3 254,0	-9,4	9,0	5,7	7,3	
14	Активи або капітал	млн. грн.	2 356 486,3	2 790 399,5	3 142 639,6	3 431 936,8	3 639 017,3	433 913,2	352 240,1	289 297,2	207 080,5	18,4	12,6	9,2	6,0	табл. 2.8
14.1	у % до усього активів (капіталу) підприємств	%	29,2	27,9	31,5	31,5	31,7	-1,3	3,6	0,0	0,2					р. 14 / усього активи підприємств (табл. 2.8)
15	Необоротні активи	млн. грн.	1 154 166,1	1 272 826,8	1 360 974,5	1 516 634,8	1 753 918,0	118 660,7	88 147,7	155 660,3	237 283,2	10,3	6,9	11,4	15,6	табл. 2.8
15.1	у % до усього активів (капіталу)	%	49,0	45,6	43,3	44,2	48,2	-3,4	-2,3	0,9	4,0					
15.2	у т.ч. залишкова вартість ОЗ та НА	млн. грн.	916 730,5	998 731,6	1 075 710,6	1 183 246,8	1 416 962,3	82 001,1	76 979,0	107 536,2	233 715,5	8,9	7,7	10,0	19,8	табл. 2.9
15.3	знос ОЗ та НА	млн. грн.	3 053 695,0	2 091 131,6	1 479 734,6	2 060 784,3	2 040 596,2	-962 563,4	-611 397,0	581 049,7	-20 188,1	-31,5	-29,2	39,3	-1,0	табл. 2.9
16	Оборотні активи	млн. грн.	1 201 590,5	1 516 831,9	1 781 004,4	1 914 514,4	1 883 722,4	315 241,4	264 172,5	133 510,0	-30 792,0	26,2	17,4	7,5	-1,6	табл. 2.8
16.1	у т.ч. запаси	млн. грн.	289 901,2	349 754,1	417 778,5	480 254,4	481 775,1	59 852,9	68 024,4	62 475,9	1 520,7	20,6	19,4	15,0	0,3	табл. 2.10
16.2	поточні біологічні активи	млн. грн.	1 451,9	1 744,4	2 785,4	2 657,0	2 514,8	292,5	1 041,0	-128,4	-142,2	20,1	59,7	-4,6	-5,4	табл. 2.10
16.3	дебіторська заборгованість	млн. грн.	767 422,2	990 702,4	1 166 430,7	1 222 998,7	1 189 155,4	223 280,2	175 728,3	56 568,0	-33 843,3	29,1	17,7	4,8	-2,8	табл. 2.10
16.4	% заборгов-ті за товари, роботи, послуги	%	36,4	39,1	34,0	35,1	37,0	2,7	-5,1	1,1	1,9					ДЗ за товари, роботи, послуги (табл. 2.11) / р. 16.3*100
16.5	поточні фінансові інвестиції	млн. грн.	22 809,8	16 013,6	11 650,1	13 580,8	16 333,3	-6 796,2	-4 363,5	1 930,7	2 752,5	-29,8	-27,2	16,6	20,3	табл. 2.10
16.6	грошові кошти	млн. грн.	69 070,5	80 868,4	87 973,8	92 047,2	98 703,1	11 597,9	7 305,4	4 073,4	6 655,9	16,8	9,1	4,6	7,2	табл. 2.10
16.7	витрати майбутніх періодів	млн. грн.	24 671,6	40 256,4	31 789,2	27 703,6	22 240,4	15 584,8	-8 467,2	-4 085,6	-5 463,2	63,2	-21,0	-12,9	-19,7	табл. 2.10
16.8	інші оборотні активи	млн. грн.	26 283,3	37 692,6	62 596,7	75 272,7	73 000,3	11 429,3	24 904,1	12 676,0	-2 272,4	43,5	66,1	20,3	-3,0	табл. 2.10
17	Необоротні активи та групи вибуття	млн. грн.	729,7	740,8	660,7	787,6	1 376,9	11,1	-80,1	126,9	589,3	1,5	-10,8	19,2	74,8	табл. 2.8
18	Власні оборотні активи	млн. грн.	-675 099,5	-745 914,9	-811 547,3	-871 649,9	-843 422,1	-70 815,4	-65 632,4	-60 102,6	28 227,8	10,5	8,8	7,4	-3,2	р. 20 - р. 15
19	Функціонуючий капітал	млн. грн.	-91 547,0	-185 484,1	-223 353,9	-271 350,8	-270 349,9	-93 937,1	-37 869,8	-47 996,9	1 000,9	102,6	20,4	21,5	-0,4	р. 16 - р. 22
20	Власний капітал	млн. грн.	479 066,6	526 911,9	549 427,2	644 984,9	910 495,9	47 845,3	22 515,3	95 557,7	265 511,0	10,0	4,3	17,4	41,2	табл. 2.8
21	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	млн. грн.	584 261,0	561 140,4	588 838,0	600 979,8	574 404,2	-23 120,6	27 697,6	12 141,8	-26 575,6	-4,0	4,9	2,1	-4,4	табл. 2.8
22	Поточні зобов'язання і забезпечення	млн. грн.	1 293 137,5	1 702 316,0	2 004 358,3	2 185 865,2	2 154 072,3	409 178,5	302 042,3	181 506,9	-31 792,9	31,6	17,7	9,1	-1,5	табл. 2.8
22.1	у т.ч. короткострокові кредити	млн. грн.	166 652,0	233 199,7	232 273,2	233 944,2	163 331,5	66 547,7	-926,5	1 671,0	-70 612,7	39,9	-0,4	0,7	-30,2	табл. 2.13
22.2	поточна кредиторська заборгованість	млн. грн.	817 584,1	1 042 354,8	1 179 731,2	1 316 963,4	1 309 531,6	224 770,7	137 376,4	137 232,2	-7 431,8	27,5	13,2	11,6	-0,6	табл. 2.13
22.3	% заборгов-ті за товари, роботи, послуги	%	59,3	57,8	61,6	62,6	65,0	-1,5	3,8	1,0	2,4					КЗ за товари, роботи, послуги (табл. 2.14) / р. 22.2*100
22.4	інші поточні забезпечення	млн. грн.	16 478,8	27 344,8	47 795,3	70 569,0	79 588,4	10 866,0	20 450,5	22 773,7	9 019,4	65,9	74,8	47,6	12,8	табл. 2.13
22.5	доходи майбутніх періодів та відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	млн. грн.	8 362,2	9 384,9	9 032,0	14 290,1	17 654,1	1 022,7	-352,9	5 258,1	3 364,0	12,2	-3,8	58,2	23,5	табл. 2.13
22.6	інші поточні зобов'язання	млн. грн.	284 060,4	390 031,8	535 526,6	550 098,5	583 966,7	105 971,4	145 494,8	14 571,9	33 868,2	37,3	37,3	2,7	6,2	табл. 2.13
23	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття та чиста вартість активів НПО	млн. грн.	21,2	31,2	16,1	106,9	44,9	10,0	-15,1	90,8	-62,0	47,2	-48,4	564,0	-58,0	табл. 2.8



Джерело: [270] та власні розрахунки

Таблиця К.1.2 – Показники економічного та фінансового потенціалів підприємств за видом економічної діяльності «Промисловість»

№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітного періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
	Кількість підприємств	од.	42 564	38 555	42 026	44 425	47 679	-4 009,0	3 471,0	2 399,0	3 254,0	-9,4	9,0	5,7	7,3	табл. 2.4
1 Параметри економічного потенціалу																
1.1	Фондовідача	грн. / грн.	1,73	1,89	2,25	2,32	2,03	0,16	0,36	0,07	-0,29	9,2	19,0	3,1	-12,5	Обсяг виробленої продукції / зал. вартість ОЗ та НА
1.2	Рівень зносу ОЗ та НА	%	76,9	67,7	57,9	63,5	59,0	-9,2	-9,8	5,6	-4,5					Знос ОЗ та НА/(Знос ОЗ та НА + Зал. варт. ОЗ та НА)*100
1.3	Коефіцієнт амортизаційної віддачі	грн. / грн.	23,50	24,53	28,09	27,03	22,26	1,03	3,56	-1,06	-4,77					Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) / Амортизація
1.4	Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	грн. / грн.	0,05	0,05	0,05	0,06	0,08	0,00	0,00	0,01	0,02					Капітальні інвестиції / Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)
1.4	Продуктивність праці	т.грн. / ос.	703,4	867,6	1 124,9	1 301,7	1 399,8	164,2	257,3	176,8	98,1	23,3	29,7	15,7	7,5	Обсяг виробленої продукції / к-сть зайнятих працівників
1.5	Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовідача)	грн. / грн.	0,80	0,83	0,90	0,95	0,89	0,03	0,07	0,05	-0,06					Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) / Активи балансу
1.6	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	%	0,90	4,20	6,80	6,30	5,50	3,30	2,60	-0,50	-0,80					Фінансовий результат від операційної діяльності / Витрати операційної діяльності * 100
1.8	Рівень рентабельності за доданою вартістю за витратами виробництва	%	25,87	28,27	28,83	26,72	30,60	2,40	0,56	-2,11	3,88					Додана вартість за витратами виробництва / Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) * 100
1.9	Рівень рентабельності власного капіталу	%	-39,30	-4,69	10,22	16,94	14,68	34,61	14,91	6,72	-2,26					Чистий прибуток (збиток) / Власний капітал * 100
1.10	Рівень рентабельності активів	%	-7,99	-0,89	1,79	3,18	3,67	7,10	2,68	1,39	0,49					Чистий прибуток (збиток) / Активи * 100
1.11	Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу		0,23	0,28	0,37	0,40	0,45									
2 Параметри фінансового потенціалу																
2.1	Коефіцієнт фінансової незалежності		0,20	0,19	0,17	0,19	0,25	-0,01	-0,02	0,02	0,06					Власний капітал / Капітал
2.2	Коефіцієнт фінансової стабільності		0,26	0,23	0,21	0,23	0,33	-0,03	-0,02	0,02	0,10					Власний капітал / (Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення)
2.3	Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття)		0,93	0,89	0,89	0,88	0,87	-0,04	0,00	-0,01	-0,01					Оборотні активи / Поточні зобов'язання і забезпечення
2.4	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності)		0,71	0,69	0,68	0,66	0,65	-0,02	-0,01	-0,02	-0,01					(Оборотні активи - Запаси) / Поточні зобов'язання і забезпечення
2.5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності		0,07	0,06	0,05	0,05	0,05	-0,01	-0,01	0,00	0,00					(Грошові кошти + Поточні фінансові інвестиції) / Поточні зобов'язання і забезпечення
2.6	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами		-0,56	-0,49	-0,46	-0,46	-0,45	0,07	0,03	0,00	0,01					Власні оборотні кошти / Оборотні активи
2.7	Співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості		1,07	1,05	1,01	1,08	1,10	-0,02	-0,04	0,07	0,02					Поточна кредиторська заборгованість / Дебіторська заборгованість
2.8	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу		0,80	0,81	0,83	0,81	0,75	0,01	0,02	-0,02	-0,06					(Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення) / Активи
2.9	Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом		0,42	0,41	0,40	0,43	0,52	0,00	-0,01	0,02	0,09					Власний капітал / Необоротні активи
2.10	Коефіцієнт Бівера (рівень платоспроможності)		-0,06	0,03	0,06	0,08	0,10	0,09	0,03	0,02	0,02					(Чистий прибуток (збиток) + Амортизація) / Зобов'язання
2.11	Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу		0,21	0,19	0,19	0,20	0,24									
3	Середній інтегральний коефіцієнт потенціалів		0,22	0,24	0,28	0,30	0,35									



Джерело: [270] та власні розрахунки

Таблиця К.1.3 – Матриця стандартизованих значень ознак та інтегральні коефіцієнти економічного та фінансового потенціалів за видом економічної діяльності «Промисловість»

	Найменування параметра	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	Параметри економічного потенціалу	0,20	0,22	0,27	0,28	0,24
1.1	Фондовіддача	0,00	0,22	0,46	0,33	0,44
1.2	Рівень зносу ОЗ та НА	0,10	0,11	0,13	0,12	0,09
1.3	Коефіцієнт амортизаційної віддачі	0,31	0,31	0,31	0,38	0,54
1.4	Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	0,33	0,49	0,74	0,91	1,00
1.4	Продуктивність праці	0,39	0,42	0,47	0,50	0,46
1.5	Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача)	0,02	0,10	0,16	0,15	0,13
1.6	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	0,32	0,39	0,40	0,34	0,45
1.8	Рівень рентабельності за доданою вартістю за витратами виробництва	0,00	0,00	0,09	0,16	0,13
1.9	Рівень рентабельності власного капіталу	0,00	0,00	0,12	0,21	0,24
1.10	Рівень рентабельності активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.11	Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу	0,23	0,28	0,37	0,40	0,45
2	Параметри фінансового потенціалу					
2.1	Коефіцієнт фінансової незалежності	0,29	0,28	0,25	0,28	0,37
2.2	Коефіцієнт фінансової стабільності	0,13	0,11	0,10	0,11	0,16
2.3	Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття)	0,20	0,15	0,15	0,14	0,13
2.4	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності)	0,15	0,11	0,09	0,06	0,04
2.5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,28	0,22	0,17	0,17	0,17
2.6	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.7	Співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості	0,13	0,14	0,18	0,12	0,10
2.8	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,34	0,33	0,30	0,33	0,41
2.9	Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	0,25	0,24	0,24	0,25	0,31
2.10	Коефіцієнт Бівера (рівень платоспроможності)	0,00	0,07	0,18	0,25	0,32
2.11	Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу	0,21	0,19	0,19	0,20	0,24

Джерело: власні розрахунки

Таблиця К.2.1 – Основні показники, що характеризують діяльність підприємств за видом економічної діяльності «Сільське, лісове та рибне господарство»

№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітного періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
1	Кількість підприємств	од.	46 744	44 998	50 115	50 504	50 239	-1 746,0	5 117,0	389,0	-265,0	-3,7	11,4	0,8	-0,5	табл. 2.4
1.1	у % до загальної кількості підприємств	%	13,6	14,7	14,8	14,2	13,2	1,1	0,1	-0,6	-1,0				р. 1 / загальна к-сть підпр. (табл. 2.2) * 100	
1.2	на 10 тис. осіб наявного населення, од	од	10,9	10,6	11,9	11,9	12,0	-0,3	1,3	0,0	0,1				р. 1 / наявне населення * 10000	
2	Кількість зайнятих працівників	тис. ос.	597,6	614,3	593,0	581,1	566,7	16,7	-21,3	-11,9	-14,4	2,8	-3,5	-2,0	табл. 2.4	
2.1	у % до загальної кількості зайнятих працівників	%	10,1	10,6	10,2	9,8	8,8	0,5	-0,4	-0,4	-1,0				р. 2 / загальна зайнятих прац. (табл. 2.2) * 100	
2.2	% найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості	%	88,4	87,5	87,6	87,3	88,0	-0,9	0,1	-0,3	0,7				К-сть найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості / р. 2 (табл. 2.2) * 100	
3	Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	362 310,0	403 645,8	454 380,1	525 096,9	556 325,9	41 335,8	50 734,3	70 716,8	31 229,0	11,4	12,6	15,6	5,9	табл. 2.16
3.1	% реалізованої продукції у обсязі виробленої	%	88,6	86,8	88,9	87,4	89,7	-1,8	2,1	-1,5	2,3					р. 3 / р. 4 * 100
3.2	у % до усього обсягу реал. прод. (товар., посл.)	%	7,0	6,5	5,9	5,7	5,8	-0,5	-0,6	-0,2	0,1					р. 3 / усього обсяг реал. прод. (товар., посл.) (табл. 2.16)
4	Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	409 113,1	465 002,9	511 162,8	600 954,9	620 551,3	55 889,8	46 159,9	89 792,1	19 596,4	13,7	9,9	17,6	3,3	табл. 2.17
5	Додана вартість за витратами виробництва	млн. грн.	183 874,4	186 933,1	195 447,8	201 937,8	205 441,9	3 058,7	8 514,7	6 490,0	3 504,1	1,7	4,6	3,3	1,7	табл. 2.18
5.1	у % усього дод. варт-ті за вит-ми вир-ва підпр-в	%	13,8	11,0	9,3	8,7	7,5	-2,8	-1,7	-0,6	-1,2					р. 5 / усього д.варт. за витр.вир.підпр. (табл. 2.18)*100
5.2	у % до обсягу реаліз. продукції (товарів, послуг)	%	50,8	46,3	43,0	38,5	36,9	-4,5	-3,3	-4,5	-1,6					р. 5 / р. 3
6	Витрати на виробництво продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	274 981,6	326 544,7	388 918,7	481 539,7	508 633,7	51 563,1	62 374,0	92 621,0	27 094,0	18,8	19,1	23,8	5,6	табл. 2.20
6.1	у % до усього витрат виробництва підприємств	%	11,3	11,8	11,0	11,3	10,9	0,5	-0,8	0,3	-0,4					р. 6 / усього витрати виробництва (табл. 2.20)
6.2	у % до обсягу реаліз. прод. (товарів, послуг)	%	75,9	80,9	85,6	91,7	91,4	5,0	4,7	6,1	-0,3					р. 6 / р. 3
7	Витрати на оплату праці	млн. грн.	21 265	27 094	36 028	45 243	51 831	5 829,1	8 934,3	9 214,9	6 587,6	27,4	33,0	25,6	14,6	табл. 2.6
7.1	у % до витрат на персонал	%	74,6	82,1	82,3	82,2	82,4	7,5	0,2	-0,1	0,2					р. 7 / витрати на персонал (табл. 2.6)
7.2	у % до усього витрат на оплату праці підприємств	%	7,2	7,5	7,6	7,5	6,9	0,3	0,1	-0,1	-0,6					р. 7 / усього витрати на персонал (табл. 2.6)
8	Амортизація	млн. грн.	14 343,3	17 280,7	23 301,0	31 113,5	38 475,8	2 937,4	6 020,3	7 812,5	7 362,3	20,5	34,8	33,5	23,7	табл. 2.20
8.1	у % до витрат виробництва	%	5,2	5,3	6,0	6,5	7,6	0,1	0,7	0,5	1,1					р. 8 / р. 6
9	Капітальні інвестиції	млн. грн.	29 798,5	50 319,6	64 084,1	66 576,3	59 910,1	20 521,1	13 784,5	2 492,2	-6 666,2	68,9	27,4	3,9	-10,0	табл. 2.22
9.1	у % до усього капітальних інвестицій підприємств	%	14,0	17,9	17,8	14,1	11,4	3,9	-0,1	-3,7	-2,7					р. 9 / усього капітальних інвестицій (табл. 2.22) * 100
9.2	коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	грн. / грн.	0,08	0,12	0,14	0,13	0,11	0,04	0,02	-0,01	-0,02					р. 9 / р. 3
9.3	Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища	млн. грн.	7,8	41,7	42,9	6,7	6,8	33,9	1,2	-36,2	0,1	434,6	2,9	-84,4	1,5	табл. 2.23
9.4	у % до усього капітальних інвестицій	%	0,03	0,08	0,07	0,01	0,01	0,05	-0,01	-0,06	0,00	166,7	-12,5	-85,7	0,0	р. 9.2 / р. 9
10	Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування	млн. грн.	103 137,6	91 109,5	69 344,1	71 478,5	94 041,4	-12 028,1	-21 765,4	2 134,4	22 562,9	-11,7	-23,9	3,1	31,6	табл. 2.25
10.1	Прибуток до оподаткування	млн. грн.	128 880,2	103 942,2	89 876,7	94 402,3	116 561,3	-24 938,0	-14 065,5	4 525,6	22 159,0	-19,3	-13,5	5,0	23,5	табл. 2.25
10.2	Збиток до оподаткування	млн. грн.	25 742,6	12 832,7	20 532,6	22 923,8	22 519,9	-12 909,9	7 699,9	2 391,2	-403,9	-50,1	60,0	11,6	-1,8	табл. 2.25
10.3	% підприємств, що одержали збиток	%	11,5	12,2	13,8	13,7	16,9	0,7	1,6	-0,1	3,2					табл. 2.25
11	Чистий прибуток (збиток)	тис. грн.	102 849,1	90 613,2	68 858,5	71 002,6	93 255,4	-12 235,9	-21 754,7	2 144,1	22 252,8	-11,9	-24,0	3,1	31,3	табл. 2.26
11.1	% підприємств, що одержали збиток	%	11,6	12,3	13,8	13,8	17,0	0,7	1,5	0,0	3,2					табл. 2.26
12	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	%	41,7	32,4	22,4	18,3	19,2	-9,3	-10,0	-4,1	0,9					табл. 2.27



Продовження табл. К.2.1

№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітного періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
13	Кількість підприємств	од.	46 744	44 998	50 115	50 504	50 239	-1 746,0	5 117,0	389,0	-265,0	-3,7	11,4	0,8	-0,5	
14	Активи або капітал	млн. грн.	685 844,9	1 537 319,1	911 614,1	983 593,6	1 030 366,7	851 474,2	-625 705,0	71 979,5	46 773,1	124,1	-40,7	7,9	4,8	табл. 2.8
14.1	у % до усього активів (капіталу) підприємств	%	8,5	15,4	9,2	9,0	9,0	6,9	-6,2	-0,2	0,0					р. 14 / усього активи підприємств (табл. 2.8)
15	Необоротні активи	млн. грн.	171 147,0	218 567,8	272 513,7	329 310,7	389 245,1	47 420,8	53 945,9	56 797,0	59 934,4	27,7	24,7	20,8	18,2	табл. 2.8
15.1	у % до усього активів (капіталу)	%	25,0	14,2	29,9	33,5	37,8	-10,8	15,7	3,6	4,3					
15.2	у т.ч. залишкова вартість ОЗ та НА	млн. грн.	106 332,6	146 363,6	184 137,9	232 273,7	289 535,9	40 031,0	37 774,3	48 135,8	57 262,2	37,6	25,8	26,1	24,7	табл. 2.9
15.3	знос ОЗ та НА	млн. грн.	78 332,8	93 051,6	112 341,9	139 873,2	177 457,2	14 718,8	19 290,3	27 531,3	37 584,0	18,8	20,7	24,5	26,9	табл. 2.9
16	Оборотні активи	млн. грн.	514 624,6	1 318 667,2	639 025,2	654 180,7	640 995,1	804 042,6	-679 642,0	15 155,5	-13 185,6	156,2	-51,5	2,4	-2,0	табл. 2.8
16.1	у т.ч. запаси	млн. грн.	114 924,9	160 251,5	203 408,0	255 983,4	270 742,5	45 326,6	43 156,5	52 575,4	14 759,1	39,4	26,9	25,8	5,8	табл. 2.10
16.2	поточні біологічні активи	млн. грн.	14 259,0	16 972,2	18 448,5	23 698,8	25 311,0	2 713,2	1 476,3	5 250,3	1 612,2	19,0	8,7	28,5	6,8	табл. 2.10
16.3	дебіторська заборгованість	млн. грн.	342 782,5	1 092 111,3	365 703,9	325 880,5	297 732,6	749 328,8	-726 407,4	-39 823,4	-28 147,9	218,6	-66,5	-10,9	-8,6	табл. 2.10
16.4	% заборгов-ті за товари, роботи, послуги	%	65,0	89,2	72,4	69,3	65,9	24,2	-16,8	-3,2	-3,3					ДЗ за товари, роботи, послуги (табл. 2.11) / р. 16.3*100
16.5	поточні фінансові інвестиції	млн. грн.	1 396,4	2 122,9	2 160,9	1 876,2	1 751,9	726,5	38,0	-284,7	-124,3	52,0	1,8	-13,2	-6,6	табл. 2.10
16.6	грошові кошти	млн. грн.	16 770,9	19 475,9	20 093,6	21 948,6	23 602,4	2 705,0	617,7	1 855,0	1 653,8	16,1	3,2	9,2	7,5	табл. 2.10
16.7	витрати майбутніх періодів	млн. грн.	4 540,4	5 820,8	6 794,8	6 948,3	7 371,8	1 280,4	974,0	153,5	423,5	28,2	16,7	2,3	6,1	табл. 2.10
16.8	інші оборотні активи	млн. грн.	19 950,5	21 912,6	22 415,5	17 844,9	14 482,9	1 962,1	502,9	-4 570,6	-3 362,0	9,8	2,3	-20,4	-18,8	табл. 2.10
17	Необоротні активи та групи вибуття	млн. грн.	73,3	84,1	75,2	102,2	126,5	10,8	-8,9	27,0	24,3	14,7	-10,6	35,9	23,8	табл. 2.8
18	Власні оборотні активи	млн. грн.	104 156,8	150 803,1	163 824,0	153 668,0	133 533,6	46 646,3	13 020,9	-10 156,0	-20 134,4	44,8	8,6	-6,2	-13,1	р. 20 - р. 15
19	Функціонує капітал	млн. грн.	172 265,6	212 675,3	222 879,0	235 897,5	226 428,6	40 409,7	10 203,7	13 018,5	-9 468,9	23,5	4,8	5,8	-4,0	р. 16 - р. 22
20	Власний капітал	млн. грн.	275 303,8	369 370,9	436 337,7	482 978,7	522 778,7	94 067,1	66 966,8	46 641,0	39 800,0	34,2	18,1	10,7	8,2	табл. 2.8
21	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	млн. грн.	68 127,2	61 898,2	59 080,5	82 254,0	92 966,3	-6 229,0	-2 817,7	23 173,5	10 712,3	-9,1	-4,6	39,2	13,0	табл. 2.8
22	Поточні зобов'язання і забезпечення	млн. грн.	342 359,0	1 105 991,9	416 146,2	418 283,2	414 566,5	763 632,9	-689 845,7	2 137,0	-3 716,7	223,1	-62,4	0,5	-0,9	табл. 2.8
22.1	у т.ч. короткострокові кредити	млн. грн.	27 849,1	29 058,0	46 853,5	54 847,4	52 426,7	1 208,9	17 795,5	7 993,9	-2 420,7	4,3	61,2	17,1	-4,4	табл. 2.13
22.2	поточна кредиторська заборгованість	млн. грн.	136 982,5	172 120,3	188 827,6	176 088,4	182 410,2	35 137,8	14 707,3	-10 739,2	6 321,8	25,7	8,5	-5,7	3,6	табл. 2.13
22.3	% заборгов-ті за товари, роботи, послуги	%	34,6	31,5	35,2	50,1	52,0	-3,1	3,7	14,8	1,9					КЗ за товари, роботи, послуги (табл. 2.14) / р. 22.2*100
22.4	інші поточні забезпечення	млн. грн.	640,3	689,9	773,0	1 159,4	1 621,5	49,6	83,1	386,4	462,1	7,7	12,0	50,0	39,9	табл. 2.13
22.5	доходи майбутніх періодів та відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	млн. грн.	1 828,5	2 193,4	2 645,5	2 879,1	3 571,6	364,9	452,1	233,6	692,5	20,0	20,6	8,8	24,1	табл. 2.13
22.6	інші поточні зобов'язання	млн. грн.	175 058,6	901 930,3	179 046,6	183 308,9	174 536,5	726 871,7	-722 883,7	4 262,3	-8 772,4	415,2	-80,1	2,4	-4,8	табл. 2.13
23	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття та чиста вартість активів НФЗ	млн. грн.	54,9	58,1	49,7	77,7	55,2	3,2	-8,4	28,0	-22,5	5,8	-14,5	56,3	-29,0	табл. 2.8

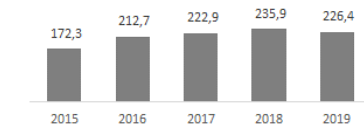
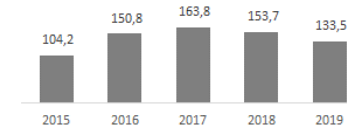
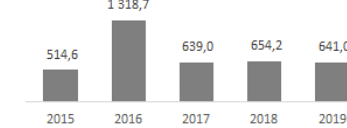
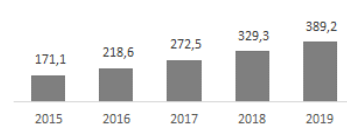
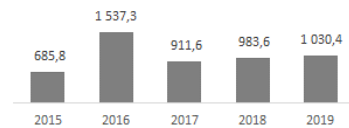
Активи або капітал, млрд. грн.

Необоротні активи, млрд. грн.

Оборотні активи, млрд. грн.

Власні оборотні активи, млрд. грн.

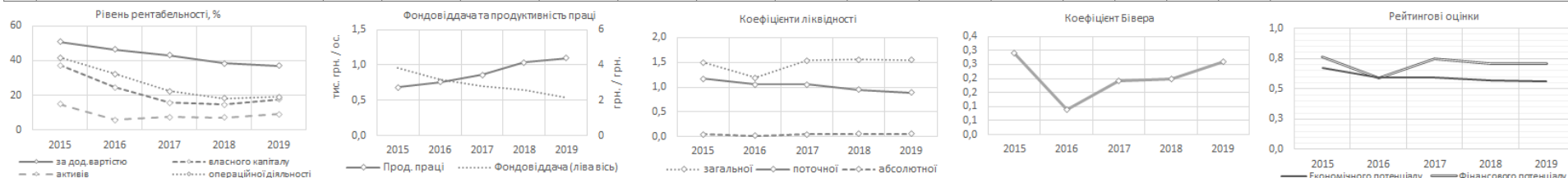
Функціонує капітал, млрд. грн.



Джерело: [270] та власні розрахунки

Таблиця К.2.2 – Показники економічного та фінансового потенціалів підприємств за видом економічної діяльності «Сільське, лісове та рибне господарство»

№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітного періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
	Кількість підприємств	од.	46 744	44 998	50 115	50 504	50 239	-1 746,0	5 117,0	389,0	-265,0	-3,7	11,4	0,8	-0,5	табл. 2.4
1	Параметри економічного потенціалу															
1.1	Фондовіддача	грн. / грн.	3,85	3,18	2,78	2,59	2,14	-0,67	-0,40	-0,19	-0,45	-17,4	-12,6	-6,8	-17,4	Обсяг виробленої продукції / зал. вартість ОЗ та НА
1.2	Рівень зносу ОЗ та НА	%	42,4	38,9	37,9	37,6	38,0	-3,5	-1,0	-0,3	0,4					Знос ОЗ та НА/(Знос ОЗ та НА + Зал. варт. ОЗ та НА)*100
1.3	Коефіцієнт амортизаційної віддачі	грн. / грн.	25,26	23,36	19,50	16,88	14,46	-1,90	-3,86	-2,62	-2,42					Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) / Амортизація
1.4	Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	грн. / грн.	0,08	0,12	0,14	0,13	0,11	0,04	0,02	-0,01	-0,02					Капітальні інвестиції / Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)
1.4	Продуктивність праці	т.грн. / ос.	684,6	757,0	862,0	1 034,2	1 095,0	72,4	105,0	172,2	60,8	10,6	13,9	20,0	5,9	Обсяг виробленої продукції / к-сть зайнятих працівників
1.5	Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача)	грн. / грн.	0,53	0,26	0,50	0,53	0,54	-0,27	0,24	0,03	0,01					Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) / Активи балансу
1.6	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	%	41,70	32,40	22,40	18,30	19,20	-9,30	-10,00	-4,10	0,90					Фінансовий результат від операційної діяльності / Витрати операційної діяльності * 100
1.8	Рівень рентабельності за доданю вартістю за витратами виробництва	%	50,75	46,31	43,01	38,46	36,93	-4,44	-3,30	-4,55	-1,53					Додана вартість за витратами виробництва / Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) * 100
1.9	Рівень рентабельності власного капіталу	%	37,36	24,53	15,78	14,70	17,84	-12,83	-8,75	-1,08	3,14					Чистий прибуток (збиток) / Власний капітал * 100
1.10	Рівень рентабельності активів	%	15,00	5,89	7,55	7,22	9,05	-9,11	1,66	-0,33	1,83					Чистий прибуток (збиток) / Активи * 100
1.11	Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу		0,67	0,59	0,59	0,57	0,56									
2	Параметри фінансового потенціалу															
2.1	Коефіцієнт фінансової незалежності		0,40	0,24	0,48	0,49	0,51	-0,16	0,24	0,01	0,02					Власний капітал / Капітал
2.2	Коефіцієнт фінансової стабільності		0,67	0,32	0,92	0,96	1,03	-0,35	0,60	0,04	0,07					Власний капітал / (Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення)
2.3	Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття)		1,50	1,19	1,54	1,56	1,55	-0,31	0,35	0,02	-0,01					Оборотні активи / Поточні зобов'язання і забезпечення
2.4	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності)		1,17	1,05	1,05	0,95	0,89	-0,12	0,00	-0,10	-0,06					(Оборотні активи - Запаси) / Поточні зобов'язання і забезпечення
2.5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності		0,05	0,02	0,05	0,06	0,06	-0,03	0,03	0,01	0,00					(Грошові кошти + Поточні фінансові інвестиції) / Поточні зобов'язання і забезпечення
2.6	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами		0,20	0,11	0,26	0,23	0,21	-0,09	0,15	-0,03	-0,02					Власні оборотні кошти / Оборотні активи
2.7	Співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості		0,40	0,16	0,51	0,54	0,61	-0,24	0,35	0,03	0,07					Поточна кредиторська заборгованість / Дебіторська заборгованість
2.8	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу		0,60	0,76	0,52	0,51	0,49	0,16	-0,24	-0,01	-0,02					(Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення) / Активи
2.9	Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом		1,61	1,69	1,60	1,47	1,34	0,08	-0,09	-0,13	-0,12					Власний капітал / Необоротні активи
2.10	Коефіцієнт Бівера (рівень платоспроможності)		0,29	0,09	0,19	0,20	0,26	-0,20	0,10	0,01	0,06					(Чистий прибуток (збиток) + Амортизація) / Зобов'язання
2.11	Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу		0,76	0,59	0,75	0,71	0,71									
3	Середній інтегральний коефіцієнт потенціалів		0,72	0,59	0,67	0,64	0,64									



Джерело: [270] та власні розрахунки

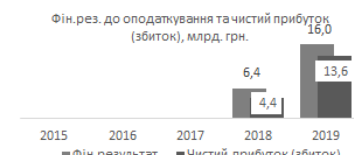
Таблиця К.2.3 – Матриця стандартизованих значень ознак та інтегральні коефіцієнти економічного та фінансового потенціалів за видом економічної діяльності «Сільське, лісове та рибне господарство»

	Найменування параметра	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	Параметри економічного потенціалу	0,50	0,41	0,35	0,32	0,26
1.1	Фондовіддача	0,84	0,92	0,95	0,96	0,95
1.2	Рівень зносу ОЗ та НА	0,11	0,10	0,07	0,06	0,04
1.3	Коефіцієнт амортизаційної віддачі	0,54	0,85	1,00	0,92	0,77
1.4	Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	0,31	0,38	0,48	0,65	0,71
1.4	Продуктивність праці	0,20	0,00	0,18	0,20	0,20
1.5	Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача)	1,00	0,78	0,54	0,44	0,46
1.6	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	0,99	0,87	0,78	0,66	0,62
1.8	Рівень рентабельності за доданою вартістю за витратами виробництва	0,34	0,22	0,14	0,13	0,16
1.9	Рівень рентабельності власного капіталу	1,00	0,39	0,50	0,48	0,60
1.10	Рівень рентабельності активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.11	Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу	0,67	0,59	0,59	0,57	0,56
2	Параметри фінансового потенціалу					
2.1	Коефіцієнт фінансової незалежності	0,59	0,35	0,71	0,72	0,75
2.2	Коефіцієнт фінансової стабільності	0,32	0,15	0,44	0,46	0,50
2.3	Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття)	0,92	0,53	0,97	1,00	0,99
2.4	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності)	1,00	0,78	0,78	0,59	0,48
2.5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,17	0,00	0,17	0,22	0,22
2.6	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,77	0,42	1,00	0,88	0,81
2.7	Співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості	0,77	1,00	0,66	0,63	0,57
2.8	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,62	0,40	0,73	0,74	0,77
2.9	Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	0,95	1,00	0,95	0,87	0,79
2.10	Коефіцієнт Бівера (рівень платоспроможності)	1,00	0,29	0,64	0,68	0,89
2.11	Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу	0,76	0,59	0,75	0,71	0,71

Джерело: власні розрахунки

Таблиця К.3.1 – Основні показники, що характеризують діяльність підприємств за видом економічної діяльності «Будівництво»

№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітного періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
1	Кількість підприємств	од.	29 165	24 333	27 468	29 590	31 869	-4 832,0	3 135,0	2 122,0	2 279,0	-16,6	12,9	7,7	7,7	табл. 2.4
1.1	у % до загальної кількості підприємств	%	8,5	7,9	8,1	8,3	8,4	-0,6	0,2	0,2	0,1					р. 1 / загальна кіп-сть підпр. (табл. 2.2) * 100
1.2	на 10 тис. осіб наявного населення, од	од	6,8	5,7	6,5	7,0	7,6	-1,1	0,8	0,5	0,6					р. 1 / наявне населення * 10000
2	Кількість зайнятих працівників	тис. ос.	248,1	247,0	257,8	272,2	301,2	-1,1	10,8	14,4	29,0	-0,4	4,4	5,6	10,7	табл. 2.4
2.1	у % до загальної кількості зайнятих працівників	%	4,2	4,3	4,4	4,6	4,7	0,1	0,1	0,2	0,1					р. 2 / загальна зайнятих прац. (табл. 2.2) * 100
2.2	% найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості	%	84,3	87,9	88,8	90,8	87,2	3,6	1,0	2,0	-3,6					К-сть найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості / р. 2 (табл. 2.2) * 100
3	Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	142 871,9	169 705,3	221 404,9	302 718,0	370 760,6	26 833,4	51 699,6	81 313,1	68 042,6	18,8	30,5	36,7	22,5	табл. 2.16
3.1	% реалізованої продукції у обсязі виробленої	%	104,8	99,4	102,8	114,5	94,0	-5,4	3,4	11,7	-20,5					р. 3 / р. 4 * 100
3.2	у % до усього обсягу реал. прод. (товар., посл.)	%	2,8	2,7	2,9	3,3	3,8	-0,1	0,2	0,4	0,5					р. 3 / усього обсяг реал. прод. (товар., посл.) (табл. 2.16)
4	Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	136 384,5	170 708,0	215 275,6	264 477,3	394 620,2	34 323,5	44 567,6	49 201,7	130 142,9	25,2	26,1	22,9	49,2	табл. 2.17
5	Додана вартість за витратами виробництва	млн. грн.	37 068,2	48 267,6	58 500,9	71 230,6	120 159,2	11 199,4	10 233,3	12 729,7	48 928,6	30,2	21,2	21,8	68,7	табл. 2.18
5.1	у % усього дод. варт-ті за вит-ми вир-ва підпр-в	%	2,8	2,8	2,8	3,1	4,4	0,0	0,0	0,3	1,3					р. 5 / усього д.варт. за витр.вир.підпр. (табл. 2.18)*100
5.2	у % до обсягу реаліз. продукції (товарів, послуг)	%	25,9	28,4	26,4	23,5	32,4	2,5	-2,0	-2,9	8,9					р. 5 / р. 3
6	Витрати на виробництво продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	114 847,8	126 832,0	180 816,4	248 663,7	299 903,5	11 984,2	53 984,4	67 847,3	51 239,8	10,4	42,6	37,5	20,6	табл. 2.20
6.1	у % до усього витрат виробництва підприємств	%	4,7	4,6	5,1	5,8	6,4	-0,1	0,5	0,7	0,6					р. 6 / усього витрати виробництва (табл. 2.20)
6.2	у % до обсягу реаліз. прод. (товарів, послуг)	%	80,4	74,7	81,7	82,1	80,9	-5,7	7,0	0,4	-1,2					р. 6 / р. 3
7	Витрати на оплату праці	млн. грн.	8 625	10 402	14 925	19 757	25 596	1 776,8	4 523,1	4 832,0	5 838,9	20,6	43,5	32,4	29,6	табл. 2.6
7.1	у % до витрат на персонал	%	74,2	82,5	82,2	81,2	81,8	8,3	-0,3	-1,0	0,6					р. 7 / витрати на персонал (табл. 2.6)
7.2	у % до усього витрат на оплату праці підприємств	%	2,9	2,9	3,2	3,3	3,4	0,0	0,3	0,1	0,1					р. 7 / усього витрати на персонал (табл. 2.6)
8	Амортизація	млн. грн.	2 909,9	2 952,6	4 935,0	5 581,0	6 487,1	42,7	1 982,4	646,0	906,1	1,5	67,1	13,1	16,2	табл. 2.20
8.1	у % до витрат виробництва	%	2,5	2,3	2,7	2,2	2,2	-0,2	0,4	-0,5	0,0					р. 8 / р. 6
9	Капітальні інвестиції	млн. грн.	13 462,1	14 709,9	16 381,8	18 286,9	21 466,1	1 247,8	1 671,9	1 905,1	3 179,2	9,3	11,4	11,6	17,4	табл. 2.22
9.1	у % до усього капітальних інвестицій підприємств	%	6,3	5,2	4,6	3,9	4,1	-1,1	-0,6	-0,7	0,2					р. 9 / усього капітальних інвестицій (табл. 2.22) * 100
9.2	коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	грн. / грн.	0,09	0,09	0,07	0,06	0,06	0,00	-0,02	-0,01	0,00					р. 9 / р. 3
9.3	Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища	млн. грн.	0,3	0,0	0,5	12,9	12,7	-0,3	0,5	12,4	-0,2	-100,0	-	2 480,0	-1,6	табл. 2.23
9.4	у % до усього капітальних інвестицій	%	0,00	0,00	0,00	0,07	0,06	0,00	0,00	0,07	-0,01	-	-	-	-14,3	р. 9.2 / р. 9
10	Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування	млн. грн.	-25 074,1	-9 342,9	-3 535,8	6 433,9	15 974,8	15 731,2	5 807,1	9 969,7	9 540,9	-62,7	-62,2	-282,0	148,3	табл. 2.25
10.1	Прибуток до оподаткування	млн. грн.	5 648,1	8 446,6	10 300,0	15 411,8	24 958,7	2 798,5	1 853,4	5 111,8	9 546,9	49,5	21,9	49,6	61,9	табл. 2.25
10.2	Збиток до оподаткування	млн. грн.	30 722,2	17 789,5	13 835,8	8 977,9	8 983,9	-12 932,7	-3 953,7	-4 857,9	6,0	-42,1	-22,2	-35,1	0,1	табл. 2.25
10.3	% підприємств, що одержали збиток	%	28,9	29,2	28,5	27,2	26,2	0,3	-0,7	-1,3	-1,0					табл. 2.25
11	Чистий прибуток (збиток)	тис. грн.	-25 861,9	-10 553,0	-5 014,3	4 414,1	13 590,6	15 308,9	5 538,7	9 428,4	9 178,5	-59,2	-52,5	-188,0	207,9	табл. 2.26
11.1	% підприємств, що одержали збиток	%	29,2	29,6	29,0	27,6	26,5	0,4	-0,6	-1,4	-1,1					табл. 2.26
12	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	%	-7,6	-0,4	1,6	3,0	4,6	7,2	2,0	1,4	1,6					табл. 2.27



Продовження табл. К.3.1

№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітного періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
13	Кількість підприємств	од.	29 165	24 333	27 468	29 590	31 869	-4 832,0	3 135,0	2 122,0	2 279,0	-16,6	12,9	7,7	7,7	
14	Активи або капітал	млн. грн.	311 761,0	319 470,8	370 445,5	463 461,0	541 815,4	7 709,8	50 974,7	93 015,5	78 354,4	2,5	16,0	25,1	16,9	табл. 2.8
14.1	у % до усього активів (капіталу) підприємств	%	3,9	3,2	3,7	4,3	4,7	-0,7	0,5	0,6	0,4					р. 14 / усього активи підприємств (табл. 2.8)
15	Необоротні активи	млн. грн.	98 109,7	106 877,6	115 884,1	133 976,9	146 165,6	8 767,9	9 006,5	18 092,8	12 188,7	8,9	8,4	15,6	9,1	табл. 2.8
15.1	у % до усього активів (капіталу)	%	31,5	33,5	31,3	28,9	27,0	2,0	-2,2	-2,4	-1,9					
15.2	у т.ч. залишкова вартість ОЗ та НА	млн. грн.	32 860,4	41 045,1	38 168,4	46 905,4	53 558,0	8 184,7	-2 876,7	8 737,0	6 652,6	24,9	-7,0	22,9	14,2	табл. 2.9
15.3	знос ОЗ та НА	млн. грн.	31 444,7	22 912,8	52 847,3	56 342,5	59 739,0	-8 531,9	29 934,5	3 495,2	3 396,5	-27,1	130,6	6,6	6,0	табл. 2.9
16	Оборотні активи	млн. грн.	213 041,2	212 002,4	253 823,1	328 063,3	394 884,6	-1 038,8	41 820,7	74 240,2	66 821,3	-0,5	19,7	29,2	20,4	табл. 2.8
16.1	у т.ч. запаси	млн. грн.	49 170,1	54 350,7	69 447,4	93 895,7	114 321,2	5 180,6	15 096,7	24 448,3	20 425,5	10,5	27,8	35,2	21,8	табл. 2.10
16.2	поточні біологічні активи	млн. грн.	13,6	4,4	3,4	3,3	12,4	-9,2	-1,0	-0,1	9,1	-67,6	-22,7	-2,9	275,8	табл. 2.10
16.3	дебіторська заборгованість	млн. грн.	122 948,0	115 496,3	136 438,4	171 690,1	210 159,6	-7 451,7	20 942,1	35 251,7	38 469,5	-6,1	18,1	25,8	22,4	табл. 2.10
16.4	% заборгов-ті за товари, роботи, послуги	%	66,8	68,1	67,2	67,3	66,9	1,3	-0,8	0,0	-0,3					ДЗ за товари, роботи, послуги (табл. 2.11) / р. 16.3*100
16.5	поточні фінансові інвестиції	млн. грн.	17 454,2	15 029,2	13 466,6	12 613,3	12 505,2	-2 425,0	-1 562,6	-853,3	-108,1	-13,9	-10,4	-6,3	-0,9	табл. 2.10
16.6	грошові кошти	млн. грн.	8 332,2	9 835,1	12 195,0	20 383,8	22 769,8	1 502,9	2 359,9	8 188,8	2 386,0	18,0	24,0	67,1	11,7	табл. 2.10
16.7	витрати майбутніх періодів	млн. грн.	3 726,4	4 581,4	4 929,7	5 163,5	4 972,7	855,0	348,3	233,8	-190,8	22,9	7,6	4,7	-3,7	табл. 2.10
16.8	інші оборотні активи	млн. грн.	11 396,7	12 705,3	17 342,6	24 313,6	30 143,7	1 308,6	4 637,3	6 971,0	5 830,1	11,5	36,5	40,2	24,0	табл. 2.10
17	Необоротні активи та групи вибуття	млн. грн.	610,1	590,8	738,3	1 420,8	765,2	-19,3	147,5	682,5	-655,6	-3,2	25,0	92,4	-46,1	табл. 2.8
18	Власні оборотні активи	млн. грн.	-114 147,8	-121 224,8	-135 986,5	-141 057,0	-133 704,0	-7 077,0	-14 761,7	-5 070,5	7 353,0	6,2	12,2	3,7	-5,2	р. 20 - р. 15
19	Функціонує капітал	млн. грн.	-9 187,4	-13 469,2	-31 519,9	-31 215,5	-47 957,4	-4 281,8	-18 050,7	304,4	-16 741,9	46,6	134,0	-1,0	53,6	р. 16 - р. 22
20	Власний капітал	млн. грн.	-16 038,1	-14 347,2	-20 102,4	-7 080,1	12 461,6	1 690,9	-5 755,2	13 022,3	19 541,7	-10,5	40,1	-64,8	-276,0	табл. 2.8
21	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	млн. грн.	105 550,8	108 333,8	104 965,0	110 989,2	86 435,0	2 783,0	-3 368,8	6 024,2	-24 554,2	2,6	-3,1	5,7	-22,1	табл. 2.8
22	Поточні зобов'язання і забезпечення	млн. грн.	222 228,6	225 471,6	285 343,0	359 278,8	442 842,0	3 243,0	59 871,4	73 935,8	83 563,2	1,5	26,6	25,9	23,3	табл. 2.8
22.1	у т.ч. короткострокові кредити	млн. грн.	11 625,8	7 767,4	13 065,8	13 520,8	24 755,7	-3 858,4	5 298,4	455,0	11 234,9	-33,2	68,2	3,5	83,1	табл. 2.13
22.2	поточна кредиторська заборгованість	млн. грн.	92 315,0	79 404,6	95 385,1	122 713,0	146 530,0	-12 910,4	15 980,5	27 327,9	23 817,0	-14,0	20,1	28,7	19,4	табл. 2.13
22.3	% заборгов-ті за товари, роботи, послуги	%	60,0	68,6	70,7	68,7	70,8	8,6	2,0	-1,9	2,1					КЗ за товари, роботи, послуги (табл. 2.14) / р. 22.2*100
22.4	інші поточні забезпечення	млн. грн.	606,6	359,2	587,5	608,6	648,6	-247,4	228,3	21,1	40,0	-40,8	63,6	3,6	6,6	табл. 2.13
22.5	доходи майбутніх періодів та відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	млн. грн.	3 216,4	5 138,7	4 617,1	5 638,7	4 815,9	1 922,3	-521,6	1 021,6	-822,8	59,8	-10,2	22,1	-14,6	табл. 2.13
22.6	інші поточні зобов'язання	млн. грн.	114 464,8	132 801,7	171 687,5	216 797,7	266 091,8	18 336,9	38 885,8	45 110,2	49 294,1	16,0	29,3	26,3	22,7	табл. 2.13
23	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття та чиста вартість активів НФ	млн. грн.	19,7	12,6	239,9	273,1	76,8	-7,1	227,3	33,2	-196,3	-36,0	1 804,0	13,8	-71,9	табл. 2.8



Джерело: [270] та власні розрахунки

Таблиця К.3.2 – Показники економічного та фінансового потенціалів підприємств за видом економічної діяльності «Будівництво»

№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітного періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
	Кількість підприємств	од.	29 165	24 333	27 468	29 590	31 869	-4 832,0	3 135,0	2 122,0	2 279,0	-16,6	12,9	7,7	7,7	табл. 2.4
1	Параметри економічного потенціалу															
1.1	Фондовіддача	грн. / грн.	4,15	4,16	5,64	5,64	7,37	0,01	1,48	0,00	1,73	0,2	35,6	0,0	30,7	Обсяг виробленої продукції / зал. вартість ОЗ та НА
1.2	Рівень зносу ОЗ та НА	%	48,9	35,8	58,1	54,6	52,7	-13,1	22,3	-3,5	-1,9					Знос ОЗ та НА/(Знос ОЗ та НА + Зал. варт. ОЗ та НА)*100
1.3	Коефіцієнт амортизаційної віддачі	грн. / грн.	49,10	57,48	44,86	54,24	57,15	8,38	-12,62	9,38	2,91					Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) / Амортизація
1.4	Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	грн. / грн.	0,09	0,09	0,07	0,06	0,06	0,00	-0,02	-0,01	0,00					Капітальні інвестиції / Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)
1.4	Продуктивність праці	т.грн. / ос.	549,7	691,1	835,0	971,6	1 310,2	141,4	143,9	136,6	338,6	25,7	20,8	16,4	34,8	Обсяг виробленої продукції / к-сть зайнятих працівників
1.5	Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача)	грн. / грн.	0,46	0,53	0,60	0,65	0,68	0,07	0,07	0,05	0,03					Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) / Активи балансу
1.6	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	%	-7,60	-0,40	1,60	3,00	4,60	7,20	2,00	1,40	1,60					Фінансовий результат від операційної діяльності / Витрати операційної діяльності * 100
1.8	Рівень рентабельності за доданю вартістю за витратами виробництва	%	25,95	28,44	26,42	23,53	32,41	2,49	-2,02	-2,89	8,88					Додана вартість за витратами виробництва / Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) * 100
1.9	Рівень рентабельності власного капіталу	%	-161,25	-73,55	-24,94	-62,35	109,06	87,70	48,61	-37,41	171,41					Чистий прибуток (збиток) / Власний капітал * 100
1.10	Рівень рентабельності активів	%	-8,30	-3,30	-1,35	0,95	2,51	5,00	1,95	2,30	1,56					Чистий прибуток (збиток) / Активи * 100
1.11	Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу		0,37	0,45	0,38	0,40	0,62									
2	Параметри фінансового потенціалу															
2.1	Коефіцієнт фінансової незалежності		-0,05	-0,04	-0,05	-0,02	0,02	0,01	-0,01	0,03	0,04					Власний капітал / Капітал
2.2	Коефіцієнт фінансової стабільності		-0,05	-0,04	-0,05	-0,02	0,02	0,01	-0,01	0,03	0,04					Власний капітал / (Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення)
2.3	Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття)		0,96	0,94	0,89	0,91	0,89	-0,02	-0,05	0,02	-0,02					Оборотні активи / Поточні зобов'язання і забезпечення
2.4	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності)		0,74	0,70	0,65	0,65	0,63	-0,04	-0,05	0,00	-0,02					(Оборотні активи - Запаси) / Поточні зобов'язання і забезпечення
2.5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності		0,12	0,11	0,09	0,09	0,08	-0,01	-0,02	0,00	-0,01					(Грошові кошти + Поточні фінансові інвестиції) / Поточні зобов'язання і забезпечення
2.6	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами		-0,54	-0,57	-0,54	-0,43	-0,34	-0,03	0,03	0,11	0,09					Власні оборотні кошти / Оборотні активи
2.7	Співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості		0,75	0,69	0,70	0,71	0,70	-0,06	0,01	0,01	-0,01					Поточна кредиторська заборгованість / Дебіторська заборгованість
2.8	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу		1,05	1,04	1,05	1,01	0,98	-0,01	0,01	-0,04	-0,03					(Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення) / Активи
2.9	Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом		-0,16	-0,13	-0,17	-0,05	0,09	0,03	-0,04	0,12	0,14					Власний капітал / Необоротні активи
2.10	Коефіцієнт Бівера (рівень платоспроможності)		-0,07	-0,02	0,00	0,02	0,04	0,05	0,02	0,02	0,02					[Чистий прибуток (збиток) + Амортизація] / Зобов'язання
2.11	Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу		0,24	0,24	0,20	0,20	0,20									
3	Середній інтегральний коефіцієнт потенціалів		0,31	0,35	0,29	0,30	0,41									



Джерело: [270] та власні розрахунки

Таблиця К.3.3 – Матриця стандартизованих значень ознак та інтегральні коефіцієнти економічного та фінансового потенціалів за видом економічної діяльності «Будівництво»

	Найменування параметра	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	Параметри економічного потенціалу	0,54	0,54	0,75	0,75	1,00
1.1	Фондовіддача	0,68	1,00	0,46	0,54	0,59
1.2	Рівень зносу ОЗ та НА	0,26	0,31	0,23	0,29	0,31
1.3	Коефіцієнт амортизаційної віддачі	0,62	0,62	0,46	0,38	0,38
1.4	Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	0,19	0,32	0,46	0,59	0,91
1.4	Продуктивність праці	0,15	0,20	0,25	0,28	0,31
1.5	Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача)	0,00	0,00	0,04	0,07	0,11
1.6	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	0,32	0,39	0,34	0,26	0,50
1.8	Рівень рентабельності за доданою вартістю за витратами виробництва	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00
1.9	Рівень рентабельності власного капіталу	0,00	0,00	0,00	0,06	0,17
1.10	Рівень рентабельності активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.11	Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу	0,37	0,45	0,38	0,40	0,62
2	Параметри фінансового потенціалу					
2.1	Коефіцієнт фінансової незалежності	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03
2.2	Коефіцієнт фінансової стабільності	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
2.3	Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття)	0,24	0,22	0,15	0,18	0,15
2.4	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності)	0,20	0,13	0,04	0,04	0,00
2.5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,56	0,50	0,39	0,39	0,33
2.6	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.7	Співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості	0,43	0,49	0,48	0,47	0,48
2.8	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,00	0,01	0,00	0,05	0,10
2.9	Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05
2.10	Коефіцієнт Бівера (рівень платоспроможності)	0,00	0,00	-0,04	0,04	0,11
2.11	Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу	0,24	0,24	0,20	0,20	0,20

Джерело: власні розрахунки

Таблиця К.4.1 – Основні показники, що характеризують діяльність підприємств за видом економічної діяльності «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів»

№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітного періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
1	Кількість підприємств	од.	93 643	82 192	89 538	93 590	101 427	-11 451,0	7 346,0	4 052,0	7 837,0	-12,2	8,9	4,5	8,4	табл. 2.4
1.1	у % до загальної кількості підприємств	%	27,3	26,8	26,5	26,3	26,6	-0,5	-0,3	-0,2	0,3					р. 1 / загальна кіп-сть підпр. (табл. 2.2) * 100
1.2	на 10 тис. осіб наявного населення, од	од	21,8	19,3	21,2	22,1	24,3	-2,5	1,9	0,9	2,2					р. 1 / наявне населення * 10000
2	Кількість зайнятих працівників	тис. ос.	925,7	927,8	989,4	1 032,4	1 087,0	2,1	61,6	43,0	54,6	0,2	6,6	4,3	5,3	табл. 2.4
2.1	у % до загальної кількості зайнятих працівників	%	15,7	16,0	17,0	17,3	17,0	0,3	1,0	0,3	-0,3					р. 2 / загальна зайнятих прац. (табл. 2.2) * 100
2.2	% найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості	%	90,1	90,7	90,9	91,4	90,8	0,6	0,2	0,5	-0,6					К-сть найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості / р. 2 (табл. 2.2) * 100
3	Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	1 953 257,7	2 385 691,5	3 061 652,9	3 764 364,9	3 958 371,1	432 433,8	675 961,4	702 712,0	194 006,2	22,1	28,3	23,0	5,2	табл. 2.16
3.1	% реалізованої продукції у обсязі виробленої	%	426,9	481,0	436,9	450,8	419,8	54,1	-44,1	13,9	-31,0					р. 3 / р. 4 * 100
3.2	у % до усього обсягу реал. прод. (товар., посл.)	%	37,9	38,2	39,7	40,9	41,1	0,3	1,5	1,2	0,2					р. 3 / усього обсяг реал. прод. (товар., посл.) (табл. 2.16)
4	Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	457 529,0	495 979,4	700 763,6	835 092,9	942 864,3	38 450,4	204 784,2	134 329,3	107 771,4	8,4	41,3	19,2	12,9	табл. 2.17
5	Додана вартість за витратами виробництва	млн. грн.	299 500,7	334 384,0	455 270,9	524 664,7	587 415,1	34 883,3	120 886,9	69 393,8	62 750,4	11,6	36,2	15,2	12,0	табл. 2.18
5.1	у % усього дод. варт-ті за вит-ми вир-ва підпр-в	%	22,5	19,6	21,7	22,7	21,4	-2,9	2,1	1,0	-1,3					р. 5 / усього д.варт. за витр.вир.підпр. (табл. 2.18)*100
5.2	у % до обсягу реаліз. продукції (товарів, послуг)	%	15,3	14,0	14,9	13,9	14,8	-1,3	0,9	-1,0	0,9					р. 5 / р. 3
6	Витрати на виробництво продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	226 357,1	248 525,9	363 565,5	424 118,5	504 879,0	22 168,8	115 039,6	60 553,0	80 760,5	9,8	46,3	16,7	19,0	табл. 2.20
6.1	у % до усього витрат виробництва підприємств	%	9,3	9,0	10,3	9,9	10,8	-0,3	1,3	-0,4	0,9					р. 6 / усього витрати виробництва (табл. 2.20)
6.2	у % до обсягу реаліз. прод. (товарів, послуг)	%	11,6	10,4	11,9	11,3	12,8	-1,2	1,5	-0,6	1,5					р. 6 / р. 3
7	Витрати на оплату праці	млн. грн.	44 689	56 736	79 120	99 243	121 729	12 047,3	22 384,3	20 123,3	22 485,7	27,0	39,5	25,4	22,7	табл. 2.6
7.1	у % до витрат на персонал	%	76,9	83,6	83,5	83,0	83,4	6,7	-0,1	-0,5	0,4					р. 7 / витрати на персонал (табл. 2.6)
7.2	у % до усього витрат на оплату праці підприємств	%	15,1	15,7	16,7	16,5	16,3	0,6	1,0	-0,2	-0,2					р. 7 / усього витрати на персонал (табл. 2.6)
8	Амортизація	млн. грн.	11 624,6	14 103,6	19 289,7	22 108,1	39 052,5	2 479,0	5 186,1	2 818,4	16 944,4	21,3	36,8	14,6	76,6	табл. 2.20
8.1	у % до витрат виробництва	%	5,1	5,7	5,3	5,2	7,7	0,6	-0,4	-0,1	2,5					р. 8 / р. 6
9	Капітальні інвестиції	млн. грн.	19 704,3	27 722,8	32 546,0	48 367,8	54 669,7	8 018,5	4 823,2	15 821,8	6 301,9	40,7	17,4	48,6	13,0	табл. 2.22
9.1	у % до усього капітальних інвестицій підприємств	%	9,2	9,8	9,1	10,3	10,4	0,6	-0,7	1,2	0,1					р. 9 / усього капітальних інвестицій (табл. 2.22) * 100
9.2	коefficient відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	грн. / грн.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00					р. 9 / р. 3
9.3	Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища	млн. грн.	4,7	30,8	58,5	10,5	18,9	26,1	27,7	-48,0	8,4	555,3	89,9	-82,1	80,0	табл. 2.23
9.4	у % до усього капітальних інвестицій	%	0,02	0,11	0,18	0,02	0,03	0,09	0,07	-0,16	0,01	450,0	63,6	-88,9	50,0	р. 9.2 / р. 9
10	Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування	млн. грн.	-80 564,3	7 277,0	39 296,3	86 290,5	129 113,3	87 841,3	32 019,3	46 994,2	42 822,8	-109,0	440,0	119,6	49,6	табл. 2.25
10.1	Прибуток до оподаткування	млн. грн.	56 898,4	74 418,1	89 285,4	116 641,6	159 827,3	17 519,7	14 867,3	27 356,2	43 185,7	30,8	20,0	30,6	37,0	табл. 2.25
10.2	Збиток до оподаткування	млн. грн.	137 462,7	67 141,1	49 989,1	30 351,1	30 714,0	-70 321,6	-17 152,0	-19 638,0	362,9	-51,2	-25,5	-39,3	1,2	табл. 2.25
10.3	% підприємств, що одержали збиток	%	23,9	24,2	24,8	22,8	22,9	0,3	0,6	-2,0	0,1					табл. 2.25
11	Чистий прибуток (збиток)	тис. грн.	-88 161,0	-4 841,8	25 874,2	68 809,8	108 561,5	83 319,2	30 716,0	42 935,6	39 751,7	-94,5	-634,4	165,9	57,8	табл. 2.26
11.1	% підприємств, що одержали збиток	%	24,3	24,6	25,1	23,1	23,2	0,3	0,5	-2,0	0,1					табл. 2.26
12	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	%	-0,9	15,8	18,8	23,3	25,3	16,7	3,0	4,5	2,0					табл. 2.27



Продовження табл. К.4.1

№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітного періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
13	Кількість підприємств	од.	93 643	82 192	89 538	93 590	101 427	-11 451,0	7 346,0	4 052,0	7 837,0	-12,2	8,9	4,5	8,4	
14	Активи або капітал	млн. грн.	1 397 959,2	1 790 317,2	1 993 356,9	2 313 749,1	2 498 322,7	392 358,0	203 039,7	320 392,2	184 573,6	28,1	11,3	16,1	8,0	табл. 2.8
14.1	у % до усього активів (капіталу) підприємств	%	17,3	17,9	20,0	21,3	21,7	0,6	2,1	1,3	0,4				р. 14 / усього активи підприємств (табл. 2.8)	
15	Необоротні активи	млн. грн.	210 930,3	243 226,1	276 868,8	299 291,9	347 600,0	32 295,8	33 642,7	22 423,1	48 308,1	15,3	13,8	8,1	16,1	табл. 2.8
15.1	у % до усього активів (капіталу)	%	15,1	13,6	13,9	12,9	13,9	-1,5	0,3	-1,0	1,0					
15.2	у т.ч. залишкова вартість ОЗ та НА	млн. грн.	93 411,1	127 045,3	141 329,1	157 576,4	212 090,1	33 634,2	14 283,8	16 247,3	54 513,7	36,0	11,2	11,5	34,6	табл. 2.9
15.3	знос ОЗ та НА	млн. грн.	60 122,5	84 279,6	92 267,6	104 022,3	124 159,4	24 157,1	7 988,0	11 754,7	20 137,1	40,2	9,5	12,7	19,4	табл. 2.9
16	Оборотні активи	млн. грн.	1 186 489,7	1 546 403,3	1 715 815,4	2 013 853,7	2 149 443,6	359 913,6	169 412,1	298 038,3	135 589,9	30,3	11,0	17,4	6,7	табл. 2.8
16.1	у т.ч. запаси	млн. грн.	278 657,2	342 263,3	431 912,7	517 346,2	545 877,2	63 606,1	89 649,4	85 433,5	28 531,0	22,8	26,2	19,8	5,5	табл. 2.10
16.2	поточні біологічні активи	млн. грн.	37,3	174,6	150,6	191,1	379,0	137,3	-24,0	40,5	187,9	368,1	-13,7	26,9	98,3	табл. 2.10
16.3	дебіторська заборгованість	млн. грн.	702 986,9	997 460,4	1 063 046,5	1 281 652,5	1 386 925,5	294 473,5	65 586,1	218 606,0	105 273,0	41,9	6,6	20,6	8,2	табл. 2.10
16.4	% заборгов-ті за товари, роботи, послуги	%	56,9	63,1	57,5	51,5	53,0	6,2	-5,5	-6,1	1,5				ДЗ за товари, роботи, послуги (табл. 2.11) / р. 16.3*100	
16.5	поточні фінансові інвестиції	млн. грн.	60 256,1	42 610,6	41 714,2	38 503,7	32 104,4	-17 645,5	-896,4	-3 210,5	-6 399,3	-29,3	-2,1	-7,7	-16,6	табл. 2.10
16.6	грошові кошти	млн. грн.	95 898,4	102 820,9	112 288,4	92 575,0	110 301,5	6 922,5	9 467,5	-19 713,4	17 726,5	7,2	9,2	-17,6	19,1	табл. 2.10
16.7	витрати майбутніх періодів	млн. грн.	18 343,2	18 883,2	18 823,2	19 837,3	11 793,8	540,0	-60,0	1 014,1	-8 043,5	2,9	-0,3	5,4	-40,5	табл. 2.10
16.8	інші оборотні активи	млн. грн.	30 310,6	42 190,3	47 879,8	63 747,9	62 062,2	11 879,7	5 689,5	15 868,1	-1 685,7	39,2	13,5	33,1	-2,6	табл. 2.10
17	Необоротні активи та групи вибуття	млн. грн.	539,2	687,8	672,7	603,5	1 279,1	148,6	-15,1	-69,2	675,6	27,6	-2,2	-10,3	111,9	табл. 2.8
18	Власні оборотні активи	тис. грн.	-278 255,7	-270 399,7	-250 637,1	-197 378,3	-158 953,3	7 856,0	19 762,6	53 258,8	38 425,0	-2,8	-7,3	-21,2	-19,5	р. 20 - р. 15
19	Функціонуючий капітал	тис. грн.	-25 735,7	3 359,0	43 961,5	51 677,0	81 091,5	29 094,7	40 602,5	7 715,5	29 414,5	-113,1	1 208,8	17,6	56,9	р. 16 - р. 22
20	Власний капітал	млн. грн.	-67 325,4	-27 173,6	26 231,7	101 913,6	188 646,7	40 151,8	53 405,3	75 681,9	86 733,1	-59,6	-196,5	288,5	85,1	табл. 2.8
21	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	млн. грн.	253 026,1	274 372,8	295 140,6	249 429,5	240 634,2	21 346,7	20 767,8	-45 711,1	-8 795,3	8,4	7,6	-15,5	-3,5	табл. 2.8
22	Поточні зобов'язання і забезпечення	млн. грн.	1 212 225,4	1 543 044,3	1 671 853,9	1 962 176,7	2 068 352,1	330 818,9	128 809,6	290 322,8	106 175,4	27,3	8,3	17,4	5,4	табл. 2.8
22.1	у т.ч. короткострокові кредити	млн. грн.	137 989,1	135 286,0	152 287,4	154 047,6	135 342,9	-2 703,1	17 001,4	1 760,2	-18 704,7	-2,0	12,6	1,2	-12,1	табл. 2.13
22.2	поточна кредиторська заборгованість	млн. грн.	684 618,1	795 128,7	943 228,0	1 159 851,4	1 238 386,0	110 510,6	148 099,3	216 623,4	78 534,6	16,1	18,6	23,0	6,8	табл. 2.13
22.3	% заборгов-ті за товари, роботи, послуги	%	78,5	75,9	76,4	79,4	78,2	-2,6	0,5	3,0	-1,3				КЗ за товари, роботи, послуги (табл. 2.14) / р. 22.2*100	
22.4	інші поточні забезпечення	млн. грн.	6 102,9	6 590,3	9 741,0	12 432,6	17 482,6	487,4	3 150,7	2 691,6	5 050,0	8,0	47,8	27,6	40,6	табл. 2.13
22.5	доходи майбутніх періодів та відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	млн. грн.	3 779,5	3 663,9	4 008,9	5 815,5	7 708,2	-115,6	345,0	1 806,6	1 892,7	-3,1	9,4	45,1	32,5	табл. 2.13
22.6	інші поточні зобов'язання	млн. грн.	379 735,8	602 375,4	562 588,6	630 029,6	669 432,4	222 639,6	-39 786,8	67 441,0	39 402,8	58,6	-6,6	12,0	6,3	табл. 2.13
23	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття та чиста вартість активів НФФ	млн. грн.	33,1	73,7	130,7	229,3	689,7	40,6	57,0	98,6	460,4	122,7	77,3	75,4	200,8	табл. 2.8



Джерело: [270] та власні розрахунки

Таблиця К.4.2 – Показники економічного та фінансового потенціалів підприємств за видом економічної діяльності «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів»

№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітного періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
	Кількість підприємств	од.	93 643	82 192	89 538	93 590	101 427	-11 451,0	7 346,0	4 052,0	7 837,0	-12,2	8,9	4,5	8,4	табл. 2.4
1 Параметри економічного потенціалу																
1.1	Фондовіддача	грн. / грн.	4,90	3,90	4,96	5,30	4,45	-1,00	1,06	0,34	-0,85	-20,4	27,2	6,9	-16,0	Обсяг виробленої продукції / зал. вартість ОЗ та НА
1.2	Рівень зносу ОЗ та НА	%	39,2	39,9	39,5	39,8	36,9	0,7	-0,4	0,3	-2,9					Знос ОЗ та НА/(Знос ОЗ та НА + Зал. варт. ОЗ та НА)*100
1.3	Коефіцієнт амортизаційної віддачі	грн. / грн.	168,03	169,15	158,72	170,27	101,36	1,12	-10,43	11,55	-68,91					Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) / Амортизація
1.4	Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	грн. / грн.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00					Капітальні інвестиції / Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)
1.4	Продуктивність праці	т.грн. / ос.	494,3	534,6	708,3	808,9	867,4	40,3	173,7	100,6	58,5	8,2	32,5	14,2	7,2	Обсяг виробленої продукції / к-сть зайнятих працівників
1.5	Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача)	грн. / грн.	1,40	1,33	1,54	1,63	1,58	-0,07	0,21	0,09	-0,05					Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) / Активи балансу
1.6	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	%	-0,90	15,80	18,80	23,30	25,30	16,70	3,00	4,50	2,00					Фінансовий результат від операційної діяльності / Витрати операційної діяльності * 100
1.8	Рівень рентабельності за доданою вартістю за витратами виробництва	%	15,33	14,02	14,87	13,94	14,84	-1,31	0,85	-0,93	0,90					Додана вартість за витратами виробництва / Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) * 100
1.9	Рівень рентабельності власного капіталу	%	-130,95	-17,82	98,64	67,52	57,55	113,13	116,46	-31,12	-9,97					Чистий прибуток (збиток) / Власний капітал * 100
1.10	Рівень рентабельності активів	%	-6,31	-0,27	1,30	2,97	4,35	6,04	1,57	1,67	1,38					Чистий прибуток (збиток) / Активи * 100
1.11	Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу		0,54	0,53	0,64	0,65	0,59									
2 Параметри фінансового потенціалу																
2.1	Коефіцієнт фінансової незалежності		-0,05	-0,02	0,01	0,04	0,08	0,03	0,03	0,03	0,04					Власний капітал / Капітал
2.2	Коефіцієнт фінансової стабільності		-0,05	-0,01	0,01	0,05	0,08	0,04	0,02	0,04	0,03					Власний капітал / (Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення)
2.3	Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття)		0,98	1,00	1,03	1,03	1,04	0,02	0,03	0,00	0,01					Оборотні активи / Поточні зобов'язання і забезпечення
2.4	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності)		0,75	0,78	0,77	0,76	0,78	0,03	-0,01	-0,01	0,02					(Оборотні активи - Запаси) / Поточні зобов'язання і забезпечення
2.5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності		0,13	0,09	0,09	0,07	0,07	-0,04	0,00	-0,02	0,00					(Грошові кошти + Поточні фінансові інвестиції) / Поточні зобов'язання і забезпечення
2.6	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами		-0,23	-0,17	-0,15	-0,10	-0,07	0,06	0,02	0,05	0,03					Власні оборотні кошти / Оборотні активи
2.7	Співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості		0,97	0,80	0,89	0,90	0,89	-0,17	0,09	0,01	-0,01					Поточна кредиторська заборгованість / Дебіторська заборгованість
2.8	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу		1,05	1,02	0,99	0,96	0,92	-0,03	-0,03	-0,03	-0,04					(Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення) / Активи
2.9	Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом		-0,32	-0,11	0,09	0,34	0,54	0,21	0,21	0,25	0,20					Власний капітал / Необоротні активи
2.10	Коефіцієнт Бівера (рівень платоспроможності)		-0,05	0,01	0,02	0,04	0,06	0,06	0,01	0,02	0,02					(Чистий прибуток (збиток) + Амортизація) / Зобов'язання
2.11	Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу		0,23	0,22	0,21	0,20	0,23									
3	Середній інтегральний коефіцієнт потенціалів		0,39	0,38	0,43	0,43	0,41									



Джерело: [270] та власні розрахунки

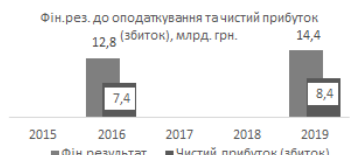
Таблиця К.4.3 – Матриця стандартизованих значень ознак та інтегральні коефіцієнти економічного та фінансового потенціалів за видом економічної діяльності «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів»

	Найменування параметра	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	Параметри економічного потенціалу	0,65	0,51	0,66	0,71	0,59
1.1	Фондовіддача	0,92	0,90	0,91	0,90	0,97
1.2	Рівень зносу ОЗ та НА	0,99	0,99	0,93	1,00	0,58
1.3	Коефіцієнт амортизаційної віддачі	0,00	0,02	0,01	0,02	0,03
1.4	Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	0,13	0,17	0,34	0,43	0,49
1.4	Продуктивність праці	0,83	0,78	0,93	1,00	0,96
1.5	Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача)	0,00	0,38	0,45	0,56	0,61
1.6	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	0,04	0,00	0,03	0,00	0,02
1.8	Рівень рентабельності за доданою вартістю за витратами виробництва	0,00	0,00	0,90	0,62	0,53
1.9	Рівень рентабельності власного капіталу	0,00	0,00	0,09	0,20	0,29
1.10	Рівень рентабельності активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.11	Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу	0,54	0,53	0,64	0,65	0,59
2	Параметри фінансового потенціалу					
2.1	Коефіцієнт фінансової незалежності	0,00	0,00	0,01	0,06	0,12
2.2	Коефіцієнт фінансової стабільності	0,00	0,00	0,00	0,02	0,04
2.3	Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття)	0,27	0,29	0,33	0,33	0,34
2.4	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності)	0,22	0,28	0,26	0,24	0,28
2.5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,61	0,39	0,39	0,28	0,28
2.6	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.7	Співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості	0,22	0,38	0,30	0,29	0,30
2.8	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,00	0,04	0,08	0,12	0,18
2.9	Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	0,00	0,00	0,06	0,20	0,32
2.10	Коефіцієнт Бівера (рівень платоспроможності)	0,00	0,00	0,04	0,11	0,18
2.11	Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу	0,23	0,22	0,21	0,20	0,23

Джерело: власні розрахунки

Таблиця К.5.1 – Основні показники, що характеризують діяльність підприємств за видом економічної діяльності «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність»

№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітної періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
1	Кількість підприємств	од.	15 148	13 716	15 252	16 085	17 487	-1 432,0	1 536,0	833,0	1 402,0	-9,5	11,2	5,5	8,7	табл. 2.4
1.1	у % до загальної кількості підприємств	%	4,4	4,5	4,5	4,5	4,6	0,1	0,0	0,0	0,1				р. 1 / загальна кіп-сть підпр. (табл. 2.2) * 100	
1.2	на 10 тис. осіб наявного населення, од	од	3,5	3,2	3,6	3,8	4,2	-0,3	0,4	0,2	0,4				р. 1 / наявне населення * 10000	
2	Кількість зайнятих працівників	тис. ос.	776,5	765,2	764,2	762,3	758,1	-11,3	-1,0	-1,9	-4,2	-1,5	-0,1	-0,2	табл. 2.4	
2.1	у % до загальної кількості зайнятих працівників	%	13,2	13,2	13,1	12,8	11,8	0,0	-0,1	-0,3	-1,0				р. 2 / загальна зайнятих прац. (табл. 2.2) * 100	
2.2	% найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості	%	88,1	91,8	91,0	92,2	92,0	3,7	-0,8	1,2	-0,2				К-сть найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості / р. 2 (табл. 2.2) * 100	
3	Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	293 959,4	365 332,7	437 226,5	502 228,6	542 968,2	71 373,3	71 893,8	65 002,1	40 739,6	24,3	19,7	14,9	8,1	табл. 2.16
3.1	% реалізованої продукції у обсязі виробленої	%	106,2	106,1	107,9	109,4	106,2	-0,1	1,8	1,5	-3,2				р. 3 / р. 4 * 100	
3.2	у % до усього обсягу реал. прод. (товар., посл.)	%	5,7	5,9	5,7	5,5	5,6	0,2	-0,2	-0,2	0,1				р. 3 / усього обсяг реал. прод. (товар., посл.) (табл. 2.16)	
4	Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	276 835,7	344 397,8	405 081,9	458 916,7	511 391,1	67 562,1	60 684,1	53 834,8	52 474,4	24,4	17,6	13,3	11,4	табл. 2.17
5	Додана вартість за витратами виробництва	млн. грн.	144 777,8	186 532,6	211 441,2	220 744,4	260 517,0	41 754,8	24 908,6	9 303,2	39 772,6	28,8	13,4	4,4	18,0	табл. 2.18
5.1	у % усього дод. варт-ті за вит-ми вир-ва підпр-в	%	10,9	11,0	10,1	9,6	9,5	0,1	-0,9	-0,5	-0,1				р. 5 / усього д.варт. за витр.вир.підпр. (табл. 2.18)*100	
5.2	у % до обсягу реаліз. продукції (товарів, послуг)	%	49,3	51,1	48,4	44,0	48,0	1,8	-2,7	-4,4	4,0				р. 5 / р. 3	
6	Витрати на виробництво продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	209 631,8	261 280,4	344 884,7	410 193,7	438 292,7	51 648,6	83 604,3	65 309,0	28 099,0	24,6	32,0	18,9	6,9	табл. 2.20
6.1	у % до усього витрат виробництва підприємств	%	8,6	9,5	9,8	9,6	9,4	0,9	0,3	-0,2	-0,2				р. 6 / усього витрати виробництва (табл. 2.20)	
6.2	у % до обсягу реаліз. прод. (товарів, послуг)	%	71,3	71,5	78,9	81,7	80,7	0,2	7,4	2,8	-1,0				р. 6 / р. 3	
7	Витрати на оплату праці	млн. грн.	40 870	51 522	68 109	88 006	102 333	10 651,6	16 587,1	19 897,5	14 326,9	26,1	32,2	29,2	16,3	табл. 2.6
7.1	у % до витрат на персонал	%	74,5	82,8	82,7	82,7	82,9	8,3	-0,1	0,0	0,2				р. 7 / витрати на персонал (табл. 2.6)	
7.2	у % до усього витрат на оплату праці підприємств	%	13,8	14,3	14,4	14,6	13,7	0,5	0,1	0,2	-0,9				р. 7 / усього витрати на персонал (табл. 2.6)	
8	Амортизація	млн. грн.	32 239,4	45 371,6	59 561,2	61 524,3	54 374,5	13 132,2	14 189,6	1 963,1	-7 149,8	40,7	31,3	3,3	-11,6	табл. 2.20
8.1	у % до витрат виробництва	%	15,4	17,4	17,3	15,0	12,4	2,0	-0,1	-2,3	-2,6				р. 8 / р. 6	
9	Капітальні інвестиції	млн. грн.	18 493,2	25 339,9	38 862,3	51 457,3	44 850,0	6 846,7	13 522,4	12 595,0	-6 607,3	37,0	53,4	32,4	-12,8	табл. 2.22
9.1	у % до усього капітальних інвестицій підприємств	%	8,7	9,0	10,8	10,9	8,6	0,3	1,8	0,1	-2,3				р. 9 / усього капітальних інвестицій (табл. 2.22) * 100	
9.2	коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	грн. / грн.	0,06	0,07	0,09	0,10	0,08	0,01	0,02	0,01	-0,02				р. 9 / р. 3	
9.3	Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища	млн. грн.	56,5	94,9	61,0	159,1	155,1	38,4	-33,9	98,1	-4,0	68,0	-35,7	160,8	-2,5	табл. 2.23
9.4	у % до усього капітальних інвестицій	%	0,31	0,37	0,16	0,31	0,35	0,06	-0,21	0,15	0,04	19,4	-56,8	93,8	12,9	р. 9.2 / р. 9
10	Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування	млн. грн.	-13 921,8	12 819,7	-16 532,6	-22 661,6	14 414,8	26 741,5	-29 352,3	-6 129,0	37 076,4	-192,1	-229,0	37,1	-163,6	табл. 2.25
10.1	Прибуток до оподаткування	млн. грн.	23 093,7	28 278,0	28 509,1	31 475,4	44 391,5	5 184,3	231,1	2 966,3	12 916,1	22,4	0,8	10,4	41,0	табл. 2.25
10.2	Збиток до оподаткування	млн. грн.	37 015,5	15 458,3	45 041,7	54 137,0	29 976,7	-21 557,2	29 583,4	9 095,3	-24 160,3	-58,2	191,4	20,2	-44,6	табл. 2.25
10.3	% підприємств, що одержали збиток	%	29,1	28,3	28,5	25,9	26,2	-0,8	0,2	-2,6	0,3				табл. 2.25	
11	Чистий прибуток (збиток)	тис. грн.	-17 847,8	7 408,7	-16 796,7	-24 265,4	8 421,8	25 256,5	-24 205,4	-7 468,7	32 687,2	-141,5	-326,7	44,5	-134,7	табл. 2.26
11.1	% підприємств, що одержали збиток	%	29,5	28,9	28,9	26,4	26,5	-0,6	0,0	-2,5	0,1				табл. 2.26	
12	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	%	1,1	5,1	-1,0	-1,6	4,1	4,0	-6,1	-0,6	5,7				табл. 2.27	



Продовження табл. К.5.1

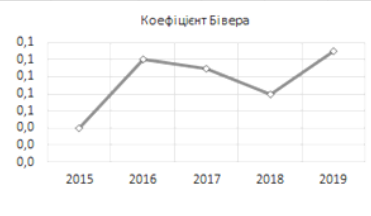
№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітної періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
13	Кількість підприємств	од.	15 148	13 716	15 252	16 085	17 487	-1 432,0	1 536,0	833,0	1 402,0	-9,5	11,2	5,5	8,7	
14	Активи або капітал	млн. грн.	1 072 882,5	1 240 024,4	1 001 820,9	1 027 836,6	930 387,7	167 341,9	-238 203,5	26 015,7	-97 448,9	15,6	-19,2	2,6	-9,5	табл. 2.8
14.1	у % до усього активів (капіталу) підприємств	%	13,3	12,4	10,1	9,4	8,1	-0,9	-2,3	-0,7	-1,3				р. 14 / усього активи підприємств (табл. 2.8)	
15	Необоротні активи	млн. грн.	888 430,3	960 118,2	784 171,7	765 461,8	677 962,7	71 687,9	-175 946,5	-18 709,9	-87 499,1	8,1	-18,3	-2,4	-11,4	табл. 2.8
15.1	у % до усього активів (капіталу)	%	82,8	77,4	78,3	74,5	72,9	-5,4	0,9	-3,8	-1,6					
15.2	у т.ч. залишкова вартість ОЗ та НА	млн. грн.	855 892,3	920 527,0	723 063,2	696 626,3	596 191,1	64 634,7	-197 463,8	-26 436,9	-100 435,2	7,6	-21,5	-3,7	-14,4	табл. 2.9
15.3	знос ОЗ та НА	млн. грн.	720 736,1	756 565,1	587 914,0	1 064 940,7	527 193,9	35 829,0	-168 651,1	477 026,7	-537 746,8	5,0	-22,3	81,1	-50,5	табл. 2.9
16	Оборотні активи	млн. грн.	184 204,0	279 795,1	217 451,3	262 213,0	252 287,6	95 591,1	-62 343,8	44 761,7	-9 925,4	51,9	-22,3	20,6	-3,8	табл. 2.8
16.1	у т.ч. запаси	млн. грн.	28 884,7	37 724,3	45 997,1	54 495,9	44 091,9	8 839,6	8 272,8	8 498,8	-10 404,0	30,6	21,9	18,5	-19,1	табл. 2.10
16.2	поточні біологічні активи	млн. грн.	7,3	14,0	58,5	14,3	12,0	6,7	44,5	-44,2	-2,3	91,8	317,9	-75,6	-16,1	табл. 2.10
16.3	дебіторська заборгованість	млн. грн.	101 217,3	196 186,7	126 947,8	150 508,8	163 477,2	94 969,4	-69 238,9	23 561,0	12 968,4	93,8	-35,3	18,6	8,6	табл. 2.10
16.4	% заборгов-ті за товари, роботи, послуги	%	48,0	65,0	53,1	55,8	54,1	17,0	-11,9	2,7	-1,7				ДЗ за товари, роботи, послуги (табл. 2.11) / р. 16.3*100	
16.5	поточні фінансові інвестиції	млн. грн.	3 533,6	2 034,7	939,5	2 968,7	3 583,7	-1 498,9	-1 095,2	2 029,2	615,0	-42,4	-53,8	216,0	20,7	табл. 2.10
16.6	грошові кошти	млн. грн.	30 798,3	33 053,6	34 109,0	44 610,7	31 391,6	2 255,3	1 055,4	10 501,7	-13 219,1	7,3	3,2	30,8	-29,6	табл. 2.10
16.7	витрати майбутніх періодів	млн. грн.	15 358,4	5 771,2	2 968,0	2 749,5	2 069,0	-9 587,2	-2 803,2	-218,5	-680,5	-62,4	-48,6	-7,4	-24,7	табл. 2.10
16.8	інші оборотні активи	млн. грн.	4 404,4	5 010,6	6 431,4	6 865,1	7 662,2	606,2	1 420,8	433,7	797,1	13,8	28,4	6,7	11,6	табл. 2.10
17	Необоротні активи та групи вибуття	млн. грн.	48,2	111,1	197,9	161,8	137,4	62,9	86,8	-36,1	-24,4	130,5	78,1	-18,2	-15,1	табл. 2.8
18	Власні оборотні активи	млн. грн.	-163 806,4	-171 314,9	-171 602,6	-206 298,3	-214 143,6	-7 708,5	-287,7	-34 695,7	-7 845,3	4,7	0,2	20,2	3,8	р. 20 - р. 15
19	Функціонуючий капітал	млн. грн.	-21 982,6	-11 601,3	-28 385,2	-37 007,5	-74 502,2	10 381,3	-16 783,9	-8 622,3	-37 494,7	-47,2	144,7	30,4	101,3	р. 16 - р. 22
20	Власний капітал	млн. грн.	724 823,9	788 803,3	612 569,1	559 163,5	463 819,1	63 979,4	-176 234,2	-53 405,6	-95 344,4	8,8	-22,3	-8,7	-17,1	табл. 2.8
21	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	млн. грн.	141 661,5	159 811,6	143 404,2	169 440,7	139 758,3	18 150,1	-16 407,4	26 036,5	-29 682,4	12,8	-10,3	18,2	-17,5	табл. 2.8
22	Поточні зобов'язання і забезпечення	млн. грн.	206 186,6	291 396,4	245 836,5	299 220,5	326 789,8	85 209,8	-45 559,9	53 384,0	27 569,3	41,3	-15,6	21,7	9,2	табл. 2.8
22.1	у т.ч. короткострокові кредити	млн. грн.	11 284,5	6 906,6	7 234,3	13 546,0	14 028,7	-4 377,9	327,7	6 311,7	482,7	-38,8	4,7	87,2	3,6	табл. 2.13
22.2	поточна кредиторська заборгованість	млн. грн.	121 431,5	145 076,6	136 308,6	146 438,3	166 446,4	23 645,1	-8 768,0	10 129,7	20 008,1	19,5	-6,0	7,4	13,7	табл. 2.13
22.3	% заборгов-ті за товари, роботи, послуги	%	60,6	56,9	62,2	58,2	66,2	-3,7	5,2	-3,9	7,9				КЗ за товари, роботи, послуги (табл. 2.14) / р. 22.2*100	
22.4	інші поточні забезпечення	млн. грн.	3 185,3	6 461,5	8 321,3	13 136,0	12 240,9	3 276,2	1 859,8	4 814,7	-895,1	102,9	28,8	57,9	-6,8	табл. 2.13
22.5	доходи майбутніх періодів та відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	млн. грн.	4 045,6	6 267,7	5 154,9	6 253,5	12 356,3	2 222,1	-1 112,8	1 098,6	6 102,8	54,9	-17,8	21,3	97,6	табл. 2.13
22.6	інші поточні зобов'язання	млн. грн.	66 239,7	126 684,0	88 817,4	119 846,7	121 717,5	60 444,3	-37 866,6	31 029,3	1 870,8	91,3	-29,9	34,9	1,6	табл. 2.13
23	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття та чиста вартість активів НФО	млн. грн.	10,5	13,1	11,1	11,9	20,5	2,6	-2,0	0,8	8,6	24,8	-15,3	7,2	72,3	табл. 2.8



Джерело: [270] та власні розрахунки

Таблиця К.5.2 – Показники економічного та фінансового потенціалів підприємств за видом економічної діяльності «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність»

№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітного періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
	Кількість підприємств	од.	15 148	13 716	15 252	16 085	17 487	-1 432,0	1 536,0	833,0	1 402,0	-9,5	11,2	5,5	8,7	табл. 2.4
1 Параметри економічного потенціалу																
1.1	Фондовідача	грн. / грн.	0,32	0,37	0,56	0,66	0,86	0,05	0,19	0,10	0,20	15,6	51,4	17,9	30,3	Обсяг виробленої продукції / зал. вартість ОЗ та НА
1.2	Рівень зносу ОЗ та НА	%	45,7	45,1	44,8	60,5	46,9	-0,6	-0,3	15,7	-13,6					Знос ОЗ та НА/(Знос ОЗ та НА + Зал. варт. ОЗ та НА)*100
1.3	Коефіцієнт амортизаційної віддачі	грн. / грн.	9,12	8,05	7,34	8,16	9,99	-1,07	-0,71	0,82	1,83					Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) / Амортизація
1.4	Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	грн. / грн.	0,06	0,07	0,09	0,10	0,08	0,01	0,02	0,01	-0,02					Капітальні інвестиції / Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)
1.4	Продуктивність праці	т.грн. / ос.	356,5	450,1	530,1	602,0	674,6	93,6	80,0	71,9	72,6	26,3	17,8	13,6	12,1	Обсяг виробленої продукції / к-сть зайнятих працівників
1.5	Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовідача)	грн. / грн.	0,27	0,29	0,44	0,49	0,58	0,02	0,15	0,05	0,09					Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) / Активи балансу
1.6	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	%	1,10	5,10	-1,00	-1,60	4,10	4,00	-6,10	-0,60	5,70					Фінансовий результат від операційної діяльності / Витрати операційної діяльності * 100
1.8	Рівень рентабельності за доданою вартістю за витратами виробництва	%	49,25	51,06	48,36	43,95	47,98	1,81	-2,70	-4,41	4,03					Додана вартість за витратами виробництва / Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) * 100
1.9	Рівень рентабельності власного капіталу	%	-2,46	0,94	-2,74	-4,34	1,82	3,40	-3,68	-1,60	6,16					Чистий прибуток (збиток) / Власний капітал * 100
1.10	Рівень рентабельності активів	%	-1,66	0,60	-1,68	-2,36	0,91	2,26	-2,28	-0,68	3,27					Чистий прибуток (збиток) / Активи * 100
1.11	Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу		0,40	0,43	0,44	0,37	0,43									
2 Параметри фінансового потенціалу																
2.1	Коефіцієнт фінансової незалежності		0,68	0,64	0,61	0,54	0,50	-0,04	-0,03	-0,07	-0,04					Власний капітал / Капітал
2.2	Коефіцієнт фінансової стабільності		2,08	1,75	1,57	1,19	0,99	-0,33	-0,18	-0,38	-0,20					Власний капітал / (Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення)
2.3	Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття)		0,89	0,96	0,88	0,88	0,77	0,07	-0,08	0,00	-0,11					Оборотні активи / Поточні зобов'язання і забезпечення
2.4	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності)		0,75	0,83	0,70	0,69	0,64	0,08	-0,13	-0,01	-0,05					(Оборотні активи - Запаси) / Поточні зобов'язання і забезпечення
2.5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності		0,17	0,12	0,14	0,16	0,11	-0,05	0,02	0,02	-0,05					(Грошові кошти + Поточні фінансові інвестиції) / Поточні зобов'язання і забезпечення
2.6	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами		-0,89	-0,61	-0,79	-0,79	-0,85	0,28	-0,18	0,00	-0,06					Власні оборотні кошти / Оборотні активи
2.7	Співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості		1,20	0,74	1,07	0,97	1,02	-0,46	0,33	-0,10	0,05					Поточна кредиторська заборгованість / Дебіторська заборгованість
2.8	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу		0,32	0,36	0,39	0,46	0,50	0,04	0,03	0,07	0,04					(Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення) / Активи
2.9	Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом		0,82	0,82	0,78	0,73	0,68	0,01	-0,04	-0,05	-0,05					Власний капітал / Необоротні активи
2.10	Коефіцієнт Бівера (рівень платоспроможності)		0,04	0,12	0,11	0,08	0,13	0,08	-0,01	-0,03	0,05					[Чистий прибуток (збиток) + Амортизація] / Зобов'язання
2.11	Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу		0,63	0,60	0,55	0,50	0,44									
3	Середній інтегральний коефіцієнт потенціалів		0,52	0,52	0,50	0,44	0,44									



Джерело: [270] та власні розрахунки

Таблиця К.5.3 – Матриця стандартизованих значень ознак та інтегральні коефіцієнти економічного та фінансового потенціалів за видом економічної діяльності «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність»

	Найменування параметра	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	Параметри економічного потенціалу	0,00	0,01	0,03	0,05	0,08
1.1	Фондовіддача	0,76	0,77	0,78	0,40	0,73
1.2	Рівень зносу ОЗ та НА	0,01	0,00	0,00	0,01	0,02
1.3	Коефіцієнт амортизаційної віддачі	0,38	0,46	0,62	0,69	0,54
1.4	Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	0,00	0,09	0,17	0,24	0,30
1.4	Продуктивність праці	0,01	0,02	0,13	0,17	0,23
1.5	Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача)	0,03	0,12	0,00	0,00	0,10
1.6	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств	0,95	1,00	0,93	0,81	0,92
1.8	Рівень рентабельності за доданою вартістю за витратами виробництва	0,00	0,01	0,00	0,00	0,02
1.9	Рівень рентабельності власного капіталу	0,00	0,04	0,00	0,00	0,06
1.10	Рівень рентабельності активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.11	Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу	0,40	0,43	0,44	0,37	0,43
2	Параметри фінансового потенціалу					
2.1	Коефіцієнт фінансової незалежності	1,00	0,94	0,90	0,79	0,74
2.2	Коефіцієнт фінансової стабільності	1,00	0,84	0,75	0,57	0,48
2.3	Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття)	0,15	0,24	0,14	0,14	0,00
2.4	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності)	0,22	0,37	0,13	0,11	0,02
2.5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,83	0,56	0,67	0,78	0,50
2.6	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.7	Співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості	0,00	0,44	0,13	0,22	0,17
2.8	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	1,00	0,95	0,90	0,81	0,75
2.9	Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	0,48	0,49	0,46	0,43	0,40
2.10	Коефіцієнт Бівера (рівень платоспроможності)	0,11	0,39	0,36	0,25	0,43
2.11	Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу	0,63	0,60	0,55	0,50	0,44

Джерело: власні розрахунки

Додаток Л

Таблиця Л.1 - Банківська інфраструктура

Показники	01.01.10	01.01.11	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.01.20
Кількість діючих банків	182	176	176	176	180	163	117	96	82	77	75
з них: з іноземним капіталом	51	55	53	53	49	51	41	38	38	37	35
у т.ч. зі 100% іноземним капіталом	18	20	22	22	19	19	17	17	18	23	23
Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, %	35,8	40,6	41,9	39,5	34,0	32,5	43,3	48,9	32,9	28,2	28,7
Кількість структурних підрозділів банків	20 777	19 449	20 257	19 632	19 290	15 082	11 871	10 316	9 489	8 509	8 002
Ощадбанк	6 083	5 996	5 860	5 824	5 529	4 547	4 164	4 027	3 902	3 798	3 648
Приватбанк	3 126	3 182	3 376	3 405	3 246	2 910	2 588	2 351	2 325	2 329	2 240
Інші	11 568	10 271	11 021	10 403	10 515	7 625	5 119	3 938	3 262	2 382	2 114

Джерело: [93]

Таблиця Л.2 - Активи банківського сектору, млн грн

	01.01.10	01.01.11	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.01.20
Чисті активи	873 450	942 084	1 054 272	1 127 179	1 277 509	1 316 718	1 220 335	1 227 538	1 333 831	1 359 703	1 493 298
Грошові кошти та їх еквіваленти	102 692	131 666	141 608	164 759	149 535	147 547	152 775	172 382	81 465	82 515	132 513
Фінансові активи	2 835	8 075	13 385	26 935	25 680	28 364	55 641	76 049	100 506	165 828	155 971
Кошти в інших банках	34 733	36 423	52 134	26 682	33 406	21 507	65 222	63 828	118 099	114 061	148 278
Кредити та заборгованість клієнтів	619 109	610 910	666 101	694 381	799 228	873 611	697 664	538 707	550 036	588 567	562 161
кредити та заборгованість юридичних осіб	489 214	540 542	610 414	560 765	654 146	727 819	600 351	464 455	458 101	474 563	419 577
кредити та заборгованість фізичних осіб	233 886	205 829	197 793	133 616	145 082	145 792	97 313	74 252	91 935	114 003	142 584
Цінні папери	33 836	74 078	73 564	76 510	125 038	140 160	161 179	265 613	376 771	309 137	379 219
Інвестиції	2 595	5 792	9 436	16 302	20 252	21 097	16 133	15 818	16 735	17 043	16 059
Дебіторська заборгованість	1 813	1 290	1 073	906	1 976	2 367	1 296	1 479	1 677	1 098	3 508
Відстрочений податковий актив	2 640	4 869	4 687	5 550	4 957	8 081	7 951	8 285	6 585	4 602	3 268
Основні засоби та нематеріальні активи	37 445	39 554	39 402	39 798	40 076	37 775	33 249	36 052	35 424	37 099	46 117
Інші фінансові активи	26 985	20 317	40 841	64 931	65 257	23 581	18 968	17 181	20 733	22 414	32 819
Інші активи	8 768	9 111	12 043	10 425	12 105	12 627	10 256	32 144	25 800	17 340	13 385
Довідково:											
ОВДП									360 768	376 815	334 283
Загальні активи	986 600	1 090 218	1 211 516	1 267 830	1 407 958	1 517 780	1 528 763	1 705 865	1 839 958	1 910 614	1 981 594

Джерело: [93]

Таблиця Л.3 - Пасиви банківського сектору, млн грн

млн грн	01.01.10	01.01.11	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.01.20
Пасиви (усього)	873 450	942 084	1 054 272	1 127 179	1 277 509	1 316 718	1 220 335	1 227 538	1 333 831	1 359 703	1 493 298
Власний капітал	120 208	137 725	155 487	170 196	192 599	148 063	93 670	115 266	161 108	154 960	199 921
у т.ч. статутний капітал	119 189	145 857	171 865	176 239	183 978	179 208	196 358	295 815	485 042	464 602	468 670
Зобов'язання	753 242	804 359	898 785	956 983	1 084 910	1 168 655	1 126 664	1 112 272	1 172 723	1 204 743	1 293 377
Кошти отримані від НБУ							50 846	22 107	18 435	14 122	7 825
Кошти банків	274 300	249 519	250 264	213 710	208 854	266 225	134 721	86 437	60 933	50 197	30 294
Кошти клієнтів	349 636	439 446	524 909	597 631	702 914	718 206	749 057	847 686	927 487	961 030	1 097 081
у тому числі кошти суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ	136 094	164 372	214 363	227 725	261 022	295 473	356 415	419 698	426 862	430 161	525 042
у тому числі кошти на вимогу	68 779	95 913	118 611	118 941	137 341	173 925	235 716	299 032	303 392	304 435	404 227
у тому числі кошти фізичних осіб	213 542	275 075	310 545	369 906	441 892	422 733	392 642	427 988	478 100	508 457	552 115
у тому числі кошти на вимогу	54 371	62 699	68 669	74 445	82 528	97 258	105 576	114 061	152 689	180 842	215 453
Інші зобов'язання	129 306	115 394	123 612	145 642	173 142	184 224	192 041	156 043	165 867	179 394	158 178

Джерело: [93]

Таблиця Л.4 - Доходи, витрат та фінансовий результат банківського сектору, млн грн

Найменування	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
ДОХОДИ	136 848,0	142 778,0	150 449,0	168 888,0	210 201,0	199 193,0	190 691,0	178 054,0	204 554,0	243 102,0
процентні доходи	113 334,1	113 352,0	117 547,0	129 932,0	151 257,0	135 145,0	135 807,0	124 009,0	140 803,0	152 954,0
комісійні доходи	15 270,7	18 473,0	21 161,0	24 974,0	28 276,0	28 414,0	31 362,0	37 138,0	50 969,0	62 057,0
результат від торговельних операцій, переоцінки та від операцій купівлі-продажу	2 207,2	3 993,0	3 231,0	3 304,0	15 511,0	21 490,0	8 243,0	7 224,0	1 853,0	16 225,0
інші операційні доходи	5 341,7	5 726,0	5 798,0	5 112,0	10 093,0	9 567,0	9 605,0	7 264,0	8 589,0	8 147,0
інші доходи	499,0	622,0	1 053,0	2 404,0	2 165,0	2 729,0	3 946,0	1 349,0	1 809,0	2 809,0
повернення списаних активів	195,2	612,0	1 659,0	3 162,0	2 899,0	1 848,0	1 728,0	1 070,0	532,0	909,0
ВИТРАТИ	149 874,6	150 486,0	145 550,0	167 452,0	263 167,0	265 793,0	350 078,0	204 545,0	182 215,0	184 746,0
процентні витрати	61 409,2	59 506,0	68 204,0	80 881,0	97 171,0	96 079,0	91 638,0	70 971,0	67 760,0	74 062,0
комісійні витрати	2 660,3	3 072,0	3 080,0	3 975,0	4 889,0	5 846,0	7 182,0	9 650,0	13 159,0	18 096,0
інші операційні витрати	10 705,7	15 861,0	13 199,0	12 319,0	15 579,0	12 991,0	10 920,0	11 719,0	16 800,0	11 790,0
загальні адміністративні витрати	29 058,2	34 327,0	37 265,0	40 672,0	44 614,0	36 742,0	39 356,0	44 202,0	53 670,0	62 936,0
відрахування в резерви	46 170,6	36 508,0	23 423,0	27 975,0	103 297,0	114 541,0	198 310,0	49 206,0	23 758,0	10 714,0
інші витрати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3 089,0	15 116,0	2 011,0	2 379,0
податок на прибуток	-129,5	1 212,0	379,0	1 630,0	-2 383,0	-406,0	-418,0	3 681,0	5 057,0	4 769,0
Фінансовий результат	-13 026,6	-7 708,0	4 899,0	1 436,0	-52 966,0	-66 600,0	-159 387,0	-26 491,0	22 339,0	58 356,0

Джерело: [93]

Таблиця Л.5 - Частка непрацюючих кредитів (NPL), у розрізі груп банків, %

Дата	Всього	Банки з державною часткою	Приватбанк	Банки з приватним капіталом	Банки іноземних банківських груп (без банків РФ)	Банки під контролем РФ
01.01.11	18,1%	15,9%	11,4%	14,3%	22,9%	13,9%
01.01.12	17,6%	17,4%	15,9%	16,2%	20,4%	17,4%
01.01.13	19,6%	16,0%	20,8%	14,6%	28,7%	8,3%
01.01.14	15,9%	18,4%	15,5%	11,0%	23,0%	13,2%
01.01.15	23,1%	32,1%	12,2%	13,5%	31,1%	20,3%
01.01.16	34,5%	45,7%	14,6%	22,5%	41,5%	44,4%
01.01.17	49,8%	50,6%	76,7%	22,7%	37,8%	47,7%
01.01.18	54,5%	55,7%	87,6%	23,3%	29,1%	62,4%
01.01.19	52,8%	55,0%	83,4%	22,7%	23,1%	82,4%
01.01.20	48,4%	49,3%	78,4%	18,4%	16,0%	87,6%

Джерело: [93]

Таблиця Л.6 - Кредити, надані нефінансовим корпораціям, у розрізі строків погашення (залишки коштів на кінець періоду, млн грн)

Роки	Усього	у тому числі за строками		
		до 1 року	від 1 року до 5 років	більше 5 років
2010	500 960,6	208 200,8	224 112,5	68 647,4
2011	575 544,8	251 297,8	244 410,4	79 836,5
2012	605 425,0	296 546,9	235 170,7	73 707,4
2013	691 902,8	358 812,5	247 826,7	85 263,6
2014	778 841,0	339 630,6	333 646,2	105 564,2
2015	787 795,2	387 900,3	289 883,1	110 011,8
2016	822 114,3	306 002,3	353 747,9	162 364,2
2017	829 932,0	354 989,1	288 950,3	185 992,6
2018	859 740,4	413 694,6	278 126,1	167 919,7
2019	744 647,8	375 326,3	235 422,5	133 898,9

Джерело: [93]

Таблиця Л.7 - Кредити, надані нефінансовим корпораціям, у розрізі валют (залишки коштів на кінець періоду, млн грн)

Роки	Усього	у тому числі у розрізі валют				
		гривня	долар США	євро	російський рубль	інші валюти
2010	500 960,6	310 928,6	162 838,5	23 701,3	1 662,2	1 830,0
2011	575 544,8	369 763,2	176 534,6	25 087,7	3 161,7	997,6
2012	605 425,0	393 147,4	180 238,3	27 766,8	3 603,7	668,9
2013	691 902,8	454 214,6	203 942,1	29 911,7	3 320,5	513,9
2014	778 841,0	412 939,3	324 565,3	38 062,0	2 748,2	526,3
2015	787 795,2	338 621,0	407 601,9	39 379,3	1 605,5	587,4
2016	822 114,3	417 431,7	360 681,0	42 200,9	1 279,1	521,8
2017	829 932,0	455 094,6	318 276,4	55 877,7	447,5	235,9
2018	859 740,4	464 023,4	325 552,0	69 606,3	485,8	72,8
2019	744 647,8	426 513,9	244 195,4	73 714,0	171,4	53,0

Джерело: [93]

Таблиця Л.8 - Депозити домашніх господарств у розрізі видів валют і строків погашення (залишки коштів на кінець періоду, млн грн)

Період	Усього	у тому числі за строками				у тому числі за валютами	
		на вимогу	до 1 року	від 1 року до 2 років	більше 2 років	У національній валюті	У іноземній валюті
2010	275 092,9	66 164,2	99 965,8	91 937,7	17 025,2	142 923,6	132 169,3
2011	310 390,5	70 920,9	104 439,6	113 824,0	21 205,9	160 530,1	149 860,4
2012	369 264,2	77 152,8	125 559,8	139 489,6	27 062,0	186 771,6	182 492,5
2013	441 951,2	87 720,1	121 342,9	218 308,0	14 580,1	257 829,0	184 122,2
2014	418 134,6	100 171,3	135 634,7	167 752,1	14 576,6	200 859,3	217 275,2
2015	410 895,5	112 523,8	176 408,3	106 162,0	15 801,3	198 876,5	212 019,0
2016	444 676,5	129 638,0	171 487,7	138 168,9	5 381,9	209 601,3	235 075,2
2017	495 313,1	165 977,9	181 092,2	142 016,5	6 226,5	252 438,7	242 874,4
2018	530 249,6	203 410,1	210 187,7	109 894,8	6 757,0	289 416,5	240 833,2
2019	576 125,9	240 124,8	237 690,3	92 668,5	5 642,3	339 168,0	236 957,9

Джерело: [93]

Таблиця Л.9 - Депозити резидентів у розрізі видів валют і строків погашення (залишки коштів на кінець періоду, млн грн)

Період	Усього	у тому числі за строками				У тому числі за валютами	
		на вимогу	до 1 року	від 1 року до 2 років	більше 2 років	У національній валюті	У іноземній валюті
2010	416 650	152 477	133 499	106 718	23 956	239 302	177 348
2011	491 756	174 959	153 983	132 907	29 907	280 440	211 316
2012	572 342	185 314	187 948	163 861	35 219	320 268	252 074
2013	669 974	205 565	188 831	249 362	26 216	421 754	248 220
2014	675 093	250 153	210 442	186 535	27 963	365 454	309 638
2015	716 728	305 383	271 454	120 055	19 836	391 911	324 817
2016	793 475	364 547	271 849	148 497	8 581	426 418	367 056
2017	898 844	419 126	293 337	151 485	34 896	490 971	407 872
2018	932 967	456 467	322 065	125 571	28 863	540 683	392 284
2019	1 071 666	590 541	348 542	108 142	24 442	642 711	428 955

Джерело: [93]

Таблиця Л.10 - Значення економічних нормативів по системі банків України

Економічні нормативи	Норматив	01.01.11	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.01.20	
Регулятивний капітал	Н1	млн грн	160 896,9	178 454,0	178 908,9	204 975,9	188 948,9	129 816,9	109 653,6	115 817,6	126 116,7	150 313,8
Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу	Н2	не менше 10 %	20,83	18,90	18,06	18,26	15,60	12,31	12,69	16,10	16,18	19,66
Норматив короткострокової ліквідності	Н6	не менше 60 %	91,19	94,73	90,28	89,11	86,14	92,87	92,09	98,37	93,52	94,35
Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента	Н7	не більше 25 %	21,04	20,76	22,10	22,33	22,01	22,78	21,48	20,29	19,83	17,61
Норматив великих кредитних ризиків	Н8	не більше 8-кратн. розм. РК	161,20	164,46	172,91	172,05	250,04	364,14	308,27	208,31	176,23	105,00
Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами	Н9	не більше 25 %	0,81	0,57	0,37	0,36	0,13	31,19	36,72	17,89	10,41	7,02
Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою	Н11	не більше 15 %	0,0500	0,0600	0,0900	0,0400	0,0100	0,0020	0,0010	0,0001	0,0009	0,0002
Норматив загальної суми інвестування	Н12	не більше 60 %	3,4	3,2	3,5	3,2	3,0	1,1	0,6	0,22	0,15	0,13

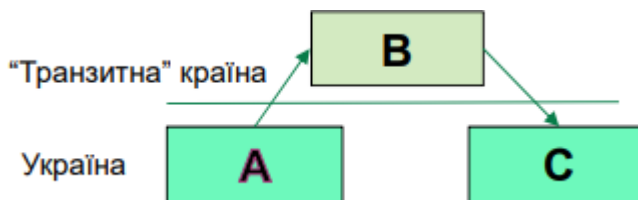
Джерело: [93]

Додаток М

Прямі іноземні інвестиції в Україну

1. Round tripping операції

Термін *round tripping* означає процес направлення резидентами за кордон коштів, які потім вертаються в країну у вигляді прямих іноземних інвестицій:



Основні фактори виникнення таких операцій:

- захист прав власності;
- податкові та фінансові вигоди;
- існування валютного контролю та зміни валютного курсу (для забезпечення гнучкості в управлінні активами, що виражені в іноземній валюті);
- отримання доступу до більш якісних фінансових послуг

2. Debt-to-equity операції

Debt-to-equity – це операція переоформлення боргу в статутний капітал компанії всередині однієї економіки, компромісний шлях реструктуризації боргу, коли юридична особа-боржник збільшує свій статутний капітал на суму боргу перед кредитором, а кредитор “обмінює” своє право вимоги до боржника на частку в його статутному капіталі



3. Портфельні іноземні інвестиції

Портфельні короткострокові інвестиції – визначаються борговим капіталом.

4. Інші потоки капіталу

Інші потоки капіталу формуються в основному операціями банківського та реального секторів.

Джерело: [293, 295]

Додаток Н

Таблиця Н.1 - Коефіцієнти кореляції

№	Найменування показника	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Кореляція (функція Коррел в MS Excel)	Примітка
1	Номінальний ВВП, трлн грн	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	2,0	2,4	3,0	3,6	4,0		
2	Величина грошової маси (М3), млрд грн	597,9	685,5	773,2	909,0	956,7	994,1	1 102,7	1 208,9	1 277,6	1 438,3	0,957	ряд 1 та 2
3	Показник швидкості обігу грошей	1,8	1,9	1,8	1,6	1,7	2,0	2,2	2,5	2,8	2,8	0,955	ряд 1 та 3
4	Коефіцієнт монетизації економіки (розраховано за М3), %	55,4	52,7	55,0	62,0	60,3	50,0	46,2	40,5	35,9	36,2	-0,922	ряд 1 та 4
5	Номінальний ВВП, \$ млрд	136,0	163,2	175,8	183,3	133,5	91,0	93,4	112,2	130,9	153,9		
6	Сальдо торгового балансу, \$ млрд	-9,6	-18,0	-21,8	-22,1	-7,1	-3,5	-6,9	-9,7	-12,7	-14,3	-0,931	ряд 5 та 6
7	Коефіцієнт покриття експорту імпортом, %	83,1	77,6	74,7	72,8	87,6	91,1	82,9	80,4	77,3	76,4	-0,787	ряд 5 та 7
8	Валовий зовнішній борг, млрд дол. США	117,3	126,2	134,6	142,1	125,3	117,7	112,5	115,5	114,7	121,7	0,850	ряд 5 та 8
9	Рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет, %	29,1	30,7	31,7	30,2	28,7	32,8	32,8	34,1	33,3	32,4	0,718	ряд 1 та 9
10	Валові кредити суб'єктам господарювання, млрд грн	540 541,6	610 413,6	642 689,5	732 637,4	851 402,6	820 518,8	838 641,7	865 971,0	922 000,8	826 693,5		
11	Валові кредити суб'єктам господарювання, млрд дол. США	68 116,0	76 612,0	80 426,7	91 659,9	71 626,5	37 561,5	32 821,9	32 559,5	33 896,5	31 985,8		
12	Номінальний ВВП, млрд грн	1 079 346,0	1 299 991,0	1 404 669,0	1 465 198,0	1 586 915,0	1 988 544,0	2 385 367,0	2 983 882,0	3 560 596,0	3 978 400,0	0,743	ряд 10 та 12
13	Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг), млн грн	1 043 110,8	1 305 308,0	1 367 925,5	1 322 408,4	1 428 839,1	1 776 603,7	2 158 030,0	2 625 862,7	3 045 201,9	3 019 383,1	0,770	ряд 10 та 13
14	Експорт товарів, млрд дол. США	47,3	62,4	64,4	59,1	50,6	35,4	33,6	39,7	43,3	46,1	0,866	ряд 11 та 14
15	Капітальні інвестиції, млрд грн	180,6	241,3	273,3	249,9	219,4	273,1	359,2	448,5	578,7	624,0	0,652	ряд 11 та 15
16	Безробітне населення, %	8,9	8,7	8,2	7,8	9,7	9,5	9,7	9,9	9,1	8,6	0,536	ряд 11 та 16
17	Зайняте населення, тис. осіб	10 262,0	10 083,0	10 123,0	9 720,0	8 959,0	8 065,0	7 868,0	7 679,0	7 661,0	7 443,0	-0,894	ряд 11 та 17
18	Номінальна середньомісячна заробітна плата штатних працівників, грн	2 250,0	2 648,0	3 041,0	3 282,0	3 480,0	4 195,0	5 183,0	7 104,0	8 865,0	10 496,8	0,701	ряд 11 та 18
19	Середньомісячна продуктивність праці штатних працівників, грн	32 389,0	34 777,0	34 708,9	36 147,9	36 630,0	36 702,8	38 524,7	40 459,7	41 933,6	44 543,0	0,790	ряд 11 та 19

Продовження таблиці Н.1

№	Найменування показника	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Кореляція (функція Коррел в MS Excel)	Примітка
20	Валове нагромадження основного капіталу, млрд грн	183,9	229,4	266,8	247,1	224,3	269,4	368,7	470,3	628,3	700,6	0,642	ряд 11 та 20
21	Доходи зведеного бюджету, млрд грн	314,5	398,6	445,5	442,8	456,1	652,0	782,9	1 017,0	1 184,3	1 289,8	0,742	ряд 11 та 21
21	Реальний ВВП, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду, %	4,1	5,5	0,2	0,0	-6,6	-9,8	2,4	2,5	3,4	3,2		
22	Індекс пропислової продукції, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду, %	12,2	8,0	-0,7	-4,3	-10,1	-12,3	4,0	1,1	3,0	-0,5	0,904	ряд 21 та 22
23	Динаміка загальних активів у дол. США (еквівалент) (темп зростання чи зниження), %	8,5	10,7	4,3	11,0	-27,5	-45,2	-4,6	3,6	1,5	9,2	0,921	ряд 21 та 23
24	Динаміка чистих активів у дол. США (еквівалент) (темп зростання чи зниження), %	5,9	11,5	6,6	13,3	-30,7	-49,6	-14,0	4,4	-0,3	15,6	0,868	ряд 21 та 24
25	Чисті активи, у % до ВВП	87,3	81,1	80,2	87,2	83,0	61,4	51,5	44,7	38,2	37,5	-0,177	ряд 21 та 25
26	Динаміка валових кредитів суб'єктам господарювання у дол. США (еквівалент) (темп зростання чи зниження), %	8,5	12,5	5,0	14,0	-21,9	-47,6	-12,6	-0,8	4,1	-5,6	0,838	ряд 21 та 26
27	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2)	20,8	18,9	18,1	18,3	15,6	12,3	12,7	16,1	16,2	19,7	0,602	ряд 21 та 27
28	Норматив великих кредитних ризиків (Н8) (права вісь)	161,2	164,5	172,9	172,1	250,0	364,1	308,3	208,3	176,2	105,0	-0,709	ряд 21 та 28
29	Динаміка загальних активів у дол. США (еквівалент) (темп зростання чи зниження), %	8,5	10,7	4,3	11,0	-27,5	-45,2	-4,6	3,6	1,5	9,2	0,754	ряд 23 та 29
30	Динаміка чистих активів у дол. США (еквівалент) (темп зростання чи зниження), %	5,9	11,5	6,6	13,3	-30,7	-49,6	-14,0	4,4	-0,3	15,6	0,665	ряд 23 та 30
31	Чисті активи, у % до ВВП	87,3	81,1	80,2	87,2	83,0	61,4	51,5	44,7	38,2	37,5	0,010	ряд 23 та 31
32	Динаміка валових кредитів суб'єктам господарювання у дол. США (еквівалент) (темп зростання чи зниження), %	8,5	12,5	5,0	14,0	-21,9	-47,6	-12,6	-0,8	4,1	-5,6	0,712	ряд 23 та 32
33	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2)	20,8	18,9	18,1	18,3	15,6	12,3	12,7	16,1	16,2	19,7	0,551	ряд 23 та 33

Продовження таблиці Н.1

№	Найменування показника	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Кореляція (функція Коррел в MS Excel)	Примітка
34	Норматив великих кредитних ризиків (Н8) (права вісь)	161,2	164,5	172,9	172,1	250,0	364,1	308,3	208,3	176,2	105,0	-0,517	ряд 23 та 34
35	Динаміка чистих активів у дол. США (еквівалент) (темپ зростання чи зниження), %	5,9	11,5	6,6	13,3	-30,7	-49,6	-14,0	4,4	-0,3	15,6	0,984	ряд 23 та 35
36	Чисті активи, у % до ВВП	87,3	81,1	80,2	87,2	83,0	61,4	51,5	44,7	38,2	37,5	0,012	ряд 23 та 36
37	Динаміка валових кредитів суб'єктам господарювання у дол. США (еквівалент) (темپ зростання чи зниження), %	8,5	12,5	5,0	14,0	-21,9	-47,6	-12,6	-0,8	4,1	-5,6	0,948	ряд 23 та 37
38	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2)	20,8	18,9	18,1	18,3	15,6	12,3	12,7	16,1	16,2	19,7	0,749	ряд 23 та 38
39	Норматив великих кредитних ризиків (Н8) (права вісь)	161,2	164,5	172,9	172,1	250,0	364,1	308,3	208,3	176,2	105,0	-0,843	ряд 23 та 39
40	Чисті активи, у % до ВВП	87,3	81,1	80,2	87,2	83,0	61,4	51,5	44,7	38,2	37,5	0,007	ряд 24 та 40
41	Динаміка валових кредитів суб'єктам господарювання у дол. США (еквівалент) (темپ зростання чи зниження), %	8,5	12,5	5,0	14,0	-21,9	-47,6	-12,6	-0,8	4,1	-5,6	0,927	ряд 24 та 41
42	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2)	20,8	18,9	18,1	18,3	15,6	12,3	12,7	16,1	16,2	19,7	0,803	ряд 24 та 42
43	Норматив великих кредитних ризиків (Н8) (права вісь)	161,2	164,5	172,9	172,1	250,0	364,1	308,3	208,3	176,2	105,0	-0,903	ряд 24 та 43
44	Динаміка валових кредитів суб'єктам господарювання у дол. США (еквівалент) (темپ зростання чи зниження), %	8,5	12,5	5,0	14,0	-21,9	-47,6	-12,6	-0,8	4,1	-5,6	0,226	ряд 25 та 44
45	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2)	20,8	18,9	18,1	18,3	15,6	12,3	12,7	16,1	16,2	19,7	0,336	ряд 25 та 45
46	Норматив великих кредитних ризиків (Н8) (права вісь)	161,2	164,5	172,9	172,1	250,0	364,1	308,3	208,3	176,2	105,0	-0,039	ряд 25 та 46
47	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2)	20,8	18,9	18,1	18,3	15,6	12,3	12,7	16,1	16,2	19,7	0,758	ряд 26 та 47
48	Норматив великих кредитних ризиків (Н8) (права вісь)	161,2	164,5	172,9	172,1	250,0	364,1	308,3	208,3	176,2	105,0	-0,816	ряд 26 та 48

Продовження таблиці Н.1

№	Найменування показника	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Кореляція (Функція Коррел в MS Excel)	Примітка
49	Норматив великих кредитних ризиків (Н8) (права вісь)	161,2	164,5	172,9	172,1	250,0	364,1	308,3	208,3	176,2	105,0	-0,918	ряд 47 та 49
50	Інтегральний коефіцієнт макроекономічного розвитку	0,77	0,85	0,65	0,62	0,40	0,41	0,67	0,60	0,60	0,66		
51	Інтегральний коефіцієнт функціонування банківської системи	0,79	0,76	0,73	0,80	0,67	0,48	0,40	0,48	0,47	0,66	0,414	ряд 50 та 51

Джерело: Розраховано автором

Додаток П

Таблиця П.1 - Система параметрів інтегрального коефіцієнта економічного розвитку суб'єктів господарювання

№	Найменування параметра	Характеристика параметра	Параметр
1	Реальний ВВП, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	Економічне зростання, без врахування ефекту інфляції	Стимулятор
2	Промислова продукція, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	Зміна маси вироблених матеріальних благ	Стимулятор
3	Сільськогосподарська продукція, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	Зміна обсягів виробленої сільськогосподарської продукції	Стимулятор
4	Будівельна продукція, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	Зміна обсягів виконаних будівельних робіт	Стимулятор
5	Роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	Зміна обсягів роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі	Стимулятор
6	Вантажообіг, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	Зміна кількості перевезених транспортом вантажів, що визначається загальною вагою та далькістю пробігу вантажів	Стимулятор
7	Пасажирообіг, темпи зростання чи зниження зростання до попереднього періоду	Зміна кількості перевезених транспортом пасажирів на певну відстань	Стимулятор
8	Рівень рентабельності (збитковості) всієї діяльності підприємств, %	Відношення чистого прибутку (збитку) до всіх витрат діяльності підприємств	Стимулятор
9	Витрати на інновації, у % до ВВП	Відношення витрат на інновації промислових підприємств до номінального ВВП	Стимулятор
10	Капітальні інвестиції, у % до ВВП	Відношення капітальних витрат до номінального ВВП	Стимулятор
11	Прямі інвестиції в Україну (крім реінвестування доходів), у % до ВВП	Відношення прямих інвестицій в Україну (крім реінвестування доходів) до номінального ВВП (у дол. США, еквівалент)	Стимулятор
12	Експорт товарів, у % до ВВП	Відношення обсягу експорту товарів (у дол. США) до номінального ВВП (у дол. США, еквівалент)	Стимулятор
13	Рівень безробіття, %	За методологією МОП, до економічно-активного населення у віці 15-70 років	Дестимулятор
14	Співвідношення між темпами росту продуктивності праці та заробітної плати	Відношення темпу зростання продуктивності праці до темпу зростання середньомісячної номінальної заробітної	Стимулятор
15	Сальдо платіжного балансу, у % до ВВП	Відношення сальдо платіжного балансу (баланс зовнішньоторговельних операцій господарських суб'єктів країни і закордону за рік) до номінального ВВП	Стимулятор
16	Рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет, %	Відношення доходів зведеного бюджету до номінального ВВП	Дестимулятор

Джерело: складено автором

Таблиця П.2 – Вихідні дані для розрахунку інтегрального коефіцієнта економічного розвитку суб'єктів господарювання

№	Найменування параметра	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	Реальний ВВП, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	4,1	5,5	0,2	0,0	-6,6	-9,8	2,4	2,5	3,4	3,2
2	Промислова продукція, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	12,2	8,0	-0,7	-4,3	-10,1	-12,3	4,0	1,1	3,0	-0,5
3	Сільськогосподарська продукція, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	-2,5	28,3	-5,9	20,5	3,8	-5,2	9,7	-3,0	12,0	2,7
4	Будівельна продукція, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	-5,4	20,0	-7,3	-11,0	-20,4	-12,5	17,5	26,4	8,6	23,6
5	Роздрібний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	10,1	13,2	12,3	6,1	-10,0	-19,8	4,5	6,0	5,8	11,4
6	Вантажообіг, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	6,4	5,7	-7,6	-3,9	-10,8	-5,9	2,6	6,1	-3,3	2,1
7	Пасажиροобіг, темпи зростання чи зниження зростання до попереднього періоду	-0,2	3,3	-1,2	-2,9	-11,7	-8,4	5,1	-2,9	5,2	2,6
8	Рівень рентабельності (збитковості) всієї діяльності підприємств, %	0,5	1,8	1,0	-0,7	-14,2	-7,3	0,6	3,0	4,5	7,6
9	Витрати на інновації, у % до ВВП	0,7	1,1	0,8	0,7	0,5	0,7	1,0	0,3	0,3	0,4
10	Капітальні інвестиції, у % до ВВП	16,7	18,6	19,5	17,1	13,8	13,7	15,1	15,0	16,3	15,7
11	Прямі інвестиції в Україну (крім реінвестування доходів), у % до ВВП	4,8	4,4	4,8	2,5	0,3	3,3	3,5	2,0	1,4	1,7
12	Експорт товарів, у % до ВВП	34,8	38,2	36,7	32,2	37,9	38,9	35,9	35,4	33,1	29,9
13	Рівень безробіття, %	8,9	8,7	8,2	7,8	9,7	9,5	9,7	9,9	9,1	8,6
14	Співвідношення між темпами росту продуктивності праці та заробітної плати	1,02	0,91	0,87	0,96	0,96	0,83	0,85	0,77	0,83	0,90
15	Сальдо платіжного балансу, у % до ВВП	3,7	-1,5	-2,4	1,1	-10,0	0,9	1,4	2,3	2,2	3,9
16	Рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет, %	29,1	30,7	31,7	30,2	28,7	32,8	32,8	34,1	33,3	32,4

Джерело: складено автором

Таблиця П.3 – Матриця стандартизованих значень ознак та інтегральний коефіцієнт економічного розвитку суб'єктів господарювання

№	Найменування параметра	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	Реальний ВВП, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	0,91	1,00	0,65	0,64	0,21	0,00	0,80	0,80	0,86	0,85
2	Промислова продукція, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	1,00	0,83	0,47	0,33	0,09	0,00	0,67	0,55	0,62	0,48
3	Сільськогосподарська продукція, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	0,10	1,00	0,00	0,77	0,28	0,02	0,46	0,08	0,52	0,25
4	Будівельна продукція, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	0,32	0,86	0,28	0,20	0,00	0,17	0,81	1,00	0,62	0,94
5	Роздрібний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	0,91	1,00	0,97	0,78	0,30	0,00	0,74	0,78	0,78	0,95
6	Вантажообіг, темпи зростання чи зниження до попереднього періоду	1,00	0,96	0,19	0,40	0,00	0,28	0,78	0,98	0,44	0,75
7	Пасажирообіг, темпи зростання чи зниження зростання до попереднього періоду	0,68	0,89	0,62	0,52	0,00	0,20	0,99	0,52	1,00	0,85
8	Рівень рентабельності (збитковості) всієї діяльності підприємств, %	0,67	0,73	0,70	0,62	0,00	0,31	0,68	0,79	0,86	1,00
9	Витрати на інновації, у % до ВВП	0,55	1,00	0,64	0,44	0,23	0,49	0,84	0,00	0,05	0,07
10	Капітальні інвестиції, у % до ВВП	0,52	0,84	1,00	0,58	0,02	0,00	0,23	0,23	0,44	0,34
11	Прямі інвестиції в Україну (крім реінвестування доходів), у % до ВВП	1,00	0,92	1,00	0,48	0,00	0,66	0,72	0,37	0,25	0,31
12	Експорт товарів, у % до ВВП	0,54	0,92	0,75	0,26	0,88	1,00	0,67	0,61	0,35	0,00
13	Рівень безробіття, %	0,48	0,57	0,81	1,00	0,10	0,19	0,10	0,00	0,38	0,62
14	Співвідношення між темпами росту продуктивності праці та заробітної плати	1,00	0,57	0,40	0,77	0,73	0,25	0,32	0,00	0,25	0,51
15	Сальдо платіжного балансу, у % до ВВП	0,99	0,61	0,55	0,80	0,00	0,79	0,82	0,88	0,88	1,00
16	Рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет, %	0,93	0,64	0,44	0,72	1,00	0,24	0,24	0,00	0,15	0,31
17	Інтегральний коефіцієнт	0,77	0,85	0,65	0,62	0,40	0,41	0,67	0,60	0,60	0,66

Джерело: складено автором

Додаток Р

Таблиця Р.1 - Система параметрів інтегрального коефіцієнта функціонування надавачів фінансових послуг

№	Найменування параметра	Характеристика параметра	Параметр
1	Чисті активи, у % до ВВП	Відношення чистих активів на кінець року до номінального ВВП	Стимулятор
2	Чисті активи, темпи зростання чи зниження попереднього періоду	Зростання чи зниження активів банківської системи до попереднього року (дані на кінець року), скориговане на резерви за активними операціями	Стимулятор
3	Коефіцієнт ефективності діяльності банківської системи	Відношення загальних доходів банківської системи до їх загальних витрат	Стимулятор
4	Частка власного капіталу у активах	Відношення власного капіталу банківської системи до їх активів	Стимулятор
5	Валові кредити та заборгованість клієнтів, у % до ВВП	Відношення валових кредитів та заборгованості клієнтів банківської системи на кінець періоду до номінального ВВП	Стимулятор
6	«Кредитна яма», у % до регулятивного капіталу	Відношення різниці між кредитами та коштами суб'єктів господарювання (дані на кінець року) до регулятивного капіталу	Дестимулятор
7	Проблемні кредити (NPL) у кредитному портфелі банків, %	Частка проблемних кредитів у кредитному портфелі банків	Дестимулятор
8	Власний капітал, у % до ВВП	Відношення власного (балансового) капіталу банківської системи (дані на кінець року) до номінального ВВП	Стимулятор
9	Співвідношення коштів клієнтів до валових кредитів та заборгованості клієнтів, %	Відношення коштів клієнтів банківської системи до валових кредитів та заборгованості клієнтів (дані на кінець року)	Стимулятор
10	Частка збиткових банків, %	Відношення кількості банківських установ, які отримали збиток за рік до загальної кількості банківських установ (на кінець року)	Стимулятор
11	Надійність банківської системи, %	Співвідношення власного капіталу до зобов'язань (дані на кінець року)	Стимулятор
12	Рівень трансакційних витрат, у % до загальних активів	Відношення загальних адміністративних витрат банківської системи до їх загальних активів	Дестимулятор
13	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (H2), %	Здатність банку своєчасно і в повному обсязі розрахуватися за своїми зобов'язаннями, що впливають із торговельних, кредитних або інших операцій грошового характеру	Стимулятор
14	Норматив великих кредитних ризиків (H8), %	Співвідношення суми всіх великих кредитних ризиків щодо контрагентів, груп пов'язаних контрагентів, усіх пов'язаних з банком осіб до регулятивного капіталу банку	Дестимулятор
15	Рентабельність активів (ROA), %	Відношення чистого прибутку до середньої вартості загальних активів банківської системи	Стимулятор
16	Доходність активів (DA), %	Відношення доходів банківської системи до середньої вартості загальних активів банківської системи	Стимулятор

Джерело: складено автором

Таблиця Р.2 – Вихідні дані для розрахунку інтегрального коефіцієнта функціонування надавачів фінансових послуг

№	Найменування параметра	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	Чисті активи, у % до ВВП	87,3	81,1	80,2	87,2	83,0	61,4	51,5	44,7	38,2	37,5
2	Чисті активи, темпи зростання чи зниження попереднього періоду	7,9	11,9	6,9	13,3	3,1	-7,3	0,6	8,7	1,9	9,8
3	Коефіцієнт ефективності діяльності банківської системи	0,91	0,95	1,03	1,01	0,80	0,75	0,54	0,87	1,12	1,32
4	Частка власного капіталу у активах	13,8	14,6	14,7	15,1	15,1	11,2	7,7	9,4	12,1	11,4
5	Валові кредити та заборгованість клієнтів, у % до ВВП	69,5	62,6	58,8	62,9	67,0	50,0	41,6	34,7	31,4	26,0
6	«Кредитна яма», у % до регулятивного капіталу	2,0	1,8	2,1	1,9	2,3	3,8	3,7	3,6	3,5	2,6
7	Проблемні кредити (NPL) у кредитному портфелі банків, %	18,1	17,6	19,6	15,9	23,1	34,5	49,8	54,5	52,8	48,4
8	Власний капітал, у % до ВВП	12,8	12,0	12,1	13,1	9,3	4,7	4,8	5,4	4,4	5,0
9	Співвідношення коштів клієнтів до валових кредитів та заборгованості клієнтів, %	58,6	64,5	72,3	76,3	67,6	75,3	85,4	89,5	85,9	106,2
10	Частка збиткових банків, %	19,9	17,6	10,8	11,1	31,9	35,9	31,3	23,2	18,2	10,7
11	Надійність банківської системи, %	17,1	17,3	17,8	17,8	12,7	8,3	10,4	13,7	12,9	15,5
12	Рівень трансакційних витрат, у % до загальних активів	2,7	2,8	2,9	2,9	2,9	2,4	2,3	2,4	2,8	3,2
13	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (H2), %	20,8	18,9	18,1	18,3	15,6	12,3	12,7	16,1	16,2	19,7
14	Норматив великих кредитних ризиків (H8), %	161,2	164,5	172,9	172,1	250,0	364,1	308,3	208,3	176,2	105,0
15	Рентабельність активів (ROA), %	-1,3	-0,7	0,4	0,1	-3,6	-4,4	-9,9	-1,5	1,2	3,0
16	Доходність активів (DA), %	13,2	12,4	12,1	12,6	14,4	13,1	11,8	10,0	10,9	12,5

Джерело: складено автором

Таблиця Р.3 – Матриця стандартизованих значень ознак та інтегральний коефіцієнт функціонування надавачів фінансових послуг

№	Найменування параметра	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	Чисті активи, у % до ВВП	1,00	0,88	0,86	1,00	0,91	0,48	0,28	0,14	0,01	0,00
2	Чисті активи, темпи зростання чи зниження попереднього періоду	0,73	0,93	0,69	1,00	0,50	0,00	0,38	0,77	0,45	0,83
3	Коефіцієнт ефективності діяльності банківської системи	0,48	0,52	0,63	0,60	0,33	0,27	0,00	0,42	0,75	1,00
4	Частка власного капіталу у активах	0,82	0,94	0,95	1,00	1,00	0,48	0,00	0,23	0,59	0,50
5	Валові кредити та заборгованість клієнтів, у % до ВВП	1,00	0,84	0,75	0,85	0,94	0,55	0,36	0,20	0,13	0,00
6	«Кредитна яма», у % до регулятивного капіталу	0,90	1,00	0,84	0,98	0,76	0,00	0,08	0,13	0,18	0,59
7	Проблемні кредити (NPL) у кредитному портфелі банків, %	0,94	0,96	0,91	1,00	0,82	0,52	0,12	0,00	0,04	0,16
8	Власний капітал, у % до ВВП	0,96	0,87	0,88	1,00	0,57	0,04	0,05	0,12	0,00	0,08
9	Співвідношення коштів клієнтів до валових кредитів та заборгованості клієнтів, %	0,00	0,12	0,29	0,37	0,19	0,35	0,56	0,65	0,57	1,00
10	Частка збиткових банків, %	0,37	0,28	0,01	0,02	0,84	1,00	0,82	0,50	0,30	0,00
11	Надійність банківської системи, %	0,93	0,95	1,00	1,00	0,46	0,00	0,22	0,57	0,48	0,75
12	Рівень трансакційних витрат, у % до загальних активів	0,59	0,39	0,27	0,33	0,27	0,89	1,00	0,89	0,42	0,00
13	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (H2), %	1,00	0,77	0,67	0,70	0,39	0,00	0,04	0,44	0,45	0,86
14	Норматив великих кредитних ризиків (H8), %	0,78	0,77	0,74	0,74	0,44	0,00	0,22	0,60	0,73	1,00
15	Рентабельність активів (ROA), %	0,67	0,71	0,80	0,78	0,49	0,43	0,00	0,65	0,86	1,00
16	Доходність активів (DA), %	0,72	0,55	0,48	0,60	1,00	0,70	0,40	0,00	0,20	0,57
17	Інтегральний коефіцієнт	0,79	0,76	0,73	0,80	0,67	0,48	0,40	0,48	0,47	0,66

Джерело: складено автором

Додаток С ПЕРЕЛІК

видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій*

Код згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010	Назва виду економічної діяльності
32.12	Виробництво ювелірних і подібних виробів
32.13	Виробництво біжутерії та подібних виробів
32.20	Виробництво музичних інструментів
58.11	Видання книг
58.13	Видання газет
58.14	Видання журналів і періодичних видань
58.19	Інші види видавничої діяльності
58.21	Видання комп'ютерних ігор
58.29	Видання іншого програмного забезпечення
59.11	Виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм
59.12	Компонування кіно- та відеофільмів, телевізійних програм
59.13	Розповсюдження кіно- та відеофільмів, телевізійних програм
59.14	Демонстрація кінофільмів
59.20	Видання звукозаписів
60.10	Діяльність у сфері радіомовлення
60.20	Діяльність у сфері телевізійного мовлення
62.01	Комп'ютерне програмування
62.02	Консультавання з питань інформатизації
63.91	Діяльність інформаційних агентств
70.21	Діяльність у сфері зв'язків із громадськістю
71.11	Діяльність у сфері архітектури
72.20	Дослідження і експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук
73.11	Рекламні агентства
73.12	Посередництво в розміщенні реклами в засобах масової інформації
74.10	Спеціалізована діяльність із дизайну
74.20	Діяльність у сфері фотографії
74.30	Надання послуг з перекладу
85.52	Освіта у сфері культури
90.01	Театральна та концертна діяльність
90.02	Діяльність щодо підтримання театральних і концертних заходів
90.03	Індивідуальна мистецька діяльність
90.04	Функціонування театральних і концертних залів
91.01	Функціонування бібліотек і архівів
91.02	Функціонування музеїв

* Розпорядження КМУ від 24 квітня 2019 р. № 265-р [334]

Додаток Т

Таблиця Т.1 - Система параметрів інтегрального коефіцієнта розвитку креативних індустрій

№	Найменування параметра	Характеристика параметра	Параметр
1	Частка ВВП креативних індустрій у загальному обсязі ВВП	Відношення ВВП креативних індустрій до номінального ВВП	Стимулятор
2.1	Для України: Державна підтримка креативних індустрій (частка витратів зведеного бюджету за видами економічної діяльності, які віднесені до сфери креативних індустрій, у загальному обсязі витратів зведеного бюджету), %	Відношення витратів зведеного бюджету за статтями витрат, які віднесено до сфери креативних індустрій, до загального обсягу витратів зведеного бюджету	Стимулятор
2.2	Для Китаю: Державна підтримка креативних індустрій (частка витратів зведеного бюджету на підтримку креативних індустрій, у загальному обсязі витратів зведеного бюджету), %	Відношення витратів зведеного бюджету на підтримку креативних індустрій до загального обсягу витратів зведеного бюджету	Стимулятор
3	Частка капітальних інвестицій за видами економічної діяльності, які віднесені до сфери креативних індустрій у загальному обсязі капітальних інвестицій, %	Відношення капітальних інвестицій за видами економічної діяльності, які віднесено до сфери креативних індустрій до загального обсягу капітальних інвестицій	Стимулятор
4	Витрати на інновації у % до ВВП	Відношення витрат на інновації до номінального ВВП	Стимулятор
5	Витрати на виконання наукових досліджень і розробок у % до ВВП	Відношення витрат на виконання наукових досліджень і розробок до номінального ВВП	Стимулятор
6	ВВП креативних індустрій у середньому на одну зайняту особу креативних індустрій, тис. дол. США	Відношення ВВП креативних індустрій до кількості зайнятих осіб у креативних індустріях	Стимулятор
7	Зайняте населення креативних індустрій, у % до зайнятого населення	Відношення кількості зайнятого населення у креативних індустріях до загальної кількості зайнятого населення	Стимулятор
8	Експорт креативних товарів та послуг, у % до ВВП	Відношення обсягу експорту креативних товарів та послуг до номінального ВВП	Стимулятор

Джерело: складено автором

Таблиця Т.2 – Вихідні дані для розрахунку інтегрального коефіцієнта розвитку креативних індустрій України

№	Найменування параметра	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	Частка ВВП креативних індустрій у загальному обсязі ВВП	2,10	2,10	1,72	2,31	2,74	2,72	2,95
2	Державна підтримка креативних індустрій (частка видатків зведеного бюджету за видами економічної діяльності, які віднесені до сфери креативних індустрій, у загальному обсязі видатків зведеного бюджету), %	2,91	2,83	2,54	2,18	2,51	2,50	2,49
3	Частка капітальних інвестицій за видами економічної діяльності, які віднесені до сфери креативних індустрій у загальному обсязі капітальних інвестицій, %	6,42	5,29	10,28	6,46	6,25	7,66	5,95
4	Витрати на інновації у % до ВВП	0,65	0,48	0,69	0,97	0,31	0,34	0,36
5	Витрати на виконання наукових досліджень і розробок у % до ВВП	0,70	0,60	0,55	0,48	0,45	0,47	0,43
6	ВВП креативних індустрій у середньому на одну зайняту особу креативних індустрій, тис. дол. США	15,3	10,6	6,3	8,2	10,9	11,5	12,9
7	Зайняте населення креативних індустрій, у % до зайнятого населення	1,31	1,47	1,51	1,61	1,75	1,89	2,12
8	Експорт креативних товарів та послуг, у % до ВВП	2,22	2,82	3,46	3,56	3,48	3,71	3,77

Джерело: складено автором

Таблиця Т.3 – Матриця стандартизованих значень ознак та інтегральний коефіцієнт розвитку креативних індустрій України

№	Найменування параметра	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	Частка ВВП креативних індустрій у загальному обсязі ВВП	0,31	0,31	0,00	0,48	0,84	0,82	1,00
2	Державна підтримка креативних індустрій (частка видатків зведеного бюджету за видами економічної діяльності, які віднесені до сфери креативних індустрій, у загальному обсязі видатків зведеного бюджету), %	1,00	0,90	0,49	0,00	0,46	0,44	0,43
3	Частка капітальних інвестицій за видами економічної діяльності, які віднесені до сфери креативних індустрій у загальному обсязі капітальних інвестицій, %	0,23	0,00	1,00	0,23	0,19	0,48	0,13
4	Витрати на інновації у % до ВВП	0,52	0,27	0,58	1,00	0,00	0,05	0,08
5	Витрати на виконання наукових досліджень і розробок у % до ВВП	1,00	0,62	0,45	0,19	0,06	0,14	0,00
6	ВВП креативних індустрій у середньому на одну зайняту особу креативних індустрій, тис. дол. США	1,00	0,47	0,00	0,21	0,51	0,58	0,73
7	Зайняте населення креативних індустрій, у % до зайнятого населення	0,00	0,20	0,25	0,38	0,55	0,72	1,00
8	Експорт креативних товарів та послуг, у % до ВВП	0,00	0,39	0,80	0,86	0,81	0,96	1,00
9	Інтегральний коефіцієнт	0,65	0,47	0,56	0,53	0,52	0,60	0,68

Джерело: складено автором

Таблиця Т.4 – Вихідні дані для розрахунку інтегрального коефіцієнта розвитку креативних індустрій Китаю

№	Найменування параметра	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	Частка ВВП креативних індустрій у загальному обсязі ВВП	3,53	3,70	3,93	4,13	4,19	4,49	4,49
2	Державна підтримка креативних індустрій (частка видатків зведеного бюджету на підтримку креативних індустрій, у загальному обсязі видатків зведеного бюджету), %	1,80	1,77	1,74	1,68	1,66	1,92	1,69
3	Частка капітальних інвестицій за видами економічної діяльності, які віднесені до сфери креативних індустрій у загальному обсязі капітальних інвестицій, %	2,57	2,84	3,03	3,26	3,38	3,97	5,17
4	Витрати на інновації у % до ВВП	1,40	1,44	1,45	1,47	1,44	1,41	1,42
5	Витрати на виконання наукових досліджень і розробок у % до ВВП	2,08	2,05	2,07	2,11	2,13	2,19	2,23
6	ВВП креативних індустрій у середньому на одну зайняту особу креативних індустрій, тис. дол. США	157,8	191,1	190,5	196,9	207,2	200,5	136,5
7	Зайняте населення креативних індустрій, у % до зайнятого населення	0,28	0,26	0,30	0,30	0,32	0,40	0,61
8	Експорт креативних товарів та послуг, у % до ВВП	3,63	3,81	3,97	4,14	4,20	4,30	4,18

Джерело: складено автором

Таблиця Т.5 – Матриця стандартизованих значень ознак та інтегральний коефіцієнт розвитку креативних індустрій

Китаю

№	Найменування параметра	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	Частка ВВП креативних індустрій у загальному обсязі ВВП	0,00	0,18	0,42	0,62	0,69	1,00	1,00
2	Державна підтримка креативних індустрій (частка видатків зведеного бюджету на підтримку креативних індустрій, у загальному обсязі видатків зведеного бюджету), %	0,56	0,43	0,34	0,11	0,00	1,00	0,12
3	Частка капітальних інвестицій за видами економічної діяльності, які віднесені до сфери креативних індустрій у загальному обсязі капітальних інвестицій, %	0,00	0,10	0,18	0,26	0,31	0,54	1,00
4	Витрати на інновації у % до ВВП	0,00	0,57	0,71	1,00	0,57	0,14	0,29
5	Витрати на виконання наукових досліджень і розробок у % до ВВП	0,17	0,00	0,11	0,33	0,44	0,78	1,00
6	ВВП креативних індустрій у середньому на одну зайняту особу креативних індустрій, тис. дол. США	0,30	0,77	0,76	0,86	1,00	0,91	0,00
7	Зайняте населення креативних індустрій, у % до зайнятого населення	0,05	0,00	0,09	0,11	0,16	0,39	1,00
8	Експорт креативних товарів та послуг, у % до ВВП	0,00	0,27	0,51	0,76	0,85	1,00	0,82
9	Інтегральний коефіцієнт	0,23	0,39	0,46	0,60	0,60	0,78	0,77

Джерело: складено автором

Додаток Ф

Таблиця Ф.1 – Основні показники, що характеризують діяльність досліджуваного підприємства

№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітного періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %			
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018
1	Середньооблікова чисельність працівників	ос.	1 205	1 289	1 982	1 382	1 409	84,0	693,0	-600,0	27,0	7,0	53,8	-30,3	2,0
2	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	тис. грн.	589 473	930 176	1 335 224	1 063 112	998 673	340 703,0	405 048,0	-272 112,0	-64 439,0	57,8	43,5	-20,4	-6,1
3	Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг)	тис. грн.	589 473	930 176	1 335 224	1 063 112	998 673	340 703,0	405 048,0	-272 112,0	-64 439,0	57,8	43,5	-20,4	-6,1
4	Валовий прибуток (збиток)	тис. грн.	215 187	309 527	419 852	281 175	221 436	94 340,0	110 325,0	-138 677,0	-59 739,0	43,8	35,6	-33,0	-21,2
5	Операційні витрати	тис. грн.	570 452	830 901	1 290 490	831 511	859 383	260 449,0	459 589,0	-458 979,0	27 872,0	45,7	55,3	-35,6	3,4
6	Витрати на оплату праці	тис. грн.	81 201	124 625	182 085	56 448	79 176	43 424,0	57 460,0	-125 637,0	22 728,0	53,5	46,1	-69,0	40,3
7	Амортизація	тис. грн.	18 717	26 952	30 608	25 678	35 606	8 235,0	3 656,0	-4 930,0	9 928,0	44,0	13,6	-16,1	38,7
7.1	у % до витрат виробництва	%	3,3	3,2	2,4	3,1	4,1	-0,1	-0,8	0,7	1,0				
8	Капітальні інвестиції	тис. грн.	65 471	41 358	41 105	58 549	47 416	-24 113,0	-253,0	17 444,0	-11 133,0	-36,8	-0,6	42,4	-19,0
8.1	коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	грн. / грн.	0,11	0,04	0,03	0,06	0,05	-0,07	-0,01	0,03	-0,01				
9	Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування	тис. грн.	61 783	76 127	148 135	53 128	52 530	14 344,0	72 008,0	-95 007,0	-598,0	23,2	94,6	-64,1	-1,1
10	Фінансовий результат від операційної діяльності	тис. грн.	138 571	142 389	191 700	90 594	95 157	3 818,0	49 311,0	-101 106,0	4 563,0	2,8	34,6	-52,7	5,0
11	Чистий прибуток (збиток)	тис. грн.	58 010	72 313	143 855	49 342	41 258	14 303,0	71 542,0	-94 513,0	-8 084,0	24,7	98,9	-65,7	-16,4
12	Активи або капітал	тис. грн.	657 202	739 797	1 083 917	842 661	968 366	82 595,0	344 120,0	-241 256,0	125 705,0	12,6	46,5	-22,3	14,9
13	Необоротні активи	тис. грн.	293 271	391 107	509 279	391 341	536 883	97 836,0	118 172,0	-117 938,0	145 542,0	33,4	30,2	-23,2	37,2
13.1	у т.ч. залишкова вартість ОЗ та НА	тис. грн.	293 271	391 107	509 279	391 341	536 883	97 836,0	118 172,0	-117 938,0	145 542,0	33,4	30,2	-23,2	37,2
13.2	знос ОЗ та НА	тис. грн.	81 712	105 347	131 965	118 202	145 743	23 635,0	26 618,0	-13 763,0	27 541,0	28,9	25,3	-10,4	23,3
14	Оборотні активи	тис. грн.	363 931	348 690	574 638	451 320	431 483	-15 241,0	225 948,0	-123 318,0	-19 837,0	-4,2	64,8	-21,5	-4,4
14.1	у т.ч. запаси	тис. грн.	103 250	153 029	253 593	204 399	144 313	49 779,0	100 564,0	-49 194,0	-60 086,0	48,2	65,7	-19,4	-29,4
14.2	поточні біологічні активи	тис. грн.						0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
14.3	дебіторська заборгованість	тис. грн.	205 897	137 641	239 462	203 927	263 250	-68 256,0	101 821,0	-35 535,0	59 323,0	-33,2	74,0	-14,8	29,1
14.4	поточні фінансові інвестиції	тис. грн.	9 200	9 699	0	0	0	499,0	-9 699,0	0,0	0,0	5,4	-100,0	-	-
14.5	грошові кошти	тис. грн.	12 372	26 029	32 072	22 987	7 607	13 657,0	6 043,0	-9 085,0	-15 380,0	110,4	23,2	-28,3	-66,9
14.6	витрати майбутніх періодів	тис. грн.	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
14.7	інші оборотні активи	тис. грн.	33 212	22 292	49 511	20 007	16 313	-10 920,0	27 219,0	-29 504,0	-3 694,0	-32,9	122,1	-59,6	-18,5
15	Необоротні активи та групи вибуття	тис. грн.	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
16	Власні оборотні активи	тис. грн.	-72 212	-97 735	-60 893	-257 789	-362 073	-25 523,0	36 842,0	-196 896,0	-104 284,0	35,3	-37,7	323,3	40,5
17	Функціонує капітал	тис. грн.	-48 078	-47 300	-8 604	-179 073	-275 683	778,0	38 696,0	-170 469,0	-96 610,0	-1,6	-81,8	1 981,3	54,0
18	Власний капітал	тис. грн.	221 059	293 372	448 386	133 552	174 810	72 313,0	155 014,0	-314 834,0	41 258,0	32,7	52,8	-70,2	30,9
19	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	тис. грн.	24 134	50 435	52 289	78 716	86 390	26 301,0	1 854,0	26 427,0	7 674,0	109,0	3,7	50,5	9,7
20	Поточні зобов'язання і забезпечення	тис. грн.	412 009	395 990	583 242	630 393	707 166	-16 019,0	187 252,0	47 151,0	76 773,0	-3,9	47,3	8,1	12,2
20.1	у т.ч. короткострокові кредити	тис. грн.	175 449	162 742	256 061	120 293	432 779	-12 707,0	93 319,0	-135 768,0	312 486,0	-7,2	57,3	-53,0	259,8
20.2	поточна кредиторська заборгованість	тис. грн.	145 906	197 942	306 729	487 821	259 037	52 036,0	108 787,0	181 092,0	-228 784,0	35,7	55,0	59,0	-46,9
20.3	інші поточні забезпечення	тис. грн.						0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
20.4	доходи майбутніх періодів та відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	тис. грн.						0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
20.5	інші поточні зобов'язання	тис. грн.	90 654	35 306	20 452	22 279	15 350	-55 348,0	-14 854,0	1 827,0	-6 929,0	-61,1	-42,1	8,9	-31,1
21	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття та чиста вартість активів НПО	тис. грн.						0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-

Джерело: складено автором

Таблиця Ф.2 – Показники економічного та фінансового потенціалів досліджуваного підприємства

№ з/п	Показник, одиниця виміру	Одиниця виміру	Фактичне значення на кінець звітного періоду / за звітний період					Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %				Джерело, розрахунки
			2015	2016	2017	2018	2019	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2019 до 2018	
1 Показники економічного потенціалу																
1.1	Фондовіддача	грн. / грн.	2,01	2,38	2,62	2,72	1,86	0,37	0,24	0,10	-0,86	18,4	10,1	3,8	-31,6	Обсяг виробленої продукції / зал. вартість ОЗ та НА
1.2	Рівень зносу ОЗ та НА	%	21,8	21,2	20,6	23,2	21,4	-0,6	-0,6	2,6	-1,8				Знос ОЗ та НА/(Знос ОЗ та НА + Зал. варт. ОЗ та НА)*100	
1.3	Коефіцієнт амортизаційної віддачі	грн. / грн.	31,49	34,51	43,62	41,40	28,05	3,02	9,11	-2,22	-13,35				Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) / Амортизація	
1.4	Коефіцієнт відношення капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг)	грн. / грн.	0,11	0,04	0,03	0,06	0,05	-0,07	-0,01	0,03	-0,01				Капітальні інвестиції / Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)	
1.4	Продуктивність праці	т.грн. / ос.	489,2	721,6	673,7	769,3	708,8	232,4	-47,9	95,6	-60,5	47,5	-6,6	14,2	-7,9	Обсяг виробленої продукції / к-сть зайнятих працівників
1.5	Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача)	грн. / грн.	0,90	1,26	1,23	1,26	1,03	0,36	-0,03	0,03	-0,23				Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) / Активи балансу	
1.6	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності	%	24,29	17,14	14,85	10,90	11,07	-7,15	-2,29	-3,95	0,17				Фінансовий результат від операційної діяльності / Витрати операційної діяльності * 100	
1.8	Рівень рентабельності за валовим прибутком	%	36,50	33,28	31,44	26,45	22,17	-3,22	-1,84	-4,99	-4,28				Валовий прибуток (збиток) / Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) * 100	
1.9	Рівень рентабельності власного капіталу	%	26,24	24,65	32,08	36,95	23,60	-1,59	7,43	4,87	-13,35				Чистий прибуток (збиток) / Власний капітал * 100	
1.10	Рівень рентабельності активів	%	8,83	9,77	13,27	5,86	4,26	0,94	3,50	-7,41	-1,60				Чистий прибуток (збиток) / Активи * 100	
1.11	Інтегральний коефіцієнт економічного потенціалу		0,88	0,89	0,89	0,84	0,78									
2 Показники фінансового потенціалу																
2.1	Коефіцієнт фінансової незалежності		0,34	0,40	0,41	0,16	0,18	0,06	0,01	-0,25	0,02				Власний капітал / Капітал	
2.2	Коефіцієнт фінансової стабільності		0,51	0,66	0,71	0,19	0,22	0,15	0,05	-0,52	0,03				Власний капітал / (Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення)	
2.3	Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття)		0,88	0,88	0,99	0,72	0,81	0,00	0,11	-0,27	-0,11				Оборотні активи / Поточні зобов'язання і забезпечення	
2.4	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт швидкої ліквідності)		0,63	0,49	0,55	0,39	0,41	-0,14	0,06	-0,16	0,02				(Оборотні активи - Запаси) / Поточні зобов'язання і забезпечення	
2.5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності		0,05	0,09	0,05	0,04	0,01	0,04	-0,04	-0,01	-0,03				(Грошові кошти + Поточні фінансові інвестиції) / Поточні зобов'язання і забезпечення	
2.6	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами		-0,20	-0,28	-0,11	-0,57	-0,84	-0,08	0,17	-0,46	-0,27				Власні оборотні кошти / Оборотні активи	
2.7	Співвідношення поточної кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості		0,71	1,44	1,28	2,39	0,98	0,73	-0,16	1,11	-1,41				Поточна кредиторська заборгованість / Дебіторська заборгованість	
2.8	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу		0,66	0,60	0,59	0,84	0,82	-0,06	-0,01	0,25	-0,02				(Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання і забезпечення) / Активи	
2.9	Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом		0,75	0,75	0,88	0,34	0,33	0,00	0,13	-0,54	-0,02				Власний капітал / Необоротні активи	
2.10	Коефіцієнт Бівера (рівень платоспроможності)		0,18	0,22	0,27	0,11	0,10	0,04	0,05	-0,16	-0,01				[Чистий прибуток (збиток) + Амортизація] / Зобов'язання	
2.11	Інтегральний коефіцієнт фінансового потенціалу		0,66	0,66	0,68	0,15	0,34									
3	Середній інтегральний коефіцієнт потенціалів		0,77	0,78	0,79	0,50	0,56									



Джерело: власні розрахунки

Акти впровадження



ВІННИЦЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІКИ І ІНВЕСТИЦІЙ
 Україна, 21050, Вінницька обл., Вінницький район, м. Вінниця, вул.Соборна, 59
 тел. (0432)59-50-46, e-mail: dei@vmr.gov.ua

10.02.2024 № 51-3
 На № _____

Спеціалізована вчена рада
за місцем захисту дисертації на
здобуття наукового ступеня доктора
філософії (PhD)
Янать Лі

ДОВІДКА

про практичне впровадження результатів дисертаційного дослідження
Янать Лі на тему «Управління секторальною взаємодією учасників
економічної діяльності»

За результатами розгляду проведених науково-прикладних досліджень Янать Лі щодо управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності зазначимо наступне:

по-перше, практичний інтерес представляє запропонована авторкою модельна формалізація впливу креативних індустрій на учасників економічної діяльності, що враховує економічний та фінансовий потенціал економіки країни та передові успішні практики креативних індустрій світової економіки, зокрема Китайської Народної Республіки. Це дозволило ідентифікувати складові інформаційно-креативного поля, що характеризують креативні індустрії (обсяг та структура ВВП), їх результативність (капітальні інвестиції, витрати на інновації), ринок праці (кількість зайнятих працівників і суб'єктів господарювання) та фінансове забезпечення (державна підтримка).

Запропонована здобувачкою модельна формалізація уможливує здійснити оцінку розвитку креативних індустрій: визначити відповідні детермінанти розвитку, сильні та слабкі сторони, можливості та загрози, механізми (нормативно-правові, фінансово-кредитні та інвестиційні, інформаційно-технічні, консультаційні, кадрові), організаційно-економічну модель системи господарювання та на їх основі випрацювати управлінські рішення задля капіталізації креативного потенціалу.

по-друге, раціональними вбачаємо обґрунтовані авторські пропозиції щодо організаційно-економічного механізму впровадження концепції цифровізації як платформи секторальної взаємодії учасників економічної діяльності, яка передбачає фундаментальні трансформації у підходах до управління, партнерства і співробітництва на основі креативних індустрій. Важливим є те, що ця концепція поєднує міжнародний досвід, чинне законодавство, створює

нові можливості співпраці для учасників економічної діяльності між секторами економіки за допомогою банківської системи, внаслідок чого досягаються цілі щодо креативного розвитку інфраструктурних елементів і економічне зростання країни.

Запропонована здобувачкою концепція уможливорює комплексно оцінити сектор креативної економіки і врахувати сучасні тенденції, зокрема: посилення впливу цифровізації як платформи розвитку всіх секторів економіки країни, спрощеності бізнес-процесів, якісної організації персоналізованої взаємодії, підвищення рівня інноваційних способів розвитку підприємств.

Варто відмітити, що результати дисертаційного дослідження Янань Лі, які присвячені прикладним аспектам цифровізації як платформи секторальної взаємодії учасників економічної діяльності, моніторингу взаємодії учасників економічної діяльності як інформаційно-комунікаційного інструменту управління є актуальними та мають практичне значення.

Директор департаменту



Максим МАРТЬЯНОВ

20.01.2023 р

Довідка
про впровадження результатів дисертаційної роботи Янань Лі
на тему «Управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності»
на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю
073 «Менеджмент» (галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»)

Основні положення та результати дисертаційного дослідження Янань Лі на тему «Управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності» використані при виконанні науково-дослідних робіт Вінницького національного технічного університету МОН України, зокрема:

«Удосконалення ринкового середовища на постреформеному етапі розвитку аграрного соціуму України» (№ ДР 0116U000959, 2016-2017 рр.), у межах якої здобувачкою розроблено концепцію цифровізації як платформи секторальної взаємодії учасників економічної діяльності, що уможливило комплексно оцінити сектор креативної економіки і врахувати сучасні тенденції зокрема: посилення впливу цифровізації як платформи розвитку всіх секторів економіки країни, стирання границь між ними з метою їх активної взаємодії задля підвищення продуктивності праці працівників, швидкості і спрощеності бізнес-процесів, якісної організації персоналізованої взаємодії, підвищення ступеня розвитку інноваційних способів розвитку підприємств.

«Сучасні теорії та прикладна реалізація поведінкових моделей розвитку підприємств у вітчизняному та міжнародному бізнес-середовищі» (№ ДР 0121U114653, 2021-2022 рр.), де авторкою розвинуто науково-прикладні засади моніторингу взаємодії суб'єктів економіки як ефективного засобу регулювання їх розвитку. Серед можливих способів моніторингу взаємодії авторкою запропоновано секторальне опитування учасників економічної діяльності та кон'юнктурні опитування (про ділові очікування підприємств, системні ризики фінансового сектору), що уможливить формування альтернативних варіантів управлінських рішень на прийняття оптимального рішення, контроль виконання рішення та оцінки ефективності його реалізації.

Теоретичні результати і науково-практичні рекомендації дисертаційного дослідження Янань Лі впроваджено в освітній процес Вінницького національного технічного університету МОН України при викладанні дисциплін «Підприємництво в системі інституційних змін», «Управління проєктами у виробничій і комерційній діяльності», «Проєктний менеджмент», «Економічне обґрунтування інноваційних рішень», «Операційний менеджмент».

Проректор з наукової роботи
 д.т.н., професор



Сергій ПАВЛОВ



18009, Україна, м. Черкаси
вул. Дахнівська 50/12
тел/факс /0472/ 333-515
м.тел. +38/067/ 470 02 87
E-mail: info@fotonikaplus.com.ua

Зих. № 107 10.04. 2021р.

Спеціалізована вчена рада
за місцем захисту дисертації на
здобуття наукового ступеня доктора
філософії (PhD)
Янань Лі

ДОВІДКА

**щодо рекомендації про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Янань Лі за темою «Управління секторальною взаємодією учасників економічної
діяльності»**

ПП «Фотоніка Плюс» рекомендовано впровадити у практичну діяльність основні науково-методичні положення та практичні рекомендації, які є концептуальним базисом результатів дисертаційного дослідження Янань Лі.

З прикладних позицій вважаємо актуальним для використання в аналітичній роботі розроблену концепцію цифровізації як платформи секторальної взаємодії учасників економічної діяльності, що уможливорює комплексно оцінити сектор креативної економіки і врахувати сучасні тенденції зокрема: посилення впливу цифровізації як платформи розвитку всіх секторів економіки країни, стирання границь між ними з метою їх активної взаємодії задля підвищення продуктивності праці працівників, швидкості і спрощеності бізнес-процесів, якісної організації персоналізованої взаємодії, підвищення ступеня розвитку інноваційних способів розвитку підприємств, зокрема на базі ПП «Фотоніка Плюс».

Заслуговує на увагу розроблена та запропонована авторкою семантична модель аналізу ефективності функціонування та взаємодії суб'єктів економіки на основі оцінювання аналітичних показників економічного та фінансового потенціалу. В її межах на основі дослідження ВВП, секторів промисловості, сільського господарства, роздрібною торгівлі, транспорту та будівництва оцінюється економічний потенціал та враховується вплив банківського сектору (інфраструктура, власний капітал, активи, зобов'язання, кредити та концентрація). Узагальнення результатів аналізу уможливило здобувачці розрахувати інтегральні показники та, на основі розходження ознак і властивостей у потенціалі та фінансовому забезпеченні, обумовлює розробку системних засад забезпечення ефективності економіки у відповідності до головних базисів розвитку таких як креативні індустрії, інформаційно-комунікативне забезпечення,

прогнозування і моделювання. Звідси, семантична модель, ув'язуючи аналітико-оціночні характеристики та прикладні засади, дозволяє здійснити оцінку ефективності функціонування та взаємодії суб'єктів економіки.

Варто відзначити, що результати дисертаційного дослідження Янань Лі на тему «Управління секторальною взаємодією учасників економічної діяльності» рекомендовано для врахування при розробці Стратегії сталого розвитку підприємства ПП «Фотоніка Плюс», а також вони матимуть практичне значення в процесі її коригування з урахуванням необхідності.

Директор ПП «Фотоніка Плюс»



Віктор ХОЛІН

Публікації у наукових виданнях, які включено до міжнародних наукометричних баз

- [1] Mykola Nebava, Li Yanan. Determination of the economic role of creative industries in development of the national economy of Ukraine. ASEJ – Scientific Journal of Bielsko-Biala School of Finance and Law Volume 25, No 4 (2021). P. C. 44-48. URL: <https://asej.eu/index.php/asej/article/view/612/573> (0,6 д.а., особистий внесок здобувача: виокремлення головних інфраструктурні елементи розвитку креативного сектору європейських країн – 0,3 д.а.)

Публікації у наукових фахових виданнях України

- [2] Небава М.І., Янань Лі. Напрямки та стратегічні цілі розвитку банківського сектору України в період економічної нестабільності. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Сер. Економічні науки. 2021. Том 1, № 93. С. 114-126. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/22487/1/Ve9302.zax.pdf> (0,6 д.а., особистий внесок здобувача: визначення стратегічних цілей розвитку банківського сектору України – 0,3 д.а.).
- [3] Микола Небава, Янань Лі. Аналіз макроекономічного розвитку України. Журнал науковий огляд. Сер. Економічні науки. 2021. № 7 (79), С. 16-34. URL: <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/2428> (0,6 д.а., особистий внесок здобувача: дослідження впливу змін виробничих сфер у формуванні доданої вартості на галузеву структуру економіки країни. – 0,3 д.а.).
- [4] Янань Лі., Ціхановська О.М. Сутність, значення і роль секторальної взаємодії учасників економічної діяльності. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Сер. Економічні науки. 2022. № 2 (98). С. 121-135. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/24388/1/Ve9812%20%281%29.pdf>. (0,6 д.а., особистий внесок здобувача: дослідження підходів щодо структуризації

економіки у секторальному розрізі. – 0,3 д.а.).

Публікації, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації

- [5] Янань Лі. Види інформаційно-комунікаційної взаємодії учасників національної економіки. Стратегічні орієнтири розвитку економіки країни та регіонів: зб. матер. наук-практ. конф., 25 вересня 2021 р. Львів, 2021. С. 14-18.
URL:http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/10151/1/Arestov%20SV_Bohoslov_tsev%20YE.%20V_vn-pk_34_2021.pdf (0,3 д.а.).
- [6] Янань Лі. Аналіз розвитку та функціонування креативних індустрій в Україні. Економіка, менеджмент та фінанси: національні особливості та світові тенденції розвитку: зб. матер. Всеукр. наук-практ. конф., 02 жовтня 2021 р. Київ, 2021. С. 14-18. URL:
http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/26250/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B9%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8_%D0%9F%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2i_%D0%BFi%D0%BB_%D0%B3%D0%B8_2021.pdf (0,3 д.а.).
- [7] Янань Лі. Моделювання розвитку креативної економіки країни. Економіка, фінанси, облік та право: проблеми та перспективи розвитку : зб. матер. Міжнар. наук-практ. конф., 17 листопада 2021 р. Полтава, 2021. С. 12-14.
URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/30349.pdf> (0,3 д.а.).
- [8] Янань Лі. «Тенденції державно-приватного партнерства у світовій практиці» / М. І. Небава, Янань Лі // в Матеріали конференції «XLVIII Наукове-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (2019)», Вінниця, 2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/allvntu/index/pages/view/zbim2019>.
- [9] Янань Лі. Дослідження умов кредитування сучасних підприємств. Розвиток соціально-економічної системи держави та регіонів зб. матер. наук-практ.

- конф., 24-25 грудня 2021 р. Одеса, 2021. С. 15-18.
URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/eko/50dec2021/10.pdf> (0,3 д.а.).
- [10] Li Janan, Makarova V.O., Kireev V.O., Lytvynenko V.I. Creative Model Of National Economy Development IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених за тематикою: «Сучасні комп'ютерні системи та мережі в управлінні» 30 листопада 2021 року Херсон, С. 104-107.
- [11] Небава М. І., Янань Лі. Технологічний та інноваційний розвиток підприємництва КНР // РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК ФАКТОР РОСТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: Матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції 17 листопада 2021 року. Київ: ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2021. С. 74.
- [12] Янань Лі. Національна інноваційна система як сучасний фактор національної конкурентоспроможності / Янань Лі, Баштовий Д. // Збірник тез V міжвузівської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції», 18 листопада 2021 р. Вінниця, ВФЕУ: ФОП Корзун Д.Ю., 2021. 256 с. (С. 60-62).
- [13] Янань Лі. Детермінанти інноваційного розвитку КНР / Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти: збірник матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ужгород, 24 листопада 2021р.) Ужгород: Вид-во УЖНУ «Говерла», 2021.-188 с. (С.47-48).
- [14] Янань Лі. «Визначення концепції державно-приватного партнерства з урахуванням світового досвіду» / М. І. Небава, Янань Лі // в Матеріали конференції «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи (МН-2019), Вінниця, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2019/schedConf/presentations>.

- [15] Янань Лі. Проблеми та перешкоди у становленні та розвитку державноприватного партнерства в Україні / М. 1. Небава, Янань Лі // Пріоритетні напрямки розвитку науки і освіти : матеріали I Всеукраїнської науковопрактичної інтернет-конференції з міжнародною участю (10 грудня 2019 року): збірник тез. - Бердянськ : БДПУ, 2019.-110 с. (С.36-38).